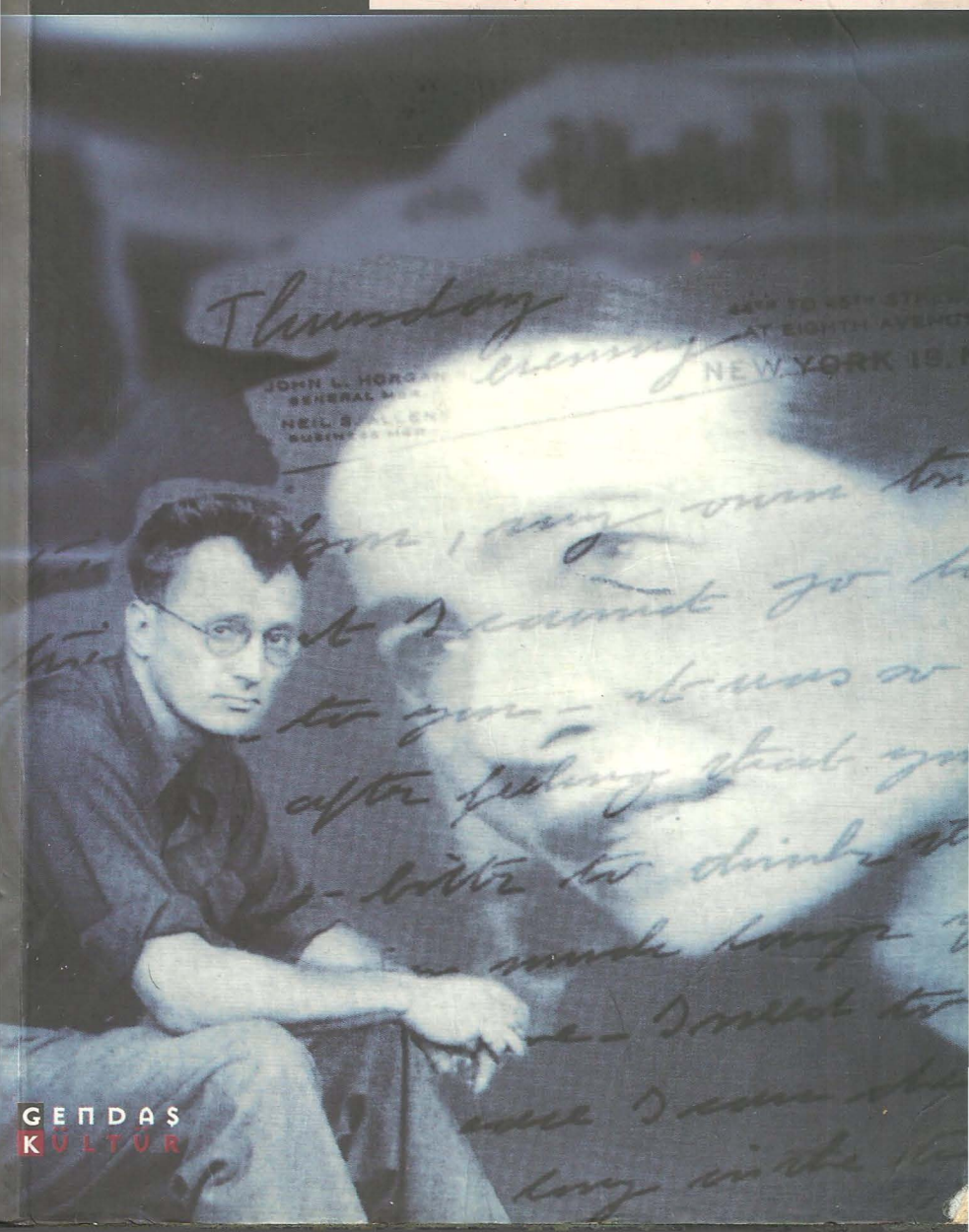

SIMONE DE
BEAUVOIR

Ask

MEKTUPLARI

GEN D A S
K U L T U R

Kitabın Özgün Adı: Letters á Nelson Algren

Aşk Mektupları

Yeni Seri: 292

Dünya Edebiyatı: 54

© Éditions Gallimard, 1997

(Akçalı Ajans aracılığıyla)

GENDAŞ A.Ş., İstanbul 2001

Tanıtım amaçlı kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Genel Yayın Yönetmeni

Hasan Öztoprak

Editör

Zerrin Yılmaz

Redaksiyon

Halil Gökhan

Kapak Tasarımı

Melek Koç

Birinci Baskı: Eylül 2001

ISBN 975-308-297-5

Kapak, İç Baskı ve Cilt

Kaya Matbaacılık (0212-656 62 20)

GENDAŞ A.Ş.

Çatalçeşme Sk. No: 19 Cağaloğlu-İstanbul

Tel: (0212) 512 33 86 - 512 94 67 (Pbx) Faks: 520 82 12

e-posta: gendas@ixir.com

Simone de Beauvoir

AŞK MEKTUPLARI

İngilizceden çevirenler:

Tülay Evler-Pınar Öztamur

G E N D A S
K Ü L T Ü R

ÖNSÖZ

Simone de Beauvoir'ın Nelson Algren'e İngilizce yazdığı mektuplar, Ohio'daki Columbus Üniversitesi tarafından bir açık arttırma satın alınmıştır; Algren'in yazmış olduğu mektuplar ise Simone de Beauvoir tarafından saklanmıştır. Ben mektupların karşılıklı olduğu bir yayın hazırlamıştım, açıklayacağım nedenlerden dolayı bundan vazgeçmek zorunda kaldık, okuyucular burada sadece Simone de Beauvoir'ın Algren'e 1947-1964 yılları arasında yazmış olduğu mektupları okuyabilecekler (üç yüz dört mektup). Tüm beklentilerimize karşın, uzun bir suskunluktan sonra -bir yıldan fazla-, Algren'in Amerikalı ajanlarından bütün ısrarlarımıza rağmen kesin bir red cevabı aldık. Açıklamasız ve nedensiz bir yayınlama yasağı. Söz konusu duruma boyun eğmek zorunda kaldık. Bu üzüntü verici bir durum, özellikle de Algren için. Böylesi bir yayın çok faydalı olabilirdi çünkü bu adam yazar olarak, hayatında benzeri olmayan bu özel karşılıklı ilişki sırasında umulmadık, coşkun bir ışık ile aydınlanıyor, belki de bu ışık onun varlığının gerçeklerine daha yakındı, karmaşık kişiliğini bazı romanlarından ya da sıradan bir biyografiden daha iyi yansıtıyordu. Öte yandan Simone de Beauvoir'ın katkıları eksiksiz bir bütünü oluşturuyordu. Bu yayın eksiksiz sayılabilir; yalnız, yazıştığı kişinin dikkatsizliğinden ya da posta memurlarını boş göndermeme arzusundan kaynaklanan zorunlu birkaç makaslama yapmak zorunda kaldık. Gerekli bulduğum konularda metnin daha akıcı ve anlaşılabilir olması için açıklamalarda bulundum (Algren'in tepkileri, günlük olaylar ya da damgasını vurmuş olaylar).

Simone de Beauvoir hayatı boyunca birçok kişiyle mektuplaşmış-

tır. Bu mektuplaşmalar arasında özel bir konuma sahip “transatlantik aşkın” günlüğünü oluşturan bu yazıların bir eşine daha rastlanamaz. Diğer mektuplaştığı ayrıcalıklı kişiler her zaman hemcinsleridir. Yazı-şarak, seçkin bir yakınlığın ortasında kendi farklılıklarını açığa vuruyorlar. Burada, tam tersine, mektuplaşma, Sartre’a yazılmış mektuplardaki gibi kendiyile aynı olan biriyle değil farklı biriyle tanışmasını sağlıyor. Bu alandaki olaylar her şeyi açıklamıyor. Bu iki öncü kişiye sıradan “yabancı” statüsünü benimseten uyruk farkı ortaya çıkıyor, bir Amerikalının ve bir Fransızın basmakalıp düşüncelerini taşıyorlardı. Söz konusu olan yalnızca bu uyruk farkı değil onları ayıran -hem ayıran hem de birbirlerine yakınlaştıran- temel ve duyarlı özgünlüklerdir.

Garip bir kişiliğe sahip olan Huron’un 1947’de Simone de Beauvoir’ın hayatına ani girişi, onu diğer muhataplarıyla sorgulamadan sürdürdüğü gerçeklikleri, varsayımları, bilgileri, “ortak dünya”nın alışılmış gerçekliklerini gözden geçirmesine ve aydınlatmasına neden oldu. Onlara Cocteau’yu, Gide’i veya Colette’i tanıtmayı düşünür müydü? Hikâyesinin, geçmişinin ve Parisli hayatının tarzını eski bir yenilikçi olarak nitelendirerek, kendini tanıtır mıydı? Bu düşünülemez ve gereksizdi çünkü bunlar bir bütün olan geçmişini, bir kadın ve yazar olarak sürdürdüğü hayatının tümünü paylaşmışlardı. Onlara Nazilerin Pouez’e girişini, Giacometti’yi, Sartre’ın oyununun ilk temsilinden önceki provalarının şaşkınlığını, Kurtuluş’un büyük sevincini, edebi zevklerini, Camus’ü, Koestler’i, Dulin’i, yürüyüşe olan büyük düşkünlüğünü, aileye verilen değersizliğe olan nefretini, “varoluşçuların” eğlence klüplerini, Pierre Brasseur’ü, R.D.R.’nin mitinglerini anlatmak için çok gereksizdi fakat Şikago’daki Nelson Algren’e hepsini öğretmek, açıklamak gerekiyordu. Bir başka gezegende yaşayan bu insanı bilgilendirmek gerekiyordu. Hiç hakkında konuşulmamış konular, benzer özellikler, söylenmeden ve dolaylı olarak anlaşılan olaylar daha fazla oluyordu. Işık yılı uzaklığında birbirlerine doğru yürüyorlardı. Ah! Tabii ki! Onları yakınlaştıran şeyi önemsememek büyük bir hata olur. Yazar olarak paylaştıkları ortak konum aralarında bir dostluk, ikisinin de vazgeçemeyeceği yazarlık mesleği gibi pratik, güçlü ve hayatı bir bağ kurmuştu. Aykırı kişilikleri de benzeşiyordu; bilinçlerinde, yaşanmışlıklarında saygın yazar olarak beklentilerinde belirgin ortak

yönleri nelerdi? Burada olgusal açıklamanın (kültür farklılıkları, vs.) yeterli olmadığı bir durumla karşılaşmaktayız.

Olaylar kendiliğinden geliştiğinde, dünyanın huzur verici samimi-yeti yok edildiğinde artık geride sadece saf varlığın boşluğu kalıyor. Karşılıklı olarak bir kadın, bir adam birbirlerini seviyor ve birbirlerini tanımıyorlar. Aşk iksiri içildiğinde birbirlerini uzun uzadıya tanımaya çalışıyorlar: Karşımda olan kişi kim? Büyülü, heyecan verici, şaşırtıcı bir deneyim. Herkes Simone de Beauvoir'ın Algren'e mektup yazmaya başlamasının, aradaki mesafe farkının onu kendisinin ve kişiliğinin arasına sokmasından kaynaklandığının farkında. Bu durum onun sıfırdan başlamasına zorluyor ve el değmemiş bir zemine götürüyor. Hiç düşünülmeden yapılan sıfırdan bir yeni başlangıç. Bu çağda Paris New-York transatlantik bir uçuş gibi tehlikeli bir başlangıç. Bu aşkı sürdüren de bitiren de uçaktır. Uçak da aşk gibi, aşk uçağı, mesafeleri azaltıyor. Bu aşkı sürdüren de bitiren de uçaktır. Uçak da aşk gibi, aşk uçağı, mesafeleri azaltıyor. Hikâyenin başında ve sonunda dört motorlu pervaneli uçak okyanuslararası gediş gelişleri sağlıyordu, günümüzde bile heyecan verici ve tehlikeli sayılan bu uçuş o yıllarda bir mace-raydı. Bu ölümü yok etmenin kaygısı mı, aşk korkusu mu bunu ayırd etmek biraz zor.

Katedilen bu büyük mesafeyi yok etme öncülüğü Algren'e düşüyor. Simone de Beauvoir ve kendisi arasındaki yok edilemez mesafeleri, ondan vazgeçmeden 1950'de ardından da 1964 yılında yeniden düzenlemeye karar veriyor. Peki bunu neden yapıyor? Bunu yorumlamak, tahmin etmek, kurgulamak okuyucuya düşüyor. Nedenler ve mantık bu iki varlığı, iki insanı, iki temel seçimi, iki öznel yapıyı ayırıyordu. Simone de Beauvoir'ın "mutluluk yeteneği" vardı, Algren'in ise bir tür başarısızlık sorunu vardı. Acıyla kendini yiyip bitiren acımasız zombi sonunda canlı, neşeli, cana yakın "iyi genç adamı" yok eder. Bu korkutucu ve acı verici bir olaydır.

1965 yılında, "Nesnelerin Gücü" (La Force des choses) kitabının Amerikadaki çevirisi yayınlandığında, Simone de Beauvoir birkaç sayfa boyunca onu Algren'le birleştiren ilişki, ilişkinin anlamı ve doğasında onları kısıtiran acı verici ikilemler üzerine yazmıştır. "Umarım ki sizinle ilgili bölümler hoşunuza gider çünkü oraya bütün kalbimi

koydum”, diye uyarıyor. Oysa Algren öfkeli bir tutum sergiledi. Hırçınca davranarak hain açıklamalarda bulunuyor. Ve ardından 1981 yılındaki ölümüne kadar sessizliğini koruyor, ölüm koşulları sembolik olarak bir romancının izin verebileceğinden daha ağırdı: Bir yalnızın yalnız ölümü, evinde öldürülüyor ve kimse cenaze törenine gelmiyor. “Algren’s body unclaimed!” diye bir gazete başlığı “Algren’e sahip çıkan olmadı!”, Simone de Beauvoir her şeye rağmen Algren’in onun yazdığı mektupları sakladığını öğrendiğinde büyük bir şaşkınlık yaşıyor. Bunun yayınlanmak için yapıldığını sezdiğinden, yayını ve çeviriyi kendisinin kontrol etmesi şartıyla memnuniyetle bu işe girişmeyi düşündü. Yayınlanana kadar mektuplarının okunmasını ve mektuplarından her tür alıntıyı yasakladı. Ben onun bitiremediği bu projesini kaldığı yerden devralıp bitirmeye karar verdim. Mektuplarının özüne yararlı olması açısından bağımsız olarak zor da olsa Simone de Beauvoir’in biçimsel isteğinde bağlı kalmaya çalıştım. O hayattayken başlayan, arşivlerde kötü koşullarda korunan mektupları 1986 yılından sonra daha da artmıştır. Hiçbir hakları olmamalarına rağmen, izinli olduklarını iddia eden biyograflar, gazeteciler, araştırmacılar, üniversite öğretim görevlileri, yayınlanmamış yapıt avcıları Amerika’da olduğu kadar Fransa’da da her biri bir diğerinin haksızlığına dayanarak izinsiz kullanımı ve korsan yayınları arttırmışlardır. Simone de Beauvoir’in korktuğu olay gerçekleşmiş oldu; onun söylemediği sözler ve saçma sapan şeyler sanki o söylemiş gibi kaleme alındı. Yazısını çözmekte zorlanmışlar, bazen isteyerek bazen de kaçınılmaz olarak konuyu anlamamışlardır, bunu ister bilgisizlik, ister deneyimsizlik, ister kötülük olarak adlandıralım, bu olay beklenmedik sonuçlar doğurmuştur. “Sarışın”ı “sevgili” olarak çevirmenin, bazı terimleri ve konuları değiştirmenin ne gibi bir haklılığı olabilir? Artık metni aslına uygun bir şekilde düzenlemenin zamanı gelmişti, Simone de Beauvoir’in dilini, ritmini, tarzını, alışkanlıklarını yansıtan doğru bir okuma ve güvenilir bir çeviri... Algren’in elimde kalan cevapları da Simone de Beauvoir’in kilerle aynı saldırılara maruz kalmıştır. Halk onlardan direkt yararlanamazsa da onları okumak, onları çevirmek benim için daha değerli olmuştur; çünkü Simone de Beauvoir’in mektupları ile olan karşılıklı uyumu olmadan büyük hatalar yapılmış olurdu. Üstelik Algren her

mektubuna tarih attığı için mektupların sıralanmasında yapılmış olan Amerika'daki yayınlardaki belirsiz bir kişinin yapmış olduğu büyük hataları düzeltmiş oldum.

Sylvie Le Bon de Beauvoir

KRONOLOJİ

9 Ocak 1908: Simone de Beauvoir doğdu

28 Mart 1909: Nelson Algren doğdu

1947

Ocak: Beauvoir Amerika'ya gider

Şubat: Algren ve Beauvoir Şikago'da tanışır

Nisan: Beauvoir üç gün Şikago'da kalır

1 Mayıs: Algren, Beauvoir ile birlikte New York'a gelir

10 Mayıs: Algren, Beauvoir'a gümüş bir yüzük verir

17 Mayıs: Beauvoir Amerika'dan ayrılır

11 Eylül: Beauvoir Şikago'ya gider

14 Eylül: Beauvoir Paris'e döner

1948

8 Mayıs: Beauvoir Şikago'ya gider

14 Mayıs: Beauvoir ve Algren Meksika'ya hareket ederler

3 Temmuz: Beauvoir Paris'e döner

Ekim Sonu: Beauvoir, 11 rue de la Bûcherie'e taşınır

Günü Gününe Amerika yayınlanır

1949

7 Mayıs: Algren Paris'e gelir

Eylül Ortası: Algren Şikago'ya döner

The Man with the Golden Arm yayınlanır ve Ulusal Kitap

Ödülü'nü alır

İkinci Cins yayınlanır

1950

8 Temmuz: Beauvoir Amerika'ya hareket eder

30 Eylül: Beauvoir Fransa'ya döner

1951

15 Ekim: Beauvoir Şikago uçağına biner

29 Ekim: Beauvoir Fransa'ya döner

1952

Beauvoir'ın Claude Lanzmann ile ilişkisi başlar

1953

23 Şubat: *İkinci Cins* Amerika’da basılır
Algren eski karısı Amanda ile evlenir

1954

Ekim sonu: *Mandarinler* Fransa’da yayımlanır
Goncourt Ödülü’nü kazanır

1955

Ağustos ortası: Beauvoir 11 rue Schoelcher’e taşınır
Algren Amanda’dan boşanır

1956

Mandarinler Amerika’da basılır

1958

Bir Genç Kızın Anıları yayımlanır

1959

Beauvoir’ın Lanzmann ile ilişkisi biter

1960

The Prime of Life yayımlanır

Mart: Algren, Paris’e gelir

Eylül: Algren, Amerika’ya döner

1963

Olgunluk Çağı yayımlanır

1964

Beauvoir ile Algren arasındaki iletişim kopar

1981

9 Mayıs: Algren öldü

1986

14 Nisan: Beauvoir öldü

Parmağında Algren’in yüzüğüyle gömüldü

1947

SIMONE DE BEAUVOIR AMERİKA'DA

* Amerika'daki bazı üniversitelerde konuşma yapmak üzere davet edilen Simone de Beauvoir 1947 yılının Ocak ayından Mayıs ayına kadar Amerika'yı bir uçtan bir uca dolaştı. Şubat ayında Şikago'ya vardı ve bir arkadaşının tavsiyesi üzerine yazar Nelson Algren'i arayıp buldu. Algren, Simone de Beauvoir'ı, Los Angeles'e gitmek üzere trenle yola çıkana kadar Polonya barlarına götürüp, şehrin aşağı kesimlerini gösterdi. Beauvoir, karşılaşmalarını *Olgunluk Çağı*'nda şöyle anlatır:

Nelly Benson adlı genç bir entelektüel, New York'ta birlikte akşam yemeği yerken "Şikago'ya gittiğinde, benim için git Algren'i gör," dedi. "Müthiş bir adamdır, çok da yakın bir dostumdur." *Günü Gününe Amerika*'da Algren'le bu ilk karşılaşmamızı bütün ayrıntılarıyla anlattım. Şehrin aşağı kesimlerinde geçirdiğimiz akşamı, ertesi gün öğleden sonra Polonya bölgesindeki barlarda yaptıklarımızı anlattım. Ama ne aramızda birdenbire oluşan elektrikten ne de akşam yemeğini birlikte yiyemeyişimizin bizi ne kadar hayal kırıklığına uğrattığından bahsetmedim. Çünkü iki Fransız görevlisinden gelen daveti kabul etmek zorunda kalmıştım. İstasyona gitmek üzere yola çıkmadan önce onu aradım, telefonu elimden zorla almak zorunda kaldılar. Los Angeles'a giderken trende kitaplarından birini okudum ve onu düşündüm. Pis pis kokan teneke yığınlarıyla, sağa sola savrulan gazetelerle dolu dar bir sokakta; ne banyosu ne de buzdolabı olan kümes gibi bir evde yaşıyordu. Büyük otellerdeki içime çekmekte zorlandığım o ağır dolar kokusundan sonra bu yoksulluk, ferahlatıcı gelmişti bana. Kendi kendime "Şikago'ya tekrar gideceğim," dedim. Algren gelmemi istemişti, ben de gitmek istiyordum. Ama bu ayrılık bile bize acı verdiyse, bir sonraki çok daha üzücü olmaz mıydı? Yazdığım mektupta ona da sordum bunu. "Bir dahaki ayrılığımız da böylesine zor olursa, durumumuz kötü demektir," diye cevap verdi.

Sevgili Nelson Algren,

Mektubumu İngilizce yazmaya çalışacağım. Bu nedenle, lütfen dil-bilgisi hatalarımı hoşgör, kelimeleri doğru anlamlarında kullanamamam da anlamaya çalış. Yazım da çok kötü oldu; çünkü trende yazıyorum.

Senden ayrıldıktan sonra, otele gidip makaleyi bitirdim, galiba pek iyi olmadı; ama o kadar da önemli değil. Sonra şu Fransızlarla akşam yemeği yedim ve hepsinden nefret ettim; çünkü iğrençlerdi, hem de onların yüzünden akşam yemeğini seninle yiyememiştim. Seninle telefonda konuştuktan sonra beni trene bindirdiler. Yatağıma uzanıp kitabını okumaya başladım, uykuya dalana kadar da okudum.⁽¹⁾ Bugün, cam kenarında oturup manzarayı seyrettim, kitabını okumaya devam ettim. Gerçekten çok sakın bir gündü; uyumadan önce şunu söylemeliyim ki kitabına bayıldım, galiba sana da. Bu konu hakkında çok az konuştuk; ama bunu sen de hissetmişsinizdir herhalde. Artık sana teşekkür etmeyi bırakıyorum; çünkü pek bir anlam taşıyor. Ama bilmeni isterim seninle birlikte olmak beni çok mutlu etti. Elveda demek, belki de bütün ömrüm boyunca seni bir daha görememek düşüncesi hiç hoşuma gitmedi. Nisan'da yeniden Şikago'ya gelmek beni çok mutlu edecek. Önce ben biraz kendimden bahsederim, sonra da sen. Ama yeteri kadar vaktim olacak mı bilmiyorum. Sonra da kafama şu soru takılıyor: Dün birbirimize hoşça kal demek bize bu kadar zor geldiyse, birlikte beş altı gün geçirip, daha da yakınlaştıktan sonra bu çok daha zor olmayacak mı? Bilmiyorum.

Her neyse, hoşça kal veya elveda. Emin ol, Şikago'da geçirdiğim bu iki günü unutmayacağım, yani seni.

S. de Beauvoir

*23 Şubat 1947- Yazdığı cevapta Algren, Beauvoir'ın, resepsiyona onun için bıraktığı kitapları almadan otelden ayrılmasına ne kadar üzüldüğünü söyledi. Algren'in de ona tutulduğu aşikârdı. Simone de Beauvoir'ın kim olduğuna, düşüncelerinin ve yazdıklarının dünya için ne ifade ettiğine böylesine kayıtsızken; aslına bakılırsa onun hakkında *New Yorker*'ın bir sayısında çıkan varoluşçuluk ile ilgili bir makalede okuduklarından başka hiçbir şey bilmezken, şimdi aniden böylesine yakınlaşmaları şaşkına çevirmişti Algren'i.

Sevgili arkadaşım,

Kaliforniya’da, bir geziden yeni döndüm, döner dönmez mektubunu ve kitapları aldım. Biliyorsun, Palmer House’un bütün masalarında o kitapları nasıl da aramış, bulamayınca da çok üzülmüştüm; çünkü bu kitapları okumayı çok istiyordum, hem de onlar senden bana hediye, işte bu yüzden benim için çok değerliler. Şimdiyse kitapları aldığım için çok mutluyum; mektubun da beni çok memnun etti.

Nisanda Şikago’ya gelip gelemeyeceğimi henüz bilmiyorum. New York’un dört bir yanında bir sürü konferans vermem gerek. Neyse, yine de gelecek sene Amerika’ya geri geleceğime şimdiden kesinlikle eminim. Burada, Los Angeles’teki arkadaşlarım son romanımın⁽²⁾ temasını bir yapımcıya satıyorlar. Bu beni mutlu etti. Uzun süreliğine geri gelebilirim ve Şikago’da da bir süre kalabileceğim. Paris’e gelmeye gerçekten niyetin var mı? Sana Paris’i göstermek istiyorum. Her şeyden önce senin kendi kitabını, yani romanını elime almak istiyorum.⁽³⁾ Lütfen onu benim için bulmaya çalış.

Kaliforniya’da çok güzel vakit geçirdim. San Francisco’ya gittim, muhteşem manzaralar gördüm, birkaç nazik insanla tanıştım. Burada en iyi arkadaşım⁽⁴⁾ da karşılaştım; onu tam bir yıldır, Amerikalı bir adamla evlenmek için Paris’ten ayrıldığı günden beri görmüyordum. Az okuyabiliyorum. Thomas Wolfe’un *You Can’t Come Home Again* adlı kitabını okudum, eh fena sayılmaz. Şikago Bowery’yi⁽⁵⁾, küçük Polonya barlarını, o soğuk rüzgârı unutmayacağım, hiç unutmayacağım.

Hoşça kal! Seni tanıdığım için çok mutluyum. Eminim bu yıl ya da gelecek yıl mutlaka yine görüşeceğiz.

S. de Beauvoir

Pennsylvania Üniversitesi
Philadelphia, Yüksekokul, 24 Nisan 1947

Sevgili arkadaşım,

New York’a geri döndüm, çevre üniversitelerde konferanslar verdim. New York’ta geçirebileceğim iki haftam daha var. 10 Mayıs’ta

Amerika'dan ayrılıyorum, uçakla gideceğim. Seni bir kez daha görmekten gitmek istemem; ama Şikago'ya gelmek benim için gerçekten çok zor. Yazmam gereken makaleler var; bazı insanlarla fikir alışverişinde bulunmam lazım, New York'ta da iki konferans vereceğim. 27 Nisan'la 10 Mayıs arasında gelemes misin? Birbirimizi sıkça görür, sessiz sakin sohbet ederiz. Senin için uygunsa, önerdiğin bir günde seni ararım; tam olarak ne zaman buluşacağımızı konuşabiliriz. Yok, senin için hiç uygun değilse, ben iki günlüğüne oraya gelmeye çalışırım. Bana cevap yaz. Bir de lütfen benim için romanını bulmaya çalış. Dün bir kopyasını gördüm, kapaktaki fotoğraf çok kötüydü, hiç sana benzemiyordu. Şeytan kitabı çalmam için dürttü; ama yapamadım.

Hoşça kal. Seni tekrar görmek beni çok mutlu edecek.

S. de Beauvoir

24 Nisan 1947'de S. de Beauvoir New York'a dönünce Algren'i aradı. Bir süre düşündükten sonra, Sartre'la olan durum da Amerika'da bir süre daha kalmasını gerektirdiğinden Algren'i tekrar Şikago'da görmeye karar verdi.

Birlikte ilk günümüz Anne'le Lewis'in *Mandarinler*'de birlikte geçirdikleri ilk güne benziyordu; utanç, sabırsızlık, yanlış anlama, bitkinlik ve nihayet duyguları paylaşmanın verdiği esrime. Yalnızca üç gündür Şikago'dayım; New York'ta halletmem gereken bir sürü şey var. Algren'i benimle oraya gelmesi için ikna ettim. Hayatında ilk kez uçağa bindi. Her şeyi ben ayarladım, alışveriş ettim, herkese hoşça kal dedim; sonra da akşam doğru saat beş civarında odamıza geri geldim, sabaha kadar birlikteydik. Herkes benimle sürekli onun hakkında konuşuyor; onun dengesiz, sağı solu belli olmayan biri olduğunu, hatta sinir hastası olduğunu söylüyorlar. Onu anlayan tek kişi olmak hoşuma gidiyor. İddia ettikleri gibi bazen patavatsız ve kaba olsa da bu, kesinlikle sadece bir çeşit savunma. En nadir bulunan bütün yetenekler onda, bu kelime bu kadar yerli yersiz kullanılsaydı erdem derdim. İnsanları gerçekten önemsiyor. (*Olgunluk Çağı*)

De Beauvoir 17 Mayıs'ta Paris'e döndü.

K.L.M. Hollanda Kraliyet Havayolları
Cumartesi öğleden sonra, 17 Mayıs 1947

Benim tatlı, harika, evcimen, genç sevgilim. Beni bir kez daha ağ-

lattın; ama bana verdiğin her şey gibi, bu gözyaşları da tatlıydı. Az önce uçağa bindim ve verdiğin kitabı okumaya başladım, sonra da senin el yazını görmek istedim. Senden kitaba bir şeyler yazmanı istemediğim için pişmanlık duyarak ilk sayfayı açtım; ama işte oradaydı; benim için yazdığın sevecen, sevgi dolu ve güzel satırlar, işte bu yüzden aşağıda uzanan o güzel mavi denizin üzerinde, başımı cama dayadım ve ağladım; ama ağlamak bile güzeldi; çünkü aşk yüzündendi, senin aşkın, benim aşkım, bizim aşkımız. Seni seviyorum. Taksi şoförü "O bey kocanız mı?" diye sordu. "Hayır," dedim. "Ha! Bir arkadaş mı?" Sonra da acıyan bir sesle ekledi: "Öyle üzgün görünüyordu ki!" "Ayrıldığımız için çok üzgünüz. Paris o kadar uzak ki," demekten kendimi alamadım. Sonra da şoför Paris hakkında öyle güzel şeyler söylemeye başladı ki. Benimle gelmediğin için memnunum. Madison Avenue ve La Guardia'da tanıdığım insanlar vardı, Fransız sesleri ve Fransız yüzleri vardı hepsinin, gördüğüm en kötü Fransız sesler ve yüzler, gelmen gerçekten kötü olabilirdi. Biraz yorgundum, ağlayamıyordum bile, sadece yorgundum. Sonra uçak kalktı. Uçakları severim ben. Bana öyle geliyor ki duyguların doruğunda olunduğunda kalbe uyum sağlayabilecek tek ulaşım yolu uçmaktır. Uçak ve aşk, gökyüzü, üzüntü ve umut, hepsi bir olmuştu. Tek tek her şeyi hatırlayarak seni düşündüm, bana verdiğin kitaplardan daha çok hoşuma gideni okudum. Sonra viski içip güzel bir öğle yemeği yedik, beşamel soslu tavuk ve çikolatalı dondurma. Manzara, bulutlar ve deniz, sahil, ağaçlar ve köyler hoşuna giderdi herhalde, aşağısını gayet iyi görebiliyorduk, burada olsaydın gülerdin o sıcak, güzel, çocuksu gülümsemele.

Newfoundland'ın üzerindeyken neredeyse akşam olmak üzereydi; ama New York'ta saat hâlâ öğleden sonra üçtü. Karaçamaları, hüznü gölleri ve orada burada görülen kar tepeleriyle öyle güzel bir adaydı ki. Sen de severdin. Uçağımız buraya indi, iki saat kalacağız. Tam şu anda sen neredesin acaba? Kimbilir belki sen de bir uçaktasın. Küçük evimize vardığında, orada olacağım, yatağın altında ve her yerde saklanmış olarak. Bundan böyle hep seninle olacağım. Şikago'nun hüznü sokaklarında, Elevated'in altında, yalnız kaldığın her yerde seninle olacağım biricik aşkım, tıpkı biricik kocasıyla birlikte olan sevgi dolu bir eş gibi. Uyanmak zorunda kalmayacağız; çünkü bu bir rüya değil, henüz başlayan muhteşem ama gerçek bir öykü. Seni yanımda hissediy-

yorum, nereye gidersem benimle geleceksin, sadece bakışlarınla değil, her şeyinle. Seni seviyorum. Söyleyecek başka hiçbir şey yok. Beni kollarına alıyorsun, sımsıkı sarılıyorum sana ve öpüyorum seni, tıpkı daha önce yaptığım gibi.

Simone'un

18 Mayıs 1947, Pazar

Her şeyim, Şikagolu erkeğim,

Paris'te olduğunu düşünüyorum, Paris'te özlüyorum seni. Yolculuk harikaydı. Doğu'ya geldiğimizden beri neredeyse hiç gece olmadı. Newfoundland'de güneş batmaya başladı; ama beş saat sonra Shannon'da enfes, yeşil bir İrlanda manzarasının üzerine doğuyordu yenisinden. Her şey öyle güzeldi, düşünecek öyle çok şeyim vardı ki hiç uyuyamadım. Bu sabah 10'da (sizin saatinizle 6'da) Paris'in göbeğindeydim. Paris'in güzelliği kederimi alır götürür diye ummuştum; ama yanılmışım. Bir kere Paris bugün hiç güzel değil. Kapalı ve bulutlu, günlerden Pazar, caddeler bomboş, her şey karanlık, tatsız ve ölü görünüyor. Belki de Paris'e küsen benim kalbimdir. Kalbim hâlâ New York'ta, birbirimize elveda dediğimiz Broadway'deki o köşede, Şikago'daki evimde kalbim, o sımsıcak kalbinin üzeri benim yerim. İki, üç gün içinde biraz değişir her şey diye umuyorum.

Fransız entelektüel ve siyasi hayatıyla, çalışmalarım ve arkadaşlarımla ilgilenmeye başlamalıyım yeniden. Bugün canım bunların hiçbirisiyle uğraşmak istemiyor; üzerimde bir yorgunluk, bir tembellik var, sadece anılar oyalıyor beni. Biricik aşkım, seni sevdiğimi söylemek için niye bu kadar bekledim hiç bilmiyorum. Sadece emin olmak istiyordum; bildik, boş kelimeler kullanmak istemiyordum. Oysa şimdi anlıyorum, ta başından beri sana âşıktım. Neyse, o şimdi burada, aşk ve kalbimi sızlattıyor. Bu kadar mutsuz olmak beni mutlu ediyor; çünkü senin de mutsuz olduğunu, aynı mutsuzluğu paylaştığımızı biliyorum. Seninle birlikteyken zevk aşk demekti, şimdi de acı aşk demek. Aşkın her çeşidini tatmalıyız. Tekrar kavuşmanın mutluluğunu yaşayacağız. İstiyorum bunu, ihtiyacım var buna, olacak bu. Beni bekle. Ben seni bekliyorum. Seni söylediğimden, tahmininden çok seviyorum. Sana daha sık mektup yazacağım, sen de bana daha sık yaz. Sonsuza dek

Kitabın hepsini okudum, *çok* hoşuma gitti. Emin ol, bu kitabı çevirteceğim. Binlerce kez öpüyorum. Beni öpüşün harikaydı. Seni seviyorum.

21 Mayıs 1947, Çarşamba

Sevgili kocacığım,

Paris öyle hüzünlü ve berbattı ki bu öğleden sonra Paris'ten biraz uzaklaştım. Çok uzağa gitmedim; otuz kilometre ya var ya yok;⁽⁶⁾ ama bana ne kadar da uzak geldi. Burası kuşların cıvıladığı, yeşil çayır-ları, ağaçlarıyla tam bir kır yeri. Köy demek biraz güç, ağaçların etrafın-da birkaç küçük ev var. Burada, mavili sarılı küçük bir pansiyonda iki hafta kalacağım. Şimde saat yedi olmak üzere, güneş ağır ağır batıyor, evin önündeki küçük bahçede oturuyorum. Dört yanımlı kaplayan man-zara, esen ılık meltem harika. Burada nasıl da mutlu hissediyorum ken-dimi ve sana nasıl da yakın. Buraya geldim; çünkü dinlenmeye, uyku-ya, huzura ihtiyacım var. Yeniden çalışmaya, okumaya başlamak isti-yorum. Umarım dinlenmeye, düşünmeye, eskileri hatırlamaya zama-nım olur. Birkaç arkadaşına rastladım, herkes ne kadar da soğuk; ya da en azından sıcak değil. Sen sıcaklığın, cömertliğin ve öylesine sev-gi dolu oluşunla beni çok şımarttın galiba. Belki benimdir soğuk olan; usandırıcı bir rüya gibi her şey; hiçbir şeye, hiç kimseye aldırmiyorum. Dün akşam Saint-Germain bulvarında bir taraçada otururken içim cız etti. Ağaçlar, ay ışığı öyle güzeldi ki! Paris caddelerini sana gösterme-nin beni çok mutlu edeceğini düşündüm, Paris'in seni beklediğini his-settim. Paris'i seninle, senin için sevmeye başladım yeniden.

Kitabını Gallimard'a götürdüm. Önümüzdeki iki hafta içinde oku-yup basmaya niyetli olup olmadıklarını bildirecekler bana. Basmak is-temezlerse başka bir yayıncıyla görüşeceğim. Her durumda *Les Tem-pes modernes*'de⁽⁷⁾ kitabının bir bölümünü basacağız. Senden gelecek mektubu sabırsızlıkla bekliyorum, Paris'ten buraya gönderecekler. Belki iki üç gün içinde elime geçer. Birbirimizden ayrı olduğumuzu hissetmeyelim diye bana daha sık yazmalısın sevgili arkadaşım, sevgi-lim, kocacığım. Aramızda Atlas Okyanusu ve uçsuz bucaksız ovalar olsa da, bu ayları birlikteymiş gibi geçirmeye çalışmalıyız. Ne yazık ki

Fransızca kitaplar okuyamıyorsun. Neden öğrenmeye çalışmıyorsun? Böylece beni, hayatımı daha iyi tanırdın. Bir işe yarayacaklarını düşünürsen sana kitaplarımı gönderirim.

Şu anda Kafka'nın *Günlük*'ünü okuyorum. Diğer bütün kitaplarını okudum, hepsi çok hoşuma gitti. Sen Kafka'nın kitaplarını sever misin? Biliyorum kırlardan hoşlanmıyorsun; ama burada, mavili sarılı pansiyonun önündeki küçük bahçede benimle olmanı isterdim. Yanımda oturmuş, bana gülümsediğini görüyorum. Gülümsemeni ne çok seviyorum bir bilsen! İki hafta önce, küçük bir Fransız bahçesinde, seni seven bir Fransız kadının yüreğinde böyle gülümseyeceğini düşünmüş müydün? İşte buradasın biricik aşkım, bana gülümsüyorsun, guguk kuşu öterken beni seviyorsun. Ben de sana gülümsüyor ve hem bu Fransız bahçesinde, hem de Şikago'da seviyorum seni. Sen Fransa'da benimlesin, ben de Şikago'daki evimizde seninle. Biz ayrılmadık, ayrılmayacağız. Sonsuza dek senin karın olarak kalacağım.

Simone'un

23 Mayıs 1947, Cuma

Mon bien-aimé⁽⁸⁾

Bu küçük odada oturup sana mektup yazmak çok güzel. Saat öğleden sonra beş. Güneş köyün, yeşil tepelerin üzerinde parlıyor, pencere açık, masa da pencerenin önünde. Yani *kendi* odamda olsam da manzaranın *içindeyim*. Çok eski bir Fransa manzarası bu. Otelden yaklaşık bir buçuk kilometre uzakta Port-Royal-des-Champs var. Uzun, çok uzun zaman önce Pascal'ın yaşadığı manastır bu. Racine de burada eğitim görmüş. Az ötede Racine'in kuş cıvıltıları arasında sık sık yürüyüşe çıktığı küçük patika var. Bu patika hakkında bir şiir bile yazmış, insanların yol boyunca karo taşlara kazıdığı çok kötü bir şiir. Bahçeden sana mektup yazdığımdan beri iki gün geçti, sessiz sakin. Saat on'da yattım; yanımda beni uyumaktan alıkoyacak yakışıklı bir adam da olmadığı için öğlen on iki'ye kadar uyudum. Yani şu anda uyumaktan bıkmış haldeyim. Aslında uykuya çok ihtiyacım vardı. On ikide öğle yemeği yedim, nefis yemekler ve kırmızı Fransız şarabı vardı yemekte. Sonra da kırlarda biraz dolaşıp geri geldim. Kitap okudum, yazı yazmaya çalıştım. Saat sekiz'de akşam yemeğimi yiyip uyudum. Görüyor-

sun ya bu şekilde yaşamak için elime çok az fırsat geçiyor; oysa buna nasıl ihtiyacım var. Carson Mac Cullers'ın bir romanını bitirdim. Amerikalı bir yazarın kitabını okumak güzel de kitap hiç iyi değildi. Söylediğim gibi Kafka da okudum. Dediğim gibi modern Fransız edebiyatından ne bulursan okumalısın. Camus'nün *Yabancı'sı*, Sartre'ın *Sinekler*'iyle *Gizli Oturum*'u çevrildi. Ayrıca Sartre'ın bazı makaleleriyle benim bazı makalelerimin çevirileri *Partisan Review*'da ve birkaç başka dergide yayımlandı. Eminim Mary Goldstein senin için bunları seve seve bulur. Sevgili kocacığım, ben seninle senin Şikago hayatını yaşama-ya çalışıyorum, sen de benim Fransız hayatımdan bir şeyler kapmayı denemelisin, mutlaka ama mutlaka. Deneyeceksin değil mi?

Bu satırları senin verdiği kırmızı, parlak dolma kalemle yazıyorum, parmağında da yüzüğün var. Hayatımda ilk kez yüzük takıyorum. Paris'teki herkes çok şaşırdı; ama yüzüğe bayıldılar. Mektubunu dört gözle bekliyorum. Seni özledim, biliyorsun. Özledim dudaklarını, ellerini, sıcağı güçlü bedenini, yüzünü, gülüşünü, sesini özledim. Seni özledim. Ol-sun, seni böylesine özlemek hoşuma gidiyor, böylece bir düş olmadığını, gerçek olduğunu, yaşadığını, seninle yeniden buluşacağımızı hissediyorum. Sadece bir hafta önce New York'ta beraberdik. Sana kavuşmadan zaman çok uzun geliyor. O güzel yüzünü, o tatlı dudaklarını sevgi dolu buselerle öpüyorum.

Simone'un

Sana Fransa'dan senin için topladığım birkaç çiçek de yolluyorum.

24 Mayıs 1947, Cumartesi

Sevgili N. Algren,*

Mektuplarını, o küçük sarı mektuplarını bugün aldım, çok mutlu oldum. Mektupların da senin gibi; hem hüznü, hem neşeli, aşkta beceriksiz, sakar, çok da samimi. Samimi olanla olmayanı ayırt edebildiğimi söylüyorsun, böyle söylediğin için çok gurur duydum kendimle. Tanıştığımız ilk anda senin ne kadar samimi olduğunu anlamıştım, sende bu kadar hoşlarmaya o zaman başlamıştım, sonra da sana olan sevgim filizlendi. Senin her şeyin samimi, sözlerin, davranışların, sevgin, nefretin, mutluluğun, kederin; bütün hayatın samimi senin. Seninley-

ken ben de ne kadar samimi olduğumu hissediyorum; her şey çok güzel; çünkü her şey gerçek. Hâlâ Şikago'daki küçük evde olduğumu hissediyorsan çok mutlu olurum. Birlikte New Orleans'a gidene dek ayrılmayacağım o evden. Galiba gönderdiğim birkaç mektubu -Newfoundland'den gönderdiğimi, Paris'ten çektiğim telgrafı- daha almışsın.

Bugün çalışmak için çok çaba harcadım. Altı ay önce kadınlar hakkında yazdığım her şeyi okudum. Çalışmak çok da kötü değilmiş; ama tekrar yazmaya başlamak çok zor. İnsan niye yazma ihtiyacı duyar hiç anlayamıyorum artık. Dünya şu haliyle çok büyük; var ve kelimelere ihtiyacı yok. Şikago'yu hatırlıyorum, Fransa'nın yemyeşil manzarasını hatırlıyorum. Gerisi boş. Yine de yarın yeniden çalışmaya başlayacağım, umarım bu kez daha başarılı olurum. Olmalıym.

Bana daha sık yaz, daha da sık. Sarı mektupların bana büyük neşe verdi. Sana mektup yazmak hoşuma gidiyor. Yazdıklarımı okuyabildiğini umuyorum. Fransızca'da kendimi daha iyi ifade edebilirim. Ama seni ne kadar çok sevdiğimi anlayan için İngilizce'min yeterli olduğunu sanıyorum; önemli olan da senin sevgimi hissedebilmen. Seni seviyorum çılgın, tatlı erkeğim benim.

Sali

Mon bien-aimé, bu mektubu ancak bugün yollayabileceğim; çünkü dün ve Pazar günü yortu vardı, postacı gelmedi. Tekrar hayata döndüm, mesela tekrar yazı yazmaya başladım. Bütün hafta kendimi hastaymış gibi hissettim; rüyada gibiydim, etrafımdaki hiçbir şey gerçek değildi sanki. Havaalanında senin beni öpmeyle başlayıp caddenin köşesinde son gülüşünle biten Şikago-New York hattındaki hikâyemizi kendi kendime kaç kez anlattım bilmiyorum. Bütün öyküyü ezberliyorum, her gülüşü, her bakışı, her öpüşü, her sözcüğü. Kafamda saatlerce dönüp durmasından bıktım, usandım. Birtanem seni ne kadar özlediğimi hissedebilseydin öyle kibirlenir, bumun öyle büyürdük ki artık böyle tatlı bir adam olamazdın.

Bugün birkaç arkadaşımı görmek için Paris'e gideceğim; hemen otele⁽⁹⁾ gidip mektubun gelmiş mi diye bakacağım. Lütfen sık sık mektup yaz. Ben sana yazmayı hiç bırakmayacağım. Seni öyle içten, öyle derinden seviyorum ki ben bile şaşıyorum kendime. Başıma böyle bir şeyin gelebileceğini hiç düşünmemiştim. Âşığım işte, çok da mutlu-

yum âşık olduğuma, biraz acı olsa da aşk. Ah, öyle çok yanında olmak istiyorum ki, omzunu yanağımın yanında hissetmek, kollarının beni sımsıkı sardığını hissetmek istiyorum. Sen bana bakmalısın ben de sana, görmemiz gerekeni görmeliyiz gözlerimizde ve mutlu olmalıyız.

Simone'un

* N. Algren benim biricik arkadaşım ve sevgilim, bir haftalık kocam olan ve sonsuza dek kocam olarak kalacak Şikagolu bir gencin adıdır.

29 Mayıs 1947, Perşembe

Sevgilim,

Paris'e gelir gelmez, trenden inip taksiye atladım. Taksiden de iner inmez senden mektup gelmiştir diye merdivenlere koştum. Mektup yoktu, nasıl üzüldüm bilsen! Ama bunda senin suçun yok biliyorum. Şikago çok uzak, uçaklarsa çok yavaş. Neyse boşver bunları biricik aşkım. Geçen pazardan beri neler yaptığını bilememek çok acı veriyor bana. Kızkardeşine gidecektin, belki onunla at yarışlarına da gitmişsin. Daha başka neler yaptın? At yarışında para kaybettin değil mi? Her gün neler yapıyorsun bilmek istiyorum; küçük, önemsiz şeyleri.

Paris güzeldi. Uçak bileti için para bulur bulmaz Paris'e gelmelisin. Paris'te birlikte yaşamamıza yetecek param olacak. Sevgili kocacığım, benden para alma konusunda öyle kaşlarını çatıp sinirlenme. Seni görmek için parana ihtiyaç duysaydım ben senden para alırdım. Birbirimizi sevdiğimiz sürece senin olan benim, benim olansa senin. Paris'e gel, gel lütfen! Paris'te New York'taymışçasına mutlu olacağız. Sana Paris'i göstermek istiyorum. Bunlar boş sözler değil, bilirsin boş laflar etmem. Paris'te benim yanımda olman için paradan da fazlasını verirdim. Unutma, seni seviyorum benim Şikagolu genç evcimen erkeğim.

Paris güzeldi işte! Masmavi ve sıcaktı, yeşil yapraklı ağaçlarıyla, güzel kokularıyla, neşeli, yazlık elbiseleri içindeki kadınlarıyla, sokakta öpüşen sevgilileriyle, mutlu görünen insanlarıyla. Arkadaşlarımla Montmartre'daki Place du Tertre'a gittik. Orayı biliyor musun? Harika bir yer. İnsanlar, basit ama hoş bir müzik çalarken açık havada akşam yemeği yiyebilirsin. Yemekler, şarap harika, yukarıda gökyüzü, ayaklarının altında koca şehir. Sonra konuşa konuşa yürüyerek tepeden aşağıya

ğıya indik, çok tatlı bir bara uğradık. Piyano vardı, viski-soda içtik. Sokakta da masalar vardı, insanlar birbirleriyle nasıl da neşeyle konuşuyordu, Amerika'da yok böyle bir şey. Sonra çılgın, gerçekten çok çılgın bir kadın geldi. Çok yaşlı, çok çirkindi; suratında kırmızı, pembe, mavi, beyaz tonlarda makyaj vardı; boyalı saçlarının üzerindeyse hasır bir şapka. Sonra eteğini dizlerinin üzerine çekerek dans etmeye başladı; çirkin bacaklarını, çıplak baldırlarını göstererek acı dolu, açık saçık bir sürü laf etti. Barın kapanış vakti gelip de artık gitmemiz gerektiği söylenene dek orada oturduk. Sonra Paris'ten geçerek yaşadığım yere, Saint-Germain-des-Prés'ye gittik. Biz yürürken şafak sökmeye başlamıştı. Seine'nin üzerinde şafağın söküşü çok güzeldi. Gökyüzü lacivertti, sanki bir köyde gibiydim; ama Paris'teydim. Sonra yattım uyudum, seni düşündüm biricik aşkım. Bu Paris gecesini seninle paylaşmayı öyle çok isterdim ki!

Ertesi gün mavili, sarılı pansiyona geri döndüm. Artık yazı yazabiliyor, çok çalışıyorum. Arkadaşlarım⁽¹⁰⁾ beni görmeye geliyor, uzun uzun konuşuyoruz. Onları sana anlatmak isterdim; ama mektup yazarak bunları İngilizce anlatmak çok zor. Aslında bir süre için seninle baş başa kaldığımızı hissetmek istiyorum. Bugün hem yazım hem de İngilizcem çok kötü; çünkü çok geç oldu. Bunları yatakta yazıyorum, çok uykum geldi. Rüyamda seni görmek istiyorum; ama rüyalarımda istediğim şeyleri göremem hiç.

Seni seviyorum ve tutkuyla öpüyorum.

Simone'un

2 Haziran 1947, Pazartesi

Mon bien-aimé,

Bu sefer mektup gelmişti, hemen odama koşup okudum. Kalbim deli gibi çarpıyordu; çünkü kâğıdı elime alınca o kâğıda parmaklarının dokunduğunu hissettim. Çok mutlu oldum; ama yine de bir hüznün var mektuplarda, parmaklarımız kavuşmuyor işte. Mektubu tekrar tekrar okudum; ama bir türlü sen (hatta Kaplan bile⁽¹¹⁾) belirivermediniz oda da. Kitaplar için teşekkür ederim. *Sanctuary*'yi okudum, Koupri-ne'ninkileri de⁽¹²⁾. Sen çok tatlı bir adamsın, ama mektuplarını bütün kitaplardan daha çok seviyorum. Hayatını anlat bana, sabahları nasıl

yüzdüğünü, neler yediğini. Benim için her şey çok önemli.

Bütün hafta Paris'teyim. Görüşmem gereken kişiler var. *Les Temps modernes* ile de ilgilenmeliyim. Paris gündüzleri o kadar sıcak ki anlatamam, geceleri de çok sıcak oluyor; yine de çok tatlı, çok güzel. Açık havada, bahçelerde, küçük yerlerde akşam yemeği yiyebilir, sonra da insanlarla dolu, neşe saçan sokaklarda uzun uzun yürüyebilirsiniz. Yaşadığım sokakta sabahları büyük bir keşmekeş oluyor, pazar⁽¹³⁾ kuruluyor; kadınlar gürültü yaparak, konuşarak, satıcılarla tartışarak, gülererek balık, et, kiraz, sebze alıyor. Her şey çok pahalı; ama yine de alacak şey buluyor insan. Sokağın boş olduğu zamanları düşündüğünde pazarın kurulu hali çok neşeli geliyor. Sabahları bu gürültülü, hayat dolu sokakta yürürmeyi seviyorum. Sonra da Café des Deux Mages'te gidip biraz yazı yazıyorum. Çalışmaktan hoşlanmaya başladım; yine de yeterince değil.

Dün sabah çok iyi bir Fransız filminin⁽¹⁴⁾ ilk gösterimine gittim. Gördüğüm en iyi Fransız filmi diyebilirim. Çok basit bir konusu var; ama ustaca anlatılmış, çok anlamlı. 1914-1918 yılları arasındaki savaş yıllarında birbirini seven genç bir kızla delikanlının öyküsü. Delikanlı on yedi yaşında, kız da yirmisinde, sevmediği bir askerle daha yeni evlendirilmiş. Bu çocuk sevgililer için savaş bir tür tatil gibi; ama sonradan aşkları büyüklerce engelleniyor. Henüz onlara karşı koyacak kadar büyümedikleri için ayrılmak zorunda kalıyorlar, kız da ölüyor. Işıklar yandığında herkesin boğazına bir şeyler düğümlenmişti. Bu filmi bir kez olsun görmeni isterim. Bence şu sıralar Fransız sinemasında çok iyi işler başarıyorlar. Hollywood sinemasından çok daha cüretkâr, insani ve gerçek.

Burada hayat birçok sebepten dolayı biraz zor, biraz karmaşık; ama ilginç. Sana bu konudan söz etmek zor; çünkü Şikago'da sana olup bitenleri açıklayacak vaktim olmadı. Gelecek sene her şey farklı olacak. Sürekli meşgul, meşgul, meşgul olmana bir hayvanat bahçesinden öbürüne koşturmana izin vermeyeceğim. New York'ta benimle saatler, saatler boyunca oturacaksın; uzun uzun konuşacak, konuşacak, konuşacağız. Seninle öyle yakın olmak istiyorum ki! Keşke birbirimizi sevdiğimiz kadar tanıyabilsek de. Olsun; yine de aşk her şeyden önemli, bunu bilmek de öyle. Kendimle de, seninle de gurur duyuyorum; ikimiz de çok zekiyiz, o kadarcık kısa zamana ne çok şey sığdırdık. İlk

gece takside bana ne söylediğini hatırlıyorum: "Kaybedecek zamanımız yok." Benim de dudaklarımda aynı sözcükler vardı: "Kaybedecek zaman yok." Hiçbir şeyi kaybetmedik. Bana sadece bir hafta beraber olmuşuz gibi gelmiyor hiç. Sana yüzlerce, yüzlerce bağla bağlı olduğumu hissediyorum ve bu bağlar hiç kopmayacak.

Sevgili arkadaşım, biricik aşkım bana öyle çok şey verdin ki. O kadar uzakta olsan da bana hâlâ bir şeyler veriyorsun. Seni düşünmek bana huzur, mutluluk veriyor. Sana öpücüklerle benim için ne kadar değerli olduğunu anlatmak istiyorum. Seni seviyorum.

Simone'un

4 Haziran 1947, Çarşamba

Sevgili kocacığım,

Bugün alt kata inerken mektubunu aldım, nasıl mutlu oldum bir bil-
sen. Ne tatlı bir mektup o öyle. Okurken sanki o şakacı sesini duydum,
sımsıcak gülüşünü gördüm. Sanki yanımdaydın da oturmuş neşe için-
de konuşuyorduk. Hemen cevabını alınca mektup yazmak gerçekten
çok güzel, hem böylece gerçek bir konuşma ortamı oluşuyor. Şimdi hiç
uzakta değilsin sanki. Yanımdaymışçasına beni sevdiğini hissedebili-
yorum, benim de seni sevdiğimi hissettiğini biliyorum. Birtanem bunu
hissetmek beni mutlu ediyor. Henüz bana ne kadar mutluluk verebildi-
ğini bilmiyorsun. Bunu ben de bilmiyordum. Bütün gün günlük güneş-
likti, harikaydı; çünkü bugün kalbimdeki bu tatlı mektubu aldım. Bu
kadar güzel mektuplar yazmamızı kıskanıyorum, bu hiç de adil değil.
Yabancı bir dilde yazarken söylemek istediklerimi tam olarak ifade
edemiyorum. Senin kalemin kıvrak, her şeyi en iyi şekilde tasvir edip
öyküler anlatabiliyorsun. Bense bir çocuğunki kadar kırık dökük bir
İngilizce'yle yazıyorum; yine de biliyorsun boş bir kadın değilim.
Kendini benden daha zeki, daha akıllı, daha ilginç sanmandan, benim
bu beceriksizliğimi küçümsemenden korkuyorum.

Çarşamba gecesi

Birtanem geceyarısı oldu. Şimdi burada, Paris'te vakit geceyarısı,
Şikago'da saat kaç acaba? Akşam yemeği vaktidir herhalde. Tam şu

anda ne yapıyorsun acaba? Bir tabak et yemeği mi yiyorsun? Ben odamdayım, gerçekten çok iğrenç bir oda. Sana bu odayı göstermekten utanırdım herhalde. Duvarlar dış macunu kadar pembe, bu iyi tarafı. Tavan öyle kirli, oda öyle küçük ki içinde insana sıcaklık duygusu veren hiçbir şey yok. Buraya kadınsı bir çekicilik vermek için erkek bir kâhyanın el atması gerek. Yine de savaş boyunca erişte ve patates pişirerek yaşadığım bu iğrenç odayı seviyorum. Yapılabilecek en mantıklı şey başka bir yere taşınmak olsa da buradan gidemem artık.

Bu akşam hiç de mantıklı değil, kendimi çok mutsuz hissediyorum. Ağlamak istiyorum. Senin kollarında ağlamak öyle güzel olurdu ki! Senin kollarında ağlayamadığım için ağlıyorum, bu hiç de mantıklı değil; çünkü senin kollarında olsaydım ağlamazdım ki. Aşk mektubu yazmak büyük aptallık, aşk kâğıda dökülemeyecek bir şey; ama sevdiğin adamla aranda şu korkunç Atlas Okyanusu varsa başka ne yapabilirsin? Sana bir şeyler yollamak istiyorum; ama ne yollayabilirim ki? Çiçekler bile soluyor yolda; öpücükleri, gözyaşlarını gönderemezsin bile. Sadece sözcükler var, bense İngilizce bile yazamıyorum. Sen ne kadar acı veren bir adamsın ki sevgilin senin için bütün Atlas Okyanusu boyunca ağladı! Bununla gurur da duyuyor olabilirsin doğrusu!

Çok yorgunum, seni de deliler gibi özledim. Biliyorsun *geri gelmek* çok zor. Benim için bu geri geliş sürecini yaşamak çok zor. Fransa'da çok hüznü bir şeyler var; yine de seviyorum bu hüznü. Amerika'ysa tatil içindi. Kendimden hiçbir şey istemedim. Buradaysa ne olduğunu, yapıp yapamayacağımı tam olarak bilmesem de yapacak işlerim var.

Çok tuhaf bir akşam geçirdim ve avunmak için çok fazla içtim; şu anda çok garip hissediyorum. Bana âşık olan çok çirkin bir kadından⁽¹⁵⁾ söz etmiştim sana. Hatırlıyorum: New York'ta karşılıklı yatıyorduk, bu kadından söz etmiştik. O güzel yüzünü görmüş, mutlu olmuşum. Onunla akşam yemeği yedik. Dört gün önce karşılaştık. Beni gözetliyormuş (kendisi söyledi), sonra oturduğum kafeye geldi. Benimle konuşurken bütün vücudu titriyordu. Ben de onunla akşam yemeği yiyebileceğimizi söyledim. Yazdığı kitabın bir müsveddesini verdi bana. Bana olan aşkı hakkında her şeyi anlattığı bir günlük bu. Harika bir kitap. Çok iyi bir yazar. Çok derin duyguları var ve bunları harika kelimelerle anlatıyor. Bu günlüğü okumak çok sinir bozucuydu, özellikle de benim hakkımda olduğu için. Ona karşı bir hayranlık, bundan da öte

dostluk hissediyorum. Paris'teyken onu iki ayda bir kez görüyorum. Ona çok da aldırmiyorum, o da bunu biliyor zaten. Tuhaf olan şey bana olan aşkı hakkında bu kadar rahat konuşabilmesi ve bunu benimle sanki bir hastalıkmişçasına tartışabilmesi. Tahmin ediyorsundur herhalde, onunla bir akşam geçirmek pek de kolay değil. Beni hep Paris'in en güzel restoranlarına götürüp, şampanya ve en iyi yemekleri ısmarlıyor. Ben de uzun uzun konuşuyor, hikâyeler anlatıyor, neşeli ve kayıtsız görünmeye çalışıyorum. Çok içki içiyor, akşam yemeğinden sonra bara gidiyoruz. Birden çok dokunaklı bir hal alıyor, bense kendimi berbat hissediyorum, hoşça kal deyip ayrılıyorum. Ve biliyorum kafasını duvarlara vura vura, kafasında intihar düşüncesiyle, ağlayarak gidiyor. Benden başka bir arkadaş edinmeyi reddediyor. Sürekli yalnız yaşıyor, beniyse yılda sadece altı kez görüyor. Onu sokaklarda yalnız başına, umutsuz, ölümü düşünürken bırakmaktan nefret ediyorum. Başka ne yapabilirim ki? Fazla şefkat çok daha kötü şeylere yol açabilir. Onu asla öpemem, sorun da bu zaten. Başka ne yapabilirim ki?

Bu sabah *Les Temps modernes*'e uğradım, birkaç müsvedde alıp gün boyunca okudum. Bir tanesi çok tuhaf bir öyküydü. Bir fahişe kendi hayatını yazmış. Tanrım! Dünyayı böyle gördüğünü, başka hiçbir şey tatmadan ölüp gideceğini düşünmek korkunç. Öyle içten ve doğal yazmış ki hikâyeyi basmak imkânsız gibi bir şey. Oysa bu öyle bir hikâye ki insanın ufak tefek endişelerini bir yana bırakıp oturup ağlaması lazım okuyunca. Bazı yönlerden de çok komik bir öykü.⁽¹⁶⁾

Biricik aşkım, artık yatıyorum. Sana yazmak çok iyi geldi. Yaşadığını, beni beklediğini, birbirimizi severek yine mutlu olacağımızı bilmek öyle rahatlatıcı ki. Bir kez bana, benin senin için benim için olduğundan daha önemli olduğumu söylemiştin. Bence bu artık doğru değil. Seni özledim ve seni seviyorum. Sen benim kocamsın, ben de senin karın. Kollarında uyuyacağım, biricik aşkım.

Simone' un

7 Haziran 1947, Cumartesi

Birtanem,

Bu sabah Paris'te bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyor. Demiryollarında da grev var, küçük köy evime nasıl gideceğim hiç bilmiyo-

rum. Paris'te geçirdiğim şu günlerden sonra geri dönmek, dinlenmek, biraz çalışmak istiyordum. Çarşamba gecesi sana mektup yazdığım zaman bunalımda gibiydim, şimdi daha iyiyim. Bir kere yeniden çalışmaya başladım, bu benim için fazla bile. Galiba Amerika'ya gitmeden önce yazmaya başladığım kadınlar hakkındaki kitaba devam etmeye çalışmak iyi bir fikir değildi, hiçbir şey olmamış gibi kaldığım yerden devam edemiyorum. Bu kitabı daha sonra yazacağım, şu anda yolculuğumu anlatmak istiyorum.⁽¹⁷⁾ Bu yolculuğun silinip gitmesini istemiyorum, bir şeyler saklamalıyım ondan; başka bir şekilde olmayacaksa kelimelerle olacak bu. Amerika'yı anlatacağım, kendimi de. "Amerika'daki ben" hakkındaki her şeyi, oraya varmak, oradan ayrılmak, etraftakilere bakmak, onlardan bir şeyler öğrenmeye çalışmak ne demek anlatmalıyım. Aynı zamanda yaşananları da tekrar yakalamak istiyorum. Ne demek istediğimi anlıyorsundur umarım. Belki tam olarak anlatamamışımdır; ama bu amaç benim için çok önemli.

Paris'te iyi vakit geçirdim. Dün sabah Sartre beni stüdyoya götürüp senaryosuyla diyaloglarını onun yazdığı, Delannoy'nın şu anda çektiği film projesini gösterdi. Çok iyi bir film olacak bence. Sana Fransız sinemasında iyi şeyler olduğunu önceden de söylemiştim; çünkü insanlar filmler yoluyla gerçekten bir şeyler söylemek, hayata yeni bir bakış açısıyla bakmak istiyor, tıpkı bizim kitaplar yoluyla yaptığımız gibi. Filmi montajlanmadan, düzenlenmeden görmek çok ilginçti. Çekim daha bitmedi, böylece çalışmanın tamamını, bir karenin farklı açılardan çekimlerini, son kararı vermek zorunda kaldığında ne gibi sorunların başgösterdiğini görebiliyorsun. Ayrıca oyuncuların çoğunu tanıyorum. Saint-Germain-des-Prés'nin kafesinde bulduğum bütün o genç erkeklerle kadınların filmdeki karakterlerini görmek çok eğlenceli.

Sonra, öğleden sonra yayıncımın, Gallimard'da verdiği kokteyle gittim. Zavallı yazarları sömürerek öyle çok para kazandı ki artık her hafta kokteyl veriyor. Ben ilk kez gittim. Bahçede, büyük odalarda yüzlerce insan vardı. Son olarak Amerika'ya gitmeden önce gördüğüm, bir sürü arkadaşım ile karşılaştım. Hepsi çok sıcak, çok neşeliydi. Amerika hakkında bir sürü soru sordular, ben Amerika'dayken Paris'te neler olup bittiğiyle ilgili bir sürü komik şey anlattılar. Gece tekrar buluşmak üzere sözleştik. Ben de geceyarısı sözde entelektüel Fransız gençlerin, yine sözde entelektüel genç ve güzel kızlarla dans edip içki

içtikleri çılgın, ama eğlenceli bir yere gittim. Küçük bir barın altında kırmızı duvarları, kırmızı tavanı, küçük sandalyeleriyle tabureleri olan uzun bir mahzen. Sadece yirmi kişilik yer var; ama yüzlerce insan kalkmış dans ediyor. Yine de çok hoş bir yer, kızlarla erkekler rengârenk giyinmişler, pek de hoş dans ediyorlar. Erkeklerin bazılarında beyin var, kızların da bazılarının yüzü çok güzel. Müzik de çok güzel, Amerika'daki beyazların çoğundan daha iyi çalışıyorlar, onlar için çok önemli bu. En çok trompet çalan genç çocuk hoşuma gitti. Çok ilginç biri, mesleği mühendislik (yani para kazanıyor), çok da iyi bir yazar, kalp hastası olmasına rağmen trompeti de büyük bir tutkuyla çalıyor, bir gün çalarken ölebilir.⁽¹⁸⁾ Amerikalı bir zencinin kitabını çevirmiş gibi yapıp müthiş bir kitap⁽¹⁹⁾ yazdı. Çok da iyi para kazandı bu kitaptan; çünkü kitap sadistlik derecesinde müstehcendi, insanların hoşuna gitti. Birazcık içtik, daha çok konuştuk ve caz dinleyip insanların dans edişini izledik (ben dans edemiyorum, hiç de hoşlanmadım zaten dans etmekten). Bu insanları uzun süre görmesem pek aldırış etmem; gene de güzel bir akşamdı. Sadece bu insanların Fransa'da, Paris'te yaşadığını, kitap yazdığını, caz dinlediğini, benim baktığım sokaklara baktığını, benimle aynı gökyüzünü gördüğünü bilmek güzel.

Bir ay daha böyle yaşayacağım. Haftada bir iki kez kırdan Paris'e gelerek, Amerika hakkındaki kitabı yazarak, sana mektup yazarak. Şu anda dört numaralı mektubu bekliyorum. Umarım bir dahaki Pazartesi elime geçer. Bu sabah gelir diye boşuna umutlanmışım. Bana daha sık yazıp haftada bir değil iki kere mektup yolla, biricik aşkım. Kitabın hakkında birçok kişiyle konuştum, sanki gizlice senin elini sıkıyor, sana gülümsüyorum. Paris'te öğle vakti, Şikago'da saat sekiz. Belki de yüzüyorsundur. Belki de bornozunu giymiş mutfakta oyalanıyorsundur. Belki de uyuyorsundur. Uyuyor olmanı düşünmek daha güzel, böylece daha kolayca senin yanında olup seni öpücüklerle uyandırabiliyorum. Seni tekrar tekrar öpüyorum.

Simone'un

12 Haziran 1947, Perşembe

Mon bien-aimé,

Senden hiç mektup gelmedi. Senden mektup gelmeyeli bir haftayı

geçti. Bana yazmadığından şüphelenmediğim için buna katlanabiliyorum. Birbirimize söz verdik: "Ben seni kaybetmeyeceğim, sen de beni kaybetmeyeceksin." Sana inanıyorum, senin de bana inandığını biliyorum. Beni unutmadığını biliyorum. Yine de acı veriyor. Paris'e gelir gelmez senden mektup gelmiştir umuduyla otele koştum; ama dün küçük posta kutusu boştu. Bu sabah da boştu ve bütün gün boş kaldı.

Şehir dışında üç gün geçirdim, taksiyle gittim, biraz pahalıya patladı; ama taksiyle gitmek çok güzeldi. Küçük Fransız köylerini gördüm, küçük yolları, koruları, vadileri. Hepsi çok hoşuma gitti. Bayağı iyi çalıştım. Amerika hakkında yazdığım kitap vaktimi alıyor, uzun süre çalışmam gerekecek; çünkü hiçbir zaman hızlı yazamıyorum, amaçladığım şeyse bayağı zor. Henüz yaptığım işin iyi mi kötü mü olduğunu kestiremiyorum; yine de bırakmayacağım. Bu iş bana zevk veriyor. İşte böylece dün Paris'e geldim.

Bu akşam bir parti veriyorum! Yirmi kadar arkadaşımı davet ettim. Amerika'dan dönüşüme içeceğiz. (Amerika'dan ayrılışım birtanem; ama onlar "Amerika'dan dönüşüm" sanıyorlar.) İsterlerse dans edebilecekleri güzel, küçük bir mahzen buldum. Çok iyi bir sürü caz plağı-mız var, küçük de bir orkestra olacak. Şişelerce viski, kanyak, cin, vot-ka aldım. New York'tan aldığım, senin çok sevdiğin Meksika elbisesi-ni giyip, yine senin çok sevdiğin minik, cam kolyeyi takacağım. Sen bana hiçbir zaman zarif olamayacağımı söylemiştin; ama zarif görünü-yorum. Birtanem, şu anda dış macunu pembesi odama gelseydin, seve seve bütün herkesi ekip şişeleri kırar, bu Meksika elbisesini de yırtar-dım. Birtanem, sabret yine birbirimizin yüzünü göreceğiz, dudakları-mız buluşacak, o sevgili sesini duyacağım. Kavuşacağız; ama bu gece değil. O yüzden ben de partiye gideceğim. Umarım eğlenirim. Sana ne-ler olduğunu bir dahaki mektubumda anlatırım.

Üç yayıncı kitabınla ilgilendi. Kesin bir cevap almadan önce epey zaman geçecektir; ama eminim basacaklar. Böylece biraz Fransız pa-rası kazanabilirsin.

Paris bugün güzeldi. Saint-Germain-des-Prés'nin yanındaki küçük yerlerde bir sürü ressam açık havada oturmuş ağaçların, kiliselerin, kü-çük yerlerin resimlerini çiziyorlardı. Hiçbiri iyi ressam değil (niye bil-miyorum; ama hiçbir zaman iyi ressam olamadılar); ama çok mutlu

görünüyorlardı, insan da onlara bakınca kendini mutlu hissediyor. Wabansia Avenue nasıl, birtanem? Lütfen bana yaz.

Benimle konuş, bana gülümse, öp beni. Seni seviyorum.

Simone'un

New York'ta Wright'la çektiirdiğimiz birkaç fotoğrafı yolluyorum.

13 Haziran 1947, Cuma

Birtanem,

Fransız bayrağı kadar parlak kırmızı, mavi ve yeşil mektubun geldi dün. Ne güzel, uzun bir mektuptu, çok mutlu oldum. İnsan bir satırını bile ezberlemeden defalarca okuyabilir. Sen çok tatlı bir adamsın. Parti, tam bir fiyaskoydu. Yine de hoşuma gitti; çünkü her şey zaten benim hoşuma gider. Hoş bir barı olan güzel, büyük, karanlık bir mahzendi. Plaklar da güzeldi. Cin, viski, kanyak içtik; misafirleri de iyi seçmişim. Yine de fiyaskoydu. Galiba herkes çok fazla içti, hiç kimse de nasıl içeceğini bilmiyor. Ben de çok içtim; yine de ayaktaydım. İki saat sonra barın her köşesinde uyuyan, ağlayan, en çok da kusan bir sürü erkek, kız vardı. Kusmalarına yardım ettim, gözyaşlarını silmeleri için mendil verdim, çok meşguldüm anlayacağın, yine de her şey boşaydı. Müzisyenler de başından beri kör kütük sarhoştı, yani ne gitar vardı, ne piyano ne de trompet. Onumuz ayakta kalabildik de parti sabah beşe kadar sürdü; benim dışımda kimse coşkulu değildi. Saat beşte Paris çok güzel oluyor, şafak sökerken yürümekse büyük keyif.

Daha sonra insanları gördüğümde bana partide çok eğlendiklerini söylediler, hatta uyuyanlar, ağlayanlar, kusanlar bile böyle söyledi. Belki de o kadar da büyük bir fiyasko değildir. Çantamı mahzenda unutmuşum. Ertesi sabah mahzenin bulunduğu otele giderek çantamı sordum. Oteldeki kadın çantamı verip, "Bir göz buldunuz mu?" diye sordu. Böyle bir şey duymak hiç hoş değildi, birden ürktüm, "Hayır!" dedim. Şöyle devam etti: "Bu sabah genç bir adam geldi. Barda çiçek saksılarının yanında gözünü unutmuş. Biz bulamadık. Camdan bir gözü varmış, bir arkadaşına göstermek için çıkarmış, sonra da orada unutmuş." O kadar da korkunç değil; ama bir an için bütün dünya bana öyle tuhaf göründü ki.

Üçkâğıtçı sarışından⁽²⁰⁾ haber almak beni mutlu etti, Kaplan ve Matmazel G. hakkında duyduklarım da. Romanın üzerinde çalıştığına sevindim. İyi çalış. Kitabın için önerdiğin isimlerin⁽²¹⁾ hoşuma gittiğini söyleyemem. Biraz Céline havasında olsa da ikincisi daha iyi. Belki de bugünlerde gerçekten iyi bir tane bulursun.

Varoluşçuluk'la ilgileniyorsun, *Yabancı*'nın yazarı Camus daha yeni çok ilginç bir kitabı yayımlandı. Adı *Veba*. Oran'daki veba salgını ana konu; ama aslında Alman askerlerinin Paris'i işgali anlatılıyor. Yazar bu korkunç hastalığı, hastalığın pençesindeki şehrin yalnızlığını, salgın korkusuyla şehrin kapılarının kapanışını, bazı insanların korkaklığını, bazılarının sa cesaretini anlatıyor. Bütün bunlar yoluyla insan hayatının anlamını, mantığını ve bunu kabul etmenin yolunu anlatıyor. Anlattığı her şeye katılmıyorum; ama Fransız dilini çok iyi kullanıyor, kitabın bazı bölümleri çok etkili ve insanı kalbinden vuruyor.

Kendimle gurur duydum; çünkü Amerikalılardan *Sunday Supplement*'ta okuduğun, jandarmanın⁽²²⁾ küçümsediği makalemle ilgili bir sürü tebrik mektubu aldım. Gurur duydum; çünkü Amerika hakkında bir şeyler öğrendiğimi düşünüyor gibiler. Seneye Amerika'ya gelip, daha uzun süre kalmaya kesinlikle kararlıyım. Eminim, kesinlikle bir çaresini bulup geleceğim. Madem sen Fransa'ya gelemiyorsun, Tanrı ve atlar⁽²³⁾ sana yardım etmiyor, ben gelirim. Daha sonra satmak üzere bir araba alırsın ya da bütün ülkeyi uçakla, otobüsle gezeriz. New Orleans'ta epeyce kalırız. Bütün bunları düşününce çok heyecanlanıyorum. Seninle şöyle gerçek bir yolculuğa çıkmak istiyorum. Yine uçaktaki, New York'taki gibi eğlenmeye devam ediyorsan gerçekten çok eğleniyorsun demektir. Biliyorsun çok eğlenceli birisin, biz de birbirimizi sevdiğimiz için birlikte epey güler eğleniriz, iyi olur değil mi? Birbirimizi seviyoruz, hep güldüğümüz bir yolculuk nasıl da güzel olur.

Şu an, Cumartesi akşamı. Köye geri döndüm, yağmur yağıyor, korkunç bir rüzgâr esiyor, çok hoşuma gidiyor. İngilizcem nasıl? Çok mu kötü? Yazımdan hoşlanıyor musun? İngilizcem seni sevdiğimi anlatmaya yetiyor. Sen de okuyabiliyorsun yazımı. Seni sevgiyle, uzun uzun öpüyorum.

Simone'un

Birtanem,

Çalışmaya başlayalı iki saatten fazla oldu, ben de bir ara vereyim dedim. Kanyak (maalesef burada viski-soda yok) ismarladım ve sana mektup yazmaya koyuldum. Sana bu mektubu "Café de Flore"un birinci katından yazıyorum, bu bizim varoluşçu kafemiz. Sokağa açılan büyük salonda bir sürü insan var; ama burada kimse yok, yalnız başımayım. Pencereleler açık, buradan Saint-Germain Bulvarı'ndaki ağaçları görebiliyorum, öyle güzeller ki. Sartre Amerika günlüğümün (günlük-müş gibi yazıyorum) başlangıcını okudu, beğendi, çok mutlu oldum, şimdi daha da zevkle yazıyorum. Ne yazık ki insanlardan açık açık bahsedemiyorum, bahsedebilseydim çok ilginç olacaktı. Sözgelimi Richard Wright hakkında düşündüğüm her şeyi yazamıyorum. Ondan çok hoşlanmama rağmen yazdıklarımından pek de hoşlanmazdım. Öbürleri için de aynı şey geçerli. Bütün gerçekleri anlatabilseydim çok ilginç bir kitap olabilirdi. Bu kitabı gerçeklere dayandırmaya çalışıyorum. Amerika hakkında yazmak şu şu Amerikalı hakkında yazmak demek. Acı, ama gerçek; yine de elimden gelenin en iyisini yapmaya çalışacağım. Bunu okuyamayacağını bilmek çok acı. Kitabımın sana yazdığım uzun bir mektup olduğunu düşünmek istiyorum. Amerika'da çevrilebilmesi için çok iyi bir kitap olmalı. Peki sen Fransızca öğrenemez misin? Deneyelim mi? Sözgelimi her mektubunda bana on satır Fransızca yaz, ben de hatalarını düzelteyim. Sonra da Fransızca bir kitap okursun. Marsilya'ya geldiğinde de bir şeyler öğrenirsin. Ne dersin?

Sana çalışmalarımı anlatıyorum; çünkü şu anda benim için daha önemli bir şey yok. Her şey aynı; köy, sonra Paris, sonra yeniden köy. Bu güzel bir yaşam şekli. Niye bunu daha önce denemedim acaba? Şehir dışında çok huzurlu hissediyorum kendimi. Üç gün çalıştıktan, okuduktan sonra Paris'e gelmek, kafelerde oturup bir şeyler içmek, arkadaşlarımı görmek çok güzel. Dün akşam çok güzel bir yerde yemek yedim. Açık havada, "le parc Mont-souris" adında güzel bir bahçenin ortasında. Küçük bir göl, ağaçlar var. Bahçe saat onda kapanıyor, herkes gidiyor; ama restorandakiler kalıyor; geceyse, bu terk edilmiş bahçede neredeyse yapayalnız kalıyor insan. Sihirli bir duygu bu. Çocuk-

su bir sevinç vardı içimde. Sonra Champs-Élysées'nin barlarında bir viski içeyim dedim. Barlardan bazıları güzeldi; ama buz bölümünde grev (şu sıralar Fransa'nın her yerinde grev var) vardı, bu yüzden viskiyi buzsuz içtim. Amerikan viskisi dediler; ama hiç Amerikan viskisine benzemiyordu. Hiç hoşuma gitmedi. Paris bu şekilde iyi aslında, bu yüzden insan Paris'te Amerika'yı aramamalı; bu, Şikago'da Paris'i aramak gibi bir şey olurdu o zaman.

Az önce çok komik bir şey oldu. Biri aradı. Telefondaki tanımadığım biriydi: "Lütfen, 'orange juice' der misiniz?" dedi. Ben de "Ne var, n'oluyor? Kimsiniz dedim?" Adam da "Soruları ben soruyorum, siz değil. Lütfen 'orange juice' der misiniz?" dedi. "Ne istediğinizi anlamadım," dedim. "'orange juice' mu, yoksa 'orange joys' mu dediğinizi öğrenmek istiyorum," dedi. "'porange joys' dediğimi nereden biliyorsunuz?" diye sordum. "O hoo!" dedi, "Her yer gazeteci dolu." "Eczaneler de mi?" dedim. "Café de Flore eczane değil ama," dedi. "Gerçekten mi," dedim "öyle olmadığına çok üzüldüm." Sonra da telefonu kapadım. Çok şaşırdım. Aslında New York'ta bir arkadaşım 'orange joys' dediğimi söylemişti; ama bunu kim bilebilir ki, dedim kendi kendime. Sonra anladım. Café de Flore'un yanındaki küçük bir barda bir müsveddenin bir parçasını kaybetmiştim, sadece bir sayfalık bir şey. Bu yazıda kötü aksanımdan şikâyet ediyordum, bu örneği de vermiştim. Herhalde gençler buldular, dalga geçiyorlar; yine de kendimi çok huzursuz hissettim. O kâğıtta kötü hiçbir şey yoktu; ama Fransa'daki insanlar çok acımasızlar, akıllarına gelen her konuda şaka yapıyorlar. Ne zaman ne yapacaklarını kestiremiyor insan. Artık Paris'te insanların benimle ilgilenmesinden nefret ediyorum; çünkü genellikle kötülüğüm için benimle ilgileniyorlar.

Şimdi sana bir çeviri alıştırması veriyorum. Çevirisini bir dahaki mektubunda göndermelisin. Senin için basitleştirmeye çalışacağım. Doğru anlayıp anlamadığımı söylerim sana. Hazır ol! Mektubumun en ilginç bölümü geliyor:

Mon bien-aimé est très loin. Mais je pense à lui tous les jours, tout le jour. Je penserai à lui jusqu'à ce que je le retrouve. Alors je n'aurai plus à penser. Il me prendra dans ses bras, nos lèvres se toucheront, nous serons heureux comme nous avons été heureux, et davan-

tage encore parce que nous nous aimerons encore davantage. Il est très loin, mais personne n'est plus près de moi puisqu'il habite mon coeur. Il s'appelle Nelson Algren.⁽²⁴⁾

Anlamadıysan ne anlama geldiğini söyleyeyim sana: Seni seviyorum, seni öpüyorum. Ama Fransızca'sı daha güzel. Yine de bilmelisin aptal adamın teki olsan da seni seviyorum. Tekrar kavuşacağımız günü dört gözle bekliyorum.

Simone' un

20 Haziran 1947, Cuma

Birtanem,

Biliyor musun bir çeşit timsah huzuru içindeyim, etrafımdaki koca dünyaya baktığımda biraz şaşırıyorum. Dün o yeşil yuvamı geride bırakıp Paris'e geldim. Paris'te de diş macunu pembesi odamı bırakıp bugünlerde Paris'te şık insanların dans edip içtikleri şık mahzenlerden birine geldim. Hemen benim caaddemin üstünde. Sana bu mahzenlerden ikisini anlatmıştım, bu başka bir tanesi. Bir yıl öncesine kadar beyaz ırktan olmayanların gittikleri özel bir kulüptü. Bugünlerde Saint-Germain-des-Prés entelektüelleri geceleri burada buluşuyor. On bire doğru gizemli bir şekilde küçük bir kafenin kapısını çaldık, simsiyah saçlı gizem dolu bir kadın açtı kapıyı. Aşağıya indik. Gerçekten çok şık bir mahzeni, yerde halılar, koyu kırmızı koltuklar, bir bar, piyano, birkaç plak vardı. Kapıyı gizemli bir şekilde çalarak her çeşit insan gelmişti, hepsi de sallanan bayraklar, farklı bayraklar taşıyan entelektüellerdi. Sana daha önce bahsettiğim *Le diable au corps*'da ve Sartre'in filminde oynayan, güzel Fransız yıldız Micheline Presle de oradaydı. *Open City*'deki İtalyan aktör, yine Presle'in aynı filmdeki rol arkadaşşı Pagliero'yla tanıdığım iki sinemacı da oradaydı. Onların bayrakları yoktu. Ama öbürleri ya varoluşçuydu (ben de dahil) ya komünist ya da faşistti. Tuhaf, kötü, deli, iğrenç bir adam vardı, bence onu Kurtuluş'tan hemen sonra öldürmeleri gerekirdi, sarhoş iğrenç bir kızla dans ediyordu. Yanlarında eski işbirlikçilerden, faşizm yanlısı birkaç genç vardı. Yani ortam biraz gergindi. Akşam biterken faşistler Yahudiler hakkında ipe sapa gelmez şeyler söyledi. Bunu çok yüksek sesle

söylediler, komünistlerden biri de "N'olmuş Yahudilere?" diye sordu. Sonra varoluşçulardan bazıları gelip komünistlere bir an için olsun bir araya gelip faşistlerle karşı yumruklarıyla savaşmaları gerektiğini söylediler. Ama komünistler buna karşı çıktı, varoluşçularla sıkı bir tartışmaya girdiler, her biri sallanan bayraklar taşıyordu. Sonra komünistler gitti. Varoluşçular homurdanmaya başladı, içlerinden biri gidip faşistlerden birinin parmak uçlarına basmaya başladı. Adam da "Parmak uçlarımı ezdin," dedi, ağız dalaşına girdiler. Kırmızı koltuklarda kör kütük sarhoş yatan üç dört erkek dışında bütün erkekler iki gruba ayrıldılar, sonra da yumruklarıyla dövüşmek için dışarıya çıktılar. Kadınlar esneyerek orada beklediler; çünkü sabahın dördü olmuştu. Sonra erkekler geri geldi, hiçbir şey olmamıştı. Her akşam bu şık entelektüel mahzeninde böyle şeyler olurmuş.

Saat beşte uyudum, iyi uyumuşum. Sonra da sarılı mavili pansiyona geri döndüm. Şimdi buradayım. Birtanem sana sallanan bayrakların dünyasını anlattım bir parçacık. Hoşuna gittiyse ne mutlu bana. Ama bitki kökleri, larvalar ve kemik artıklarıyla dolu dünyanda senin mutlu olduğunu bilmek benim için daha önemli. Senin yaşadığın çukurda çok mutluydum. İçinde böyle bir timsah erkeğin yattığı bir çukur olduğunu düşünmek çok güzel. Bu erkek o çukura girip çamurda, güneşin altında onunla yatmama izin veriyor ben istediğimde. İşte böyle, bazen birlikte müthiş, yeşil, acımasız dünyaya gireceğiz seninle, bazen de birbirimizin kollarında otlar arasında yatacağız saklanıp kıpırdamadan. Birtanem senin kollarındayken biliyorum artık. Dünyada huzur diye, mutluluk diye bir şey var. Haber vermeden, kimseyi uyandırmadan gelip yanımda öylece yatacaksan... Birtanem beni uyandırmalısın. Sonra ne mi olacak? Sen biliyorsun. Nasılsa kavuşacağız, bırak da hayal edelim bunu. Şimdi sanki gözlerimi açmışım da sana gülümsüyormuşum gibi hissediyorum.

Simone'un

Bu korkunç uçak kazalarına ne demeli? *Times*'da bütün hikâyeyi okudum, bir daha uçağa binebilir miyiz bilmiyorum. Diri diri yanmak ister miydin hiç? Gerçekten çok şanslıyız. *New York Times*'ın genel yayın yönetmeni aradı, onunla görüşemedim.

Nelson, aşkım,

Biliyorsun o sevgili mektuplarının altına el yazınla yazdığın ismini nasıl da seviyorum, işte bu yüzden bu ismi kullanmaya karar verdim. Yakışıklı bir adamın kullanabileceği güzel bir isim. Sana çok yakışıyor. Senin ismin ya bu yeter aslında. Seninle ilgili hiçbir şeyden şikâyetçi değilim, her şeyini olduğu gibi kabul ediyorum.

İşte böyle biricik aşkım. Bu sabah köy nasıl güzeldi bir bilsen. Öyle huzurlu, öyle sessiz, öyle sıcacıktı ki. Bu güzelliği İngilizce kelimelerle anlatamam. Aslında İngilizce yazmak benim için bir açıdan iyi. Böylece kötü edebiyat yapamam, aslında hiç edebiyat yapamam. Sadece söylemek istediğim şeyi en kestirme yoldan söyleyeceğim: Köy huzur doluydu, sessiz ve sıcacıktı ve çok güzeldi. Akşam yemeğinden sonra bahçede uzun uzun oturup maviliğini, pembeliğini kaybeden gökyüzünü, çatılarda belirmeye başlayan pırıl pırıl ayışığını seyrettim. İki gözü ve yüreği olan bir insan olduğum için öyle mutluluk duydum ki. Bahçede tomurcuk veren öyle güzel güller var ki. *Senin* benim için aldığın çiçekler (bu çiçekleri büyük bir iştahla yiyorum) dışında hiçbir çiçeği sevmem; ama bu güller büyüledi beni. Bu kadar güzel şeyleri kimsenin vermemiş olması çok tuhaf. Sanki bir hediye gibiler; ama kimsenin vermediği bir hediye. Bazı insanlar Tanrı'nın bunları bahşettiğini düşünebilir; ama hiçbir Tanrı'nın bahşedemeyeceği hediyeler bunlar. Kiraz ağaçlarını da çok seviyorum. Saint-Rémy'den Paris'e kadar tren yolunun kıyısında kiraz ağaçları vardı, hepsinin dallarını kiraz basmış. Çocukluğumdan beri gördüğüm eski bir resim bu; yine de yeni gibi. Sana olan aşkım her gün nasıl yenileniyorsa, bu resim de her yaz öyle yenileniyor.

Çiçeklerden, kirazlardan konuştuktan sonra çok ahlaki, ciddi ve ağır başlı bir konudan, eşcinsellerden bahsedeceğim. Dün akşam Paris'teydim, çok eğlenceli gece kulüplerinden birine gittim, bu seferki mahzende değil, çatı katındaydı. İçeridekiler orta sınıftan sessiz sakin, çirkin, aptal insanlardı. Orkestra olabileceklerin en kötüsüydü; ama gösteri harikaydı. Kadın kılığında, makyaj yapmış, uzun dalgalı saçlı erkekler vardı. Bu tür şeyleri bilirsin. Bazıları gerçekten kadına benziyordu. Uzun boylu, iri; ama zarif, hoş kadınlar. Oynadıkları oyunlar

harikaydı, müstehcenlikle şiirselliğin bir tür karışımıydı. Şiirsellik amaçlanmamıştı; ama vardı işte. Sözelimi Âdem'le Havva'nın hikâyesini oynadılar. Adamlardan biri iyilikle kötülüğün ağacıydı. Tıpkı hatırlarsan *Charlot Soldier*'daki Şarlo'nun ağacının aynısıydı. Simsiyah kuyruğu olan upuzun çıplak bir yılan vardı, çok çirkin bir Havva'yla (çünkü kadınlardan iğreniyorlar), gülünç ufak tefek bir Âdem, bir de sevimli bir maymun adam. Bale yapıyormuşçasına dans ettiler. Sonra başka hikâyeler de canlandırdılar; ama bu, en iyisiydi. Saat üçe kadar burbon içerek, etrafa bakarak arkadaşlarımla orada kaldım.

Amerika hakkında yazdığım kitabıma devam ediyorum. Ne hissediyorsam onu yazıyorum, her şeyi anlatıyorum; sonra içinden seçerim. Şimdiye dek ilk üç haftanın hikâyesini anlattım, Şikago bölümüne gelmek üzereyim. Çok zor ilerliyor. İlk karşılaşmamız hakkında neler yazacağımı bilemiyorum. Aslında senle benden bahsetmek istemiyorum, sadece senin dışında Şikago'da neler olduğunu anlatmak istiyorum. Neyse doğruyu söylemeden doğruyu söylemenin bir yolunu bulmalıyım. Aslında edebiyat da bu değil mi zaten? Gizlice gerçeği söyleyen zekice bulunmuş yalanlar değil mi?

Biliyorsun Ağustos'ta bir aylığına İsveç'e gitmeye niyetliyim. Sen de yarı İsveçli sayılırsın, İsveç hakkında bir şeyler biliyor musun? Bu ülke için bir şeyler hissediyor musun? Benim bir kitabımı çevirmişler. Yani bu ülkeden biraz para kazandım. Sen şimdi İsveççe de bilmiyorsundur, değil mi?

Dün gece çok geç yattım, şimdi öyle yorgunum ki. Şu anda yataktayım, uyuyacağım. Ancak birkaç kelime daha yazabilirim. Yazarken neler saçmaladığım hiç önemli değil, beni ilgilendiren sadece sana yazdığım gerçeği. Seni öpebilmek gibi bir şey bu. Fiziksel bir şey, sana mektup yazarken parmaklarımda sana olan aşkı hissedebiliyorum. Kişinin birine olan sevgisini sadece kafasında değil, bedeninin yaşayan herhangi bir parçasında hissetmesi müthiş bir şey. Yazmak öpüşmek kadar güzel değil, hatta biraz yavan, yalnız ve hüzünlü; ama hiçbir şey yapmamaktan iyidir. Başka bir seçeneğim de yok zaten. Görüyorsun işte aklıma ne gelirse yazıyorum, hoşça kal dememek için aptalca şeyler yazıyorum. Bu sabah geçen gece tanıştığım Amerikalı kızla bir saat geçirdim. Café de Flore'un terasında oturup konuştuk. Güzel bir kızdı; ama aptalın tekiydi. Yine de İngilizce konuştuğum için mut-

luyum. Başlarda çok utandım, sonra kelimeleri hatırlamaya başladım. Buradan bahçeden, penceremden saat başı uçakların yavaş yavaş havalandırma indigini ya da uçakların havada şiddetle uçuşunu görüyorum. Ne zaman bir uçak görsem aklıma sen düşüyorsun. Başka bir sürü olayda da sen düşüyorsun aklıma, bir olaya da gerek yok aslında, sen hep aklımdasın. Benimle yaşıyorsun, gece gündüz.

Şimdi benimle uyuyacaksın. Hoşça kal, hoşça kal, çok yorgunum. Hoşça kal demek istemiyorsan rüyalarım konuk ol. Rüyalarım girme nezaketini göstermiyorsun hiç, keşke bu akşam girsen. Bu mektubumla öpüyorum seni, sonra ışıkları söndürüp gözlerimi kapayacak ve dudaklarımda dudaklarının tadını hissetmeye çalışacağım. Kollarının beni sardığını hissedeceğim, böyle uyuyakalırım inşallah.

Simone'un

High-yellow and the Dealer başlığını sevdim, külağa çok hoş geliyor.

Çarşamba

Sevgilim Nelson, kocaman sarı bir mektup geldi, bir sürü fotoğraf- la. Fotoğraflar çok hoşuma gitti, en çok da seninle benim fotoğrafım. Çok güzel bir yüzün var. Mektuplarım, içlerinde o kadar büyük bir aşk taşıyorlarken seni nasıl hüzünlendirebilir ki? Birtanem ne yaparsam yapayım, çalışırken ya da içerken, yalnızken ya da başkalarıyla birlikteyken sen hep kalbimdesin, bunu bilmelisin. Amerika'yla, seninle ilgili bir şeyler planlamaya başladım. Çok mutlu olacağız. Bu mektubu bugün postalamak istiyorum, onun için hoşça kal! Seni seviyorum, çılgın erkeğim benim.

Çarşamba gecesi

Sana biraz kızgınım, mektuplarımdan birini aldıktan sonra kendini kötü hissetmişsin. Çılgın bir adam olsan bile o kadar büyük bir aşkla yüklü o mektupları aldıktan sonra kötü hissetmen ne büyük aptallık. Birtanem, Nelson, benim yüzümden kötü hissetmene dayanamıyorum, ne var anlat bana! Birbirimize yalan söylememeliyiz, doğruyu söylemeye çalışmalıyız. Yine de beni ağlatamadın. Mektubunu okuyunca senin sevgini hissettim.

Nelson, aşkım,

Paris'teydim, korkunç bir sıcak vardı; 1900 yılından beri Paris hiç bu kadar sıcak olmamış. Şikago geldi aklıma, hava bu kadar sıcakken Wabansia Avenue'da hayatın ne kadar zor olabileceğini düşündüm. Siz Amerikalıların söylediği gibi, burada hayat bir işkence haline geldi. Ne bir şey yazabiliyor ne de başka bir şey yapabiliyordum. O çirkin kadınla akşam yemeği yedim. Palais-Royal'deki eski, çok hoş bir restorana gittik, şampanya içtik. Neden birlikte akşam yemeği yediğimizde hep şampanya içtiğimizi bilmiyorum. Çok ünlü bir Fransız yazar ve oğlan- cı Jean Cocteau da aynı restorandaydı, altmış yaşındaki yazar üç yakışıklı homoseksüelle yemek yiyordu. Çok cana yakın ve komikti, bir süre oturup sohbet ettik. O çirkin kadın olsa olsa bir lezbiyendi, içlerindeki tek heteroseksüel olduğum için kendimi kötü hissettim. Bu genç homoseksüellerin davranışları beni çok güldürüyor, erkeksi ve sert olmaya çalışırken aynı zamanda bu kadar kadınsı olmaları öyle komik ki. Hepsi de çirkin kadının arkadaşları. Bana öyle geliyor ki iyi kitaplar yazmasına yardımcı olarak ve arkadaşlığımızı ilerleterek ona büyük bir iyilik yapıyorum. Artık eskisi kadar mutsuz değil. Kesinlikle tanıdığım en ilginç kadın, gerçekten güzel bir akşam geçirdik.

Öğleden sonra Gallimard'da aklına gelebilecek her türlü edebiyat şenliği vardı. Önce genç bir yazara yüz bin franklık bir ödül verildi, şerefine öğle yemeği düzenlendi. Ödülü alan sana bahsettiğim şu homoseksüel şairdi; hani şu terk edilmiş, anne babasını bile tanımayan sonra da hırsızlık yapmaya başlayan, güzel müstehcen kitaplar yazan şair.⁽²⁵⁾ Bu sabah, bütün gazetelerde şairin büyük bir otelden gümüş kaşık çaldığı için tutuklanıp hapse atılan erkek arkadaşının fotoğrafları vardı. Aldığı para onu çok mutlu etti bence; fotoğraflar için aynı şeyi söyleyemem. Sonra Gallimard'da bir kokteyl düzenlendi, Steinbeck konuk olarak katıldı. Onu görmek hiç de umrumda değildi, hele o kalabalığın arasında hiç, bu yüzden yanına gitmedim. Şu anda Paris'te bir sürü Amerikalı var. Sen niye yoksun, biricik aşkım? Son iki gün içinde birçok eski arkadaşımı da gördüm, neredeyse yirmi yıllık arkadaşlarımı; Çok çekici yaşlı bir hanımefendi⁽²⁶⁾, tanıştığımızda beni çok et-

kilemişti. Daha yirmi yaşındaydım o ise kırk beş yaşındaydı. O zamanlar kırk yaşında olmanın harika bir şey olduğunu düşünüyordum; ama şimdi ben de kırkımdayım, bence herhangi bir yaştan ne daha iyi ne de daha kötü. Şu anda altmış yaşında, beni eskisi kadar etkilemiyor; yine de çok seviyorum onu. Bir de hem benim hem de yaşlı hanımefendinin arkadaşı olan evli genç bir çift vardı.⁽²⁷⁾ Toplu iğne yutan genç kadının yeni iyileşmişti. Arabadayken ağzına bir iğne almış, sonra da sarıntıdan, gerçekten çok büyük olan iğneyi yutuvermişti. Kadını hemen hastaneye kaldırmışlar, dört gün orada kalmış. Röntgenle iğnenin ilk önce midesinde olduğunu, sonra da yavaş yavaş bağırsaklara doğru indiğini görmüşler. Sonra ortadan kayboluvermiş. Herhalde midemde bir iğne olması beni çok korkuturdu; ama kadın korkmamış. Bu tür şeyler çok sık başına gelirmiş, zavallı kocası için korkunç bir şey olmalı.

Artık biraz çalışacağım. Yeniden kadınlarla ilgili kitabımı yazmaya başlamalıyım; çünkü bir bölümü için bir New York dergisine söz verdim. Bana çoktan iki yüz elli dolar verdiler, makale yayımlandığında iki yüz elli dolar daha verecekler. Birtanem, parayı New York'ta tutacağım; böylece New Orleans'ta yaşamamıza yardımcı olacak. Bu kitapla, birlikte yapacağımız seyahatlar, mutluluğumuz ve aşkımız için çalışmaya başladım, bu ne kadar güzel bilemezsin. Elveda biricik aşkım. Bu mektupta seni zehirleyecek bir şey yok, sadece kâğıt ve mürekkep, sadece aşk var. Sana zarar vereceğini sanmıyorum; ama yine de korkuyorum. Nelson, aşkım, asla benim yüzümden kendini kötü hissetmeni istemem. Beni özleyebilir, yanında olmadığım için üzülebilirsin; ben de özlüyorum seni, ben de üzgünüm; ama kötü hissetmek demek değil bu. Sana olan aşkımın usul usul, sıcacık sarmasını istiyorum seni, seni aşkımın içinde rahat ettirmek istiyorum. Seni ne kadar sevdiğimi biliyorsun birtanem. Şikago'dayken, bu sıcak Fransa yazında seni bu kadar sevebileceğimi hiç düşünmemiştim. Öpüyorum.

Simone' un

2 Temmuz 1947, Çarşamba

Nelson, aşkım,

Mektubun öyle güzeldi ki, verdiğin beyaz çiçek beni nasıl ağılattıysa mektubun da ağılatıverecekti. Aşkımızın güzel olduğunu söylemen

beni çok mutlu etti; çünkü bizimki gerçekten güzel bir aşk, buna inan. En başta mektubunun bu kadar uzun olması mutlu etti beni; çünkü bu kadar uzun bir mektubu ezberleyebilmem için bütün hafta okumam gerekiyor, hafta sonu geldiğinde bir de bakıyorum yeni bir mektup gelmiş. Bir de mektubunun bu kadar çabuk bana ulaşması; Cumartesi göndermişsin, dün elime geçti. Mektubun öyle canlı, taze geldi ki, çok mutlu oldum. Sonra da benimle böylesine rahat, sakın ve içten konuşman. Bir an Wabansia'daki yuvamızda oturup Southern Confort⁽²⁸⁾ içiyormuşuz ya da New York'taki yatağımıza uzanmış konuşuyormuşuz, birbirimize o kadar yakınmışız gibi geldi. Biliyorsun, başlangıçta her geçen gün birbirimizden daha çok uzaklaşmamızdan korkmuştum; çünkü ilk mektuplarında bir tutukluk vardı, çok fazla şey anlatmıyordun. İlk tanıştığımız günkü o hep başka şeylerle meşgul, konuşmayan, sürekli kaçan adam vardı bu mektuplarda. Ama şimdi bu mektupların bizi her geçen gün daha da yakınlaştırdığını hissedebiliyorum. Sen de hissediyor musun? Artık kendinden bahsettiğin için memnunum, bu benim için o kadar önemli ki. Hakkında bilmek istediğim o kadar çok şey var ki. Birincisi; neden sürekli insanları kendinden uzaklaştırmaya çalışıyorsun? Bu gerçekten çok ilginç, bir o kadar da şaşırtıcı. Bunun sebeplerini bilseydim seni daha iyi anlayabilirdim. Sonra, Komünist Parti (KP) hangi yönlerden seni hayal kırıklığına uğrattı? Cevapları almak için acele etmiyorum; ama açıklamak istediğin bir şeyler var mı bilmek istiyorum.

Canım, tıpkı ipek iç çamaşırlar gibi hem beynine hem de ruhuna hitap edebiliyorsam ne mutlu bana. Ama çok seviyorsan sigara alabilirsin.

Ama seninle ilgili tek bir şey beni mutlu etmiyor, bu konuda seninle gurur da duyamıyorum, o da Fransızca derslerimiz. Yaptığın çevirinin hepsi yanlıştı, zaten yarısını da hiç yapmamışsın. Bir de bana Fransızca yazdığında hiçbir şey anlamıyorum. Hiç çalışkan bir öğrenci değilsin. Yine de yarın sana iki kitabımı göndereceğim, onları okuyacak seviyeye gelebilmeni umuyorum.

Birtanem, başlangıçta benim farkında bile olmadığını söylüyorsun. Ben de senin farkında değildim, bizim öykümüzün en garip yönü de bu işte. Şikago'dan ilk ayrılışımda senden hoşlanıyordum; ama kim olduğunu bilmiyordum bile. Şikago'ya, bütün o entelektüel tartışmalardan,

New York'taki o soyut yaşamdan bıkmış olarak, iyi bir adamın kalbinde yaşayan bir kadın olma arzusuyla döndüm. Tam sana göre bir kadın olduğumu anlamıştım, seni sevdiğim için kendimi de sevdim ben. Ama neler olacağını da tam olarak bilmiyordum. Senden ilk gelişimdeki kadar hoşlanıp hoşlanmayacağımı bilemiyordum, o yüzden ayrı bir odada kalmak istedim. Ama sonra gün içinde seni daha çok, daha çok sevdim; beni öptüğünde öyle memnun, Wabansia'daki yuvamızda seninle sevişirken öyle mutluydum ki. Ertesi gün gerçekten fark ettim seni, önce senin beni sevdiğin gibi sevdim seni, sonra da kendimce sevdim. Şimdi bana sanki seni çok uzun zamandır tanıyormuşum gibi geliyor, aşkımız çok yeni olmasına rağmen sanki bütün hayatımız boyunca arkadaşlık gibi geliyor. Birtanem, gece gündüz aşkına sarmalanmış gibi hissediyorum, kötü olan her şeyden koruyor beni aşkın. Hava sıcakken serinletiyor beni, soğuk bir rüzgâr estiğinde ısıtıyor; beni sevdiğin sürece sanki hiç yaşlanmayacakmışım, sanki hiç ölmeyecekmişim gibi geliyor. Beni saran kollarını düşündüğümde, midemde tıpkı senin bahsettiğin gibi bütün vücudumu sarsan bir kasılma hissediyorum.

3 Temmuz 1947, Perşembe

Son mektubumdan bu yana çok sakin bir hayat sürüyorum: Mahzen yok, parti yok, düşünmek yok. Bugün hava öylesine sıcaktı ki, sadece ölmek, sevmek ya da çalışmak istiyordu insan; mutluluk bile artık bir şey ifade etmiyordu. Sonra gökyüzünde dev siyah bir bulut belirdi, garip düşler uçuşuyordu bu soluk ışıktaki; bir süre sonra gökyüzü de manzara da görünmez oldu, görebildiğim tek şey gökyüzü gök gürültüsüyle sarsılırken, bardaktan boşanırcasına yağmur yağarken, deli gibi esen rüzgârın salladığı bir vişne ağacıydı. Ağaçlar kırılmış, çiçekler ölmüştü, ortalık savaş alanına dönmüştü. Ne Yunanistan'da, kıyameti andıran korkunç havaların görüldüğü Delphi'de, ne de yerle göğün çıldırdığı New Orleans'ta böyle bir fırtına görmedim ben.

Sonra her şey tuhaf bir sukûnete büründü. Arkadaşlar geldi (iğne yutan kadın, kocası, çok sevdiğim yaşlı hanımefendi ve Sartre), birlikte yemek yedik, uzun bir gece oldu. Ama ben hiç de sakin değildim, fırtına sinirlerimi bozmuştu, çok fazla içtim. Birtanem, çok fazla içti-

ğimde kendimi kaybediyorum; öbür arkadaşlar gittiğinde ben de fırtına gibiydim. Çıldırınış gibi yaşamdan, ölümden, her şeyden bahsederek zavallı Sartre'ı öyle sıktım ki. Sarhoşken her şey öyle trajik, korkutucu, dokunaklı, çok önemli, ölümü düşününce de o kadar önemsiz görünüyor ki başımı duvarlara vurmak istiyorum. Başımı duvarlara vurmadım; ama bütün gece küçük ve sakın kır yollarında konuştum, bağırdım, çağırdım ve uzun bir süre bir şey içmemeye karar verdim. Görüyorsun, yaşam benim için hiçbir zaman çok kolay olmadı; yine de her zaman mutlu oldum, kimbilir belki de mutlu olmayı çok fazla istediğimdendir. Yaşamı öyle çok seviyorum ki, bir gün öleceğimi düşünmekten nefret ediyorum. Öyle açgözlüyüm ki, yaşamdan her şeyi istiyorum; hem kadın hem erkek olmak istiyorum, hem bir sürü arkadaşım olsun hem de yalnız kalabileyim istiyorum, çok çalışıp güzel kitaplar yazmak hem de seyahat edip eğlenmek istiyorum, hem bencil olmak hem de olmamak istiyorum. Görüyorsun, istediğim her şeyi elde etmem çok zor. Bunu başaramadığım zaman da sinirden çıldırıyorum.

Bu fırtınadan sonra yeniden sakinleştim, seninle New Orleans'a gitmemi sağlayacak parayı kazanabilmek için kadınlarla ilgili bölümü yazdım. Salı günü Paris'e döndüm. Sana bahsettiğim Yahudi kızı gördüm. Çok parlak bir öğrenciydi, gerçekten sevmediği halde Ari ırktan bir çocukla evlenmiş, sonra da dört yıl gizlenmek zorunda kalmış, artık eskisi kadar parlak değil, çok da mutsuz. Beni çok fazla önemsiyor; ama ben onu pek önemsemiyorum. Verem hastası olan bir kız arkadaşım daha var, o da beni çok önemsiyor. Ne yazık ki kız arkadaşlarımı hiçbir zaman çok fazla önemsemem. Ya fazla toy ya da fazla çılgın oluyorlar. Neden bilmiyorum; ama sevdiğim ve saygı duyduğum tek kadın, sana bahsettiğim yaşlı hanımefendi. Diğerleri için bir anne, bir abla gibiyim; ama ben onları kızlarım gibi göremiyorum. Kızım olsun istemiyorum. Ha, sana söylemeyi unuttum, kızım gibi sevdiğim biri var. Kocasıyla birlikte Los Angeles'ta yaşayan, bu sene birlikte seyahat ettiğim bir Rus.⁽²⁹⁾ Bu kız benim için çok önemli. Ondan başka bir gün bahsederim, saatlerce yazamayacak kadar meşgulüm.

Sartre bir haftalığına Paris'ten ayrılınca, ben de bir haftalığına Korsika'ya deniz kenarına gitmeye, yüzmeye, yürümeye ve iyi vakit geçirmeye karar verdim. Yarın sabah Ajaccio'ya uçacağım. Bundan on yıl

önce iğne yutan kadın, kızkardeşi ve kocasıyla Korsika'ya gitmiştim; çadırlarda uyumuş, yemeğimizi açık havada pişirmiştik. Güzel bir ülke Korsika. Uzun zamandır gitmek istiyordum; ama bugüne kadar uçaklarda ya da gemilerde yer bulmak çok zordu. Gidebildiğim için mutluyum. Ama umarım güneşte fazla kızarmam, gazetelerdeki fotoğraflarımdan anlarsın. Eğer bir hafta kadar mektuplarımı aynı sıklıkta alamazsan şaşırma; çünkü Korsika'dan gelmeleri daha uzun sürebilir. Ben aynı sıklıkta yazmaya devam edeceğim.

Birtanem, bir saat kadar önce hava yoluyla kitapları gönderdim. Lütfen *Başkalarının Kanı*'ndan başla. Birtanem, nasıl seninkiler beni mutlu ediyorsa, ben de mektuplarımla seni mutlu etmek istiyorum. Nasıl ben seni yanımda hissediyorsam, senin de öyle hissetmeni istiyorum. Birbirimizi göremiyorsak ışıklar kapalı olduğundandır; ama elimle eline dokunabilirim, dudaklarımla öpebilirim dudaklarını; öyle de yapıyorum benim sevgili tatlı erkeğim.

Simone'un

8 Temmuz 1947, Salı

Nelson'im,

Sana haftada iki mektup göndermek üzere hazırladığım programıma ilk defa uymuyorum. Çünkü Korsika'dan mektup göndermeye çalışmanın hiçbir anlamı yok. Bu mektup, Paris'ten göndereceğim bir sonraki mektubumdan önce eline geçer mi bilmiyorum. Yine de sana yazmadığım için kendimi kötü hissediyorum. Bütün gün sana yaptıklarım, gördüklerimle ilgili neler anlatmak istediğimi düşünüyorum. Bu yüzden söze Korsika otobüsleri ve Ajaccio uçağıyla başlamak istiyorum.

Korsika gerçekten muhteşem bir ülke, eskisi kadar güzel. Masmavi denizi, yüksek dağları, o derin çeşit çeşit renkleriyle vahşi ve sakin bir ülke. Hele o makilerinin kokusu yok mu, İngilizce'sinin ne olduğunu bilmediğim bu kuru bitkilerin kokusu her yerde, her yerde bu kokuyu duyuyorum; odamda, bütün evlerde ve dışarıda. Bundan on iki yıl önce gemiyle geldiğimde denizin ortasında bu kokuyu duymuştum, tıpkı Cuma günü uçaktan inerken duyduğum gibi. Ama burada yaşamak gerçekten çok zor; neredeyse yiyecek hiçbir şey yok, neredeyse

hiç otobüs yok, her yer insanın yolunu kaybedebileceği ıssız yollarla dolu. Ben de dağlarda yolumu kaybettim, sana da anlatacağım. Üç gün içinde öylesine çirkinleştim ki gerçekten hayal kırıklığına uğrayacağsın. Yüzüm güneşten kıpkırmızı oldu, deniz suyu yüzünden saçlarım şekle girmiyor, bacaklarım ot ve diken çizikleriyle dolu, üzerimde eski bir elbise, ayaklarımda düz ayakkabılar var.

Sana her şeyi sırasıyla anlatacağım. Sabah saat yedide Paris hava alanına gittim; ama beni çok kızdırdılar; çünkü bir hafta önceden yerimi ayırtmama rağmen, yolcu listesine adımlı yazmamışlar. Benden Le Bourget'ye, yani havaalanına gitmemi, ne olacağını öğrenmemi istediler. Havaalanında, şansımı deneyip Lyon'a gidebileceğimi; ama oradan Marsilya'ya gidip gidemeyeceğimi garanti edemeyeceklerini söylediler. Seyahatimin başlangıcı endişe ve öfke yüzünden mahvoldu. Aslında önce Marsilya'ya oradan da Ajaccio'ya gittim. Denizin üzerinde yolculuk etmeye bayılıyorum, deniz kenarındaki dağlarla çevrili Korsika havaalanına inişimiz çok güzeldi. Saat ikiydi. Derme çatma bir lokantada istakoz yedim. Korsika'da herkes istakoz yer; ama bütün yemekler çamur tadında bir tür zeytinyağıyla pişirildiğinden tatları güzel değildir. Çamur tadında bir yemek yedikten sonra sırt çantamı alıp, son derece şık olduğu söylenen, ama artık pek de öyle olmayan "Grand Hôtel"e yerleştim. Otelin bu hali daha çok hoşuma gidiyor. Palmiye ağaçları ve çiçeklerle dolu büyük bir bahçesi var; ama her şey toz toprak içinde, otelin içi de dökülüyor. Pencereden deniz ve sahil görünüyordu, çok hoşuma gitti bu. Gidip, dibi kum hoş bir kıyıda yüzdüm. Bu zavallı ülkede o sırada neredeyse hiç turist olmadığından, bütün sahil, masmavi deniz sadece bana aitti sanki. Üzücü olan şu ki, ben yüzmeyi bilmiyorum; küçükken hiç deniz kenarına gitmezdik, on yıl önce geldiğimde biraz yüzmeyi öğrenmiştim; ama ancak hiç kıvıldamadığım zaman suyun üzerinde kalabiliyorum. Yine de bu deniz sefası çok hoşuma gitti. Sonra Ajaccio'ya dönüp, küçük limandaki daracık sokaklarda dolaştım. Burası gerçekten çok güzel, sen de severdin; Marsilya'ya benziyor ama daha küçük, bir kasabadan çok köye benziyor. Sıcak akşam üstünde gençler sokaklarda "buules" oynuyorlardı, çok da iyilerdi; burada akşamları yemekten sonra genç kızlarla erkekler deniz kıyısında hiçbir yere gitmeden, bir o yana bir bu yana gidip geliyorlar.

Amerika kasabalarının o kalabalık, kuru sokaklarında bir yerlere yetişmek için koşturan, hep meşgul insanları düşündüğümde burası öyle hoş, öyle keyifli göründü ki.

Ertesi gün, sabahleyin denize girdim. İlkinden çok daha iyiydi. Öğleden sonra, Ajaccio'ya yaklaşık kırk beş kilometre uzaklıktaki dağlara gitmek istedim. Saat üç gibi oraya giden küçük bir otobüs olduğunu biliyordum, bu otobüsü yakalamanın ne kadar büyük uğraş gerektirdiğini tahmin bile edemezsin. Öncelikle, otobüsün alabileceğinden iki kat daha fazla insan bekliyordu. Saat dörde kadar bekledik, bekledik; sonunda bir başka otobüs geldi, bir anda herkes bu otobüse hücum etti. Bavullar da yüklendikten sonra saat beş gibi yola çıktık. Sonra şoför yolu boyunca pastis içmek ve arkadaşıyla laflamak için durdu. Yani köye ancak iki saatte varabildik. Herhalde böyle bir durumda ortalama bir Amerikalı çılgına dönerdi, buna ancak benim gibi çılgın bir yerli katlanabilirdi herhalde. Dağların arasındaki bu harika köyde kendime bir odayla yiyecek bir şeyler buldum. Erkenden uyudum, sabah da saat altıda kalktım; çünkü dağlarda uzun bir yürüyüş yapmak istiyordum. Bir haritam ve yolu tarif eden mavi bir rehberim vardı, konuştuğum birçok çoban hangi yolları izlemem gerektiğini tarif etti, herkesin kolayca yolu bulabileceğini söylediler. Biraz kahve ve süt içip, bir parça Korsika ekmeğiyle domuz salamı yedikten sonra ağaçların ve taşların arasına daldım. İki saat boyunca her şey yolundaydı, sonra bir nehrin üzerindeki küçük tahta bir köprüye geldim; ama gitmem gereken yolu bulamıyordum. Şansım yaver gitti de bir ev gördüm, yanında bir adam çim biçiyordu. Bana yolu tarif etti, ben de köprünün yanına dönüp yolu aramaya başladım; bir yol buldum, uzun bir süre bu yolu takip ettikten sonra doğru yolda olmadığımı anladım, başka bir yola saptım; ama bu da doğru yol değildi. Öyle yorulmuştum ki, midem de kazınıyordu; saat bir olduğunda ne yapacağımı bilemeden yere uzanıp bir süre uyudum. Köye geri dönmek düşüncesi hiç hoşuma gitmiyordu; çünkü o zaman planladığım bu küçük geziyi mahvetmiş olacaktım. Bu yüzden çok dik bir tepeye tırmanarak gördüğüm evin yanına geri döndüm; ama hiç kimseyi bulamadım, moralim iyice bozulmuştu. Son anda o adamı gördüm. Bana yiyecek hiçbir şey veremedi, sadece içecek bir şeyler verdi, sonra da yarım saat boyunca ormanda benimle yürüyüp yolu

gösterme nezaketinde bulundu. Aslına bakarsan, bu hiç de yola benzermiyordu, ayrıca buraları bilmeyen birinin bu yolu kendi başına bulabilmesinin imkânı da yoktu. Benden para almayı kabul etmedi; Korsikalı çobanlar çok fakir olmalarına rağmen çok nazik insanlar, kimbilir belki de bu yüzden para almazlar. Bir dağın tepesine gelene kadar bu yolu takip ettim, buradan görülen manzara gerçekten çok güzeldi; ama dağın öbür tarafına inen bir yol yoktu, ben de gözümü karartıp otların ve taşların arasından inmeye başladım, biraz korkuyordum da. Sonunda bir yola ulaştım ve iki saat boyunca bu yolda yürüdüm, yol bitince kendimi bir köyde buldum; ama gitmek istediğim köy burası değildi, yine de bunu pek umursamadım, istediğim tek şey başımı sokabileceğim bir yer ve yiyecek bir şeylerdi. Leziz bir şarabın yanında bir şeyler yedikten sonra, rahat edebileceğim bir oda buldum; ama her ne kadar niyetlenmiş olsam da sana yazamayacak kadar yorgundum. Biliyorsun, sabah yediden akşam yediye kadar arada sadece iki saat dinlenerek yürümüştüm, üstelik kaybolma tehlikesi de geçirmiştim; yattığımda ellerim titriyor, bacaklarım ağrıyordu. Ertesi gün, yani dün, artık daha fazla yürümek istemiyordum. Yine sabah altıda kalktıktan sonra, otobüsle Bonifacio'ya gittim, gerçekten hoş bir yolculuk oldu. Hâlâ Bonifacio'dayım. Burası denize yukarıdan bakan bir kayanın üzerine kurulmuş; yıkılmak üzere olan eski, çok eski evlerle dolu; uçsuz bucaksız denizde kilometrelerce uzakta Sardinya görünüyor. Buranın gençlerinin pastis içmek için buluştukları küçük mekânda pastis içtim. Öğle yemeğinde de, akşam yemeğinde de istakozla biraz balık yedim. Sabah saat onda uyandım, şu anda saat neredeyse on iki, öğleden sonra başka bir liman kentine gidiyorum. Cuma günü Ajaccio'ya gideceğim, Cumartesi de Paris'e uçacağım. Önümüzdeki günlerde sana yazarım. Herhalde şu anda otelde de senin mektubun beni bekliyordur.

Birtanem, özellikle de seyahat ettiğim, uzun yürüyüşlere çıkıp bedenen yorgun olduğum zamanlarda mektup yazmaktan ne kadar nefret ettiğimi bilseydin, bu mektubun sana yazdığım en sevgi dolu mektup olduğunu anlardın. Şu anda mektup yazmaktan nefret ediyorum. Dışarıda güneşte gezip denizi seyretmek, sokak aralarında aylak aylak dolaşmak yerine burada, bu kasvetli yemek odasında oturmak istemiyorum. Yine de bu odada oturmuş bu mektubu yazıyorsam seninle konuş-

mayı her şeyden çok sevdiğimdendir. Şimdi sana hoşçakal diyorum. Bir gün sen de benimle Korsika'ya gelip ormanda kaybolur musun? Hoşça kal, Nelson'ım, biricik aşkım. Gece gündüz seni düşünüyorum, gittiğim her yere seni de götürüyorum. Hiç ayrılmıyoruz.

Simone'un

Gelecek baharda, New Orleans'tan Florida'ya, birlikte denize girebileceğimiz, senin bana yüzme öğretebileceğin bir yerlere gitmeliyiz.

12 Temmuz 1947, Cumartesi

Nelson, aşkım,

Sana Korsika'nın ne kadar güzel bir ülke olduğunu ve burada ne kadar hoş vakit geçirdiğimi anlatmaya devam edeceğim. Sana Bonifacio'dan yazmıştım. Bir başka küçük liman kenti olan Porto Vecchio'ya gitmek istiyordum. Bütün otobüsler çok erken bir saatte, sabah dört veya beşte kalkıyordu, bu yüzden taksi tuttum. Taksi öğleden sonra ikide gelecekti, yemekte bir istakoz yedikten sonra taksiyi beklemeye başladım. Sonra biraz uyudum, uyandığımda saat dört olmuştu bile, ortada taksi falan da yoktu. Gidip telefon ettim, birisi cevap verdi, taksicinin Ajaccio'da bir yerlerde olması gerektiğini, daha bu sabah yolda onunla karşılaştığını söyledi. Korsikalılar insanı pek kızdırmaz aslında; ama bu defa gerçekten tepem attı. Telefondaki adam beni Porto Vecchio'ya götürebileceğini söyledi, götürdü de. Bu küçük güzel köyde hoş bir akşam geçirdim. Küçük kirli pansiyona girdiğimde duvarlarda rengârenk tablolar gördüm, siyah, kırmızı saçlı, yarı çıplak bir sürü kız vardı bu tablolarda, böylesi bir yerde bunları görmek garip geldi önce; ama sonra duvarlardaki yazılardan bunları asker olan Şikagolu bir ressamın yaptığını öğrendim. Odama gidince bir de ne göreyim, yatağımın üzerinde, odanın her yerinde küçük kaplumbağalar yok mu! Yemekten sonra sokak ortasında düzenlenen bir komünist mitingi gördüm, her yer kırmızı bayraklarla, Stalin'in ve Thorez'in resimleriyle süslenmişti, bütün köyün elektriği kesilince ortalığı mumlarla aydınlattılar. Genci yaşlısı herkes, pür dikkat-siyah saçlı genç bir komünist kızın faşizmi anlatan konuşmasını dinliyordu. KP'den hoşlanmıyorum; ama insanların küçük fakir adalarını çevreleyen bu büyük dünyayla ilgili bir şeyler öğ-

renebilmek için çabalamaları çok hoşuma gitti. Ertesi gün, dağlara çıktım, küçük dolambaçlı yollarda dolaştım, sonra da durdurduğum bir kamyonu atlayıp güzel bir köye gittim. Orada da Korsika maceralarımdan birini yaşadım. Salı sabahı otobüse binmek istiyordum, otobüsün sabah altıda olduğunu öğrendim, bu yüzden erkenden kalktım, altıda otobüs durağındaydım; ama otobüs ortalıkta görünmüyordu. Bekledim, bekledim; sonunda insanlar bana otobüs şoförünün önceki gece çok fazla içtiğini, büyük ihtimalle hâlâ uyuduğunu söylediler. Saat yedide gidip şoförün evinin pencerelerine baktık; ama hepsi kapalıydı, hiçbir şey yapamadık. Bir saat daha bekledikten sonra adadan bir genç gidip pansiyonun kapısını uzun uzun çaldı (pansiyonun sahibi de küfelikti), sonra da şoförün odasına çıkıp onu uyandırdı. Şoför yarı çıplak aşağıya inip otobüse koştu; dar, dolambaçlı yollarda büyük bir hızla yol almaya başladık; görsen hepimiz nasıl deliler gibi gülüyorduk, kaybedilen zaman kimsenin umrunda değildi. Dağlarda dolaşarak ve köydekilerle Alman ve İtalyanların işleri, Korsika makileri ve başka şeyler konusunda çene çalarak güzel bir gün geçirdim. Hava karardığında, çobanların oturup yağlı tatsız bir çorba yiyip, kırmızı şarap içtiği, herkesin birbiriyle sohbet ettiği bir başka küçük kirli pansiyona gelmek öyle güzeldi ki. Çok şey öğreniyorsun, buranın insanları hiç de aptal değil, her şeye ilgi duyuyorlar; çok fakir olmalarına rağmen kızlar çok güzel görünüyorlar. Dün sabah Ajaccio'ya giden otobüse bindim; yolu yarılamiştık ki bir sürü küçük keklikle karşılaştık; şoför otobüsü durdurdu, erkekler camlardan fırlayıp ellerinde topladıkları kekliklerle geri döndüler, herkes heyecandan çıldırmış gibiydi. Akşam Ajaccio'da bir silah sesi duydum, herkes yine heyecanla sokaklara fırladı; ama kimse öldürülmediği için hayal kırıklığına uğradılar. Yaşamın tadını böylesine çıkarmaları ve her şey için heyecan duymaları çok hoşuma gidiyor.

Artık çok olmasa da eskisinden daha iyi yüzüyorum; suyun üzerinde çok az hareket edebiliyorum. Yine de yüzmeye bayılıyorum.

13 Temmuz 1947, Pazar

Birtanem, döndüğümde mektubun beni bekliyordu, büyük bir aşkla okudum. Daha dün sabah Ajaccio'da yüzerken, bu akşam yemeğinde Paris'te olmak garipti. Uçak yolculuğu hem kısa sürdü, hem de ha-

rikaydi. Evet, sonunda *Moby Dick*'i okudum, en çok beğendiğim kitaplardan biri; Amerika'dayken *Mark Twain*'de okumuştum. Varoluşçuluk için kahramanca mücadele ettin, bence madalyayla ödüllendirilmelisin. Nelson, aşkım, Amerika'dan istediğim tek bir şey var, o da sensin, sen posta kutusuna giremeyeceğine göre bana sadece her zamanki gibi mektup yaz, başka bir şey istemiyorum. Çok mutluyum; çünkü kitabını bastırmak için, profesyonel okurlara vermiştim, hepsi de bayılmış; çok yakında bir karar verecekler sanıyorum. Bugünü Paris'te geçirdim, yarın Sartre'la birlikte *Kabri Olmayan Ölüler* oyununun prömiyerini izlemek üzere dört günlüğüne Londra'ya gidiyorum. Her yerim güneş yanığı oldu, alnım, burnum soyuluyor, ne kadar çirkin göründüğümü tahmin edemezsin; ama yine de kendimi iyi hissediyorum.

Ayrılalı neredeyse iki ay oldu; ama seninle ilgili hiçbir şeyi unutmadım, bana hiç bu kadar yakın olmamıştın. Yüzüğün gittiğim her yerde yanımda, sabahları banyoda arasına sabun, Korsika sahillerinde kum kaçıyor, yarın da Londra'nın tozu toprağı kaçacak. Hayatımın her anında varsın sen.

Mektubuma son verirken seni uzun uzun, aşkla öpüyorum.

Simone'un

15 Temmuz 1947, Salı

Nelson, aşkım,

Bu sıcak Londra öğleden sonrasında seninle baş başa bir saat geçirmekten mutluyum. Bundan on yıl önce Sartre'la birlikte Londra'ya on beş günlüğüne bir kez daha gelmiştim. Londra'yı tekrar görmek çok güzel. Ama ne yazık ki evlerin birçoğu bombalar ve V1'ler yüzünden yıkılmış, yiyecek, giyecek kıtlığı var; saat on birde bütün barları ve kafeleri kapatıyorlar, içecek hiçbir şey bulunmuyor. Hâlâ savaşta gibiler, herkes çok fakir ve kötü durumda, çekici hiçbir şey kalmamış. Ama bir taraftan da o kadar üzücü durumda değiller, hepsi de yürekli insanlar, durumlarını kabullenmişler. Artık yıkıntılar bile o kadar üzmüyor insanları; üzerleri mor, kırmızı, sarı renkte yabani çiçeklerle kaplanmış, gerçekten büyüleyici. Londra'da yürürken sadece büyük ağaçlarla dolu güzel parklar ve meydanlar görmüyorsun, bombalanmış evlerin yerlerinde karşına çiçeklerle dolu tuhaf beklenmedik bahçeler de çıkıyor.

Amerika'dan sonra Londra çok yaşlı görünüyor, hatta birçok yönden Amerika'yı taklit eden Paris'ten bile. Ama Londra'nın Amerika'yı taklit ettiği falan yok. Otobüsler, arabalar öylesine eski ki kendimi bazen Ortaçağ'da gibi hissediyorum, ne demek istediğimi anlıyorsun değil mi? Hava sıcak olduğundan insanlar sokaklarda dolaşıyor, Piccadilly Meydanı'ndaki çeşmenin kenarında oturuyorlar. Çoğu ya denizci ya fahişe. Parklarda insanlar çimlerin üzerine uzanmış, özellikle de çevrelerindeki önemsemeyen tutkuyla öpüşen âşıklar; her şey öyle hoş ve canlı ki. Sokaklar, küçük mekânlar, Thames nehri, eski barlar, panسیونlar, Londra'nın o taş ve topraktan oluşan yapısı, her şeyi hoşuma gidiyor. Bir kerecik olsun seninle buraya gelmek isterdim.

Buraya Sartre'la ve tiyatrosunun müdürlüğünü de yapan yayıncılardan biriyle geldim. Bu küçük, çirkin bir kurbağaya benzeyen adamın adı N. Adam uçaktan korktuğundan, pazartesi günü Altın Ok adı verilen, içinde koltukları ve küçük masaları olan çok lüks bir trenle geldik. N. senin kitabını basmayı düşünen adam, bu yüzden çokça senden bahsettim. Senin ne hoş, çılgın bir adam olduğunu söylemedim tabii ki; gerçekten önemli, ciddi, son dönem Amerikan edebiyatının çok kaliteli isimlerinden biriymişsin gibi anlattım. Gerçekten çok ilgilendi; ama önce iyi bir para ödeyip ödemeyeceğinden emin olmalıyız. Bu adam kendine büyük bir otelde bir suit kiraladı; ama biz onunla vakit geçirmek istemiyorduk, aptal olduğundan değil, sadece onda iş adamlarının o sevimsiz havası var, biraz da fazla konuşuyor. Bu yüzden ona oldukça kaba davrandık; ama Sartre'ın sırtından çok fazla para kazandığı için sesini çıkarmadı. Aslına bakarsan bizi çok güldürüyor; ama yine de onu otelde bıraktık. Bugün bütün sabah yürüdük, sonra da o büyük kırmızı otobüslerin üst katında kenti dolaştık, gerçekten güzel bir gezi oldu. Aç sayılırdık. Buradaki restoranlarda yiyecek çok az şey veriyorlar, biletsiz de hiçbir şey alamadığımızdan hep aç kalıyoruz. Ama dilediğimiz kadar viski-soda içtik.

16 Temmuz 1947, Çarşamba

Günaydın, birtanem,

Dün mektubumu bitiremedim; çünkü uyuyakaldım. Sonra yeniden Londra sokaklarına çıktım. Soho'daki Fransız restoranlarından birinde çok fazla olmasa da leziz bir şeyler yedim, sonra da yürüdüm, yürü-

düm. Londra'yı her geçen gün daha çok seviyorum, kötü olan tek şeyse uzun zamandır hiç çalışmamam, ama çalışmayı çok istiyorum ve çalışmam da şart. Yazılarımı yazdığım derginin adını bilmiyorum, henüz çıkmadı, Ekim'de yayımlanmaya başlayacak. *Time*, *Life* ve benzeri dergilerin grubuna ait, böyle bir dergide yazmaktan memnun değilim, sadece bir kere yazacağım. Biliyor musun? Amerika'dan *New York Times*'da yayımlanan makalemle ilgili olarak bir sürü mektup aldım. Bazı insanlar ülkeleriyle ilgili böylesine katı eleştiriler okumaktan memnun gibi görünüyor; ama bazıları pek de memnun değil. Senden bu kadar uzakken çevremde İngilizce konuşulduğunu duymak çok garip geliyor, senin dilini duymak, ama Amerika'da olmamak. Sana yazarken sık sık küçük fotoğraflarımıza baktım, bir sürü şey anlattım onlara, bir sürü sevgi dolu, hassas söz. Duydun mu sevgilim? Duymalısın ve seni saran kollarımı hissetmelisin, seni seviyorum.

Simone'un

19 Temmuz 1947, Cumartesi

Biricik aşkı,

Dün Altın Ok'ta çok üzgündüm, çünkü otelin posta kutusunda senden mektup bulamayacağımı sanıyordum; ama iki mektubun beni bekliyordu işte! Mektup programına ne oldu bilmiyorum, galiba her şeyi karıştırdın; ama yine de çok mutluyum. Beni senin yanında hissetmemi sağlayan sevgi dolu iki uzun mektup. "Yakınlaştığımızı hissedebiliyor musun?" diye sormuşsun, "Her zamankinden daha yakınmışız gibi hissediyorum," diye yazıyorum. Evet, bu doğru. Ayrıldığımızda bir şey oldu, ne olduğunu söyleyeyim, aramızdakinin ne olduğunu anladık, bu aşktı. Sonradan düşündüm, şaşkındım; ama bunu biliyordum. Nasıl bir kalbim olduğunu biliyorsam, birbirimizi hayal kırıklığına uğratmayacağımızı da biliyorum. Birtanem, kollarını belime dolayıp öpeceksin beni, yine kocam olacaksın.

Londra'da bir gün daha kaldım. Sokaklarda dolaşmaya, bu eski moda kasabanın tadını çıkarmaya devam ettik. Perşembe akşamı Londra'nın en güzel kasabalarından biri olan Hammersmith'deki küçük sanat tiyatrolarından birinde Sartre'ın oyunları ilk defa sergilendi. Güzel Rita Hayworth da oradaydı, gecede bir yıldız kadar parlaktı. İlk oyun

Kabri Olmayan Ölümler'in yarısı neredeyse katledilmişti; çünkü Sartre'ın oyunundaki ilginç nokta Fransız "milicien"lerin, Fransız "résistant"ları öldürüp, onlara işkence etmesiydi. İki tarafta da genç Fransızlar, hepsi Fransız, hepsi genç, bir kısmı doğru seçimleri yaparken, diğerleri yanlış bir seçim yapmış. Bu gerçekten pek işlenmeyen, katı ve alışılmamış bir konuydu. Ama İngiliz yönetmen korkup kötü Fransız "milicien"lerle ilgili neredeyse her şeyi kesmişti; neyi gizlemesi gerektiğini bile bilmediğinden, oyunda sadece hiç kimseye karşı mücadele eden iyi Fransız "résistant"ların kahramanlık öyküsü kalmıştı. Gerçekten çok sinirlendim; ama oyuncular gerçekten çok iyiydi. İkinci oyun sa gerçekten mükemmeldi, adı *Saygıdeğer Fahişe*'ydi. Güneydeki yüzde yüz Amerikalı, güçlü, zengin ve iyi konuşan insanlarca kafası karıştırılarak, zavallı masum bir zencinin aleyhinde tanıklık etmeye zorlanan genç bir fahişenin öyküsüydü. Amerika'yı özellikle de Güney Amerika'yı katı bir şekilde eleştiriyordu. Tıpkı ikiz kardeşler gibi İngilizler Amerikalıları hem severler hem de onlardan nefret ederler. Bu yüzden sahnede Amerikan aksanını duyunca gözleri yaşarana kadar güldüler, hiçbir şeyi kaçırmıyorlardı, hele sakar, utangaç ve sessiz Sartre da sahneye çıkınca oyun tam bir zaferle sonuçlanmış oldu. Oyundan sonra bir parti vardı; Sartre gibi zeki bir adamla, Rita Hayworth gibi güzel bakışlı bir kadının olduğu bir partinin çok parlak geçmesini beklersin. Ama gerçekten çok komikti (bir anlamda). Hiç bu kadar aptal bir akşam yemeği görmemişim. Küçük kasvetli bir odaya gidip küçücük masalara oturduk; Sartre bir köşede yalnız başına oturmuş sessiz sakın konserve etini yiyordu, bense Rita Hayworth'un önünde oturmuş benim için hiçbir şey ifade etmeyen, ama birçok erkeği çılgına çevirebilecek güzel omuzlarına ve göğüslerine bakıyor, onunla konuşmaya çalışıyordum. Çok sıkılmıştı, Sartre da öyle, herkes çok sıkılmıştı. O yüzden mümkün olduğunca erken ayrılmaya çalıştık. Dün, Altın Ok'la denizi geçtik; Sartre ve kurbağaya benzeyen ufak tefek adamla birlikteydim, bu adam yolculuk boyunca kadınlarla uğraştı, gerçekten iğrençti.

Sevgilim, gece yarısı oldu, bugün çok çalıştım ve bir sürü insanla görüştim; şimdi küçük pembe odamdayım, az önce mektubunu tekrar okudum. Neler hissettiğimi anlatabilmek için yazdıklarını tekrarlama ihtiyacı duyuyorum. "Bir insanı bu kadar özleyebileceğimi hiç düşünmemiştim. Şu anda seni kollarıma alabilseydim, acıdan ve sevinçten

ağlayabilirdim," demişsin. Senin yüzünden bu kadar acı çektiğim için mutluyum, sen de beni özlediğinden seni böyle delicesine özlediğim için memnunum. Sanki 'sen ben, ben de senmişim gibi hissediyorum. Nasıl ben sana inanıyorsam sen de bana inanmalısın, ne olursa olsun, artık ayrı olduğumuzu hissetmemeliyiz. Aramızda sadece aşk olacak, başka hiçbir şey değil. Seni bekliyorum, seni özlüyorum. Kollarına al, öp beni, bir kez daha karın olmak öyle çok istiyorum ki.

Simone' un

23 Temmuz 1947, Çarşamba

Biricik aşkım benim,

Senden yeni mektup alamadım; ama daha geçen hafta iki tane almıştım, bu yüzden onları bir kez daha okudum. Biliyorsun, kumar oynamanı onayladığımı söyleyemem. Ama bütün gün çalışıyorsan neden olmasın? Önemli olan çalıştığında adam akıllı çalışman, çalışmayı bıraktığında da dinlenmek için gerçekten sevdiğin şeyi yapman. Ben içmeyi tercih ederim; ama bu da kumardan ne daha iyi ne de daha kötü. Bu aralar galiba çok fazla içiyorum; çünkü seni çok özledim. Böyle olacağını hiç düşünmemiştim. Nelson, sevgilim, sen bu dünyadaki en hoş adamsın, oraya gelebilmem için her şeyi ayarlamaya çalışman çok güzel; ama sadece bir dilek bu. Hâlâ yaşıyorsan ve beni seviyorsan, başka bir şey yapmaya ne gerek var? Yapacak bir şey yok. Eğer on dolara bir araba alabilirsen ve kullanabilirsen çok hoş olur; ama sadece otobüsler ve uçaklar, uçağı da boşver sadece otobüs de bize yeter, küçük mutfağımızda sadece biftek ve mısır olsa, biftek de olmasın sadece mısırla mutlu olabiliriz, değil mi? Bilirsin ben gösterişe düşkün değilimdir; sadece ekmek, patates, su ve aşkla yaşayabilirim. Bunlar için kafa yormana gerek yok.

Evet biraz korkuyorum, bu doğru. Öğleden sonra, Sartre'ın filmi-⁽³⁰⁾ ni izledim, oldukça iyiydi; ama olması gerektiği kadar değil. Neyse, sorun bu değil. Sorun şu ki filmin öyküsü beni biraz rahatsız etti. Birbirini seven ve öldükten sonra karşılaşan bir kadınla bir adamın öyküsüydü, birbirlerini sevdiklerinden dünyaya dönmelerine izin verildi, eğer bu aşkı gerçekten yaşayan bir aşk haline getirebilirlerse sonsuza kadar yaşayabileceklerdi; ama başaramazlarsa yeniden öleceklerdi. So-

nunda başarısız oldular. Gerçekten çok dokunaklıydı, seni ve beni düşündüm. Biz birbirimizi anılarımız, umutlarımız ve mektuplarımızla, aramızdaki mesafeye rağmen seviyoruz, bu aşkı gerçekten bitmeyecek mutlu bir aşk yapabilecek miyiz? Yapmalıyız. Yapabileceğimize de inanıyorum; ama kolay olmayacak. Nelson, seni seviyorum. Ama sana hayatımı adamazsam bu aşkı hak eder miyim? Hayatımı sana adayamayacağımı açıklamaya çalışmıştım.⁽³⁾ Beni anlıyor musun? Bana gücenmedin mi? Hiç gücenmeyecek misin? Her zaman sana verdiğimin aşk olduğuna mı inanacaksın? Belki de bunları sormamalıyım, bunları böylesine apaçık söylemek bana çok acı veriyor. Ama bir türlü bundan kurtulmıyorum, kendime sürekli bunları soruyorum. Sana yalan söylememeliyim, senden bir şey gizlememeliyim. İki aydır çok kötüyüm; sürekli içimi kemiren, kalbimi acıtan bir soru var: Her şeyini vermeye hazır değilken, kendinden bir şeyler vermek doğru mu? Benden istemesine rağmen bütün hayatımı ona vermeyi düşünmüyorsam, onu sevebilir miyim, ona bunu söyleyebilir miyim? Benden nefret etmez mi? Nelson, aşkın bu konuda konuşmamak benim için çok daha kolay olurdu. Kolay olurdu; çünkü sen bu konuda hiçbir şey söylemedin; ama birbirimize yalan söyleyemeyeceğimizi, sessiz kalamayacağımızı söylemen öyle güzeldi ki. Aramızda oluşabilecek her türlü kötü duygudan, aldatmacadan, kırgınlıktan nefret ediyorum. Ama bunları yazdığımı göre her şeyi göze almış durumdayım. İstemezsen cevap yazma, bunları karşılaştığımızda yüz yüze konuşuruz. Hatırlıyor musun bir keresinde sana çok fazla saygı duyduğumu söylemiştim; işte bu yüzden yazdım bunları. Benden bütün hayatımı istiyorsun demek istemiyorum, söylemek istediğim sadece şu: Tekrar karşılaştığımızda ne olacağını bilmiyoruz; yalnız şunu biliyorum ki ne olursa olsun, sana her şeyimi vermem, bu yüzden de kendimi kötü hissediyorum. Ah, sevgilim, bu kadar uzakta olmak, böylesine önemli şeyler konuşurken birbirimizin yüzüne bakamamak ne korkunç bir şey. Aşkın sadece "seni seviyorum" demekten fazla bir şey olduğunu, gerçeği söylemeye çalışmanın da aşk olduğunu hissedebiliyor musun? Aşkın istediğim kadar aşkın hak etmeyi de istediğimi anlıyor musun? Bu mektubu sevgi dolu bir kalple, başımı omzunda hissederek okumalısın. Belki de bütün bu söylediklerim sana çocukça gelecek, kimbilir belki de zaten bunları biliyorsun. Bu akşam bunları yazmaktan kendimi alamadım sadece. Aşkımız ger-

çek olmalı, kavuştuğumuzda bunu başarmalıyız. Kendime güvendiğim kadar sana da güveniyorum. Aklından neler geçiyorsa geçsin, öp beni.

Simone'un

*23 Temmuz 1947- Algren mektubunda, Beauvoir geri döndüğünde ona evlenme teklifi etmeyi tasarladığını yazdı. Bu kadar önemli bir konuyu açmak için tekrar bir araya gelmeyi bekliyordu; ama Beauvoir'ın 23 Temmuz tarihli mektubu aklını başına getirdi.

Her ikisi için de evlilik, dünyalarının önemli bir bölümünden vazgeçmek demkti. Nasıl olur da bir tür manevi intihara kalkışmadan ya da yaratıcılıklarını yok etmeden Paris'ten ya da Şikago'dan kopabilirlerdi? Algren kendini Beauvoir'la yedi yıllık evlilikleri (1938-1945) sırasında gerçek karısıyla olduğundan çok daha fazla evli hissediyordu. Bunu düşünerek, geleneksel bir ilişkiden daha farklı bir beraberliğe karar verdi: Biraz birlikte vakit geçirdikten sonra Beauvoir geri dönecekti, sonra Algren Fransa'ya onun yanına gidecek, bir süre sonra da tekrar evine dönecekti. Bu konuda tartışmamaya, bir melodram yaratmamaya karar verdiler.

28 Temmuz 1947, Cumartesi

Nelson, aşkım,

Bugün mektubumu bu parlak mavi kâğıda yazıyorum, çünkü kalbim parlak mavi umutlarla dolu. Çok mutlu günler yaşayacağız. Eğer bir değişiklik olmazsa Eylül başında Wabansia'ya geliyorum; ayın yedisinden yirmisine kadar orada olacağım, neredeyse iki haftayı küçük yuvamızda birbirimizin kollarında geçireceğiz. Ayın altısı akşamı Paris'ten Şikago'ya uçacağım, ayın yedisinde Şikago saatiyle altıda orada olacağım. Havaalanına gelme; çünkü yerine getirilmesi gereken bir sürü sıkıcı formalite var, oldukça uzun sürecektir; ama yanında olamazken yakınımda olduğunu hissetmek de istemiyorum; zaten havaalanı da bir karı kocanın kavuşması için hiç de uygun bir yer değil. Lütfen beni evde bekle, içmek için viski, biraz da domuz etiyle reçel al; çünkü çok susamış, acıkmış ve yorgun olacağım. Bana ikram edecek bir sürü sevgin de olacak, bakkalından şişeler ve kutular dolusu halis Şikago sevgisi alabilirsin. Birtanem, ne kadar mutlu olduğumu söylemeye gerek bile duymuyorum, her şey o kadar ani oldu ki, Eylül'de iki haftamı feda edebileceğimi biliyordum; ama Şikago öyle uzak görünüyordu ki. Nasıl seni New York'a çağırdığımda sen utandıysan ben de

gelmeye utanıyordum. Yine de eğer istersem gerekli parayı yayıncımdan bulabileceğimi biliyordum,⁽³²⁾ sonra kendi kendime "uzak" sözcüğünün ne anlama geldiğini sordum. Eğer sevdiğin adamı gerçekten görmek istiyorsan yirmi dört saatlik bir uçak yolculuğu nedir ki? Sorunun cevabı açıktı, gidebileceğimi anladım, böylece gitme kararı verildi. Hemen bir seyahat acentasına koştum, ayın yirmisinde dönecek şekilde Eylül'ün altısına yer ayırtabileceğimi öğrendim. Vizem hâlâ geçerli, yapmam gereken tek şey biletimi alıp uçağa binmek. Bilet çok pahalı değil. Çok param kalmayacak, sadece elli dolar; ama seninle birlikteyken fakir olsam ne olur. Benim için oda ayırtmana gerek yok, ayırtmayacaksın değil mi? Yemeklerimizi küçük mutfağımızda yeriz, bütün günlerimizi konuşarak, biraz çalışarak, müzik dinleyerek ve sevişerek geçirebiliriz. Dönüş biletimi de ödeyeceğim, Fransız parasıyla. Bu bencilce ve lüzumsuz şeylerden başka bir şey düşünmüyorum. Başka hiçbir şey yazamıyorum; çünkü çok heyecanlıyım.

Dün o güzel mektubunu buldum, "Artık bana geri dönmek zorunda olduğunu biliyorsun," demişsin. Ben de "Evet!" dedim. Bunu o kadar iyi biliyorum ki sana geri dönüyorum, buna engel olamadım. Bunu yazarken geldiğimi daha bilmiyor olman o kadar garip ve güzel ki. Bu arada kalın kitabı, Şikago'yla ilgili küçük gazeteyi ve şiirleri de aldım. Teşekkürler, çok hoşuma gitti. Evet, Dreiser'in eserlerini⁽³³⁾ biliyorum, neredeyse hepsini okudum. Aslına bakarsan "Ölü, Sarhoş ve Ölmek" başlığı hiç fena değil, hatta iyi bile olabilir.

Nelson, sevgili kocacığım, altı hafta sonra kollarında olacağım.

Simone'un

31 Temmuz 1947, Perşembe

Biricik aşkım, sevgili kocacığım,

Bu sabah telgrafınla uyandım, kapıyı çalan senmişçesine içim sızladı. Galiba seni bir daha görebilirim bacaklarım, bütün vücudum titremeye başlayacak. Şu an bile bunu düşününce karşı koymayacağım kadar güçlü bir şey beni sarsıyor. Öyle mutluyum ki Nelson, yanına geleceğimi biliyorsun artık. Beş hafta içerisinde seni öpebileceğim, rüya gibi bu. Söyleyecek söz bulamıyorum; çünkü seni göreceğim fikri beni alt üst etti. Mektup yazmanın zevkini öldürüyor bu. Ben artık yazmak de-

ğil, konuşmak istiyorum. Paris bir haftadır sıcaktan kavruluyor, şu ana dek görülmuş en sıcak yaz, herkes ter içinde eriyor sanki. Şu anda bunları yazarken bile dakika başı durup alnımda biriken teri silmek zorunda kalıyorum, bütün vücudum ter içinde. Bütün insanlar sıcaktan kavruluyor. Kâbuslar görüyorum, çok fazla içiyor, hiç çalışmıyorum. Artık gitmek istiyorum. Bir haftadır senden mektup gelmiyor. Yarın öğleyin Sartre'la birlikte uçakla Kopenhag'a gidiyoruz. Orada dört-beş gün kalacağım. Sonra da İsveç göllerine, Stockholm'a; kuzeydeki dağlara gidecek, sonra yine Stockholm'a döneceğim. Ve sonra Ekim'in üçünde ya da dördünde uçakla Paris'e döneceğim, oradan da akşam altıda uçakla Şikago'ya geleceğim. Bana mektuplarını Stockholm'a gönderirler. Ağustos'un sonuna kadar "Genel Dağıtım"a diye yaz. Paris'e döndüğümde, yola çıkmadan hemen önce de bir mektubunu almak isterim.

Çok değerli bir mektubunu daha aldım. Elbette Jack London'ı biliyorum. Genç bir kızken hemen hemen bütün kitaplarını okumuştum, özellikle *Martin Eden*'a bayılırım. Benim sadece bir parti kadını olduğumu düşünür gibi bir halin var bazen. Böyle düşünmekle bana hakaret ediyorsun. Aslında Paris'te partilere hiç gitmiyorum, Paris'te partiye gitmekten nefret ederim. Öyle iyi giyime düşkün olduğum da söylememez, giyim kuşamla vakit harcamam hiç. Tamam iyi bir pardesüm ya da elbisem olduğunda bu hoşuma gidiyor; ama bunun için çok kafa yormuyorum. Wabansia'ya geldiğimde çok şık olmaya çalışacağım; çünkü Wabansia çok şık bir yer, orada karınla gurur duymanı istiyorum.

Artık hoşça kal demenin zamanı geldi. Bugün uzun bir mektuba harcayacak vaktim yok. Her şeyi toplamam, hayatta yapmadığımı, yapmaktan da nefret ettiğim, bulaşık yıkamak, çorap yamamak, kâğıtlarımı düzenlemek gibi şeyler yapmam lazım. Yani hoşça kal, hoşça kal biricik aşkım, kocam. Bugün yazmamna gerek yok, seni yakında göreceğimi biliyorum ya. Kollarında uyuyacağım, sabah gözlerimi açtığımda bana gülümseyen yüzünü göreceğim. Gülüşünü, o sesini öyle seviyorum ki. Artık bütün anılar birer umut. Hatırlamak umut ettiktir, hatırlayacak öyle çok şeyim var ki.

Seni seviyorum, Wabansia'da karım olacağım senin.

Simone'un

Nelson, biricik kocacığım,

Bir aya kalmaz, seninle Wabansia'daki evde olacağım. Gittiğimden beri hiç bu kadar mutlu olmamıştım. Geri döneceğim fikri etrafımdaki her şeyi olduğundan kat kat güzel gösteriyor. Kopenhag'a Cuma akşamı geldim. Burası çok güzel, sana her şeyi baştan sona anlatacağım.

Cuma sabahı çok meşguldüm, gitmeden önce kâğıtlarımı ve biraz para bulmam, ayrıca yapmam gereken şeyleri bitirmem gerekiyordu. Öğlen alalacele bir şeyler yedikten sonra, havaalanına gidip uçağa bindim. Hayatımda gördüğüm en şeker uçaktı. İçeride her yer kırmızı beyazdı, her koltuğun önünde küçük sehpa vardı, oyuncak andırıyordu. Uçakta epey uyudum, "Bir ay içinde uçak beni Şikago'ya sevgili erkeğime götürecekt," diye düşündüm. Uçak havaalanına inince kötü bir sürprizle karşılaştık. Elllerinde fotoğraf makinalarıyla on adam, buraya gizlice geldiğini düşünen zavallı Sartre'ın fotoğraflarını çekmek için hazır bekliyordu. Sartre'ın fotoğraflarını çektiler, benimkileri de tabi. Bizi küçük bir odaya götürüp bir röportaj için sorular sorarak orada on beş dakika tuttular. Sartre'ın birçok oyunu burada oynanmış, Danimarkalılar onu çok seviyorlar; çünkü felsefesinde Kierkegaard'ın felsefesinden bir şeyler var. Kierkegaard da Andersen'le birlikte Danimarka'nın büyük adamlarından biri. Kierkegaard'la Andersen'le ilgili sorular sordular. Sonra otele gittik, bu röportaj yüzünden başımızın ağrıya-
cağını düşündük; ama sadece gazetelerde Sartre'ın büyük boyutlarda fotoğraflarını ve ilk sayfada uzun makalelerini yayımladılar, başka da bir şey olmadı. Danimarka çok güzel, sessiz sakin küçük bir ülke, yapacak çok fazla şey yok, bu yüzden en küçük bir olay bile onlar için çok önemli. Küçük bir çocukken *Andersen'den Masallar*'ı okumuş muydun? Hepsini büyük bir tutkuyla okumuştum, bence Andersen bir çocuk yazarı değil sadece, onu çok seviyorum. Şimdi Kopenhag'dayken ondan daha da çok hoşlanıyorum; çünkü şehri gerçekten çok iyi hissedebilmiş, masallarında aslında insanların dünyasını anlatıyor. Kralın sarayı önündeki askerler, havuzlardaki ördekler, pazar yerindeki çiçekler sanki oyuncak gibi. Şehirde canavarlarla, ejderhalarla, deniz perileriyle, kuğularla süslenmiş tuhaf yeşil fıskiyeler, yeşil heykeller, saraylar var. Beyaz gemilerle, kanallarla, köylü kıyafetleri içinde ağır kokulu

balıklar satan kadınlarla liman harika. Çok sessiz bir şehir Kopenhag; ama Tivoli adında çok eğlenceli, hareketli bir yer daha var. Kafeleri, restoranları, manzaralı rayları, küçük havuzları, harika ışıkları, şelaleleri olan büyük bir bahçe burası. İnsanlarla dolup taşıyor, yarı yarıya şık, yarı yarıya gözde, banal; ama hoş bir yer. Gece yarısı kapanmadan önce havai fişekler atılıyor, şu anda otel odamda oturmuş, sana mektup yazarken büyük bir gürültüyle havada patlayan havai fişekleri görebiliyorum. Kopenhag'daki en güzel şey liman; iskele boyunca bir sürü kafe var ve herkes dans ediyor. Bu akşam bu danslardan birine gittim, şnaps içtim. Her türden insan var; en çok denizciler geliyor, öğrenciler de geliyor, hemen hemen hepsi yarı sarhoş çok güzel kızlar var. Keşke daha çok param olsaydı da ya da senin paran olsaydı da birlikte bütün eski Avrupa'yı gezseydik, Anvers'i, Amsterdam'ı, Kopenhag'ı görseydik. Bu yerleri görmeni çok isterdim, eminim hepsi çok hoşuna giderdi.

İşte böyle, burada hayat güzel. Sabahları ve ikindi vakti çalışıp, gün içinde ve akşamları şehirde biraz gezinmeyi planlıyorum. Gerçi şu ana kadar çalışmak yerine hep uyudum. Bu sıralar niye sürekli uyku geliyor bilmiyorum. Belki de biraz yorgunumdur. Neyse biraz çalıştım da hoşuma gitti. Bir de buranın havası çok temiz, Paris'in o boğucu havasından sonra nasıl iyi geldi bir bilsen.

Birtanem, inşallah Stockholm'da senden mektup gelmiş olur. Mektuplarını özledim, seni daha da çok. Seni ne kadar çok sevdiğimi biliyorsun. Sevgimi ve öpücüklerimi al ve beni beklemeye devam et, ben seni beklediğim sürece.

Simone'un

*7 Ağustos Perşembe'den
10 Ağustos Pazar'a kadar, 1947*

Sevgilim Nelson,

Sana atalarının yurdundan sesleniyorum. Burası kayalık bir İsveç adası, yalnız, hüzünlü ve güzel, etrafı gri sularla çevrili. Ayın yüzeyini andırıyor, insan kendini Kuzey kutbuna çok yakın hissediyor. Bütün Pazartesi günü boyunca Kopenhag'daydım, buranın çok hüzünlü, banal bir şehir olduğunu düşünmeye başladım. Bütün gün sadece çalıştım. Akşamleyin periler ülkesi Tivoli'ye gidip eski İtalyan tarzında bir

pandomim gösterisi izledim. Hoşuma gitti; çünkü açık havada oynandı, sarı saçlı (bu ülkelerde çocukların saç rengi harika, o kadar sarılar ki neredeyse beyaz sanırsın) bir sürü çocuk gülmekten kırıldı; yine de o kadar iyi değildi. Sonra da hoşuma giden o küçük denizci danslarına gittik. Aman Tanrım bu insanlar nasıl içiyor böyle. Tam anlamıyla içiyorlar. Ertesi gün bütün sabah çok eğlenerek çalıştım, öğleyin de trenle Elsinore'ye gittik. Şatoyu, Hamlet'in şatosunu gördük. Rönesans tarzında yapılmış, yeşil çatısıyla, gri taşlarıyla güzel bir yapı; ama Shakespeare'le hiçbir ilgisi yok. Feribotla kanalı geçip, İsveç'e, Hålsinborg'a vardık. Orada çok zor; çok da komik bir duruma düştük. İsveçli bir işadamı Sartre için Grand Hôtel'e para bırakacaktı; ama ne adam ne de para ortalıkta yoktu. Tek kuruşumuz bile kalmamıştı, bütün şehirde boş bir oda bulamadık. Sonra Sartre, Fransız elçisine gidip borç para istedi; ama elçi gerçek bir elçi değildi. Adam Sartre hakkında tek kelime bilmeyen, İsveçli yaşlı bir dolandırıcıydı; tek kuruş vermedi. Son çare olarak Stockholm'ü aramaya çalıştık, artık endişelenmeye başlamıştık. O sırada resepsiyondaki adam Sartre'ı tanıyıp bize oda verebileceğini söyledi. Gazeteciler gelip fotoğrafımızı çekti, akşam yemeğinde de masamızda Fransız bayrağı vardı, cebimizde tek kuruşumuz bile yoktu ama. Nereden para bulacağımızı bile bilmiyorduk. Neyse, ertesi gün parayı getirdiler, Sartre'ın da gazetelerde boy boy fotoğrafları yayımlandı. Sonra Fransız elçisi arayıp özür diledi, para vermeyi teklif etti. Böyle bir şey başımıza ilk kez gelmiyor, uzak bir ülkede meteliksiz kaldığımız çok oldu, hep de böyle olaylı oluyor.

Dün bütün sabah çalıştık, bütün öğleden sonrayı Göteborg'a giden trende harcadık. Kayalıklı, gri, hüzünlü kıyı boyunca her yer altın sarısı mısırlarla, kara çamlarla kaplıydı. Bu ikisini bir arada görmek pek olası değildir. Biraz kitap okudum, çokça etrafı seyrettim ve hayal kurdum. Sonra Göteborg'a vardık. Kimseye haber vermememize ve oraya gizli saklı gitmemize rağmen istasyonda bizi bekleyen bir adam vardı, otelde de gazeteciler bekliyordu. Allahtan fazla canımızı sıkmadılar. Göteborg, geceleri çok güzel görünüyor; çünkü burası bir liman kenti, ben de suların karanlıkta parıldamasına bayılıyorum; ama gündüzleri çok sıkıcı. Gemiyle geldik, harika bir yolculuktu. Deniz gümüş rengindeydi, hem parlıyordu, hem hüzünlüydü. Yüzlerce terk edilmiş adanın

arasında süzüldü gemi. Kendimi bu vahşi denizde, dünyadan uzakta, bilmediğim bir gezegende kaybolmuş hissettim. Hava çok ılıktı, güneş bulutların arasından çıkmaya nazlanıyordu. Sonra bu küçük adaya geldim. Biliyorsun bu hafta çok çalıştım. Kadınlar hakkında yazdığım uzun bölüm bitti, şimdi de Amerika hakkında yazmaya balayacağım. Artık kendimi uykulu hissetmiyorum, içki de içmiyorum. Bu yüzden çok rahatladım, her şey çok güzel, bir ay içinde sana kavuacağım. Sana anlatacak çok eyim var. Ve verecek yürek dolusu sevgim.

Son iki gün çok güzel geçti. Sabah erken kalkıp, öğle yemeğinden önce saatlerce çalıştım. ğle yemeğinde balık ve akvavit yedim. İsveç "eau de vie"si yani. Bugün sana başka bir tekneden yazıyorum. Saat sabahın onu, tekne daha yeni hareket etti. Minicik, eker ranzaları olan küçük bir tekne. Teknede çok fazla insan da yok. Şu anda güvertede ezlongta oturuyorum, yüzüme güneş vuruyor. Yeşil ayırılarla ağaçların arasından geçiyoruz. Zavallı Sartre tekneye kadar peini bırakmayan gazeteci bir kadınla röportaj yapıyor. Bu ıssız adalarda bile gazeteciler bizi bulup fotoğrafımızı çekiyorlar. Sartre İskandinavya'da niye bu kadar gözde bir türlü anlayamadım. Bu durum çok komik; çünkü Fransa'da bu durumun aksine herkes Sartre'ın suratına tükürüyor. Burada, görsen, Sartre'ın ismi gibi her kapıyı açan bir tür büyülü söz sanki. Stockholm'da da canımız epey sıkılacak gibi. Stockholm'dan Lapps'ı ve karlı dağlardaki geceyarısı gneini görmek için kuzeye gideceğiz. Burada kimse Fransızca konumuyor, o yüzden ben de sürekli İngilizce konuşuyorum. Herkesin İngilizce'si öyle kötü ki İngilizce ana dilimmi gibi geliyor bana. Şikago'da birbirimizi anlayamazsak büyük hayal kırıklığına uğrayacağım, sen de bütün suçu bana atacaksın. Ne Yahudiler ne de İsveçliler sana benziyor, sen kendine özgü bambaşka biri gibisin. Bu rüzgârda yazı yazmak çok zor, yazım okunamayacak halde. Haydi birkaç plan yapalım. Öncelikle ilk akşam, küçük evimizde ortalıkta hiçbir "aptal" ya da "jandarma" olmamalı, sadece Kaplan olmalı. Sadece sen, ben ve Kaplan. Aslında Şikago'da olduğumu hiç kimse bilmemeli, bu aramızda sır olarak kalmalı. Sonra da bir kez olsun Stockyards'a gitmek istiyorum, herkes oraya gitmediğim için bana sitem ediyor. Sonra resme ne dersin? Birlikte Sanat Enstitüsü'ne gider güzelim Fransız tablolarına bakarız. Gideriz değil mi? Bel-

ki de caz dinlemeye de gideriz. Biliyorsun etrafı gezip görmek önemli değil, benim istediğim Nelson'ı görmek, onu görmek, öpmek ve sevmek istiyorum. Akşamları küçük evimizde oturur, müzik dinleyip, içki içeriz. South Comfort mı içeriz? Ben mümkünse viski içmek isterim. Sonra sen bana her şeyini anlatırsın, ben de sana her şeyimi anlatırım. Sana Fransızca öğretirim. Sonra da vaktimiz kalırsa biraz çalışırız. İşte bunlar benim planlarım. Sen de planlarını anlat. Umarım bu kadar şey beklerken birbirimizi hayal kırıklığına uğratmayız. Aslında ben hayal kırıklığına uğramayacağıma eminim. Sadece belki yirmi dört saatlik uçak yolculuğu yüzünden çok yorgun olabilirim, seni görmek de beni huzursuz edebilir. Bu yüzden beni hayal ettiğin gibi bulamazsan, soğuksam, uzaksam ya da beni aptal bulursan, beklediğin kadar zeki olmadığımı düşünürsen ertesi güne dek bekle. Birtanem, sormam gereken önemli bir şey var: Eylül'de Şikago'da hava sıcak mı, soğuk mu? Yazlık elbiseler mi getireyim, yünlü giyecekler mi? Bir de Paris'ten, sevgilinden başka bir şey istiyor musun söyle bana? Nelson, aşkım, biliyorum çok anlamsız şeyler yazıyorum; ama seni göreceğimi, sana dokunacağımı düşününce öyle başım dönüyor ki, kalbim yuvasından fırlayacakmışçasına çarpıyor. Bütün gün bunu düşünüyorum, bazen öyle yoğunlaşıyor ki bu düşünce, çıldıracakmışım gibi geliyor, bir el boğazımı sıkıyor, ağzım kuruyor. Biliyorum bir aya kalmaz kavuşacağız. Sen de biliyorsun Nelson, neler hissedeceğimizi.

Simone'un

13 Ağustos 1947, Çarşamba

Nelson, aşkım,

Mektuplarını bu sabah Stockholm'da aldım. Doğruca postanenin karşısındaki küçük bir pastaneye gidip okudum. Sevgiden bayılacak gibi oldum, bütün gün "Seni ne çok seviyorum," diye düşündüm. Şimdi gece yarısı, yorgunluktan ölüyorum; ama "Seni ne çok seviyorum," diyebilmek için yazmalıyım bu satırları. Birbirimizi bu kadar çabuk anlayabilmemiz çok tuhaf, aşkımızdaki en değerli şeylerden biri bu; birbirimizi böyle anlayabilmemiz. Doğru o ciddi mektuplarda sen tam olarak ne anlıyorsan onları yazıyorum. Birisi uğruna canını vereme-

mek onu çok sevmediğin anlamına gelmez demiştim, bunu senin de kabul etmene çok sevindim; çünkü biliyorum şu ikisi de doğru: hayatlarımız ayrı kalmak zorunda yine de seni çok seviyorum. Söylediğin şey doğru: Evli insanlardan daha çok paylaşacak şeyimiz olacak, birbirimizi daha çok seveceğiz. Aşkta buluşup, aşkta ayrılacağız, aşkta mutlu olacak, aşkta özleyeceğiz birbirimizi. Şimdi mutlu olalım, kavuşacağımız anı düşünelim. Üç hafta kaldı. Taksi duracak, ben merdivenlerden çıkıp kapıyı açacağım; göz açıp kapayıncaya kadar sen burada olacaksın, bana sarılmış kollarını hissedeceğim. Benim sevgili, bekâr kocacığım, nasıl sen beni istiyorsan ben de seni o kadar çok istiyorum.

Evet, taşra hapishanesini ziyaret etmek benim de ilgimi çekiyor, plajda güneşlenmek de isterim. Mavi bir mayom var; gerçi pek cüretkâr değil; rahat bir mayo. Hoşuna giden ne varsa yapacağız; çünkü ikimiz baş başa olacağız, sadece sen ve ben, başka hiç kimse olmayacak.

Bu mektubu Stockholm'dan yazıyorum. Şirin bir kent. Burada küçük, şirin tekneyle kanallardan geçerek, gölleri gezerek, yazarak, okuyarak, seni düşünerek sessiz sakın iki gün daha geçireceğim. Her gün tatlı, eski bir kasabada konaklayarak iki gün geçiriyorduk. Her zaman bir sürü öğrenci ya da bizimle röportaj yapmak, fotoğrafımızı çekmek isteyen bir sürü gazeteci oluyordu. Sürekli tekrarlanan bir şaka gibiydi. Dün akşam Stockholm'a geldiğimizde yine ellerinde çiçeklerle Sartre'la beni bekleyen en az yirmi kişi vardı. Durmadan fotoğrafımızı çekip, bizi akşam yemeğine, partilere davet ettiler. Eimizden geldiğince çoğunu reddetmeye çalıştık. Başka bir ülkede olsaydık böyle şeyler hiç olmazdı. Bu İsveçlilerin yapacak hiçbir şeyi yok. Bütün hayatlarını pinekleyerek geçiriyorlar, sürekli canları sıkılıyor; bu yüzden başka insanların da canını sıkıp hayatlarına neşe katmaya çalışıyorlar. Stockholm geceleyin ıslıl ıslıl suları ve pırlıl pırlıl ışıklarıyla harikaydı; ama ben bütün akşam öfkeden deliye döndüm. Bizimle ilgilenen kişiler (Bize borçlu oldukları parayı verdiler, bu yaptıklarından dolayı kendilerini çok cömert ve arkadaş canlısı zannediyorlar.) bizim için hayatımda gördüğüm en güzel otelde odalar ayırtmışlar.

Artık günlerden perşembe, mektubun ortasında uyuya kalmışım. Stockholm'da çok eski bir bölge var, 18. yüzyıldan, belki de daha eski bir dönemden kalma. Çok güzel bir yer, bütün sabahı orada yürüyerek geçirdim. Mahzeni olan eski bir restoranda öğle yemeği yedim, bir ti-

yatro oyunu gibiydi. Her çeşit havyar ve harika balıklar yedim. Öğleden sonra mektuplarını almaya gittim, sonra da kuaföre gidip saçlarımı yıkattım. Saat beşte İsveçli arkadaşlarımız bizi çok ilginç bir yere götürdüler. Kayalıklarla dolu küçük bir ada. İnsanlar oraya her çeşit ev, dükkân, çiftlik, eczane, matbaa, eski bakkal dükkânı getirmişler ya da bunları orada inşa etmişler. Eski çiftlikler antika eşyayla döşenmiş, dantellerle süslenmiş. Görsen her şey harika! Bütün bunları görmek çok hoşuma gitti; ama daha sonra bazı önemli Fransızlarla, İsveçlilerle ve bir sürü gazeteciyle yediğim yemek korkunçtu. Masada Fransız bayrakları vardı. Bir aile yemeğindeymişçesine sinirliydim. Çok fazla sinirli olduğum zamanlar neredeyse hastalanıyorum. İçebildiğim kadar çok akvavit, şarap ve kanyak içtim; yine de yetmedi. Yemek yediğimiz tepenin doruğundan gün batımı öyle uzun ve öyle güzeldi ki. Tepeden koyu yeşil su, kentin ışıkları, muazzam bir gökyüzü ve yeşil çatılarıyla bütün kent görünüyordu. Yemekten elimizden geldiğince çabuk ayrılıp kendi başımıza sessiz sakin bir yürüyüş yaptık.

Bugün bütün sabah çalıştım, sokaklarda gezindim. Burası çok ilginç bir yer, o eski bölge dışında çok modern, genç bir şehir; buna rağmen mimari yapı harika. Gördüğüm en iyi modern şehir. Niye böyle hissettiğimi anlatmak zor; yine de buluştuğumuz zaman sana anlatmaya çalışacağım.

Dün akşam yemekte Fransızlar yüzüğümü görünce çok güzel olduğunu söylediler, kimin verdiğini sordular. Nasıl gururlandım bir bilsen! Onlara olan öfkem bir an için dindi.

Hoşça kal Nelson, aşkım hoşça kal! Yakında sana kavuşacağım. Seni öpüyorum. Seni her zamankinden çok seviyorum.

Simone'un

*Castle Hotel, Stockholm
18 Ağustos 1947, Pazartesi*

Birtanem,

Üç hafta sonra sabah saat dokuz'da Şikago'da olacağım. Bir gözümü açtığımda uyurken unuttuğum o "yakışıklı adam"ı yanımda göreceğim. Wabansia'daki evimizde ilk kez uyanacağım. Thomas Wolfe, Fitzgerald gibi Amerikalı yazarların kitaplarıyla tren yolculuğum sırasında okumak için birkaç cinayet romanı aldığım bir kitapevinde senin

bir kitabını gördüm. Kitabın üzerinde "Bu kitabı okuyun! Bu, dünya-
daki en tatlı adamın yazdığı harika bir kitaptır!" yazan bir etiket koy-
mak istedim. Seni olduğun gibi öyle seviyorum ki. Hayattaki hırsını;
yine de sakın oluşunu, hiç bitmeyen arzunu, sabrını, hayattan çok faz-
la şey beklemeyişini; yine de çok fazla şey elde edişini çok seviyorum;
çünkü öylesine insansın ki, öylesine insansın ki! Her şeyde alabilecek
bir şeyler bulabiliyorsun. Mizah yeteneğini, duyarlılığını, sende ve ki-
taplarımızda bulduğum mizah yeteneğiniyle duyarlılığı düşündüm. Sa-
na yeniden âşık oldum, yakışıklı timsah adamım benim.

Stockholm'da Amerika hakkında yazdığım kitap üzerinde de çalış-
tım birkaç gün. Aslında tam olarak yazı yazıyorum denemez. Sadece
hatırlıyorum. Yani hatırladığım her şeyi fazla özenmeden olduğu gibi
yazıyorum. Bu benim için çok iyi bir deneyim. Cuma akşamım çok
şıktı. Sartre'la birlikte Kral'ın ikinci oğlu Prens Wilhelm'in şatosuna
davetliydik. Prens, Sartre'ı tanıyordu, geçmişte ona çok iyiliği dokun-
muş Prens'in. Mecburen gittik. Sıkıntılı bir akşam değildi. Prens çok
mütevazı bir insan, aptal da değil. Hayatımda ilk kez gerçek bir aris-
tokratla tanışmanın zevkini tattım. Tek sorun şuydu: Prens, Stock-
holm'dan yüz kilometre uzakta yaşıyor, bizi de oraya iğrenç, aptal, sı-
kıcı bir arkadaşımız (ne arkadaş ama!) arabasıyla götürdü. Bir düşün-
sene akşam altıdaki yemeğe geç kalmamak için sabah on birde yola
çıkttık. Hayatımda İsveçliler kadar yavaş bir millet görmedim. İsveçli-
lerden nefret ediyorum. İşi gücü bırakıp sabah on birde yollara düştük.
Gittiğimiz şato kocaman mavi bir gölün kıyısında eski, harika bir şa-
toydu. Bahsettiğim kişiyle öğle yemeği yemeğe mecbur kaldık. Çok si-
nirli olduğum için ağzımı açıp tek kelime edemedim. Lastiklerden bi-
ri patladı sonra. Lastiği ne Sartre ne de İsveçli tamir edebildi. Yardım
beklemek zorunda kaldık. Sonunda altıda oraya varabildik. Gazeteci-
ler sürekli fotoğrafımızı çekti. Sonra viski soda, yerli şnaps içip harika
bir Fransız yemeği yedik. Ev gerçekten güzeldi. Harika bir kır manza-
rası vardı. Evin içinde bir sürü antika İsveç eşyası vardı. Yemekte be-
nim dışımda, İsveçli arkadaşımız, Sartre, Prens ve Prens'in yaşlı bir
Fransız hanımefendisi olan karısı vardı. Bahçede kahve içtik. Arabaya
döndüğümüzde dünyanın en güzel şeyini gördük. Burada ona kuzey
ışığı diyorlar. Biz 'aurore boréale' diyoruz. Ne olduğunu biliyor mu-
sun? Bütün gökyüzü sanki bir fenerden yayılıyormuşçasına yeşil, kır-

mızı, beyaz renklerle kaplanıyor. Tayf ışığı gibi bir şey, biraz ürkütüyor insanı. Kutuptan geldiğini söylüyorlar. Birden aklıma Edgar Allan Poe geldi. Bu arada siz Amerikalılar niye Poe'yu sevmiyorsunuz? Belki de sen seviyorsundur, yanılıyor muyum yoksa?

Acelem var; çünkü trenle kuzeye gideceğim. Yolculuk yirmi dört saat sürecek, bunu düşünmek bile beni heyecanlandırıyor. Önce postaneye gidip sevdiğim adamdan yeni bir mektup gelmiş mi bakacağım. Birtanem artık mektuplarını Paris'e gönder. Eylül'ün üçünde orada olacağım, biletlerimi aldım. Altısında da Şikago'ya gelmek üzere yola çıkacağım. Hayallerimdeki kadar tatlı bir adam olduğuna inanmak çok zor. Hep öyle kal! Nelson biricik, bekâr kocacığım seni ne çok seviyorum bir bilsen. Binlerce öpücük yolluyorum sana!

Simone'un

20 Ağustos 1947, Çarşamba

Sevgili, yakışıklı erkeğim, Nelson'ım,

Sana bu güzel yerden mektup yazabildiğim için öyle mutluyum ki. Saat onu çeyrek geçiyor. Bir ay önce burada gece yarısı güneşi vardı. Stockholm'den bin beş yüz kilometre (yaklaşık bin mil) uzaktayız. Kuzey Kutup Dairesi'ni geçtik. Kuzeyde çok uzaklarda bir yerlerdeyiz, İzlanda'dan bile uzaktayız. Geceler harika, güneş geceleri çok az kayboluyor, her gece iki ya da üç saat. Gökyüzü yine de beyaz kalıyor, hiç yıldız göremezsin. Burada sadece otelle istasyon binası var. Otelin önünde dağlarla çevrili, kocaman, muhteşem, hüznü bir göl var. Dağlar çok yüksek değil, tepelerinde birazcık kar var. Göl de bütün gece bembeyaz, garip bir şekilde parlıyor. Yüzlerce kilometre ötede bile bir tek köy yok. Buraya ulaşan bir yol bile yok. Sadece her gün dört-beş trenin geçtiği bir demir yolu var. Etrafa baktığında hiçbir yerde kimseciklerin olmadığını biliyorsun, sanki dünyada değil de aydasın. Sevgilim benimle ayda olmak ister miydin, yoksa korkar mıydın?

Pazartesi hayal kırıklığına uğradım; çünkü Genel Dağıtım'da senden hiç mektup yoktu. Belki de İsveç'te bu kadar uzun süre kalacağımı bilmiyordun. Mektuplarını çok özledim. Geçen hafta aldığım mektupları tekrar tekrar okumaktan bıktım. Yine de çok üzgün değilim; çünkü seni çok yakınımda hissediyorum. İki haftaya kalmaz sana do-

kunacağım, seni göreceğim, seni öpeceğim, seninle konuşacağım. Niyetim "ciddi" olmak değil, sadece konuşmak. New York'ta ayrı ayrı yataklarda sessizce uzanmış konuşurken kendimizi nasıl da güvende, rahat hissetmiştik hatırlıyor musun?

O küçük hayal kırıklığından sonra trene bindim. Stockholm'da bizimle ilgilenen adamla en sonunda vedalaşabildiğimiz için çok mutlu oldum. Tamam kötü bir adam değildi; ama öyle inatçı bir aptallığı vardı ki kötü bir adam olmasını yeğlerdim doğrusu. Tren hareket edince öyle neşeli neşeli el salladım ki adam kesinlikle bir şeyler anlamıştır. Sonra da onu bir daha göremedik. Abisko'ya geldik. Otel çok şirin. Her yerde kocaman pencereler var, böylece insan kendini bir yere hap solmuş hissetmiyor. Çok sıcak bir otel anlayacağın. Arada bir yürüyüş yapıyorum; ama odamda oturmak, Amerika hakkındaki kitabımı yazmak, ara sıra tuhaf; ama güzel, durmadan değişen manzarayı seyretmek daha çok hoşuma gidiyor. Birazcık da kitap okuyorum. Fitzgerald'ın *Geceler Güzeldir* ve *Muhteşem Gatsby* adlı kitaplarını okuyorum. *Of Time and the River*'a⁽³⁴⁾ başladım; ama bu kitabı okumak zor gibi görünüyor. Şu cinayet romanlarıyla da vakit geçiriyorum. Ve seni düşünüyorum hep, sevgiyle, mutlulukla.

Sevgilim, senden bir şey isteyeceğim. İstedığimi yaparsın, biliyorum. Amerika'da bulunduğum dönemde, yani Şubat'ın 1'inden Mayıs'ın 18'ine dek çıkan bazı gazetelerin, mesela *New York Times*'in, *Chicago Tribune*'un ya da *Chicago Sun*'ın bütün sayılarını istiyorum. Sence bu mümkün mü? Herhangi bir tanesi olur. Mesela *Times*'in bütün sayıları olur. Bunları benim için bulabilir misin? Böylece ben geldiğimde hepsini okurum. Bulamazsan da fazla uğraşma, benim çok acelem yok. Seni çok uğraştırmayacaksa lütfen bunları bul. Peki ben senin için ne yapabilirim? Bana ipucu ver. En azından sana Paris'ten kalbim dışında ne getirebileceğimi söyle. Şimdi uyumam lazım, yarın biraz daha yazarım.

Perşembe

Bütün sabah çalıştım. Şu anda saat bir buçuk. Çok acıktım. Buradaki insanların yemek yeme şekilleri çok hoşuma gidiyor. Bütün tabakları büyük bir masaya koyuyorlar, sen de gidip istediğin her şeyi alıp kendi küçük masana geri dönüyor, orada yemeğini yiyiyorsun. Her

sey çabucak olup bitiyor. Stockholm'daki yavaşlık beni öldürdü. Şimdi yemek yemeye gidiyorum, seni bir kez daha öpüyorum. Sana öpücüklerimi, sevgimi yolluyorum, canım Nelson'ım benim.

Simone'un

23 Ağustos 1947, Cumartesi

Nelson'ım,

Senden mektup gelmesi hiç hoşuma gitmiyor. Stockholm'dayken mektupları oraya göndermen gerektiğini söyleseydim keşke; ama Stockholm hoşuma gider mi gitmez mi, orada kalır mıyım kalmaz mıyım bilmiyordum. Mektuplarını da kaybetmek istemezdim. Yani senden haber almak için bir hafta daha beklemem lazım. Umarım hâlâ Wabansia'da oturuyorsundur, hasta değildir. Belki de beni sevmekten vazgeçmişsindir, belki de 7 Eylül'de gelmemi bekliyorsunuz. ⁽³⁵⁾

Burada her günüm çok güzel geçiyor. Sana daha önce bahsettiğim göle gittim dün deniz botuyla. Öbür kıyıda durup, dağın eteklerindeki ormanda, kırmızı mor küçük böğürtlenlerle dolu çalılar arasında yürüdük. Tahtadan, topraktan yapılmış fakat çok rahat kulübelerde yaşayan Lappları gördük. Parlak cıvıl cıvıl ve çok çirkin elbiseler giymişlerdi. Bugün saatlerce çalıştım. Öğle yemeğinden sonra dağa tırmandım, oradan manzaranın harika olduğunu söylemişlerdi. Gerçekten de öyleymiş. Ben dağa tırmanmayı çok seviyorum, ya sen? Genelde sırtıma bir sırt çantası takıp Korsika'da yaptığım gibi alıp başımı gider dağlara tırmanırım. Bu tırmandığım dağ çok yüksek değildi, dik de değildi. İki saat tırmanış, bir saat de iniş tutuyor. Ancak bu ülke çok vahşi olduğu için üç bin fit yükseklikteyken bile insan kendini kardan, büyük yamaların yakınında hiç bitkinin yetişmediği kapkara bir arazinin üzerindeki hüznü kayalıkların arasında buluveriyor. Manzara gerçekten garip, ıssız ve biraz da korkutucu; ama ayaklarının altındaki o sevimli, mavi gölü görmek güzel. Bütün her şey çok hoşuma gidiyor. Burada üç gün daha kalacağım, sonra deniz motoruyla geziye çıkacağım, yaklaşık dört gün sürecek. Gelecek pazar Stockholm'a dönüyorum. Ondan sonraki pazar da Şikago'dayım.

Biricik aşkım, sen plan yapmaktan çok hoşlanırsın, benimle yap-

mak istediğin şeyleri de planla. Hepsi hoşuma gidecektir. Senin hoşlandığın şeyleri yapmak; at yarışına, beyzbol maçlarına gitmek olsa da benim de hoşuma gider. Hiçbir plan yapmasan da olur. Benim yanımda olduğun, beni sevdiğin sürece benim için hiçbir şey fark etmez. Oraya sadece senin yanında olmak, seni sevmek için geliyorum. Ne zaman geleceğimi bildirmek için Eylül'ün 4'ünde ya da 5'inde Paris'ten mektup yazarım.

Seni ne kadar sevdiğimi hissedebiliyor musun? Lütfen hemen hisset bunu; çünkü şu anda seni öyle çok seviyorum ki.

Simone'un

*9 Eylül Salı günü Simone de Beauvoir Şikago'ya gitmek üzere uçağa bindi, Beauvoir'ın hayat boyu hiç unutamayacağı, kâbus gibi bir yolculuktu. Shannon'dan Azores'a eski bir uçakla gitti, yolda motor bozuldu. Sonra Shannon'a dönebilmek için uçak okyanusun üzerinde 180°'lik bir dönüş yaptı. Korku dolu saatler geçirdiler. Tamir yüzünden iki gün gecikmeli gittiler. Azores'da uçak tekrar kalkınca lastiklerden biri fırladı. Tekrar 18 saat beklemek zorunda kaldılar. Korkunç bir fırtınanın içinden geçtikten sonra bin beş yüz metreye düştüler.

Beauvoir 23 Eylül'de Şikago'dan ayrıldı. Bu kez kenti iyice gezdi. Algren'le baharda birkaç ay sürecek bir yolculuk yapmaya karar verdiler.

26 Eylül 1947, Cuma

Nelson, aşkım,

Bugün seni özlemeye, seni beklemeye, beni yine o güçlü, sevgi dolu kollarında tutacağın kutsal günü beklemeye başladım. Bu, canımı acıtıyor Nelson; ama bu kadar canımı acıttığı için mutluyum da; çünkü bu dayanılmaz acı, sevgi demek ve senin de beni sevdiğini biliyorum. Biricik aşkım öyle yakın ve öyle uzaksın ki, öyle yakın ve öyle uzak. Taksi öylece uzaklaştı, Roga'nın cenaze evini, Kiyanti şarabı içip sana gülümserken çok mutlu olduğum pizzacıyı, bilmediğim; ama Şikago'nun kendisi olan birçok dükkânı, caddeyi geçtim. Sonra havaalanına vardım. Çok erken gelmişim, bir yere çöküp gözlerimi kapadım. Sonra elinde küçük bir kutuyla bir adam gelip "Bayan Beauvoir burada arkadaşlarınız var herhalde, bu sizin için," dedi. Mis gibi kokan o güzelim beyaz çiçeklere baktım, sonra onları kalbimin üzerine bastırdım. Ağlamadım, doğruca telefon kulübesine gidip seni aradım. İşte

oracıktaydı sevgili sesin, öylesine yakın, öylesine uzak. Ahizeyi yeri-
ne koyduğumda yüreğimden bir şeyler koptu, beni tekrar öpeceğin o
kutsal güne dek sessiz kalacak, buz gibi, ölü bir şeyler. Yazmak çok
zor; çünkü sana mektup yazarken elimde değil deliler gibi ağlıyorum.
Seni öyle çok seviyorum ki.

Saat on birde uçağa bindik, az sonra aşağıya inmemiz gerektiğini
söylediler. Motor çalışmamış. Gece yarısı yeniden uçağa bindik, uçak
kalktı. Saatlerce bulutlar, yıldızlar arasında, sonra da kalbimin üzerinde-
ki çiçekler usulca solarken denizle gökyüzü arasında uçtuk, uçtuk. Bi-
razcık korktum, bu yüzden uyuyamadım. Cinayet romanlarından birini,
birkaç oyun kitabı ve bana aldığın Filipinler hakkındaki kitabı okudum.
Arada bir bana aldığın şişeden viski içtim. Benim için ne çok şey yaptın
hiç sesini çıkarmadan, şefkatle. Sevgi her yerdeydi, çiçeklerin kokusun-
da, viskinin tadında, ciltli kitapların renginde; öyle değerliydi, öyle tat-
lıydı, öyle acı vericiydi.

Paris'e varmamıza sadece yirmi üç saat kalmıştı. Saat altıda oraya
vardık, şafak sökmüştü. Uykusuz geçirdiğim iki geceden sonra çok yor-
gundum. Uzun gün boyunca ayakta kalabilmek için sürekli kahve içtim,
iki tane hap yuttum. Paris çok güzeldi, birazcık sisliydi, gökyüzü kapa-
lıydı, sararan yaprakların kokusu sarmıştı her yeri. Burada yapacak çok
şey olduğu için mutluyum. Öyle çok yapacak şey var ki şehir dışına an-
cak bir ay sonra çıkabileceğim. Mesela radyo ne yaptığımızı, yaptığ-
mız işin nesinden hoşlandığımızı anlatmamız için her hafta *Les Temps
modernes*'e bir saat ayırıyor. Bu ne demek biliyor musun? Bu, binlerce
insana ulaşıp onların da bizim doğru bildiğimiz şekilde düşünmelerini,
hissetmelerini sağlama olanağı demek. Bütün bunları özenle yapmalı-
yız. Bu sabah bu konuda konuşmak üzere bir konferans düzenledik.
Sosyalist Parti siyasetle felsefe arasında bir ilişki kurabilmek amacıyla
bizimle görüşmek istiyor. Buradaki insanlar fikirlerin önemli olduğuna
inanmaya başladı. Bir sürü mektup geliyor. Daha dergide yapacak çok
şey var. Çok mutluyum; çalışmak, çalışmak, çok çalışmak istiyorum.
Şikago'da kalamayışımın sebebi bu işte. İçimde sürekli çalışma ihtiya-
cı, çalışarak hayatıma bir anlam katma ihtiyacı var. Sen de aynı şeyi his-
sediyorsun. İşte bu yüzden birbirimizi bu kadar iyi anlıyoruz. Sen kitap-
lar yazmak, iyi kitaplar yazıp dünyayı daha yaşanabilir bir yer haline
getirmek istiyorsun. Ben de bunu istiyorum. İnsanlara benim düşünme

biçimimi aktarmak istiyorum. Bütün seyahat planlarımdan, eğlenceden vazgeçmeliyim. Sonsuza dek seninle olabilmek için arkadaşlarımdan, Paris'in güzelliğinden vazgeçmeliyim; ama sadece mutluluk için, aşk için yaşayamam. Yazılarımin, çalışmalarımın anlamlı olduğu tek yerde yazı yazmaktan, çalışmaktan vazgeçmem. Burada kalmak çok zor; çünkü sana buradaki çalışmalarımızın pek umut verici olmadığını söylemiştim; oysa mutluluk, sevgi öyle gerçek ve onlardan öyle eminim ki. Yine de burada çalışmalıyım. Komünizmle anti-komünizmin yalanları arasında, burada Fransa'da neredeyse her yerde hüküm süren özgürlüklerin kısıtlanmasına karşı koymayı başarabilen, bu durumu önemseyen insanlarla birlikte bir şeyler yapmalıyım. Canım bu durum aramızda bir fark yaratmıyor. Aksine doğru ve iyi olduğunu hissettiğim şeyler için tıpkı senin de çabaladığın gibi çabalarken kendimi sana çok yakın hissediyorum. Her şeyin yolunda olduğunu bilsem de bu akşam elimde değil deliler gibi ağlıyorum; çünkü seninle çok mutluydum, seni çok sevmiştim; oysa şimdi sen çok uzaklardasın.

Cumartesi

Öyle yorgunum ki; dün gece on dört saat uyudum. Gece yarısı uyandım, seni düşünüp yine ağladım. O kadar çok ağladığım için bu sabah çok çirkindim. Sokakta Camus'ye rastladım, bana hamile olup olmadığını sordu, gerçeği gizlediğimi söyledi. *Les bouches inutiles* adlı oyunumu İngilizce'ye çeviren bir İngiliz genciyle tanıştım. Oyunumun İngiltere'de sahnelenmesini istiyormuş. Çevirisini sana yollayacağım. Bugün çok yorgundum, çalışmaya başlayamadım. Paris'te dolaştım biraz, güzeldi. Birkaç arkadaşım ile konuştum, sonra seni düşündüm. Düşünmek değildi bu! Sana aitim ben, her an bütün bedenimle, kalbimle, ruhumla hissediyorum seni, kendimi nasıl hissediyorsam.

Nelson sen öyle tatlı, öyle şefkatli, öyle sevgi doluydun ki her şeydin işte. Her şey için, çiçekler için, viski için, romlu kek için, mumlar için, gülüşün, öpüşün için, söylediklerin için, suskunluğun için, günler ve geceler için, bana verdiğin sevgi için, her şey için teşekkür ederim. Başka söyleyecek kelime bulamıyorum, sadece teşekkürler. Bana verdiğin şeyler çok fazla. Sadece seni seviyorum, diyebilirim. Şarkılar çalarken omuzlarında ağlamak çok güzeldi. Bana: "Ben de içimde bir yerlerde ağlıyorum," dedin. Nelson aşkımda şimdi benim için ne kadar

değerli olduğunu daha iyi biliyorum. Beni sevdiğin, istediğin sürece seninle paylaşmak zorunda olduğum her şeyi paylaşmak için ne gerekiyorsa yaparım, bunu biliyorum. Artık senin mektuplarını bekliyorum; baharı, birlikte geçireceğimiz hayatı bekliyorum. İnançla, umutla, acıyla bekliyorum. Acı da mutluluk demek. "Beni kollarınla sar aşkım." Sevgili, küçük kurbağam ben senin.

Simone'un

28 Eylül 1947, Pazar

Nelson aşkım,

Cuma gecesi on dört saat uyudum, dün gece de on iki saat. Şimdi kendimi daha iyi hissediyorum. Yani artık ağlamaklı halimden kurtuldum. Ayrılmanın acısından mahvolmak yerine, sevginin tatlılığından, sıcaklığından allak bullak oldum. Evet senin dediğin gibi birbirimizi bu denli sevdiğimiz için çok şanslıyız. Göğsümde böylesine genç bir kalp çarptığı için çok şanslıyım. Sanki on beş yaşıdaymışım gibi senin yüzünden acı çekebilir, senin sayende mutlu olabilirim. İşte gençlik bu! Acıya dayanabilme, mutlu olabilme gücü gençlik! Senin bana onlarca güzel hediye arasında verdiğin şey gençlik.

Bugün çok meşguldüm. Öğleyin sana sözünü ettiğim sosyalistler büyük bir arabayla gelip bizi, yani Merleau Ponty'yi (*Les Temps modernes*'nin ileri gelenlerinden biri) ve Sartre'ı beni şehir dışına götürdüler. Birkaç yaşlı adamla ve onlardan daha genç birkaç kişiyle öğle yemeği yiyip sosyalizmle varoluşçuluk arasındaki muhtemel ilişki hakkında konuştuk. Aslında bütün bu olup bitenlerden pek umudum yok; çünkü Sosyalist Parti çok beylik, yaşlı ve zayıf; ama yine de muhafazakâr MRP ile KP arasındaki tek seçenek. Biz de onlarla bir şeyler yapmaya çalışacağız, başaracağız da. Toplantılar, bunun gibi şeyler işte. Nasıl gittiğini anlatırım sana.

Sonra Amerika hakkındaki kitabımın birkaç sayfasını daha yazdım. Kitap oraya bir dahaki gelişimde bitmiş olsun istiyorum. Vakit geç olmuştu, bir şeyler yiyip, Sartre'la Seine kıyılarında yürüyüş yaptık. Ay parlıyordu, hava ılıktı. Sosyalist Parti hakkında konuştuk, sonra da sana sözünü ettiğim, renkleri yiyormuş gibi geldiği için bazen yemek yi-

yemeyen kibar ressam André Masson'u görmeye gittik. Perili evler hakkında bir sürü ilginç öykü anlattı bize. Hayaletlere ve bu tür şeylere gerçekten inanıyor, onlardan rahatsız oluyormuşa da benzemiyor. Sürrealizm hakkında da çok eğlenceli öyküler anlattı. Gençken bu öyküleri dinlemek çok güzelmış; ama şimdi çok soğuk ve ölülmüş. Sonra pembe odama gelip sana mektup yazmaya başladım. Bana aldığın şişede biraz daha viski vardı. Türk sigaraları da, dev kibritler de duruyor. Seni öyle yakınımda hissediyorum ki, sanki yarın ya da öbür gün seni görebilecekmişim gibi geliyor. Neyse zamanın hiç önemi yok, seni yine göreceğim, sesini duyacağım, gülüşünü göreceğim, o gün gelecek.

1945 kışında oynanan oyunumun⁽³⁶⁾ çevirisini yarın göndereceğim. Rus arkadaşım Clarice rolünü oynamıştı. Aslında çok hatalı yönleri var oyunun biliyorum; ama benim yazdığım bir şeyleri okumanı istiyorum. Okuduğun zaman bana nasıl bulduğunu dürüstçe söyle, berbat bir şey olduğunu düşünsen bile. Şu anda Şikago'da saat altı, belki de daktilonun başına oturmuş yazdığın bir öyküyü daktilo ediyorsundur. Pencereden bakınca neler gördüğünü biliyorum, nasıl görüldüğünü biliyorum. Aşkım bahardan önce sakın evlenme, seninle uzun bir süre birlikte olmayı öyle çok, öyle tutkuyla istiyorum ki. Nerede istersen, nasıl istersen, benim için hiç fark etmez. Her gece senin kollarında uyumak, her sabah bana gülümsediğini görmek. Bunu yaşamalıyız, mutlaka yaşamalıyız. Bunun için her şeyimi veririm. İyi geceler biricik aşkım, arkadaşım, kocam, sevgilim. Çok mutluyduk, çok da mutlu olacağız. Seni öyle seviyorum ki timsahım, Nelson'ım benim.

Sah

Sabahlar öyle zor ki aşkım. Gözlerimi açıyorum ve sen yoksun. Geçen sene hayatım dopdoluydu, anlamlıydı; şimdiyse her şey boş.

Dün kafe Deux Magots'da çalıştım. Koestler beni görmeye geldi. *Darkness at Noon*'la *A Spanish Testament*'ı biliyorsun herhalde. İkisi de çok iyi kitaplar bence. Koestler'in yazarlığı hakkında ne düşünüyorsun hatırlamıyorum. Sartre, Camus ve Koestler'la geçirdiğimiz tuhaf geceyi anlatmışımdır sana herhalde. Herkes sarhoştı, arkadaşlık, siyasi görüş farklılıkları hakkında bağıra çağıra konuştuk durduk. Çok eğlenceli bir geceydi. Onu seviyorum, karısı da çok güzel, çok tatlı bi-

ri. Birlikte resim sergisine gittik. Şikago Müzesi'nde seninle gördüğümüz resimlerin aynalarıydı: Monet, Manet, Renoir, Toulouse-Lautrec'nin resimleri. Yine içim sızladı. Sana geçen sene Koestler'la yattığımı anlatmamıştım. Çok tuhaftı her şey, aramızda bir elektriklenme oldu; fakat aynı zamanda "siyasi görüşler"imizde farklılıklar vardı. Benim sıkı bir anti-komünist olmadığımı düşünüyordu. Ben böylesi farklılıkları çok umursamam; ama o umursuyordu. Bu yüzden de meydan okuyan bir tavır takınmıştı. Bense böyle bir tavırdan hiç hoşlanmam, özellikle de seksse söz konusu olan. İşte bu yüzden bir gecelik ilişki olarak kaldı. Dün düşündüm de söylediğin şey çok doğrudu. Eğer istemiyorsan, geleneksel anlamda kimseye sadık kalmak zorunda değilsin. Ama ben kendi adıma sana kavuşana dek başka bir adamla yatamam. Senin ellerini, dudaklarını delice özlerken başka bir adamın ellerinin, dudaklarının vücuduma dokunmasına katlanamam. İtaatkâr, geleneksel bir eş olup sana hep sadık kalacağım, n'apayım başka tür-lüsü gelmiyor elimden.

Sonra "Deux Magots"ya döndüm, Jean Genet de oradaymış, hani şu oğlancı hırsız. Çok tatlı, çok komikti; onun yüzünden çalışmadım. Sonra da başkaları geldi, bütün sabahı boşa harcadım. Ben de bu yüzden bu sabah evde kalmaya karar verdim. Şu anda çay içiyor, reçelli ekmek yiyorum. Bugün evde çalışacağım, böylesi daha iyi.

Dün akşama doğru Sartre ve radyodaki adamla buluştum. Her hafta yarım saat siyasi, toplumsal konular hakkında konuşacağız. Cumartesi günü başlıyoruz. Bu bölümde Motley'ye⁽³⁷⁾ senin çocuk suçları konusunda yaptıklarından söz ettim. Buradakiler bu konuda çok coşkulu-lar. "Bizim de Yahudi düşmanlığı, sömürgecilik konusunda yapmak istediklerimiz bu tarz şeyler," dediler. Gerçi genç arkadaşlar bize yardım ederse daha da başarılı olacağız. Artık sosyalistler dışında anarşist sendikacılar da teori geliştirmede bizden yardım istiyorlar. Bu çalışma daha ilginç olabilir; çünkü hepsi genç, cesaretli, çalışkan insanlar. Onlarla yakında buluşacağız. Ancak beni üzen nokta şu: Ne zaman elde artık ümit bağlanacak şey kalmasa gerçekten somut, elle tutulur bir şeyler yapma fırsatı alıyor kapımızı. Burada herkes iki yıl içinde savaşın çıkacağını düşünüyor.

Paris bu sıralar çok güzel. Montparnasse Bulvarı'nda bir kafenin

terasında oturup Hegel hakkında konuştuk. Şu anda birlikte Hegel'in felsefesini çalışıyoruz, çok zor bir filozof Hegel. Bütün gün çok çalıştım, beni avutan tek şey çalışmak. Bana gelen mektupları okuyup cevap yazmak için *Les Temps modernes*'e gittim. Biraz da kitabım üzerinde çalıştım. *Politics*'in benim bir makalemle, Sartre'la Merleau-Ponty'nin makalelerinin çıktığı sayısı Temmuz-Ağustos sayısınıymış. Bu sayıyı okursan beni mutlu edersin. Sana anlatacak bir sürü şey var; çünkü sürekli (senle beni) ikimiz hakkındaki güzel şeyleri düşünüyorum. Bunları yarın anlatacağım. Şimdilik hoşça kal deyip bu mektubu postalayacağım. Bu küçücük mektupta öyle büyük bir sevgi var ki uçak bozulabilir. Mektubunu dört gözle bekliyorum.

İyi geceler canım. Seni öyle çok seviyorum ki, diyecek başka bir şeyim yok.

Simone'un

3Ekim 1947, Cuma

Nelson, aşkım,

Bu sabah çok güzel bir mektup aldım ve sevinç içinde okudum; ama bir sonraki mektubunu almak için bir hafta beklemek zorunda kalacağım, ne kadar uzakta olduğunu bir kez daha düşündüm, içim sızladı. Bir defasında bana bir çocuk mu yoksa olgun bir kadın mı olduğumu sormuştun. Kendimi çocuksu hissetmiyorum; ama çok olgun olmadığımdan da eminim. Olgun bir kadın seni böyle delicesine özlemezdi.

New York'ta birbirimize hoşça kal derken bir şeyler olmuştu, bir aşkın başlangıcıydı bu. Seninle Wabansia'daki evde yeniden karşılaştığımda, senin kollarında titrerken de bir şey olmuştu, bir aşk doğmuştu. Olgun değilim; ama biraz yüreksizimdir, Paris'e dönene kadar da ta içimde bütün gücüyle kendini hissettiren bu aşkı itiraf etmeyi pek istemiyordum, korkuyordum bundan. Senden ayrılırken, seni bu kadar çok sevmem, senin yüzünden çok acı çekeceğim anlamına geliyordu; özellikle de huysuzluk edersen ya da sen beni daha az seversen. Bu, mutluluğumun artık senin ellerinde olduğu anlamına geliyordu; ama bir şekilde mutluluğumu kendi ellerimde tutmalıyım. Ama artık çok geç, artık elimden hiçbir şey gelmiyor. Sana olan bağımlılığımı itiraf etme-

liyim, bunu da severek yapıyorum; çünkü seni seviyorum. Wabansia'da geçirdiğimiz o akşamdan beri beni rahatsız eden bir konu var, bunu seninle konuşmalıyım. Baharda Amerika'ya geleceğimden bahsederken, neden seninle çok fazla vakit geçireceğim konusundan üstünkörü bahsettim bilmiyorum. Yapacağım başka şeylerin (seyahat etmek, New York'taki bazı insanları görmek, dersler vermek, ve benzeri) arasında bunu da saydım. Ama gerçek değil bu, bunu bilmelisin. Fransa'daki iş yaşamımdan ve senden başka önemsedığım şey yok. Amerika'da gerçekten yapmam gereken tek şey var, o da kızım gibi olan Kaliforniya'lı bir arkadaşımı görmek. Ama Kanada'yı, New York'u, seyahatları, arkadaşları, her şeyi seninle daha fazla vakit geçirebilmek için bir kenara bırakmalıyım. Kendime ait bir odam olursa, hem sen sessiz sakin çalışabilirsin hem de istediğin zaman yalnız kalabilirsin. Çok uslu olacağım ben de. Bulaşıkları yıkayacağım, yerleri sileceğim, kendi başıma gidip yumurta ve romlu kek alacağım; sen izin vermediğin sürece saçlarına, yanaklarına ve omuzlarına dokunmayacağım, sabah postası ya da başka bir şey yüzünden sınırların bozulursa üzölmeyeceğim, özgürlüğünü kısıtlamayacağımı. Henüz bu konuda bir şey söylemene gerek yok. Daha Mart'a çok var, hiçbir şey de kesin değil, o zamana kadar ne yapabileceğini ve ne yapmak istediğini anlarsın. Ama sana doğruyu söylediğim için kendimi daha iyi hissediyorum. Kendi adıma ben, bütün kalbimle, ruhumla ve bedenimle kalabildiğim sürece senin yanında kalmak istiyorum. Oraya buraya gitmeyi ya da Şikago'da kalmayı çok da önemsemiyorum, benim için önemli olan tek şey senin yakınında olabilmek. İşte beni böyle bir tuzığa düşürdün, işte seni böyle seviyorum. Ama sakın korkma. Sana ait olduğum için mutluyum; ama aşkım hiçbir zaman senin için bir yük olmayacak, hiçbir zaman ikinci bir Mary G.⁽³⁸⁾ olmayacağım, istemediğin şeyler yapmayacağım.

Nelson'ım, benim tatlı timsahım, belki de bu kadar ciddi olduğum için gülüyorsun, belki de bütün bunların konuşkan küçük bir kurbağanın gevezelikleri olduğunu düşünüyorsun, belki de haklısın. İşte bu yüzden âşık olmaktan korkuyorum, aşk aptallaştırıyor beni. Her neyse, ne hissediyorsam onu söylüyorum. Şimdi kalbimde hissettiğim başka bir şeyi daha söyleyeceğim. Nelson, artık seni o kadar çok seviyorum ki, lütfen beni daha az sevmeye başlama.

Sana Paris'in bütün güzelliğini sunacaktım. Hafif hafif esen bir rüzgâr, eski anılar ve titreyen umutlarla dolu sıcak, mavi ve tatlı bir sabah. Ama yapamadım.

Evet, Henry James'i çok iyi biliyorum. Gençken onun için çıldırdım. Artık neden senin gibi hissettiğimi ise bilmiyorum. Ama ben de *The Turn of the Screw*'ın en iyi eserlerinden biri olduğunu düşünüyorum. Kitabı yazmaya devam etmene sevindim, o kitap hoşuma gidiyor. Highyellow'la satıcıya ne olacağını bilmek isterim. Uyuşturucuyu radyoya saklama fikri çok hoşuma gitti. Umarım işe yarar.

Sana neden kır evine gitmediğimi anlatmıştım, burada yapılacak çok fazla işim var. O hoş yaşlı hanımefendi Paris'e geldi, öğleden sonraları onun evinde çalışıyoruz, gerçekten çok sakin ve rahat bir ev. Bizze yiyecek ufak tefek bir şeyler ve çay ikram ettikten sonra, masalarımıza oturuyoruz, kitaplarımızı yazıyoruz. Sabahları odamda yazıyorum, akşamları da arkadaşlarla görüşüyorum. Salı günü Koestler ve karısını gördüm, Sartre da oradaydı. Koestler gerçekten tuhaf, ilginç bir adam, bazen, sarhoş olduğu zamanlarda öyle kibirli oluyor ki kendini bir kahraman gibi hissetmeye başlıyor, kendini o kadar ciddiye alıyor ki çekilmez oluyor. Ama geçen Salı çok candan, mütevazı ve içtendi. Benimle yeniden bir şeyler yaşamaya çalışıyor; ama sana da söylediğim gibi birçok nedenden ötürü bunu kabul etmedim; çünkü sana duyduğum aşk küçük maceralara olan merakımı ve düşkünlüğümü öldürdü. Anlayacağın aramızda hiçbir şey geçmedi. Dün akşam da yine çok hoş ve samimi biri olan Camus'yle yemek yiyip viski içtik, o da çok ilginç ama zor bir adam. Yazdığı kitap onu tatmin etmediği zaman çok kibirli olurdu; ama artık çok başarılı olduğundan çok mütevazı ve samimi bir insan olmuş, gerçekten çok komik. Senin gibi yapmacıksız ve cömert, hiçbir zaman darkafalı ve numaracı olmayan biriyle yaşadıktan sonra bu insanların ne kadar darkafalı ve yapmacık olduğunu kolayca hissedebiliyorum. *Politics* dergisinin Temmuz-Ağustos sayısını mı istemiştin? Oyunumu okudun mu? Koestler ve Camus her zamankinden genç ve "insanın sinirini bozacak kadar mutlu" görüldüğümü söylediler. Bana bu gençliği ve mutluluğu veren sensin. Evet, dökülen bunca gözyaşına rağmen mutluyum. Bavulumu yere bıraktığım ve beni saran kollarını hissettiğim o ânı ölünceye dek hiç unutmayacağım.

Dünkü çalışmam çok verimli oldu, öğleden sonra da radyoya gidip dört saat boyunca *Les Temps modernes*'de yazarlar arasında bir sohbet düzenlemek için uğraştık, sonra da bu konuşmaları kaydettirdik. Her Salı yayımlanacak. Akşam, yeni gösterime giren çok kaliteli bir Fransız filminin galasına gittim. Filmin adı *Quai des orfèvres*⁽³⁹⁾, aptal bir macera filmi, ama yönetmen gerçekten iyi bir iş çıkarmış. Artık biraz daha çalışmam gerekiyor. Bu mektup hiç hoşuma gitmedi; ama Wabasia'yı hatırladığımda bu aşkı mektuplarda yaşatmak çok zor geliyor; Wabansia bir rüya değil, hâlâ bir gerçek; ama Paris üzücü bir rüya. İyi geceler, canım. Ben sana aitim. *Vous êtes mon amour.*⁽⁴⁰⁾

Simone'un

7 Ekim 1947, Salı

Nelson, aşkım,

Şu anda Paris o kadar güzel ki mutlu olmamak ve umutlanmamak imkânsız. Seni görmeyi, günler, haftalar, aylar boyunca seninle yaşamayı umut etmek; senin bu güzel kasabada olduğunu ve sana sevdiğim bütün bu küçük sokakları göstermeyi umut etmek... Dün, bütün öğleden sonramı Paris'in kuzeyindeki küçük tepelerin üzerinde bulunan o fakir ama canlı mahallelerde, Belleville ve Ménilmontant'da yürüyerek geçirdim. Küçük unutulmuş sokaklarda bir sürü, bir sürü küçük unutulmuş ev var. Sen de onları çok seveceksin. Uslu bir kız olmaya devam ediyorum, sürekli çalışıyor ve seni düşünüyorum. Pek fazla şey olmadı. Pazar günü Sartre, Camus ve André Gide ve birkaç başka yazarla birlikte Afrika'nın sorunlarıyla ilgili bir toplantıya gittim. Biliyorsun zenciler Fransız sömürgelerinde hâlâ Amerika'da olduğundan çok daha kötü muamele görüyor, içlerinden biri de beyaz yazarlardan yardım etmelerini istemiş. İşin ilginç yanı, hepimiz sol görüş yanlısıyken bu zencinin Hristiyan, son derece dindar ve ağırbaşlı, bir o kadar da muhafazakâr olmasıydı. Bu yüzden son derece kibar bir dille Fransa'dan, özgürlükten bahsetti, zencilerin de Fransızların yardımıyla bir isyana başvurmadan ve beyazları ülkelerinden atmadan mutlu olmala-

rını umduğunu söyledi. Bir tür işbirlikçi olduğunu düşündüğümüzden hepimiz çok sinirlendik. Fransa'nın sömürgeler konusunda çok kötü davrandığını ve sömürgelerde yaşayan bütün beyazların aşağılık olduğunu söyledik. Tabii ki zenci arkadaşımız bu işten pek memnun kalmadı. Richard Wright⁽⁴¹⁾ da oradaydı; bir başka zencinin Amerika'da yaşayan bütün zencilerin Afrikalı olduğunu söylemesi hiç hoşuna gitmedi. Bilirsin Wright'ı severim, çok da duygusal biri olduğumdan sadece İngilizce konuşulduğunu duymak bile benim için büyük zevkti, benim de yazılarımı yazdığım Les Deux Magots kafesinden bahsetmesi çok hoşuma gitti. Her ne kadar yiyecek, kömür ve benzin bulmakta zorluk çekse de Fransa'da yaşadığı için çok mutlu görünüyordu, zamanın çoğunu kitabı üzerinde çalışarak geçiriyor. Ama yine de, özellikle de Sartre böyle düşünüyor, her şeyi biraz fazla ciddiye aldığını, her şeye gereğinden fazla "önem" verdiğini düşünüyoruz.

Dün akşam, bahsettiğim çirkin kadınla yemek yiyip bir iki kadeh bir şeyler içtim. Günlüğüne benimle ilgili yazdığı son bölümleri getirmiş, gerçekten şahaneydi. Çok güzel bir dille yazıyor, yapayalnız yaşamasına ve bir lezbiyen olmasına rağmen tanıdığım bütün kadınlardan çok daha cüretkâr, hem bahsettiği şeyler hem de bunlardan bahsediş şekli gerçekten cesaret ister. Söylemek istediğim şu ki neredeyse bütün kadın yazarlar özellikle de sanatsal ortamlarda biraz utangaçtırlar, biraz fazla gizli kapaklı ve tatlı dillidirler. Bu kadınsa bir kadının hassasiyetiyle ama bir erkek gibi yazıyor. Ona gerçekten yardımcı olabildiğim için mutluyum. Kitaplarını yayımlattım, kendine güvenmesini sağladım; artık onun üzerinde kafa yormaya başlayan çok sayıda eleştirmen ve yazar var, bu da yapayalnız trajik yaşamında onun için çok önem taşıyor. Biliyorsun, kendini o kadar çirkin buluyor ki ne bir erkekle ne de bir kadınla yatmak istiyor; ama açık yüreklilikle buna çok fazla ihtiyaç duyduğunu söylüyor, o yüzden dört gözle yaşlanmayı bekliyor. Belki yaşlandığında artık seksi önemsemeyeceğini, bu yüzden de biraz daha rahatlayacağını düşünüyor. Onun yerinde olmak istemezdim. Bana aşk hakkında çok güzel ve dokunaklı şeyler söyledi. O konuşuyor ben de sanki bahsettiği kişi ben değilmişim gibi dinliyorum; ama benden bahsettiğini gizlemememiz de çok tuhaf bir ortam yaratıyor. Sürekli kendinden bahsediyor, sonra da sıkıntılı bir sesle, "Hep

benden bahsediyoruz! Hadi biraz da senden konuşalım!" diyor. Bu da kendimden bahsetme isteğimi tamamıyla kırıyor. Kendimden konuşmamam lazım, başkalarıyla kendimle ilgili çok az konuşurum zaten. Aşktan bahsetmeye başladığında ise, işin en kötü yanı da sürekli olarak sevdiğin insanı görememekten, yokluğundan sonra varlığının birdenbire yarattığı tuhaf duygulardan ve buna benzer şeylerden bahsetmesiydi. Bense seni, seni ne kadar özlediğimi, seni göreceğimi düşünüyordum; bunu bilseydi gerçekten katlanması çok zor olurdu. Benden onu sevmemi beklemiyor; ama başka birini sevebileceğimi düşünmek onun için tam bir cehennem azabı. Sonunda sarhoş oldu, garson gelip de artık gitmemiz gerektiğini, gece kulübünün kapanmak üzere olduğunu söylediğinde, artık bana hoşça kal demesi gerektiğini anladığındaysa az kalsın bayılacaktı. Sakın bana onu görmememi söyleme; çünkü bütün bunlara rağmen ayda bir kere de olsa beni görmek onun hayatına bir anlam katıyor, üstelik kitapları da hoşuma gidiyor. Aslında kendisini de çok seviyorum; ama insan aşka ihtiyaç duyarken sevgi yetmiyor. Beni sadece sevmeye başladığın zaman çok üzüleceğim.

Çarşamba

Timsahıma sevgiler, sevgiler. Dün gece küçük bir gece kulübünden döndüğümde mektubunu buldum, okudum ve hemen uykuya daldım. Seni seviyorum. Bir arkadaşımın resim sergisi vardı. Çok hoş, hatta güzel bir kadındır⁽⁴²⁾; ama hiç de iyi bir ressam değildir. Herkesin iyi olmadığını bilerek, hiçbir şey söylemeden tabloları bakması, onun da resimlerinin iyi olmadıklarını bilmesi gerçekten üzücüydü. Bu yüzden akşam onu biraz rahatlatmaya çalıştık, onunla ve Amerikalı heykeltıraş kocasıyla birlikte kuskus yemeye sonra da viski içmeye gittik. Kocası bana çok kutsal göründü; çünkü bu sabah New York'a gidecek uçağa binecekti. Paris'teki son gecesi idi, Perşembe orada olacağını düşündüğümde Amerika çok yakın geldi; ama sen her zamanki kadar uzaksın. Onlarla birlikte Kanada'ya gitmemden, büyük göllerde kanolarla yapacağımız yolculuklardan bahsettiler; ama ben gizlice düşündüğüm şeyler yüzünden mutlu ve gururluydum: "Eğer birtanecik timsahım için de uygunsa, bu harika insanlarla dünyanın en güzel göllerini görmektense onun küçük güneşinin altında kalmayı tercih ederim." Gittiğimiz gece

kulübü daha dün açıldı, neredeyse benim mahallemde sayılır⁽⁴³⁾, yazık ki İspanyol dansçı ve şarkıcılar çok kötüydü, yine de neşeli, samimi bir şeyler vardı bu mekânda. Paris'te hep aynı yerlere gidiyoruz, bütün akşam İngilizce konuşuyorum ve bu bana inanılmaz zevk veriyor.

Artık çalışmalıyım. Bütün gece hiç rüyalarım girmemen, sonra bütün gün karşıma dikilip, bana gülümsemen, beni izlemen, benimle konuşman ya da en olmadık yerlerde beni öpmen ne kadar da kötü. Hoşça kal, bir sonraki mektubunu alana kadar çok beklemek zorunda kalacağım, oysa bu öyle çabuk gelmişti ki. Evet, Filipinler'le ilgili öyküleri seviyorum.

Bırak seni uzun uzun öpeyim. *Je vous aime, mon amour.*

Küçük kurbağan ve Simone' un

Her zaman benim konuştuğum ve seninse sustuğun hiç de doğru değil. Sen de en az benim kadar konuşuyorsun, bu arada senin böyle güzel rüyalar görmek hiç de adil değil.

9 Ekim 1947, Perşembe gece yarısı

Birtanecik timsahım,

Sana, uyumadan hemen önce yatağımdan yazmak çok güzel.

Dün akşam gerçekten çok heyecanlı anlar yaşadım. Sana Koestler'dan bahsetmiştim. Dün akşam Koestler ve karısıyla Camus'nün (ve karısının) evine gittik. Camus'nün karısı harika bir yemek hazırlamış, biz de giderken şişe şişe şarap ve kanyak aldık, gece çok güzel başladı. Koestler istediğinde fena halde ciddi olabiliyor, sıfır mizah. Politikadan ve bilimden konuşmak istedi, bu konuda konuşmamaya çalıştığımız için de bize kızdı; çünkü hiçbir konuda onunla aynı fikirde değildik. Sonra da çok tatsız bir Amerikalıyı davet etti, *Partisan Review*' un destekçilerinden, Truman'ın politikasını uygulayan, Amerika büyükelçiliğinde çalışan bir tür casus. Yahudi olmasına rağmen Yahudi aleyhtarı olan ve zencilerden nefret eden bu adamdan hepimiz nefret ediyoruz. Tam Koestler'a bu adamı sevmediğimizi söylemiştik ki çıkageldi. Bütün akşam durmadan onunla dalga geçtik, gittikten sonra Sartre onu hiç sevmediğini söyledi. Koestler komünizm karşıtı olduğu için bu adamı seviyor; ama komünizm karşıtı olan herkesi sevmek komünist olmak

kadar kötü. Koestler biraz sarhoştı, o kadar kızgındı ki Sartre ile çok fena tartıştılar, giderken "Artık düşmanınız," diyordu. Gerçekten aptalca davrandı, ancak bu kadar kötü olabilirdi. Ama yine de pişman değilim. Her ne kadar Camus çok hoş ve neşeli olsa da, bütün akşam çok aptaldı. Koestler bütün eğlenceyi ve mizahı mahvetti. Çok fazla içtim, ama yine de bir şey olmadı. Saat üçte yattım ve bütün sabah uyudum, ama yine de pişman değilim; çünkü bütün öğleden sonra çalıştım. New York'la ilgili bir şeyler daha yazdım; ama ne kadar ilginçtir ki Şikago, New York'la ilgili bütün anılarımı öldürmüş; Şikago'yu o kadar ayrıntılarıyla hatırlıyorum ki New York uçup gitti. Bu beni çıldırtıyor, çünkü New York'la ilgili bir şeyler de yazmak istiyorum.

İyi geceler tatlım. Bazen karanlıkta gözlerimi yumduğumda, Şikago'da mıyım yoksa Paris'te miyim bilemiyorum, seni o kadar çok düşünüyorum ki seni ellerimle, dudaklarımla, bütün bedenimle hissedebiliyorum. Hemencecik uçup gidiyorsun. Sanki kendimi biraz daha sıkısam gerçekten yanımda beliriverecektin, bazı Hint fakirlerinin böyle şeyler yaptığını duymuştum. Denemeliyim.

Pazar

Sıkı çalışmaya devam ettim ve çok sakin günler geçirdim. Koestler özür dilemek için çok komik bir mektup yazmış (tabii isteyerek yapmamış), Sartre da aynı tarzda bir cevap yazdı; ama tekrar görüşmedik.

Sana geçen akşam bahsettiğim şu tuhaf kadın vardı ya, hani şu geneleve benzeyen yerlerde Nietzsche okuyan, çok fazla içen ve Dullin'le birlikte yaşayan⁽⁴⁴⁾, onunla ilgili yeni şeyler öğrendim. Sabahtan akşama kadar sarhoş olduğunu, misafirlerin yanında kıpırmızı ve karnı şişmiş bir halde, titreyerek masanın altında uyuyakaldığını duydum. Yakında öleceğini söylediler; çünkü karaciğeri çok fazla şiştiğinden patlamak üzereymiş. Ne kadar da üzücü, iyi bir kadındı halbuki.

Bir sonraki radyo yayınıımız için bir toplantı yaptık. Geçen Pazar günü korkunç ve hiç hoş olmayan bir konuşma yapan de Gaulle hakkında konuşacağız. Bu sosyalistlerle ve farklı görüşten olan diğerleriyle yayınlayacağımız bildiriye tartıştık. Bu bildiride bazı Fransız siyaset adamlarının ve entelektüellerinin Amerika ile Rusya arasında bir seçim yapmayı kabul etmediğini, hâlâ savaşı reddedip barış umudu taşıdığını, sosyalist bir Avrupa kurmayı tasarladığını belirteceğiz. Burada bir

sürü insan bizim gibi düşündüğü halde, bu konuda hiçbir şey yapmıyor; bu nedenle bu bildiri önemli olabilir, özellikle de eğer bazı sendika liderleri bizi desteklerse, ki öyle de olacağı benziyor. Sonra da bu bildiriye yayımlatmaya, bütün dünyadaki siyasetçilere ve entelektüellere imzalatmaya çalışacağız. Böylece Komünist Parti'ye ve Amerika yanlısı kapitalistlere karşı bir direniş yaratmayı umuyorlar. Bu bildiriye senin için çevirtirim. Neredeyse on beş erkeğin arasındaki tek kadın bendim, bu yüzden çenemi tutup tek kelime etmedim. Her şeye rağmen ilginç bir tartışmaydı.

Kitabımı baştan yeniden yazıyorum, daha fazla yazamadım. Tamamen bitmemiş olsa da zaten yazılmış olan bir şeyi daha güzel yazmaya çalışmak çok daha güzel. Bu mektubu yazarken şişede kalan viskinin birazını içiyorum, Wabansia'yı öyle yaklaşıtıyor ki. Bu şişe kalbimin sızlamasına sebep oluyor, aldığımız dükkânı öyle iyi hatırlıyorum ki. Bir sürü, bir sürü şeyi bütün canlılığıyla hatırlıyorum: küçük verandada oturup cüzamdan bahsettiğimiz akşam; benim yeniden mutlu olduğum, senin o sert kalbininse eridiği o kutsal karşılaşma, gece yarısı elinde bir şişe Chianti ile gelmen. Sadece senin odanda olmak, senin yanında Stephen Crane okumak bile o kadar önemliydi ki. Evet, ben çok şanslı biriyim aşkım. Bu kadar çok sevdiğim ve sevildiğim için. Ama bugün sadece bu kâğıt üstündeki kelimelerin olması ne kadar üzücü. Nelson, Nelson'ım, seni seviyorum.

Simone'un

14 Ekim 1947, Salı

Sevgili timsahım, Nelson'ım,

Küçük tanrılar bize artık daha çok yardım ediyor galiba; doğru, mektubunu Cuma günü göndererek onlara yardımcı olmuşsun, mesele şu ki mektubunu dün aldım; yani bu sarı kâğıtlar Şikago'dan Paris'e üç günde geldiler; öyle de uzun ve güzel bir mektup ki. Aslında, senin bir daha evlenmeyeceğinden şüphelenmiştim; ama artık bundan emin olduğum için mutluyum. Küçük bir kurbağanın senin gibi bir timsahın midesinde rahatça uzanması güzel, sıcak ve rahat olmalı. Akşam yemeğinde beni yemekle hiç zorlanmayacaksın.

Oyunla ilgili söylediklerini çok iyi anlıyorum. Fransızcası bile bi-

raz sert oldu. Eleştirmenlerin bazıları bu oyunu çok sevdi; ama bazıları da bir o kadar nefret etti; ama neredeyse herkes çok sert ve didaktik olduğu konusunda hemfikir. Bence romanlarımda beni daha başarılı bulacaksın. Romanlarıma kendimden çok daha fazla şey katmaya çalıştım, çok trajik olmalarına rağmen çok daha fazla mizah içeriyorlar. Sakın sana hep gülümseyen bir yüzle bakarken, dünyanın geri kalanına başka bir yüzle bakarım diye endişelenme. Sen dünyanın tamamından daha güzelsin, sana bakmak gerçekten çok hoş. Biliyorsun, dünya bütünüyle güzel bir yer değil; sence de öyle değil mi? Aslında galiba ben bazı şeyleri fazla, hem de gereğinden fazla ciddiye alıyorum. Mesela aşkı, nefreti, arkadaşlığı, ölümü, iyi kitapları ve tabloları, bazıları'nın kötü, bazılarının ise iyi kalpli oluşunu ve bazı insanlara yapılan hak-sızlıkları. Bazı şeyleri fazlasıyla ciddiye almak, başka şeylerin gerçekten önemsiz görünmesine sebep oluyor. Kendi yaşamım, bana çok önemliymiş gibi görünüyor; çünkü bu dünyada sahip olduğum başka hiçbir şey yok. Bir gün öleceğimi biliyorum, bu yüzden insanların ne düşündüğü benim için önemli değil. Fakat yaşadığım sürece gerçekten tutkulu olabilirim-seninle bildiğin gibi- ve bazı şeyleri fazlaca önemseyebilirim, taa yürekten... Sence de öyle mi? Ben öyle düşündüm.

Sana da söylediğim gibi Amerika'dan senin mektuplarından ve aşkından başka bir şey istemiyorum. Gerçekten UNRA⁽⁴⁵⁾'yı kendi başına yönetmek istiyorsan, belki de -eğer senin için zor olmayacaksa- aneme biraz pirinç, süttozu, tereyağı veya konserve et gönderebilirsin. Ona biraz para yardımında bulunuyorum; ama kendine ait başka parası olmadığından, hiçbir zaman yiyecek çok fazla şeyi olmuyor. Adresi "8 bis rue Blomet, Paris, XVe" şimdiden teşekkürler.

Macaristan doğumlu bir Yahudi olan Koestler genç bir gazeteci-yken KP üyesiymiş, bir süre Rusya'da yaşamış, Moskova'da oldukça önemli bir yetkiliymiş. İspanya savaşı'ndan sonra (savaş sırasında İspanya'daymış) KP'den ayrılmış ve ateşli bir komünizm karşıtı olmuş. İngiltere'ye yerleşmiş ve kitaplarını İngilizce yazmış. Eminim ilk kitabı *Spanish Testament*'ı seveceksin, bütün öyküyü gerçekten çok güzel anlatmış. Fransa'daki en büyük başarısını Moskova mahkemelerini anlattığı *Darkness At Noon* ile kazandı. Belki de anlattıkları tümüyle doğru değil; ancak çok zekice ve heyecan verici. Koestler'in en kötü yanı ise komünistlerden çok fazla nefret ettiğinden sadece muhafaza-

kâr insanlarla arkadaşlık edebilmesi, muhafazakâr gazetelerde yazılar yazması ve tıpkı *Partisan Review*'ın üyelerini yaptığı gibi muhafazakâr politikaları desteklemesi. Bizim *Les Temps modernes*'de asla yapmamaya çalıştığımız şey de tam da bu. Eğer vaktin olursa, bahsettiğim kitapları da bulabilirsen okumaya çalış. Sendikacılar konusunda haklısın, sosyalistlerden çok daha ilginç oluyorlar. CGT'nin⁽⁴⁶⁾ direnişçi bölümünden önemli bir lideri görüştük, komünistlerin sendika dünyasındaki demokratik ruhu nasıl öldürdüğünü ve bu ruhu korumak için ne yapılması gerektiğini çok ilginç bir şekilde açıkladı.

Radyo yayınlarımız garip bir hal aldı. Yayınlarımızın hükümet tarafından (Ramadier tarafından) tasarlandığını öğrendik, çünkü seçimlerden hemen önce komünizm ve Gaulle karşıtı propaganda yapmamızı istemişler. Paralarımızı da (hükümete bağlı olmasına rağmen özerk olan ve olması gereken) radyo değil, bizzat Ramadier ödeyecekmiş. Komünizm ve Gaulle karşıtı olabiliriz; ama Ramadier'nin politikalarını da desteklemek istemiyorduk, özellikle de Hindîçin'de yaptıkları midemizi bulandırıyor. Bu yüzden dün Gaulle'le ilgili çok komik ve çarpıcı bir şey hazırlamamıza rağmen, her şeyi bırakmaya karar verdik. Ramadier kendisi gizlemeye çalıştığı halde, çoğu komünist olduğundan bizim radyoda bulunmamızdan hoşlanmayan radyo çalışanlarının bizim istifa etmemizi sağlamak için hükümetin görevlileri olduğumuzu kasıtlı olarak bize söylediklerini düşündü, bakalım neler olacak? O kadar sinirlendi ki, olağan yayınımızı yapmamızı sağlamalarını yoksa onları kovacağını söyledi. Bu yüzden radyodakilerin canı çok sıkkın. Bizim içinse bu, tam bir Fransız öyküsü oldu, gerçekten çok üzücü.

Çarşamba

Dün Koestler'a güle güle dedik, İngiltere'ye dönüyor. Bunca kavgadan, özürden ve bunca karalamadan sonra birdenbire: "Ben yüzde yüz *de Gaulle* yanlısıyım," demez mi! Hiçbir şey söylemedik, herkes bütün sıcaklığıyla birbirini öpüp güle güle dedi; ama Sartre ve ben Koestler'la kesinlikle arkadaşlık edilmeyeceğini anlamıştık. Gaulle taraftarlığı korkunç bir şey ve bu konuda yapılacak hiçbir şey yok. Bu nedenle Koestler'la bu kadar vakit harcamak, bu kadar çene yormak, ortak bir nokta bulmaya çalışmak çok gereksizdi. Sonunda eli-

mize ne geçti: "Ben bir Gaulle taraftarıyım." Her neyse, sana güle güle Koestler. Daha sonra 1900-1914 yılları arasındaki Paris'i ve Fransa'yı anlatan ilginç, çok ilginç bir film izledim; bir zamanlar Germain-des-Prés'de tanıştığım çok hoş genç bir kadın çekmiş. Hem devletin hem de başka kişilerin elindeki bu konuyla ilgili arşivlere başvurmuş, o zamanla ilgili bir sürü film toplamış. Bunları kesmiş, seçmiş, fotoğrafları bir araya toplamış ve sonunda o dönemdeki Fransız yaşamını anlatan en çarpıcı filmi hazırlamış. Bu filmi gören bazı yaşlılar ağlıyorlar; çünkü tamamen gerçek olduğunu düşünüyorlar. Filmde yazarların, ressamların, oyuncuların, şairlerin, politikacıların resimleri; Paris sokakları, evlilikler, cenazeler, müzikholler, bütün günlük yaşam; aynı zamanda fabrikalar, grevler, savaşın çıkışı, Almanya'nın ormanlarında Alman Kaiser'inin geyik avları, askerler, ordular gösteriliyordu. Böylece, bütün bu "güzel zaman"ın, "barış dönemi"nin sadece kanlı cinayetleri hazırladığını anlıyordunuz. Filmdeki bazı küçük şeyler kadınların elbiseleri ve şapkaları, eski bisikletler, arabalar ve uçaklar, uzun bıyıklı adamlar, yirmi yaşındaki Maurice Chevalier ve buna benzer şeyler gerçekten komikti. Yine de bu gereksiz, kasvetli ve anlamsız yaşamı izledikten sonra kalbim sızlayarak dışarı çıktım. O sisli gecede Paris muhteşemdi, metro ve otobüsler grevde olduğundan sokaklar tıpkı Alman işgali zamanındaki gibi bisikletli insanlarla doluydu, ortalıkta bir sürü eski araba ve fayton vardı. Sisli Champs Elysées'de binlerce, binlerce sarı ateş yanıyordu ve her an korkunç bir şey olacaktı hissinde kapıldım. Randevumuz vardı ve geç kalmıştık o yüzden faytona bindik; o tuhaf gecede Champs Elysées balçıklarının arasından yaşlı bir atın çektiği eski bir at arabasıyla geçmek gerçekten çok güzeldi. Ağaçların altında restoranların ışıkları çok uzaktaymış gibi görünüyordu, her şey uzak, alışılmadıktı, herkes de bunu hissediyordu. Bu yüzden insanların arasında garip bir yaklaşma oluşmuştu. Bence bu akşam bize işgal günlerini hatırlatmıştı, herkes dostunu düşmanından ayırabildiği o zamana bir tür özlem duymuştu.

Geceyarısı

Radyo maceramız düşündüğüm gibi sona erdi; bizden nefret eden müdür gelip neredeyse dizlerinin üzerine çökerek programı yapmaya

devam etmemiz için bize yalvardı. Bu işte herkes yalancı, bu insanların hepsi kokuşmuş. Geceyi Sartre ile birlikte Richard Wright'ın evinde geçirdim. Wright gerçekten çok hoştu, istediğinde çok eğlenceli oluyor. Fransız Komünist Partisi ile ilişkilerini anlatıp bizi çok güldürdü. Senden hep saygıyla bahsediyor. İyi geceler tatlım. Keşke şimdi Mississippi'nin dibinde olsaydık ve senin akşam yemeği vaktin olsaydı. Bütün kemikleri yiyebilirsin. Seni seviyorum.

Sadece Senin Simone' un

17 Ekim 1947, Cuma

Timsahıma sevgiler,

Boş küçük bir barda oturmuş kötü İngilizce şarkılar dinliyor, birden yandan da kaliteli viski içiyorum; çok duygulandım. Grev devam ediyor, Paris'te herkes yürüyor ya da bisiklete biniyor. Ortalıkta insanları bir yerden bir yere götüren bir sürü kamyon ve araba var. Bu durum beni çok fazla rahatsız etmiyor; çünkü ben neredeyse her zaman kendi mahallemde, Saint-Germain-des-Prés civarındayım. Kuru yaprak kokan harika bir sonbahar var, güneş gri bulutların arasından görünüyor, Seine Nehri'nin üzerindeyse tuhaf sarı bir ışık parlıyor. Wabansia'daki mutfağımıza düşen ağaç gölgesini düşünüyorum, daha birkaç dakika önce birlikte geçirdiğimiz o on günün her birimiz için de ne kadar farklı olduğunu düşündüm. Tabii ki ben seni görürken sen de *beni* görüyordun. Bu, bir anlamda değişikliklidir, öyle değil mi? Sonra *sana* âşık olan *beni* gördün; *ben* de *bana* âşık olan *seni*. Yani ikimiz de birbirimizin farkındaydık, aşkımız vardı. Tek fark şuydu ki ben senin evine, kasabana, yaşamına gelmiştim; senin içinse artık içinde küçük bir kurbağanın olduğu aynı dünyaydı. Bense çok uzakta, mükemmel, tuhaf, yabancı bir yerde, senin gibi bir timsahın evindeydim. Bu küçük ev, senin için benim için olduğu kadar değerli olamaz; o veranda, o ağaç, o sokak, yatağımıza giren o gece, hepsi periler ülkesi kadar uzak ve muhteşem; ama aşkım, kalbim ve kanım kadar da gerçek ve yakın geliyor. İkimiz de garip bir şekilde mutluyduk, öyle değil mi? Artık ağlamıyorum, kendimi çok şanslı ve mutlu hissediyorum.

Sana uslu bir kız olarak geçirdiğim günlerimi her şeyiyle anlatacağım: saat sekizle dokuz arası kalkıyorum, yarım saat sonra "Deux Ma-

gots"da oluyorum, çayla küçük kurabiyelerden yiyorum. Gazeteleri okuduktan sonra bütün sabah kitabımı yazıyorum. Öğle yemeğimi genellikle Rus ya da Yahudi kız arkadaşlarımla, başka arkadaşlarımla ya da annemde yiyorum. Sonra Sartre ile buluşuyorum, birlikte sohbet ediyoruz ya da başka insanlarla buluşuyoruz (radyoyla ya da politikayla ilgili toplantılar), günün sonunda da iki üç saat kadar yaşlı hanımefendinin evinde çalışıyoruz. Sonra akşamı yalnız ya da sevdiğimiz arkadaşlarımızla geçiriyoruz, gece yarısında uyumuş oluyorum. Kitabım bu şekilde çok hızlı ilerliyor.

Pazar

Bugün *New York Herald*'ta "sadakat" dedikleri şeyle ilgili çok kötü bir makale okudum. Bir komünistin elini sıkıyorsan ya da radyoda Wallace⁽⁴⁷⁾ dinliyorsan, Dışişleri'nde çalışamayacağından bahsediyordu. Bence ülkenizde durum her geçen gün daha da, daha da kötüleşiyor. Burada da başka şeyler yüzünden durum sizinkinden çok iyi değil. Bugün belediye seçimleri yapılacak, herkes çok gergin. Grev devam ediyor. Oy vermeye giderken binecek ne metro ne de otobüs var. Grev pek desteklenmiyor; çünkü insanların her gün işyerine yürüyerek gitmesi çok yorucu oluyor. Ama metroda çalışanların çok fazla kazanmadıkları da bir gerçek. Herkes bu durumun seçimlerden sonra ne olacağını merak ediyor.

Kaliforniyalı arkadaşım bana hem çok komik hem de sıkıntılı bir mektup yazmış. On sekiz aylık küçük kızının önemli bir şeyi düşünürken iki parmağını ağzına, iki parmağını da cinsel organına koyduğunu, bazen de önce cinsel organına sonra ağzına dokunduğunu ve çok mutlu olduğunu söylüyor. Ve soruyor: "Ben ne yapacağım?" Aslına bakarsan bence yapılacak hiçbir şey yok, küçük kız doğru yolu kendi yöntemleriyle bulacak.

Hafta başlarını seviyorum; çünkü Wabansia'dan gelecek mektubu beklemeye başlıyorum. Belki de yarın ya da Salı günü elime geçer, tabii uçak düşmezse. İki gün önce Marsilya ile Oran arasında bir uçak düştü, Cezayir'e gidersek tekne ile gitmeyi, Wabansia'ya da tekne ile dönmeyi düşündüm. Geçen sefer denize çakılıp boğulmanın nasıl olabileceğini, bütün o kemikleri ve her şeyi bütün canlılığıyla yaşadım. Her zamankinden çok istiyorum yaşamayı, en azından birbirimizi sev-

diğımız sürece. Bazen sensiz bunca yıl yaşamış olmak çok tuhaf geliyor; ama artık seni tanıdığımıza göre daha uzun yıllar bunun tadını çıkarmak için çok dikkatli olacağım. Artık hayat öyle güzel ve sıcak ki; bu, senin güzelliğın ve sıcaklığın biricik aşkım. Seni seven kurbağakarından sevgiler ve öpücükler.

Pazar gecesi

Çok sinir bozucu bir gece. O bar senin bu bar benim gezerken radyodan seçimlerin ilk sonuçlarını duydum. Bu seçimlerin kendi başına hiçbir anlamı yok; ama insanlar öyle olduğunu düşündüğünden ve istediğinden önemli gibi görünüyor. Oyların %50'sini RPF⁽⁴⁸⁾, yani de Gaulle; %40'ını komünistler almış. Bence Komünistler bu sonuçları kendileri tercih etti: Sosyalist Parti yoksa, üçüncü bir yol da yok. Sadece de Gaulle ya da komünizm. Kimbilir belki de anlamadığımız bu grevlerin ne anlama geldiğidir; ama eminim bunu hiç beklemiyorlardı. Çok kötü. Artık Fransa'da da dünyada olduğu gibi iki blok var: Amerika ve Rusya, Gaulle veya Thorez, bir tür iç savaş. Gaulle'ü desteklemeyenler Thorez tarafına geçecek; ikisi de çok kötü.

Pembe odaya geri döndüm. Biraz içtim, belki de biraz fazla. Artık politikayı düşünmek istemiyorum. Tanrı lütfen birkaç yıl daha yaşamam için izin versin ki seni sevebileyim ve senin tarafından sevebileyim. Neden başka bir şeyi önemseyeyim ki? Önemseyemem, çok az sarhoş olmama rağmen aynen böyle düşünüyorum; aşkımız bile çok daha fazla şeyi kapsıyor. Bu yüzden şöyle de söyleyebilirim: Şu anda seni sevmekten ve senin tarafından sevmekten başka hiçbir şeyi önemsemiyorum; şu anda, şu dakikada senin bu pembe odaya girdiğini, beni tıpkı bir kocanın karısını aldığı gibi kollarına aldığını düşünmeyi tercih ediyorum. Nelson, benim hakkımda çok şey bilsen de, aşkımız kadar değerli bir şeye sahip olmanın benim için ne anlama geldiğini bilemezsin. Bu aşkı başlatan sensin, bir gün bu yüzden acı çekersem de, daha çok seven kişi ben olursam da bu aşk için sana her zaman minnettar olacağım. Bu aşk gerçek, candan ve derin; bu aşk yaşamaya değer; dünyada böyle o kadar az şey var ki.

Birtanem, sevgilim, tekrar okuduğumda bu mektup o kadar yavan geldi ki. Bütün aşkımı, kalbimi, bedenimi; Paris'teki sonbaharı, sara-saran ağaçları, durgun gökyüzünü ve ateşli insanları koymalıydım bu

mektuba. Yazık ki sadece kelimeler, yavan kelimeler. Ama umarım bu mektubu nasıl okuyacağını bilirsin, belki de bu mektuba koymak istediğim her şeyi bulacak kadar zekisindir. Kimbilir belki beni bile bulursun. Seni bekliyorum Nelson. Bana gelene kadar seni bekleyeceğim.

Simone'un

21 Ekim 1947, Salı gecesi

Nelson, aşkım,

Bugün iki defa otele gittim; ama bu hafta küçük tanrılar yardımımıza koşmamıştı, hiç mektup yoktu. Otelden sana bu mektubu yazdığım küçük kafeye geldiğimde bu sisli akşamın sana benzediğini düşündüm; güzel sisli bir akşama benzediğini hissedemiyorsan bunu sana ben açıklayamam. Tıpkı Villon'un şiirinde söylediği gibi mutluyken üzgünüm, mutsuzken gülüyorum:

*"Bir çeşmenin başında susuzluktan ölüyorum
Gülerken ağlıyorum, ağlarken gülüyorum..."*

Ağaçların narin yapraklarında, bu parlak öğle vaktinden çok daha fazla gizem var. Bu yarı karanlığın arasından çok derin anlamlı bir şeyler fısıldıyor şu tuhaf sarı renkteki yarım ay. Paris'te güzel sisli bir akşamın nasıl olduğunu tam olarak anlatamıyorum, özellikle de İngiltere. Dünyadaki her şeyden daha çok seviyorum bunu.

Radyo yayını çok fazla endişe ve gerginliğe yol açtı. Ülkenizde dediğiniz gibi "eğlenceli" olduğu için memnunum. Seçimler yapıldı ve RPF başarılı oldu, sana da yazdığım gibi başlangıçta kendimi çok kötü hissettim. Ama sabah her şey o kadar da kötü görünmedi. Muhafazakâr partilerden bazı insanlar bir araya geldiler; ama pek oy alamadılar, komünistler ne kazandı ne kaybetti, SFIO oylarını artırmışa benziyor. Öğleden sonra radyoya gidip Gaulle karşıtı konuşmalar yaptık, gerçekten çok katı olduğumuzu belirtmeliyim, çok da ustacaydı, bence söylediklerimiz doğrudu ve çok da eğlenceliydi; iyi iş çıkardık. Radyodaki görevli oldukça korktu, "Bu iş çok gürültü koparacak!" dedi. Haklıydı, bütün Gaulle yanlısı gazeteler Sartre'ı ve bizi aşağılayan uzun makaleler yayınladı, hepsi sinirden çıldırmış gibiydi. Gaulle yanlısı liderler Sartre'dan radyolarına gelip onlarla bu konuyu tartışmasını istedi, mik-

rofonun önünde uzun uzun tartıştılar. Herkes daha önce hiç kimsenin radyoda bir başkası hakkında bu kadar sert konuşmadığını söylüyor. Uzun süre böyle devam edebileceğimizi sanmıyorum, bizi kovarlar; ama düşündüklerimizi böyle yüksek sesle söyleyebilmek güzeldi. Bir saat önce Paris'e daha yeni gelmiş genç bir Amerikalıyla tanıştım. UNESCO'da filmler üzerine çalışıyor, bazı makaleler ve romanlar da yazmış. Adı Borneman, tanıyor musun? Aslında Kanadalıymış; ama hayatının büyük bir bölümünü New York'ta geçirmiş. New York'taki en yakın arkadaşım Bernard Wolfe'un bir arkadaşımı, çok hoş birine benziyor. Bana R. Wright hakkında çok ağır şeyler söyledi: Wright'ın *Black Boy*'un sonunu yazmamasını ve *Atlantic Monthly*'de yazılar yazmasını eleştirdi. Bir saat kadar konuştuktan sonra ona hoşça kal dedim ve bu yüzden çok utandım; çünkü bütün Amerikalılar bana bu kadar iyi davranırken, yardım ederken, beni istediğim yerlere götürürken, benimle vakit geçirirken kendini Paris'te kaybolmuş hissedenden bu Amerikalıya ben yardım etmiyordum. Ona görüşebileceği bazı bayan arkadaşlar ve ilginç adamlar bulmaya çalışacağım; fakat benim ona ayıracak hiç vaktim yok; bu yüzden çok vicdan azabı duyuyorum. Bir Amerikalıyla Amerika hakkında konuşmak bana her zaman çok çekici geliyor; ama biraz kızgın ve üzgünüm de; çünkü sürekli şunu düşünüyorum: Neden, bu adama benzeyen ve bu sisli gecede birlikte olsaydım sevinçten çıldıracağım kişi değil de *bu adam* burada? İşte bu yüzden kalbimin gizli bir köşesinde sen olmadığı için bu zavallı masum Amerikalı gençten nefret ettim. Nelson, biricik aşkım, seni öyle özledim ki. Bu güzel sonbaharı seninle paylaşmayı o kadar istiyorum ki.

Hatırlıyorum, çok fazla olmasa da sana üç yıl Büchenwald'da yaşayan ve burada geçirdiği günlerle ilgili iki tane çok iyi kitap yazan (en iyi kitapları) bir adamdan bahsetmiştim. *Les Jours de notre mort* hâlâ çevrilmedi; ama diğerinin *The Other Kingdom* adıyla çevrildiğini duydum. Adı David Rousset. Lütfen, bu kitabı bulmaya çalış, çok ilginç olacak; aynı şeylere ilgi duyabilmemiz beni öyle memnun ediyor ki. Bu siyasi projede Rousset ile birlikte çalışıyoruz. Onunla tanışmak hoşuna gidecektir. Bir gözünü kaybetmiş ve o gözünü siyah bir bezle kapatıyor; neredeyse bütün dişleri dökülmüş, hepsi kırılmış; aynı zamanda çok şişman, güçlü bir adam, uzun bir yüzü var. En sevdiğim yanı ise en korkunç şeylere bile gülebilmesi. Bilirsin yaşlılar kan ve cinayet do-

lu korkunç öyküler anlatırlar, o daha da korkunçlarını anlatıyor; ama kahkahalar içinde. Çok sağlam bir kalbi ve beyni var; ama aynı zamanda biraz da çatlak. Onu ilk gördüğünde korkmaktan kendini alamıyosun; ama sonra seviyorsun. Almanya'da Komünist Parti'den geriye ne kaldığını ve benzeri şeyleri görmek için Almanya'ya gidiyor.

Sevgili timsahım, artık uyuyacağım. Saat on bire kadar bütün akşam boyunca Sartre ve Merleau-Ponty ile radyoyu ve Gaulle taraftarlığını tartıştık, sonra Saint-Germain-des-Prés'deki bu sessiz kafeye gelip sana yazdım. Hiç kimse yok burada, sadece ben, bu yüzden artık kapatıyorlar. Şimdi bana seni hatırlatan bu sisli gecede yürüyeceğim. Bazen gülüşünü, gözlerini gördüğümde, sesini duyduğumda kalbim öyle yanıyor ki gözlerim yaşıyor. Ama ağlamak değil bu, sadece aşk. İyi bir hafızam vardır, birlikte geçirdiğimiz günleri saati saatine anlatabilirim, her şey sanki az önce olmuş gibi capcanlı. Daha bunları düşünecek çok vaktim var. Söylediğin bazı sözler, bazı bakışların benim için öyle değerli ki bunları unutmama neredeyse izin vermiyorum. Hepsi benim için hâlâ taptaze ve şaşırtıcı, beni neredeyse yaşadıkları an kadar çok duygulandırıyorlar.

Çarşamba

Bu sabah dişlerimi fırçalarken ve saçlarımı düzeltirken seni ne kadar çok seviyordum bilemezsin, sonra merdivenlerin dibinde mektubunu buldum; diğerleri gibi çok güzel bir mektup. Son mektubun hep en güzeli oluyor; çünkü yaşadığını ve beni sevdiğini yeniden hissettiriyor bana. Şu aralar bir şey okumuyorum, hiç vaktim yok. Kır evine gittiğimde bir ay boyunca çok fazla okuyacağım, o yüzden bahsettiğin kitapları okumuyorum.

Lütfen, lütfen o sahte sarışını yuvamıza sokma. *Benim* viskimi içer, *benim* romlu kekimi yer, *benim* yatağımda belki de *benim* kocamla uyur. Wabansia'daki yuvamız dünyanın en güzel yeri olduğundan da evimizden hiç ayrılmaz. Bu yüzden seni görmeye geldiğimde evimizi terk etmek ve morfinle kendimi öldürmek zorunda kalırım. Ne kadar da acıklı bir hikâye. Lütfen uğraş, didin; *benim* evimi bana sakla. Kendimi öyle bencil öyle inatçı biriymişim gibi hissediyorum ki... Sevgilim, şaka yapıyorum sadece. Ne yapman gerekiyorsa onu yap, senin özgürlüğüne müdahale edemem ben.

Bugün yine radyo yayınımla ilgili bir sürü yaygara koptu. Bütün gece bir sürü kişi radyonun müdürünü arayıp hem onu hem de Sartre'ı öldürmekle tehdit etmiş. Bu sabah bütün gazetelerde bu konuyla ilgili uzun makaleler vardı. Komünist gazeteler bizi savunan hiçbir şey yazmadı; çünkü Sartre'dan da en az Gaulle kadar nefret ediyorlar. Bütün muhafazakâr gazetelerse çok aşağılayıcı şeyler yazmış. Sadece bir ya da iki tane komünist olmayan ilerleme yanlısı gazete bizi savunmuş. Bir sürü de fotoğrafımızı bastılar; o kadar çirkin çıkmışım ki hepsinin içinden sana sadece hoşlanacağını düşündüğüm Sartre'la ilgili bir karikatür gönderiyorum. Sorun şu ki Fransa'da radyo hükümete ait, özel değil, bu nedenle yayınlarımız hükümetin saygınlığını zedelemiş, hiç mizahtan anlamıyor bu adamlar. Senin de söylediğin gibi en kötü hastalık espri anlayışının olmamasıdır. Gel gör ki bütün dostlarımız bu durumdan çok hoşnut; hatta dostlarımız olmadığı halde bizim gibi düşünen bir sürü insan bu sabah kahkahalarla gülüyordu bize. Restoranda-ki garson bile benimle son derece sıcak bir şekilde el sıkıştı. Anlayacağın böylesi bir siyasi saldırı hepimizi çok eğlendirdi.

Perşembe

Malaquais'yi gördüm, senden bir cevap bekliyor, ardından hemen çeviriye başlayacakmış. Senin kitaplarını verdiğim şu barmen vardı ya onun da morfin kullandığını, çok da iyi işler çıkaramadığını duydum, başka birilerini bulmaya çalışacağım.

Hoşça kal birtanem. Bu güzel Ekim sabahı sana benziyor tıpkı, sevdiğim her şeyde seni bulup çıkarıyor kalbim. Sevgi dolu bir eş gibi öpüyorum seni.

Simone'un

23 Ekim 1947, Perşembe akşamı

İyi geceler aşkım,

Bir saat önce Montparnasse'da küçük bir kuzey barında içki içiyordum, birden "Lily Marlene"i duydum. O anda sanki Wabansia'da içki içiyordum. Sen bornozunu giymiş, mutfakta bir şeyler yapıyordun, ufak tefek birkaç erkek işi. Seni ne kadar sevdiğimi söylemeden uyuyamayacağımı hissettim, içimde kuvvetli bir istek duydum. Nelson ko-

cacığım, seni çok seviyorum. Böyle çalışmayla dolu, yavan, sıradan bir hayatta insanın kalbinde böylesine bir duygu, acı, mutluluk ve böyle bir yakıcı aşk hazinesini hissetmesi sen de biliyorsun ne kadar harika bir şey. Sürekli dilimin ucuna bir sözcük geliyor: Teşekkürler. Teşekkürler sevgilim, kocam, arkadaşım Wabansia'daki yuvamızdan bana verdiğin her şey için teşekkürler. Biliyorsun İngilizce aşk mektupları yazamıyorum. Dünya bu kadar büyükken ve bu kadar çok şey oluyorken insanın kendi duygularına böylesine önem vermesinin büyük aptallık olduğunu hissediyorum. Mısır'da kolera salgını, Fransa'da Gaulle var. ABD hakkında bir şey demeye bile gerek yok. Aptalca; ama uykuya yatmadan önce kendi kendime anlattığım bir masal var: Uzarlarda, Wabansia Caddesi'nde çok sevdiğim adam yaşarmış... İyi geceler Nelson. Gözlerimi kapadığımda sen geleceksin. Kollarına al, öp beni...

Pazar

Sokaklarda kış kokusu var. Kış gelip geçecek ki bahar gelsin, ben seni yeniden göreyim.

Zavallı Sartre; her gün ölesiye dövüleceğini söyleyen yirmiye yakın mektup alıyor. Perşembe günü Saint-Germain-des-Prés'nin bütün gece kulüplerinde ertesi gün Hindiçin'e yola çıkacak iki düzine genç subay bir temiz sopa çekmek için Sartre'ı arıyordu. Yani dikkatli olmamız gerekiyor. Cuma akşamı Sartre, birlikte yemek yediğimiz arkadaşlarımızda⁽⁵²⁾ kaldı, ben de kendim için bir yatak istedim. Orada uyumak çok güzeldi; çünkü daha önce Alman işgalinin son ayında, Gestapolar'dan saklanmamız gerektiğini düşündüğümüz sırada, ayrıca Kurtuluş sırasında da orada uyumuştuk. Bu pencereden Seine kıyılarında genç Alman askerlerinin öldürölüşünü gördüm. Sana anlatmıştım, her yer anılarla dolu.

Bu kadar çok insanın Gaulle'e tapmasına inanamıyorum, korkunç bir şey bu. Quartier Latin'de öğrenciler Yahudi öğrencileri dışlamaya, onlara eziyet etmeye başladılar. Yahudi öğretmenlere karşı da bazı gazetelerde Yahudi karşıtı makaleler yazıyorlar. Faşizm gerçekten tehdit edici boyutlara ulaştı. Umarım kazanmazlar. Tek iyi nokta Amerika'nın Gaulle'den pek hoşnut olmaması. Senin ülkende de şu sadakat

yemini işi ve Hollywood'da "Kızılılar"ın kovuşturmaya uğraması korkunç bir şey. Şehir dışına çıkıp, sadece çalışmayı öyle çok istiyorum ki. Oysa burada kalıp Avrupa'yla, savaşıla ilgili manifestoya, özellikle de radyo işine devam etmeliyiz. Birazdan gidip program için çalışmaya başlayacağım, yarın yayımlanacak, iyi bir şey olması lazım. Programı dinlemen mümkün değil; çünkü Amerika için uygun frekansımız yok. Zaten Fransızca da anlamayacağın için pek önemi yok. Hoşça kal kalbimin timsahı. Sevgimiz beni mutlu ediyor, çok gurur duyuyorum. Seni tekrar tekrar öpüyorum sevgilim. Nelson, seni her gün özleyorum, seni tekrar göreceğim güne dek her gün özleyeceğim.

Simone'un

27 Ekim 1947, Pazartesi

Biricik timsahım,

Bugün Paris'te gerçekten ilk soğuk gün. Gece ayaz vardı. Sabahleyin herkesin burunları kızarmış, gözleri sulanmıştı. Herkes yün eldivenlerini, mantolarını giymiş; eşarplarını, atkılarını takmıştı. Kuru temizlemeciye gidip kürk mantomu almam gerek. Üç saattir yaşlı hanımefendinin evinde çalışıyorum, hiç kömürü yok, koca daire buz gibi. Ayaklarım buz kadar sert şu anda. Yarın Sartre'ın evine gideceğiz. Canımı sıkan tek şey baş belası annesi. Dediğin gibi çenesini kapatmasını sağlayacağız. Oradaki küçük çalışma odası çok sıcak. Benim pembe odam uyumak için çok uygun, yatağın üzerinde yığılı bir sürü battaniye var; ama çalışmak için hiç elverişli değil. Neyse ki Deux Magots daha iyi. Aslında soğuktan nefret etmiyorum. Wabansia çok sıcak, çok rahattır herhalde. Buzdolabı ses çıkarıyordur, gaz sobası yanıyor, timsahım mutfak masasının yanındaki koltukta oturuyordur. Ben de gaz sobasının yanındaki öbür koltukta oturuyor olmak isterdim. Biraz üşüsek de yatak çok güzel, sıcak bir sığınak olurdu bize. Artık sürekli üşüyormuş taklidi yapardım.

Radyoda konuştuk. Yine yığınla tehdit mektubu geldi. Burada kendimizi Stalin'e sattığımız, bu yüzden kırbaçlanarak ya da yakılarak öldürüleceğimiz düşüncesi hakim. Neler söylüyorlar bir duysan, ağzın açık kalır. Buradakilerin hepsi neredeyse delirmiş. Ilımlı bir şekilde komünizm hakkında konuşuyor, komünist olmadığımızı; bütün solun

Mektubun yine çabucak geldi. Dün akşam uyumak için eve geldimde aldım mektubunu. Senden ayrıldığımdan beri ilk kez uyumadan önce gülüşün, öpüşün, sesin aklıma gelmedi. Sadece bıraktım, kâğıtta-ki kelimeler yüreğime döküldü. Öyle sıcak, öyle canlı, öyle sevgi dolu bir mektuptu ki karanlıkta okurken, kelimeleri tekrar ederken seni öz-lememedim bile. Sen oradaydın, yanımda. Kelimeler senindi, sendin on-lar. Rüyaların hoşuma gitti, başkası olsa rüyalarını sinir bozukluğuna yorardı. İkinci rüyan, hani birisi geliyor, rüyada uyanık olduğunu bi-liyorsun; ama birden ağır bir uyku bastırıyor. Ben de bilirim bu rüyayı, korkunç bir duygudur. Senin için endişeleniyorum. Belki de seni öldür-meye gelen kişi yine sensindir. Hani bana gönderdiğin çizgi romanda-ki gibi. Akıllı, cesur, yetenekli, kendini beğenmiş evcimen genç; aptal, utangaç, dengesiz timsahı öldürmeye geliyordur belki, kim bilir?

Nelson sevgilim, seni kapana kısırdığımı için pek de pişman olma-dığımı itiraf etmeliyim. Sen güzel bir bahar gecesi küçücük bir mutlu-luk istemiştin, bense uzun, gergin, yalnız, acılı bir yolculuktan sonra hoş bir adamın kollarında sıcacık, rahatlatıcı bir gece geçirmek istedim. Şimdi bak şu halimize. İkimiz de birbirimizi kapana kısırdık. Şimdi bütün bu yaptıklarımızı geriye döndüremiyoruz. Bu ikimize de haksızlık etmek demek. Bu yüzden hiç pişman değilim, hatta seni ka-pana kısırabilecek kadar zeki olduğum için mutluyum bile. Asla avuç-larımdan kayıp gitmene izin vermeyeceğim, elimden ne geliyorsa ya-pıp kapanı hep sımsıkı tutacağım. Hiç acımam yok. Artık sen bana ait-sin, ben de sana aidim.

Amerika'da kendini Yahudi addetmek zorunda hissetmemeni anlı-yorum⁽⁵⁰⁾; ama burada aynı şekilde hissetmezdin herhalde. Yahudi düş-manlığı yeniden canlanmaya başladı. Her geçen gün daha da kötüleş-iyor. Bazı gazetelerde makaleler yayımlanıyor, Yahudilere saldırıyorlar. Bence Fransız bir Yahudi öbür Yahudilerin ne acılar çektiğini ve insan-ların onlar için yapmaya çalıştıklarını umursuyorsa Siyonist olur. Biz Yahudi değiliz; ama biz bile onlara parayla, yazı yazmak yoluyla, kon-feranslar düzenleyerek yardım etmeye çalışıyoruz. Sözelimi iki hafta içinde radyoda bir şeyler düzenleyeceğiz. Bunun acıma duygusuyla bir

ilgisi yok, sadece adalet için mücadele ediyoruz. Yahudiler için yapılabilecek özel bir şey yoksa eğer bunu dile getirmenin hiçbir anlamı yok. Sende şu "terslik gururu" dedikleri şeyden olmadığı için mutluyum, yoksa sen sen olmazdın. Benim evcimen genç erkeğim olman için sadece senin o tatlı gururun yeterli.

Perşembe

Dün biraz hüzünlüydüm. Nedenini bilmiyorum. Seni özlüyorum; sımsıcak, mutlu bir bekleyiş değil bu; sadece hüznün var. Buradaki siyasi durum iyice kötüleşmeye başladı. Komünistler anlamsız bir inatla hareket ediyor, artık ne yapacaklarını bilemiyorlar, kaybediyorlar. Bütün bunlar Gaulle'ün işine geliyor. Faşizmi önlemek için komünistlerle işbirliği yapabileceğimizi ummuştuk; ama bu imkânsız gibi görünüyor. Maalesef faşizm önlenemeyecek. Dün sabah gazetenin birinde Sartre hakkında uzun bir yazı vardı. Çocukluk fotoğraflarını, büyükannesiyle büyükbabasının fotoğraflarını basmışlar. Benden de bahsetmişler. Altı ay önce Sartre'la evlendiğim yalanını yazmışlar. Benim güzel, yetenekli olmakla beraber kaba, katı, kalpsiz biri olduğumu söylemişler. Bastıkları fotoğrafta çirkin çıkmamışım; ama ciddi, sert görünüyorum. Senin bildiğin, sevdiğin, sana gülümserken hep mutlu olan, seni seven ve özleyen bu yüzü düşündüm. Sonra da kendimi, her sabah Wabansia'da senin kollarında uyanan o kurbağa halimi özledim. Sartre hakkında olsalar da insan böyle yazılar okuyunca kendini kötü, lekelenmiş hissediyor. Sartre da çocukluk fotoğraflarının böyle ortalığa saçılmasına çok sinirlendi. Fotoğrafları, onları Amerika'ya göndereceğini söyleyen, bir sürü başka yalanlar da uyduran gazetecenin tekine Sartre'ın annesi vermiş. Kadın yaptığı şeyin farkına varınca, oğlunun da bu işten hiç hoşlanmayacağını bildiğinden kendini öyle aptal, öyle düşüncesiz (aslına bakarsan öyle bir kadın) hissetmiş ki bütün gün ağlamış. Tekrar çalışmaya başladığımızda hâlâ iki gözü iki çeşme ağlıyordu. Onu rahatlatmak zorunda kaldık; ama kendini öyle aldatılmış hissediyordu ki... Bu daha da üzücüydü.

Sonra beni çok seven Rus arkadaşım ile her hafta olduğu gibi öğle yemeği yedim. Sürekli kendinden, hastalıktan arınmış ciğerlerinden, tiyatro hakkındaki planlarından filan bahsetti. Sonra da kızkardeşimle buluştum. On aydır Belgrad'daydı, yeni geldi. Onunla buluştuğumda

sinirim bozuluyor; çünkü yılda bir ya da iki kez buluşuyoruz ve her seferinde beni çok seviyormuş gibi yapıyor; (Gerçi beni sevip sevmemesi de benim umrumda değil ya) oysa beni umursamıyor bile, bana erişilmez bir tanrıymışım gibi tapınıyor sadece. Hakkımda hiçbir şey bilmiyor, sormuyor da. Bana karşı hiçbir şey hissetmiyor; ama beni görür görmez ağlamaya başlıyor. Kocasından da hiç hoşlanmıyorum; kalpsiz, gereksiz, sonradan görmenin teki. Kendine ait tek bir fikri bile yok. Kızkardeşimse kocasına tapıyor, sürekli birine hayran olma ihtiyacı içerisinde. Kocasını hakkında ne düşündüğümü ona anlatamam, bu yüzden ilişkimiz yalanlar içinde sürüp gidiyor işte. Yirmi yıldır birbirimizi aldatıyoruz. Yine de ona karşı bir şeyler var içimde, benim kızkardeşim o, birlikte geçirdiğimiz bir çocukluk var geride. Her şeyi alelacele, ayrıntıya girmeden anlatıyorum; yine de ne demek istediğimi, bu buluşmanın benim için ne kadar acı olduğunu anlamışsındır sen.

Neyse ki akşamım daha iyi geçti. Sartre'la o tatlı, yaşlı hanımefendiye gittik. Kızı ve torunuyla birlikte şampanya içtik, çok iyi anlaşıyoruz. Müthiş bir espri anlayışı ve aşırıya kaçmayan bir nezaketi var, bu hali hoşuma gidiyor.

Bugün iyi geçti, canımı sıkacak biriyle karşılaşmadım. Sabah ve öğleden sonra epeyce çalıştım. Lüksemburg bahçelerinde yürüdüm. Ekim ayındayız; ama neredeyse hâlâ yaz havası var burada; sararan yaprakların kokusu ve harika renkleriyle. Ben de güneşte oturdum biraz. Aslında seni düşündüm, senin dediğin gibi "iyiyi, sıcaklığı" hissettim.

Nelson, tatlı aşkım benim. Mektubu bitirmekten nefret ediyorum, elveda demek gibi bir şey bu. Birden kalbimi bu kadar ısıtan şey hakkında hiçbir şey dememiş gibi hissediyorum kendimi. Biliyorsun seninle sokaklarda konuşurken, seni düşünürken hep İngilizce kullanıyorum. Böylece bütün gün İngilizce konuşmuş oluyorum, caddelerde, kafelerde kulağıma çalınan İngilizce kelimeler nasıl hoş geliyor. Görüyorsun nasıl aptallaşıyorum, zeki bir kadın olduğum söylenir aslında. Bu kadar aptallaştığıma göre kimbilir seni ne çok seviyorum.

Hoşça kal benim evcimen genç erkeğim. Kelimelerin bir anlamı yok; dudaklarımı, ellerimi kullanmak; seni öpmek, sana sarılmak, bedenimle senin bedenini, sıcaklığını, sevgini hissetmek, sevgimi sana vermek istiyorum.

Simone'un

Nelson aşkım,

Mektubu postaladıktan sonra kendimi öyle hayal kırıklığına uğramış hissettim ki yeni bir mektuba başlamam lazım. Niye böyle hissettiğimi sana hiç anlatmadım; çünkü aşk anlatılabilecek bir şey değil. Yatağa yattım, bir an duraksadım. Işıkları söndürüp uykulu uykulu seni düşünmek güzel olurdu; çünkü yazı yazmak güç bir iş. Ama sonra içinde biraz aldatmaca olsa da yazmak daha doğru geldi bana. Aldatmaca diyorum; çünkü bu mektup şimdi yazılmış yazılmamış senin umurunda değil. Oysa sana tam da *şimdi* ne hissettiğimi anlatmak benim için önemli. "Şimdi" kelimesi saatlerimiz bile aynı zamanı göstermiyorken tuhaf geliyor insana; oysa dudaklarımız buluşup "Şimdi, işte şimdi benimsin," dediğimizde ne çok şey ifade ediyor. Biliyorum kelimeler senin çok umrunda değil; benim kelimelerle çok oynadığımı, çenemi, kalemimi çok yorduğumu düşünüyorsun. Haklısın; ama seni beklerken bana sadece kelimelerin faydası var.

Mektubunda gözlerimi, aşk alışkanlıklarımı sevdiğini yazmışsın. Okuyunca nasıl etkilendim bir bilsen. Bu alışkanlıkların sana olan sevgimin bir göstergesi olduğunu söylemeliyim. Gözlerim hep aynıydı; ama daha önce hiç kimseyi bu şekilde sevmedim; senin sevmekten hoşlandığın gibi; aşkta bu kadar zevk bularak, zevkte aşk bularak, bu kadar acı ve huzur bularak... Bir erkeğin kollarında kendimi böylesine kadın hissetmedim. Bu benim için ne anlama geliyor bir bilsen. Bana kimse hayatta daha kıymetli bir şey veremezdi. İyi geceler canım. Bunu söylemek çok zor, Wabansia'ya gelmeden daha kolaydı bunu söylemek. Sadece gel bana sevgilim. Beni güçlü, yumuşak, arzulu ellerinle tut. Ellerini, seni bekliyorum.

Cumartesi

Nelson canım öğleden sonra Cerdan maçının hikâyesini gazetede okuyunca çok heyecanlandım, mutlu oldum. Maç, Şikago'daydı, sen de gidecektin, belki de oradaydın. Gazetelerden dün geceyi nasıl geçirdiğini öğrenebiliyorum. Son rauntta nakavt muhteşem olmuştur. Dizlerin dizlerime değerken izlemek isterdim bu maçı.

Ben çalışmaya devam ediyorum, insanlar da bizi aşagılammaya devam ediyorlar. Geceleri izbandut gibi delikanlılar gece kulüplerinde en azından gözünü patlatmak için Sartre'ı arayıp duruyorlar; ama bir türlü bulamıyorlar. Son günlerde birçok yayınevi ABD hakkında kitaplar yayımlıyor. Önceleri kitabımdan pek memnun değildim; ama basılanları görünce fikrimi değıştirdim. Hepsi Amerika'yı sloganlara indirgemeye çalışıyor; oysa ben ne hissediyorsam onu yazıyorum. High-yellow nasıl? Uyuşturucu satıcısı nasıl? İnşallah çalışmalarından memnunsundur. Mektubunu tekrar okudum da kendimi biraz üzgün, biraz suçlu hissettim; çünkü bayağı, geçici de olsa bazı tatmin edici şeylere ulaşmanı engelliyorum. Mutlu olduğunu bilmek beni mutlu eder. Mutluyken çok tatlı oluyorsun. Cinsellik söz konusu olunca seni çok kıskanacağımı biliyorum, bu kıskançlığımı hiç onaylamıyorum gerçi. Yine de iflah olmaz bir kıskançlık duyuyorum işte. Bu duyduğum elle tutulur bir his olsa gerek. Bir yandan da seni çok seviyorum. Senin mutlu olduğunu, hayattan zevk aldığını bilmek çok güzel. Bu yüzden başka bir kadınla tatmin olmana izin verebilirim, tabii ki bu geçici bir şey olmalı ve bana olan aşkını yok etmemeli. İşte bütün bunlardan dolayı ne istediğimi bilmiyorum, aslında biliyorum da; çünkü ben bir kadını, azize değil. Neyse seçim yapmak zorunda değilim. Sevgimize zarar vermeden ne istiyorsan yapabilirsin. Bu bana acı verse de yaptığın her şeyi onaylıyorum. Birtanem bütün bunları düşünceli görünmek için söylemiyorum, sadece seninle böyle kendime güvenerek gevezelik etmekten zevk alıyorum.

Pazar

Politics'i alabileceğin adres şu: 45 Astor Place, N.Y. Editör Dwight Macdonald. Okuyamıyorum deme sonra sakın. Pazar sabahlarından nefret etmeme rağmen bu sabah sıkı çalıştım. Huzur dolu kafemde ayak takımından Gaulle'ü destekleyen, büyükannelerini ziyaret etmeye hazırlanan bir yığın insan vardı.

Hâlâ arada sırada kızkardeşimle konuşuyoruz. Beni bu kadar seviyor görünmesine karşın, benimle çok sık buluşmak istememesi ne harika değil mi? Yugoslavya hakkında korkunç öyküler anlattı. Bir timsahın sığınağı olabilecek bir yer değil orası. Sen daima başka insanlarla olmalısın, onlarla beraber yemek yemelisin, onlarla çalışmalısın, yü-

rümelisin, şarkı söylemelisin, düşünmelisin, belki de onlarla beraber düşünmesen daha iyi olur. Yugoslavya'ya gitmeyelim. Zaten oraya gitmeme de izin çıkmaz; çünkü ben Sartre'ın arkadaşıyım. Sartre'a da şeytan gözüyle bakılıyor. Sana bir karikatür yolluyorum, benim karikatürüm. Ama bak surat senin bildiğin surat, sakın korkuya kapılıp bana elveda demeye kalkma!

Bir an önce bir şeyler yemeliyim, yoksa bayılacağım. Hoşça kal canım. Sana sürekli seni sevdiğimi, seni özlediğimi, senin için neler düşündüğümü söyleyerek seni çok şımartıyorum galiba. Onun için bugün ketumluk edip hiçbir şey söylemeyeceğim. Ne hissettiğimi bilmek istiyorsan, tahmin etmen gerekiyor. Tahmin edebiliyorsan eğer gerçekten çok zekisin demektir.

Simone'un

5 Kasım 1947, Çarşamba

Nelson aşkım,

Ne güzel, posta güvercinine dönmüşsün. Cuma günü yazdığın mektupların hepsi Pazartesi geliyor. Cerdan'dan hiç bahsetmemişsin, üzüldüm. Yani bir hafta daha beklemem gerekecek; ama hâlâ her şeyi tahmin edebilen Şikagolu genç erkek olduğun için mutluyum. Mektubun gerçekten çok güzeldi; yalnız iki konuda sana itirazım var. Birincisi sinema eleştirmeni olarak işten atıldınız. *Cennetin Çocukları* hakkında o kadar kötü şeyler yazman beni hayal kırıklığına uğrattı. Biliyorum gerçekten çok bölük pörçük. Gerçi Fransa'da üç saatlik bir film olarak gösterildi. Aşk hikâyesinin çok aptal olduğu da doğru; ama eski Paris'le eski tiyatrolarla ilgili olan bölüm hiç mi hoşuna gitmedi? Gerçi bunlar evcimen bir genç için pek bir şey ifade etmeyebilir. Yine de bençe bütün taklitler, eski melodram, melodramın parodisi çok iyiydi. Oyunculara da bayıldım, özellikle de Pierre Brasseur'e, Frédéric Lemaitre rolünü oynayan kişi. Arletty'ye de bayıldım. Belki de Fransız olman gerekiyordur bu filmde hoşlanabilmek için. Galiba Amerika'da kimse beğenmemiş filmi. Ben dürüstçe senin özgürlüğünü kısıtlamak istemediğimi yazdım, sen de kalkmış bana gülüyorsun, ne kadar kötüsün. Beni hiç ciddiye almaman bir hakarettir. Madem öyle ben de özgürlüğünü kısıtlarım. Wabansia'daki evin etrafına elektrikli tel çektire-

ceğim. Tenine, dudaklarına zehir koyacağım, böylece sana dokunan bir kadın olursa anında ölecek. Lapp ayakkabıları giymiş dans eden Folle (Fouille değil, Folle) fikrine bayıldım. O ayakkabıları giyiyor musun?

Paris her zamanki gibi çok güzel. Ağacımız yapraklarını döküyor mu? Burada bütün ağaçlar yaprak döküyor, görsen yapraklar Seine'in üzerinde usul usul kayıp gidiyor. Son günlerde Paris'te uzun yürüyüşlere çıkıyorum. Şu sıralar içimde bir hüznün, bir tuhaflık var. Arkadaşlarım da aynı şeyleri hissettiklerini söylüyorlar. Eskiden başka bir kente yaşayamayacağımızı düşünürdük, Paris'le karşılaştırıldığında öbür kentler yavan, acınası gelirdi bize. Oysa şimdi Paris öylesine bir kent, etimiz tınağımız değil artık. Paris'e bir yabancıнын gözleriyle baktım, daha önce fark etmediğim bir sürü güzellik keşfettim. Hiç bilmediğim bir kente bakıyormuşum gibi baktığımda, hiç görmediğim şeyler gördüm. Eskiden olsa Paris hakkında hiçbir şey yazamazdım, bana çok yakındı; oysa şimdi yazabiliyorum. Pazar günü Grands Bulvarı'nda öğleden sonrayı geçirmek için boş boş dolaşan bir sürü insan vardı. Cadde de şeker, ustura bıçağı satılan küçük barakalar vardı. Her yer öyle eski, öyle loş görünüyordu ki sanki başka bir yüzyıldan, gelecek yüzyıldan bakıyordum buraya. Artık Paris ölü bir metropol, on yıl önce Prag'la Viyana da öyleydi ya. Kendi başımıza bir hükmümüz yok. Her şey ya Amerika'da ya da Rusya'da olup bitiyor. Burada bir şey yok.

New Masses'tan⁽⁵¹⁾ genç bir gazeteciyle tanıştım; sizin komünistlerden. Yunanistan'daymış, sonra da Yugoslavya'ya gitmiş. Söyledikleri bizim komünistlerin söylediklerinden daha iyi geliyor kulağa; ama sıra Fransa'ya gelince papağan gibi bizim komünistlerle aynı şeyleri söylüyor. Amerika'da durumun o kadar kötü olduğunu sanmıyormuş. Komünist olmasına rağmen kendi ülkesine karşı önyargıları olsa gerek.

Her pazartesi radyoda konuşmaya devam ediyoruz. Her çeşit mektup geliyor. Sartre'a bir mektup geldi, içine resmini koyup, üzerine insan dışkısı sürmüşler. Bu oldu! Geçen akşam viski soda içmek için bir bara gittik. Yan masadakiler Sartre'ın orada olduğunu bilmeden Sartre ve Varoluşçuluk hakkında atıp tuttular. Yarım saat konuştular, sözelimi *Varlık ve Hiçlik* başlığının bile *iğrenç* olduğunu söylediler. Aynı akşam caddede yanımızdan bir adam geçti. Birden kim olduğumuza anladı, beş dakika boyunca bizi takip etti, bir yandan da bir şey yapıp yapmama konusunda kendisiyle mücadele ediyor gibiydi. Belki

"Bravo!" demek istiyordu, belki de bize hakaret etmek, bilemiyorum. Gerçi iyi niyetli görünüyordu. Galiba sana heykeltıraş arkadaşımızdan bahsetmedim. Çok iyi bir arkadaşımız, belki de görmekten zevk aldığım tek kişi. *Başkalarının Kanı*'nda onu biraz anlatmaya çalıştım. Sanatçılığına büyük hayranlık duyuyorum. Bir kere yaptığı heykeller bildiğim en iyi modern heykeller; büyük bir sabır, saflık ve kuvvetle çalışıyor. Adı Giacometti'ydi. Gelecek ay New York'ta büyük bir sergi açacak. Yirmini sene önce daha başarılıydı, hem de sürrealist heykeller yaparak daha çok kazanıyordu. Zengin züppeler yaptığı heykellere sanki Picasso'nun eserlerini satın alıyormuşçasına çok para ödüyorlardı. Sonra bu şekilde hiçbir yere varamayacağını, kendinden bir şeyler kaybettiğini hissedip zengin züppelere sırtını döndü. Sonra da kendi başına çalışmaya başladı, hemen hemen hiçbir şey satamıyordu; ama hayatta istediği şeyi yapıyordu. İşte bu yüzden şimdi fakirlik içinde yaşıyor, giysileri hep çok kirli. Sanki pislikten hoşlanıyormuş gibi bir hali var, yıkanmak onun için büyük bir sorun. Dün evine gittim, korkunç bir durumdaydı. İçi alçı dolu çalışma atölyesi, kimsenin uğramadığı küçük bir bahçe. Atölyenin yanıdaysa kocaman, buz gibi bir hangar var. İçinde ne eşya var ne başka bir şey, dört duvar bir de çatıdan ibaret. Çatıda delikler var, bu yüzden yağmur içeri giriyor. Yerlere de yağmur suları aksın diye kovalar, leğenler koymuş; ama onlar da delik! Günde on beş saat çalışıyor, özellikle geceleyin çalışıyor. Ne zaman gelsek ellerinde, elbiselerinde, kirli gür saçlarında hep alçı oluyor. Buz gibi soğukta elleri donarak çalışıyor; ama soğuk hiç umurunda değil. Çok genç bir kızla birlikte yaşıyor, böyle bir hayatı kabul edebildiği için hayranım bu kıza. Bütün gün yazı işleri müdürü olarak çalışıyor, sonra da bu umutsuz yere geliyor. Kışın giyecek bir paltosu bile yok, ayakkabıları da delik. Paris'e gelip bu adamla yaşamak için her şeyini bırakmış, ailesini terk etmiş. Çok tatlı bir kız. Giacometti onunla çok ilgileniyor; ama çok aksi bir adamdır. Bu yüzden kızcağız onunla çok kötü anlar yaşıyor. Giacometti'nin en az iki yıl uğraşarak yaptığı bir şeyi bir anda paramparça edebilmesi hoşuma gidiyor. Bir keresinde böyle yaptı, bütün arkadaşlarının gözleri yuvalarından uğradı. Kafasında bir fikir oluyor, ona ulaşmak için bir çılgın gibi yaptıklarını parçalayarak, sonra tekrar tekrar başlayarak yıllarca ama yıllarca çalışıyor. İşin kötüsü çok kolaylıkla para kazanabilir, öv-

güye, şöhrete kavuşabilirdi. Heykel hakkında tuhaf, ilginç görüşleri var. Yine de şu anda gerçekten başarılı olduğuna inanıyorum. Dün bize gösterdiği şeyden çok etkilendim.

Bu aralar kızkardeşim sürekli Paris'te, onu elimden geldiğince az görmeye çalışıyorum. Kocasını da gelmiş, onunla sadece bir saat geçirdim; ama öyle sıkıldım ki, galiba o da sıkıldı. Sıkılmaktan nefret ediyorum. Bu adam hayatı öyle ciddiye alıyor, öyle çok mücadele ediyor ki sonuçta hayatın hiçbir anlamı kalmıyor. Sevmiyor, düşünmüyor, hiçbir şey istemiyor. Sadece mücadele ediyor, çabalıyor ve sürekli bu hayat mücadelesi hakkında konuşarak herkesi sıkıyor.

Tembel çocuk Fransızca ne âlemde? Seni seviyorum.

Simone'un

8 Kasım 1947, Cumartesi

Nelson aşkım,

Değişen bir şey yok. Sadece sana duyduğum usandırıcı aşk var yanımda. Dün oyun yazarı arkadaşımız Salacrou'nun oyununun son provasını görmeye tiyatroya gittim. Salacrou her yıl bir tane berbat ama çok başarılı oyun yazar. Bu oyun da çok kötüydü; ama başarılı olur herhalde. Oyunda ayyaş bir kadınla evli kambur aktör yaşlı Dullin'i görmek güzeldi, gerçekten iyi oynuyor. O çılgın, ayyaş karısı da oradaydı. Kürklere bürünmüş, peçe takmış, çok ciddi görünüyordu. Kör kütük sarhoştı yine, yanakları kızarmıştı, gözleri dumanlıydı. Onunla konuşmamak için köşe bucak saklandık. Arkadaşlarımızın çoğu Salacrou'yla toplanıp gecenin bir yarısı akşam yemeğine gittiler. Bense böyle şeylere pek önem vermem. Onun için bu sabah erken kalkıp çalışabileyim diye erkenden yattım. Vizon kürkümü giymiştim, herkes çok şık olduğumu söyledi; demek çok şık görünüyordum. Aynaya bakıp kendi kendimi böyle kandırdım.

Bu kadar tembellik etmen, Fransızca okuyamaman çok yazık. Son kitabım yeni yayımlandı, okuyabilmeni istedim. Açık mavi bir kapağı var, çok güzel görünüyor. Ahlak hakkında bir makale.⁽⁵²⁾ Ahlakla siyaset nasıl bağdaştırılabilir gibi konular var. Fransızca öğrendiğin zaman sana bir kopyasını gönderirim. Fransızcan ne âlemde görmek için birkaç küçük çeviri alıştırması yolluyorum.

Akşam Yahudi arkadaşım ile birlikteydim, çok kötü bir akşamdı. Gerçekten aklını kaçırmaktan korkuyorum. İki sene önce psikanalizden geçmiş, tedavi görmüştü. Sonra geçen yıl bir nöbet geçirene dek huzurlu bir hayat sürmüştü. Bir haftadır kendini çok kötü hissediyor. On yıl önce öğrencim olduğunu sana anlatmıştım. Onun üzerinde çok büyük bir etkim oldu, bu yüzden kendimi sorumlu hissediyorum. Savaş onu çok sarstı. Yirmisindeyken hiç sevmediği bir gençle (bence iğrenç bir genç) evlendi; çünkü işkencelerden kaçabilmek için Ari ırktan birisinin soyadına ihtiyacı vardı. Sonra dört yılını küçük köylerde, sahte belgelerle saklanarak geçirdi. Gençken çok parlak bir öğrenciydi, savaş bittiğinde öğretmen olabilmesi için bir sınava girmesi gerekiyordu. Çok zor bir sınavdı, bir sürü insan mezun olmaya çalışıyordu, sadece on tanesi kabul edildi. Ders çalışabilecek ortamı bulabilseydi bu sınavı kesinlikle geçerdi. İşin tuhafı babası da elmas ticareti yapan çok zengin bir iş adamı; ama kız komünist, babasının parasını istemiyor, kendi hayatını kazanmak istiyor. Şimdi de kocası aynı sınavı geçmeye çalışıyor. Sınava iki kez girdi, başaramadı. Hiç paraları yok, o yüzden kızın zengin babasından para almak zorunda kalıyorlar. Kızcağz çok çalışırsa, savaş onu o kadar sarsmış olsa da, bağımsız olabileceğine inanıyor. Ancak hâlâ öğrenci olmak onu çok etkiliyor; çünkü yirmi altı yaşında, bir de küçük kızı var. Hiç kimse, hatta psikiyatrist bile bazen niye bu kadar ümitsizliğe kapıldığını, sınavı geçemeyeceğini düşündüğünü bilmiyor. Bütün gün yataktan çıkmıyor, sürekli ağlıyor, titriyor, her şeyden kendini sorumlu tutuyor. Son iki yılda sınava başvurmadı. Bu yıl sınavı geçeceğini söylüyor, bunun için çok çalışmaya başladı. Bir hafta önce yine hastalandı, birden bu mezuniyet meselesi yüzünden kendini bu kadar yıpratmamaya karar verdi. Babasına gidip onun ofisinde çalışmak istediğini söyledi. Sonra da kendini çok daha kötü hissetti; çünkü böyle kapitalist bir işle kendi komünizmini bağdaştıramıyor. İki gün önce onu yarı çıldırmış bir halde deliler gibi ağlarken buldum. Bu gece sorunları hakkında saatlerce konuştuk. Seviyormuş gibi yaptığı başarısız kocasıyla ilişkisini, çok ihtiyaç duyduğu ailesiyle ilişkisini, özellikle de paranın ne kadar önemli olduğunu konuştuk. Ancak hiçbir işe yaramadı, bu kez de ben çıldıracak gibi ol-

dum. Nöbetlerinin sebebini buluyor gibi oluyor, ona ne yapması gerektiğini anlatıyordum ki hemencecik başka bir sebep buluverdi. Yani her şey hem doğru hem de yanlış. Fiziksel olarak da hiç iyi değil; ama doktorlar hastalığını bulamıyorlar, bu yüzden de onu tedavi edemiyorlar. Başka bir psikanaliste gitmeli; ama onun da hastalığın ne olduğunu bulup bulamayacağını bilmiyorum. Bu akşam benimle çok ciddi, iyi niyetli bir kadınmiş gibi konuşunca "Aman pek güzel," diye düşünmeden edemedim. Her şey onun elinde, kendi kendini iyileştirmek ona kalmış. Sadece hasta olmadığına, sınavı geçebileceğine inansa iyileşecek. Sonra yüzünde birden afallamış bir ifade belirdi. "İşte," dedim kendi kendime; ama zincirlerini kıracak kadar özgür değil. Bu kadar acz içindeki birine yardım edememek iğrenç bir duygu. Saatlerce konuştum; ama bir yardımımın dokunmadığına eminim. İyi olduğu zaman onun için çok harika planlar oluşuyor kafamda; ama hasta olduğu zaman çok çaresiz, çok acınası bir hal alıyor. Kendini öldürmekten başka çaresi olmadığını söyleyip duruyor. Kendini öldüreceğini zannetmem; ama intihar edebilecek kadar berbat hissettiğinde kafasında neler olduğunu düşününce tüylerim diken diken oluyor.

İyi geceler canım, seni seviyorum. Öptüm.

Simone'un

11 Kasım 1947, Salı

Nelson, uzaklardaki sevgili kocacığım,

Keşke ilginç, tuhaf insanlar hakkında sana anlatacak tuhaf öykülerim olsaydı; ama pazar gününden beri hiçbir şey olmadı. Kızkardeşimle kocası tuhaf insanlardır, ama kesinlikle ilginç değiller. Sartre ilginçtir; ama tuhaf değildir. Başka da biriyle görüşmedim. Aaa unutmuşum, bazen Les Deux Magots'da çalışırken bana gizemli, umutlu bir tavırla gelen yaşlı bir adamla genç bir adamı görüyorum. Her geldiklerinde ellerinde ya yeni bitirdikleri çok iyi bir müsvedde oluyor ya da *Les Temps modernes* için çok ilginç bir fikir bulmuş oluyorlar. Bazen şiir bile yazıp getiriyorlar, her zaman bana çok değerli bir şey verdiklerinden eminler. Zaman zaman kaba olmak çok zor; ama iki yıldır kaba olmayı öğrendim. Her sabah Deux Magots'da çalışıyorum; çok eğlenceli şeyler oluyor orada. Sözelgimi bir hafta önce elinde bavullarla bir

kadın çıkageldi, her zaman yalnız gördüğüm bir adamı tutkuyla öptü. Birlikte çok mutlu görünüyorlardı, özellikle de kadın. Üç gün boyunca her sabah buluştular. Sonra bir gün kadın gelmedi. Ertesi gün başka bir kadın gelip adamı öptü, çok mutlu görünüyordu; (adam pek mutlu görünmüyordu). İlk kadın zeki bir kadına benziyordu, ama çok çirkin-di. İkinci kadın kendini güzel sanıyor; ama o kadar da güzel değil. Adam ne zeki birine benziyor ne de yakışıklı. Dün bütün akşam bir barda (ben de oradaydım) hüküm giymiş bir Don Juan gibi oturarak içip durdu. Çok acı çekiyormuş gibi görünüyordu. Öyle bir gururu var ki onun yüzünden iki kadın acı çekiyor. Öğrenirsem adamın kalbini akıllı olanın mı güzel olanın mı çaldığını sana söylerim.

Düşündüm de uzun süredir hiç bu kadar huzurlu ve sakin olmamış-tım. Korku yok, gözyaşı yok. Sadece çalışıyor, güzelim Paris'te yürü-yüşlere çıkıyor, iyi uyuyor, bir de seni bekliyorum. Bütün kalbimle öz-lediğim bir şey olduğu için çok şanslıyım ve o şeye kavuşacağım. İyi geceler canım, bu gece seni sevmek ne güzel!

Perşembe

Biricik timsah, en sonunda mektubun dün gece geldi. Hiç mektup almadığım zaman ölmüş olduğunu düşünüyorum, bu bana ne çok acı veriyor bir bilsen. Mektup aldığım zamansa yaşadığını duyumsuyorum bütün kalbimle, seni görmek için öyle sabırsızlanıyorum işte. Yani hiç huzurlu değilim, olsun niye huzurlu olayım ki? Sevgi huzurdan daha iyi. Ne istediğimi, ne elde edeceğimi, sen beni sevdiğin sürece neyim olacağını biliyorum ya, bu yüzden gizemli, gerçek, güzel bir huzur var içimde aslında. Yüzeysel bir acı duyuyorum, Villon'un baladındaki gi-bi, huzursuzlukta huzur var, acıda sukûn var, güzel bir sevi yolu.

Makalen için teşekkürler. İlginç bir yazı; ancak Şikagolu çok iyi bir yazar var, ondan hiç bahsetmemişsin. Yoksa ondan hoşlanmıyor mu-sun? *Never Come Morning*'in yazarından bahsediyorum, adı Nelson Algren. Çok zeki bir genç olduğunu söylediler. Makaleyi çevirttim, ya-kında basılacak.⁽⁵³⁾

Bromfield'ı⁽⁵⁴⁾ tanıyorum. Eserleri burada da burjuva çevrelerinde çok tutuldu. Baş belası, dar kafalı biri, ondan hiç hoşlanmıyorum. Onu alt etmeni çok isterdim. O katıksız ahlakçılığından, sahte psikoloji-sinden nefret ediyorum. Bence senin yapabileceğin en iyi şey Sartre'ın

Varoluşçuluk kitabının çevirisini okumak. Philosophical Library, New York'tan çıktı. Kitabı bulamazsan ben sana postalarım. Dorothy Nordman *Twice a Year*'da benim *Morale de l'ambiguité* adlı makalemin bir bölümünü yayımladı, o da işine yarayabilir. Bu iki makale seni tam olarak tatmin etmezse senin için bu konuda bir şeyler yazabilirim; ama İngilizce yazmak benim için zor. Fransızca öğrenmediğin için nefret ediyorum. Artık askı da takmadığına göre nefret ettiğim tek huyun Fransızca öğrenmemen.

Sartre'la zor bir gün geçirdik, arkadaşlarımıza hazırladığımız manifestoya imza vermek zorunda olduklarını anlatmaya çalıştık. Bu entelektüel (kelimenin dar anlamıyla) insanlar çekilirlerse bunun öyle önemli bir şey olduğunu düşünüyorlar ki bir kelimeyi bile beğenmezlerse, "Bunu imzalayamam," deyip kestirip atıyorlar. Tek bir sayfada yazılanların hepsine katılan yüz kişi bulmak imkânsız. Önemli şeyleri seçip önemsiz şeyleri atmak zorunda kalıyoruz. Şu anda Gaulle'ün de, Stalin'in de kölesi olmamak için çabalamamız önemli. Çabalamaktan başka ne yapabiliriz ki zaten? Tek istediğimiz bir şans yakalarsak bunu boşa harcamamak. Aslında sanatçıların, yazarların çoğu hiçbir şeyi umursamıyorlar, tek düşündükleri kendileri.

Bromfield'ı alt etmek için Sartre'ın Yahudi sorunu hakkında yazdığı, *Partisan Review*'dan çıkan kitabı okuyabilirsin. Doğrudan varoluşçulukla ilgili değil; ama ilgini çekeceğinden eminim. Ayrıca bir varoluşçunun da senden daha fazla umutsuz, karamsar olmadığını gösterecek dinamik bir şekilde konuşabileceğini gösterebilirsin. Bence Bromfield'a şöyle de: "Simone de Beauvoir'ı tanıyorum, benimle yatakteyken hiç de umutsuz bir nihilist gibi görünmüyordu; ama seninle ne olur bilmem..." Herhalde umudumu yitirirdim.

Seni seviyorum Nelson.

Simone'un

15 Kasım 1947, Cumartesi gecesi

Geçen yıl o yağmurlu kış ne sen beni tanıyordun ne ben seni tanıyordum. Amerika'ya gitmek için sabırsızlanıyordum, bana bir şeyler olmuş gibi yerimde duramıyordum; ama bir şeyler olacağı hiç aklıma gelmemişti. Başıma aşk gelecekmiş, sana olan aşkı. Sevgilim yana-

ğımı omzuna yaslayıp usulca fısıldayabilseydim eğer, şunu sormaya cesaret edebilirdim: Nelson geçen kış olduğundan daha mutlu musun şimdi? Yeniden öpüşmeden önce aylarca beklememiz gerekse de kurbağanın sana böyle aptalca bir aşkla bağlanmasından mutlu musun? Hayır, yanağımı omzuna yaslayabilseydim eğer, hiçbir şey sormaz beni öpmeni beklerdim.

Mutluyum; çünkü en sonunda bugün kararlaştırabildik. Öbür perşembe ayın 28'inde Sartre'la bir aylığına Paris'ten ayrılıyorruz. Böylece kitabımı bitirebileceğim. La Pouèze'e gideceğim. Madame Morel'de olacağım. Mutluyum; çünkü henüz bitmemesine rağmen bu kiptan çok para kazandım. İnşallah basılacak fotoğraflar da iyi çıkar. İlk bölümü okuyanlar kitabın ilginç olduğunu söylediler. Bu kitabı benimle tartışabilmeni çok isterdim. Şu son günlerde çok işim var; çünkü şehir dışına çıkmadan önce halletmem gereken bir sürü şey var. Radyo için beş program hazırlayıp kaydetmemiz gerekiyor. Rousset Almanya'da üç hafta geçirdi, oradan yeni geldi. Bizim için bir konuşma yapacak. Sendikacılar da konuşacak, bir de Afrika'dan gelen zenciler var. Bizim çete de sosyalizm, özgürlük vb. hakkında konuşmaya devam edecek. Manifesto üzerinde, saatlerce tartıştık, tekrar yazılması gerekecek. Sonra tekrar tartışılacak. Yani anlayacağın çok, çok işimiz var. Ümidim Wallace'ın imzalaması. Her şey kitabına uygun olmalı; ama yirmi entelektüelin herhangi bir konuda uzlaşması öyle zor ki.

Bütün bunları çok önemişyorum, biliyorsun. Önemsemek mecburiyetindeyim; ama bıktım usandım artık. Siyasetten nefret ediyorum. Siyasetless bir dünya ne güzel olurdu. Alıp başımı gitmek, iyi bir kitap yazmak, güzel kitaplar okumak beni çok mutlu edecek. Brentano'ya⁽⁵⁵⁾ gidip tavsiye ettiğin kitapları alacağım.

Yahudi arkadaşımın durumu daha da kötüye gidiyor. İki saat geçirdik birlikte; ama üç cümle ya konuşmuşuzdur ya konuşmamışızdır. Susup durdu, benim de canım hiç konuşmak istemedi. "Psikastenik" dediğimiz türden biri. Artık o kadar ümitsiz değil; ama bu sefer de ne kocası, ne kızı, ne arkadaşları, ne kendisi umrunda. Sabahları çok zor uyanıyormuş; çünkü her şey çok anlamsız, çok boş geliyormuş. Kendisini bir hayaletmiş, dünyayı da kötü bir rüyaymış gibi görüyor. Hiçbir şeyin anlamı yok. Artık hiçbir şey istemiyor, ölmek bile. Ölecek ka-

dar yorgun, sürekli uykulu, başı ağrıyor; ama doktorlar hâlâ bir hastalık bulamadılar. Ayakta on dakika zor duruyor. Yüzünde öyle derin bir hüznün vardı ki ne söyleyeceğimi, ne yapacağımı bilemedim. Psikiyatrist, hastalığının hiçbir zaman akıl hastanesine gönderilecek seviyeye ulaşmayacağını söyledi; ama görsen kız için çok üzölmüşse benziyor.

Şimdi uyuyacak ve seni unutacağım. Gözlerimi açar açmaz yanımda olacaksın, hiç ayrılmamış olacağız. Dün akşam kendi kendime o en güzel hikâyeyi anlattım; küçük kafede karşılaşmamızdan son ayrılışımıza dek bütün aşk hikâyemizi. Nelson canım, bu güzel bir hikâyeye. Böyle anılarımız, böyle umutlarımız olduğu için çok şanslıyız. Sıcacık kollarındayken, sıcacık yüreğinin yanındayken öyle iyi, öyle sıcaktım ki. Ben senin kurbağanım, kız arkadaşımın, karınım.

Salı

Timsahım, aşkım bu yağmurlu günlerde seni öyle seviyorum ki. Sen uzaktayken benim burada nasıl olduğumu biliyorsun. Gün gelir sevdiğin avuçlarından kayıverir. Kulaklarına çalınan tatlı, hüznönlü bir şarkı, yüreğinde bir özlem, sımsıcacık bir histir artık; ama dokunamazsın ona. Sonra birden sevdiğin adamı görürsün sokağın köşesinde, saçını, o bildik gülüşünü, yanağını dayayabileceğın büyüklükteki omuzlarını görürsün. İşte böyle geldin dün sabah yanıma, elimi tutup bırakmadın beni. Sonra mektubun geldi. Sevgilim sandığın kadar saf değilim. Benimle dalga geçtiğini biliyordum, ayrıca o fantezi de hoşuma gitti. Hakarete uğramış gibi yaparak ben de seninle dalga geçtim. Aslında beni incitirsen (beni kolaylıkla incitebilirsin, seni bu kadar çok sevecek kadar çılgınım çünkü) sana soğuk davranmazdım, kızgın ya da mutsuz olurdum; kibirli, mesafeli, soğuk davranabilecek kadar gururum yok benim. Neyse bekleyip göreceğiz, belki de göremeyiz; çünkü her şey öyle gidiyor ki, sevgimiz gerçek, sımsıcak ve mutluluk dolu.

Hayatın bu sıralar çok ciddi olsa gerek. Gerçi "yerleri paspasladım," deyişinde bile bana göre büyük bir şiirsellik gizli; çünkü sen ve evimiz var o cümlede. Ancak mantıklı olursak sen, senin fikrinden benim aldığım zevki alamazsın, çok tuhaf ve rahatsız edici olurdu seni düşünmek senin için. Kimi zaman yalnızlığı, kitap eleştirisini sıkıcı bulabilirsin. Lütfen sıkı çalış ki baharda tatile çıkabilesin. Böylece haya-

tına biraz değişiklik katarız, bu sessiz günlerle geceleri bile özlersin o zaman. Sana huzur yok demek, sürekli seyahat ediyor, insanları, eşyayı gözlemliyor, içiyor, ağzını oynatıyor, ben ağzımı oynattığımda çıkan sesi dinliyor, benim seni sevdiğim gibi beni seviyorsun. Belki de seni bırakıp gitsem daha mutlu olursun. Bundan korkuyor musun yoksa?

Burada sıkılacak vakit yok hiç. Zaman sana ihtiyaç duymakla, seni özlemekle, istemekle akıp gidiyor. Hak etmesen de açık mavi kapaklı kitabımı göndereceğim sana. Sartre'ın ikinci kitabı *Yaşanmayan Zaman* Knopf'tan daha yeni çıktı. Okuyunca kitap hakkındaki fikirlerini söylersin bana. Filmler, kitaplar konusunda iyi ki hiç anlaşıyoruz. Yalnız madem bu kadar zevksizim senin kitaplarını niye sevdim o zaman? Demek çok bayağı, aptal kitaplar. Olsun sana olan sevgimi değiştiremeyecekler. Zevklerimizin uyuşmaması güzel bir şey; böylece tartışacak, hatta kavga edecek bir sürü şey bulabileceğiz. Hiç kavga etmiyoruz, biraz eski moda, aptalca değil mi bu? Birbirimize meydan okumalıyız. Cinsiyetlerin mücadelesi, aşkta özgürlük, özgürlükte aşk gibi kavramlar hakkında ne düşünüyorsun. Ben eskide kalmış, çok nazik bir eşim, sende hiç hata bulmuyorum. Kendimi aşağılanmış hissettim doğrusu. Erkekleri taparcasına seversen seni hor görürler, derler. Galiba yanlış taktik uyguladım. Hem sen niye akıllı, büyük timsah oluyorsun da, ben küçük bir kurbağa oluyorum? Belki de ben kocaman bir kurbağayım, sen minicik bir timsah. Seni düelloya davet ediyorum. Neyse düelloyu gelecek haftaya erteliyorum, şimdilik beni kollarına alıp, "Yakında gerçek olacak rüyan, seni kollarıma alacağım. Beni aptal bir kurbağa gibi sevmeye devam et; çünkü ben de seni seviyorum," demeni istiyorum.

Çarşamba gecesi

Nelson aşkım,

Bu satırları mum ışığında yazıyorum. Çok romantik, belki de fazla romantik bir ortam. Lamba patladı her zamanki gibi. Bu otel gerçekten iğrenç bir yer. Sartre burada, kalırken çok hasta olmuştu da annesi gelmişti. Kadın otelin halini görünce iki gözü iki çeşme ağlayarak gitti burdan. Sonra kocası ölünce oğlunu kendisiyle yaşaması için zorladı, Sartre da onun yanına taşındı. Duvarlar rutubetli, öyle soğuk ki kışın

her sabah uyandığımda buradan kesinlikle gitmem gerektiğini hissediyorum. Ama kışın Paris'te bir oda bulmak imkânsız, yani bir kışı daha burada geçirmek zorundayım. Yaz gelince o kadar da kötü olmuyor, acilen bir oda bulmam gerekmiyor. Yani hayat böylece akıp gidiyor, bense bu berbat yerde yaşıyorum. Kendi rahatımı nasıl sağlayacağımı bilemiyorum, Wabansia'daki evdeki gibi biri her şeyi hazırlarken rahatıma düşkün oluyorum tabii ki. O güneyle rahatlığı da sevdim; ama en çok da Nelson'ın kollarındaki rahatlığı sevdim. Öyle sıcak, öyle güzeldi ki... Dün küçük paketi alınca nasıl sevindim bilemezsin. Her hafta yolladığın mektup gelmişti zaten, bir sonraki mektuptan başka bir şey de beklemiyordum. Ayrıca mavili kırmızılı 1946 yılı tebrik kartları da vardı. 1946'da sen beni tanıımıyordun tatlım. Yani bana 1948 yılı için tebrik kartı yollaman lazım şimdi. Hediye çok güzeldi, sana mantıklı bir sebepten teşekkür ettiğimde mutlu oluyorum. Nelson artık mantıklı olmalıyım, en azından sana öyle görünmeliyim. Seni bu kadar çok sevdiğim için ya da sen oduğun için, hatta bana olan sevgin için bile sana teşekkür etmek mantıklı bir şey değil. İnsan böyle şeyler için ne kadar teşekkür etse az. Oysa bana bir kitap gönderirsen, sana o kitap için teşekkür edebilirim. Yüreğimdeki bütün şükran duyguları gidecekleri yeri bulur böylece. Teşekkürler, sevgilim. Gönderdiğin kitap için çok teşekkürler. Edith Warton'un yazdığı bu kitap için teşekkürler.

Şu son hafta çok kötüydü, şehir dışına çıkmak için can atıyorum. Gece gündüz radyo programlarını, siyasi manifestoları konuştuk, tartıştık. Zavallı Sartre da benim gibi bu işten hoşlanmıyor. Sadece ondan rica ettikleri için kendini mecbur hissediyor. Sende o masmavi lagünlerde özgürce, özgürce yaşamayı çok isterdin, eminim. Şikago'nun, bütün ülkenin güvenli bir yer olacağından emin misin? Belki de Paris'e gelmelisin sevgilim. Bence Şikago'ya kesinlikle atom bombası atacaklar. Paris artık o kadar küçük, o kadar önemsiz bir yer ki kimse'nin aklına buraya atom bombası atmak gelmez herhalde. Buraya gel sevgilim. Gece gündüz Wabansia'da buluşacağımız günü düşünüyorum; gelecek sene Paris'e geleceğin gün hiç aklımdan çıkmıyor. Ah senin için öyle harika bir hayat düşünüyorum ki. Şikago'da nasıl mutluysam seni de öyle mutlu edeceğim. Sana sevdiğim her şeyi göstereceğim, sen de seveceksin onları. Evet bütün bunlar gerçek olacak, 1949

baharında. Az kaldı iyi çalış, bizim için çalış. Elinden gelenin en iyisini yap, benim gururum için çalış. Çalış ki güneşli New Orleans'ta nesheli, huzurlu bir tatil geçirelim. Ayrıca hayatının şu sıralar biraz yavan olmasına da o kadar aldırtış etme. Buluştuğumuzda nasılsa ben hayatını epeyce karıştıracığım, hatta çok yorulacaksın. Bu huzur dolu, yalnız günlerinin tadını çıkarmaya bak, çok sürmeyecek çünkü.

Yine içinde aşktan başka hiçbir şey olmayan aptalca bir mektup daha yazdım. Özür dilerim, sevgilim. Ne içimde nefret var, ne de bir değişiklik yapabiliyorum, ne de kayıtsız kalabiliyorum. Elimden geldiğince iyi niyetli olmaya çalışıyorum, elimde avucumda bir aşk var. Bu aşkı kabul etmelisin sevgilim. İyi geceler. Yatağım öyle soğuk, öyle yalnız görünüyor ki.

Simone'un

21 Kasım 1947, Cuma

Sevgilim,

Bugün güzel bir gündü. Hava ılıktı, gökyüzü mavi, güneş altın sarısı. Bu yağmurlu, soğuk haftadan sonra güzeldi doğrusu. Dün, kitabımın Paris'ten ayrılmadan önce bitirmeyi hedeflediğim bölümünü bitirdim. Böylece bugün, halletmem gereken; ama hep ertelediğim şeyleri hallettim. Yayıncıya uğradım, ABD hakkındaki kitabım için epeyce para aldım. *Les Temps modernes*'de yayımlanan makaleleri topladığım kitap için de biraz para aldım.⁽⁵⁶⁾ Birkaç anlaşma imzaladım. Para konularındaki kurnazlığıma bayıldım. Sonra kuru temizlemeciye, çamaşırhaneye gittim. İhtiyacım olan ufak tefek bir şeyler aldım. Odamı toplayıp uzun süredir masamda bekleyen müsveddeleri okudum. Onları niçin *Les Temps modernes*'de yayımlayamayacağımızı kibarca açıklayan bir sürü mektup yazdım. Amerika'dan bana mektup atan; ama benim hiç cevap yazmadığım kişilere de mektup yazdım. Bugün çok meşguldüm anlayacağın. Bugünkü görevimi yerine getirdim, sonra da bu kadar sevimli, sorumluluk sahibi olduğum için kendimi berbat hissettim. ABD'ye gitmeden önce bir daha asla böyle şeyler yapmayacağım. Yılda iki kez verimli ve sorumluluk sahibi olmak yeter de artar bile. Bu meşgul günümde kendime birazcık olsun vakit ayırabilmek

için Amerikan kütüphanesine gittim. Birkaç iyi kitap bulurum belki, diyordum; ama hiçbir şey bulamadım. Kitapların hepsini ya okumuşum ya da okumadıklarımı da okumak istemiyorum. Birkaç cinayet romanı, O. Henry'nin öykülerini, *The Oxbow Incident*'i⁽⁵⁷⁾ aldım; çünkü filmi çok hoşuma gitmişti. Bana gönderdiğin bütün kitapları, Fransızca kitapları da yanıma alacağım. Wabansia'daki gibi, oturup huzur içinde kitap okuyacağım, ne güzel değil mi?

Dün de çok çalıştım, bütün öğleden sonra radyodaydım; çünkü gitmeden önce dört programı daha kaydetmemiz lazımdı. Rousset Almanya'yı anlattı, ilginçti. Biz manifestoyu, daha sonra da manifesto hakkında birkaç yorumu okuduk. Herkesin neşesi bozuk; çünkü Ramadier kaçtı, de Gaulle'ün iki ay içerisinde çağırılması muhtemel. Rus arkadaşım *God's Angry Man*'e⁽⁵⁸⁾ bayılmış, *Les Temps modernes* için çevirmeye çalışıyor; ama o kitabın çevirisi çok zor. Gerçi yazarın yazdığı şeye sadık kalırsan her kitabın çevirisi zor ya. Sartre'ın *Sursis*'nin bazı bölümlerini dikkat kesilerek okudum. Yazarın cesaret edebildiği şeye çevirmenin cesaret edememesi çok şaşırtıcı. Her şeyi dümdüz, uzlaşmacı, kolaycı, geleneksel bir hale getirmiş. Yazarın tarzını öldürmüş. Birinin doğru dürüst çeviri yapabilmesi için yazar olması gerekiyor. Seni aptal, tembel adam, kibirli darkafalı bir Amerikalısın sen! Kendi dilinden başka bir şey bilmiyorsun. Bu dediklerimi anlamazsın. Senin dolarların, atom bomban var. Ama Fransızca da iyi bir dil, Fransızca öğrenmeyi denemelisin. Bizi bu kadar mı küçük görüyorsun? Bu arada Malaquais'ten ne haber? Burada kitap çevirtmek, yayımlatmak gittikçe güçleşiyor. Her sektörde olduğu gibi kitap sektöründe de kriz var. İnsanlar elden geldiğince hiçbir şey satın almamaya çalışıyorlar, paranın değeri çok düşük. Sana komik bir şey söyleyeyim mi? De Gaulle'le ilgili bölümü radyoda yayımladıktan sonra Sartre'ın son kitabını isteyen kitapçıların % 70'i kitapları geri gönderdi. Hepsi Gaulle taraftarı ve böyle şeyler satmazlar.

Canım çok sıkkın; çünkü yarın da çok çalışmam, sorumluluk sahibi olmam gerek. İsveç'ten bir dergiye Amerikalı kadınlar hakkında beş sayfalık bir makale yazmaya söz verdim. Seksen milyon Amerikalı kadın var, hepsi birbirinden farklı. Bense haklarında hiçbir şey bilmiyorum. Ne yazarım ben beş sayfa dolduracak? İşin kötüsü parayı çoktan

aldım, harcadım bile. Güzel, mavi kadife pantolonumu, kırmızı ayakkabılarımı giyip Paris'te dolaşıyorum. O parayla Stockholm'den almıştım bunları. Yarın Amerikalı kadınları yazmayıp da ne yapayım ben? Elimden geldiğince geç kalacağım. Şikago'da saat 19:00 olmalı. Belki de mutfakta domates çorbası içiyorsundur. Canım, çok çalış, sakın hayatının tadını çıkar. Bu sakinlik çok uzun sürmeyecek. Nelson birlikte çalışmayı, birlikte yaşamayı öğrenmeliyiz. Sadece birbirimizi tutkuyla sevmek, birkaç kaçamak günde yorulmak değil, ayrıca günlük işlerimizle, keyifli ve keyifsiz halimize bir arada günler, aylar geçirmek, her gece koyun koyuna uyumak ne harika olurdu. Kocacığım o günlerin gelmesini bekliyorum, seni bekliyorum.

Pazar

Hâlâ çok sıkı çalışıyorum; ama hâlâ üzgünüm. Dün gidip burada Wright'ın ve başkalarının temsilciliğini yapan Amerikalı bir kadınla görüştüm. Ondan Amerika'da makaleler yazarak para kazanmama yardım etmesini istedim; çünkü Mississippi'ye gitmek için paraya ihtiyacımız var, yardımcı olacağını söyledi. Ona senin kitaplarını da Fransızca'ya çevirtmesini söyledim, bu konuyla da ilgilenecek. *Başkalarının Kanı* adlı kitabımı Knopf basıyor, sonra da *Konuk Kız* basılacak. Çok mutluyum; çünkü *Başkalarının Kanı*'nın çok ilgini çekeceğini düşünüyorum. Benden bir fotoğraf istedi, ben de hani tam bir entelektüel gibi çıktığım ve bir Amerikalıya benzediğim senin sevmediğin fotoğrafım vardı ya onu verdim. Rus arkadaşım *God's Angry Man* adlı kitabı çevirmek için çok uğraştık; ama bu işten çok zevk almaya başladık. Kocası ve Sartre da bu işle ilgileniyor, saatlerce doğru Fransızca karşılıkları bulmak için uğraşıyoruz. Kitabın İncil'i andıran üslubu işimizi daha da zorlaştırıyor. Çok aptalca ve umutsuz bir oyun gibi gözükse de bir kez uğraşmaya başladığında öyle eğlenceli oluyor ki. Ama kitabın adı da çözemediğimiz bir sorun.

Sonra sosyalistlerle ve radyoyla uğraştım. Herkese ve her şeye hoşça kal diyebildiğim için çok mutluyum. Makaleni ilgilenen bir gence çevirttim; ama seninle ilgili küçük bir bölüm yazmam gerekiyor. Ne yazabileceğim konusunda senin bir fikrin var mı? *T.M.* okuyacak Fransızlara tam olarak ne söylememi istersin? (Tabii ki hoş bir timsah, ki-

bar bir Şikagolu ve benim şeker kocam olduğundan değil, sadece şu duygudan yoksun yazı konusundan bahsedeceğim.) Lütfen Şikago'dan bir mektup daha gönder bana.

Burada kötü şeyler oluyor, aptal grevler falan. Komünistler kayıptaymış gibi görünüyor, Gaulle'ün başa gelmesi için her şeyi yaparlar. Schumann uzun süre dayanamayacak. Dün Blum kaybettiğinde her şey berbat oldu. Morali çok bozuktur. Zaman zaman sinirlerimin çok fazla bozulduğunu bilmelisin, uzun süre birlikte yaşarken bu halimi görünce sakın korkma. Sanırım bu bedensel bir şey, tamamen fiziksel bir durum; çünkü dört gün boyunca çok yoruldum, ateşliydim ve dengesizdim. Sonra dün ayağa kalktığımda yeni günü yaşamak için zorlukla ayakta durabildim. Kâbuslar görüyorum. Biliyorsun herkes gibi benim de sorunlarım var. Birincisi insanların yokken benim param olmasından nefret ediyorum; çok zengin değilim; ama üç yıldır biraz para kazanıyorum. Bir kısmını anneme, arkadaşlarıma veriyorum; ama yine de iyi yaşıyorum. Yaşadığım oda kötü; ama kıyafetlerim ve yiyeceklerim gayet iyi, hiçbir şeye ihtiyacım yok. Zaman zaman bu yüzden kendimi korkunç derecede suçlu hissediyorum, aslında suçluyum da. Çoğu zaman bu konuyu düşünmemeye çalışıyorum; ama sinirlerim biraz bozulduğunda buna tahammül edemiyorum. Çünkü çocukluğumdan beri yazmak benim için çok önemli. Bütün yaşamımı buna adadım; ama hiçbir zaman ne yaptığınızı bilemezsiniz, ben de bazen yapmak istediğimi hiç yapamadığımdan korkuyorum. Gerçekten insanî bir anlamı vardır umuduyla Sartre ile birlikte Fransız entelektüel yaşamında bir şeyler yapmaya çalışıyorum; ama çok da umudum yok. Bazen umudun olmasa da çalışabilirsin; ama güçsüz olduğun dönemlerde bu çok zor oluyor. Sevdığım adamdan, bana tattırdığı mutluluktan uzaktayım; eğer uzakta oluşumun nedenlerine gerçekten inanmasam her şey mahvolurdu. Kendimi iyi hissettiğim zamanlarda bu sorunlarla yaşayabiliyorum, herkesin sorunları var. Ama dün gece, karanlık ölümcül bir çukura düşüyormuşum gibi hissettim, iki saat boyunca ateş, keder ve umutsuzluk içinde debelendim. Sonunda hepsini alt ettim, uyuyakalmışım; ama bütün gün güneş gözlükleriyle dolaşmak zorunda kaldım; çünkü gözlerim korkunç görünüyordu. Ama bu kriz benim için çok iyi oldu, kendimi tekrar iyi hissetmeye başladım. Sarhoş olmak ya da büyük bir şok yaşamak kadar yardımcı oluyor insana bu. Şimdi kolayca dayanabildiğim

şeylerin o siyah gölgeler içinde böylesine korkunç ve eziyet verici göründüğünü hatırlamak çok tuhaf geliyor. Aslında hepsi de endişelenmeyi gerektiren şeyler; ama endişelenmenin de bir faydası yok; yaşamayı seçtiysen boşu boşuna endişelenmeyi ve kafa yormayı bırakmalısın.

Birtanem, kalbimin huzuru ve özlemi, Nelson, seninle böylesine rahat ve huzur içinde konuşmak güzeldi; bunlar ki eğer kendimi seninle bir bütün gibi hissetmeseydim kimseye anlatamayacağım şeyler. İyi veya kötü her şeyimi sana anlatmayı, seninse saçımı, omzumu okşayıp, sevgi dolu anlayışlı gözlerle bana bakmanı seviyorum. Aşkın benim için çok değerli. O tatlı dudaklarından sevgiyle öpüyorum.

Simone'un

25 Kasım 1947, Salı

Nelson'ın,

İşte çalışmanın ve çekilen acıların ödülü: Bu boş kır evinde, masamda beyaz güller, etrafımda bir yığın iyi kitapla oturuyorum. Önümde yazmaktan ve okumaktan başka hiçbir şey yapamayacağım koskoca bir ay var. Kendimi öyle iyi hissediyorum ki! Ortalıkta Rus, Yahudi ya da çirkin kız arkadaşlarım yok; annem, kızkardeşim ve eniştem yok; kötü kitapları olan yazarlar yok. Bu harika. Az önce sıcak bir duş aldım, bir sürü küçük bardak dolusu sert elma likörü içtim, kendimi kraliçe gibi hissediyorum. Dün Paris'te yarı açık, yarı yağmurlu bir gün vardı; biraz soğuk biraz ılıktı ama güzeldi. Şehirden ayrılma fikri beni çok heyecanlandırmıştı. Bir temsilciyle görüşmeye giderken güzel bir taksi yolculuğu yaptım ve Amerika'nın güzel fotoğraflarını aradım. Kitabımda yirmi otuz tane güzel fotoğraf olsun istiyorum. Bir sürü gazete ve derginin olduğu büyük bir binaya girdim; bu beni çok duygulandırdı; çünkü ilk özgür gazete Alman işgalinin sona ermesinden bir gün önce gizlice burada basılmaya başlamış. Ellerin altında silahları ve bütün demir kapılar sürgülü, her an Alman askerlerinin içeri dalıp her şeyi mahvetmesinden korkarak çalışan Camus ve genç arkadaşlarını hatırladım. Sartre'la birlikte Paris sokaklarında dolaşmış, olan bitenle ilgili raporlar yazıp Camus'ye götürmüştük; ara sıra kurşunların sıkıldığı caddelerde zevkli bir tehlike yaşamıştık. Amerikan askerlerinin Paris'e geldiği gün ne şenlik yaşanmıştı bürolarda! Bütün gazeteler gün ışığına

çıkmişti, herkes içiyordu ve ne kadar da mutluydu! Bir anlamda hayatımın en güzel anıydı, evet hem siyasi hayat açısından hem de benim kendi hayatım açısından kesinlikle öyleydi. Geleceği çok fazla önemsemek zorunda değildik; çünkü geçmişimizden kurtulmak öyle harikaydı ki! İşgalin bu son anını, Kurtuluş'un bu sersemletici ilk hazzını hepimizin özlemle andığını fark ediyorum. Masmavi bir gökyüzünün olduğu dün sabah buraya geldiğimde bütün bunları hatırladım. Sonra iki saat boyunca fotoğraflara bakarak harika vakit geçirdim. Ama bu ilginç koleksiyonun içinde bile istediğim şeyi bulamadım. Sonra bizimle Londra'ya gelen kurbağa suratlı ufak tefek yayıncıyı görmeye gittim, benim içinde eski makalelerimin bulunduğu küçük bir kitabımı satın alıyor. Bana epey para verecek, bu yüzden memnunum. Karşılıklı gü-lücüklerle sözleşmeyi imzaladık. Sonra da, neredeyse hiçbir şey yemeden radyoya gittim. CGT azınlığından önemli bir sendikacıyı davet etmiştik. Ona ne kadar yardımcı olmaya çalışsak da mikrofon başında konuşmak onu o kadar korkutmuştu ki birkaç defa baştan başlamak zorunda kaldık. Kızarmış bir istakozdan daha kırmızı ve mutsuz görünüyordu; halbuki günlük yaşamında gayet güzel ve akıcı konuşur; ama mikrofon başına oturduğunda, yerinde duramıyor, kıpırdanıyor, öksürüyor, hatta yüksek sesle küfrediyordu; bu yüzden baştan başlamamız gerekiyordu. Gerçekten zor işti! Hepimiz istakoz gibi kızardık. Sonra saat altıda Sartre'la birlikte şık Ritz Oteli'ne gidip tıpkı şık insanlar gibi barda martini içtik. Orada Buenos Airesli son derece şık bir kadınla karşılaştık; yazar, şair ve büyük bir Arjantin dergisi olan *Sur*'un müdürü Victoria Ocampo. Elli yaşında, belli ki bir zamanlar çok güzelmiş, her ne kadar bir sürü incinin ve mücevherin içinde kaybolmuş olsa da hâlâ güzel sayılabilir. Önemli nokta şu ki ülkesinde çok zengin ve önemli bir kadın, bizi dolgun ücretli toplantılara davet edebilir. Bunu ayarlamaya çalıştık, işler yolunda da görünüyor. Amerika'dan ayrılınca (senden ayrıldıktan sonra ve senin Fransa'ya gelişini beklemeye başlar-ken) yaz aylarını (yani onların ılık kışını) Güney Amerika'da geçirmek istiyorum. Bu sadece bir umut; ama kimbilir belki de gerçekleşir, bu beklenti bile Ritz barında oturup martini içmeye değerdi. Sonra giderken gerekli olacak her şeyi hazırladım ve birkaç saat uyudum. Yoğun bir gün olmuş, değil mi? Bir ödülü hakettim; ama istediğim asıl ödülü verecek kişi, yani sen burada olmadığından, burada huzurlu vakit geçir-

mekten daha iyi bir ödöl bulamıyorum. Yani bütün görevlerimi tamamlayıp, hatta fazlasıyla tamamlayıp Paris'ten ayrıldım. Grevler yüzünden tren bulamayacağımızdan korkmuştuk; ama tren vardı.

Çarşamba

Bütün mutluluğumu bozan tek bir şey var: Postacılar grevde. Bu yüzden iki gündür hiç mektup gelmiyor. Grev çok uzun sürmeyecek; ama büyük gecikmeler yaşanacak. Pazartesi mektubumu hemen alamayacağım, korkarım bu mektup da hemen eline geçmeyecek. İnsanın acelesinin olmaması, kalbinde olan bitenin, anıların, umutların, bilgilerin tadını çıkarabilmek ne kadar da güzel. Seni seviyorum.

Bu köy Fransa şartlarında gerçekten çok çirkin; emin ol çirkin bir Fransız köyü bile sizin köylerinizden güzeldir. Büyük şehirlerinizi seviyorum; ama köylerinizden nefret ediyorum! Bu köyde çok hoş gri arduvazlı çatılar, küçük eski evler, ağaçlar ve otlar, küçük sıkıcı dükkânlar var; çok hoş bir yer olmasa da seviyorum burayı. Dışarıda yağmur yağıyor. Geldiğimden beri hiç dışarı çıkmadım. Ayağımda terliklerim eski bir bornoz giyiyorum. Birinci katta küçük bir odam var, Sartre benim de çalıştığım büyük bir odada kalıyor, yaşlı hanımefendi ise yemeklerde ve çay içmek için bir araya geldiğimiz çok büyük bir odada kalıyor. Anlayacağın aşağıya bile inmiyoruz! Uzun bir holün sonunda hasta kaçık kocası kalıyor. Yirmi yıl önce aklını kaçırmış, yedi yıldır da yataktan çıkmıyor. Bütün kepenklerin ve perdelerin kapalı durduğu karanlık bir odada yaşıyor; sadece yatağının çevresindeki perdeler açık ve küçücük bir lamba yanıyor. Onu hiç göremedim. Sartre da on beş yıldır hiç görmemiş. Zaman zaman hafifçe çalan bir zil sesi duyuyoruz, karısını böyle çağırıyor. Yaşlı aşçıyla orta yaşlı hizmetçi evin en alt katında yaşıyor ve gün içinde tabakları yukarı taşıyorlar. Üçümüzün ıssız bir adada yaşadığımızı söyleyebiliriz. Hoş olan ne biliyor musun, herkes ne isterse onu yapıyor, istemezse de diğerleriyle konuşmuyor. Yaşlı hanımefendi gerçekten dünyadaki en tatlı insan; şu anda hasta, neredeyse bütün gün yatakta kitap okuyor ya da radyo dinliyor. Korkunç baş ağrıları çekiyor; ama şikâyet etmiyor. Kafasının içinde devasa şelalelerin ve buradan su içmeye gelen yüzlerce ineğin boynundaki zillerin sesini duyduğunu söylüyor; bir insanın kafasında duyabileceği çok şiirsel bir ses bu; ama o bu durumdan çok memnun. Gece dokuz saat,

gün içinde de iki saat daha uyudum. Kısa makalelerle kitabım için bir giriş yazdım, Amerika'yla ilgili yazdığım her şeyi tekrar okudum, sonra da son bölümü yazmaya başladım. Bugün yaklaşık yedi saat çalıştım. Harika değil mi? Biraz yorgunum, yatağımın yolunu tutacağım.

İyi uykular tatlım, bekle beni. Seni seviyorum.

Simone'un

27 Kasım 1947, Perşembe

Nelson, kocacığım,

Senden hiç mektup alamadım; ama meraklanmıyorum. Çünkü çok rahat bir hayat sürüyorum. Görüyorsun, benim hiç evim olmadı. Böyle olmasını ben istedim; çünkü bu bir sürü sorun yaratıyor. Genç bir kızken ailem fakirdi, bencil soylular bize şüpheyle yaklaşırdı. Yaşadığımız daire kasvetli, hatta pis sayılabilecek bir yerdi, nefret ederdim oradan.⁽⁵⁹⁾ Çok ucuz, küçük ve berbat bir odada kız kardeşimle birlikte kalıyordum, iki yatak zor sığıyordu. Kalktığımızda odada duracak hiç yer kalmıyordu; bu yüzden bütün günü ailenin tamamının bir araya geldiği babamın bürosunda geçiriyorduk; kışın sadece orada ateş yarıyordu. İnsanlardan nefret ederdim. Bu aptal yerde okumaktan ve çalışmaktan nefret ederdim. Sadece evde kimsenin olmadığı öğle sonralarında severdim orayı; o büyük deri koltuğa oturur, Victor Hugo, Musset gibi yasaklı yazarların kitaplarını okur ve kendimi bir kraliçe gibi hissederdim. Ama akşam olduğunda o kirli merdivenleri tırmanıp hiçbir özel hayatın, huzurun olmadığı, annemle babamın bütün akşam tartıştığı o soğuk tatsız eve dönmekten nefret ederdim. Belki de bu kadar kötü bir ev hanımı olmamın sebebi de budur; çünkü evden ve iyi bir eşin yaşamına ilişkin her şeyden delicesine korkarım. Sonraları sınavları geçip bir öğretmen olduğumda otellerde yaşamayı tercih ettim, bu hep hoşuma gitti. Artık kötü otellerden bıktım sayılır; ama onlardan kurtulmak için çaba harcamamalıyım; çünkü bu Fransa'da hep karşılaşılan bir sorun. Hiçbir zaman kendime ait bir evim olmadığından zaman zaman başkalarının evlerine düşkün olurum. Biliyorsun seni sevmeyen önce sevmiştim evini; artık Wabansia'nın lafını bile etmeye gerek yok; çünkü çok fazla şey ifade ediyor. Burada üzerimde sabahlığım, ayağımda terliklerle neden bu kadar mutlu olduğumu açıklamak

isterdim sadece. Yanmış odun ve eski zaman kokuyor burası. Yemekleri seviyorum, kaliteli kır yemekleri var. Her akşam, akşam yemeğinde çorba ve gözleme yiyorum. Elma kurusuyla yapılan ve her akşam büyük zevkle yediğim bir yemek bu. Günler öyle çabuk geçiyor ki; yazarak (bugün sekiz saat yazdım), biraz okuyarak, biraz konuşarak, biraz radyo dinleyerek, sert elma likörü içerek ve bolca uyuyarak...

Ethan Frome'u okuyorum. Kitabın önsözünde, kitabın sonuç bölümü için söylenenlere katılıyorum; bence de pek inandırıcı olmamış. Kitabın geri kalanı için söylenenlere katılmıyorum. Bence Ethan ve Marjorie arasındaki aşk derinden hissedilebiliyor ve çok dokunaklı bir şekilde anlatılmış. Özellikle de Ethan'ın karısı evde yokken, o sessiz evde yenen akşam yemeği bölümünü seviyorum. E. Wharton bu tek bir akşama zengin şiirsel bir anlam katmayı başarmış; son derece sıradan, basit; ama kulağa çok gerçekçi geliyor; kelimelere dökülmemiş bu suskun ama çılgın aşk da çok gerçekçi geliyor bana. Böylesine ölümcül, önemli ve vazgeçilmez bir aşkın sanki fark edilmemiş, günlük yaşamın akışı içinde önemsizmiş gibi yaşanması fikrini çok sevdim. Birbirinden kopmanın acısı, ayrılığın imkansızlığı ile iki insanın yaşadığı o tatlı, alışıldık tartışmalar çok gerçekçi geldi bana. Bu nedenle o çok sıradan ve inandırıcılıktan uzak sonu, yazarın derinlikten uzak oluşunu mazur görüyorum. Bazen bana Thomas Hardy'yi hatırlatıyor; ama Hardy insanogluna daha fazla anlayış gösterir.

Cuma akşamı

Hiç mektup yok. En çok neyi merak ediyorum biliyor musun, uzun süre benden mektup alamasan ne düşünürsün acaba? Umarım sen de benim kadar kendine güveniyorsundur da, mektup alamadığında bunun kendi hatan olmadığını, bunun seni bir gün için bile olsa daha az sevdiğim anlamına gelmediğini biliyorsundur. Öyle umuyorum; ama bazen sen, senden beklenmeyecek kadar mütevazı olabiliyor, kendini o kadar az seviyorsun ki... Pek emin değilim sadece.

Kayda değer bir şey olmadı. Carson Mac Cullers'ın kısa romanlarını okuyorum. Gereğinden fazla kadınsı, şiirsel, ürpertici ve gizli anlamlarla dolu olsalar da seviyorum. Bu kızın çok fazla içtiği için yarı felçli olduğunu ve Amerikan hastanesinde kaldığını söylemiş miydim? Bunu Paris'ten ayrılmadan az önce duydum ve çok üzüldüm. Tuhaf,

çirkin, hassas yüzü, gri flanel pantolonu içindeki zayıf ama zarif vücudu, kısık güneyli sesi çok hoşuma gitmişti. Belki de çok iyi kitaplar yazabilirdi; ama artık onun için pek umut yok. Kocasını çok nazik, sessiz bir adama benziyor; ama o da en az karısı kadar çok içiyor. Yazık.

Akşam yemeğinde harika elmalı turtalar yedim, şimdi de elma likörü içiyorum. Tıpkı Wabansia'daki gibi yatağıma uzanıp biraz kitap okudum, bence bu kitap okumanın en iyi yolu. Paris'te hiç okuyamıyorum; çünkü ne yazık ki hep acelem oluyor. Ama uyumadan önce rahatça uzanabilmek harika. Hoşça kal aşkım. Senin kıymetli mektuplarını bekliyorum, seni beklemekten hiç vazgeçmeyeceğim.

Simone'un

1 Aralık 1947, Pazartesi

Kocacığım,

Senden mektup almayalı çok uzun zaman oldu: Tam iki hafta. San ki bir asır olmuş gibi geliyor. Burada kimseye mektup gelmiyor. Karım benim mektubum da uzun süre eline geçmeyecek, bu yüzden çok hoşlanmasan da sana telgraf çektim. Benim yüzümden huzursuz olman, sabırsızlanman fikrinden nefret ediyorum. Sana sadece aşk ve mutluluk vermek isterken başına benim yüzümden tatsız bir şey gelmesi fikri hiç hoşuma gitmiyor. Aşkım ile sana sadece mutluluk verebilseydim sen belki de dünyanın en mutlu insanı olurdun.

Burada nasıl yaşadığımızı görsen gülerdin. Tıpkı sürekli hasta olan insanlar gibiyiz. Hepimiz üzerimizde sabahlıklar, ayaklarımızda terlikler, günün büyük bölümünü yatağa uzanmış bir halde geçiriyor, alt kata bile inmiyoruz. Bütün bir hafta baş ağrıları içinde kendimi odaya kattıktan sonra yarım saat yürümek istediğimde herkes çıldırdığımı düşündü. Yaşlı hanımefendi bana ilaç vermek istedi. Sonunda onun da başı ağrıdığı halde Sartre'ı razı etmeyi başardım da dar yollarda kısa bir yürüyüşe çıktık. Bu yürüyüş uzun bir yolculuk kadar güzeldi Nelson. Gökyüzü bir pamuk topuydu, yoğun bir beyazlık vardı; bütün ağaçlarla otların üzeri kırağıyla kaplıydı. Bence kırağı küçük dalların ve otların üzerini tamamıyla kapatan kardan çok daha güzel, incecik kaplıyor kırağı onları, böylece çok daha sert, buzlu ve taş gibi görünüyorlar. Etrafta hâlâ insan izlerine rastlanan bomboş bir araziydi. İki ço-

ban bomboş beyaza bürünmüş bir otlakta anlamadığım hareketler yaparak ilerliyor, siyah kolları olan bir rüzgâr gülü son derece trajik görünüyordu. Zaman zaman beyaz bir ağaçtan siyah bir karga havalanıyordu. Oraya buraya belli belirsiz renkler serpilmişti; çalıların arasında küçük kırmızı meyveler, kahverengi toprağın üzerinde buz beyazıyla kaplanmış altın rengi ya da yeşil yapraklar. Burada arazi çok düz; ama yine de yüzümde ve ciğerlerimde sigara dumanı değil de soğuk havayı hissetmek güzeldi. Kendimi yeniden tam anlamıyla zinde hissediyorum. Paris'ten İngilizce ve Fransızca bir sürü kitap getirdim, hepsini şöminenin üzerine düzgünce dizdim. Onlara bakmayı çok seviyorum. Tavan arasından mahzene kadar bütün ev çeşit çeşit kitapla, özellikle de eski kitaplarla dolu; sanki mantar topluyormuş gibi elime bir sepet alıp kitap seçmek öyle zevkli ki. Bir iki sıkıcı kitap okudum. Birisi Henry James'in *What Maisie Knew* adlı sıkıcı bir kitabı, bir diğeri ise bir o kadar sıkıcı olan Ford Madox Ford'un *The Good Soldier* kitabı, hiç ilgimi çekmedi. Şimdi de zencilerle ilgili *American Dilemma*⁽⁶⁰⁾ adlı kalın bir kitap okuyorum, hem de gerçekten büyük bir hevesle. Yazar gerçekten zeki bir adam, çok şey biliyor ve çok şeyden anlıyor. Sadece zenci sorunundan değil Amerika'nın başka birçok sorunundan da bahsediyor, büyük bir tutkuyla okuyorum bu kitabı. Baharda bu kitabı sana getirmemi ister misin? Eğer okuyacak vaktin olursa senin de en az benim kadar ilgini çekecektir; ama çok kalın bir kitap. Bu koskoca kitaba dokunmaktan, iki hafta boyunca okuyacağımı düşünmekten çok zevk alıyorum. Bir kitabı uzun süre elinde tuttuğunda onunla sıkı fıkı olmuş gibi hissediyorsun; ama tabii ki hepsiyle değil.

Sevgilim, Şikago'dan bir mektup daha gönderir misin? Ne yazmak istersen. "Timsah" lafı genç çevirmeni çok şaşırttı, onun için çevirmek zorunda kaldım. Hiç mektup yok. Tıpkı ıssız bir adada ya da tımarhanedeymiş gibiyiz. Sadece ara sıra radyo dinliyor, zaman zaman da Paris'teki birilerine telefon ediyoruz. Grevler başarısız oldu; bu yüzden işçiler kızgın. Eğer tamamen işçilerden oluşan bir parti kurabilirlerse iyi olacak; zaten bazıları da bunun için uğraşiyor; ama bu hiç kolay değil.

Salı

İyi akşamlar sevgilim. Küçük odam çocukken babamın küçük bü-

rosunda oturup bebeklerim için öyküler yazdığım günlerde olduğu gibi sessiz. Burada olduğumuz için çok mutluyuz. Paris'te metro çalışmıyor. Çok az yerde elektrik var, insanlar telefonda Paris'in çekilmez olduğunu söylüyor. Burada da sabahları su ve elektrik olmuyor, zaman zaman akşamları da elektrikler kesiliyor; ama genelde çok rahatım. Sadece mektup yok, sevdiğim adam Nelson'dan hiç mektup yok. *American Dilemma*'yı ve Amerika'yla ilgili kendi kitabımı okuduktan sonra yeniden kadın konusu üzerine düşünmeye başladım. Zencilerle ilgili bu kalın kitap kadar önemli bir kitap yazmak istiyorum. Myrdal zaten kitabında zencilerle kadınların durumları arasındaki benzerliğe dikkat çekiyor; bunu ben de çoktan hissetmiştim. Senin için çok zor olmayacaksa Myrdal'ın *Nation and Family* kitabının Amerika'da bulunup bulunamayacağını öğrenir misin? Bu konuyu araştırırsan şimdiden teşekkür ederim. Senden sık sık küçük şeyler rica ettiğimi fark ettim. Senin benden isteyecek hiçbir şeyin yok mu? Sabırsızlıkla mektuplarını bekliyorum. Umarım kaybolmamışlardır, bir süre sonra elime geçerler. Onlara öyle ihtiyacım var ki: sarı kâğıtlara, daktiloyla yazılan kelimelere, sevgili kocamın el yazısıyla yazılmış ismine, ancak o zaman puslu bir hayal olmadığına inanabilirim, o zaman uçup gitmezsin, hiçbir zaman; çünkü bazen ete kemiğe bürünmüş bir gerçek olduğuna inanmak çok zor oluyor. Böylece kendime uykudan önce bir masal anlatmadığıma inanabilirim. Benim çok uzaklardaki, belli belirsiz sessiz aşkım, nasıl küçük bir kızken Tanrı'ya inanıyorduksan sana da öyle inanmalıyım; tek fark şu ki bizim aramızda aldatmaca yok, bir gün kollarınla saracaksın beni ve dudaklarımız kavuşacak.

Haydi uzun uzun öpüşelim.

Simone'un

6 Aralık 1947 Cumartesi

Tatlım,

Bir posta güvercinine dönüşememen ne kadar da kötü. Seni tembel şey, pazartesienden önce senden hiçbir şey alamayacağım galiba. Tam üç haftadır senden haber alamıyorum. Allah aşkına, ölmediğini biliyorum; ama Wabansia Avenue'de havanın nasıl olduğunu bilmeden nasıl yaşayabilirim ki? Kendimi çok uzak ve üzgün hissediyorum. Bazen

çantamdan yazdığın eski mektupları çıkarıyorum; ama hepsini ezbere biliyorum. Senin bir zamanlar nasıl olduğunu bilmek ya da hâlâ aynı sen olduğunu varsaymak yetmiyor bana. Çevrende, sağı solu belli olmayan kafanda ya da sıcak güzel kalbinde neler dönüyor bilmeliyim. Gelecek hafta da senden haber alamazsam sana telgraf çekeceğim. Artık endişelenmeye başladım. Buralarda çok az şey değişti; senin sessiz sakın yaşamından da az; bazen aniden elektrikler kesiliyor, mum ışığında duvarlarda güzel gölgeler beliriyor; ama bu ışık yazı yazmak için pek uygun değil. *Ethan Frome*'u yaşlı hanımefendiye verdim, o da hevesle okudu. Ben de Amerika ve Amerikan edebiyatıyla ilgili yeni şeyler öğrenmeye devam ediyorum. Öğrenmeliyim; çünkü kocam genç bir Amerikalı. Ama karısı Fransız bir kurbağa olduğu halde bu zalim koca Fransa hakkında bir şeyler öğrenmeyi hiç mi hiç önemsemiyor. O. Henry'nin *The Five Millions* adlı öykülerini okuyorum. Bazılarını seviyorum; ama bazılarında mizah çok yoğun ve zorlama kullanılmış; ama bazen öykülerini öyle komik anlatıyor ki insanları, sokakları olduğu gibi yansıtabiliyor; bana tam bir Amerikalı gibi geldi. Sonra Thoreau'nun *Walden* kitabını yeniden okudum. Yazar pek engin görüşlü değil, biraz da geri kafalı. Thoreau'yu, sebze yemek ve kadınlardan uzak durmak konusunda yazdığı saçmalıkları sevmiyorum. Sen böyle biri olsaydın çok yazık olurdu! Bazen de sıkıcı biri olabiliyor. Ama bazı şeylerden iyi anlıyor. Ben de ağaçları, parkları, ormanları ve karı sevdiğimden kitapları hoşuma gidiyor.

Lütfen *God's Angry Man*'in ilk bölümü *How Are You On The Goose?*'un ne anlama geldiğini söyler misin? Birkaç Amerikalı'ya sordum, bana *Goose*'un sadece yemekten hoşlandığım yağlı bir kuş olduğunu ya da çok müstehcen bir anlamda kullanıldığını söylediler. İki anlamı da uymuyor. Rus arkadaşım ile çıldırmak üzereyiz. Koskoca *American Dilemma*'nın yarısını okuyup bitirdim, kitap çok ilginç. Kendi kitabım da çok hızlı ilerliyor. Yarın Şikago'dan bahsetmeye başlayacağım, elimden gelenin en iyisini yapacağım. Sabahlıklar, terlikler, elmalı kekler ve elma likörü; gazetelerdeki kötü haberlerden başka anlatılacak bir şey yok. Biliyorsun gazeteler benim için çok yararlıydı; yuvamızdayken sen çoğu zaman uyurken ben yatağa uzanır onları okurdum.

Hoş olmayan şey ise bazı mektupların, eski yeni birbirine karışık

gelmesi. Bazı posta kutuları grevciler tarafından kırılmış, mektuplar da hendeklere atılmış. Umarım seninkiler kaybolmamıştır. Eğer öyleyse hırsımdan ağlarım.

Tanrı-Ramadier onu bize nasıl verdiyse Tanrı-Schuman da bizden aldı onu, Eyüb'ün dediği gibi... Her ne kadar ilgilensek de çok fazla zevk almadığımız için o kadar da önemli değil. Sessiz bir odada oturup kendim için yazmayı tercih ederim.

Salı

Birtanecik sevgilim Nelson, sonunda bu sabah yaşlı hizmetçi kahvaltıyla birlikte senden bir mektup getirince öyle mutlu oldum ki! Pancurlarımı açmak için yataktan fırladım, sonra yatağa dönüp sarı sayfaları önce aşkla ve açgözlülükle sonra da yavaş yavaş aşkla okudum. Ayın 29'unda yazılmış bir mektuptu, yani bir mektubunu kaçırmıştım. Sanırım o mektubun şu anda Paris'te. Yarın yaşlı hanımefendinin oğlu geliyor, bütün mektuplarını getirecek. (Artık kalbinde hiçbir sorun olmadığını, sadece dişlerinde bir sorun olduğunu biliyorum.) Mektubunu aldıktan bir saat sonra annem telefon etti, hediyeni yeni almış, içinde öyle çok şey varmış ki mükemmel olduğunu söylüyor; tıpkı çocuklar gibi sevinçten çılgına dönmüş. Bir kez daha teşekkürler aşkım. Her şeyi büyük bir dikkatle aldığını, paketlediğini ve gönderdiğini hayal edebiliyorum; sana çok zahmet oldu, verdiğin zahmetin karşılığında sana aşk, aşk veriyorum.

Anlatacak öyle çok şey var ki nereden başlayacağımı bilemiyorum. Her şeyi karmakarışık, aklıma geldiği gibi anlatacağım. Birincisi Edith Wharton'a önyargılı yaklaştığım doğru. Uzun zaman önce savaşa giden bir gençle onun için yas tutan annesini anlatan çok sıkıcı bir kitabını okumuştum. Ama sana da söylediğim gibi *Ethan Frome*'u çok sevdim. Yılbaşı hediyesi olarak bu kitabı düşünmen çok hoştu sevgilim. Kitabın arkasında hoş bir çam ağacı resmi var, kitaba tam bir yılbaşı hediyesi görüntüsü veriyor. Her zaman iki farklı kadın olduğumu söylesen de bu hiç doğru değil; zaten bunlardan birisi bile seni sevmeye yeter. Mektuplarımla makalelerim arasındaki tek fark birinin Fransızca, diğerrinin İngilizce yazılması, gerçekten. Eğer Fransızcam İngilizcem kadar zayıf olsaydı çok kötü bir yazar olurum. Bu küçük fark sakın aldatma-

sın seni, ben tek bir kadını. Aslında kitaplarımı ya da makalelerimi yazarken seni sevdiğimi söylediğim zamanki kadar dürüst olmaya çalışıyorum. Sana seni sevdiğimi söylerken de sanki bu konuda uzun bir yazı yazacaktım gibi aşkımın gerçekliğini kalpten düşünüyorum. Şaka yapmıyorum. Aşkımızı uzun uzun, ciddi bir şekilde düşünüyorum. Sürekli verdiğin onca şeyi, benimse sana veremediklerimi düşünüyorum. Sevgilim, yine de iki farklı kadın olduğum fikrinde ısrar ediyorsan, emin ol ikisi de sana âşık ve içlerinde en güzeli aptal olanı.

Nelson, tatlım, Yahudi kız ve yaşlı kadın hakkında anlattığın küçük öykün beni çok rahatsız etti; bütün sabah nasıl Brasillach'ın ölümünü düşündüysem, anlattıklarını da aynı ciddiyetle düşündüm; çünkü seninle ilgili en küçük bir şey bile benim için çok önemli. Genel fikir şu ki aşkımıza ihanet etmediğin sürece (ki istersen bunu yapabilirsin) kendini özgür hissetmelisin. Seni zevk alacağın şeylerden mahrum bıraktığım için sık sık ne kadar suçluluk hissediyorum bilemezsin. Aramızdaki hiçbir şeyi mahvetmeden de, senin bir kadınla, hatta hoş bir kadınla, hatta Wabansia'daki yuvamızda sevişebileceğini biliyorum; mektuplarımda senden bunun aksi bir şey istediysem bundan utanç duyarım. Ben uzakta yaşadığıma göre senin istediğin zaman kadınlarla beraber olmaman için hiçbir sebep yok. Aslına bakarsan seni fiziksel ve cinsel anlamda da kıskanacak kadar çok seviyorum. Seni bir kızı öperken, onunla sevişirken düşünüp de kalbimde bir sızı duymamam için çok soğukkanlı olmam gerekir. Ama böylesi bir hayvani içgüdünün de çok fazla önemi yok. Öyküyü okumaya başladığımda bana bu kadınla bir gece geçirdiğini söyleyeceğini sandım; başlangıçta açık sözlülüğün bana bunları içtenlikle söylediğin için memnun oldum, sonra da kalbimde bir sızı duydum ve bunu atlatacağımı düşündüm. Dürüst olmak gerekirse aşkımıza bu kadar özen göstermen beni çok rahatlattı, kalbim şükranla doldu. Ama sonra pişmanlık duydum. Belki de bazı şeyleri sana çok iyi açıklayamıyorum. Çok aç olduğunu, sana harika bir romlu kek ikram edildiğini, senin de onu yemek yerine bana gönderdiğini varsayalım. İşte aynı böyle hissettim. Bu bir armağan, anlıyor musun? Cömert ve sevgi dolu, hoş bir aşk armağanı. Ama bunu yapmak zorunda değildin, romlu keki yiyebilirdin. Bizim, yani ikimizin romlu kekini de her zaman bana ikram edersen kendimi suçlu hissedirim ve pişmanlık duyarım. Şunu söylüyorum birtanem, bir da-

haki sefere bir kadın tarafından baştan çıkarıldığında ne istiyorsan onu yap, istersen onu Wabansia'daki evimize götür. Bunu gerçekten istiyorum. Böyle yaparak beni incitmekten korkmamalısın. Sadece ben geldiğimde orada olmamasını ve kalbinin çok derinlerine girmemesini istiyorum. Böylesi bir durumda tek sorun, onu bıraktığında kızın mutsuz olmamasıdır. Sadece buna dikkat et. Sana daha önce de söylemiştim, aşkımıza zarar vermediği sürece sorun değil.

Görüyorsun neredeyse *Œil pour œil*⁽⁶¹⁾ kadar uzun bir inceleme oldu bu. Özetlersek: Gelecek sefer eğer istiyorsan o kadınla yat. Bu sefer böyle bir şey yapmamış olmanı nazik, güzel bir hediye olarak kabul ediyorum. Ama bir hediye, nafaka değildir; kimse verilen nafaka için minnettar olmaz; çünkü o kişinin hakkıdır. Bana hiçbir şey borçlu değilsin. Bu yüzden hediyen benim için değerli ama lütfen bunu tekrarlamayalım. Bir şey daha, biliyorum söylememe bile gerek yok; ama bana her zaman doğruyu söyle. Bir şey daha: Seni seviyorum.

Politics'in bu sayısını almana ve ilgilenmene sevindim. Rousset'nin kitabının tamamını bulmaya çalış. Merleau-Ponty'nin makalesini okudun mu? Çok eski bir arkadaşımıdır, hatta en eskisi. Yirmi yıldır tanırım onu. *T.M.*'de, radyoda ve her yerde bizimle çok sıkı çalışmıştır. Şahsen kendisini pek sevmem⁽⁶²⁾, baharda geldiğimde sana ondan bahsederim; ama komünizme yaklaşımımızı değerlendiren makalesi çok ilginç. Sartre'ın makalesinde ya sen ya da çevirmen bir yanlışlık yapmış olmalısınız. Yazarken sarhoş değildi, sadece insanların d'Holbach'la diyalektik materyalizmi birbirine karıştırmaması gerektiğini yazmıştı. Yoksa sen mi sarhoştun tatlım? Bu arada hoş şişesi için satın aldığımız garip liköre ne olduğunu hiç söylemedin. Kimse tadına baktı mı? Ya sen?

11 Aralık 1947, Perşembe

Nelson, aşkım,

Bugün bütün gün Şikago'da olduğunu sanıyordun; ama hayır bu doğru değil, burada, bu kır evindeydin. Dün "*le bon pigeon de La Po-uéze*" son mektubunu getirdi, bir tür buğu vardı mektubunda, sonra bu buğu büyüdü, büyüdü, sana dönüştü; ben de gitmene izin vermedim. Daha önce birlikte yaşadıklarımızı yeniden yaşadık: Küçük İtalya'ya

gittik, Chianti içtik, taşra hapishanesini ziyaret ettik, Endor cadısına baktık, müzik dinledik, romlu kek yedik, viski içtik, unutulmuş sokaklarda dolaştık. Bir keresinde bana: "Seni elimden kaçıramazdım", bir keresinde de "Seni kimse benden alamaz" ve bir keresinde de "beni çok mutlu ettin," demiştin. Sadece iki mektup bile seni ete kemiğe büründürüp gerçekmiş gibi görünmene yetiyorsa seni gerçekten gördüğümde ve sana dokunduğumda kimbilir ne olacak? Çok güvenli, hep kilitli duran bir kasam var, içinde saklıyorum beni kalbimden vuran bütün bu sözlerini, bakışları, gülüşleri, öpücükleri. Onlara zarar vermemek için çok sık bakmıyorum; ama bugün kasamı açıp içindeki her şeyi çıkardım, delice kalbime bastım. Bütün gün boyunca bu kadar yakınımda olman öyle güzeldi ki aşkım.

Sana da mutlu yıllar sevgilim. Aşkımız yüzünden kendini daha iyi hissettiğini söylemen beni ne kadar memnun etti anlatamam. Umarım yaşadığın bu mutluluk benimki kadar gerçek ve katıksızdır. Artık güzel bir seyahat planı yapma vaktinin geldiğini söylüyorsun. Burada benim kocaman bir Amerika haritam var. İki günden beri bıkıp usanmadan ve dikkatle bu haritayı inceliyorum. Evet, ben şahsen Meksika'ya gitmeyi tercih ederim, zaten şimdiden çok kesin planlar yapmak da imkânsız. Mart ayı içinde Amerika'da olacağımdan ve beş ay orada kalacağımdan neredeyse eminim. Ama para işini ne yapacağım bilemiyorum. Galiba biraz para kazanabilmek için en azından iki hafta New York'ta kalmam, sonra da bir aylığına Los Angeles'a gitmem gerekecek. Geriye kalan zamanın tümü sana ait. İkimizin parası ve senin olanaklarıyla birlikte hoş bir seyahate çıkmak güzel olurdu; ama çıkamazsak da Wabansia'da senin kollarında uyumak öyle güzel olacak ki benim için başka hiçbir şeyin o kadar da önemi yok. Şimdilik baharda birlikte süreceğimiz hayatımızla ilgili söyleyebileceklerim bunlar. Evet, söylenecek bir şey daha var. Bunu dört gözle bekliyorum. Nelson, çok şeyimiz var paylaşacak; ama hâlâ bunu yapacak fırsat bulamadık. Birlikte geçireceğimiz bu günlerde gerçek bir karı koca gibi olmalıyız. Bunu düşündüğüm zaman zevkten bayılacak gibi oluyorum. Göreceksin sevgilim harika bir eş olacağım, gerçekten harika bir eş olacağım. Sakın korkma yalnız adam. Bromfield'i alt ettiğine çok sevindim; peki öbür dört toplantıda neden bahsettiniz? Paramı bile alama-

dığın halde neden bu kadar seviniyorsun? Yoksa tıpkı benim gibi sadece gevezelik etmekten zevk aldığın için mi? Ama ben sadece seninle birlikteyken gevezelik etmeyi seviyorum, yaşlı aptal kadınlar için gevezelik etmeyi değil. Bu konuyu bana açıklasana.

Siz Amerikalıların *Gizli Oturum* adlı oyunu çok sıkıcı bulmanız ne kadar da tuhaf. Bu oyun Paris'de ne sükse yaptı bilemezsin. Galiba oyuncular orada pek iyi bir iş çıkaramadılar, halbuki burada çok başarılıydılar, hatta oyuna bir dinamizm bile kattılar.

Sana Schumann'ın Alsace'lı olduğunu söylemeyi unutmuşum, komünistler ona çok huysuz anlamına gelen "Le boche" ismini takmışlar. Ama gerçekten çok muhafazakâr ve gerikafalı bir adam.

Kaliforniyalı arkadaşım Hollywood'da yapılan adli soruşturmalarla ilgili çok komik bir mektup göndermiş. Gary Cooper, Ginger Rogers ve diğerlerinin davranışları hem çok komik hem de çok korkunç. Arkadaşım Amerika'dan fena halde korkmaya başlamış. G.I. ile evlendiği ve önceden bir hiçken (Ransen belgeleri⁽⁶³⁾) olan Rusyalı beyaz bir mülteciyken) artık Amerikalı bir kadın olduğu için çok mutluydu. Artık Amerika'nın izlediği bütün politikalardan nefret ettiği için bir Amerikalı olmak istemiyor, Hollywood'un kokuşmuş bir yer olduğunu söylüyor, orası hakkında korkunç şeyler anlatıyor.

12 Aralık Cuma

İşte bildik Nelson festivallerinin yaşandığı bir hafta daha! Bu, sende aldığım üçüncü mektup! Senden aldığım ilk mektupta iyi bir kurbağa nasıl olmalı sorusuna yedi emirle cevap vermişsin. Tabii ki hepsine katılıyorum. Ne kadar da güzel bir mektuptu. Seni sevdiğim ve senin tarafından sevildiğim için duyduğum memnuniyet öylesine çığrından çıktı ki ne dün gece uyuyabildim ne de bugün bütün gün çalışabildim. Sadece hayal kurdum, gözlerim kapalı veya açık, tekrar tekrar seni, sadece seni hayal ettim. Seni öyle çok özledim ki.

Evet, *Moby Dick*'i iki veya daha fazla kez okudum. Çok severim bu kitabı. Edith Piaf zaman zaman çok yavan olabilir; muhteşem olduğu zamanlar da vardır; beni "kulağa hoş gelen" birçok sestten çok daha fazla memnun eden "boğuk" bir sesi vardır.

İyi geceler, aşkım. Bu sessiz kır evinde hiç geç vakte kadar oturmu-
yorum; ama Güney Afrika'dan yaşlı hanımefendinin oğlu, karısı ve ço-
cukları geldi, hep birlikte deliler gibi içtik. Son mektubunu yaşlı baya-
nın oğlu getirdi. Önce çok kaliteli beyaz ve kırmızı şaraplar içtikten
sonra canlı renklerde ama çok sert olan Fransız likörleri içtik. Kendi-
mi öyle yorgun ve uykulu, hatta neredeyse hasta hissediyorum ki. Ama
sana âşık olan, ayık ve ağırbaşlı olan ben değil, seni bütün ben, hem
sarhoş hem ayık, hem mutsuz hem mutlu, hem hasta hem de sağlıklı
ben seviyor. İşte bu sarhoş halimde sana şunu söylemeden uyuyamıyo-
rum: Nelson, seni öyle çok seviyorum ki. Kendimde mükemmel olan
hiçbir şey göremiyorum, sende de öyle; ama sana duyduğum aşk bu
dünyadaki her şeyden daha değerli benim için. Seni sevdiğim, senin ta-
rafından sevildiğim için ne kadar da şanslıyım. Kelimeler mutsuz edi-
yor beni. Artık susacağım. Seni sevdiğimi söylemek için bütün bede-
nime, az veya çok benim olan her şeye ihtiyaç duyuyorum; kalem ve
mürekkep bunu anlatamayacak kadar kuru geliyor. Bırak üç dört ay
birlikte vakit geçirelim de sana aşkımı göstereyim.

Sarhoş kurbağa

15 Aralık 1947, Pazartesi

Birtanecik timsahım,

Benimkişine-kıyasla senin yaşamın bir tür çılgın, heyecan verici
macera; ama bu sessizlik ve monotonluktan ben öyle hoşnutum ki.
Hiçbir şey olmadığı zamanlarda en küçük bir şey bile nasıl da değerli
görünüyor. Bugün biraz yürüyüş yaptım; bu, geldiğimden beri üçüncü
yürüyüşümdü, bir saat bile sürmedi; ama yine de benim için muhte-
şemdi. Gökyüzünün ne kadar mavi olabileceğini unutmuşum. Aralık'ta
olmamıza rağmen küçük evlerin duvarlarında güller, ağaçlarda birkaç
sarı yaprak vardı. Muhteşem bir renk bu sarı! Gördüklerim karşısında
şaşkına döndüm.

Sonra, geçen Cumartesi yaşlı hanımefendinin oğlu geldi, tam da be-
nim yaşlarımda. İkimiz de yirmi iki yaşındayken tanışmıştık, uzun za-

man oldu! Sartre henüz bir öğrenciyken, hayatını kazanmak için ders verdiği zamanlarda Sartre'ın öğrencisiydi. O zamanlar yaşlı hanımefendi zengindi, çok tembel ve aptal oğluna özel ders aldırarak parayı bulabiliyordu. Sartre, yaşlı hanımefendiyle bu şekilde tanışmıştı, ben de onun aracılığıyla tanıştım. Annesiyle de çok iyi arkadaşlık; delikanlıyla da aramız çok iyiydi. Çok geç vakte kadar onların evinde oturdum akşamların birinde yine onlarda kaldığımı ve delikanlının odama gelip, gülererek benim yanımda uyuyup uyuyamayacağını sorduğunda ne kadar şaşırdığımı hatırlıyorum. Öyle genç ve toydum ve delikanlı öyle yakın arkadaşım ki sadece şaka yaptığını düşündüm; ne söyleyeceğimi bilemeyerek, "Neden olmasın?" dedim. Sonra bana çok çirkin bir eşarp getirip eğer onunla yatarsam bu eşarpın benim olacağını söyledi. Belli ki yine şaka yapıyordu; ama bana çok fazla sokulmuştu; ben de yatağın belki de iki kişi için çok küçük olduğunu söyledim; ama o iyi olduğunu söyledi ve birden üzerime abandı. Aklını mı kaçırdın, diye sordum! Hediye ettiği eşarpın bile işe yaramadığını ve benden karşılık göremeyeceğini anlayınca bırakıp gitti. Daha önce aramızda hiçbir şey geçmediğinden gerçekten şaşırmıştım. Aradan yıllar geçti; o annesinin bir sürü malının mülkünün olduğu Arjantin'e gidip kimsenin olmadığı sığır çiftliğinde yapayalnız, berbat bir hayat geçirdi. Çok hoş, zeki bir Yahudi doktorla evlendi. Birbirlerini çok seviyorlardı; ama birbirlerine cehennem azabı çektirdiler, kız bu kadar ücra bir yerde yaşamaya dayanamayıp aklını kaçırdı. Bir gün iki arkadaşıyla öğle yemeği yerken bir ara çok kızmış. Banyoya gidip suratında belli belirsiz bir gülümsemeyle odaya geri dönmüş, sonra da: "Fareleri öldürmek için kullandığımız bir şişe strikninin hepsini mideme indirdim," demiş. Kocasını ise omuz silkip, "Çok aptalca bir şaka!" demiş. O da, "Şaka değil, git ve bak!" diye cevaplamış. Sonra birdenbire iyice afallayıp, "Yardım edin, ölmek istemiyorum!" diye bağırmağa başlamış. Hemen bir doktor çağırılmışlar, kendisi de doktor olduğundan ne yapılması gerektiğini söyleyip biraz süt ve kloroform içmiş. Ama gün biterken korkunç acılar içinde ölmüş. İntiharla ilgili bir rapor yazmaya gelen polisler, kadını kocasının öldürdüğünü söylememeleri için para istemişler; adam parayı vermediği için bir süre cinayetle suçlanmış. Ölen kadının mezarını açıp midesine bakmak zorunda kalmışlar. Kadının midesinde striknin

bulununca sahtekâr polisler hapse atılmış, kadının kocasını ise kendi haline bırakmışlar. Tabii ki mutlu olamadı. Sonra on iki yıl önce Fransa'ya geri döndü, bir kıza neredeyse âşık oldu; ama karısının yarısı kadar bile değil. Kızı Arjantin'e götürmek istemedi. Tam gemisi ayrılmak üzereyken kız yetişip gemiye atlayıverdi, ne kadar da romantik değil mi? Yolculuk için gereken parayı telgrafla ailesinden istemek zorunda kaldı. O kızla evlendi, iki tane çocukları oldu; ama kız onun çok zengin olduğunu sanıyordu, onunla âşık olduğu için değil parası için evlenmişti, bu yüzden ona karşı çok ilgisiz ve kayıtsızdı. Adam bütün günlerini deli gibi sevdiği kıızıyla dışarıda geçiriyordu. Eski karısının trajik ölümünü unutamadığından karısına çok nazık davranıyordu; ama bu nezaket nefrete dönüştü, artık onu terk etmek ve yalnız kalmak istiyordu. Bu yüzden buraya geldiklerinde birbirlerine neredeyse tek kelime etmiyorlardı. Kadının soğuk, insanı hüznölendiren bir güzelliği var. Kocasını ise tekrar görmek çok garipti: aklımda genç bir çocuk kalmış; ama karşımdaki koskoca bir adamdı, hatta neredeyse yaşlı bir adam. İlk başta kimseyle konuşmak istemedi; çok aptal, vahşi ve yabancı göründüğünü düşünüyordu. Ama onu gördüğümüz için memnun olduğumuza anlayınca çok neşelendi, bana sevişemediğimiz o geceyi hatırlayıp hatırlamadığımı sordu. Bana verdiği eşarp çok çirkin olduğu için öyle olduğunu söyledim; ama özellikle de soğuk sarışın karısının yanında bu konudan bahsetmek benim için hiç kolay olmadı. Sonra Güney Amerika'ya yapacağımız yolculukla ilgili planlar yaptık, eskiden olduğu gibi çok komikti, gece ikiye kadar hep birlikte içtik. Sabah kalkıp gittiler, sonra o karısıyla çocuklarını burada bırakıp Amerika'ya döndü. Bütün bunlar yaşlı hanımefendiyi çok üzüyor.

Sali

Bromfield'e dersini verdiğin, varoluşçuluğu orada temsil ettiğin için çok mutluyum; ama gidip Jean Wahl'le tartışmamakla akıllılık etmişsin. Evet, onu çok iyi tanırım. Okuldaki son senemde, 21 yaşındayken kendisi benim öğretmenimdi; benim de öğretmen olabilmem için geçmem gereken son sınavımdaki kurul üyelerinden biriydi. Ufak tefek bir Yahudidir, çok fazla şey bilir; ama çok anlayışsızdır, çok soyut düşünen, insanlıktan uzak bir adamdır. Acımasız öğretmenler hep böyle

olur zaten. Savaş sırasında Almanlar tarafından esir alınıp Drancy'ye, Yahudilerin Almanya'dan sınır dışı edilmeden önce tutulduğu kampa gönderilmiş; orada büyük bir şemsiyenin altında uyurken neredeyse aklını kaçırmış. Sonra, talih yardımına nasıl koştu bilmiyorum ama serbest bırakılmış ve Güney Afrika'ya gitmiş; ancak savaş bittikten sonra Fransa'ya dönmüş. Cinsel anlamda erkeklere karşı büyük bir sempatisi vardı; kendisi çok kısa boylu olmasına rağmen uzun boylu ve genç öğrencilerinden biriyle evlenmeyi başardı ve ondan iki çocuğu oldu. (Acaba gerçekten ondan mı? Her neyse kadının iki çocuğu var işte!) Bugüne kadar gördüğüm en komik çift. Varoluşçuluk hakkında çok fazla şey biliyormuş gibi görünmeye çalışır (Bir öğretmen için çok az şey bildiğini söylemeye çalışıyorum, yoksa evcimen bir genç için çok fazla şey biliyor.), ayrıca Sartre ile bana çok samimi davranmaya çalışırdı; biz ise görüşlerinden hoşlanmadığımız için ondan uzak durmaya çalıştık, artık birbirimize çok mesafeli davranıyoruz. Kimsenin onu anlamayı başaramadığını da söylemeliyim, hiçbir öğrencisi bunu başaramadı; bana kalırsa o bile kendini anlayamıyor, bu yüzden onunla bir tartışmaya girmen senin için oldukça zor olabilirdi.

Sevgilim, aynı anda aynı karara vardığımız ve New Orleans'a gitmekten vazgeçtiğimiz için memnunum. Ama Meksika'nın Orta Amerika'dan daha iyi olduğunu düşünmüyor musun? Bir arkadaşım kısa bir süre önce Meksika'ya gitti, bana birkaç fotoğraf gönderdi ve harika bir yer olduğunu söyledi. Orayı görmek için çıldırıyorum. Sen daha önce orayı gördüysen (ama öyle büyük ki eminim senin de görmediğin yerleri vardır) ve bir kez daha oraya gitmek istemiyorsan seninle bir anlaşma yapabiliriz: Hem Guatemala'ya hem de Meksika'ya gidelim. Ne dersin? Ama hâlâ Orta Amerika'ya gitmekte ısrarlıysan, ben sana uyarım; çünkü seviyorum seni.

Evet, seni seviyorum, aşkım. Seksenime kadar yaşamayı planlıyorum; ama madem sen yetmiş yedine girince öleceksin,⁽⁶⁴⁾ yetmiş sekiz yaşındayken senin kollarında ölmek istiyorum. Evet ömrümün koskoca iki yılını senin için feda ediyorum. Minnettar mısın? Biliyorsun, koskoca dünyayı birlikte dolaşırken ve küçücük yuvamızda otururken iki şey yapacağım: Sana Fransızca öğreteceğim (bunda çok ciddiyim), herhalde üç ay boyunca günde bir saat çalışırsak bir şeyler öğrenirsin,

bir de sana kendimle, gençliğimle her şeyimle ilgili bir sürü yeni öykü anlatacağım. Beni daha yakından tanımanı istiyorum; ama sen hiç soru sormuyorsun, bu yüzden seni sıkmaktan korkuyorum. Bak hemen şimdi sana bir şey söyleyeyim: Aslında ben yemek pişirebilirim. Savaş başladığında hâlâ öğretmenlik yapıyordum, çok param yoktu, sadece bana yardımcı olan Kaliforniyalı arkadaşım vardı (o zamanlar Kaliforniyalı değildi, aslında hiçbir şey değildi). Mutfaklı bir oda kiralayıp üç yıl boyunca Sartre, arkadaşım ve kendim için bütün yemekleri ben yaptım. Bu çok zor bir iş sayılmazdı; çünkü lahana ve şalgamla, ara sıra da şehriyeden başka yiyecek pek bir şeyimiz olmuyordu, zaten bunları da hep haşlıyorduk. Sonra ikinci yıl, yaşlı hanımefendi haftada bir defa et göndermeye başladı, hatta pembe odada akşam yemeğine arkadaşlarımı davet etmeye bile başladım. İşler hem kolaylaşmış hem de biraz daha zorlaşmıştı; çünkü et her zaman biraz kokmuş oluyordu, kimsenin etin o bayat tadını almaması için dikkatli olmam gerekiyordu. Şehriyeler çoğu zaman kurtlu oluyor, bezelyeler de kurtlu oluyordu, bu yüzden bunları ayıklamakta bayağı zorlanıyordum. Sonra lahanayı suda pişirmeme rağmen sanki tereyağında pişirmiş gibi yapıyordum. Çok az havagazımız olduğundan lahanayla çorba pişmeye başladığında çok fazla gaz harcamamak için onları yatağımın içine koyardım. Gördüğün gibi başta lahanayı bulmak gibi bir sürü sıkıntımız vardı; ama yemek pişirmek için çok fazla vakit harcamadığım ve üç yıl boyunca çok fazla kilo vermeden bu şekilde yaşadığımız için kendimle gurur duyuyorum. Geçen sene sırf annemle arkadaşlarıma et ve mantar alabilmek için kâh trenle, kâh bisikletle Paris'ten seksen mil uzağa bile gittim. Bir keresinde şalgamdan ve kokmuş etten hiç şikâyet etmeyen ve hep bana yardımcı olmaya çalışan Sartre'la birlikte gitmiştik, trenle geri dönerken İngiliz ve Amerikan uçaklarının makineli tüfeklerinin saldırısına uğramıştık. Bir sürü insan ölmüş ya da çok kötü yaralanmıştı; vagonlar istiflenmiş et kokuyordu (herkes tıpkı benim gibi yiyecek bir şeyler almaya gitmişti), bu kana bulanmış insan bedenleriyle sığır kokusu karışımı hiç de hoş değildi. Küçük bir istasyonda durup ölümlerle yaralıları bıraktıktan sonra yeni bir saldırıdan korkarak yola devam etmemiz de hiç hoş değildi. Sonunda biliyorum öyle yapmak zorundaydınız; ama bütün trenleri durdurup herkesi öldür-

mekten bıktınız da ortalık sakinleştii. Kimse kızgın değildi, sadece herkes biraz korkmuştu. Sonra Kurtuluş sırasında bir hafta kadar havagazı olmadan kâğıtları yakarak yemek pişirdik. Şehriye haşlanana kadar tavanın altında katlanmış gazete kâğıtları yakmak zorunda kaldık, gerçekten zor ve sıkıcı bir işti. İşte üç yıl boyunca böyle yaşadım; ama benim için bir tür oyundu bu, hatta zevk bile alıyordum; ama artık oyun bitti, artık yemek yapmaktan eskisinden daha fazla nefret ediyorum. Ama eğer Guatemala çöllerinde hastalanırsan ve yemek pişiremez hale gelersen sana çok yardımcı olabilir, yeniden yemek pişirebilirim. Eğer istersen bana gülebilirsin, seni şeker, ahmak adam. Beni sevdiğin sürece bana gülebilirsin. O kadar aptal değilim. Beni bu şekilde incitmezsin. Dergideki kadını evimize götürseydin de beni incitmezdin; ama sana benim Le petit kafemde randevu vermesi de çok küstahca! Şu dünyada kutsal olan hiçbir şey kalmadı mı?

Hoşça kal canım, yedi saat boyunca kitabımı yazdıktan sonra sana da bu kadar uzun bir mektup yazdığım için artık yorgunluktan ölüyorum. Aa! Sen de kendi kitabın üzerinde çalıştığın için ne kadar mutlu olduğumu söylemeyi unuttum. Evet baharda hazır olmalı ki geldiğimde okuyabileyim, böylece tam bir tatil yapabiliriz. Nelson, kocacığım, bütün bunlar uzak değil, bak yarısını geride bıraktık bile. Sevgilim, öyle harika bir adamsın ki zaman zaman kalbimden sadece "ne harika adam, benim harika sevgilim" sözlerini geçiriyorum. Benim kalbimin de ne kadar harika olduğunu hissetmeni istiyorum. Sana upuzun, mutluluk dolu, harika bir öpücük gönderiyorum.

Simone' un

18 Aralık 1947, Perşembe

Birtanecik timsahım,

Sana birkaç kitap eleştirisi göndereceğim; çünkü okumaktan ve yazmaktan başka hiçbir şey yapmıyorum. Bir de sürekli turta yiyorum; ama onlar hakkında ne söyleyebilirim ki? Bazen turtalarımı tuzla bazen de şekerle yiyorum ya da üzerine sıcak likör döküyorum. Yani, sana nasıl durup dinlenmeden kocamın ülkesi hakkında yeni şeyler öğrendiğimi anlatacağım. Amerika hakkında bir şeyler okumayı hiç şüp-

hesiz çok seviyorum; çünkü bu beni sana yakınlştırıyor. Bu yıl *Athlantic Monthly*'de yayımlanan Thomas Wolfe'un mektuplarını okudun mu? Bunlar onun arkadaşlarına ve en çok da eski bir öğretmenine kendi kitaplarından (tuhaf kitaplarından) ve genel olarak bir kitap yazmaktan bahsetmek için yazdığı mektuplar; gerçekten kitaplarından çok daha çok basit bir dille yazılmışlar, bu yüzden okurken çok eğlendim. Öyle tahmin ediyorum ki *Politics*'in Mayıs-Haziran sayısı seni çok kızdırmıştır, Wallace'dan çok sert bir dille bahseden sayı. Dergiyi yayımlayan ve o yazıyı yazan Dwight Mac Donald herkesten daha fazla solcu olduğunu sanan o sol görüşlü insanlardan; bilirsin böyleleri hep sola, sola, durmadan sola koşarlar; ama dünya yuvarlak olduğundan kendilerini hep sağ tarafta bulurlar. Wallace'dan sadece bir komünist olduğu için değil, bundan on yıl önce kendisi de bir Stalinci olduğu için her şeyden çok nefret ediyor. Onun hakkında söyledikleri doğru mu değil mi bilmiyorum. Her ne olursa olsun, gerçekten yazdıkları çok ilginçti. Öte yandan, Caldwell'in *Temmuz Vak'ası* kitabı hiç hoşuma gitmedi. Bu kitabı en azından yirmi defa okudum. Bazen Caldwell, bazen de diğerleri gibi hissediyorum. Böylesi bir şeyi ben de yazabilirdim: Güney toplumunun sosyolojik bir bakış açısıyla çizilmiş canlı bir resmi. *Tütün Yolu* ve *Tanrının Küçük Toprak Parçası* kitaplarını çok severdim; ama son kitapları hoşuma gitmedi. Şu aralar bir de senin gönderdiğin (bir yerlerden aşırıp) *John Brown Body*⁽⁶⁵⁾ kitabını okuyorum. Çoğu bölümünü sevdim. Ama savaşlar üzerine yazılmış böylesine uzun bir epik şiir fikri de çok hoşuma gitti sayılmaz. Kalın kitap *American Dilemma*'yı da bitirdim, muhteşem bir kitap; çok şey öğrendim bu kitaptan. Sana getirmemi ister misin? Rousset'nin *Jours de notre mort*'unu bitirmek üzereyim. Bu kadar kitaplardan bahsetmek yeter, sence de çok fazla okumuyor muyum? Bir o kadar da yazıyorum. Uzun süre bu şekilde yaşamaya devam edersem bir gün beynim patlayacak; ama birkaç hafta böyle idare edebilirim. Uzun bir süre zarfında bir şeyi azıcık yaşamaktansa, kısa bir süre içinde o şeyi dolu dolu yaşamak istiyorum. Bütün bir ömür süren yarısı kayıtsızlık, yarısı kavgayla geçen sahte bir aşktansa, on günlüğüne gerçek bir aşk yaşamayı tercih ederim. Sence de böylesi daha iyi değil mi? Evet, öyle. Ama en iyisi uzun zaman süren dolu dolu yaşanan sıcacık bir Nelson sevgisi.

Burası çok sessiz. Bu ev hiç hoş olmayan birçok durumda benim için güzel bir barınak oldu, benim için bu kadar değerli olmasının sebebi de bu işte. 1939 yılının Eylül ayında savaş çıkıp da bütün erkekler savaşa gittiğinde gelmişim ilk defa buraya; kendimi anlatamayacağım kadar üzgün hissediyordum, yaşlı hanımefendi bana çok yardımcı olmuştu. O zamanlar evde zenginlik hüküm sürüyordu, yaşlı hanımefendi her gün beni mahzene götürüyor, oradan kendime bir şişe harika eski şarapla, muhteşem bir marmelat alıyordum. Tavuk ve hindi yiyorduk, çimlerin üzerinde uzanıyor, meyve topluyor, kitap okuyor, kalbimde huzuru bulmanın yollarını arıyordum. Sonra 1940 Haziran'ında Almanlar Paris'e girdiğinde, daha yollarda çok fazla insan olmadığı için bir arabaya atlayıp buraya gelmişim. Alman askerlerini ilk defa gördüğümde yine bu odadaydım. Sabahtan beri küçük köyden Fransız askerleri ve subayları geçiyordu, bütün çobanlar ormana ve çalıların arasına saklanmıştı, bu evdeki herkes de (o zamanlar bu evde çok insan vardı) dışarıda bir yerlere saklanmıştı. Ama yaşlı hasta adam yatağından çıkmamış, yaşlı hanımefendi da onunla birlikte kalmıştı; ben de evde kaldım; çünkü kanlar içinde can çekişen bir domuzdan bile kötü görünse de her şeyi kendi gözlerimle görmeyi ne kadar severim bilirsin. Pancurlar kapalıydı; ama aralardan baktığımda boş, sıcak, bembeyaz sokağı çok iyi görebiliyordum. Köy öylesine sessiz, öylesine boştu ki. Sonra aniden sokağın köşesinde bir şey patladı. Yandaki evin camları tuzla buz olmuştu. Boğuk ve sert bir sesin sadece, "Aah!" dediğini duydum. Sonra yeşil üniformaları içinde hepsi uzun, sarı saçları ve pembe yüzleriyle, çok güçlü görünen Alman askerlerini gördüm. Ağlamaktan kendimi alamıyordum. Sonra geçip güneye doğru yürümeye devam ettiler, üç gün üç gece boyunca yüzlercesi, binlercesi geçip gitti. İnsanlar geri döndü ve böylece bir başka yaşam başladı.

Cuma

Canım sana yeni yıl dileklerimi göndermenin tam sırası:

Birincisi, olduğun gibi kal: Çünkü bir erkeğin olması gerektiği gibisin. Erkekler öyle inatçı ki... Sadece benim Nelson'ım olarak kal.

İkincisi, öncekiler kadar iyi bir kitap yaz, hatta daha güzel bir kitap yazabilirsin, en azından birazcık farklı bir kitap.

Dördüncü olarak sağlık ve para diliyorum; ee bunlar da önemli.

Ama önce üçüncü dileğim: Sevdiğin ve seni seven kızla iyi geçinmeni dilerim. İnşallah zaman sevginizi öldürmez; size, ikinize de hak ettiğiniz mutluluğu verir, ben çok şey hak ettiğinizi biliyorum.

İşte timsahım için dileklerim bunlar.

Cumartesi

Bu sabah Rus arkadaşım hakkında kötü bir haber aldım. Akciğerleri iyileştiği için çok mutluydu, bu kış da bir oyunda oynamak istiyordu. Daha önce Sartre'ın *Sinekler* adlı oyununda oynamıştı,⁽⁶⁶⁾ gerçekten iyi bir oyuncu. Ancak başka hastalıkları da olduğunu öğrenmiş. Yine çok zayıfladı, yorgun görünüyor, çirkinleşti. İyileşmesi çok uzun süre alacak, belki de hiç iyileşemeyecek ve bunu biliyor. Morali çok bozuktur. Ondan eskisi kadar hoşlanmıyorum; ama ben de çok üzüldüm, gerçi başkalarının hastalıklarına, üzüntülerine dayanmak hep daha kolaydır. Bir zamanlar öyle neşeliydi ki hayata dört elle sarılmıştı. Oysa şimdi onun için ölümden başka kurtuluş yok. Hayatın artık bir anlamı yokken hâlâ hayatı sevmek ne kötü. Bir zamanlar hayatta başarılı olmak için öyle çok çalışmıştı ki... Bencilliğinden nefret ederdim; ama çalışkanlığını severdim.

Geçen gün Edith Piaf'ı sormuştun. New Yorklu bir arkadaşımdan Piaf'la ilgili bir mektup aldım. Piaf'ı dinlemeye gitmiş. Diyor ki, Piaf'la birlikte söyleyen; ama onun yeteneğinin yarısına bile erişemeyen şarkıcılar⁽⁶⁷⁾ ondan daha çok alkış almışlar. Bu duruma mantıklı bir açıklama getirmiş bence. Biz Amerika'dan gelen her şeye nasıl tepki gösteriyorsak Amerikalıların da Fransa'dan gelen her şeye tepki gösterdiğini fark etmiş. Amerikalılar Fransız gibi görünen şeylerden hoşlanıyorlar. Sözgelimi eski Fransızca şarkılar söyleyen o şarkıcıları anlıyor, beğeniyorlar. Ama gerçekten Fransız olan şeyler yeni oldukları için pek de Fransızmış gibi görünmüyor. Biz burada bu yeni Fransız şeyleri beğeniyoruz; çünkü başka Fransız şeylerden farklılar. Aynı şekilde Amerika'da ilk başta bana gerçekten Amerikalıymış gibi görünen şeyleri çok beğenmiştim. Şimdi Amerika hakkında daha çok şey biliyorum ve Amerika'daki en önemli şeyler artık pek de Amerika'ya aitmiş gibi görünmüyor. Ne demek istediğimi anladın mı? Yani Edith Pi-

af siyah elbisesiyle, boğuk sesiyle, çirkin suratıyla pek de Fransızmış gibi görünmemiştir. Amerikalılar onda ne bulacaklarını bilememişler, ondan etkilenmemişlerdir. Biz onu seviyoruz. Güzellikle çirkinliğin bulunduğu garip bir yerde, bizim için harikadır o. Amerikalıların böyle bir karışımından hoşlanmadığını sen söylemiştin bana. Mesela boynuna, ense köküne tuhaf, şuh, umursamaz bir tavırla dokunduğunda halk bundan hoşlanmaz; çünkü orası akşamdan kalma erkeklerin sabah kalktıklarında o korkunç baş ağrısını hissettikleri, hayalkırıklığına uğramış kadınların bir erkeğin öpüşlerini hissetmek istedikleri yerdir. İnsanlar pek rahat değildir burası konusunda. İşte Edith Piaf hayranı arkadaşım⁽⁶⁸⁾ Amerikalıların onu neden sevmediklerini böyle anlatıyor. Bence bu teorisi doğru olabilir.

Hoşça kal canım. Seni bildiğin kadar çok seviyorum, birazcık daha fazla. Seni bütün kalbimle öpüyorum.

Simone'un

22 Aralık 1947, Pazartesi

Sevgilim,

Bu sessiz evde çok üzücü şeyler oluyor. İnsanlar Noel haftasını geçirmek için buraya gelmeye başladılar, bizim de huzur dolu hayatımız sona erdi. Bugün yaşlı bir kadın geldi, eskiden öğretmenmiş, çok da zekiymiş. Ancak beş yıldır beyninde bir hastalık varmış. Çok zor konuşabiliyor, çok zor hareket ediyor. Bir de yemek yiyişi var ki görme-lisin. Lokmaları öyle bir çiğniyor ki her an boğazına kaçıp da ölüverecekmiş gibi geliyor bana. Kimse bakmıyormuş kadıncağıza. Çocukları, çocuklarının eşleri bıkmış usanmışlar. Bizim yaşlı hanımefendiciğimiz de kimsesizlere, muhtaçlara yardım etmeyi çok sever ya, bu kadıncağızı da ona göndermişler. Yarın hanımefendinin kızıyla torunu geliyor. Kızı böyle bir anneyi hiç hak etmiyor. Çok aptal, umutları yok olmuş, mutsuz bir genç kadın. Bu ailede evlilikten yana kimsenin şansı yok. Anne hiç sevmediği bir doktorla evlenmiş, doktor sonradan çok hastalanmış. Oğlunun başına gelen talihsiz olayı anlatmıştım sana. Kızıysa kocasının çok sıkıcı, sıradan, bencil! (gerçekten böyle bir adam) olmasından dertliymiş, sonra da bırakıp gelmiş adamı. Sırf kızının iyiliği için boşanmamış. Bence evlilik çürümüş bir müessese, insan biri-

ni seviyorsa onunla evlenerek her şeyi mahvetmemeli. Torunuysa on dört yaşında, o da çok aptal bir kız. İkisinin de gelmesini hiç istemiyorum. Neyse şimdi banyo yapıp üzerimi değiştirmeliyim. Öğle ve akşam yemeği için aşağıya ineceğiz. Artık burası o sevdiğimiz, harika timsah bataklığı değil. Hatta benim bataklığını seninkinden daha çamurlu, daha yalnız. Sen de böyle yaşlı kadınların bulunduğu olur olmaz yerlerde konuşmaya, çenenin açmaya devam edersen uzun süre gerçek bir timsah olarak kalamayacaksın. Çok şık bir adam olmaya başladın. Seni Wabansia'ya döndüğümde çok zarif bulmaktan korkuyorum, yoksa kaçıp giderim. Dikkat et timsahımı değiştirmiş görmek istemiyorum. Sevdiğim adam olarak kalmalı, mağrur ve girişken; öyle değil mi yoksa?

Neyse yemekler dışında hayatımda çok fazla değişiklik olacağına dair ümidim yok. Şu son günlerde Şikago hakkında yazdım. Okuyunca kötü olduğunu göreceksin; ama Fransızlara, sayende hissettiklerimi, anladıklarımı ileteneğine inanıyorum. Sartre bu bölümün kitabın en iyi bölümü olduğunu söyledi, sevindim doğrusu. Yazdığım her kelime bana seni hatırlattı. Senin hakkında konuşmaya, sana duyduğum aşkı anlatmaya çalışıyor gibi hissettim kendimi. Harika bir duyguydu; ama zordu da senden bahsetmek.

Dün yürüyüşe çıktım, bugüne kadarki yürüyüşlerimin en güzeliydi. Çocukken nasıl da severdim şehir dışına çıkmayı. Paris'te fakir bir hayat sürdürdüğümüzü anlatmıştım sana. Gerçi annemle babam zengin orta sınıftandı; ama ben altı yaşındayken Birinci Dünya Savaşı çıktı. O zamanlar avukatlık yapan babam askere gitmek zorunda kaldı, müşterilerini de kaybetti. Annemin babasınınsa ayakkabı fabrikası vardı, o da iflas etti. Yani yıl 1918'ken biz çok fakirdik. Hiç kimse üzerimize çöreklenen fakirlikle nasıl başa çıkılacağını bilmiyordu. Sonra her yaz iki üç ayımızı şehir dışında, babamın babasının evinde geçirmeye başladık. Kocaman bahçeli güzel bir evdi, etrafındaki çiftlikler büyük babama aitti.⁽⁶⁹⁾ Bu tatillere bayılırdım, bütün günümü ağaçlar arasında, çayırarda yalnız başıma dolaşarak geçirirdim. Kuytu köşelerde uzanır, kitap okur, olmamış elmaları yer, hayal kurar, düşüncelere daldım. Öyle mutlu hissederdim ki kendimi, dünya bu kadar güzelse hayat da harika olacak gibi gelirdi. Bazen sakın bir gölün üzerindeki aya ya da uzun, uyuşuk günbatımına bakarak hülyalara dalar, akşam yemeği vakitini kaçırdım. Günbatımı, ay, rüzgâr, ağaçlar, su ve gökyüzü hiçbir

zaman o zamanlar görüldüğü gibi görünmeyecek gözüme. O zamanlar bütün bunlar dindar biri için Tanrı neyse, âşık için aşk neyse, sen benim için neysen öyleydi benim için. Yine de unutmuyorum o günleri. Ne zaman ıssız, sessiz bir yerde kendimi yalnız, terk edilmiş hisse dersem o günleri hatırlarım acıyla.

Sali

Üzerinde Noel pulları olan mektubunu aldım sevgilim. Mektubu bütün hafta diş ağrısı çektikten sonra, gaz sobasının yanmadığı, soğuk, kapkara bir günde yazmışsın. Canım, öyle üzüldüm ki.

Yarı sağır, yaşlı hanımefendi korkunç durumda. Her geçen yıl felci daha da kötüleşiyor. Çok zor konuşuyor, yine de sürekli konuşmaya çalışıyor. Yemek yerken kimsenin anlayamadığı boğuk, iniltiye benzer sesler çıkarıyor. Yemek boğazına kaçıyor, öksürmeye başlıyor, sonra yeniden yemeye koyuluyor. Görsen; beceremeyince de neredeyse oturup ağlayacak. Artık akşam yemeklerini merdivenlerin yanı başındaki zarif yemek odasında yiyoruz. Şık giysilerimizi giyiyoruz, yemeği bitirir bitirmez kalkıyoruz. Yemekler artık o kadar da güzel değil. Sonra da bütün gün zavallı kadıncağızı bir daha görmüyoruz, hiç sesi çıkmıyor.

Canım, burada da hava soğuk, puslu. Sıcaklığına ihtiyacım var. Kocama, sevgili timsahıma mutlu bir yıl diliyorum. Sana yeni yıldan neler dilediğimi anlatmıştım, hepsini bütün kalbimle diliyorum. Sana verebilecek tek şeyim var: Sevgim. Sevgimi al ve sakla. Sana verecek başka Noel hediyem yok; ama biliyorum bu da çok hoşuna gidecek. Evcimen genç erkeğime binlerce taze yeni yıl öpücüğü ve kucak dolu su taze Noel sevgisi.

Simone'un

Noel gecesi, 24 Aralık 1947, Çarşamba

Kocacığım,

Neredeyse gece yarısı oldu, kilise çanları çalıyor. Herkes uzaklarda, sakat kadın, aşçı, hizmetçi, hanımefendinin kızı, torunu. Herkes gece yarısı ayinine gitti. Sartre Paris'te, annesini ziyarete gitti. Aslında hasta adam yatağında, bir de burada yaşayan yaşlı hanımefendi var evde, kiliselerden, dualardan, ayinlerden nefret ediyormuş. Başka bir

odada yalnız başına oturuyor, burada kendimi çok yalnız hissediyorum. Noel gecesini seninle geçirmeyi ben istedim. Bugün biraz üzgündüm. Dün senin mektubun geldiğinde de üzülmüştüm; çünkü daha bir hafta başka mektubun gelmeyeceğini biliyordum. Dışının ağrıdığı günleri anlattığın mektup biraz kısaydı, doyamadım mektubuna. Senden gelen her şeye açım, sevgilim. Neyse şimdi bu sessiz, yalnız akşamda yeniden kendime geldim. Canım, bu birlikte ilk Noel'imiz, seni bana gönderdiği, beni de sana gönderdiği için Tanrı'ya şükretmek istedim, işte bu yüzden Tanrı'ya inanmak geldi içimden. Şükredeceğim kimse yok. Sadece şimdiye dek aldığım Noel hediyeleri içinde en değerlisi olduğunu söylemek istiyorum sana. Çanlar bu kadar aptalca çalarken yanımda olduğunu hissetmek gerçekten güzel.

Hanımefendinin kızıyla torunu geldi. Çok hoş görünüyorlar, ayine gittikleri için neşeli, yenilenmiş, mutlu hissediyorlar olsa gerek; ama yine de aptal görünüyorlar. John Dos Passos'un *Number One* adlı kitabını okudum dün. Daha önce okuduklarımı sevmiştim, bu kitap onlar kadar iyi değil. Kitapta soğuk içkilerden, uzun Amerika yolculuklarından, Amerika'da yazın ne kadar sıcak olduğundan uzun uzun bahsetmiş. Okuyunca Amerika'ya duyduğum özlem arttı. Sadece seni özlemedim, seni burnu büyük adam, bütün o ayyaş, meşgul, nefret dolu, harika ülkeni de özledim. Viski sodayı aklımdan çıkarabilmek için bardak bardak sert elma likörü içtim. Sonra da harika rüyalar gördüm. Güney Amerika'da gümüş, altın rengi elbiseler içinde zencilerle güzelim bahçelerde, mavi göllerde dans eden çıplak kadınlar gördüm. Ama uyandığımda ağızımda berbat bir tat, yüreğimde de bir haftalık bir acı vardı. İşte Dos Passos yüzünden başıma bunlar geldi.

Yaşlı hanımefendiyle tanışsan eminim onu çok seversin. Kaliforniyalı arkadaşım dışında umursadığım tek kişi o. Saygı duyduğum tek kişi o. (Birçok insana saygı duymuyorum.) Şu haliyle, yaşlıyken bile çok tatlı. Yirmi yaşındayken çekilmiş fotoğraflarını gördüm, harikaymış, küçücük. Yan yana durunca ben çok uzun bir kadınmış gibi görünüyorum, omuzlarıma ancak yetişebiliyor. Yuvarlak, küçük bir yüzü var, hayal edebileceğin en küçük burun onunkidir herhalde. Kapkara gözleri, güzel simsiyah saçları var, çok insancıl bakıyor. Yüzü öyle güzel ki capcanlı, ıslıl ıslıl. Gençliğini Güney Amerika'da büyük bir sığır çiftliğinde, annesiz geçirmiş. Babası çok sertmiş, ama zeki adammış. Kızı-

nı bir erkek gibi yetiştirmiş. Kadın Latince, Almanca, matematik öğrenmiş, Güney Amerika'nın ıssız bozkırlarında vahşi atlara binmiş. Bir kızkardeşi var, onu çok seviyormuş. İkisi de yirmili yaşlarındayken Paris'e gelmişler, Fransız toplumunu iğrenç bulmuşlar. Bütün aile doğuştan asilmiş, herkesin paşa, amiral rütbesi varmış. Özgürlükleri yokmuş, vahşi atları da, bu yüzden nefret etmişler bu hayattan. Ama kızkardeşi bir işadamıyla evlenmiş (niye bilmiyorum). Yaşlı hanımefendi de (o zamanlar gençmiş tabii) kızkardeşiyle kalmak istemiş, varlıklı, ünlü bir doktor olan kuzeniyle evlenmiş. Kader işte, kızkardeşi aniden ölüvermiş. Kızkardeşinin ölümünden çok etkilenen kadıncağız ölmekten better olmuş. Sevmediği kocasıyla, o rahat, burnu büyük, bıyıklı, gösterişli şapkaları olan burjuvayla kalmış. Onunla sevişmekten de nefret ediyordur bence. Zaten şimdi de seksin çılgın bir uğraş olduğunu düşünüyor. İki çocuğu varmış, onlar için deli oluyormuş. Sonra da kocası hastalanmış, anlatmıştım ya sana. Kadın da kendi başına yaşamaya başlamış. Kendini böylesine kocasına, çocuklarına adanmışken kendi kendinin de en iyi dostu olmuş. Çok az insan bunu başarabilir, bu yüzden hayranım ona. Kırk yaşındayken oğlunun öğretmenleriyle⁽⁷⁰⁾ arkadaş olmuş, onlarla seyahate çıkmış, hatta bir tanesiyle⁽⁷¹⁾ bir çeşit aşk bile yaşamış; ama hiçbir zaman bir seks ilişkisine dönüşmemiş bu aralarındaki ilişki. On yıl sonra adam başkasıyla evlenmiş. Gerçi yine yakın arkadaş olarak kalmışlar; ama eminim kadıncağız çok acı çekmiştir. Çok sıkıcı bir hayatı var; ama o hiçbir zaman sıkıcı olmuyor. Her zaman her şeye dengeli, zeki bir şekilde yaklaşıyor. Karşılığında hiçbir şey beklemeden insanlara yardım ediyor. Her zaman acıda neşe bulabiliyor, hiçbir şeye, hiç kimseye inanmıyor. Yine de insanlıktan umudunu kesmiş değil, sınırsız bir yüreği var; ama hiçbir zaman duygusallığa kapılmıyor, hatta sert bir insan olduğunu söyleyebilirim. Çiçeklerde, bir köpekte, bir kedide, gün ışığında, iyi bir kitapta mutluluk bulabiliyor, hep anlayışlı, merhametli, her şeyle ilgileniyor. Benim gözümde hiç de yaşlı değil; yine de onda onu genç bir kızdan farklı yapan gizli, derin, hoş bir şeyler var. Bir erkeğe tutunmayan, sadece nefes almak için bile bir erkeğe ihtiyaç duymayan (Fransa'da böyledir ilişkiler, Amerika'da da böyledir herhalde) tanıdığım tek kadın o. Bencilce değil; ama tek başına yaşamayı beceren kadınlara hayranım. Bu evde, onunla yalnız başımayken neler hissettiğimi anlatabilmişimdir inşallah sana.

Ev sakindi, ben de sakın bir Noel geçirdim. Öğle yemeğinde içi kavrulmuş kestaneyle doldurulmuş, enfes bir kaz yedik. Öğleden sonra odamda sessiz sakın çalıştım, gündüz gündüz seni gördüm. Noel’de hiç mektup yazmam, almam da. Sartre Paris’ten geldi, yeni çıkan Amerikan kitaplarını toplamış, kitaplar çok hoşuma gitti. Biraz kekle şampanya da getirmiş. Gece olunca sakat kadınla küçük kız uyuyunca kekleri yiyip şampanya içtik. Yaşlı hanımefendi epeyce sarhoş oldu. Sarhoş olunca çok komik oluyor, herkese her şeyi tam olarak anlatıyor, sürekli gülüyor.

Burada bir hafta daha kalacağım. Sonra Paris’e döneceğim. Berlin’de de beş gün geçirmeye niyetliyim. Paris’e dönmeyi hiç istemiyorum; ama *Les Temps modernes* için, kitaplarımı bastırabilmek için, Amerika yolculuğuma hazırlanabilmek için dönmek zorundayım.

Sartre Paris’in hüznünlü olduğunu söyledi, oraya gidince ben de hüznüleneceğim, biliyorum. Anlatmıştım ilk kitabım⁽⁷²⁾ basıldığında insanlarla tanışmak, kabuğumu kırıp dışarı çıkmak hoşuma gitmişti; ama şimdi herkes sıkıcı geliyor, Fransa’daki genel havada kötü kokular var.

Hoşça kal canım. Artık mektuplarını Paris’e gönder. Mektup yollamazsan bile benimki gibi sadık, sımsıcacık bir yüreğin olduğunu biliyorum. Yine de sana, bedenine dokunamamak ne büyük acı veriyor bilsen. Nelson canım kocacığım, sevgilim, seni seviyorum.

Simone’ un

Canım, Meksika’ya gitme fikrime niye cevap vermedin?

30 Aralık 1947, Salı

Nelson, biricik kocacığım,

Dün köşeleri kırmızı, küçük olan mektubun geldi, sevindim. Artık programlara pek saygı göstermiyoruz galiba. Mektubu pazartesi atmışsın, daha önce hiç pazartesi mektup göndermemiştin. Meksika’da iki ay geçirip, zamanın bir kısmını da Wabansia’daki evimizde geçirme fikri bence de çok iyi. Sevgilim her şeyi bu kadar ayrıntıyla planlama huyunla ne kadar da Amerikalıydın. Biliyorsun bazı konularda ben de

çok ayrıntılı planlar yaparım, mesela kavuştuğumuzda seni nasıl öpeceğimi, dudaklarımın senin dudaklarınla nasıl buluşacağımı, kalbimi göğsüne nasıl dayayacağımı, terbiyeli bir kadın olduğum için burada uzun uzun anlatamayacağım daha başka bir sürü şeyi en ince ayrıntısına kadar planladım. İnşallah benim planlarımı uygun bulursun. Gerçi şu koskoca dünyayı gezmek için plan yapmaya da gerek yok ya. Geçen sene bütün Amerikalılar bana rezervasyon yaptırmadan asla oda bulamayacağımı söylemişlerdi; ama biz Kaliforniyalı arkadaşımınla hiç rezervasyon yaptırmadık, hiçbir şey planlamadık her şey de yolunda gitti. İnsan kendini rahat hissetmeli, canı ne istiyorsa onu yapmalı, yaptığı planları da değiştirebilmeli bence. Biliyorum bazen plan yapmak gereklidir; ama bazı şeylerin tadı da plan yapmadan, kafana eseni yaparak çıkıyor. Ben hep böyle seyahat ettim, çok da seyahate çıktım. Hepsinde de istediğim her şeyi gömrüşümdür. Gerçi haklısın Meksika hakkında bilgi edinmeliyiz. İnşallah iki aylık yolculuğumuz için bin dolardan daha fazla para biriktirebilirim, böylece her şey yolunda gider. Canım tam olarak ne zaman orada olacağımı şimdiden kestiremem, bir sürü ayrıntıya bağlı bu. Ama seni görmek için bir buçuk ay daha bekleyemem, deli misin sen? Kaliforniya'ya gitmeden önce kocamla mutlaka bir hafta geçireceğim, onun sadece bir rüya olmadığını, gerçek olduğunu görmek istiyorum. Amerika'ya gelince hemen seni göremezsem sabırsızlıktan ölürüm herhalde. Seni kötü kalpli adam sen neler diyorsun böyle? Benim bu kadar yakında olduğumu bilip beni öpmeden durabilir miydin? Sesini sonradan dinlemek için teybe kaydetmek çok iyi bir fikir. Kafan kızıp da benimle konuşmadığın zaman teybe koyup kasedi dinler yalnızlığımı dindirirdim.

Sevgilim, benim sayemde bu kışın daha iyi geçtiğini söyledin, öyle mutlu oldum ki. Bu yeni yıl için sadece birbirimize mutluluk vermimizi diliyorum, elbette birbirimize kızacağız, söyleneceğiz, huysuzluk edeceğiz; ama böyle şeyler önemli değil. Maalesef yolculuk ederken her zamanki kadar tatlı bir kadın olamıyorum; çünkü her şeyi bir anda yapmaya çalışıyor, sabırsızlanıyorum. Bahse girerim iki ay içinde iki kez kavga edeceğiz; ama küskünlüğümüz uzun sürmeyecek; çünkü seni çok seviyorum, senden yarım saatten fazla nefret edemem. Seni düşündüğümde çok mutlu oluyorum. Belki Guatemala'ya da, hatta belki

biz istersek Honduras'a da gideriz. "Biz" derken senin de ne istediğini söyleme hakkının olduğunu belirtmek istiyorum.

André Maurois'nın Amerikan tarihi hakkında yazdığı kalın bir kitap okuyorum, kötü bir Fransız yazar. Kendimle gurur duydum; çünkü kitabın birçok bölümünde bilgim yazarın bilgisinden daha iyi. Öyle önyargılı ki tüm kitap boyunca yazara kızıp durdum. Yine de bir sürü şey öğrendim. Wabansia'daki yuvamızda Lincoln, Jackson ve öbürleri hakkında bir sürü kitap okuyacağım. Ayrıca Faulkner'ın *Pylon* adlı kitabını okuyorum; on yıl önce de okumuştum. Artık Amerika'yı, özellikle de New Orleans'ı bildiğim için bu sefer daha farklı tatlar aldım. Kitaptan yarı yarıya hoşlandım. Bence Faulkner insan hayatı konusunda çok trajik, tamam insan hayatı trajik; ama bütünüyle trajik değil. Senin kitaplarında insan madalyonun iki yüzünü de görebiliyor, oysa Faulkner'ınkilerde her şey dokunaklı. Bazen *Light in August*'ta olduğu gibi dokunaklılığın bir anlamı var; ama bazen de çok komik oluyor, mesela şapka almanın ya da sandviç yemenin trajedisini düşün bir. Yine görmemizi sağladığı bir şeyler var, onları hissediyor insan. Sonuçta bu trajik dünyadan kaçamıyorsun, ona inanmak zorunda kalıyorsun.

American Dilemma çok harika bir kitap. Sadece zencilerden değil, bütün Amerika'dan da bahsediyor. Ayrıca Avrupalılardan, her çeşit önyargıdan, kötü inançtan, baskıdan da bahsediyor.

Gazetelerde New York'ta korkunç bir kar fırtınası olduğunu okudum. Hiç Şikago hakkında yazmıyorlar, hiç âdil değil bu. Soğuktan donmadığına emin misin, canım? New York'ta elli beş kişi ölmüş.

Niye yazımın ayak baş parmaklarımla yazıyormuşum gibi göründüğünü biliyor musun? Çünkü o küçük kırmızı dolma kalemim bozuldu. Artık onunla yazamıyorum, başka bir şeyle de yazmak istemiyorum; çünkü o senin bana verdiğin balayı hediyelerinden biri, benim için çok değerli bu yüzden. Paris'e geri döndüğümde kalemi tamir ettirebilir miyim bakacağım. Tamir edemezlerse öyle bozuk bozuk yazarım artık. Öbür hediyen, en değerli olan, yüzük sağlam, merak etme. Yüzüğü parmağımdan bir an olsun bile çıkarmıyorum. Sana ait oluşumun gizli simgesi olan bu yüzük çok hoşuma gidiyor. İyi geceler, aşkım. Sevginle çok mutluyum. Seni Wabansia'da öpmeyi planladığım gibi öpüyorum.

Simone'un

Nelson'ım,

Bütün gün çalıştım, yorgunluktan ölüyorum, bu yüzden bu gece sana mektup yazıyor olmam büyük kibarlık. Amerika günlüğümü bitirmek üzereyim. Yapılacak birkaç şey kaldı; onları da her şey daktiloya çekildikten sonra halledeceğim. Her şeyi el yazısıyla kendim yazdım; ama ben bile yazdıklarımı zor okuyorum. Belki sen bana daktiloda yazmayı öğretebilirsin. İşte bu yüzden kitabı bırakıp kadınlar hakkında yazdığım makaleye geri döndüm. Söylemiştim asla kadın olduğum için gocunmuyorum, hatta bazen kadın olmaktan zevk bile alıyorum. Yine de etrafımdaki öbür kadınları gördüğümde kendilerine özgü sorunları olduğunu hissediyorum, kendilerine özgü olan şey nedir araştırmak ilginç olurdu. Okumam gereken bir yığın şey var: Psikanaliz, toplumbilim, hukuk, tarih, vs. ama seviyorum okumayı. Öğrenciymişim gibi halk kütüphanesine gidip okumayı, yeni şeyler öğrenmeyi, öğrendiğim şeyler hakkında düşünmeyi seviyorum. Paris'e geri döndüğümde yani dört gün sonra planladığım her şeyi okuyacağım. Şimdiye kadar yazdıklarımı baştan okudum, bir çatı kurdum, bütün kitabın genel fikirlerini, planını oluşturdum. Bu konuda çok heyecanlıyım. İşte bu yüzden bütün gün bu kadar çok çalıştım. Çok güzel bir yeni yıl akşamı yaşadım. Şampanya aldık, yaşlı hanımefendiyle torunu sarhoş oldular. Kız çok tatlıydı, dans etti, çocuksu, erkeksi tavırlarla taklalar attı. Aslında on beş yaşında var ve çok tatlı bir kız. Böyle genç birinin bu kadar şey bildiğini, bir sürü şeyi de bilmediğini görmek çok tuhaf geldi. Erkek olsaydım çok kötü bir erkek olurdu herhalde; çünkü kesinlikle genç kızlarla sevişmekten, onların beni sevmesinden büyük zevk alırdım, sonra da onları terk ederdim; çünkü kızların hepsi çok aptal, çok çocuksu oluyorlar, kızlardan hemencecik bıkıyor insan. Ben öğretmenlik yaparken, kız öğrencilerim bana âşık oluyorlardı, hatta bazen bana olan aşkları beni eğlendiriyordu. Birkaç kez aşklarını o kadar umursadım ki çok kötü davrandım. Hoş uzun hikâyeler dolaşıyordu her yerde, gerçi benim için önemli değildi bu hikâyeler; ama en

azından bir dönem için kızlar bu hikâyeleri çok önemsediler, ben de onlarla ihtiyatla başa çıkmak zorunda kalmıştım. Bu hikâyeleri sana Meksika yakınlarındaki mavi denizde uzun uzun sohbet ettiğimiz zaman anlatırım. Neyse artık böyle şeylerle vakit kaybetmemeliyim. Yine de bazen özellikle de çok genç kızlarda hem şaşırtıcı, hem de mide bulandırıcı bir şeyler olduğunu hissediyorum.

Bir kitap okuyorum şu sıralar, çok keyifli bir kitap. Stevenson'ın güney denizleri hakkında yazdığı kitabı. İleride bir gün oraya da gideyim sevgilim. Ama bence öbür vahşileri, hatta beyazları kudurmuş gibi yiyen vahşiler yoktur herhalde. Stevenson'ın gezdiği dönemlerden beri herhalde orası da medeniyetle tanışmıştır. Çiçekli elbiseler giyer, yaşlı adamların özenle örülmüş sakallarından yapılan taçlar takarız kafamıza, bu ülkede öyle yapıyorlarmış. Hindistan cevizi yer, gürleyen denizin yanı başında uyuruz. Bir düşünelim bunu.

Annem yine aradı, ona gönderdiğin hediye ne kadar harika. Sana tekrar teşekkür ederim. Hergün tekrar tekrar ne kadar tatlı bir adam olduğunu düşünüyorum, öyle sıcacık, öyle güzel bir duygu kaplıyor ki içimi. Seni ilk gördüğümde de böyle düşünmüştüm, hatırlar mısın? "Ne tatlı bir adam," demiştim. Şimdi senin hakkında daha da güzel şeyler düşünüyorum, bir de seni seviyorum. Herkes "Aşkın gözü kördür," diyor; ama ben seni sevmiyorken bile senin tatlı bir adam olduğunu düşünüyordum.

Cumartesi

Bugün gökyüzü masmavi; ılık, yumuşak bir hava var. Biraz yürüdüm, yürüyüş güzeldi. Buradan ayrılacağım için biraz üzgünüm; çünkü burada istediğim zaman çalışıyor, istediğim zaman kitap okuyor, istediğim zaman da uyuyordum. Altı haftadır buradayım, zaman su gibi akıp gitti. Artık geri dönme vakti geldi.

Hoşça kal canım. Biraz daha çalışacağım. Ben senin Nelson âşığı kız arkadaşımın.

Simone'un

8 Ocak 1948, Perşembe

Nelson'ım, Artık Paris'teyim. Bugün şiir tadında, mutlu bir gündü,

hani hiç umınadığın anlarda gün birden güzelleşir ya... Her şey bana karşıydı sanki. Yağmurla karışık kar yağıyordu, buzlu, karanlık, hüznü bir havaydı. Bütün herkes grevde, dükkânlar, kafeler, restoranlar, her yer kapalıydı. Anlayacağın her şey çok kötü gidiyordu; ama birden her şey değişti. Önce senin tatlı mektubun geldi, nasıl mutlu oldum bir bilsen. Bütün gün boyunca seninle konuştum (İngilizce). Sonra bir şehir merkezi gördüğüm için de mutlu oldum. Her zamanki gibi karanlık, hüznüydü Paris. Gerçek bir şehir merkezi. Bara gidip, arkadaşlarla sohbet ettim, biraz viski içtim ("scotch" değil, burbon) *Les Temps modernes*'e gittim, yeni mektuplar gelmişti. Beni sevinçten havalara uçuran bir şey oldu: *Başkalarının Kani*'nin İngilizceye çevirisi geldi, yani Mayıs'ta kitabımı okuyabileceksin. Wabansia'daki kurbağa yaşamımla çalışma yaşamımı birleştirmek istiyorum. Kitaplarımı, özellikle de bunu okumanı istiyorum. Bu ikinci romanım, sana benim hakkımda çok şeyler öğretecektir bu roman. Birbirimizi daha iyi tanıyalım istiyorum. İşte bu yüzden kitabımın çevirisini almak büyük bir mutluluktur benim için, gerçi çeviride çok kötü hatalar vardı ama olsun. Mayıs'ta hem Londra'da hem de New York'ta yayımlanacak. Meksika yolculuğumuz sırasında tartışırız kitabımı. Aklıma gelmişken Meksika fikrinden vazgeçmem. Bir de Küba'dan gelen arkadaşlarım Küba'nın da harika olduğunu söylediler. Ne dersin New Orleans'tan doğru Küba'ya gideriz, sonra da Meksika'ya. Karayip Adaları'nın seni pek çekmediğini, oranın sadece turistlere göre bir yer olduğunu söylemişsin. Ben Karayipler'i görmeyi çok isterim, belki de Meksika'ya başka bir zaman gidebiliriz. Neyse acelemiz yok, sen karar vermelisin. Önemli olan şey iki ay birlikte seyahat etmemiz. Nereye gittiğimizin ne önemi var?

Salı gününe geri dönersek, akşam yalnızdım, *Gazap Üzümleri*'ni⁽⁷³⁾ görmek için Champs-Élysées'ye gittim. Bir kez daha Amerikalıların konuşmasını duymak, arkadaşımın Kaliforniya'dan çıkıp Arizona'ya, New Mexico'ya gittiğimiz yolu görmek sinirlerimi bozdu. Gördüğüm yerleri tanıdım, Colorado'daki köprüyü hemen tanıdım. Filmdeki bazı sahnelere bayıldım. Polislerin iğrenç bir çiftlikte eski bir papazı öldürdükleri sahne harikaydı. Hiç bu kadar "sert" bir film görmemiştim, "sert" kelimesini iyi anlamda kullanıyorum. Dün ıvır zıvırla, uyumakla geçip gitti. Üzerimde bir yorgunluk var, belki de şehir dışında çok

yordum kendimi. Bugün kadınlar hakkında bir şeyler okudum. Benim keyfim yerinde; ama Paris yine hüznünlü bir hal almaya başladı, benim de keyfim kaçmaya. Yine ağladım; çünkü seni seviyorum ve çok özledim. Gece seninle konuştum uzun uzun. Seni seviyorum.

Simone'un

"Şikago mektubu" için teşekkürler. Mektup çok komikti, çok ilginçti. Broşür yazmakta üstüne yok. Ona buna kızdığında, öfkelendiğinde çok hoşuma gidiyorsun, tabii kızdığın kişi ben değilsem. İstersen çok acımasız bir adam olabiliyorsun! Ama bu broşürü çevirmek çok zor. O yüzden iki gün içinde bir çevirmen bulamazsam kendim çevirmek mecburiyetinde kalacağım. T.M.'dekilere yazdığın iki mektubun parasını ajansına göndermelerini söyleyeceğim. (Çok bir para değildir.) Sartre bu seferki mektubuna bayıldı, anladığı bölümlerine çok güldü.

9 Ocak 1948, Cuma

Nelson sevgili kocacığım,

Paris her geçen gün daha da hüznünlü bir hal alıyor; karanlık, soğuk, nemli ve bomboş. Belki de gerçek bir yuvam olsaydı bu kadar üşümezdim, kim bilir? Bahar hiç gelmeyecekmiş gibi geliyor. Seni bedenimle istemenin acısını seviyorum, özlem dolu yüreğimdiki bu kederi değil. Neyse şikâyet etmenin bir faydası yok. Senin de dediğin gibi insanlar çölde gibi, bir yudum suya muhtaçlar ve ulaşamıyorlar.

Sabahları halk kütüphanesine gidiyorum. Oraya yirmi yaşımıdayken son sınavıma çalışmak için giderdim, en zor sınavımdı. Kütüphaneye dokuzda gider, akşam altıya kadar orada çalışırdım. Sadece bir saat, o da öğle yemeği için mola verirdim. Annemle babam bana anlayışla yaklaşmazlardı. Niye bu kadar çok ders çalışmak zorunda olduğumu, genç olduğum için çok yemek yemem gerektiğini hiç anlamazlardı. Bu yüzden bana öğle yemeği için para vermezler, öğle yemeği için eve gelmemi söylerlerdi. Ama eve gidince hem çok vakit kaybederdim, hem de bu çok yorucu olurdu. İşte bu yüzden eve gitmez, civardaki bir bahçede oturur kuru ekmek yerdim, bazen ekmeğin yanında birazcık soğuk sucuk da olurdu. Durmadan okurdum, yazardım, o zamanlar çok okuyabiliyordum. Çok tatlı bir de kız arkadaşım vardı, Ukraynalı bir kız.⁽⁷⁴⁾

Aklı fikri derslerden çok Macar, Rumen öğrencilerle gezmekteydi. İşte o, bazen bana biraz kek getirirdi. Tatlı bir kızdı; her zaman erkeklerle nasıl gezip tozduğunu merak etmişimdir. Benim hiç erkek arkadaşım olmadı, erkekler pek umrumda değildi, zaten onlar da benimle ilgilenmiyorlardı. Çok kötü giyinir, hiç makyaj yapmaz, saçımı rasgele toplardım. Aptal görünen toparlak yanaklarım vardı. İşi gücü ders çalışmak olan bir öğrenci işte. Bu arkadaşım İspanyol bir ressamın⁽⁷⁹⁾ kız arkadaşıydı, hatta onunla yatmış bile; ama korkusundan bana hiç anlatmadı onunla yattığını. Ben de amma salakmışım, aynı otelde kalmalarına rağmen hiç aklıma gelmedi yatmış olabilecekleri. Sonradan evlendiler, bir de kızları oldu. Adam daha sonra İspanyol Savaşı'na gitti. Yahudiydi, hatta kızıldı da. Şimdi New York'ta yaşıyorlar, son yıllarda sık sık görüştük. Adam geçen ay tutuklanmış. Bazı siyasi eylemleri olduğundan şüphelendikleri için onu Fransa'ya geri göndermeye, gönderemezlerse "kızıl" olduğu için hapse tıkmaya uğraşıyorlarmış. Arkadaşım bir ayakkabı fabrikasında gece gündüz çalışıyor, artık genç değil, iyice çirkinleşti; ama çok sevimli. İşte bütün bunlar bu sabah aklıma geliverdi. Akşam altıda kütüphaneden çıktığımda (yirmi yıl önceydi bu) sokaklarda özgürce dolaşan insanlara bakar, mutluluk insanın annesinin babasının, eve dönünce sorularla başını ağrıtabilecek kimsenin olmaması olsa gerek diye düşünürdüm. Özgürlüğe öyle hasrettim ki! Huysuz bir ana baba, iğrenç, çirkin bir daire, özgürlük yok, her şey öyle üzücüydü ki... Akşam yemeğinden sonra yalnız başıma dışarı çıkmaya izin yoktu, ben de yine okumaya, yazmaya, çalışmaya koyulurdum. Elimden bir tek bu geliyordu; ama düşünsene başım ağrırdı, vücudum yorgundu, kalbim bomboştu. Hayatı öyle seviyordum ki, şimdikinden daha da çok. Bu yüzden yalnızlık arıyordum, özgürlük istiyordum. Bütün bunlara bir yıl sonra sınavımı verince kavuştum. Ama o son yıl, kütüphaneden döndükten sonra akşamlar berbattı. Bugünse her şey bambaşkaydı, yirmi yıl önceki kadar genç hissetmedim kendimi. Biliyor musun bugün kırk yaşıma girdim. Utanıyorum yaşımdan. Beni olduğum gibi sevdiğini biliyorum; ama sana daha genç bir kızın sevgisini vermek isterdim. Senden uzakta olmak, yaşlı olmak, başka bir yaşamda sana verebileceklerimin yarısını bile verememek beni çok üzüyor. Bana hiçbir şey için si-tem etmiyorsun, benim de sana verdiğim gerçek sevgi, biliyorum; ama yaşlandığımı hissetmek istemiyorum. Geçen sene yaş falan umrumda

değildi; ama bu sene umrumda, sen varsın ya. Artık birçok şeyi kafama takıyorum. Mesela Berlin'e uçakla gitmekten korkuyorum, trenle de çok uzun sürer. Bu yüzden de hiç gitmeyeyim diye düşünüyorum. Belki de fikrimi değiştirir, sonunda giderim. Ama ölmekten çok korkuyorum, daha önce böyle değildi, böyle korkmuyordum. Tabii ki ölüm fikrinden her zaman korkmuşumdur; ama bu korku hiçbir zaman bir şeyler yapmamı engellememiştir, er ya da geç öleceğiz diyordum, farklı bir şey değildi bu. Ama şu anda çok farklı. Seni tekrar öpmek istiyorum. Seninle daha farklı şeyler yaşamak istiyorum. Benim yüzümden incinmeni istemiyorum, ölürsem kendimi suçlu hissederim. İşte böyle bir sürü aptalca düşüncem var. Ölmekten, hasta olmaktan, yaşlanmaktan, çirkinleşmekten, sakat kalmaktan nefret ediyorum, hepsi senin yüzünden. Capcanlı, sağlıklı, hoş, iyi bir kadının sevgisinin tadını çıkarmanı istiyorum. Elimden ne geliyorsa yapacağım, sevgilim.

İyi geceler. Kalbim ağrıyor, kederli bu akşam. Keşke şimdi bana gülümsediğini görebilseydim. Gülüşüne ihtiyacım var. Kendimi aptal, ama çok aptal, üşümüş bir kurbağa gibi hissediyorum. Timsah kucağının sıcaklığına kıvrılıp çabucak uykuya dalsaydım. İyi geceler, aşkım.

Pazar

Yazdığım mektubu okudum da çok aptalca şeyler yazmışım. Burada sadece ben değilim üzgün olan, son iki gündür gördüğüm arkadaşlarımın çoğu üzgün. Artık Fransa'da ne yapabiliriz ki? Camus'yle, Rousset'yle bir manifesto üzerinde çalışıyorduk ya (hatırlarsın, üç aydır ondan bahsediyorum), o manifesto hiçbir işe yaramadı. Sosyalist Parti'nin sol kanadı daha önemli bir şeyler yapmak istiyordu, daha devrimci, komünizme karşı gerçekten sol kanattan gelen bir şeyler; ama ondan da bir şey çıkmadı. Bizim hazırladığımız da basılmıştı zaten; ama çok kendine güvensiz bir dille yazılmıştı, bütün emekler boşa gitti. Aslında bize göre siyaset alanında yapılabilecek hiçbir şey kalmadı; ama şu anda Fransa'da içinde siyaset olmayan hiçbir şey yazamazsın. İçinde bulunduğumuz ortam bu kadar umutsuzken yazı yazmak da boş, aptalca bir işe dönüşüyor. Herkes böyle düşünüyor. İşte bu yüzden herkes bu kadar üzgün. "Trompetli genç adam"ın genç bir arkadaşı geçen hafta çok sarhoş olmuş, sonra da kazara bir binanın altıncı katın-

dan düşüp öldü. Şimdi Fransa'da genç insanların başına böyle şeyler geliyor; içip içip ne yapacaklarını bilemeden aptalca şeyler yapıyorlar. Cuma günü huysuz değildim. Senden, bana verdiğin mutluluktan uzakta bu çok anlamsız olsa da, burada yapacak hiçbir şey olmasa da varolmak beni üzüyor. Ne demek istediğimi anlıyorsundur. Benim için çok da üzülme. Sana açık açık her şeyi anlatıyorum; çünkü sen nelerin önemsiz olduğunu, nelerin öylesine yazılmış olduğunu anlayabilirsin. Belki de birgün her şey düzelir, belki de daha kötü olur, kim bilir.

Halk kütüphanesinde, sana bu mektubun başında anlattığım öğren-cilik yıllarımdan kalma kimliğin üzerindeki vesikalık fotoğrafımı ver-diler. Sana yolluyorum bu fotoğrafı. Seni tanımak, daha da sevmek için ömrümün iki katı yaşamalıyım, sevgilim.

Kadınlar hakkında kitap okumaya devam ediyorum. Çok komik, çok edepsiz şeyler öğrendim! Kadın erkek fark etmez, insanlar ne tu-haf davranıyorlar, kafalarında ne garip fikirler dolaşıyor. Birçok insan için bu dünyada güzel bir hayat sürmek ne kadar zor, özellikle de ka-dınlar hem kendilerine saygı duyarak hem de hayattan zevk alarak ya-şayamıyorlar. Hatta şu anda bile, bu kadar hak elde etmişken bile zor dediğim gibi yaşamak. Mississippi boyunca vakit buldukça sana acıklı, komik hikâyeler anlatacağım. Hep bu anları bekliyorum, canım. Se-ni özledim, sana ihtiyacım var, seni seviyorum.

Simone'un

13 Ocak 1948, Salı

Sevgilim,

Mektubun bütün kederimi aldı götürdü. Öyle neşeli, öyle sıcak bir mektuptu ki. Bütün sıcaklığını etrafımda hissettim. Cincinnati gemisin-de aynı yatakta mı yatacağız, hani evli değiliz ya? Ben yaşlı kadınlarla uyumak zorunda kalırsam, sen de bıyıklı, yaşlı adamlarla uyumak zo-runda kalırsan ne kötü olur değil mi? Dediğin gibi hâlâ "aşkımızı mah-vetmeye" niyetli misin bilmek isterim, gerçi şansın olacağını sanmam ya. Neyse biraz uğraşırız artık. Sevgilim, şimdilik 15 Mayıs'ta Cincin-nati gemisinde olmak fikri kulağa hoş geliyor; ama biliyorsun ben çok uzakta yaşıyorum, o kadar uzun bir yolculuğu planlamak sandığın ka-dar kolay olmayacak benim için, şu gün şunu, bu gün bunu yapalım di-

yemem yani. Kafamda bir sürü soru var. Mayıs'ın başında Şikago'da olacağım kesin ama. 8'i ya da 10'u desek nasıl olur? Sonra da iki ay birlikte yolculuk ederiz. Camus ve Sartre'la Güney Amerika'da konferanslar vereceğiz⁽⁷⁶⁾, üç ay sonra geri döneceğim, o zaman senin yanında bir ay geçiririm. Şimdilik bir şey belli değil. Eski planım geçerli değil artık, galiba Kaliforniya'yla New York'u sonbahara bırakıp Paris'ten doğrudan Şikago'ya geleceğim. Sen kırk papel kaybetmişsin⁽⁷⁷⁾, bense parmağımı bile oynatmadan elli papel kazandım. Bu parayı "tire-lire" için sana gönderiyorum, ama bu parayla kumar oynamaya hakkın yok. Sonradan bir 250 dolar daha göndereceğim, yine kumar oynamak yok. Bu benim param, kocamla yapacağım yolculuk için. Canım, sen gereğinden fazla erdemli bir insansın, utanıyorum artık. Benim için bir şey yaptığında bu kalbimi acıtıyor. (Pantolon askısı takışını, sonra da "Bunları takma demiştin bana," deyişini hiç unutmuyacağım.) Hayatına kadın ve kumar sokmadığın, bir rahip gibi yaşadığın aklıma gelince kendimden utanıyorum. Lütfen öyle yaşama. Gerçekten böyle yaşamayı istemiyorum. Böyle hissetmeseydim söylemezdim bunları. Uzun uzun düşündüm ve artık sevgimizi hiçbir şeyin mahvedemeyeceğine karar verdim, bu yüzden Wabansia'ya istediğin kadını götürebilirsin, hatta istemezsen bana anlatmak zorunda bile değilsin. Eğer ben sana "İstediyini yap; ama bana her şeyi anlatmalısın," deseydim her şey daha bir önemli olurdu, sen de belki bana anlatmak istemezdin, belki de anlatmayarak yalan söylemekten kurtulurdun. Yani anlatmak zorunda değilsin, sadece canın ne istiyorsa onu yap. Beni sevdiğini biliyorum. Bana gerçekten sadık olduğunu biliyorum. Sadakatini içimde hissediyorum, işte bu yüzden hiçbir şey umrumda değil. Sen rahip değilsin, bu yüzden öyle yaşamak zorunda da değilsin, ayrıca rahip olmadığın için de mutluyum. Canım, hayatın çok sıkıcı geçmesin. Seni en küçük bir şeyden bile mahrum etmek istemem. Kadınlarla, kumarla birazcık haşır neşir olabilirsin, bunda ne kötülük var ki? Sen her zaman benim değerli timsahım olarak kalacaksın, işte bu yüzden seni iyi günde ve kötü günde hep seveceğim. Benim sıcacık, güneşe benzer kocacığım, seni ne çok seviyorum bir bilsen. Öpücüklerinle beni yormak, sıkmak için çok uğraşacaksın. Bunu beceremeyeceksin maalesef. Asıl maharet de Meksika volkanlarına çıkmak için beni yataktan çıkarmak, haberin olsun.

Artık çok ölçülü ve düzenli bir hayatım var. Sabah dört saatliğine halk kütüphanesine gidiyorum, sonra arkadaşlarımdan biriyle öğle yemeği yiyorum, öğleden sonraları Sartre'ın bürosunda çalışıyorum, sonra onunla bir restoranda akşam yemeği yiyip bir barda viski soda içiyoruz. Geceyarısı olunca yatıyorum, böylece her şey yeniden başlıyor.

Bu aralar arkadaşlarım hiç iyi değil. Rus arkadaşım yine çok hasta, akşamları sürekli ateşi çıkıyor, muhtemelen bir yıl içinde öleceğini bilse de Amerika'dan bir şifa bulmayı bekliyor, bilirsün çok sık olmasa da bazen Amerika mucizeler yaratabiliyor. Yahudi arkadaşım da her zamanki kadar kötü durumda. On yıl önce bana delicesine âşıktı, o zamanlar çok genç bir kız olduğundan bu durum o kadar da önemli değildi. Ama psikanaliz tedavisine başladıktan sonra, yeniden geçmişe döndü; dün bana gelip bütün vücudu titreyerek sarsılırken bir kocası ve kızı olduğu halde, beni tıpkı eskisi gibi delicesine sevdiğini söyledi. Hiç hoş değildi; çünkü bu hiç hatırlamak istemediğim bir mesele (tıpkı seninle Mary G.'nin durumu gibi), bu yüzden bu konuda ne yapacağımı gerçekten bilmiyorum. Aslında onu pek de sevmem, her neyse nasıl olsa bana bağlanamaz; kendi başının çaresine bakmak zorunda; ama yapamıyor işte. Psikanaliz tedavisi gören insanlar, özellikle de sinirleri bozuk olan insanların bütün hayatlarını sorunları üzerinde kafa yorarak geçirmeleri ne kadar da can sıkıcı bir durum.

Bir değişiklik yapıp geçen akşam Camus, Koestler ve karısıyla sarhoş olana kadar içtik. Gece Quartier Latin'deki küçük bir restoranda başladı, sahibinin gerçekten çok hoş bir ten rengi var. Harika Afrika yemekleri, harika şarkılar, Marsilya'daki "mavi sinema" hakkında komik öyküler anlatan ve herkese çok nazik davranan Koestler vardı; ama sonra bizi bir şeyler içmek için çok sevdiği o aptal Rus mekânlarından birine götürdü. Bardaklar dolusu votka içip, bir sürü para döküp kötü Rus şarkıları dinledik; Koestler içtikçe tıpkı kadınlar gibi çocukça taşkınlıklar yapmaya başladı; Sartre'a bardaklar fırlattı, az kalsın biri kafasına çarpacaktı, sonra sırf gözünü şişirebilmek için Camus'ye bir yumruk attı, Camus sinirden çılgına dönüp Koestler'ı yere yıkmaya kalkıştı, ona zor engel olduk; gece eve dönerken Koestler gecenin içinde gözden kayboldu. Sartre tam küfelik olmuştu, bir sürü parası çalın-

mıştı. Koestler da soyulmuştu, yaklaşık iki yüz dolarlık seyahat çeki gitmişti. Şu anda Camus ona çok kızgın; ama Koestler hiçbir şey hatırlamıyor. Sartre'ı arayıp Camus'yle onu barıştırmasını istedi. Ne zaman karısıyla ya da arkadaşlarıyla kavga etse korkunç bir adam oluveriyor. Anlayacağın hiç eğlenceli bir gece değildi, artık bu tarz şeylerden hoşlanmıyorum, çok içiyorum; ama sarhoş olana kadar değil. Tıpkı senin gibi artık ben de vakit kaybetmekten nefret ediyorum; vaktimi seninle geçirmeliydim, eğer harcadığım vakitte işe yarar senin de hoşlanacağın bir şey yapmıyorsam, seni bundan mahrum bırakmaya hiç hakkım yok. Bu yüzden bütün bu olanlar ağzımda berbat bir tat bıraktı.

Kalbimde parlayan güneşin hâlâ batmadı, bu yüzden her şeye rağmen durum o kadar da kötü değil. Gece gündüz yanımdasın. Aşkını ve seni seviyorum.

Simone'un

18 Ocak 1948, Pazar

Nelson'im,

Bugün Pazar günü olduğundan programımı değiştirdim, halk kütüphanesi kapalı olduğundan sana Deux Magots'dan yazıyorum, etraf Saint-Germain-des-Prés kilisesindeki ayinden dönen kalabalık yüzünden bunaltıcı ve gürültülü; iki ay önce iki kadınla birden sorunlu bir ilişki yaşayan adam artık burada değil. Dün hoş vakit geçirdim. Sartre, Camus ve onun kız arkadaşıyla küçük bir gece kulübüne bir zamanlar New York'ta tanıştığım çok iyi bir zenci şarkıcı olan Margaret Wood'u dinlemeye gittik. Onu tanıyor musun? Çok güzel bir kadın ve bence Marian Anderson kadar iyi şarkı söylüyor; klasik müzikle zencilerin kilise müziklerini seslendirdi, herkes coşku doluydu. Sonra yaşlı hanımefendinin kızı ve torunuyla birlikte akşam yemeği yedik (kendisi şehir dışındaydı). Sana gençlerle pek ilgilenmediğimizi söylemiştim; ama ne yapalım mecbur kaldık. Camus'ye de bizimle gelmesini söyledik, gerçekten hoş bir gece oldu. Onu her gördüğümüzde yanında başka bir kız oluyor (halbuki evli ve çocukları var). Bu seferki küçük bir gece kulübünde şarkıcılık yapan; ama daha gençliğinde fabrikalarda uzun süre çalışmış çok hoş bir kız. Nasıl oldu da şarkıcı oldu bilmiyorum; ama erkeklerle üzücü deneyimler yaşadığını biliyorum. Ona çok

nazik davranan Camus'yle karşılaştığı sırada bütün erkeklerin aşağılık birer canavar olduğunu düşünüyormuş. İşin kötü yanı ise, korkarım Camus bir gün onu başından savacak ve o zaman her zamankinden daha mutsuz olacak; çünkü Camus'ye fena halde âşık olmuş gibi görünüyor. Zavallı Camus ise çok tuhaf görünüyordu; çünkü geçen gün Koestler'in morarttığı gözünü gizlemek için simsiyah gözlükler takmıştı. O gece yaşlı hanımefendinin küçük torununun on beşinci doğum günüydü. Öyle sevimliydi ki, yetişkinlerle bir yerlere gittiği için ne kadar mutluydu bilemezsin; ama Camus kadar yakışıklı birini görmek onu ürkütmüş olmalıydı; çünkü çocuksu bir şekilde bir kadın gibi davranmaya çalıştı. Gerçekten çok komik bir durumdu. Bir Rus restoranında güzel bir akşam yemeği yedikten sonra güzel bir şovun yer aldığı, gerçekten iyi bir şarkıcının sahne aldığı hoş bir gece kulübüne gittik. Şarkıcı "varoluşçu" olduğunu söylüyordu, Paris'te bu aralar bu durum, onun çılgın şeyler yapan biri olduğu anlamına geliyor. İşin ilginç yanı ise gerçekten çılgın bir adam olmasıydı; çılgınlık atarak, bardak kırarak Rus şarkıcıların taklidini yaptı. Şovunun sonunda bir sandalye kırdı, ter içinde kalmıştı, neredeyse bir nöbet geçirmek üzereydi. Bazı gece kulüplerinde iş bulamıyormuş; çünkü zaman zaman piyanoyu kırdığı ya da müşterilere vurduğu biliniyormuş. Ama gerçekten doğuştan yetenekli biriydi. Gecenin sonuna doğru kulübe çok tanınmış bir sinema ve tiyatro oyuncusu olan genç bir aktör geldi⁽⁷⁸⁾, bütün Fransız kızlarıyla yaşlı kadınlar onun için kendilerini parçalıyorlardı; ama gerçekten çok hoştu, bu ilgiyi hak ediyordu doğrusu. Sartre'ı görmeye geldi, heyecandan ölmek üzere olan küçük kızla şampanya içti. Bence on beş yaşında küçük bir kızın hayal edebileceği en güzel doğum günüydü. İçkiyi fazla kaçırmadık; herkes bu huzurlu ortamda son derece neşeli ve samimiydi. Artık böylesine sessiz ve samimi geceler öyle az yaşanıyor ki o gece beni fazlasıyla mutlu etmeye yetti. Bugünlerde ya yalnız kalmak zorundasın ya da hep siyaset tartışmak.

Galiba en sonunda, ayın yirmi sekizinde dört beş günlüğüne Berlin'e gideceğim. Bir dahaki mektubumda gidip gitmeyeceğimi kesin olarak söylerim. Aslında bu yolculuk çok ilgimi çekiyor; ama hiç durmadan çalışmalı, çalışmalı, çalışmalıyım ki Mayıs'ta boş vaktim olabilsin. Ne zaman bir başka "Şikago mektubu" göndereceksin? İkinci mektubunun çevirisi iyiydi; ama ilkininki o kadar kötüydü ki baştan

yapmak zorunda kaldım. Sadece edebiyatla ilgili olması gerekmez, herhangi bir şeyle ilgili bir sayfalık bir şey gönderebilirsin.

Artık gece oldu. Bugün hasta ve üzgün Rus arkadaşımla çok üzücü bir öğle yemeği yedim; yeniden hastalanmak onu o kadar sinirlendirmiş ki artık hiç kendine bakmıyor, yavaş yavaş öldürüyor kendini. Ama ölmek de istemiyor. Sonra bütün gün Sartre'ın bürosunda çalıştım; o da yazdığı bir oyun üzerinde çalıştı⁽⁷⁹⁾; ama hiç zevk almıyor; çünkü bu oyunu bu güne kadar şans hiç yüzlerine gülmemiş iki kıza bir fırsat tanımaya söz verdiği için yazıyor. Kızlardan biri Rus arkadaşımın kızkardeşi. Sartre bunu sadece nezaket olsun diye yapıyor; çünkü gerçekten nazik, cömert bir adamdır. Ama şimdi bu oyunu bekleyen bir tiyatro, yapımcılar, müdürler var, ezberlere başlamak zorundalar ve oyun hâlâ bitmedi! Bu nedenle herkesin sabırsızlıkla onu beklediğini düşünerek bir makine gibi yazması gerekiyor; iyi bir şeyler yazması da şart. Tanrı biliyor ya ben hayatta bu şekilde çalışamam, zaten o da çok zor çalışıyor; bu nedenle hem çok zor hem de çok komik bir mücadele bu. İşin kötü yanı ise bütün tiyatroyla uğraşan bu insanların çok kötü, bütün o küçük ilişkilerinin, önemsiz işlerinin sinir bozucu olması. Bu yüzden bir daha oyun falan yazmak istemiyorum.

İyi geceler canım. Kendimi huzurlu ve mutlu hissediyorum bu gece. Seni görmeme ne çok uzun ne de çok kısa bir zaman olduğunu ve seninle ne çok uzun ne de çok kısa zaman geçireceğimi biliyorum. Yapmam gereken tek şey beklemek. Sonunda her şey kendiliğinden oluverecek; haftalar, haftalar boyunca sana kendi dudaklarımla "İyi geceler canım" diyeceğim; yatak senin sıcaklığıyla sıcacık olacak, sonra uyandığımda, yanımda sen olacaksın. Gerçekten çok güzel olacak. Yanımda hissediyorum seni ve yatağım olmasa bile kalbim sıcaklığın yüzünden sımsıcak.

Seni seven, mutlu kurbağan.

Simone'un

20 Ocak 1948, Salı

Sevgili kocacığım,

Burası da tıpkı Şikago gibi soğuk. Soğuktan donuyorum ama yine de güzel bir sabah geçirdim. Kadınlarla ilgili etnoloji kitapları okumak

için kütüphaneye gitmek zorundaydım, Saint-Germain'e çok uzak olan Or'daydı. Sis içinde, soğuk içinde kaybolmuş Paris'i taksiyle geçtim, Eiffel kulesi sisin ve kırmızı bulutların içinde kaybolmuştu, çok güzeldi. Sonra çok tuhaf kitaplar okudum, bu Avustralyalıların, Hintlilerin ve Afrikalı kabilelerin kadınlarla ilgili gerçekten çok komik âdetleri var. Kütüphane büyük bir ulusal müzenin parçası olduğundan Kolombiyalılar-öncesi sanatından örneklerin olduğu çok ilginç bir sergiyi gezdim. Güzel heykeller, oyulmuş taşlar, battaniyeler, Meksika'ya gittiğimizde göreceğimiz yerleri gösteren resimler vardı. Evet, Küba'ya ve Guatemala'ya gitmeme konusunda seninle aynı fikirdeyim; ama Meksika'nın her yerini görmeye çalışalım. Tam olarak ne zaman oraya geleceğim konusunda hâlâ tereddütlerim var, bu aslında birçok şeye bağlı; ama her neyse bunlar bizim için önemli olmayan şeyler, boşver. Mayısın başlarında senin yanında olacağım. Şu anda Saint-Germain'de küçük bir bardayım, harika bir sıcak punç içiyorum, kendimi kraliçeler gibi hissediyorum.

Amerika ve Faulkner'la ilgili verdiğin küçük ders için teşekkürler. Artık senin ülkeni oldukça yakından tanıyorum; La Pouèze'de bu konuyla ilgili bir sürü şey okuyorum. Faulkner hakkında söylediklerin gerçekten çok doğru. Neredeyse bütün kitaplarını okudum, içlerinde en çok da *Light in August*'u severim; bahsettiğin öyküsü de harikadır; ama bence Güney konusunu özellikle ele almadığı *Pylon*'daki trajik duygular biraz basmakalıptır. *Yaşanmayan Zaman*'a gelince, Sartre'ın olayları bu kadar sıçrayarak anlatmasının sebebi tek bir zamanda ve tek bir öykü içinde gerçekleşen olayları bir araya toplamak istemesidir; aynı anda, aynı konuyu işlemek, savaşın tehditkâr yüzünü göstermek, böylece bütün dünyayı bütün çıplaklığıyla ortaya koymak istedi. Evet okurdan çok şey beklediği doğru; ama eğer biraz çaba harcanırsa okura çok fazla şey verdiğini de düşünüyorum, senin de söylediğin gibi hız gerektiren bir kitap. Ama bir sonraki kitabı böyle olmayacak; bu son derece sıradışı bir durum için düşünülmüş bir girişimdi. Sartre şu anda esir kampındaki hayatını anlatan bir kitap yazıyor. Aslında yazdıkları Mathieu ve Brunet'nin deneyimleri, kitabın çok açık, basit ve klasik bir anlatımı var. Zavallı Sartre! Az önce hızla bara koştu, kendini kör edecek kadar içki içen bir ressamı rahatlatmaya çalışacak.⁽⁸⁰⁾ Alman asıllı bir Yahudi olan bu adam aleyhine açılan davalardan o kadar incinmiş

ki birkaç yıldan beri sabahtan akşama kadar içki içmekten başka hiçbir şey yapmıyor. Aslında yetenekli ama hiç çalışmıyor, sadece içiyor; otuz dört yaşında olmasına rağmen senden en az on yaş büyük görünüyor. Aslında onunla tanışmış değiliz, sadece zaman zaman içki içmek istediğinde Sartre'dan para istediği için onu tanıyoruz. Sen de bilirsin, bir defa insanlara az da olsa yardım etmeye başladın mı, hep daha fazla yardım etmek zorundaymışsın gibi hissetmeye başlarsın; çünkü senden bunu beklerler. Ressam şu anda da çok hasta olduğundan karısı her gün Sartre'dan yardım istemeye geliyor. İşim kötü yanı ise çok da pahalı olmayan, sıradan bir hastanede tedavi olmasının hiçbir işe yaramaması, eğer fena halde pahalı olan Amerikan Hastanesi'ne gitmezse içmeye devam edecek ve on gün içinde kör olacak. Ne karısının ne de kendisinin tek kuruşu da yok. Bu yüzden Sartre'dan ressamı hastaneye gitmeye razı etmesini; çok da iyi tanımadığı, sadece daha önce birkaç kuruş verip yardım ettiği bir adamın tek bir günü on beş dolara mal olacak ve aylarca sürecek tedavisinin masraflarını ödemesini istiyorlar. Çok kötü biliyorum; ama adam aklını içki içmekle bozduysa, neredeyse kör olmak üzereyse, ölmeyi tercih ediyorsa elimizden ne gelebilir ki? Dün akşam, karısı verandanın kapısından içeriye girdiğinde biz de tam akşam yemeğimizi yemek üzereydik, saatlerdir bizi bekliyor olmalıydı. Morali çok bozuk görünüyordu.

Perşembe

Sonunda ressamı hastaneye yatmaya ikna edebildik, çok hasta görünüyor. Sana anlatacak küçük bir öyküm daha var: Bir kez daha Koestler'la kavga ettik ve tekrar barıştık sayılır. Bu Koestler korkunç bir adam! Bu defa onunla ben tartıştım. Çarşamba günüydü, şu çok da ilginç ve çılgın olan çirkin kadınla akşam yemeği yedim. Bana hayatıyla ilgili bir şeyler anlatıyordu, çocukken nasıl kızlarla yattığını falan. Sakin bir barda oturmuş "scawtch" içerken ve konuşurken, Koestler yanında bir arkadaşıyla geldi ve bizi tanıştırdı. Arkadaşının RPF'den (Gaulle'nin partisi) olduğu ortaya çıktı, adam bir anda Sartre hakkında anlamsız kötü şeyler söylemeye başladı; söylediğine göre Sartre radyoda program yapmaya başlamadan önce gidip RPF'den para istemiş, işte bunun gibi bir sürü saçmalık. Öyle sinirlendim ki, görseydin kurbağanın ben olduğuma inanamazdın. Adamla çok feci kavga ettim. Bu

tarz yalanları nasıl kullanacaklarını bilirim, gazetelerde yayımlarlar, falan filan. Ama Koestler sadece güldü ve iddiya girip, kazananın diğerine şampanya ısmarlaması gerektiğini söyledi. Eğer bir Stalinci Koestler'a bu şekilde saldırsaydı biz o kişiyle de kavga ederdik; bu yüzden hem ben hem de çirkin arkadaşım Koestler'ın çok samimi-yetsiz davrandığını düşündük. Hatta arkadaşımın ona vurmasını zor engelledim. Hem RPF'li adama biraz da Koestler'a hakaretler yağdırarak oradan ayrıldım. Bir sonraki gün RPF'li adam özür dilemek için uzun bir mektup yazıp artık o gün yanıldığını bildiğini, Sartre'ın hiçbir zaman ruhunu ve bedenini RPF'ye satmadığını söyledi. Bu akşam Koestler'la karşılaştık, ona yarı şaka yarı ciddi hiç de hoş olmayan şeyler söyledim, tıpkı bir çocuğa ve haine benziyordu, zaten genelde ahlaksız bir adam gibi görünür. Mart ayının ortasında konferanslar vermek için Amerika'ya geliyor, belki de Şikago'da onunla tanışırsın. Ondan hoşlanacağını hiç sanmıyorum.

Artık çok geç oldu. Sıkı çalışıyorum, baharı bekliyorum, sabah gözümü açtığımda düşündüğüm ilk şey, gece kapamadan düşündüğüm son şey yine sensin. Seni becerebildiğim kadar iyi ve senin istediğin kadar uzun öpüyorum.

Simone'un

24 Ocak 1948, Cumartesi

Canım kocacığım,

Evet beni öpücüklerinle olduğu kadar sözlerinle de mutlu ediyorsun, bunun ne çok şey ifade ettiğini biliyorsun. Mektubunu aldım ve bütün günüm harika geçmiş gibi geldi. Seni tanıdığım için ne kadar da şanslıyım sevgilim.

Biliyorsun bu kadar üzgün bir kız değildim ben! Bu yıl tuhafliklarla dolu yıl hayatımın en iyi yılı değildi; çocukken nasıl da güzel vakit geçirirdim. On iki, on üç yaşlarına kadar babama neredeyse âşıktım, onun çok zeki olduğunu düşünürdüm. Bana kitaplar okur, benimle çok ilgilenirdi, iyi bir öğrenci olduğum için de gurur duyardı benimle. Çalışmayı ve okumayı severdim, delicesine sevdiğim bir kız arkadaşım vardı⁽⁸¹⁾ (ama kesinlikle cinsel anlamda değil, sadece bütün kalbimle ve ruhumla), Tanrı'ya inanırdım ve Tanrı'nın da beni sevdiğinden emin-

dim. Şehir dışına çıkmaktan, çalışmaktan, kitaplardan, arkadaşlarla olmaktan, ilkbahardan, sonbahardan, uyumaktan, yemekten, dua etmekten zevk alırdım; güzel bir ateş, hoş bir yürüyüş, her şey hoşuma giderdi. Sonra on dördümden yirmi birime kadar her şey o kadar da yolunda değildi. Annemi, babamı küçümsemeye başladım (bunu hakediyorlardı); artık Tanrı'ya inanmıyordum; hayatımda kitaplardan ve elmalardan daha fazla bir şeyler olsun istiyordum. Genç kuzenlerimden birine delicesine âşık oldum (yine cinsel anlamda değil de bütün kalbimle ve ruhumla), benden yaşça büyük olmayan bu çocuk severdi beni; ama benim gibi bir "zavallı"yı da çok fazla önemsemezdi. Sonra ailemden neredeyse nefret etmeye başladım, askerliğini yapmak için Afrika'ya giden kuzenimi düşündükçe de çok üzüliyordum. İşte bu kimsesizlik halim o zamanlar çöktü üzerime. Gerçi durumum çok da kötü değildi; çünkü daha çok gençtim, hayattan çok şey bekliyordum ve bunları elde edeceğimi de biliyordum. İşte o son sene (yani ailesinin yanında yaşayan bir öğrenci olarak son senemde), şu üzgün fotoğrafımı çektiirdiğim sene bütün gün deliler gibi çalışır, akşam eve gelince de çalışmaya devam ederdim. Ama nasıl becerdim bilmiyorum elime biraz para geçti (galiba çalmıştım); zaman zaman akşamları dışarı çıkar, kötü gece kulüplerine, barlara gider, sarhoş olana kadar içer, bir fahişeymiş gibi davranmaya çalışırdım (ama kimse inanmazdı). Birkaç adamla bir iki kötü deneyim yaşadım; aslına bakarsan kötü olabilirdi ama benimki gibi çirkin bir yüzle çok fazla endişelenmeme gerek yoktu, hiçbirini beni öpmeyi bile. Sonra sınavlarımı başarıyla geçince kendi hayatımı kendim kazanarak ailemden ayrı, kendi kiraladığım küçük bir odada yaşamaya karar verdim. İki kötü şey oldu: Sevgili kuzenim Fas'tan dönünce sadece parası için bir kızla evleneceğini söyledi; en sevdiğim kız arkadaşım ise daha yirmi bir yaşındayken çok trajik ve üzücü bir şekilde öldü. Bütün bunlar benim için çok kötü olabilirdi; ama bu konuda da şanslıydım da tam o sıralarda Sartre ve arkadaşlarıyla tanıştım. Hepsi de benden iki üç yaş büyüktü ve bir sürü insan tanıyorlardı; böylece bütün hayatım değişti. Sonra Sartre'la ben birbirimizi çok fazla önemsemeye başladık. Bu uzaklardaki kuzenime hissettiklerimden çok farklı bir şeydi; gerçekti hislerim. Birdenbire bütün hayatımın akışı değişti. Bütün bunlardan sana başka bir gün bahsedeyim.

rim, hatta özellikle Mississippi'ye gittiğimizde. Bütün bunlar sadece bu kimsesiz halimi açıklamak içindi. Küçük bir kızken çekilmiş bir iki fotoğrafımı bulup sana göndermeye çalışacağım.

Çarşamba sabahı bu defa kesin Berlin'e gidiyorum, bir hafta sonra da geri döneceğim. İyi geceler sevgilim. Fazlasıyla mutluyum. Neden bu kadar şanslıydım bilmiyorum. Hadi bahar çabucak gel de aşkımı kollarıma ve yatağıma alayım. Bu mutlaka olacak.

Simone'un

Annemden küçüklük fotoğraflarımı istedim; ama lütfen onları bana geri gönder; çünkü annemde başka yokmuş, ona geri vereceğime de söz verdim. Sadece tavuğu yumurtadayken görmeni istedim. *Yaşanmayan Zaman'*ı sevmene sevindim.

26 Ocak 1948, Pazartesi

Bugün Paris'te kirli, yarı sulu bir kar yağıyor sevgilim; ama kalbim her zaman sıcak ve aydınlık. Mississippi güneşi ve Meksika'nın mavi gökyüzü var kalbimde. Bir sonraki mektubum biraz geç eline geçerse, sakın benim zavallı evcimen bir kalple oynayan, hatta Mississippi'ye gidecek gemide bir yer ayırtıp son anda alaylı bir kahkahayla iptal edecek kadar kötü bir kadın olduğumu düşünme. Hayır. Sadece mektuplarımı Berlin'den postalamam biraz zor olabilir. Sana sık sık yazacağım; ama bu mektupları Paris'e döndüğümde postalayacağım. Çarşamba sabahı yola çıkıyorum; ama ancak bir sonraki gün öğleyin üçte orada olabileceğim, uzun bir yolculuk olacak. Dün Richard Wright'la karısı, Sartre, Rus arkadaşım ve en iyi arkadaşlarımızdan olan kocasıyla⁽⁸²⁾ güzel bir akşam geçirdim. Ellen Wright senin tanıdığın kişi mi bilmiyorum, daha sadece yedi yıldır evliler. Bence gerçekten çok hoş bir kadın, hatta tanıdığım en iyi kadınlardan biri. Akşama doğru zengin ama hüznünlü bir semtteki evlerine gittik, kanyak içip, Armstrong ve Bessie Smith'in plaklarını dinledik. Küçük kız çok, çok daha güzel, öyle hayat dolu ve neşeli ki bir peri olup onu mümkün olan her türlü hediyeye boğmak istedim. Boş bir Arap restoranında kuskus yedik; sen hiç Marsilya'da kuskus yedin mi? Harika bir yemek. Sevgilim, gelecek yıl sen benim yanıma geleceksin, sana Paris'te, Marsilya'da özellikle de Ceza-

yir’de kuskus yedireceğim (birçok başka şey gibi istesen de istemesen de bunu sana yaptıracağım). Sonra College Inn’e, geçen hafta küçük kızın on beşinci doğum gününü kutladığımız o hoş gece kulübüne gittik. Aptal kuzenine âşık olan çirkin bir tavukken ben buraya da geldim, bu yüzden benim için çok şey ifade ediyor; harika bir viskiyle kaliteli caz var burada. Wright, sana boşu boşuna açıklamaya çalıştığım Afrikalı zenciler meselesinden bolca bahsetti; meselenin gidişatından hiç hoşnut değildi; ama bu konuda çok da ciddi değildi; bize bir zenci kilisesinde vaaz veren bir zencinin taklidini yaptı, gerçekten bazen çok komik olabiliyor. Herkes İngilizce konuşuyordu. Rus arkadaşımın kaba saba Amerikalılarla konuşurken çok gereksiz ve tuhaf kaçan hoş bir İngiliz aksanı var; böyle konuştuğunda fazlasıyla kibar görünüyor. Wrigt’la Ellen ise neredeyse hiç Fransızca konuşmadılar. Bence siz Amerikalılar dünyadaki en tembel ya da en kibirli insanlarsınız, kendinizinki dışında hiçbir dili öğrenme zahmetinde bulunmuyorsunuz. Çok iyi birkaç şarkıcı vardı, çok fazla içki içmedik, kimse kimseyle tartışmadı, erken de yattım; anlayacağın güzel bir akşamdı. Sıkı çalışmaya devam ediyorum; ama artık kütüphaneye gitmiyorum. Bu aralar öğrendiklerimi, o konuda düşündüklerimi yazıyorum, bu da daha çok hoşuma gidiyor. Eniştem dün Paris’teydi, onunla ve annemle öğle yemeği yedim, sürekli tartıştılar. İki de haksızdı, çok cimrilik ettiler. Cimri insanlardan nefret ederim. İkisine de tahammül edemedim. Tamam eniştemin kötü durumda olduğu doğru; daha yeni işten atıldı (devlet memurluklarında hükümetin yaptığı azaltma yüzünden), Paris’te de kalacak yeri yok. Bir ay içinde kızkardeşim de Yugoslavya’dan dönecek, çok az paraları var ve ne yapacaklarını bilmiyorlar. Annem onlara da iresini vererek yardımcı olabilir; ama o zaman da eniştem herkesten yardım görmeye hakkı olduğu düşüncesine kapılacak; başkalarının üzerinde herhangi bir hakkı olduğunu düşünen insanlardan da nefret ederim. Anneme kızıyorum; ama o da yaşlı bir kadın, her şeyini bırakıp, aylar boyunca tek başına başka bir yerde kalmak onun için çok zor olurdu. Enişteme de kızıyorum; bu yüzden bunun çok pis bir iş olduğunu düşündüm. Eniştem de bana kızdı; çünkü Haziran’da kız kardeşim tablolarını bir sanat galerisinde sergileyecek, benim de orada olmam gerektiğini söylüyor. Ama olmamalıym, sebebini biliyorsun.

Eğer yeteneği yoksa ona bu yeteneği ben nasıl kazandırabilirim ki? Ak-rabaların, arkadaşların, paranın, iyi bir yaşam standartının ve benzeri şeylerin beraberinde yeteneği de getirdiği düşüncesinden de nefret ediyorum. Ya iyi tablolar yapabilmeli ya da bu işi bırakmalı. Kızkardeşim bile olsa eğer yeteneği yoksa insanları onun bir dahi olduğuna inandı-ramam. Uf! Artık durup rahat bir nefes almalıyım; çünkü bütün bunla-rı bir hamlede büyük bir sinirle yazdım. Ee, kocam olduğuna göre çok ilginç olmasa da bütün aileyi tanımalısın.

Geceyarısı

Biliyorsun sevgilim, bu mektupları okuduğuna göre beni gerçekten seviyor olmalısın ya da beni çok az sevip bu mektupları hiç önemsemi-yorsun; çünkü yazdıklarımı şöyle bir okumaya çalıştım da beceremedim. Sen nasıl oluyor da okuyorsun? Bu durum beni biraz şüphelendir-di. Ama sen mektuplarımı cevaplıyorsun, üstelik yazdıklarından onları okuduğun gibi bir anlam da çıkıyor. Çok şaşırdım. Kimbilir belki de beni gerçekten seviyorsundur. Mutluyum Nelson. Seninle az da olsa vakit geçirebildiğim için öyle mutluyum ki bir sene önce seni tanıma-dığımı, bir ayı tümüyle seninle geçirmediğimi düşünmek inanılmaz ge-liyor. Yine de sen benim kocamsın, ben de senin karınım. Hayır, beni böyle sevdiğin sürece kendimi yaşlı hissetmiyorum, çok iyiyim. Bütün ruhumla, kalbimle ve bedenimle seninim biliyorsun. İyi geceler canım.

Simone'un

Çok yakınlarda kitap kiralayabileceğim küçük bir Amerikan kitabevi buldum. Genellikle klasiklerle bazı çağdaş yazarların kitaplarını da sa-tıyorlar. Birkaç kitap önerebilir misin?

31 Ocak 1948, Cumartesi, Berlin

Canım kocacığım,

Sana yazma fırsatı bulabildiğim ilk sessiz sakın an bu. Anlatacak çok şeyim var; ama en önemlisi seni Fransa'dayken ya da Ameri-ka'dayken ne kadar seviyorsam Almanya'da da o kadar çok sevdiğim; bizimkisi uluslararası bir aşka benziyor. Moskova'da olsam ne olurdu bilemiyorum. Nasılsın sevgilim? Senden haber almalı uzun zaman

oldu; mektupların beni Paris'te bekliyor biliyorum.

Burada geçirdiğim ilk akşam tuhaftı; akşam yemeğinde Amerikalılar vardı, içlerinden birinin adı da Roditi'ydi. Bana sorduğu ilk şey: "Mary G.'yi tanıyor musunuz?" oldu. Onunla nişanlı olduğunu, Los Angeles'ta yaşadığını, zengin babasıyla yeni barıştığını, bir roman yazdığını söyledi. Sonra biraz Amerika'dan bahsettik, senin adını söylediğimde ise rahatsız oldu sanki. "Mary'yi Nelson Algren'le ilişkisi yüzünden mi tanıyorsunuz?" dedi. Sonra da yapmacık bir kahkahayla Mary'nin hep yazarlara âşık olduğunu; ama içlerinden sadece biriyle yani kendisiyle evleneceğini söyledi. Berlin'de seninle ilgili bu öyküyü dinlemek çok tuhaftı. Adam görüp görebileceğin en kötü adam; *Partisan Review*'ın adamlarından, çok aptal, kibirli, ahlaksız ve... anlayacağın her yönüyle kötü işte.

Burada bir sürü kötü insan görüyorum, gerçekten aptal, kibirli, çirkin, kaba bir sürü insan: komutanlar, büyükelçiler ve eşleri. İçimizde şık, gösterişli yaşamı olan biri varsa o da sensin; bu yüzden bazen kendime o kadar kıızıyorum ki keşke buraya hiç gelmeseydi diyorum. Örneğin yarın bir gece elbisesi giyeceğimi düşünmek beni çılgına çeviriyor. Bundan nefret ediyorum; hatta bazen bundan utanıyorum, biliyorsun bunlar benim o kadın çetesinden ve burjuva insanlardan biriymişim gibi olduğunu hissetmeme sebep oluyor. Benim hiç gece elbisem yoktur, bu yüzden iri yarı çirkin bir kadından ödünç alacağım, ne büyük utanç! Aslında Alman kadınların da gece elbisesi olmuyor (aslına bakarsan onların hiç elbisesi olmuyor ama); ama onlara Alman olmamanın ve pahalı elbiseler giyebilmenin ne demek olduğunu göstermeliyiz. Of! Burada Fransız olmak hiç de hoş karşılanmıyor, Amerikalı olmak ise çok daha kötü, Rus olmak da öyle, aslına bakarsan Alman olmak da daha iyi sayılmaz; ama yine de kendini Almanlara çok daha yakın hissediyorsun, diğerleri bizden çok daha güçlü görünüyorlar. İngiliz olman da muhtemel; ama bilemiyorum, burada onlara pek rastlanmıyor.

Sana her şeyi en iyi şekilde ve bütün ayrıntılarıyla anlatmaya çalışacağım; ama bunu İngilizce yapmak o kadar zor ki. Çarşamba sabahı yola çıktık, Fransa'nın doğusunda uzanan sevimsiz topraklardan geçiyorduk; sadece çirkin olsa neyse aynı zamanda savaşı hatırlatan esrarenge bir havası da vardı. Buraya savaş sırasında Alsace'ta askerlik yapan Sartre'ı görmek için gelmiştim, her yer askerlerle, perişan olmuş

zavallı insanlarla doluydu. Bu gelişimde o korkunç, karanlık dönemin anılarıyla doluydum: O zamanlar hep yağmur, çamur ve rutubet vardı, bir de bu hüznünlü dağların ve ovaların arasında devam eden savaş. Uyuyakalmışım, sonra çok sinirlendim; çünkü çok acıkmıştım, bir yemek vagonunun olacağını düşünmüştük; ama yoktu. Sadece bir istasyonda yarım düzine muz alabildim, kompartman da çok sıcaktı. *Folded Leaf* ⁽⁸³⁾ adında, genç öğrencilerle kolejli kızları anlatan kötü bir Amerikan romanı okudum. Bir sürü insan çok iyi bir kitap olduğunu söylemişti; ama bence değildi. Akşamüstü dört gibi Almanya'ya girdik; Sarrebrücks kalıntılarını gördük, gerçekten çok etkileyiciydi. Sonra çok çok tuhaf, hiç de hoş olmayan şeyler gördük. Nihayet yemek vagonunda çok olmasa da yiyecek bir şeyler bulduk; ortalıkta sadece Fransızlar, özellikle de Fransız memurlar vardı, uyku kompartımanlarında da öyle. Diğer vagonlarda Almanlar olduğunu biliyorduk; ama hiçbirini göremedik. Dört bir yanımla Almanya ile çevriliydi, bizlerse ortada ilerleyen bir Fransız sömürgesi gibiydik; bu bana savaş sırasında Fransa'da dolaşan Almanları hatırlattı, en az onlar kadar nefret dolu olduğumuzu hissettim. Yine de güzel bir uyku çektim. Arabada, gemide uyumayı çok severim; Mississippi'deki rıhtımımızı, biz uyurken gemimizin yavaş yavaş yol almasını hayal ettim. Öyle mutlu hissettim ki. Sabah olduğunda Almanya çok güzel göründü; güzel çam ve kayın ormanları, uçsuz bucaksız hüznünlü gökyüzü ve küçük boyalı evler. Berlin'e gelmek beni çok heyecanlandırdı. Sonra saat on birde, istasyona ulaşmadan bir saat önce, her şey berbat görünmeye başladı; sadece çöpler ve yıkıntılar, çöpler ve yıkıntılar, başka hiçbir şey yoktu. Bu konuda çok fazla şey duymama, hatta sinemada kendi gözlerimle görme rağmen bu kadar olabileceğini hiç düşünmemiştim. Berlin'e varışımız hiç de hoş değildi, Berlin'in kuzeyindeki Fransız istasyonuna vardık. Almanlar trenden inebilmek için bütün Fransızların inmesini beklemek zorunda kaldı. Bu da bana İşgal'i hatırlattı; ama işgalci taraftansan daha da kötü hissediyorsun. Sonra bizi bekleyen bütün o gazeteciler, fotoğraflar ve radyolar yüzünden istasyondan ayrılmamız çok uzun zaman aldı. Almanlara Fransız kitapları ve Fransız kültürüyle ilgili bir şeyler satan; çok akıllı, kurnaz ve komik olduğunu düşünen ufak tefek bir Fransız bizi arabasıyla otelimize bıraktı. İşin kötü yanı ise şu: eğer birinin konuğu değilseniz Berlin'e gidemezsiniz; çünkü hiç

paranız (size hiç mark vermiyorlar), kalacak yeriniz, yemek fişiniz, yani yaşama şansınız olmuyor. (Aslında bu adam insanları karşılaması için Fransız hükümetinden para alıyor, işi bu, ama sanki bunu sadece bizim dostumuz olduğu için yapıyormuş gibi davranıyor.) Ayrıca Berlin'in Fransız kesimi merkezden yirmi mil uzakta, bu yüzden arabaya ihtiyacımız vardı ve ancak bu adam bize bunu sağlayabilirdi. Aslında, bize bir araba verilmişti; ama bu adam her şeyi kontrol ediyordu. Fransız kesimi, çam ağaçları, temiz havası ve güzel evleriyle, çok hoş bir yerleşim yeri; ama ben şehrin tam kalbinde olmayı severim, otuz kırk kilometre dışında olmayı değil. Ufak tefek adam bizim için akşam yemekleri, öğle yemekleri, partiler, konferanslar ve tartışmalar hazırlamıştı; ama hiç de ilginç insanlar çağırmamıştı. İşgalci yetkililerin genel fikri, insanların, özellikle de yazarların ve gazetecilerin sahici şeyler görmesini, yani gerçek Almanları, gerçek Alman yaşamını görmesini engellemek. Onlara rağmen bir şeyler görebilmek için çok uğraşmamız gerekiyor; ama çok fazla vakit kaybediyoruz, yanlış insanlarla kötü partilere gitmek zorunda kalıyorum. Kurbağanın ne kadar sessiz sakın biri olup çıkıverdiğini görmelisin. Dudaklarımı hiç aralamıyorum bile, hiçbir şey düşünmüyorum ve söylemiyorum; çünkü konuşsam çok sinirleneceğim ve çok fazla şey söyleyeceğim.

Evet, bunlar can sıkıcı şeyler. İşin iyi yanı ise Berlin'i görüyorum, gerçekten çok ilginç ve dokunaklı bir şehir, bu yüzden bahsettiğim bütün bu felaketlere katlanmaya değer. Sen Berlin'i gördün mü? Senin Almanya'ya geldiğini ve çok beğendiğini hatırlıyorum; ama Berlin'i gördüğünü hiç sanmıyorum.

Pazar sabahı

Sartre büyük bir tiyatrodaki *Sinekler* oyunu ile ilgili uzun bir konferans verdi, sonra da bu konuda tartışmalar yapıldı. Sartre Almanca konuşacağından, ben de tek kelime bile anlamayacağımdan gitmedim. Ufak tefek Fransızla karısı gerçekten bu duruma çok şaşırdı. Frohnau'dan onların arabasıyla geldim, beni konferans için bekleyen insanların dev kuyruklarının olduğu tiyatronun önünde bıraktılar. Berlin'in ilginç yönlerinden biri de bu; burada insanlar sadece hoş vakit geçirip sonra da unutmak için değil, problemlerine bir cevap bulabilmek için de hevesle tiyatrolara ve sinemalara koşuyorlar. Kalıntılar ve yıkıntılar

arasındaki Kurfürstendamm'da bile tiyarolarda yer ayırtabilmek için sabahdan akşama kadar kuyrukta bekleyen insanlar var. Sartre'ın *Sinekler* oyunuyla çok ilgileniyorlardı; bu oyun Alman işgali sırasında yazılmıştı, ana fikri de kötü bir şey yapmak zorunda kaldığınızda, bundan dolayı vicdan azabı duymak yerine, işleri düzeltmek için uğraşmaya çalışmaktı. Anlayacağın oyunu kendi durumlarıyla bağdaştırıyorlar. Ama oyun birçok insanı da kızdırdı. Ruslarla birçok Fransız, oyunun yasaklanmasını istedi. Amerikalılar, Almanya'daki politikalarından dolayı oyundan hoşnuttu. Sen de benim kadar iyi biliyorsun ki buradaki Amerikalılar içinizde en kötüler. Burada da esaslı olaylar çıktı, hepsi liberal ve Roosevelt âşığı olan Amerikalılar ülke dışına gönderildi; burada tam bir faşist çete iş başında; ama aslına bakarsan her ne kadar bazıları güçlü Rusların lehinde gibi görünse ve onlara köleler gibi itaat etse de Fransızlar da fena halde milliyetçidir. Her neyse, Almanlar *Sinekler* oyununa öyle büyük ilgi gösterdiler ki bir koltuk için beş yüz veya bin mark ödeyenler bile oldu. Hatta tek bir bilet için iki kaz verenler bile oldu ki neredeyse yiyecek hiçbir şeyin bulunmadığı bu ülkede bir kazın ne anlama geldiğini tahmin edebilirsin. Yani bu sabah bütün bu kalabalığı geride bırakıp tramvaya atladım ve tekrar tekrar yıkıntılar ve çöpler arasında dolaştıktan sonra hâlâ Berlin'in en hareketli yeri olan Kurfürstendamm'a gittim. Yarım saat boyunca bir kafe, oturabileceğim herhangi bir kafe, bar ya da restoran aradım. Uzun süre yürüdükten sonra bir tür et suyundan başka içecek hiçbir şeyin olmadığı bu kafeyi buldum. Buraların ne kadar hüznü ve terk edilmiş, buradaki insanların ne kadar üzgün ve kimsesiz göründüğünü tahmin bile edemezsin. Perşembe günü Frohnau'daki bir Fransız oteline yerleştikten sonra, ufak tefek adamın sınırsız, güzel evinde öğle yemeği yedik. Buradaki Fransızların birinci sınıf evleri, kömürleri var; iyi yiyecekler bulmanın da bir yolunu buluyorlar (aslında bütün Müttefikler öyle). Berlin'i görme fikrinin heyecanıyla yerimizde duramadığımızdan onlara veda ettik. İstasyona gidip bizi Alexander Meydanı'nın tam kalbine götürecek trene, sonra da metroya bindik. Biliyorsun orası bir zamanlar çok popüler ve cıvıl cıvıl bir yer olan Times Meydanıydı. Şimdi geriye sadece artlarında hiçbir şey olmayan duvarlar, duvarlar kalmış. Galiba sana Sartre'ın Berlin'de bir yıl kaldığını, benim de 1932 yılında gelip onunla bir ay burada kaldığımı söylemişim; gerçi bu çok

uzun zaman önceydi! Bu yüzden Berlin'i bu haliyle görmek bizi çok etkiledi. Ama burayı daha önce görmediysen, artık eskiden nasıl olduğunu hayal bile edemezsin; çünkü hiçbir şey aynı değil. İşin tuhaf ama güzel yanı ise şehrin Londra ya da Le Havre gibi tamamen silinip gitmemiş olması; duvarlar, iskeletler hâlâ ayakta; ama içleri bomboş, duvarların arasında boşluktan, havadan başka hiçbir şey yok. Şehir insanın içini acıtan bir kabus gibi görünüyor. Alexander Meydanı'nın çevresindeki bölge her zaman çok fakirdi; ama şimdi parçalanmış tuğlalar, boş evler, eğilip bükülmüş demirler, çamur ve alçı içindeyken; başının üstünde bir çatısı olmayan kimsesizler için yağmurlu bir günde West Madison ne kadar korkunçsa burası da o denli korkunç görünüyor. İnsanların yüzleri açlıktan solmuş, birçoğu topallıyor, felçli, hava saldırılarında bir kolunu ya da ayağını kaybetmiş; neredeyse hiçbirinin paltosu yok, sokaklardan odun parçaları topluyor ve her şeyi sırtlarında, çantalarda ya da el arabalarında taşıyorlar. Fark ettim de İşgal sırasında yani sefaletle, yoksullukla savaştıkları zamanlarda insanlar hep çuvalar ve paketler taşıyor. Sonra da Berlin'in Şikago bulvarı olan Unter den Linden'e gittik; her yer yerle bir olmuştu, sokaklarda neredeyse hiç kimse yoktu. Büyük park Tiergarten'da hiç ağaç kalmamış; çünkü kışın herkes ısınmak için parktaki ağaçları kesmiş; parkta sadece şalgam ve patates yetiştirdikleri küçük bahçeler kalmış; artık parkın adı Tiergarten değil, Gemüsegarten.⁽⁸⁴⁾ Kurfürstendamm'da yaşayanlar çok daha zengin olduğundan durumları bu kadar umutsuz görünmüyor; ama gece yaklaştıkça bu bitip tükenmeyen...

Sali

Birbenbire mürekkebim bitince yazmayı bıraktım. Evet, şimdi birlikte dolu dolu bir gece geçireceğiz canım. Şu anda saat akşam yedi. Az önce yorgunluktan ölen insanlarla dolu karanlık, hüznü bir trenle Berlin'den döndüm, sıcacık, rahat odama kapandım. Biraz ekmek, reçel ve kahve (ne kahve ama!) istedim; yarın sabaha kadar sana yazmaktan, okumaktan ve uyumaktan başka yapacak hiç işim yok. Dışarıdaki karanlık, soğuk kışı hissediyorum.

Sana anlatacak öyle çok şeyim var ki. Sana bunları anlatmak beni korkutuyor; ama senin aşkın için bunu deneyeceğim; çünkü öyküler dinlemeyi en az anlatmak kadar sevdiğini biliyorum. Yine ilk öğleden

sonramdan, Perşembe gününden başlayacağım. Kasvetli Berlin'e şöyle bir göz attıktan sonra bize gönderilen bir arabayla Frohnau'ya geri döndük ve akşam yemeğini ufak tefek Fransız'ın evinde yedik. Yemekte bir başka kötü Amerikalı politikacı Roditi, kötü Fransız diplomatlar, hayatımda gördüğüm en aptal kadın olan son derece şık giyimli sarışın bir Macar kontes, daha açık konuşmak gerekirse durup dinlenmeden konuşan bir kadın vardı. Sartre'ı karşılamak için Fransız büyükelçisi de gelmişti; ama senin de tahmin edebileceğin gibi bu ahlakçı, milliyetçi zenginler aslında Sartre'dan nefret ediyordu. Kötü bir akşamdı; ama Berlin'de olma düşüncesiyle o kadar meşguldüm ki çok da önemsemedim. Ertesi gün sabah bir Fransız kumandan arabasıyla bize etrafı gezdirdi: harabe görme gezisi. Bir gün önceki gezimiz kadar etkileyiciydi bu da. Hitler'in Chanellerie'sini, tamamen yıkılıp harap olmuş gerçek sarayını, savaşın sonunda gizlendiği, muhtemelen öldüğü yeraltı tünellerini, bir sürü antik abideyi, caddeleri, parkları, bütün yıkıntıları ve harabeleri gezdik. Kumandan sokaklardaki insanların yüzlerinin sararıp solduğunu ve bir çoğunun topalladığını itiraf etmek istemedi. Sonra, Rus diplomatlarla, Katolik bir Alman yazarla (hayatımda gördüğüm en çirkin kadın) ve kocasıyla öğle yemeği yedik. Aslında komünist olmadığı için Ruslar da Sartre'dan nefret ediyorlar; ama yine de samimi davrandılar; Alman çift ise iğrençti; çünkü katolik oldukları için nefret ettikleri ama aynı zamanda da korktukları Rusların yanında Almanların yaptıkları zulümlerden dolayı *vicdan azabı* duyduklar.

Almanlar için duydukları vicdan azabı çok önemli. Her türlü konferansta ve tartışmada, yaptıkları kişisel konuşmalarda hep pişmanlıktan bahsediyorlardı. Bir keresinde Sartre tam üç saat boyunca bu konuda tartıştı. Aslında gördüğümüz Almanların hepsi (neredeyse) Nazi karşıtlarıydı (ya da öyle görünüyorlardı); komünizmi desteleyen birçok insan Almanların vicdan azabı duyması ve yaptıklarından pişmanlık duyması gerektiğini düşünüyor. Sartre herkesin kendini bu olanlardan sorumlu, bundan dolayı da suçlu hissetmesi gerektiğini düşünüyordu; çünkü olan biten her şeyde özellikle de bir insanın kendi ülkesinde olanlarda bir anlamda herkesin biraz suçu vardır. Ama bu his ve sorumluluk duygusu, utanç, küçük düşme ve pişmanlık anlamına gelmez; bu, artık doğru şekilde hareket etme isteğidir. Konuştuğumuz Alman yazarların, öğrencilerin ya da entelektüellerin birçoğu bu konuyla

o kadar çok ilgilendi ki kendi aralarında bile hararetli tartışmalara girdiler; bu konular ve "suçluluk" hep konuşmak istedikleri konuların başında geliyor. Yemekten sonra, Müttefiklerin kontrolü altındaki şehirden sorumlu olan bir tür meclis olan Magistrats tarafından kabul edildik. Çok sıkıcıydı, konuşmalar yapıldı; bir sürü gereksiz laf ve zaman kaybı. Sonra çok, çok hüznünlü bir kafeye gidip berbat bir bira içerken çevredeki insanları seyrettik. İşte orada kendimizi tam da Berlin'de gibi hissettik; daha iyiydi. Amerikalılar bizi davet etmişti, biz de akşam yemeği yiyip güzel içkiler içeceğimizi ummuştuk; çünkü müttefiklerin en zengini Amerikalılardır. Ama bizi tuzağa düşürdüler, hem de ne tuzak! Sana bahsettiğim üç saatlik tartışmayı hazırlamışlardı, içecek hiçbir şey ikram etmediler, sadece geceyarısı bir fincan iğrenç kahve verdiler. Yazık. Tartışma Almanlarla pişmanlık, umut, özgürlük üzerineydi; onların sorunlarını görmek gerçekten ilginçti. Orada çok, çok çekici bir kadınla, Anna Seghers'la tanıştım. Hiç adını duydun mu? Sonradan sinemaya gerçekten çok iyi uyarlanan *Yedinci Mühür* kitabının yazarı; bence kitap o kadar güzel değildi; ama film iyiydi. Çok etkileyici bir yüzü var, özellikle de gülüşü ve gözleri; saçları bembeyaz olmuş. Ateşli bir komünist, Sartre'la da fena tartıştı; ama kibar bir üslupla. Her zamanki gibi tartışmada Katolikler, Protestanlar ve komünistler vardı. Çok uzun sürdü, neredeyse hep Almanca konuşulduğundan pek bir şey anlamadım ve çok yoruldum.

Cumartesi sabahı daha önceden tanıdığımız Fransız gazetecilerle (biri Sartre'ın eski bir öğrencisiydi) bir kez daha Berlin sokaklarını gezmeye gittik. Yine Kurfürstendamm'a gittik. Burada çalışan insanlar ortalama iki yüz üç yüz mark kazanıyor; ama ancak kırk mark harcayacak kadar fişleri var, o kadar. Yani, sadece alma hakları olan şeyleri alırlarsa kırk mark harcıyorlar, bu da ancak bir ayın yarısı kadar süre onları idare ediyor. Bu yüzden kara borsadan alışveriş yapmak zorunda kalıyorlar; ama karaborsa da çok pahalı olduğundan oradan da neredeyse hiçbir şey alamıyorlar. Bir paket sigara (yirmi kötü Fransız sigarası) otuz mark, yarım kilo tereyağı sekiz yüz mark, vb. Aynı şey kıyafetler için de geçerli. Allahtan eskiden Fransa'da ya da Amerika'dakilerin çok kıyafetleri varmış da bunların birazı kalmış. Birçok kadın hâlâ kürk manto giyiyor; ama makyaj yapmıyorlar, birçoğu da pantolon giyiyor; orta sınıftan birçok erkeğin de iyi paltoları var. Aslında burada

büyük uçurumlar var; insanların bir kısmı şehrin dışındaki daracık, nemli gecekondu-larda yaşarken diğerleri Berlin'in göbeğinde güzel evlerinde yaşıyorlar. İşin tuhafı ise ucuz ya da çok pahalı olmayan şeyler satan tek bir dükkân göremezken (yani elbiseler, ayakkabılar satan hiçbir yer yok), harap olmuş binaların altında iki bin marklık elbiseler, mücevherler, gümüşler, eski kitaplar, değerli porselenler satan bir sürü güzel dükkân görebilmen. Bunun sebebi de Almanların yiyecek parası bulabilmek için mücevherlerini ve porselenlerini satmaları. Bu harap olmuş şehirdeki kadar çok ince porseleni, değerli bardağı ve eski kitabı bir arada görmemiştim. Bir sürü, bir sürü antikacı var burada. İlginç olan bir başka şey de bir dolu "takas dükkânı"nın olması: bu dükkân-larda bir sürü ayakkabı, gömlek, vb. şeyler var; ama bunları satın alamıyorsun, bunların karşılığında satıcıya ihtiyacı olan bir şey vermen gerekiyor. Artık bu, düzenli olarak yapılan sıradan bir ticaret. Bütün bu dükkânlar, kafeler, yaşayan her şey bodrum katlarına kurulmuş; tamamen havaya uçmamış yerleri yeniden düzenlemişler; ama bu temiz alt katların üstünde yükselen binalar tamamen harap olmuş durumda.

Berlin'i baştan inşa etmenin en zor yanının bütün şehri yıkmak olduğunu söylüyorlar; çünkü sana da söylediğim gibi bütün duvarlar hâlâ sapasağlam ayakta duruyor. Şu anda sadece sokakların ortasındaki tuğlaları, taşları toplayan at arabaları var; ama bu sadece tozu süpürmek gibi bir şey olduğundan hiç de yeterli değil.

Hristiyan olmasına rağmen varoluşçu olan Lutherci bir Fransız rahiple öğle yemeği yedim. Çok sevdim bu adamı, en azından burada çok görüp nefret ettiğim sahte ahlak ve toplumsal önyargılar onda yok. Bu rahip sık sık Nurenberg mahkemelerinde idama mahkûm edilmeyen yedi Nazi suçlusunu, Hesse'yi, diğerlerini görüp onlar hakkında oldukça ilginç şeyler söylüyor. Sonra biraz dinlendikten sonra bir araba bizi Berlin'e götürdü; ama şoför (bir Fransız asker) neden bizi gezdirmek fikrine kapılıp Sartre'la ikimizi partiye götürmek yerine ilginç muhitlerde gezdirdi bilmiyorum. Bir saat kadar geciktik, bu da hiç hoş olmadı; ama parti de çok kötüydü: İki yüz kadar insan, hepsi de "önemli" insanlar, konuşmalar, partinin başından sonuna kadar gösterilen slaytlar ve bir orkideye benzediğimi söyleyerek bana bir orkide veren çirkin Alman Katolik kadın yazar! Bir varoluşçu kadının çirkin olmaması onları şaşkına çevirdi. Her yerde Sartre'la ben evliymişiz gi-

bi davrandılar; öyle olmadığını biliyorlardı; ama buna inanıyormuş gibi göründüler, aksi takdirde evli olmadığımız halde ikimizi birlikte davet etmeleri uygunsuz kaçacaktı. Ah bu insanlar yok mu! Hepsi de kokuşmuş! Mektubumun başını yazdığımda bu berbat kokuşmuş partiden Kurfürstendamm'daki güzel eve yeni dönmüştüm, o yüzden o kadar kızgındım. Sartre'ı Berlin'de arkadaşlarıyla bırakıp burada sessiz sakin bir akşam geçirdim.

Pazar günü insanların tatsız yemekler yediği (üstelik bunun için bir sürü fiş veriyorlardı) bir başka hüznü kafeye gittim. Pis bir şeyler içip bir iki O'Hara öyküsü okudum. Saat iki gibi Sartre yanında ufak tefek adamla çıkageldi; bütün sabahı Meryemciler ve Katoliklerle tartışarak geçirmişti. Meryemciler hatta Ruslar bile Sartre'ın Amerikan kapitalizmine satılmış bir nihilist olmadığını, gerçek bir solcu olduğunu, sadece gerçek özgürlüğü ve toplum için iyi olan ne varsa onu istediğini onu dinleyince anlamışlardı. Hatta birden öylesine canayakın olmuşlardı ki bizi kulüplerine bile davet ettiler (tabii ki Rusları kastediyorum). Ama önce bir İngiliz kulübünde kötü insanlarla, dünyanın en çirkin kadınıyla (bu başka bir tane; ilkinin gördüğümde henüz gerçekten en çirkin olan bu ikincisini görmemiştim) kötü bir öğle yemeği yedim. Kendisi Berlin Üniversitesi'nde felsefe öğretmeni, bütün yüzü sivilcelerle dolu, gözlüğü de var, siyah ipek kıyafeti içerisinde dev gibi tostoparlak bir vücudu vardı, anlayacağın muhteşem! Yerde sürünüp emekleyen şişman bir salyangoz gibi bize kul köle oldu, tam bir Fransa âşığıydı. İğrenç.

Sonra, öğleden sonra daha güzel şeyler yapıp bir düzine kadar Alman kız ve erkek öğrenciyle buluştuk, son derece samimi sıcak bir sohbet oldu, bir şeyler öğrendik. Maddi yaşamın onlar için ne kadar zor olduğundan bahsettiler. Neredeyse yiyecek hiçbir şey, kitap yok, her sabah ve her akşam bir ya da iki saat süren uzun, upuzun tren, otobüs yolculukları yapmak zorundalar, üstelik trenler bir şeyler bile okuyamayacak kadar kalabalık ve soğuk. Bir kez daha suçluluk duygusundan, umuttan bahsettiler; fena halde umutsuz, zavallı görünüyorlardı; yine de iyi niyetlilerdi, her şeye rağmen yaşamaya çalışıyorlardı. Aslında onlar kendileri bütün Alman öğrencilerinin bu kadar merhametli olmadığını, çoğunun çok milliyetçi, inatçı ve kötü niyetli olduğunu söylediler. Ama bizim gördüğümüz bu solgun yüzlü, kötü giyimli öğ-

rencilerin, özellikle de perişan haldeki çorapları ve ayakkabıları, bakımsız saçları ve güzel gözleriyle kızların hali bana çok dokundu.

Sonra! Tanrım ne kadar da kötüydü! *Sinekler*'i izlemeye gittik. İşte o akşam gece elbisesi giymek zorunda kaldım; ama çok hoş bir elbiseydi, uzun siyah bir etekle güzel bir bluz giydim, gerçekten yakıştı; pişmanlık duyduğum şey bu kılgım değil. Asıl oyunun kendisi tam bir utanç kaynağıydı. Yapımcı bilerek nihilist bir oyun sahneye koymuştu, bütün sahneleri kesmişti ve oyuncularını öyle oynatmıştı ki oyundan Sartre'ın amaçladığının tam tersi anlamlar çıkıyordu. Ayrıca her şey çok çirkindi; yüzler, mimikler, dekor, her şey. Hiç kimse istese de böyle Almanlar gibi çirkin şeyler yapamaz. Oyuncular sadece çılgınlıkları atıyor, ter içinde sırt üstü uzanıyor, sürekli bir merdivenden aşağı iniyorlardı, çılgın insanların bir araya geldiği bir akıl hastanesine benziyordu. Bütün Fransızlar bunun tam bir utanç olduğunu düşündü. Ama Almanlar için sıradan bir başarıydı, tam yarım saat boyunca alkışladılar, zaten Sartre'ın gelmesi onlar için bu yüzden bu kadar önemliydi. Sartre ise onu sahneye çıkarıp alkışladıklarında ne kadar hoştu bilemezsin; çünkü ortada böyle bir yanlış anlama varken böylesi bir rahatlık ve başarı onu hem rahatsız etmiş hem de üzümüştü. Sonra Rus kulübünde uzun bir akşam yemeği yedik; yemekler kötüydü ama bol bol votka vardı. Alman ve Rus komünistlerle konuşmak çok ilginçti, bilirsin Fransız komünistler bizi yerden yere vurur; ama onlar gerçekten çok canayakınlardı, samimi konuşmalar yaptılar. Bu yüzden bir sürü şey anlatıp bir sürü şey konuştuk.

Herkese dün Almanya'dan ayrılacağımızı söylemiştik, böylece iki gün boyunca kimse bilmeden ne istersek yapabilecektik. O yüzden dün güzel bir gündü. Sabah trenle Berlin'e gittik, sokaklarda yürüdük, kafelerde oturup etrafı izledik. Bir sürü meyhane gezdik. Ama tek kötü şey bütün gün (sabah ondan öğleden sonra üçe kadar) hiçbir şey yiyemememizdi; çünkü Berlin'de fişiniz olmadan hiçbir şey yiyemiyorsunuz. İçtiğimiz her şey de, ister kahve, ister bira, isterse de punç olsun olabildiğince kötüydü. Ağzımızda Almanlar için Almanya neyse o tat vardı. Sadece bir tane, iki tane orkestrası olan, kiminin dans ettiği, kiminin içtiği, herkesin sigara içtiği büyük bir kafe var; tıpkı eski Berlin'e benziyor; sadece insanların yedikleri ve içtikleri muhteşemdi. Saat yedi olduğunda Berlin'in en iyi "Kabare"sindeki (bir tür müzikli oyun) şovu iz-

lemeye gittik, günümüz Alman yaşamını yansıtan şarkılar ve danslar vardı. İnanılmaz komik; ama bir o kadar da karanlık ve tuhaftı; Almanların sefaletini gösteren tam bir kara mizah segilendi, oyunda bütün müttefikler güzel şeylerden, ideallerden, komünizmden, realizmden, varoluşçuluktan bahsediyordu, bol bol laf, bol bol vaat vardı; ama ayak-kabı yoktu, ekmek yoktu. Bu türde bu kadar iyi bir oyun hiç görmemiş-tim. Sonra gece üçe kadar birkaç Alman entelektüelle birlikte olduğumuzdan bütün sabah uyudum, sonra da diplomatlarla son defa kötü bir öğle yemeği yedik. Bu insanları bilirsin, Almanya'da yaşarlar; ama tek bir Alman görmezler, bizim sık sık metroyu kullanmamız onları şaşkı-na çevirdi; çünkü onlar metroya pek itibar etmezler. Burada iğrenç bir Fransız yaşamı sürüyorlar; tek ilgilendikleri zina, bayağı skandallar, bayağılık, dedikodu; beyin yok, kalp yok, kan yok, gayret yok, onlar için şık kıyafetlerden ve ağız dolusu gevezelikten başka hiçbir şey yok. Yemek Berlin'deki en önemli Fransız olan Fransız "büyükelçi"nin evindeydi. Az önce çok komik bir şey oldu: sana bu bitip tükenmek bilme-yen mektubu yazarken genç bir Fransız gelip Sartre'ın büyükelçinin paltosunu giyip kendi paltosunu bırakarak gittiğini söyledi! Bu öğleden sonta Sartre'ın paltosunun neredeyse üstünden döküldüğünü fark etmiş-tim, bence öbür adam Sartre'ın minicik paltosuna giremezdi bile. Ada-mın şaşkına döndüğünü, hatta sinirlendiğini duydum, bu da çok hoşuma gitti. Zaten korkunç bir adam. Yemekten sonra *Die Murder sind unter uns*⁽⁸³⁾ filmi izledik. Eğer Şikago'da gösteriliyorsa, hiç durma, git izle. Film aslında suçlulukla ilgili, filmde Berlin'den muhteşem görün-tüler görebilir, Alman sorunlarını çok daha iyi anlayabilirsin.

Sonra geri döndüm sevgilim ve işte buradayım. Yarın öğleyin yola çıkıp perşembe akşamı Paris'te olacağız. Bu mektubu sana postalaya-cağım, neredeyse iki mektuba değer, öyle değil mi? Senden hiç bu ka-dar uzun bir mektup almadım ben. Umarım hepsini okuyacak kadar sa-bırlısındır, çünkü ben yazacak kadar sabırlıydım. Aslına bakarsan hâlâ anlatacak çok şeyim var. Gerçekten ilginç bir mektup oldu, düşünecek çok şey var; ama artık bu kadar yeter. Böylesine uzun, üstelik de ya-bancı dilde bir mektup yazabilmek için bir adamı çok sevmelisin. Eğer seni ne kadar çok sevdiğimi tam olarak bilmek istiyorsan sana yazdı-ğım harfleri tam tamına hesaplamalısın, yani kaç tane a yazmışım, kaç tane b yazmışım gibi. Sonra bu sayıyı 10345 ile çarptığında ulaştığın

sayı aşığı yukarı sana ömrüm boyunca vermek istediğim öpücüklerin sayısı olacaktır.

Simone'un

6 Şubat 1948, Cuma

Nelson aşkım,

Paris'e dönünce senin mektubunu bulmak ne kadar güzel! Trende geldiğimde mektubu bulacağımı biliyordum, sanki sana geliyormuş gibi hissettim kendimi. Hayır canım, yaşlı hanımefendinin büyükannemle hiçbir ilgisi yok. Büyükannem hemşireydi, bana çok iyi bir kadın olduğunu, ona çok düşkün olduğumu anlattılar (ben hatırlamıyorum). Dedğin gibi fotoğrafta biraz dağınık, perişan görünüyorum, hatta bu fotoğrafı öbürleriyle gönderip göndermeme konusunda tereddüt ettim; ama sonra düşündüm de bilmeye hakkın var. Küçükken çok küstahtım, on yaşına kadar büyüklere karşı hep öfkeli davrandım. Sokaklarda, parklarda öyle çok bağırır çağırırdım ki tatlı kadınlar ellerinde şekerlerle gelip bakıcıya (bu başka bakıcı) iyi olup olmadığını sorarlar, saçımı okşamaya çalışırlardı, ben de onları bir güzel tekmelerdim. Yerde saatlerce yatar, bağırarak havaya tekmeler savururdum. Sonra da bir ara çok dindar, Tanrı sevgisiyle dolu, itaatkâr biri olmuştum. Mississippi'de sana bir sürü hikâye anlatacağım, sen de anlatacak mısın? Sen de bana eski fotoğraflarını göndersene. Hatta yenilerini bile gönderebilirsin. Ben sana yeni çekilmiş üç fotoğrafımı gönderiyorum.⁽⁸⁶⁾ Gazetede çıkan fotoğrafım Berlin'e varır varmaz istasyonda çekildi, öbürlerinin nerede çekildiğini fotoğrafların arkasına yazdım. Bu 'Simone'ları tanımıyordun herhalde. Ben de tanımıyordum onları, yine de sana gönderiyorum; çünkü onlar senin karın olacak, sen de onları sevmek zorundasın.

Broadway'de sabah *Mr. Verdoux*'nun ilk gösterimini gördüm. Hayal kırıklığına uğradın doğrusu, *Altina Hücum* kadar iyi bir şey bekliyordum. Şarlo'yu severdim; ama artık o öldü, Charlie Chaplin de onun kadar iyi değil. Yine de bazı bölümleri güzeldi; ama adam hiç de gerçekçi değil, Şarlo'ya inandığım gibi inanmadım ona. Bence Chaplin öyküyü kurarken hiç de cesur değil, aksine çekingen davranıyor. Monsieur Verdoux'nun gerçekten kim olduğuna, onu gerçekçi bir dille mi şiirsel bir dille mi anlatacağına karar verememiş. İşte bu yüzden senin

de dediğin gibi müthiş bir film çıkmamış ortaya. Film ilginç; ama Chaplin kadar müthiş bir şey beklemiştim ben. Onunla New York'ta karşılaştım, anlatmış mıydım sana? Bütün akşam o konuştu, ben dinledim, bazen çekici olmasına rağmen beni hayal kırıklığına uğrattı. Bir keresinde Hollanda'da, Utrecht'te küçük bir müzeye gitmiştim. Yaşlı bir ressamın yaptığı resimler vardı. Ressam yeteneksizdi, berbattı, safıtı; yine de çok iyi portreler çiziyordu, bir ruh vardı çizdiklerinde, büyüleyiciydi hepsi. Adam sonra İtalya'ya gidip orada Titian'ın eserlerine, yetenekli İtalyan ressamlara hayran olmuş. Geri döndüğünde artık hiçbir şey yapamaz olmuş, resim yeteneği bitmiş. Bence maalesef Chaplin'in sorunu da böyle bir şey. Ne yapmak istediğini biliyor; ama yapamıyor, bu yüzden içinde bir şeyler kaybolmuş. Böyle olduğu için ona dargınım; çünkü onu öyle severdim ki. Olsun, Monsieur Verdox'da bile bazen harikalar yaratmış. Sence de öyle değil mi?

Bana karşı küçük bir zafer kazanma şansı veriyorum sana. Ben öyle meydan okuyan tiplerden değilimdir. *Native Son*'la *Black Boy*'u okudum çabucak. Bence de *Native Son* daha iyi, kesinlikle haklısın. Komünistler olabilecek en iğrenç şekilde Wright'a saldırınaya başladılar. Sartre'la ikisini bir çuvala koyup üzerlerine tükürüyor, ağza alınmayacak laflar ediyorlar. Bugün genç komünist bir yazar artık hor görülen insanları, beyaz ırktan olmayan, zavallı insanların, herhangi bir zavallı insanın kötü hayat koşullarından bahsetmememiz gerektiğini söyledi. Artık Umuttan söz etmeliymişiz. Wright'ı önce *Les Temps modernes*'e yazı verdiği için, sonra da zencileri canavara benzettiği, onları zalim, vahşi diye tanımladığı için suçladı, oysa onlar mükemmel bir komünist kadar uysal ve iyilermiş. Wright'ın ırk ayrımını körtüklediğini, siyahlarla beyazların bu kadar istekli oldukları halde birbirlerini sevmelerini önlediğini söyledi. Wright hakkında ne düşünürsek düşünelim, onu sevsek de sevmesek de bu komünist yazı, hayatımda okuduğum en iğrenç yazıydı. Gençken, sinir hastasıyken Sartre'ın çok yardımcı olduğu eski bir öğrencisi⁽⁸⁷⁾ benim hakkında bir şeyler yazmış. Bu genç hâlâ çok dostça kitaplarını Sartre'a ithaf ediyor; ama gazetelerde onun hakkında iğrenç şeyler yazıyor. Şimdi ondan bahsediyorum; çünkü yazıyı ben de daha bugün gazetede gördüm. Bütün arkadaşlarım da yazıyı görünce deliye döndüler. Amerikan edebiyatında iyi eserlerle kötü eserler hakkında yazılmış. Komünist olan her şeye iyi,

komünist olmayan her şeye de kötü demiş. Başka açıdan olsa da sen de Bay Bromfield'e böyle gülebilirsin.

Saat şu anda gecenin onu. Seninle güzel bir akşam geçirdim. Önce kendi başıma akşam yemeği yedim, sonra da Deux Magots'ya geldim, o saatte kimse olmaz orada. Sıcacık, yapayalnız, huzurluydu. Kanyak içtim, kucağımda senin mektubun. Üç aylık bir sis perdesinin ardından gülen yüzünü gördüm, her geçen gün yakına, daha da yakına geldi. Günden güne sana duyduğum sevginin derinleştiğini hissediyorum. Beni çok mutlu ediyorsun.

Berlin'den Perşembe sabahı ayrıldım. Trenimiz çok rahattı, uymak için vagonu bile vardı; ama yemek vagonu yoktu. Etraftakiler bize sandviç verdiler. Ama yağ denince benim tüylerim diken diken oluyor. Yağ yiyemiyorum. Lütfen bu yaştan sonra beni değiştirmeye çalışma, neredeyse büyükannen olacak yaştayım. Bütün ekmekler yağlıydı, bu iş Sartre'ın çok hoşuna gitti, bütün sandviçleri yedi. Bütün gün hiçbir şey yemedim anlayacağın. Neyse ben her şeye dayanırım. Almanya'da hep yanlış taraftasın, hep kazananın tarafındasın, bu çok kötü bir duygu. Rus bölgesiyle Amerikan bölgesi arasındaki hudutta treni durdurdular, bütün Almanları aşağıya indirip buz gibi soğukta pasaportlarımızı göstermeleri için saatlerce ayakta diktiler. Hepsi gülümsüyordu, sırtlarında çantaları, ellerinde de hırpalanmış, eski püskü çantalar vardı. Böyle soğukta, yağmurda, uzun, acıklı bekleyişlerimizi, kalabalık, leş gibi vagonları, rahat vagonlarında Almanları hatırladım. Şimdi durum tersine döndü, artık biz kendimizi huzursuz, suçlu hissediyoruz. Bizim dışarı çıkmamıza gerek yokmuş, hatta beklemedik bile, vagonlarımız hemencecik oradan uzaklaştı. Ertesi gün Belçika'daydık. Böylesine temiz, düzenli küçük kasabaları görmek harikaydı, etrafta ne harabe ne de bir çöp parçası vardı. Van Gogh'un mektuplarını okuyordum, bu mektupları İngilizce'ye çevirmemeleri ne acı. Okusan onu gerçek bir sevgiyle severdin. Bu kadar iyi, bu kadar sıcak, bu kadar saf bir adam olamaz, sen bile ondan daha iyi olamazsın. Mississippi'de gemide sana Van Gogh'tan bahsederim. Kulağını nasıl kestiğini, ipek bir mendile sarıp, genelevin tekindeki bir fahişeye götürüşünü, kendini öldürüşünü, ilk başlarda deliler gibi çalışıp hiçbir şey satamayışını, hakkında tek bir makale bile yazılmayışını, hiç umursamadan çalışmaya devam edişini, insanlara, sanata duyduğu sevgiyi, elinde avucunda ne

varsa verişini, karşılığında hiçbir şey beklemeyişini anlatırım sana. Resim yapabilsin diye hayatı boyunca ona para veren harika bir erkek kardeşi varmış, Van Gogh kendini öldürdükten sonra o da altı ay içinde üzüntüden ölmüş. Hayatımda duyduğum en harika öykü bu, bence Van Gogh dünyanın en büyük ressamlarından biri.

Artık eve döneceğim sevgilim, biraz kitap okuyup kollarında uykuya dalacağım. Biraz yararım dokunsun diyorsan; New Orleans'tan nasıl Vera Cruz'a gideceğimi öğrenmeye çalış. Mexico City'de kesinlikle üç günden fazla kalmayalım; çünkü orası çirkin bir şehir, şehrin dışındaki yerler harika. İkimiz de kendimize çok güveniyoruz, ikimiz de kendi planlarımızı yapmak istiyoruz, bu yüzden küçük bir pazarlığa ne dersin? Günleri iki bölüme ayıralım, sen geceleri planla (bu konuda çok iyi olduğunu duydum), ben senin bütün planlarına razı olacak, hepsine uyacağım; ben de gündüzleri planlayayım, sen de benimkilere uy. Nasıl bir pazarlık ama?

Pazar

Birkaç gün içerisinde N.Y. dergisinden iki yüz elli dolar alacaksın, bu ikimiz için kazandığım para. Lütfen parayı sahte sarışınlarla harcamama, kumara yatırma, romlu kek yiyerek bitirme. Lütfen parayı gezimiz için sakla. İnşallah en kısa sürede biraz daha para kazanacağım. Bu parayı havadan kazandım. Kadınlar hakkındaki kitabımın bir bölümünü ilk sayısı çıkacak olan yeni bir gazeteye verdim; ama gazete çıkmadı. Bu işten beş yüz dolar kazandım (paranın yarısını geçen yıl çar çur ettim, o zamanlar savurgandım, birlikte geziye çıkacağımızı bilmiyordum), kitabımın bölümü de yayımlanmadı. Bu çok iyi; çünkü sonradan gazetenin *Time*'la, *Family Life*'a ait olduğunu öğrendim, çok iğrenç bir çete. Yani şimdi bu bölümü alacak birini bulursam yeniden satabilirim.

O güzel İngilizce kitabı benim için saklar mısın? Mississippi'de gezirken, sen huysuzlaştığında, benimle konuşmadığında gemide okurum. Başka güzel bir kitap daha okur ağlarım belki. Kadınlar hakkındaki kitabım için çok çalışıyorum. Kitap bittiğinde sevgilim, erkekler kadınlar hakkında her şeyi öğrenmiş olacaklar, artık kadınlarla ilgilenmeyecekler. Dünyada büyük bir değişikliğe yol açacak. Ama timsahlarla kurbağalar etkilenmeyecek.

Çok yakışıklı bir Amerikalı adam benimle konuşmaya geldi, siyah,

kadifemsi bir bıyığı, siyah kadifemsi gözleriyle saçları vardı. Hani bana aylar önce gül vermişti, anlatmıştım sana. Neredeyse her gün karşılaşıyorduk; ama hiç konuşmuyorduk. Bugün masama gelip yarın stüdyosuna gelmemi, yaptığı resimlere bakmamı, şiirlerini okumamı rica etti, Ellen Wright da gelecekmiş. Adı Puma, sana bir şey ifade ediyor mu bu ad? Çok güzel İngilizce konuştuğumu söyledi. Merak ediyorum benim İngilizceme niye sadece sen gülüyorsun? Sen herhalde çok bayağı bir dil konuşuyorsun, o yüzden kibar bir İngilizce'yi anlayamıyorsun? Puma'yı kışkandırma çabalarım meyvelerini verdi mi acaba? Yoksa çok kibirlisin de timsahın pumadan daha iyi olduğunu, korkacak hiçbir şey olmadığını mı düşünüyorsun? Teni bronz, küçük bıyığıyla nasıl da romantik, hem de iyi İngilizce'yi duyabildiği zaman anlıyor. Şimdi biraz korkmaya başladın mı? Biraz huzursuz oldun mu?

Hayır tabii ki olmadın. Timsahların pumalardan daha üstün olup olmadıklarını bilmiyorum; ama benim kurbağamın kaderi olan bir timsah biliyorum. Seni bekliyorum. Seni özlüyorum, seni bekliyorum ve tek-rar senin karn olana dek bu böyle sürüp gidecek.

Simone'un

12 Şubat 1948, Perşembe

Sevgilim,

Planlarımın gerçekleşmesi için çok çalışıyorum. Bu yeni kitabımı mümkün olduğunca çabuk bitirmek istiyorum, bu yüzden bütün vaktimi çalışarak geçiriyorum. Şu pumanın resimlerine bakmaya bile gitmedim. Tavsiye ettiğin kitap isimleri için teşekkürler, gerçi küçük kitapçı dükkânındaki adam benim için onları uzun süre tutmaz ya. Zaten şu sıralar kitap okuyamam; yine de birkaç tanesini "yuva"ya geri dönerken yolculuk için alacağım. Örgütlü timsah cemiyetindekiler çok kibirliymiş. Buradaki küçük kurbağa cemiyeti adına oradaki timsahlara yanıt veriyorum: "En değerli kurbağamızı size tam olarak ne zaman göndereceğimizi bildiremeyiz. Hele Nisan'ın birinden önce hiç gönderemeyiz, Mayıs'ın başlarına kadar da gecikmeyecektir gelişi. Eninde sonunda enfes bir yemeğe kavuşacaksınız, bu yüzden endişelenmenize gerek yok, ha iki hafta önce gelmiş, ha iki hafta sonra ne fark eder?" Kesin olan tek şey iki ayı birlikte geçireceğimiz. İki ya da üç gün için-

de sana ilgini çekecek bir şeyler yollayacağım. Sana daha önce heykel-tıraş olan çok iyi bir arkadaşım⁽⁸⁸⁾ söz etmiştim. Şu anda New York'ta bir sergi açtı, bu beklenen bir başarı. Sartre onun hakkında ilginç bir yazı yazdı. Daha yeni onun çalışmalarının fotoğraflarından oluşan bir "katalog" aldım, içinde Sartre'ın yazısı da var, İngilizce'ye çevrilmiş. Gidip görürsen nasıl bulduğunu anlattırısın. Belki de heykel ilgini çekmiyordur. Aslında benim de pek ilgimi çekmiyor; ama onun heykelleri beni derinden etkiliyor, ben de seninle paylaşmak istedim.

Rus arkadaşımın her zaman morali bozuk, ateşi çıkıyor vs. Maalesef iki ya da üç yıl içerisinde ölecek. Şu anda bile hali çok acıklı, yarı ölü gibi. Her zaman çok bencil; ama canlı, sıcacık, hatta bazen tatlı bir kadın olmuştur. Onu görmek, onunla konuşmak büyük zevkti benim için, hatta saatlerce gülerdik. Şimdi iyice yaşlandı, çirkinleşti. Bencillik taşıdığı bir lanet gibi, artık kimseyi sevemiyor. Sıkıcı, soğuk, ümitsiz biri oldu çıktı, kendisi de öyle hissediyor. Ona elinden geldiğince nazik davranmaya çalışan kocası bile artık onun ölmesini diliyor. Bence kadın da aynı şeyi diliyor. Yatakta kalmak istemiyor, aslında gerçekten iyileşmeye çalışıyor; ölüm duygusundan nefret ediyor. Kendini öldürdüğü için suçlu; ama istemediği halde ölüme mahkûm olduğu için de masum. Onu her gördüğümde kendimi öyle berbat hissediyorum ki.

Sartre oyununun provalarına başlanacak, her seferinde yığınla pürüz çıkıyor. Bu oyunları iki genç oyuncunun (biri Rus arkadaşımın kız kardeşi) sürekli iş alması için yazdığını söylemiştim herhalde. Gerçi kızların pek yeteneği yok. Başka aktörlerle çalış, başka prodüktörler bul, her şey sorun. Gece gündüz sorunları halletmek için uğraşıyor. Bu tiyatrocular da çok kaba oluyorlar, benim oyunum sahnelendiğinde epeyce uğraşmışım onlarla. Hoşça kal sevgilim. Bu öğleden sonra kitabımın büyük bir bölümünü yazacağım. Hoşça kal, hoşça kal.

Cumartesi

Baharım, sevgili kocacığım benim, bugün çok güzel bir mektubun geldi. Küçük resimler için teşekkürler, her zaman çok hoşuma gitmiştir böyle resimler. Onları nereden aldığını çok merak ediyorum. Tavsiye ettiğin kitap adları için de teşekkürler. İçlerinden sadece *Miss Lonely Heart*'ı⁽⁸⁹⁾ okudum, hoşuma gitti. *Ebony*'yi⁽⁹⁰⁾ biliyorum. İçine hiçbir şey yazıp yazmadığını söyle bana. Herhalde Paris'te bulurum o ki-

tabı. Sevgilim, çok alıngansın, şu Roditi öyküsüne bu kadar mı canın sıkıldı? Niye? Çok zeki bir timsah bile ucuz bir kadınla yatabilir. Gerçi ucuzluğuna rağmen kadın seni çok umursamışa benziyor. Yani şöyle diyebilirsin: "Onu çok incitmedim, *herhangi bir* yazarla yattı işte," ya da "Yoo beni umursadığına göre öyle ucuz bir kadın olamaz." Böylece hiç pişmanlık duymadan, kendinle gurur duyarak kendini tatmin edersin. Ama sen hassas bir insansındır, burnu büyüklerden değildir, o yüzden herhalde "Onu incittim," ve "O ucuz bir kadındı," diye düşünüyorsundur. Hem pişmanlık hem de utanç içindedir. Kendini bu kadar üzme, sevgilim. Ne kıza ne de kendine zarar vermiş değilsin. Ben daha kötü öyküler de dinledim, hatta benim başıma da daha kötüleri geldi. Yine de bu kadar hassas olduğunu hissetmek beni çok etkiledi; çünkü ben de çok hassas bir insanım. Tabii her konuda hassas değilim, bazen çok katı olabiliyorum, ama beni gerçekten ilgilendiren konularda çok hassas olabiliyorum, mesela bir evcimen genç bir erkeği seviyorsam. İkimiz de bu kadar hassassak birbirimizi incitmemek için çok dikkatli olmalıyız. Yine de çok garip. Bence dikkat etmemize falan gerek yok, istesek de birbirimizi incitmeyi başaramayız; yüreklerimizdeki sevgiyi hissedebilecek kadar zekiyiz çünkü, öyle değil miyiz yoksa? Pasaport, rezervasyonlar, para konusunda telaşlanmaya başladım. İki, en fazla üç ay içinde seni göreceğimi anlamaya başladım, seni gerçekten göreceğim. Kalbim mutiuluktan uçacak gibi oluyor.

Sana bir zamanlar Sartre'ın öğrencisi olan şu Yahudi çocuktan⁽⁹¹⁾ bahsetmiştim, Filistinli Yahudilere yardım edip onların evinde saklıyordu. Aylarca hapis cezasına çarptırılmıştı, Gaulle yanlıları ve Katolik jüri üyeleri onu mahkûm etmişlerdi, hepsi de saygın insanlardı. Kefaletle serbest bırakmıştı. Dün mahkemesi vardı, Sartre'ı da tanık olarak çağırdılar. Çok kısa, ilginç bir duruşmaydı. Sartre çocuktan, Yahudi sorunundan bahsetti, hakim de iyi bir adammış. O da Yahudi sorunundan bahsetti, hatta çocuğu yaptıkları için kutladı bile, bin iki yüz frank para cezasına çarptırıldı, çok bir şey değil altı dolar. Hepimiz çok sevindik. Sonra da Sartre'la oyununun provasına gittik. Sartre, Wanda adında bir kızın oynamasını istiyordu, bu yüzden herkesle tartıştı; çünkü herkes kızın o rolü oynayamayacağını düşünüyordu. Anlayacağın çok geçimsiz aktörlerle, çok geçinsiz bir prodüktörle çalışıyor. Asıl tuhaf olansa Wanda harika bir oyun çıkarıyor, birdenbire kıza bir şeyler oldu, her-

kes yeteneğini kabul etmek zorunda. Bu yüzden Sartre şimdi o aktörleri, prodüktörü bir kenara itmek zorunda. Her şey tam bir komedi. Bir oyunun başlangıcını görmeyi hep çok sevmişimdir. Oyuncular daha ne söyleyeceklerini, tam olarak nerede duracaklarını bilmezler. Her şey yavaş yavaş, büyük zorluklarla ilerler, şekillenmeye başlar. Bir oyunu sahnelemek her zaman çok risklidir, poker oynamak gibi bir şeydir, oyun iyi olsa bile kimse başarılı olup olmayacağını bilmez; çünkü bir oyunun başarısı birçok değişik etmene bağlıdır. Bence bu oyun iyi bir oyun, insanların çoğu da benimle aynı fikirde; ama bir skandalla sonuçlanacak diye ödümüz kopuyor (Çünkü oyun siyaseti, komünistleri, Gaullécüleri konu alıyor; özellikle Gaulle'cülerden kötü bir dille bahsediyor; ama komünistlerle ilgili sorunları da sivri bir dille eleştiriyor). Neyse bekleyip göreceğiz. Çünkü prova o kadar kötüydü ki skandalı geçtim, büyük bir başarısızlıkla sonuçlanacak herhalde. İşte bu yüzden tepemiz attı, kötü oyuncularını oyundan uzaklaştırıp, yerlerine başkalarını bulduk. Çok yoğun bir akşamdı, mucize eseri hemencecik iyi oyuncularla iyi bir prodüktör buluverdik. Hiç Jean Cocteau'yu duymuş muydun? Bu çok önemli Fransız şairinin tiyatroya ve sinemaya büyük katkıları olmuştur. Galiba *La belle et la bête* şu anda Amerika'da çekiliyor. Cocteau altmış yaşında bir homoseksüel. Çok çekici, komik bir adam, hırsız ve şair olan Jean Genet'nin arkadaşı. Seviyorum onu. Tiyatro hakkında çok şey biliyor, Sartre'ın oyunu üzerinde çalışmaya karar vermiş. Yani oyuncularını yönetip, iyi oyuncular bulacak, nasıl oynayacaklarını gösterecekmiş. Daha önce bir oyun yazarının, başka bir oyun yazarının oyununun başarısı için çalıştığını, ona yürekten destek olduğunu görmemiştim. Birbirlerine karşı hep cimrilik eder oyun yazarları. Cocteau'nun bu iyiliğinden çok etkilendim, mutlu oldum doğrusu. Bir erkeğin cimri olmaması gerekiyor bence. İşte bu yaşlı homoseksüel adamın yaptıkları sayesinde günüm bu kadar ilginç geçti. Sana daha sonra da ondan söz ederim. Genç, yakışıklı delikanlılarla birlikte yaşıyor. İçlerinden biri on beş yıl önce sevgilisiydi, kendisini onu Fransa'nın bir numaralı sinema oyuncusu yapmaya adanmıştı. Bu yakışıklı delikanlı için elinden ne geliyorsa yaptı; birlikte öyle komikler ki, kadın gibiler. Doğrusuna çatarsan homoseksüelleri gerçekten seviyorum, doğrusu derken kendilerini çok kaptırmayanları, diğer insanlar gibi gerçek olanları, aşkı diğer insanlar gibi yaşayanları kastediyorum.

İyi geceler, sevgilim. Artık kalem elimden düşüyor. Kalem tutamıyorum; ama seni kollarıma alıp, iki aylık bir bebekmişsin gibi davranabilirim. Sevgilim görüyorsun ya çok iyi anlaşıcağız. Evet, evet! Göreceksin, ben de göreceğim. Beni özlüyorsun sevgilim. Öpüşlerini öyle özledim ki. Sana geleceğim Nelson'ım. Gelip seni canım istediği kadar öpeceğim. Sevgilerimle tatlım.

Simone'un

17 Şubat 1948, Salı

Nelson birtanem, kocacığım,

Bugün sonbahardan kalma güzel bir hava var, gökyüzü mavi. Hayat güzelce akıp gidiyor. Dün hırsız şair Genet'yle ve Arletty'yle, *Cennetin Çocukları*'nda oynayan kadınla öğle yemeği yedim. Filmi sevmediğini biliyorum; ama kız güzel, değil mi? Yaşlanmaya başladı, şu anda elli yaşında; ama içinde bir genç kızinkini andıran bir neşe, canlılık var. Ne yazık ki artık yüzü filmlerde oynayacak kadar güzel değil, zaten çok az çalışıyor. Savaş sırasında da çok yanlış davrandı; benim gözümde bir Alman askeriyle yatmış ya da yatmamış fark etmez, zaten başkaları da Amerikan askerleriyle yattılar. Dünyayı tanımayan, siyasetten anlamayan bir kadının yaşadığı böyle bir aşk hikâyesi beni kızdırmaz; ama başkaları böyle düşünmüyor, o yüzden şimdi yapayalnız kaldı. Yine çok komik, canlı, akıllı. Genet'ye çok düşkün, birlikte çok mutlular. Genet kendine çok tatlı, küçük bir paraşütçü bulmuş. (Bu sıralar bütün homoseksüeller paraşütçülerle yatıyor, bir zamanlar da denizcilerle yatıyorlardı ya.) Bu seferki delikanlı Rus, Marsilya aksanıyla konuşuyor; eskiden Nazi subayıymış, hapse atılmış. Genet de zaten kötü çocuklara, katillere, Nazi subaylarına bayılır, o yüzden şu anda çok mutlu. Delikanlı da çok yakışıklı hani. Bir şeyden memnun kalırsa neşeli, komik oluyor. Bu ikisiyle yemekte gül gül öldüm.

Puma'yı gördüm yine, aynı barda beş dakika konuştuk. Bana yazdığı şiirlerin müsveddelerini verdi, hepsi iğrenç. Ama yaptığı resimlerin fotoğraflarını gördüm, onlar daha iyi. Perşembe günü gidip resimlerine de bakacağım. Wright bu adamın çılgın olduğunu söyledi. *Life*'ta Wright'la ilgili birkaç makalesi basılmış, New York'ta da modern sanat hakkında bir kitabı yayımlanmış. Hiç adını duydun mu?

Akşamı şu çirkin kadınla geçirdim. Her geçen gün onunla görüşmek daha da üzücü bir hal alıyor. Biriyle yatmak için deli oluyor, en son yirmi yıl önce biriyle sevişmiş. Birkaç yıl içinde elli yaşına basacak, o zaman da seks için çok yaşlanmış olacak, bu yüzden kesinlikle bir erkekle yatması lazım. Tanıdığım yakışıklı, kibar bir adama mektup yazıp onunla yatmak isteyip istemeyeceğini sormuş. Böyle bir mektup yazmış, sence bu üzücü değil mi? Adam bu teklifi bir mektup yazıp kibarca reddetmiş. Kadın sonra yaptığından utanmış. Bana bunları anlattı, sonra da "Seni gücendirdim," deyip ağladı. Bana tapıyor neredeyse, başka kimseyi umursamıyor. Ne dediğini duydum, doğru cevapları vermek zor. Haline çok üzüldüm; ama her şey çok ümitsiz.

Yahudi arkadaşımı sorarsan daha iyice. Deliliği biraz geçti, eskisi kadar üzgün değil. Tekrar çalışmaya başladı. Sağlıklı olsa bile onda yavan, tatsız, karanlık bir şey var, bu yüzden sağlıklıymış, değilmiş fark etmiyor. Rus arkadaşımın veremden ölmek üzere olduğunu düşündüğün zaman, kız arkadaşlarımın mutsuz olduklarını itiraf edeceksin.

Çarşamba

New York'tan dönen bir arkadaşımınla öğle yemeği yedim. Bu kış Meksika'daydı. Anlattıklarına göre harikaymış. Yucatan'da tropikal ormanlarda gezeriz, sıcak oluyormuş. Yüksek ovalarda rüzgâr oluyormuş, çölleri de görürüz. Önce Yucatan'a gideriz. Şu bir ay boyunca daha fazla bilgi edinmeye çalışacağım. Gerçi beni heyecanlandıracak kadar bilgi topladım, bu bilgilerin en önemlisi de senin gece gündüz benimle birlikte olacağın. Seninle evdeyken beyaz sabahlığım yerine giymek için upuzun, çok güzel bir sabahlık diktirdim. Bu ipek sabahlıkla bulaşıkları yıkarken beni çok şık bulacağına eminim. New York'a 15 Nisan'da geleceğim hemen hemen kesinleşti. Ama şu anda Kaliforniya'ya gidip gitmeyeceğimi kestiremiyorum. Kaliforniya'ya gitsem bile orada uzun süre kalamayacağım, gittiğime değmeyecek. Neyse sen şimdi iki ay içerisinde mideye indireceğin ilk timsah yemeğini düşün. Bir turizm acentesine gidip Meksika için güzel bir plan yapabilir misin? Yapmazsan da önemli değil, ben buradan halletmeye çalışırım. Bu ülkeyi görmeyi çok istiyorum.

Bu sıralar Sartre'ın oyununda her şey yolunda gidiyor. Cocteau'nun çok yardımı dokunuyor, çok iyi oyuncular bulmuş. Kızlardan birini oyundan çıkarmışlar, doğal olarak alınmış. Wanda çok tatlı. Her şey yolunda olduğu için ben de sevindim; çünkü zavallı Sartre ilk başta o kadar çok sorunla boğuştu ki. Haklısın Sartre'ın başına önemsiz olsa da sürekli komik, aptalca şeyler geliyor. Gerçi onda da suç var, hiçbir zaman hiçbir şeyi ciddiye almıyor, özellikle de kendini ciddiye almıyor; ama öbür insanlar onu ciddiye aldıkları için ortaya bir sürü tuhaf yanlış anlamalar çıkıyor, bu yüzden insanlar da ona öfkeleniyorlar. Onu sana anlatıyorum ki nasıl bir adam olduğu hakkında az da olsa fikrin olsun. Bence tanışınca onu çok seveceksin, her zaman güler, iyi kalpli bir adamdır. Sadece zeki, yetenekli bir erkek olsaydı, onunla bu kadar uzun süre arkadaş olmazdım. Onu seviyorum; çünkü onda zekâdan, yetenekten başka bir şeyler var. Biz de insanların böyle olmasını istemiyor muyuz zaten? Bir keresinde bana "ruhsal açıdan" başkasına ait olmamı istemediğini söylemiştin, Sartre'la aramızdaki "ait olma" falan değil. Ama bugün bulunduğum yerdeysem bu Sartre'ın sayesinde. Gerçi ben de onun o yere gelmesine yardım ettim. Onunla bir an önce tanışmanı istiyorum.

Amerika hakkındaki kitabım şu anda baskıda, öbürünü bitirmek için canla başla çalışıyorum. *The Dealer* ve *High Yellow* ne alemde? Bu sıralar gece gündüz gezimizi düşünüyorum, hiç aklımdan çıkmıyor.

İyi geceler, canım. Bu akşam niye böyle üzgünüm bilmiyorum. Belki de akşam Rus arkadaşımın kocasıyla idim, ondandır. Çok tatlı bir adam, yazı yazmayı, sinemayı (senaryo yazarı olarak çalışıyor), seyahat etmeyi, gazetede yapılan işleri çok seviyor. Hayata büyük bir coşkuyla başladı; ama ölmekte olan bu kadın hayatını kararttı onun. Onu terk edemiyor, onunla yaşayamıyor da. Haline çok üzüldüm. Onu yıllardır tanıyorum, erkek kardeşim gibidir, şimdi eli kolu bağlı. Burada kimse mutlu değil, hem de hiç. Bense mutluluğu özledim. Seni öyle sabırsızlıkla bekliyorum ki bazen bu bekleyiştten yorgun düşünüyorum. Sadece gel ve öp beni sevgilim. Tek ihtiyacım olan şey beni kollarına alıp sıkıca sarman. Seni seviyorum.

Simone'un

Sevgilim, Meksikalı kocacığım,

Her şey tıkır tıkır işliyor. De Grasse'da 7 Nisan için yer ayırttım, yani ayın 13'ünde New York'ta olacağım. 13 Temmuz'da Meksika'da olup Güney Amerika uçağına binmem gerekiyor. Üç ayımı Güney Amerika'da geçirdikten sonra senin yanına gelip bir ay da orada kalacağım. Şu anda Kaliforniya'ya gidip gitmeyeceğimi bilemiyorum. Bildiğim tek şey Los Angeles'a gitmek istemiyorum, New York'ta on gün kalıp doğruca sana gelmek, geri kalan vakti seninle geçirmek istiyorum. Arkadaşıma da bu ruh haliyle mektup yazdım. İnşallah Ekim'de onunla buluşacağım için hayal kırıklığına uğramaz. Şimdi ondan gelecek cevabı bekliyorum. Kızkardeşimle kocası Belgrad'dan döndüler. Gezileri harikaymış, arabayla İtalya'yı Fransa'yı gezmişler. Ama görsen ikisi de sıkıcı, bencil, tatsız, boş insanlar. Onlarla Paris'te buluşunca hep mutlu görünmeye çalışıyorum. Şu çirkin kadınla, Yahudi kız bana yükünü kaldıramayacağım mektuplar yolluyorlar. Hayatlarına anlam katmamı istiyorlar; ama bu benim elimde değil ki. Küçük, hasta Rus kız vardı ya, o hiçbir şey istemiyor; onun hali daha da üzücü.

Evet sevgilim, şu Puma'dan bahsedip seninle dalga geçerken haklıymışım. Erkekler hakkında çok şey bilmiyorum; ama sen yüzümdeki bir şeylerin kur yapmamı engellediğini söylemiştin. Bir anda içime bir şeyler doğdu, dün resimlerine bakmaya gittiğimde çok küstahça davrandım. Resimleri ilginçti, gerçekten ilginçti, onda yetenek var. Öyle çılgınca davranırken çok tatlı görünüyor. Ama Amerika'daki bütün erkeklerde tanımadığı kadınları bile öpme eğilimi var, bu ne demek? Hiçbir Fransız erkeği beni öpmeye yeltenmedi, bir erkekle yattığımda önce hep bir sessizlik ya da kararlaştırılmış bir anlaşma olurdu aramızda. (Bu arada çok erkekle de yatmadım.) Ama kimse fırsat eline geçmişken değerlendirmeye *cesaret etmedi*. Ama Puma; Amerikalı ya, fırsatı kaçırır mı? Bilirsin beni öpmek hiç de kolay değildir, hele Şikagolu evcimen bir genç kalbimi çaldığından beri daha bir çetin ceviz oldum, o yüzden sadece yanağımdan öpebildi beni, sonra da resimlere bakmaya devam ettik. Sonra tekrar beni öpmeye yeltendi, onu itmek mecburiyetinde kaldım, alnına öyle bir vurmuşum ki kendimi çok berbat, çok aptal hissettim. Gerçi kibar bir adamdı da. Beni eve götürdü,

çok kibar pohpohlayıcı laflar etti, ama bu kibarlığının hiçbir yararı olmadı. Bir yandan da bütün olup bitenler hoşuma gitmedi değil. Çılgın bir timsahtan başkalarının da ilgisini çekebildiğimi anladım, demek onu sevmeme izin verdiği için bu timsahı kötüye kullanmıyordum. Bilmen gereken bir şey var: Adamın beni öpmesine sırf senin hatrın için izin vermediğimi sanma. İzin vermememin tek sebebi yakışıklı olsa da bu adamın hiç umrumda olmayışı. Bir de bence kendini gerçekten vermiyorsan öpmek hiç de eğlenceli değil. Kendimi veriyorsam eğer öpmek benim için çok şey ifade ediyor. Bu da çok nadiren oluyor. Sadece Şikago'dayken çözemediğim bir büyü sonucu olmuştu. Ah sevgilim. Bugün seni nasıl büyük bir mutlulukla seviyorum bilsen. Orada olsaydın kahkahalarla gülerdim sana.

Paris'te kar yağıyor. Yerlerde buz var. Hava buz gibi, ama bembeyaz yerlere vuran güneş insana neşe veriyor. Canım, Kaliforniya'ya uğramazsam benimle gezmek, beni sevmek için Mayıs'ın 1'inden Temmuz'un 13'üne dek boş olur musun? Artık beni istemezsin herhalde. Ama ben nasıl Puma'ya karşı koyduysam sana da karşı koyacağım. Artık çalışmalıyım, ne bir gülüş ne bir öpücük beni çalışmaktan alıkoyabilir. İyi geceler, bir gün mutlaka kavuşacağız.

Cumartesi

Bana yeniden âşık olduğunu öğrenmek güzeldi.⁽⁹²⁾ Bana gönderdiğin mektup çok tatlıydı, okurken gözlerim dolu dolu oldu. Guatemala'ya gitme fikri bence de çok iyi, okuyunca çok heyecanlandım. Bence New Orleans'tan dönünce Yucatan'a giden uçağa binip önce Yucatan'a, sonra sırasıyla Guatemala'ya, Vera Cruz'a, en sonunda da Mexico City'ye gitmek en mantıklısı. Hepsi de aynı medeniyetin ürünü, aynı manzaraları görebiliriz. Her geçen gün Kaliforniya'ya uğramaktan vazgeçme eğilimim artıyor. Karar vermek için Los Angeles'tan gelecek mektubu bekliyorum.

Bugün çok sıradan bir gündü. Sabah yazı yazdım, öğlen annemle, kızkardeşimle ve kocasıyla yemek yedim. Üçü de çok üzgün insanlar. Saat üçten sekize kadar yazı yazdım, sonra da Sartre provasından dönünce onunla viski içtim. Şimdi yatacağım. Aklıma senin hakkında bir sürü güzel şey geldi. Hiç karşılık beklemezsin kendinden nasıl bu kadar çok şey verebiliyorsun? Dile getirilmiş, dile getirilmemiş olsun her

şeyi hemencecik anlayıveriyorsun. Hem her şeye hevesleniyorsun hem de onların gerçekleşebilmesi için sabırla bekleyebiliyorsun. Seni seviyorum ve sana duyduğum sevgiden gurur duyuyorum. Seni öyle özledim ki sevgilim; ama beklediğimize degecek. Bu hastalığı bilmeyen insanlar tadacağımız mutluluğu anlayamazlar. Maalesef Los Angeles'a gitme nezaketini ve iyiliğini gösteremeyeceğim. Seninle birlikte kalmak istiyorum. Belli olmaz. Sana bu tatlı Kaliforniyalı kızı anlatmak istiyorum, o zaman onu niye bu kadar çok umursadığımı anlarsın. Benim kızım gibi, görüyorsun, ben her şeye sadık bir insanım.

Nelson, kocacığım, ruhumla, kalbimle, bedenimle, her şeyimle sana aidim ben. Beni biraz daha bekle. Kırık burnunu, donuk gözlerini, kepçe kulaklarını, uyurkenki ağzını öpüyorum. Her şeyini seviyorum. İyi geceler canım.

Simone'un

Pazartesi, 23 Şubat 1948

Sevgili tatlı erkeğim,

Paris'te durmadan kar yağıyor, dün gece harikaydı. Beyaz, sessiz sokaklarıyla, döne döne yere düşen kar taneleriyle Saint-Germain-des-Prés küçük bir köyü andırıyordu. Sarı ışıklar yerde kocaman gölgeler oluşturuyordu. Bugünse karların yarısı eridi, her yer çamurlandı. Hava soğuk; ama kalın bir şeyler giyip dışarı çıkmak güzel, evler de sıcak. Savaş sırasında yünlü kayak pantolonumu giyip uyumak zorunda kalıyordum, ayakkabılarım delik deşikti, hava buz gibiydi. O zamanlar şiddetli geçen kışlara karşı yapabileceğimiz hiçbir şey yoktu. Sevgilim bugün Şubat'ın 23'ü. Bir yıl önce seninle yeni tanışmıştık. Şikago'da da kar yağıyordu. Buzda ayağım kaymış, El'in altında sen benim kolumu tutmuştun. Seni aradığımda yanlış numarayı çevirmişim gibi yaparak beni nasıl şeytanca hayatından uzak tutmaya çalıştığını hatırlıyor musun? Ama benim inatçılığım daha etkili oldu. Senin yanında nasıl da rahat, güvenli hissediyordum kendimi. Peşinden ta Guatemala'lara sürüklemek için beni tuzağa düşürmeye çalıştığın aklımın ucundan bile geçmemişti. Hayatımda değişik bir şeyler olacağı da hiç aklıma gelmedi, kendimi çok yaşlanmış hissediyordum. Oysa hiç hak etmediğim şeyler bana yeniden gençlik verdi. O küçücük yerde başlayan bu aşk uluslararası-

sı oldu. Her şey zekice düşünölmüştü, bunu nasıl becerdin hâlâ anlayamıyorum. Senden bu yüzden birazcık da korkmuyor değilim. Bu kadar çok hile yapabiliyorsan senin yüzünden çok mutsuz olabilirim. Belki de bu riske girmemek, Amerika'ya hiç gitmemek en iyisidir, kim bilir?

Sevgilim geceyarısı oldu, bense seni öpmek için daha iki ay nasıl bekleyeceğim onu düşünüyorum. Otuz dokuz yıldır geceler var hayatımda, gecelerim bölünmezdi önceden. Her şey daha kolaydı. Peki şimdi neden bu kadar zor her şey? Niye anlayabiliyor musun? Ben anlayamıyorum. Sadece seni özlüyorum ve seni özlemek cehennem azabı çekmek gibi. Aslında tam olarak cehennem azabı denemez, cehennemde hiç umudun yoktur, ben de umut etmiyorum. Yakında yine yanımda uzanacağını biliyorum. Nelson seni öyle çok istiyorum ki... Seni seviyorum, kocacığım.

Perşembe

Bu sabah mektubun geldi. Kurbağanın ne zaman geleceğini merak etmiş benziyorsun, söyleyeyim bari: Nisan'ın 25'ine doğru oradayım. Kaliforniyalı arkadaşşımdan da mektup geldi, görünüşe bakılırsa onu ziyarete ancak Ekim'de gidersem pek alınmayacak. Ben de Kaliforniya'ya gitmekten vazgeçtim. Biraz para bulmak için New York'ta on gün kalacağım, sonra da senin yanına geleceğim. İçimde hep bir korku var, bir şey olacakmış gibi, o yüzden kesin tarihler vermek istemiyorum; ama her şey şekillenmeye başladı. Gelecek sene sen buraya geleceğin zaman ben sana Cezayir için ne zaman rezervasyon yaptırayım diye sorduğumda umursamaz görünüp, "Ne zaman gelebilirsem o zaman geleceğim. Beni her an kabul etmeye hazır ol," dersin artık. Pasaportum için fotoğraf çektirdim, hatta buluştuğumuzda çok şık olmak için yeni elbiseler bile aldım. Yalan söyledim, aslında elbiseleri daha çok Güney Amerika'da giymek için aldım. İkimiz için bir sabahlık diktirdim. Seninleyken onu üzerimden çıkaracağım. Aslında bu sabahlığı giyeceğim için değil çıkaracağım için seviniyorum. İnşallah soyunmak için iyi bir sabahlık olduğuna karar verirsin.

Bu arada *Ebony*'yi biliyorum. Bir yıl önce Harlem'deyken Wright'la bir sayısını almıştım, daha önce Paris'te de görmüştüm. Mezzrow'un⁽⁹³⁾ Harlem sokaklarında dolaşırken çekilmiş bir fotoğrafını basmışlar. Don Redman'la orkestrasını dinliyordum, sevinçten deli-

ye döndüm; çünkü Amerika'ya geleceğim. Önceleri Amerika'ya gelmenin benim için ne anlama geldiğini bilmiyordum. Sana kavuşmak için kaç tane özlem, hasret dolu gece geçirdim, biliyor musun?

Çarşamba günü etnografya müzesine gerçekten iyi eğitilmiş bir adamı görmeye gideceğim. Birlikte Guatemala-Meksika gezimiz için bir şeyler planlayacağız.

Geçen seferki mektubumdan beri değişik bir şey olmadı. Hep kar yağdı, gökyüzü berraktı, iyi kurbağa oturdu, çalıştı. Bugün halk kütüphanesine gittim, siz berbat erkeklerin kadın denen zavallı yaratıklara nasıl baskı yaptığını öğrendim. Artık hoşça kal demem gerekiyor. Seni uzun uzun, sevgi dolu öpücüklerle öpüyorum, biricik kocacığım.

Simone'un

28 Şubat 1948, Cumartesi

İyi geceler canım,

Seni çok sevdiğim geceler arasında bu gece seni öyle çok seviyorum ki... Güzel, ılık, sisli bir gece (sisli, güzel geceler nedense seni düşünüldürüyor). Paris gizemli, hüzünlü bir şekilde güzel. Bugün harika bir gündü; çünkü mükemmel bir resim sergisine gittim. Hiç Paul Klee ismini duymuş muydun? Yarı Alman yarı İsviçreliyim, 1940'ta öldü. Hayatım boyunca gördüğüm en şiirsel, en şaşırtıcı resimleri yapmış. Onu daha önce de biraz tanıyordum; ama savaş sırasında eserleri ahlaka aykırı bulunduğu için Almanlarca yasaklanmıştı, bu yüzden hiç sergisi olmuyordu. Bugün sergide yüzden fazla resmi vardı, bütün bir hayat, bir insan. Çoğu eğlenceli resimlerdi, bazıları soyuttu; ama hepsi gerçekdiydı. Dışarı çıkıp gerçek geceye baktığında eserlerinin gece gibi olduğunu hissediyorsun. Gerçek gecenin kırmızı, sarı ışıklarında ve gerçek dışı resimlerin renklerinde aynı güzellik, aynı ruh hali, aynı keder, aynı neşe vardı. İşte bu yüzden bu gece keyfim yerinde. Bence sanatla edebiyatın zevkini alabiliyorsan, seni keyiflendirebiliyorsa bunlar; bu harika bir şey. Senin kitaplarında da bu değeri ölçülemez kalite var, sen de kadınlardan, erkeklerden bunu istiyorsun değil mi? Sadece hisset. Bu resim, bu kitap, bu sevgi, bu gülüş var olabildiğine göre dünya iyi ki yaratılmış. Columbia'dan Amerikalı bir öğretmenle ve karısıyla öğle yemeği yedim. Keyfimi kaçırdılar, onlar da var olduğuna göre dünya niye

yaratılmış diye düşünüyor insan. Hani sen de bahsetmiştin Capote vardı ya, onlar da Capote'tan bahsettiler, bana bir de kitabını verdiler. Biraz küstah olsam da merak ettim kitabı. Sen Capote'u seviyor musun?

Artık Fransa'da cazda harika şeyler oluyor; ama her şey Nice'te olup bitiyor. Ben de radyoda yakalarsam dinlemeye çalışıyorum. Haftaya çarşamba öğleyin Armstrong'la buluşup haklarında hiçbir şey anlamadığın zencilerle birlikte içeceğiz. Akşam "Salle Payel"e gidip Armstrong'u dinleyeceğiz, orası yeni Carnegie Hall'umuz. Burada her yer çok pahalı. Bu akşam çok güzel olabilir; ama benim bazı şüphelerim var. Biraz yapmacık bir ortam olabilir, sana sonra anlatırım. Eski arkadaşım, hani şu trompet⁽⁹⁴⁾ çalan genç adam, Nice'te muhabirlik yapıyor. Çok istekli görünüyor. Şu sıralar arada bir gittiğim (gerçi çok az gidiyorum) barlarda hep onun müziği çalınıyor, onun yaptığı caz Nice'teki tek Fransız cazı olarak kabul ediliyor. Onun müziği konusunda insanlar arasında korku, tartışma, öfke vardı. Ama profesyonel Fransız cazcılar çok kötü, bu amatör caz hepsinden daha iyi. Bu kornolu genç adamla artık görüşmüyoruz. Yazık; ama bazı doğüstü güçler onu çok şımarttı. Şu uydurduğu kitap büyük fırtınalar yarattı, açık saçık, Amerikanvari şeyler yazdığı öbür kitapları da öyle. Çok para kazandı, zaten para kazanmaktan, adının gazetelerin ilk sayfalarında büyük harflerle yazılmış görmekten başka da derdi yok. Fransa'da gençlerin bu kadar şımartılması çok kötü. Ya siyasetle uğraştıkları ya da uğraşmadıkları için şımarıyorlar, bizimki bu ikinci gruptan.

Tuhaf bir şey oldu. Yazdığımız siyasi manifestonun başarısızlıkla sonuçlandığını söylemiştim sana. İki gün önce biz de aynı şekilde yazılmış bir manifestoyu imzaladık, bizimki gibi başarısızlıkla sonuçlanacak nasıl olsa diye hiç üzerinde durmadık. Ne oldu biliyor musun? Ne tuhaftır ki bu büyük başarı kazandı, bütün gazeteler ondan bahsetti, sosyalist, hatta komünist milletvekilleri bile imzaladı manifestoyu, büyük toplantılar düzenlendi. Her şeyin nasıl gelişeceğini göreceğiz. Bu hiç beklenmedik, hoş bir sürprizdi. Bir zamanlar çok yakın arkadaşımız olan birini⁽⁹⁵⁾ gördük, şu anda RPF'de çalışıyor (Gaulle için). Her yerden kötü kokular geldiğini anlamış, o yüzden bizi yanıldığımıza, kendisinin daha iyisini bildiğine inandırmaya çalıştı, çok güldük. Wallace'ın küçük zaferine çok sevindim. Bu da bir şeydir, değil mi? Bu zafer sen çok iyi konferans verdiğin için kazanıldı değil mi?

Sevgilim daha birçok önemsiz şey yazardım; ama uyku vakti geliyor. Uyku aşktan daha kuvvetli değil, aslında birisinin sana duyduğu sevgiyi hissetmenin başka bir yolu. Battaniyenin altında kıvrılıp tarihin 28 Nisan olduğunu düşünmek. Şimdi gözlerimi kapayacağım, kendimi senin kollarında bulacağım, yanağım omzuna dayanmış. Nelson seni öyle seviyorum ki. Ben senininim, öp beni sevgilim. Artık bir şeyleri yazıyla anlatmanın bir anlamı yok. Bunu biliyorsun değil mi Nelson? Sadece bunu hatırla yeter.

Pazartesi

Bugün baharın ilk günü. Hava ılık, yumuşak; bir hüznün var yine de. Ama yüreğimde hiç hüznün yok. Bana bir keresinde hem hüznü hem de neşeyi aynı anda beklediğimi söylemiştin. Şunu bilmelisin madem sana geliyorum, artık hiç hüznün beklemiyorum. Yepyeni bir pasaportum var, üzerine çirkin, küçük bir fotoğrafımı yapıştırmışlar. Yepyeni giysilerim de hazır. Sadece kalbim yeni değil, eskisi benimle olacak.

Cuma gecesi her zaman gidip viski içtiğimiz mahzen barda Koestler'la karşılaştık. İtalya'dan arabayla gelmiş, çok yorgun ve yalnızdı. Yolun bütün yorgunluğu üzerindeydi. Senin dediğin gibi kafasında bir şişe kırmam gerekirdi; ama ben soğuk davranmakla yetindim, tabii ki alındı. Yarım saat ya konuştuk ya konuşmadık. Bizi dün için öğle yemeğinden önce bir şişe Burgonya şarabı içmeye davet etti. Akşamdan kalma olduğu için korkunç bir baş ağrısı çekiyordu. Çekoslovakya'da olanlardan da ödü kopmuş. Öyle korkmuş ki savaş çıkarsa Amerikalıların onu toplama kampına göndereceğini düşünüyor, tabi Ruslar onu ilk önce bulup vurmazlarsa. İğrenç bir yalancı, hain, zayıf, işe yaramaz adamın teki. Ondaki kelimenin tam anlamıyla iğreniyorum. Amerika'ya gidiyormuş; ama Şikago'ya gitmeyecek. Zaten orayı görmeyi hak etmiyor. R. Wright da onunla tanışmış, aynı benim hissettiklerimi o da hissetmiş. (Bu arada Wright ailesiyle güzel bir akşam geçirdim.) Wright, "Bu Koestler hâlâ komünist, seni gördüğünde suçlamaya koyulacak," dedi. Kosetler bir zamanlar komünist olduğu için pişmanlık duyuyormuş gibiydi, bence artık komünist olmadığı için pişmanlık duyuyordur, komünistler iktidara gelecekler ya, eee Koestler de kazanan tarafta olmak ister herhalde.

Burada herkes çok korkuyor. İtalya'da komünistlerin iktidarı ele

geçirecekleri ortada, peki Fransa'da ne olacak acaba? Ortalık Rusya'nın Fransa'yı işgal edeceği, kadınlarla çocukları öldüreceği söylentileriyle çalkalanıyor. Bence insanlar korkmaya meyilli, böylece sorumluluktan kaçıyorlar, bir çeşit kaçış bu. Ben de o kadar cesur sayılmam, ölmekten korkuyorum. Zamanı gelince hepimiz öleceğiz, kalkıp da önceden korkudan ölecek halim yok.

Neyse dediğim gibi Wright ailesi çok tatlıydı. Tanıdığım birçok Fransız entelektüelinden daha iyi, daha canlı, şakacı. Karısı da çok tatlı, hem de müthiş bir aşçı! Keşke onun kadar güzel yemek pişirebilseydim, böylece kesin biz yüz yaşına gelene kadar sen beni severdin. Wright Mexico City yakınlarında bir kasabadan söz etti, kasabanın adı boynuz anlamına geliyor, harika değil mi? Senin kurbağanı öpmek için deliler gibi uğraşan Puma'yı da tanıyorlarmış, onun sonradan görme, kara bıyıklı bir aptal olduğunu söylüyorlar. Artık beni her gördüğünde bir şeyler istiyor. Sergisi için ona yardım eder miymişim, bir makalesini yayımlatabilir miymişim falan filan?.. Yanımda arkadaşlarım varken bile barda yanıma gelip canımı sıkıyor.

Yahudi kız her hafta beni gördükten sonra günlerce ne çalışabiliyormuş ne de uyku uyuyabiliyormuş, bu yüzden birbirimizi bir müddet görmesek iyi olacak. Benim de işime gelmedi değil. Ama hatırlar mısın beni gördüğünde şu çirkin kadının içinden hep kusmak gelirdi. Benim neyim kötü Allah aşkına? Peki sen beni görünce ne yapacaksın? Ağlayacak mı, kusacak mısın? Yoksa ikisi mi? Belki de hiç gelmemem daha çok hoşuna gider.

Ben yine de geleceğim, gece gündüz o günleri düşünüyorum. Guatemala'da seninle ne güzel bir bahar geçireceğiz. O günlerin gelmesini sabırsızlıkla bekliyorum. İçimde sevgi, mutluluk var beklerken. Seni öpüyorum.

Simone'un

4 Mart 1948, Salı

Biricik aşkım,

Paris'te bugün ayrı bir güzellik var. Lüksemburg bahçelerinde oturup soluk pembe gökyüzüne doğru uzanan kara çıplak ağaçları seyrettim. Çok kötü üşütmüşüm, ateşim vardı. Bütün gün içtiğim sulandırıl-

miş sıcak romla ilaçlar yüzünden bir tuhaflaştım. Kendimi farklı hissettirdim, hoşuma gitmedi de değil. Dün harika vakit geçirdim. Armstrong'un konserine gittim, belki de yıllardır dinlediğim en iyi müzikti. Salle Playel, Carnegie Hall kadar büyük bir yer, ağzına kadar çılgınlık atan, coşkudan çıldırmış gençlerle doluydu. Bütün yerler uzun süre önce ayırılmıştı; ama yine de insanlar içeriye girebilmek için neredeyse birbirlerini öldüreceklerdi. Armstrong'la birlikte çalan harika bir piyanist vardı, adı Hines mıymış neymiş. Ayrıca klarnet, trombon, davul ve bas da bence Amerika'nın en iyisiydi. Kocaman, şişko, zenci bir kadın da vardı, adı Middleton'mış. Sesi harikaydı. Anlayacağın caz dolu harika bir akşamdı. Öğleden sonra da yaşlı Gallimard'larda (yayınıcı) hoş bir parti vardı. Louis Armstrong'u ağırlayabilsinler diye *Présence africaine*'den zencilere evinde güzel odalar vermiş. Paris'in bütün zenci entelektüel sanatçıları oradaydı, Armstrong içeri girdiğinde Afrikalılar muhteşem bir tam tam gösterisi sundular. Kızlardan biri Armstrong'u dansa kaldırdı, çok tatlılardı. Şu Puma vardı ya, siyah bıyıklı züppe, artık herkes ondan nefret ediyor, herkesten resimlerini satabilmek için yardım istiyor. Yığınla muhabir fotoğraf çekip durdu, her yer Amerikalı kaynıyordu. Wright da oradaydı, bir sürü de Amerikalı entelektüel vardı. Paris'i iyice kalabalıklaştırdılar. Gelecek sene bir Amerikalı daha gelecek, onlardan farklı biri. Amerikalı bir timsah. Biz burada, Paris'te onu çok özlüyoruz.

Timsahım bugün günlerden Cuma. Dün çok ateşim vardı, çok da yorgundum; mektubu bitiremeden uyuya kalmışım. İlk kez seni kocam olarak istemedim, sadece ateşli yanağımın altında yumuşacık, serin omzunu istedim. Belki de omzunun bu hafif serinliğini tatmak için Guatemala'da ateşim çıkıverir. Gelecek ay, sevgilim. Kendi kendime seni ne kadar sevdiğimi bilecek kadar kibirli olup olmadığını sordum.

Simone'un

6 Mart 1948, Cumartesi

Sevgilim,

Son mektubunu aldım, üşütüp hastalanmana ne kadar üzüldüm bilemezsin. Kısa bir süre önce ben de üşütmüştüm, günlerimi öksürerek ve burnumu silerek geçirdim. Ama artık burada kar yok, nihayet bahar

geliyor, bu gerçekten çok güzel. Galiba son mektuplarımla seni biraz korkuttum, ne kadar da çok yer görmek istiyorum değil mi? Sana ne düşündüğümü anlatayım: Sen beni ne kadar mutlu etmek istiyorsan ben de seni o kadar mutlu etmek istiyorum, böylece seninle sık sık tartışmayacağız. Bir de sen bir yerde kalmak isteyip ben gitmek istediğimde bir orta yol buluruz, örneğin üç hafta Guetamala'da, üç hafta da Meksika'da kalırız, sonra da üç hafta boyunca o köy senin bu göl benim gezer, sonra da dağlara, harabelere geçeriz. Böylece istediğimiz her şeyi özgürce yapabilir, hiç planlamadığımız yerlerde kalabilir ve düşündüğümüzden çok daha hızlı yolculuk edebiliriz. Sana neden bu kadar çok yere birden gitmek istediğimi anlatayım: Eğer Avrupa'yı geziyor olsaydık, iki ay içinde Paris'i, Madrid'i, Roma'yı, ve Cezayir'i görmekte ısrar etmezdim. Bunu çok aptalca bulurdum ve tıpkı senin söylediğini söylerdim, yani haydi birini görelim derdim. Ama Meksika ve Guetamala'da insanın çok uzun kalmaktan zevk alabileceği kadar önemli yerler olmadığını biliyorum. Büyük şehirler çok bayağı; görülmeye değer güzel ve ilginç yerler ise küçük köyler ve önemsiz kasabalar. Buralar da kısa süre kalmak için güzel yerler; ama uzun süre kalındığında sıkıcı yerler olabilirler. Sonra bütün bu köyler, küçük kasabalar, kalıntılar ve manzaraların hepsi de tek bir ülkede. Bu, aptalca bir telaş içinde oradan oraya koşturmak değil, her şeyi bir bütün olarak görmeye, anlamaya ve hissetmeye çalışmak. Yani eski ve yeni Kızılderili ve İspanyol medeniyetlerini. Neyse o zaman görürüz sevgilim. Biliyorsun ben senin korktuğun o nefes almadan oradan oraya koşturan aceleci, duygusuz insanlardan değilim. Ben bu yolculuktan ne kadar zevk alırsam senin de o kadar almanı istiyorum. Genelde, insanlar ve yerler hakkında aynı şeyleri hissediyoruz, aynı yaşam tarzlarından hoşlanıyoruz, bu yüzden sorun çıkacağını sanmıyorum.

Evet, eğer Mayıs'ın başında olursa o Mississippi yolculuğunu gerçekleştirmek istiyorum. Şimdilik bir şey yapma ve rezervasyonları değiştirmek için bir sonraki mektubumu bekle. Sorun şu ki Güney Amerika yolculukları hükümete bağlı, henüz bu sorunu halledemedim. Bu yüzden yolculuğumuzu tam olarak ayarlayamıyorum. Kaliforniyalı arkadaşım beni görmeye Meksika'ya gelemeyecek; çünkü Güney Amerika'ya gitmek için senden ve Meksika'dan hemen ayrılacağım. Şu an-

da beni ilgilendiren tek konu seninle ne yapacağım, seninle yani bilge, kurbağaları tuzağa düşüren timsahımla nasıl mümkün olduğunca çok vakit geçirebileceğim.

Pazar

Bugün kendimi çok mutlu hissediyorum. Paris'te harika bir bahar başlıyor. Yaz çok ani geldi, hava öyle sıcaktı ki bütün kadınlar kürk mantoları içinde ter döktü. Bugün hepsi kürk mantolarından sıyrılıp yeni baharlık elbiselerine bürünüverdi. Ben de dolaptan beyaz mantomu çıkardım. Bahçeler çocuklarla dolup taşıyor, herkes Saint-Germain Bulvarı'ndaki kafelerin teraslarında güneş banyosu yapıyorlar. Öyle avare avare dolaşırken güneşe karşı rahatça oturmuş bir sürü arkadaşınla karşılaşabiliyorsun, herkesin mutlu olduğunu hissedebiliyorsun, bu da gerçekten çok hoş bir duygu. Gelecek baharda seni Paris'te yanımda istiyorum sevgilim. Üç yüz dolarla burada krallar gibi yaşarsın, iki yüz dolarla rahat edersin, eh yüz dolar da idare eder. Bu kadarına gücümüz yeter, öyle değil mi?

Seninle gerçekten çok ilgilenen bir yayıncı var.⁽⁹⁶⁾ *Never Come Morning*'i çoktan okumuş, şimdi de *Pic* ile *Elric*'e ne yapacaklarını soracak. Yine de *Somebody in Boots*⁽⁹⁷⁾'la *Neon Wilderness*'ı aldı, hepsini de basmak isteyebilir. Gerçekten hoş bir genç adam, daha kısa bir süre önce yayıncılık işine kendi başına devam etmeye başlamış, seninle bir tür patlama yapmak istiyor. Göreceğiz. İşin tek zor yanı sen Fransızlar için okuması zor bir yazarsın, daha da zoru ise kitaplarını çevirmek. Ama yine de çok ilgileniyor. Başarılı olacağından da eminim.

Yazdığım kitapla her geçen gün daha çok uğraşıyorum. Gerçekten uzun bir bölümünü, neredeyse dörtte birini yazıp bitirdim, hemen ikinci bölüme başladım. Bu kitap gerçekten çok hoşuma gidiyor, bu da günlerime mutluluk katıyor. Cuma günü ilginç bir gün oldu. Sartre'ın oyunlarından birinin provasını izledim. Siyasi bir cinayetle ilgili çok kanlı, kasvetli; ama bir o kadar da ironik ve komik bir oyun bu. Oyun için önerdiğim ismi, *All is Well that Ends Well*'i kabul ettiler. Fransızcası kulağa sanki bir atasözüymüş gibi geliyor. Bu provalar her zaman biraz sıkıntılı geçer; çünkü oyuncular çok iyi oynamaz. Oyunda iki önemli karakter var. Genç bir adam (katil), bir de yaşlı bir adam (mak-tul). Genç adamı oynayan Fransa'nın en başarılı genç oyuncularından

ve gerçekten muhteşem.⁽⁹⁸⁾ Oyunculüğün bir sanat olduğunu düşünmeni sağlıyor. Yaşlı olan ise çok tanınmış ama ikinci sınıf bir oyuncu, bu da gerçekten çok kötü; çünkü serzenişleri ve eleştirileri kabul etmeyecek kadar önemli, gerçekten iyi oynayamayacak kadar da aptal bir adam. Bir komünist lideri oynuyor; ama zengin bir sanayici gibi görünüyor; zavallı Cocteau onunla ne yapacağını bilemiyor. Kadın oyuncu Wanda ise gerek bir oyuncu değil; elinden geleni yapıyor; ama çok da bir şey beceremiyor. Oyunun sonunda iyi olmasını umuyorum; tamam her şeyiyle kötü olmayacak; ama çok iyi olmalı. Sonra akşam, bir zamanlar çok güzel olan ve bugüne kadar binlerce erkekle yatmış iğrenç bir fahişe olan tiyatronun sahibi bizi evine akşam yemeğine götürdü. Elli yaşında olduğu halde otuzunda görünmeye çalışan, sürekli açık saçık konulardan hiç utanıp sıkılmadan konuşurken bir yandan da bacaklarını, baldırlarını, kalçasını, yani vücudunu mümkün olduğunca, hatta gösteremeyeceği yerleri bile göstermeye çalışan meraklı bir Parisli şahsiyet işte. İşte bu utanmaz hali onu biraz da komik yapıyor. Yemekse ilginçti; ama muhteşemdi: hepsi Arap yemeği idi; çünkü kendisi bir zamanlar Fas sultanlarından birinin metresiymiş. İşin ilginç yanı ise çok hoş, komik biri olan Cocteau'nun olduğu yemeğe yaşlı Colette'i de davet etmesiydi. Eminim Colette'in adını duymuşsundur. O Fransa'daki tek muhteşem kadın yazardır, gerçekten muhteşem bir yazar. Bir zamanlar da Fransa'nın en güzel kadınıydı. Müzikhollerde dans etti, bir sürü adamla yattı, önce pornografik romanlar yazdıktan sonra harika romanlara imza attı. Kırları, çiçekleri, hayvanları ve sevişmeyi severdi; sonra karmaşık bir yaşamı tercih edip kadınlarla bile birlikte oldu. Yemeği, şarabı, aslına bakarsan güzel olan her şeyi severdi ve bunlardan zevkle bahsederdi. Şu anda yetmiş beş yaşında; ama hâlâ gördüğüm en etkileyici gözler onda ve kedilerinkini andıran çok hoş bir üçgen yüzü var; şişmanlamış, zayıf düşmüş ve biraz da sağırlaşmış olmasına rağmen öyküler anlatırken, gülümserken ve kahkahalar atarken öyle bir hali var ki kimsenin aklına dönüp de daha genç ve güzel kadınlara bakmak gelmiyor. Bütün gece Cocteau'yla aslında Paris'in en iyi yerlerinden biri olan yaşadıkları muhitten, Palais-Royal'den bahsettiler. Orada yaşayan yaşlı fahişelerin yaşamlarını, küçük dükânları, küçük kafeleri ve içlerindeki insanları öyle doğal ve muzip bir şekilde anlattılar ki hepimiz büyülenmiş gibi onları dinledik. Umarım

onu tekrar görebilirim. Genç bir kızken ona kitapları sayesinde âşık olmuştum, o yüzden onu görmek benim için çok anlamlıydı. Böylesine özgür, böylesine ateşli bir şekilde bu kadar uzun bir yaşam sürmüş bir kadının artık her şeyi bildiği için hiçbir şeyi önemsememesi, artık onun için her şeyin sona ermiş olması ne kadar da tuhaf.

Pazartesi

Sevgilim, Mississippi, Guatemala, Yucatan hiçbirini önemsemiyorum, benim için mühim olan tek şey sensin. Sanki seninleymişim gibi davrandığımda Meksika ya da New Orleans bir anlam kazanıyor; ne zamanki senin yokluğunu hissediyorum arzuladığım tek şey oluyor; seni tekrar kollarıma almak, bir kez daha birbirimize tutsak olmak. Artık akıp giden her saat beni sana yaklaştıran bir saat sevgilim. Evet yavaş, çok yavaş; ama yine de hiç şüphe yok ki zaman sana yaklaştıranı beni. Günler geceler, sıcak soğuk her şey geçip gidiyor, nisanın sonu geliyor ve ben Wabansia'daki yuvamıza geliyorum. Sonra uzun bir süre bekliyorum, kalbim bir dahaki çarpışında duracak sanki. Seni seviyorum. Bu özlem, bu bekleyiş, bu umut bitecek ve ben ait olduğum yerde olacağım. Ben, sana aitim. Doğum günün yakınlarda mı? Bana Mart'ta olduğunu söylediğini hatırlıyorum. Mutlu yıllar canım benim! Umarım önünde bensiz geçirdiğin yıllar kadar bir ömür vardır. Mutlu yıllar! Hoşça kal canım. Kalbimde güneşli sıcacık bir aşk var ve sadece senin. Ne kadar mutlu olacağız göreceksin. Bütün gün sadece seni düşünüyorum ve ne zaman aklıma gelsen öpüyorum seni. Seni seviyorum.

Simone'un

14 Mart 1948, Pazar

Kocacığım,

Dün senden çok şeker bir mektup aldım. Çok meşgul görünüyorsun, bakıyorum da durup dinlenmeden yaşlı hanımefendilerle konuşuyor, bir dakika olsun susmuyorsun! Aman dikkat et! Bir süre sonra benimle konuşmak zorunda kalacaksın, bana da sesinden biraz saklamalısın. Evet sevgilim, seninle fotoğraf çektirmek, caz dinlemek, zencilerin gece kulüplerine gitmek istiyorum. Senin planladığın her şey hoşuma gidecektir, evde oturmak yok. Geleceğimi gerçekten hissetmeye

başladım, mutluluktan uçuyorum.

Planlarımda yine bir değişiklik oldu; ama bunun benim elimde olmadığını biliyorsun, her neyse çok da bir değişiklik yok zaten. Galiba Nisan'ın başında gemiyle değil, Mayıs'ın ilk günlerinde uçakla doğrudan Şikago'ya geleceğim. Sana Mayıs'ta mı yoksa Nisan'da mı geleceğimi tam olarak bilemediğimi hep söylemiştim. Sakın Timsahlar Cemiyeti'ne haksızlık ettiğimi ya da kapris yaptığımı söyleme. Her neyse, iki ay sonra tam da bu zamanlar Mississippi yolculuğumuzun arefesinde olacağız, ya Wabansia'da ya da Cincinnati'deyiz, saat sizin saatinizle altı ya da yedi olacak, bizse ya viski içiyor ya sokaklarda dolaşıyor, ya öpüşüyor ya da çok daha ileri gitmiş olacağız; ama her ne yapıyor oluyorsak olalım çok mutlu olacağız.

Paris'in her yeri masmavi ve güneşli, öyle sıcak ki akşamları bile mantoya ihtiyaç duymuyorsun. Sürekli yazıyor, Sartre'ın provalarına gidip tavsiyelerimle yardımcı olmaya çalışıyor, bir yandan da insanlarla RDR'yi tartışıyorum.⁽⁹⁹⁾ Geçen cumaki toplantı tam bir başarıyla sonuçlandı. Altı yüz kişilik bir salonda tam bin kişi vardı, üstelik bütün gazeteler toplantı hakkında çok iyi şeyler yazdı. Ama dün akşam arkadaşlarımla içerek çok eğlenceli, hoş bir akşam geçirdim. Sartre, Rus arkadaşım ve kocası, güzel heykeller yapan arkadaşımın kız arkadaşı, Open City'de gördüğün, çok da hoş bir karısı olan sinema oyuncusu Pagliero vardı. Önce gerçekten iyi modern tablolarla süslü küçük bir restoranda güzel bir akşam yemeği yedik, tablolarla süslü; çünkü birçok modern ressam buranın müşterisi ve hesaplarını tablolarıyla ödemişler; sonra da her zaman bir sürü sarhoş Amerikalı askerin ve kötü caz parçaları çalan bir piyanistin olduğu bir Amerikan barında viski içtik. Herkes öyküler anlattı, çoğu açık saçık müstehcen şeylerdi; ama çok komiklerdi. Ayak bileklerime kadar inen yeni bir etek, dantellerle süslü yeni bir korsaj, bir de Yugoslavya kolyesi almıştım. Heykeltıraş, Bonnard'ın bir tablosundan sonra hayatında gördüğü en güzel şey olduğumu söyledi. Çok gururlandım. Evet, bu yorucu kıştan sonra nihayet yeniden güzel yüzüm ortaya çıkıyor.

Capote'un öyküsü *The Headless Hawk*'u okudum;⁽¹⁰⁰⁾ kitap çeviriydi, galiba o Amerikalı tarzından bir şeyler kaybetmiş. O kadar da kötü değil, en azından onun kadar genç bir yazar için; ama çok da sevdiğimi söyleyemeyeceğim. Fransa'da da bu tür şeyler yazan bir sürü genç var.

Bizde de çılgın kadınlar hakkında, delilik, savaş hakkında yazılmış bir sürü öykü var; ama artık ucuz şeyler bütün bunlar. Buna rağmen onun uzun romanını da okuyacağım; Faulkner'ın tarzını andıran muhteşem bir Güney öyküsü olduğunu duydum. Sevgilim, ilk "Şikago mektubun" *Les Temps modernes*'de yayımlandı, insanların çok da ilgisini çekti.⁽¹⁰⁾ Çok mutluyum; çünkü ben de *T.M.*'de Amerika'yla ilgili yazdığım kitabın bazı bölümlerini yayımlatıyorum, o da insanların ilgisini çekmişe benziyor. Galiba kibirli bir günümdeyim, baksana hiç durmadan insanların bana yaptığı iltifatları anlatıp duruyorum. Sebebi çok mutlu olmam, mutluyum; çünkü seni göreceğim; çünkü beni seviyorsun.

Canım, bugün ayın on beşi, günlerden Pazar, ayın on beşinde gemimize binmiş Mississippi'nin üzerinde seyrediyor olacağız. Umarım beni beklemek, seni beklemek beni nasıl mutlu ediyorsa seni de mutlu eder. Sonra kollarına düşeceğim, işte o zaman artık kelimelere gerek kalmayacak, mutluluğumuzu yüzlerimizden okuyacağız. Seni mutluluk içinde öpüyorum birtanecik Mayıs kocam.

Simone'un

17 Mart 1948, Çarşamba

Birtanem,

Evet, Wabansia'daki yuvamızda rahatça oturup, kitabını yazıp bir yandan da romlu kek yemen, arada sırada da taksi gelmiş mi diye cadenin köşesine bakman ne kadar da güzel. Bense bütün sabahı Amerika büyükelçiliğinde, parmak izimin kaydedilmesi için parmaklarımı mürekkebe bulayarak, annemle babamla ve neden Amerika'ya gittiğimle ilgili bir sürü teferruatlı soruyu cevaplayarak geçirdim. Sana soruyorum, ben neden Amerika'ya geliyorum; ne cevap verebilirdim sen-ce? "Ders vermek için," dedim. Bu nedenle yalancı durumuna düşmek için geldiğimde sana dersler vermek zorunda kalacağım. Eh, artık koskoca güzel bir vizem var, ne zaman istersem uçağa atlayıp gidebilirim. Bir başka güzel haber de New York'ta dolar bulmayı başarmam. Sanırım elime yaklaşık bin dolar geçecek; ama hepsini harcamak zorunda değilim; elimizde kalanı sen Şikago'ya götürür, bir sonraki bala-yımız için saklarsın; böylece elimizde istediğimiz her şeyi yapacak kadar çok paramız olur, bu konuda tek bir soru da istemiyorum. Bir de

dişçi çenem üzerinde çok iyi çalışıyor. Galiba çenemi eskisinden iki kat daha hızlı kullanabileceğim. Eminim bunu takdir edersin. Hatırlarsın kışın kendimi çirkin ve yaşlı hissettiğim için mutsuzdum; ama bahar işe yaramaya başladı eğer işler değişmezse çok güzel görünen bir karın olacak. Gerçekten canım, ne yazık ki sen beni tanıdığında olgun bir kadın olduğumdan hoşlanmıştım benden; ama sana âşık olduğumdan beri en az diğerleri kadar aptal biri oldum, olgunluktan ise hiç eser kalmadı. Daha önce hiç yüzümü ya da görünüşümü önemsememiştim; ama şimdi Mississippi yolculuğumuz için sana iyi, sağlıklı, genç, dinç ve güzel bir kız göndermeyi çok istiyorum. Her neyse, nasıl olsa beni olduğum gibi kabul edeceksin. Sevgilim, bugünlerde seni dünyada olabilecek en aptal şekilde seviyorum.

Perşembe

Çirkin kadın yeni bir roman yazmaya başladı. Galiba iyi bir şey olacak. Kadınların cinselliğinden bugüne kadar hiçbir kadının bahsetmediği şekilde, samimiyetle ve şiirsel bir dille bahsedecek. Kitabının başını beğendiğim için memnun oldu, artık yalnız yaşamak, hep yalnız sadece yazarak yaşamak da onu daha az mutsuz ediyor gibi görünüyor. Rus arkadaşım ise gün be gün mutsuz, daha mutsuz oluyor; çünkü kendini hâlâ daha iyi hissetmiyor. Yahudi arkadaşımı ise artık görmüyorum; çünkü bunun kendisi için iyi olmadığını düşünüyor. Zaman zaman kızkardeşimi görüyorum; yazık ki nefret ettiğim kocası her dakika yanında oluyor. Nihayet bugün, biraz yalnız kaldık da çocukluğumuzdan bahsettik. Sayesinde unuttuğum bir sürü şeyi hatırladım.

Capote'un romanı *Other Voices, Other Rooms*'u⁽¹⁰²⁾ aldım (resimde çok genç, sarışın, romantik ve hoş görünüyor); ama henüz okumadım.

Cumartesi

Sana bir kadının beni anlatan röportajını gönderiyorum. Belki röportajı okuyamazsın; ama küçük çizimin hoşuna gideceğini düşündüm benim tembel genç evcimen erkeğim. Bu hafta da çok yoğun bir haftaydı. Perşembe akşamı tiyatroya gittim. İlk önce Paris'in en iyi tiyatrolarından birinde modern bir üslupla sahneye konan çok eski, elli yıllık bir vodvil izledim. Dünse Paris'in halka açık en büyük salonunda

büyük bir siyasi toplantı düzenlendi, yaklaşık dört bin kişi vardı, eh bu da hiç fena sayılmazdı. İlk konuşmacı pek iyi değildi; ama Sartre iyiydi, Rousset ise muhteşemdi. İnsanlar hevesliydi, alkışladılar, para yardımı yaptılar ve partiye üye olmak için isimlerini yazdırdılar. Peki şimdi ne olacak? Aslında bir şeyler yapılabilir; ama bunlar da çok büyük şeyler değil; olaylar büyük bir hızla akıp gidiyor.

Pazartesi

Dün altın sarısı bir güneş parlıyordu, gökyüzüyse masmaviydi. Kızkardeşim ve eniştem arabalarıyla beni gezintiye çıkardılar, Paris'i çevreleyen ormanlarda birkaç hoş saat geçirdik (ağaçlar çiçeklerle, küçük yeşil yapraklarla doluydu), sonra da dışarlarda bir yerde oturup güzel bir öğle yemeği yedik. Arabayla gezerken yol boyunca, sevdiğim adamla geçireceğim, güneşin parladığı, masmavi bir gökyüzünün olduğu başka günleri düşündüm; öyle sabırsızlandım ki az kalsın kalbim duracaktı. Son günlerde kendimi çok yorgun hissediyorum, hafif bir baş ağrısıyla hep uyukluyorum. Wabansia'dan ayrıldığımdan beri tek bir gün bile durup dinlenmeden çalışıyorum. Belki de bu yüzden böyle hissediyorum. Her neyse, uçağa atlayıp bu uzun aşk yolculuğuma başlamadan önce gidip üç hafta kadar şehir dışında kalmayı planlıyorum. Artık Mayıs'ın beşinde New York'ta, sekizinde dokuzunda ya da belki de yedisinde yuvamızda olacağım kesin gibi; bu biraz da New York'daki işime bağlı; ama bir iki günden uzun süreceğini hiç sanmıyorum. Yani aşkımızın ilk doğum gününde birlikte olacağız. Bir şeyler düşündün mü? Beni ilk defa tuzağa düşürdüğünde tarih Mayıs'ın onu falandı.

Mezz Mezzrow'u dinledim, harika bir konserdi, koskoca salon alkışlayan, çığlıklar atan, büyük bir hevesle öpücükler atan gençlerle dolup taşıyordu. Gerçekten çok zevk aldım. Kaliteli klasik cazı seviyorum, öyle çok şey hatırlatıyor ki. Hiç birlikte caz dinleyememiş olsak da kendimi senin yanındaymışım gibi hissediyorum. Şikago'da dinleme fırsatımız olur herhalde. Gemimize binmiş Cincinnati'ye doğru yol alırken senin kitabını okuyacağım, birlikte Bessie Smith'i dinleyeceğiz.

İyi geceler canım. Yorgunluktan ölüyorum. Benim için tam bir Paskalya hediyesi oldun! Roma'dan gelen ziller gelecekteki mutluluğum için seni bana, Detroit'e getirdi. Bu halin sana yakışıyor. Hadi bensiz geçirdiğin yıllar kadar daha uzun yıllar boyunca birlikte olalım. Benim

sana verecek, bir ömür boyu hiç bitmeyecek bir aşkım var. Dudaklarından  p yorum.

Simone' un

25 Mart 1948, Perşembe

Canım kocacığım,

Senden d n, bu kadar çabuk mektup almak benim için büyük bir sürpriz oldu. Me er ben sevmek için ne kadar da aptal bir adam se mi im! Bana bu hafta çok fazla şey olduğunu; bu yüzden hepsini anlatabilece ini söylüyor, sonra da hiçbir şey anlatm yorsun. Ben senin kar n m, bunları bilmek hakk m. Ama  yle  eker bir mektup yazm şs n ki seni azarlayamıyorum. Evet sevgilim, a kımız gün be gün zararlı otlar gibi  o alıp duruyor, bense bunun hiç durmamasından korkuyorum, galiba sonunda dev bir a kımız olacak, ortaya garip bir şey çıkacak. Böylesi bir a kla elimizden ne gelirse onu yaparız artık. Evet sevgilim, bana o zalim boks rle ilgili kitabı g sterdi in son dakikalarımızı hatırlıyorum; ama benim için öyle değerli, öyle önemli bir anı ki bu konuda konu amıyorum bile. Şimdiyse ilk dakikalarımızı, birlikte ge irece imiz bütün o saatleri, günleri, haftaları düşünmek öyle harika ki. Artık hemen hemen her şey belli oldu: Mayıs'ın dördüne rezervasyonumu yapt rdım, be inde New York'ta, sekizinde de Şikago'da olacağım. Aslına bakarsan uçaklar söz konusu olduğunda her zaman bir iki gün gecikme olasıdır; ama daha fazla olmayacağından eminim. Biraz heyecanlanmaya başladım, kollarının beni yeniden sard ğı, seninle hiç ya amad ğımız günlerle geceler yaşama düşüncesi beni derinden sarsıyor. Ayrıca Paris'ten bu kadar uzun süre, en azından altı ay uzak kalmak da beni biraz endi elendiriyor. İnsanın yaşamının bu kadar değişmesi tuhaf oluyor. İyi uyuyamıyorum, doğru dürüst  alı amıyorum, hiç huzurlu değilim. İki gün önce yayıncı olan bir Amerikalı arkada ımı görmek beni çok mutlu etti. *New Directions* onun yayınlarından biridir, hiç duydun mu? Kendisi e cinseldir, ama bu tür erkekleri seviyorum aslında; çünkü genellikle kadınlara çok canayak n davranıyorlar ( stelik tuza a d  me tehlikesi de yok!). Benim arkadaşım da hoş biridir; ama e cinsellerin genelde egoist bir kalbi olduğundan o da insanlara karşı biraz kayıtsızdır. Onunla siyasetten bahsetmemek çok daha iyi; çünkü devlet

işlerine fazlasıyla kayıtsızdır, yok canım eleştirdiğinden değil sadece böyle şeyleri hiç önemsemediğinden. Onunla, Sartre ve Queneau'yla edebiyattan, edebiyat dünyasından insanlardan konuşup biraz da dedikodu yaparak güzel bir öğle yemeği yedik. Burada ne kadar da çok siyasetle uğraşıyoruz! Hatta benim gibi sevmesek bile. Yazdığımız ya da yaptığımız her şeyin siyasi bir anlamı var, hatta arkadaşlıklar bile siyasi geçmişe dayanıyor, bu da biraz yorucu bir durum tabii ki.

Sartre'ın oyunu bir hafta içinde sahnelenecek, insanlar şimdiden bu oyundan bahsetmeye başladı; ama herkes bir hafta sonra yasaklanacağını söylüyor; çünkü ateşli tartışmalara yol açacak büyük olasılıkla. Herkes çok tedirgin; çünkü böylesi bir girişim, oyuncusu, yazarı, yapımcısı her şeyiyle herkesin ilgisini çekiyor. Herkes bu oyun için o kadar çok, o kadar uzun süre çalıştı ki şu veya bu sebepten başarısız olursa gerçekten bu korkunç olacak. Asıl siyasi sebeplerden dolayı başarısız olursa bu hiç hoş olmayacak; bazı insanlar oyunun fazlasıyla komünizm yanlısı olduğunu söylerken diğerleri komünizm karşıtı olduğunu söylüyor, ne olacak nereden bilebiliriz ki? Son günlerde her şey çok kötü gidiyor gibi görünüyor, herkes hummalı bir çalışma içinde. Neyse, nasıl olsa bir hafta içinde neler olacağını göreceğiz.

Hoşça kal birtanem. Yakında kalbimiz aynı mutlulukla çarpacak. Bunu dört gözle bekliyorum. Seni bekliyorum. Yaptığım başka hiçbir şey yok.

Senin Simone'un

2 Nisan 1948, Cuma

Sevgilim, gelecek ayki canım kocacığım,

Bu mektubu aldığında birbirimize kavuşmamıza bir aydan az kalmış olacak. Ayın beşinde New York'ta telefondaki sesini duyacağım, yedisinde ya da sekizinde kollarında olacağım, muhteşem bir hayat da başlamış olacak böylece. Mektuplarını Hôtel "Bellevue, Ramatuelle, Var" adresine gönder, sana gelmeden önce orada sessiz sakın üç hafta geçireceğim (Nisan'ın onundan Mayıs'ın birine kadar). Son mektubunu Mayıs'ın birinde Paris'teyken almak istiyorum, lütfen bunu iyi hesapla.

Artık yepyeni, altından; ama bembeyaz bir dişim var, sanki bana ait değilmiş gibi ağzımda tuhaf bir his bırakıyor, örneğin senin bana ait ol-

duğun hissini uyandırmıyor bende; ama herkes çok daha hoş göründüğümü söylüyor. Eh, ne de olsa tam beş sene çenemde bir delikle yaşadım ve bu durumu hiç de önemsemedim⁽¹⁰³⁾, dişlerime böylesi bir şeyin yapılması çok pahalı, sıkıcı ve gereksiz geldi. Peki şimdi neden yaptır-dığımı biliyor musun? Tabii ki biliyorsun. Sen ağzımdaki deliği önem-sesen de senin harika bir gülüşü olan bir sevgilin olsun istedim; işte bu yüzden de haftada üç gün her sabah sadece senin için dişçiye gittim. Bence bu sana olan aşkımın en güzel kanıtı, hatta sana verdiğim öpü-cüklerden bile daha güçlü bir kanıt bu; çünkü bilirsin ben seni sevmeyi çok sever, dişçiye gitmektense nefret ederim.

Küçük ülkemizde ne gürültü, ne patırtı, ne tartışmalar var bilemez-sin; çünkü dün akşam Sartre'ın oyunu ilk defa sahnelendi. Oyunu sa-dece "dostlar" izlemeye geldi. Bu gece gazeteciler, eleştirmenler falan gelecek; ama dün gece yaklaşık dört yüz kişi vardı, hiçbiri de dostları-mız diyebileceğimiz kişiler değildi; bu nedenle başarılı olup olmaya-cağı konusunda endişeliydik; ama başarılı oldu. Genelde herkes bu oyunun Sartre'ın en iyi oyunu olduğu konusunda hemfikir ki zaten ben de öyle olduğunu düşünüyorum. Fransızlar için oyunda anlatılanlar öyle çok şey ifade ediyor ki neredeyse tutkuyla izlediler. Oyun savaş sırasında Avrupa'nın ortalarındaki bir ülkedeki komünist partide olan-ları; partinin cömert ve muzip olmasına rağmen bir o kadar da gerçek-çi ve alaycı yaşlı lideriyle, insanlardan çok fikirleri ve saflığı seven ay-nı partiden idealist bir gencin arasındaki anlaşmazlığı anlatıyor. Genç çocuk entelektüel bir burjuvaziydi; burada da genç entelektüeller ve burjuvazi için komünist partiyle anlaşıp anlaşamayacakları büyük bir sorun olduğundan oyunda anlatılan sorunlar herkesi can evinden vur-du. Oyunda kimse haklı ya da haksız değil, yaşanan zorlukları ne ya-pılması gerektiğine karar vermek zorunda kalmadan anlıyorlar, zaten oyunu gerçekçi ve dokunaklı yapan da bu. Gerçekten hummalı bir ça-lışma vardı; ama son günlerde oyun birdenbire değiştirildi, oyunun bir bölümüyle bazı oyuncular çıkarıldı, başka oyuncular alındı, bütün kos-tümler ve dekor alelacele seçildi. Cocteau'nun Bérard adlı bir arkada-şı dekora yardım etmeye geldi, kendisi bir ressam ve Paris'in en iyi ti-yatrolarının dekorunu hazırlıyor, çok yetenekli ama iğrenç bir adam. Aslında Cocteau'nun bütün arkadaşları gibi eşcinsel, kendisini sevme-yen, durmadan eter koklayarak ölümünü hazırlayan genç bir dansçıya

âşık. D n dansçı tiyatronun bir köşesinde yarı  l  bir halde yatıyor, B rard ise ba ucunda bütün samimiyetiyle göz ya ı döküyordu, bütün tiyatro eter kokuyordu. Ah, ne kadar çok komik şey oldu bilemezsin. Sana hepsini bir gün gemideyken, konuşmaktan yorgun d   p bana da bir fırsat verdiğin bir zaman anlatırım. Gece gerçekten çok güzel geçti, gerçekten iyi bir oyun çıkardılar. Wanda, hani  u Sartre'dan oyunu yazmasını rica eden kız da çok güzeldi ve iyi oynuyordu; bu, insanları hem  a ırttı hem de memnun etti. Sartre ise böyle durumlarda hep çok hoş görünür, öylesine m tevası, öylesine alçakgönüllüydü ki kendisinden başka herkesle ilgilendi. Bir aptallık edip bir ay kadar önce bir Yahudi derne inde ders vermeyi kabul ettiğinden ancak oyunun sonuna yeti ebildi; sonra da Sartre'ın be  samimi arkadaşı olarak hep birlikte sabah be e kadar viski ve beyaz şarap içmeye gittik. Giacometti, Rus arkadaşımın artık neredeyse küçük karde imiz olan kocası ve Giacometti'nin kızından başka kimse yoktu. Gerçekten güzel bir geceydi. Bu gece de oyuncular, Cocteau ve B rard'la resmi bir yemek olacak; ama o kadar güzel olacağını sanmıyorum. Tevazu gösterip sana beni hiç g rmedi in kadar  ık olduğumu söylemem gerekir. Güney Amerika için aldığım en pahalı elbiselerimden birini giydim, ayak bileklerime kadar inen saf ipektendi; uzun tuhaf k pelerimle, Yugoslavya'dan aldığım güzel kolyemi taktım, ba ımda da siyah bir dantel vardı. Daha önce kimse beni bu kılıkta görmemişti. Bu gece de öyle olacağım, sonra da Buenos Aires'e kadar bir ara vereceğim buna.

Canım, artık bu mektubu postalamak, sonra da insanların hâlâ harıl harıl çalıştığı tiyatroya dönmek zorundayım. Şimdi üzerimi giyinip geceyi bir oyunu seyretmenin en iyi yeri olan sahne gerisinde ge irece im. Çok olmasa da biraz i ece im, geç vakitte de seni düşünerek uykuya dalaca ım. Geç olsun veya olmasın, hep öyle yapıyorum zaten, Mayıs'a kadar da yapacağım, sonra bunları d   nmeme gerek kalmayacak. Bir ay sonra seni ne kadar sevdiğimi   reneceksin.

Simone'un

4 Nisan 1948, Pazar

Canım benim,

Bir kez daha rüyamda seni gördüm; ama çok da güzel sayılmazdı.

Paris'te bir yerlerde, büyük bir büroda başka önemli Amerikalıların arasında, UNESCO'da olabilir, seni gördüm. Yüzün hiç de her zaman-ki gibi değildi, çok ciddi ve serttin, seni görmeye geldiğim için beni fena halde azarladın, sürekli "şerefini gölgelediğimi," adımı kötüye çıkardığımı söyledin. Seninle birkaç dakika yalnız konuşmak istedim, yalvardım; ama sen oldukça soğuk bir şekilde bunun da benim başka kötü yanlarımdan biri olduğunu ve benimle konuşmayacağını söyledin. Meksika'ya hiç gidemeyeceğimizi, seni bir daha hiç göremeyeceğimi anlayarak gözyaşları içinde oradan uzaklaştım. Arkadaşlarım, "Bütün Amerikalılar böyle bağnaz, gelenekçi ve görgüsüzdür işte," diyerek beni rahatlatmaya çalıştılar. Bense mektuplarından bölümleri, söylediğin bazı sözleri, gerçek yüzünü hatırlayarak ve ne olduğunu bir türlü anlayamayarak daha da, çok ağladım. Sonra yine rüyamda bunun bir rüya olduğunu anlayarak arkadaşlarıma: "Bu sadece bir rüya!" dedim. Sabah olduğunda kendimi çok tuhaf hissediyordum, ne mutlu ki o anda mektubun geldi. Kimbilir belki de Cuma akşamı mektubunu alamadığım zaman hayal kırıklığına uğradığım için böyle bir rüya gördüm. Seni görmeyi düşündüğüm bir anda mutluluğum neden kedere dönüştü bilmiyorum; seni görme düşüncesiyle ciğerlerimden nefesim, kalbimden kanım çekiliyor, sanki bu mutluluk öyle büyük olacak ki buna dayanamayacakmışım gibi geliyor. Ama dayanacağım biliyorum, sen öyle sıcak ve rahatlatıcısın ki bana gülümsediğin an bütün bu keder uçup gidecek, geriye sadece alev alev yanan huzurlu bir mutluluk kalacak. Belki de bu keder çok yorgun olmamdan kaynaklanıyordur. Sartre'ın oyunu yüzünden neredeyse üç gece hiç uyumadım, Perşembe gecesi yattığımda saat sabahın beşi ya da altısıydı, eleştirmenlerle, gazetecilerle uğraştığım Cuma günü ise tam bir felaketti. Geceyi biraz perdenin arkasından oyunu izleyerek, biraz da küçük kafelerde kanyak içerek geçirdik, biraz da gergindik. Ama oyun tam bir zafer oldu, herkes Sartre'ın en iyi olduğunu, uzun zamandan beri Paris'te sahnelenen en iyi oyun olduğunu düşünüyor. Hepimiz çok mutluyduk; ancak tebriklerden sonra düzenlenen büyük akşam yemeği gerçekten çok kötüydü. Sartre oyunculara, yapımcılara, sana da söylediğim gibi kendisine yardımcı olan Cocteau ve diğerleri onuruna bir akşam yemeği vermek zorunda kaldı. Ama bütün bu tiyatro camiası ne kadar korkunç bilemezsin. Sırtlarını ve göğüslerini açıkta bırakan uzun, upuzun ipek el-

biseleri, mücevherleri, kafalarında tüylerle yapılmış saçlarıyla çok şık kadınlar vardı. Savaş zamanı çoğu "collabos", şimdi ise de Gaulle yanlısı olan bir sürü zengin, iğrenç, ukala adamlar eşcinsel kafilesinin hepsi de oradaydı. Çok yaşlı bir kadına benzeyen Cocteau, kendini eterle zehirleyen kel Rus dansçı için gözyaşı dökten kirli sakallı Bérard, Cocteau'nun eski sevgilisi, Cocteau'nun eski sevgilisinin şimdiki sevgilisi, Cocteau'nun şimdiki sevgilisiyle paraları için yaşlı adamlarla beraber olan açgözlü, aptal erkekler, hepsi oradaydı. Gerçekten çılgın, oldukça iğrenç bir partiydi. Herkes sadece tek bir şeyden, *kendisinden* bahsediyordu. Aktör, "Ne kadar da güzel oynadım!" derken karısı, "Kocam ne kadar da güzel oynadı!" diyordu. Cocteau'nun ağzındansa "Ne kadar da güzel yardım ettim!" sözleri dökülüyordu. Zavallı Sartre ise kafasını sallayarak onları onaylıyor; ama o da en az benim kadar iğreniyordu hepsinden. Ondakadeh kaldırmasını istediler; reddetti. Sonra Salle Wagram toplantısında çok güzel bir konuşma yaptığını, neden bu gece de öyle bir konuşma yapmadığını sordular. O ise, o toplantıda insanlara hatalarının ne olduğunu söylerken *doğruları söylediğini* söyledi ki kolay bir işti; ama orada insanları tebrik etmek zorunda kalacaktı, ona çok daha zor geldi bu. Yapmacık bir kahkaha attılar, aslında hepsi de Sartre'ın görüşlerinden nefret ediyordu. Aslında partide biraz eğlendim de sayılır; çünkü bir ara en önemli insanların bulunduğu ana masadan ayrılıp, Wanda'yla birlikte tanınmamış iki çok hoş gencin bulunduğu küçük bir masaya gittik (Wanda'nın sevgilisi ile Rus arkadaşımın kocası), orada içip herkes hakkında düşündüklerimizi söyledik. Gerçekten uzun bir gece oldu, ben çok az uyudum yine. Dün bir kez daha tiyatroya gittik, oyundan sonra da arkadaşlarla buluştumuz için ben yine çok az uyudum. Sabahsa erken kalkmak zorunda kaldım; çünkü kızkardeşim beni küçük arabasıyla şehir dışına götürmek istedi. Bütün bu günler boyunca pilotları uçaktayken uyanık tutan bir tür uyuşturucu olan amfetamin alarak uyanık kalabildim. Bütün bunlar (hiç uyumamak, içmek, amfetamin almak) yorucuydu gerçekten. Her neyse artık hepsi bitti. Bir hafta içinde şehir dışında tekrar çalışıyor, bol bol uyuyor, güneşin, manzaranın ve az, çok az bir zaman sonra seni öperken duyacağım mutluluğun tadını çıkarıyor olacağım. Beni sevindiren nokta ise oyunun bu kadar başarılı olması, gazetelerde harika eleştirilerin çıkması ve Wanda'nın da büyük bir başarı sağla-

ması. Bütün bunlar onun için yapıldığına göre bu gerçekten harika.
Nelson'ım seni seviyorum.

Simone'un

14 Nisan 1948, Perşembe, Ramatuelle

Canım kocacığım,

Bu küçük şirin otelde senden böylesine çabuk mektup alabilmek çok güzeldi. Mektubunu getirdiklerinde verandada küçük bir kanapeye uzanmış kitap okuyordum. Haklısın, artık birbirimize çok yaklaştık, üç hafta sonra sesini duyuyor ve senden sadece bir iki gün uzaklıkta olacağım. Yalnız geçireceğin bu son haftalarda iyi uyu. Burada o kadar çok uyuyorum ki an azından iki ay boyunca uykudan uzak duracağım herhalde, geceleri seni de uyutmayacağım; çünkü beni gerçekten sevdiğinden emin olmalıyım. Bundan emin olduğunda bana da söyler misin? Gün boyunca tırmanacağımız çok fazla volkan, göreceğimiz bir sürü eski mezar ve yakalayacağımız bir sürü uçak olacak. Hayır, birlikte geçirdiğimiz zamanı aptal rüyalarda harcamamalıyız, o nedenle eğer akıllı bir timsahsan şimdiden bol bol uyu.

İki ay boyunca çalışamayacağımı da bildiğimden çok sıkı çalışıyorum, her sabah hoş kokular içindeki güneşli bahçede üç ya da dört saat hem de. Güzel bir yemek yedikten sonra, güzel bir yürüyüşe çıkıyorum. Dün bir dağın tepesindeki şirin bir köye gittim, dar sokakları, küçük meydanı ve küçük kafesiyle tıpkı benim köyümü andırıyordu. Biber kokan çiçekleri, makileri çok severim, hem narin hem de tazedirler. Hiçbir yeri Fransa'nın bu bölümünü sevdiğim kadar sevmiyorum. Henüz çok genç bir öğretmenken (yırını üç yaşındaydım) ailemi, arkadaşlarımı, Sartre'ı, Paris'i ilk defa terk ettiğimde bu güzel yerde yürümek, burayı sevmek çok yardımcı olmuştu bana. Marsilya'da öğretmenlik yapıyordum, her Perşembe ve Pazar günü sabah erkenden şafak vaktinde hatta şafaktan da önce ilk otobüsle sahile ya da dağa gidiyor, bütün gün yalnız başıma güneşin altında yürüyor ya da hayal kuruyor, gece olduğunda da geri dönüyordum. Çok zevk alıyordum bundan. Fransa'nın bu bölgesinde öyle çok anım var ki!

Yürüyüşten dönünce biraz Koestler'in son kitabı olan *Thieves in the Night*'tan⁽¹⁰⁴⁾ okudum, kitap Filistin'de yaşamlarını sürdürmeye ça-

lısan Yahudilerle ilgili, konu gerçekten ilginç ama kitap çok iyi değil. Koestler'in Amerika'da pis işlerle uğraştığını, Carnegie Hall'da insanlara Rusya'yla savaşmaları gerektiğini söylediğini, Amerika'nın Rusya'ya karşı bir tür Haçlı Seferi başlatması gerektiğini açıkladığını duydum. Artık ondan nefret ediyorum. Vatan haininden başka bir şey değil o. Capote'nin kitabını sonuna kadar okudum; ama çok da beğenmedim; Langston Hughes'ın *Not Without Laughter*⁽¹⁰⁵⁾ kitabını okudum ama *Kara Çocuk* kadar iyi değildi; bir de eski bir İngilizce roman olan *Peter Ibbetson*'ı⁽¹⁰⁶⁾ okudum, tuhaf bir kitap ama rüyalarla ilgili bölümü seveceksin. Bir iki Fransızca kitap da okudum; ama içlerinde tavsiye etmeye değecek bir kitap yok. Akşam beşe kadar okudum. Akşam yemeğine kadar çalıştıktan sonra yatana kadar da okudum, zaten erken de yattım. Sence de bu uslu bir kızın yaşam tarzı değil mi?

Artık sana eskisi gibi yazmayı sevmiyorum, o kadar yakınımda gibisin ki... Sürekli, "Bunu ona kendim anlatmalıyım!" diyorum. Artık aramızda kâğıt, mürekkep ve "bon avion"⁽¹⁰⁷⁾ olmayacak. Öyle mutluyum ki. Her sabah uyandığımda üzerimde masmavi bir gökyüzü parlıyor oluyor, bir anda aşk ve mutlulukla çarpmaya başlıyor kalbim. Çok değil, kısa bir süre sonra gözlerimi açtığımda seni göreceğim sevgilim. Sessizce beni izleyen o güzel timsah yüzünü. Bir keresinde bana çok fazla uzaklarda olan, aşkı için kendinden çok az şey veren tuhaf bir eş olduğumu söylemiştin. Evet ben tuhaf bir eşim; aşkım için kendimden çok fazla şey verdiğim için tuhafım. Senin o kadar yakınında yaşıyorum ki, o kadar yakınındayım ki beni göremiyorsun bile; zaman zaman beni içinde hissediyorsun, öyle değil mi? Tıpkı benim seni içimde hissettiğim gibi. Eh, artık bir değişiklik yapıp dışarı çıkacağım ki beni görebilesin, sarabilesin, öpebilesin. Daha sadık, sevgi dolu ve canayakın bir karın olamazdı herhalde.

Seni seviyorum kocacığım.

Simone'un

19 Nisan 1948, Pazartesi, Ramatuelle

Kocacığım,

Mektubunu bugün öğleden sonra aldım. Hiç beklemiyordum, mektupların her hafta giderek daha erken gelmeye başladı. Burası her za-

man güneşli, bu güzel yerde seni beklerken, sana gelmeye hazırlanırken öyle sessiz, öyle güzel bir yaşam sürüyorum ki. Evimizden ayrıldığımdan beri bu kadar mutlu olmamıştım hiç. Uyanırken mutluyum, uyurken mutluyum, mutluyum yaban gülleri arasında yürürken, İngilizce kelimeler okurken, kitabımı yazarken, güneşlenirken mutluyum, mutluyum. Seni seviyorum.

Uyumadan önce sana bu hafta olan son olayları anlatayım, aslına bakarsan sadece tek bir şey oldu. Sartre'ın oyununun sergilendiği tiyatronun sahibi olan kadının evine akşam yemeğine kalmak için gittik (*NewYork Times*'da oyunla ilgili ilginç bir yazının çıktığını duydum; ama hangi gün bilmiyorum). Bu kadın çok komik, çok da ilgimi çekiyor. Gençken tam bir fahişeymiş, sırf para için herkesle yatmış. Çok güzelmiş, mükemmel evlilikler yapmış, bir sürü kocası sevgilisi olmuş, hatta daha yirmi beşindeyken Paris'in en zengin kadınlarından biriymiş. Savaş sırasında iki yüz milyon kaybetmiş (neredeyse bir milyon dolar!), altınlarını ve mücevherlerini gömmüş, bir daha da bulamamış; bunu çok da önemsememiş. Şimdi bir tiyatrosu, zengin de bir kocası var, elli yaşında ve patavatsızın biri. Daha önce bir kadının bu kadar açık saçık, kaba konuştuğunu duymamıştım. Bilirsin o da çok sııkılğan biri değildir; ama Sartre bile kızarmadan dinleyemiyor onu. Yakınlarda çok "güzel" bir evi var; dün akşam binlerce dolarlık muhteşem bir araba bizi almaya geldi, bu harika yerde otuz kırk kilometre kadar bir yol gittik. Dokuz banyolu, yirmi odalı, savaş sırasında iki yüz Alman askerinin yaşadığı bu eve geldik. Büyük ve zengin olduğu kadar da çirkin bir ev burası. Kadın, Paris'te görebileceğin en pahalı, en çirkin elbiseleri giyiyor, herhalde bu kadar çirkin elbiseler ve şapkalar için dünya kadar para dökmüştür. Kırk yaşındaki kocasıyla yetmiş beş yaşındaki sevgilisiyle yaşıyor burada. Çok sıkıcı bir geceydi, hep şarap içildi ve çok fazla iş konuşuldu. Ama sabah her şey daha güzeldi; çünkü kahvaltımızı güneşte parlayan denizi gören terasta yaptık. Kocasıyla sevgilisi uyuyordu, o da her zamanki kaba korkunç üslubuyla Sartre ve benimle konuştu, aşktan, seksten, erkeklerden ve paradan bahsetti. Bana öyle sorular sordu ki eğer benim için bir şey ifade etselerdi herhalde kulaklarıma kadar pancar gibi kızarırdım. İşin üzücü yanı ise bu kadar erkekle yatmasına rağmen hiçbirine âşık olmaması, bu

nedenle aşkın yatakta neleri değiştirebileceğini bilmiyor bile. Yani yaşadığı bu fiziksel aşkın kalbiyle, ruhuyla ya da beyniyle; saf, derin bir aşkla hiçbir ilgisi yok. Seksin kadını çok nadir mutlu ettiğini, bu nedenle birlikte olurken kadınla erkeğin birbirlerinden *nefret* etmeye başladığını söylüyor. Bir kadın için arkadaş bile olmadığı biriyle sadece para ya da "zevk" için yatması iğrenç bir şey olmalı. Bense ona bir erkeği onunla sevişirken de sevebileceğini, onu kalpten sevebileceğini; çünkü onu bedeniyle sevmenin onu mutlu edeceğini açıklamaya çalıştım. Bir erkeği bedeniyle daha çok sevebileceğini; çünkü onu bedeniyle sevmenin zaten onu kalpten sevmek anlamına geldiğini söyledim. Seninleyken benim için aşkla zevk birbirinin aynı; çünkü ben benimle ruhum arasında hiçbir zaman bir fark hissetmem. Her şeyiyle seni özleyen bir kadımsın ben. Artık bu alev alev, gururlu, sabırsız ve mutlu özleminden başka hiçbir şey değilim.

Simone'un

22 Nisan 1948, Perşembe, Ramatuelle

Kocacığım,

Sana kavuşmak için duyduğum, artık benim için bile sıkıcı olmaya başlayan sabırsızlıktan başka anlatacak çok bir şeyim yok. Bu bir tür hastalık sanki. İki gündür yağmur yağıyor, aralıksız yağın güzel bir yağmur var; ama herhalde sizin Yucatan yağmurlarınızın yanında hiçbir şeydir bu. Bu yüzden artık yürümüyorum, sadece okuyup yazıyorum. Yazmak istediğim bir romanı, -belki de bir oyun olur-, düşünmeye başladım; tabii ki şimdi yazmayacağım. Aynı anda bir çok şeyi yapamıyorum, önce şu kadınlarla ilgili kitabımı bitirmeliyim. Son güne kadar burada kalacağım, Paris'e ancak uçağa binmeden bir gün önce döneceğim; öyle boş, öyle sessiz ki burası. Bir arkadaşım, sana da daha önce bahsettiğim Rus arkadaşımın çok sevdiğim kocası geldi buraya. Kalabalık, gürültülü Paris'ten sonra o da burayı muhteşem buldu. İki gün önce Saint-Tropez'ye onu almaya giderken ıssız güzel dağlar arasında güzel bir yolculuk yaptık. Küçük kasabada dolaşırken kendime mavi, beyaz, kırmızı renkli güzel bir köylü elbisesi, eski köy mendillerinden yapılmış süslü bir gömlek aldım, geldiğimde görürsün. Gu-

etamala'da şık bir eşin olsun diye aldım bu elbiseleri. Elbiseyi ilk defa şu zengin kaba kadının evinde giydim, Paris'teki çok pahalı bir terziden aldığımı düşündü. Çok gururlandım. Çok mutluyum Nelson; ama artık yazamıyorum, artık kelimeler öyle gereksiz ve aptalca geliyor ki. İki hafta içinde kollarında olacağım, seninle kendi dudaklarımla konuşacağım, artık başka hiçbir şeyin bir anlamı yok.

Seni bütün aşkımla öpüyorum birtanecik, değerli kocacığım.

Simone'un

24 Nisan 1948, Ramatuelle

Nelson biricik kocacığım,

Bunun sana göndereceğim son mektup olduğunu düşünmek öyle güzel ki. Sen bu mektubu alınca cevabı yollayacaksın, gelmesi bir haftayı bulmaz. Sonra ben sana her şeyin yolunda olup olmadığını, uçağın akşam mı sabah mı kalkacağını söylemek için 4 Mayıs'ta Paris'ten telgraf çekeceğim. New York'tan da ne zaman Şikago'da olacağımı söylemek için telefon edeceğim. Geçen yılki gibi havaalanına gelmezsen, beni evde bekler misin? Eylül'de Wabansia'da evde buluşmamız bir öncekinden, hani hayvanat bahçesine gitmeyi teklif ettiğin seferden daha iyi olmuştu, ne diyorsun? Neye karar verdiğini New York'tan seni aradığım zaman anlatırsın. Ben hep kendi yuvamızda, etrafta kimse yokken medivenleri tırmanıp kendimi kollarına atmayı hayal ettim.

Sana güzel bir hediye getireceğim. Sartre'ın yapımcısı olan varlıklı, müstehcen kadın muhteşem arabasıyla geldi. Yanında eskiden sevgilisi, şimdi kocası olan adam vardı, bizimle öğle yemeği yediler. Öyle küçük, ucuz bir otele gelmek hiç işine gelmedi, yok yemekler lezzetsizmiş falan filan. Ama biz onun çirkin, aşırı lüks evine gidip vakit kaybetmek istemedik. Madem o iş için Sartre'ı görmek istiyordu (bu yine ne yapıp edip Sartre'dan para kaçıracağı anlamına geliyor, becerecek de; çünkü Sartre parayı onun kadar sevmiyor ve kadın para işinin kurdu.) o geldi. Neyse yemek çok komikti, herhalde kimse bu kadın gibi konuşamaz. Sabah kocasıyla ne yapmış, yıllar önce sevgilileriyle neler yapmış, her şeyi olduğu gibi ortaya döktü. Bana güzel bir giysi getirmiş, görür görmez sana çok yakışacağını düşündüm. Arabistan'dan

gelmiş, beyaz, yeşil çizgili, kadifeden bir erkek giysisi. Giyince çok yakışıklı olacaksın. Beline bir kuşak bağlaman lazım, çünkü yanları açık, insanın bacakları, kalçaları görünüyor. Gemide bu kadar açık bir giysi giymek uygun düşmez. Umarım hoşuna gider. Böylece sana İzlanda'dan ayakkabılar, sıcak ülkelerden de bir giysi getirmiş olacağım.

İyi geceler canım. Bu gece keyfim yerinde. Kutlama yapmak için bardak bardak kanyak içtim. İki hafta içinde sana gelişimi kutladım. Bugün yağmur durdu, biz de araba kiralayıp küçük, şirin köylerde, tepelerde, on yıl önce yürüyerek gezdiğim yerlerde gezdik. Biliyorsun günde kırk beş kilometre yürüyebiliyordum. Aynı yerleri, aynı yolları görmek, gençliğimi hatırlamak, kendimi gençlik günlerimdekinden bile iyi hissetmek güzeldi. Sevgin sayesinde daha gencim. Buralar harika, sen gelince birlikte gezeriz. Yarın daha uzun bir mektup yazarım, şimdi uyumam lazım.

Pazar

Güneş bütün gün ışıldadı. Bahçede çalıştım, portakal çiçeği kokuyordu. Denizi seyrettim. Tepelerde dolaştım. Burası bir ada gibi, bir taraf dışında her taraf masmavi denizle çevrili. Çalılardaki kurumuş, yabani çiçekleri, ağaçları, manzarayı, küçük köyleri, her şeyi seviyorum. Burada iki üç gün kalacağım, sonra tekneyle kıyı boyunca İtalyan sınırına dek gideceğiz, sonra da Paris'e döneceğiz. "Bon avion" beni sana götürecektir. Umarım düşmez. Düşerse biraz kızarım herhalde; ama beni sana götüreceği için bu riske değer. Canım, iki hafta sonra Wabansia'dayım, üç hafta sonra da bu saatlerde gemimizin güvertesinde olacağız. Mississippi'de süzölmeye başlayacağız. O kadar uzak ve o kadar yakınlık her şey, çok garip. Sevgilim son kez seni öptüğümü yazıyorum.

Seni her zamankinden daha çok seviyorum.

Simone'un

SIMONE DE BEAUVOIR AMERİKA'DA

Simone de Beauvoir Algren'le üç aylık bir seyahat planlamıştı. Paris'ten ayrılmadan önce Algren'le iki ay geçirmeye karar verdi, bunu Algren'e yüz yüze konuşmaya niyetliydi. Bu kez uçakla İzlanda ve Labrador yolculuğunda bir aksilik çıkmadı. Algren'le de Beauvoir Mississippi üzerinden New Orleans'a gitmek üzere Cincinnati'den gemiye bindiler. New Orleans'tan Yucatan'a, oradan Guatemala'ya gittiler, en sonunda Meksika'ya döndüler.

"Hâlâ ne zaman geri döneceğimi söylemedim. Geldiğimden beri bir türlü cesaretimi toplayamadım, haftalar geçtikçe olan cesaretimi de kaybettim. Geçen her günde artık bunu söylemem daha da zorlaşıyor; ama söylemem de gerekiyordu. Meksika'yla Morelia arasındaki uzun bir yolculuğumuz sırasında Nelson'a ezile büzüle 14 Temmuz'da Paris'e dönmek mecburiyetinde olduğumu söyledim. 'Gerçekten mi, öyle mi?' dedi." Birkaç gün sonra Nelson Meksika'da yolculuk etmekten sıkıldığını, keyfinin kaçtığını söyleyip suratını astı. New York'a dönerken birkaç şehre daha uğradılar. New York'a dönünce Brittany'ye taşındılar. Algren düşmanca, huysuz, aksi tavırlar, davranışlar gösteriyordu. "Bir akşam Central Park'ın ortasındaki bir yerde açık havada yemek yedik, sonra da Café Society'ye caz dinlemeye gittik. Bana inanılmayacak kadar kötü davrandı. 'Yarın gideceğim,' dedim. Birkaç kelime ettik. Birden bana ateşli ateşli 'Şu anda seninle şuracıkta evlenebilirim,' dedi. O zaman ona karşı bir daha kendimi savunamayacağımı anladım, atılacak yanlış bir adım benim sonum olacaktı. 14 Temmuz'da yola çıktım. Onu bir daha görüp göremeyeceğimi bile bilmiyordum."⁽¹⁰⁸⁾

15 Temmuz 1948, Perşembe gecesi

İşte Nelson,

Yine taksi uzaklaştı, son kez yüzünü gördüm, sonra da son kez sesini duydum. Kalbimde acı; ama kulaklarımda aşk vardı. Ah sevgilim, sevgilim, biriciğim, yazmak öyle zor ki. Seni bir yıl daha göremeyeceğime inanamıyorum, bunu daha idrak edemedim. En azından senin de

dediğin gibi yazmak aklımı başıma getiriyor.

Stépha Madison Avenue'daydı, sessizce konuştuk. Sonra havaalanına gidip seni aradım. İki saat beklemek zorunda kaldık. Havaalanında çalışan tatlı bir gazeteci kız beklerken bana yardımcı oldu; yine de birkaç faşist gazetecinin benimle görüşmesini önleyemedi. Öyle kaba davrandım ki komünist olduğumu düşündüler. Kızla portakal suyu içtim, sonra da uçak kalktı zaten. Hava öyle berbatı ki Azores'tan doğru gitmek zorunda kaldık; ama daha kısa sürdü. Azores'a varışımız on saat aldı, sonra bir saat bekledik, altı saat sonra da Paris'teydik. Biraz viski içtim, yanımdaki bütün kitapları bitirdim. Stépha'nın seçtiği *Evelyn Waugh* kitabı saçma sapan bir şeydi, haklıymışsın, iki cinayet romanı eğlenceliydi. Kendimle gurur duydum, çünkü yolculuk boyunca hiç ağlamadım. Daha önce deliler gibi ağlamıştım, kendimi bomboş hissetmiştim. Hâlâ senin karın olduğumu, her elvedanın yeniden kavuşmak demek olduğunu söylediğinde sana inandım. Yolculuk boyunca hep geceydi, aklıma birlikte geçirdiğimiz günler geldi. Her şeyi hatırladım: Mavi, pembe, gri, hatta mor sayfaları bile hatırladım. Her şey, uzun uzun ağladığım geceler bile güzeldi. Çünkü bitmeyen o yoğun mutluluk, bazen duyumsadığım acı, umutsuzluk, bunların hepsi sevgiydi.

Paris berbatı. Kulede grev vardı, herhalde uçak inemeyecek diye düşündük. Gümrükte de grev vardı, gerçi bu işleri biraz kolaylaştırdı; bütün havaalanı bomboştu. Pistte bizimkinden başka uçak yoktu, içerde de bir biz vardık. Her yer ölü gibiydi. Bu tatilde de -14 Temmuz Paris çok sessizdi. Zavallı, ölü, hüznü çekilmez bir kentti. Otele gittim, bana pembe odamın yerine bu sefer yuvarlak bir oda verdiler. Artık bu otelden bıktım, her yer öyle berbat, öyle pis ki... Fransa'yla yeniden karşılaşmam gerekti, Sartre'la, arkadaşlarla, *Les Temps Modernes*'le, gazetelerle, dergilerle... Nelson, bir gün her şeyi daha iyi açıklamak zorunda kalacağım; keyfimden, zevkten burada kalmadığımı bilmelisin. Lütfen dediğime inan; elimden başka türlü gelmiyor. Birgün bunun sebeplerini sana anlatacağım; ama bu akşamlık sadece bana inan. Elimden gelse de seninle kalsam, Tanrım istemez miyim sanıyorsun? Şu anda bir anlamda Paris'ten nefret ediyorum. Buradayken üşüyorum, içimde bir boşluk var. Şu iki günü konuşarak, son iki ayda neler olmuş öğrenmeye çalışarak, kuaförle, terziyle uğraşarak geçir-

dim. Hiç içimden gelmese de sana gerçekten elveda dedim. Senden ayrılışım ne kadar çabuk oldu, sadece on sekiz saat. Öyle yakınımda gibisin ki her şeyinle, inanamıyorum buna, inanamam. Buna inandığım zaman başım dertte demektir; ama kaçmaya da çalışmayacağım. Belki de bana verdiğin mutluluğun yerini acı, ıstırap alacaktır; ama her şeye değer bu mutluluk.

Too Much Salt on the Bretzells⁽¹⁰⁹⁾ basılıyor, daha sonra da *T.M.*'de yayımlayacağız. Hikâyeyi okuyanlar, daktilocu, yazı işleri müdürü, Sartre, herkes hikâyenin enfes olduğunu söylediler. Sartre özür diliyor; çünkü yazdığı roman için hikâyedeki bir cümleyi almış, pipo için de teşekkür ediyor. Yarın kitabın⁽¹¹⁰⁾ için yayıncıyla görüşeceğim. Bu kitabın Fransa'da yayımlanmasını istiyorum, eminim çok tutulacaktır. Burada kalmayacağım herhalde, bir haftaya kalmaz ya Fransa'nın güneyinde bir yerlere giderim ya da iki aylığına Kuzey Afrika'ya gidebilirim, huzur içinde çalışmak istiyorum. *Kirli Eller*'in senaryosu için Sartre'a yardım etmem gerekiyor, bir de kadınlarla ilgili kitabımı bitirmem lazım. Sana adresimi sonra bildiririm, şimdilik mektupları buraya atmaya devam et.

Nelson söyleyecek öyle çok şey var ki. Kalbim mutlulukla, sevgiyle çarpıyor. İçimdekileri yüksek sesle söylemeye cesaret edemiyorum; çünkü kendini "kısıtlanmış" hissetmeni istemiyorum, bunu istemiyorum, nasıl isteyebilirim ki? Bana duyduğun sevgi bitecekse biter zaten. Bunu önlemek için yapabileceğim hiçbir şey yok. Artık beni görmek istemezsen buna boyun eğmekten başka çarem yok. Hayır Nelson senden asla yapmak istemediğin bir şeyi isteyemem. Sadece beni bir süre daha seversin ümidiyle yaşıyorum; çünkü ben seni her zamankinden çok, hiç sevmediğim bir sevgiyle seviyorum.

Ah Nelson bir bilsen seni ne çok seviyorum!

Simone'un

Algren nazik bir cevap yazdı, açıkça görülüyordu ki beklenen ayrılıkları duğu gibi kabul etmişti. İki gün boyunca New York'ta oyalandı. Komünist Parti'deki bazı eski arkadaşlarını ziyaret etti, menajeriyle görüştü, Gerassi'yle poker oynadı, yayıncılarla buluştu. 15 Temmuz'da Şikago'ya, eve dönüp *Never Come Morning* adlı romanından neleri atacağına karar vermek için çalışmaya başladı.

Nelson mon amour,

Sabahları kalkmak öyle zor ki bu günün en kötü zamanı. Bugün zar zor kalkıp Wright'la ve Sartre'la öğle yemeği yedim. Yemekte kuskus vardı. Dick de Meksika'nın çok sıkıcı bir yer olduğunu düşünüyor. Cuernavaca'da üç ay kalmış (Orayı hatırlıyor musun? Odamız yerle bir-di, pencereden alış veriş yapabiliyordum.) Meksika'da ayrımcılık olmadığı için Amerika'daki herkes Dick'in orayı çok seveceğini düşünmüş; ama fakirlik yüzünden Dick hiç sevmemiş orayı. Les Deux Magots'nun yakınlarında bir daire buldu, çok mutlu şimdi.

Paris'te Meksika'dan aldığımız bluzumla güney Fransa'dan aldığım mavi çiçekli elbisemi çok beğendiler; yalnız eteği giymek delilik; çünkü hava yağmurlu ve soğuk. Beyazlı, rengârenk ceketimi Rus arkadaşşıma verdim. Çok hoşuna gitti. Giacometti'yle yaşayan o tatlı kıza da bir şey verdim. Ne şanssız kız, on dakika sonra postanede çaldırmış verdiğim şeyi, bütün gün ağladı. Çok fazla giysisi yok, ben de benimkilerden birini verdim, bir de gri paltomu. Çok mutlu oldu. Bu soğuk, yağmurlu havada Paris çok hüznü. Yemekler iyi. Yeniden Fransız yemeklerine kavuşmak bir zevk; oysa senin için bir anlamı yok bunun değil mi? Bugün Wabansia'ya dönüyorsun değil mi canım? Döndüğünde kendine gönderdiğin hediyeleri bulmak güzeldir herhalde? Kitaplar, battaniye, peçete, perde... Karından da hatıralar bulmuşsundur umarım. Eve döndüğün için memnunsundur. İyi çalış aşkım.

Senin kitaplarını çok beğenen şu samimi genç yayıncıyı gördüm. "Pré aux clerics"den (Malaquais'nin yayıncısı) kitabını istemiş; kitap üzerinde hakları olduğunu söylemişler. "Pré aux clerics"le herhangi bir anlaşma imzaladın mı, hatırlıyor musun? Menajerin bu işle biraz ilgilenemez mi? Pazartesi ben de gidip "Pré aux clerics"dekilerle konuşup anlaşmaya bakacağım. Kitabı ellerinde tutup yayınlanmasına engel olmalarına izin vermemeliyiz.

Dick Wright benim *Amérique au jour le jour* hakkında çok şey duymuş; hemen hemen herkes çok beğenmiş kitabı. Ama kitapta anlattığım kişilerden kimisi kızmış, mesela Dorothy N., "S. de B. bizim hakkımızda neler yazmış okudunuz mu, artık onu tanımıyoruz," diye dolaşıyormuş ortalıklarda. Kitap burada da başarılı oldu, mutluyum. Genç

bir zenci kitabı İngilizce'ye çevirmek istiyor, onunla buluşacağım.

Paris'te yeni bir şey yok. Bazı eski mahzenlerde birkaç yeni "varoluşçu" kabare açıldı. Bir tanesine gittim, harika bir gösteri vardı. Dört genç adam⁽¹¹⁾ 1900'lerin modasına göre giyinmişler. Üzerlerinde uzun iç çamaşırları giymişler, kafalarına şapkalar takmışlar, aptal şarkılar söylüyorlardı; öyle komiklerdi ki... Ayrıca şarkıların seçimi harika. Genet hapse girmekle bozmuş kafayı, ödü patlıyor. Giacometti durmadan çalışıyor, yeni, tuhaf, küçük, güzel heykeller yapmış. Rus arkadaşım yavaş yavaş iyileşiyor. Ekim'in ortalarında *Sinekler*'de oynamayı ümit ediyor. Kız kardeşim berbat resimler yapıyor, işin kötüsü beğeniyor da yaptıklarını. Hâlâ çalışmaya başlayamadım. Yapacak bir sürü ufak tefek iş var, birkaç kişiyi görmem, *T.M.*'in eski sayılarını okumam, mektuplara cevap yazmam lazım. Böyle olunca da başlamak zor oluyor. Bu sıralar yine her şey karmakarışık, bir türlü beyaz kağıdın başına oturup kafamı toplayamıyorum. Kafamda yine Guatemala'yla, Wabansia'yla, New York'la ilgili bin bir düşünce dolaşıyor. Seni çok özledim. Neyse Cuma günü Sartre'la yola çıkıyoruz. Kuzey Afrika'da bir yer bulup yerleşeceğiz. Orada Paris'e dönmeden önce iki ay deliler gibi çalışacağız.

Aptalca şeyler yazdım yine. Hiçbir şeyin önemi yok gibi, her şey anlamsız. Gerçeklik beni aşıyor, çok uzaklarda gibi. Hissettiğim aşkı-mız, hayatımız. Hâlâ göğsünü hissediyorum göğsümün üzerinde, sıcak. Sana tekrar yazmak zorunda olduğuma inanamıyorum.

Pazartesi

Nelson, mon amour, mektubunu almak çok güzel. Bu kadar çabuk gelmesini beklemiyordum. Mektubun beni yeniden gerçeğe döndürdü, sana yeniden kavuşacağım günü beklemeye başladım. Artık sabahları erken kalkıp çalışmaya başlayabilirim. Yazdığın bazı şeyler çok hoşuma gitti; Guatemala hatıralarına olanlara üzüldüm. Belki de paketler kaybolmamıştır. Stépha için aldığın da geç gelmişti ya. İnşallah battaniyeyle perde gelir. Burada sürekli yağmur yağıyor, hava soğuk, hüznü dolu. Dün *Les Temps modernes*'le ilgili bir konferansa katıldım. Şu anda İspanyolca mültecilerle İspanyolca bir sayı hazırlıyoruz, sonra da Almanca bir sayı çıkaracağız. Çok, çok ilginç olacak. *God's Angry Man* yayımlandı (bazı bölümleri), ben de şimdi adamdan kızgın mektuplar bekliyorum. Eylül sayısında *Too Much Salt on the Bretzells* adında ga-

rip, çılgın bir hikâye yayımlandı. Sartre hikâyeyi çok beğenmişti; ama hikâyenin adını o kadar çok beğenmemiş. Aklında başka bir ad var mı?

Dün biraz çalışmayı denedim. Kadınlar hakkında yazdıklarımın yarısını okudum. Daha önce yazmıştım herhalde bunu. Bana çok yabancı bir şeymiş gibi geldi, bir kısmı *T.M.*'de basıldı, basılınca sanki bana ait değilmiş gibi hissettim. Senin de duyduğun gerçeklikten kopma hissi bende de var. Sanki kendim değilim. Bu kitaba devam etmem gerek; ama nasıl baş edeceğim bilemiyorum. Aklımı niye bu kadar çok karıştırıyorsun, seni yaramaz adam?

Hoşça kal canım. Genet geldi, Sartre'la birlikte Deux Magots'ta öğle yemeği yiyeceğiz. Sana anlatacaklarım var; ama yarın anlatırım. Lütfen cevabını "Post restant, Cezayir" adresine gönder. Au revoir, mon amour. Je vous aime.

Simone'un

19 Temmuz 1948, Pazartesi gecesi

Nelson, mon cher amour,

Bu sabah çok şirin, sevgi dolu bir mektup aldım. Herkes "Bugün ne kadar mutlu görünüyorsun," dedi. Mutluydum. Saat geceyarısını geçti. Çok yorgun değilim. Üzüm suyuyla cin içtim (Paris'te hiç viski yok). Uyumadan önce sana iyi geceler öpücüğü vereceğim. Canım bana timsah çantamı veren Afrikalı adam iki de büyük battaniye verdi. Birini sana göndereceğim, Guatemala'dan aldığını kaybetmişsin. Kaybettiğin battaniye kadar güzel değil; ama işe yarar. Paket yollamayı sevmesem de bunu en kısa sürede yollayacağım.

Genet elbisemi çok beğendi, yeni kitabımı da kutladı, tabii sonunda para istedi. Yeni genç bir sevgilisi var, yeni bir oyun yazıyor; ama yine bildiğini okuyor, herkes de böyle değil midir zaten? Rus arkadaşım istirahat için şehir dışına çıktı, onunla vedalaştım. Bu değişiklik de bir işe yaramayacak ya neyse. İki ay sonra *Sinekler*'de oynamaya başlayacak; ama yine hastalandı. Galiba ilk provalarda da hep hasta olacak ve bu oyunda oynayamayacak. Onu yeniden çalışmaya başlamadan önce bir yıl dinlenmesi için ikna etmeye çalıştım; ama çok sabırsız, başına en kötüsü gelecek mi gelmeyecek mi en kısa sürede bilmek istiyor. Bu düşüncesi aptalca; ama elden ne gelir ki.

Dün kocasıyla, Bost'la akşam yemeği yedim, hani *Le Dernier des métiers*'yi yazan genç adam. Montmartre'daydık, bulvarda büyük bir karnaval vardı. Sıkıcı, yavan akşamda bütün manzaralı demiryolları, sihirli trenler, oyunlar, gösteriler, her şey, ama her şey çok üzücü göründü gözüme, kalbim sızladı. Aslında Bost seninle tanışmadan önce yıllarca beraber olduğum kişiydi, New York'tan dönünce geçen yıl ayrılmıştık, sebebini sen biliyorsun. Bu ilişkinin benim için artık bir önemi kalmamıştı, ayrılığımıza da üzülmедim, bu yüzden sana anlatmamıştım. Sonra yakın arkadaşlığımız devam etti. Şu sıralar aşk hayatı hiç iyi gitmiyor, bir de böyle bir kadınla evli olması kaçamak ilişkilerinde de mutlu olmasını engelliyor. İşte bu yüzden de biraz üzücü bir akşamdı. Ondan ayrılmak istediğimde kızmamıştı. Onu sevmediğimi biliyordu, tabii bundan hoşlanmamıştı, aramızda bu yüzden de bir huzursuzluk vardı. Sana bunları anlatıyorum; çünkü çılgın kafamın içinde neler dönüp dolaştığını bilmek istiyordun, ben de hakkımda birçok şeyi öğrenmeni istiyorum.

Biliyorsun senin için sadece genç bir adamdan değil, daha birçok şeyden vazgeçerim; ama Sartre'la yaşadığım bu hayattan vazgeçersem o zaman sevdiğin Simone olmaktan çıkarım, iğrenç bir yaratık, hain, bencil bir kadın olurum. Gelecekte neye karar verirsen ver aklında hep şu olsun: Seninle kalmayışım sevgisizlikten değil. Hatta ayrılmak benim için daha zor, senin beni özlediğinden daha da büyük bir kederle özlüyorum ben seni. Seni hiçbir zaman şu andakinden daha çok sevmem, isteyemem ve özleyemem. Belki de biliyorsun bunları. Ancak şunu da bilmelisin: Belki sana bu burnu büyüklük gibi gelecektir; ama Sartre'ın da bana ihtiyacı var. Nasıl görünürse görünsün o çok yalnız, içinde fırtınalar kopuyor, huzursuzlukla kıvranıyor. Onu gerçekten anlayan, ona yardım eden, onunla çalışan, ona birazcık olsun huzur ve sağduyu veren tek gerçek dostu benim. Neredeyse yirmi yıldır benim için elinden gelen her şeyi yaptı. Hayatta kalmama, kendi sesimi bulmama yardım etti, benim iyiliğim için neleri feda etmedi ki?.. Şimdii ancak dört beş yıldır, benim için yaptıklarının karşılığını ödeme, bana bunca yardımı dokunan bu adama yardım etme sırası bende. Onu yüzüstü bırakıp gidemem. Onu ara sıra yalnız bırakabilirim; ama bütün hayatımı onu terk edip başkasına adayamam. Dönüp dolaşıp aynı şeyleri anlatmaktan nefret ediyorum. Belki de seni kaybedeceğimi, seni

kaybetmenin ne demek olduğunu biliyorum. Ama şu anda içinde bulunduğum durumu anlamalısın, Nelson. Gerçeği mutlaka anlamam gerekiyor: Seninle ölene kadar Şikago'da, Paris'te, Chichicastenago'da gece gündüz birlikte olmayı çok isterim. Seni bütün bedenimle, kalbimle, yüreğimle şu ankinden daha çok sevmem mümkün değil. Ama benim mutluluğum için birçok şeyi feda eden birini de incitmektense ölmeyi yeğlerim. Yine de ne ölmek ne de seni kaybetmek istiyorum. Seni kaybetmek fikri ölmek fikri kadar zor. Belki de çok fazla laf kalabalığı ettiğimi düşünüyorsundur; ama hayatım benim için önemli, sevgimiz benim için önemli, ikisi de laf kalabalığı etmeye değer. Benim fikrimi sormuşsun. Ben seni arkadaşım gibi görüyorum, bu yüzden içimden ne geçiyorsa anlatıyorum işte. Sana upuzun, sevgi dolu bir öpücük verdikten sonra uyuyacağım.

Cuma

İnşallah telgrafıma kızmadın canım. Sana neler olduğunu anlatabım. Temmuz'un ortasında Paris'e dönmek zorunda kaldım; çünkü Sartre'ın son oyunundan uyarladığı film senaryosu için yardımına ihtiyacı vardı. Daha önce de ne zaman isterse yardımına koşmak istediğimi söylemiştim sana. Ayrıca hayatımı kazanmak için bunları yapmam da gerekiyor; çünkü kitaplarımdan kazandığım paralar geçimime yetmiyor. Film diyalogları gibi şeylerle de iyi para kazanıyorum. Ama birden salı günü yapımcılar fikir değiştirdi. Bir sürü tartışma, kavga çıktı, artık senaryonun hemen hazır olmasına gerek yok. Sartre'ın iş başlamadan önce burada kalıp yapılacakları ayarlaması gerekiyor. Beni eften püften bir sebeple çağırmış oldu, çok pişmanlık duydu. İstersem tekrar Şikago'ya dönmemi söyledi, bu yolculuğun masraflarını karşılamayı teklif etti. Çalışmak istediğini biliyorum, New York'tayken söylemiştin, ben de çalışmak istiyorum zaten. Herhalde gelmemi istemezsin. Ama senin kararını sormadan seni bir ay görmeme kararını kendi başıma veremezdim. Sonra da birbirimize karşı kaçamak davranmamalıyız, o kibar olmak zorunda değil, ben de dikkatli davranmak zorunda değilim, diye düşündüm. Yanılıyor muyum yoksa? Bu sabah telgrafın geldiğinde uyuyordum, yarı uykulu okudum: "Yapacak çok fazla şey yok " bir an "Gel," diyorsun zannettim. Sonra okumaya devam ettim: "Hayır, yapacak çok şey var." Tam da beklediğim gibi. Öy-

le, çalışman lazım sevgilim. Biliyorum, çalışmaların hoşuma gidiyor. Kitabının başarılı olmasını; yeni, iyi bir kitap yazmanı yürekten istiyorum. Belki de bir şekilde birbirimize yakın yerlerde çalışmanın bir yolunu buluruz, böylece aşkımız yüzünden en son New York'ta hissettiğin o boşluk hissini duyumsamazsın. Gündüzleri çalışıp, sevgi dolu geceler geçirmek çok güzel olurdu, ben bunu becerebilirim. Belki sen de bir gün bir yolunu bulursun.⁽¹¹²⁾

Sonra da ikimiz hakkında başka bir şey daha düşündüm. Aşkımız geçen yıl basmakalıp bir film hikâyesi gibi başlamıştı; ama şu anda gerçek, dünyaya ve insana ait bir hikâye. Onu incitmezsek daha da güzel olabilir. Sence de öyle değil mi?

Pazar günü yazdığın mektup kalbime neşe getirdi, güneşler açtırdı. Paris artık daha güzel. Biliyorsun her zaman hep aynı şeyler oluyor. New York'tan, Şikago'dan döndükten sonra Paris korkunç görünüyor; ama daha sonra yavaş yavaş her şey düzelmeye başlıyor. Bugün yine kapkara, sıkıcı bir gündü, Guatemala'dan aldığımız gömlekler ürkütücü görünüyordu. Birlikte aldığımız kumaşlardan iki güzel gömlek diktirdim. Tenimin üzerinde senden bir şeyler hissettim. Lütfen yazdığın mektupları Paris'e postalamaya devam et. Kuzey Afrika'ya ancak gelecek ay giderim. Fotoğraf albümünü hazırlamaya başladın mı? Bala-yı gezilerimizin birkaç fotoğrafını gönderebilir misin? Çok güzel bir balayıydı, Nelson.

Sıkı çalış, mon amour. Bana uzun, sarı mektuplar gönder. Ve bu sevgiden elinden geldiğince çok mutluluk duymaya çalış.

Simone'un

26 Temmuz 1948 Pazartesi

Nelson, mon amour,

Hiç mektup gelmedi, gönderdiğin mektup herhalde Cezayir'e doğru geziye çıktı. Genel dağıtıma yazıp geri göndermelerini söyledim. BM'de çalışan çok yakın bir arkadaşım için beni bir haftalığına Cenevre'ye davet etti. Ancak bu sıralar çok mantıklı düşünüyorum, bu yüzden daveti reddettim. Burada kalıp çalışmam lazım. Yeniden çalışmalarıma gömüldüm, çalışmak bana iyi geliyor. Bütün gün halk kütüphanesinde biyoloji, psikoloji kitapları okudum. Ne zaman kadın oluyo-

ruz, ne zaman erkek oluyoruz onu öğrendim. Meğer annemizle babamızın tohumları birleşip, minicik bir insan yumurtası döllendiği gün cinsiyetimiz belli oluyormuş. Bir sürü başka önemli şeyler öğrendim, onların hakkında hayal kurmaya başladım bile. Sana Fransızca yazdığım ve benim dilimde çok şiirsel olan bir sürü şey anlatırdım; ama senin dilinde çok zor.

İki gündür hava çok sıcak, gerçi New York'taki kadar sıcak değil; ama yine de sıcak. Akşamların, gecelerin zevkine doyum olmuyor. Paris'i Paris yapan bu gece hayatı, kafeler. Bütün gün çalıştıktan sonra şöyle bir Saint-Germain bulvarına çıkınca kimseyle sözleşmediysen bile uyumadan önce vakit geçirebileceğin bir sürü tanıdığa rastlayabilirsin. Kime rastlayacağını önceden hiç kestiremezsin, işin macera kısmı da bu zaten. Dün Giacometti'nin kız arkadaşını yakaladım mesela. Birlikte sinemaya gidip H. Bogart'la Lauren Bacall'ın oynadığı *Dark Passage*'ı seyrettik. Film fena sayılmazdı. Sonra da bana hayat hikâyesini anlattı. Gördüğüm bütün kadınlardan bana kitabım için kendi hayat hikâyelerini anlatmalarını istiyorum. Pazar güneşinde Guatemala'da düzduğümüz kıyafet büyüleyiciydi. Deux Magots'da tanımadığım kişiler bile gelip elbiseyi nereden aldığımı sordular. Bütün dükkân sahiplerinin, rastladığım arkadaşlarımin, hepsinin dili tutuldu. Üzerimde Chichicastenango'dan aldığımız yeşil kadife kumaştan etekle, Patzcuaro'dan aldığımız yeşil, kadife bluz vardı. Başıma da Taxco'dan aldığım enfes başörtüsünü takmıştım, Zenci kızın küpeleriyle, kolyesini de takmıştım tabi. Aslında çok tuhaf görünüyordum, burada tuhaf görünmek ayıplanmıyor zaten.

Birkaç gün önce kendini Amerikan edebiyatının resmi yetkilisi sanan şu salak adamla karşılaştım, Mac Coy, Chase ve Cain çeviriyor. Geldi benimle çevirdiği son Mac Coy kitabı hakkında coşkuyla konuştu durdu. Sartre'la benim Tennessee Williams'la tanışmamızı istiyormuş, tabii ki teklifi reddettik. Her yarım saatte bir bara geldi, her gelişinde daha da sarhoştı. Sonra iyice sarhoş olduğunda şöyle dedi: "Neyse zaten Tennessee Williams da ilgimi çekmiyordu..." Oyunu geçekten iyi değildi, birlikte izledik; ama şu anda benim kalbimde bir yeri var (Kadınlar çılgın hayvanlar, kitabımda anlatacağım zaten bunları).

Artık varoluşçu genç delikanlılar arasında bıyık bırakma modası var, Amerikalı entelektüel turistler de bıyık bırakıyorlar. Geçenlerde

Puma'ya rastladım, şu burnu büyük kara gözlü ressam. Buluşmamız çok soğuk geçti, artık arkadaş değiliz. Bu bıyık modası da iğrenç. Şu varoluşçu mahzenlerden bahsetmiştim ya, artık çok gözde mekânlardan. Görsen çok komik. Sadece iki sokak var (yani Saint-Germain-des-Prés) ama bu iki sokak tıklım tıklım dolu, ne barlarda, ne kafelerde, ne gece kulüplerinde oturacak yer bulmak ne mümkün, kaldırımlarda bile oturacak yer yok. Bu iki sokağın etrafı ise kapkaranlık, ıpıssız.

Sali

Bugün senin için çok güzel şeyler yaptım. Önce battaniyeyi paketledim, beni epeyce uğraştırdı. Çok büyük bir battaniye, bir türlü doğru düzgün paketleyemedim. Battaniyenin ne kadar olduğunu öğrenmek istediler, eğer fiyatı üç dolardan fazla olsaydı izin almak için çok uzak-taki bir bölgeye gitmem gerekecekti. İnşallah paket eline geçer, gidip gitmeyeceği kesin değil. Paketleyebilmek için koca bir saat harcadım. Öğleden sonra en sonunda Prés-aux-Clercs'e gidip adamı buldum, kitap üzerinde hiçbir hakları yok. Ben de bütün işe genç yayıncıyla yeniden başladım. Çok iyi bir çevirmen bulduk, işe başlamaya hazır. Ma-laquais yüzünden bütün yıl heba oldu, çok kızgınım ona.

Hava günden güne daha da ısınıyor. Tenim mosmor, sanki bir Maya rahibi kalbimi çıkarıp alacakmış gibi. Tenimi mosmor yapan Guatemala'dan aldığım gömlek. Neyse nasılsa artık beni kimse çıplak görmüyor.

Sen çok uzaklardasın, olsun; ben seni uzakta da olsan yakında da olsan seviyorum. Sana tatlı bir öpücük veriyorum canım.

Simone'un

3 Ağustos 1948, Sali

Kocacığım,

Mektubun yine keyfimi yerine getirdi. Hâlâ senin karın olduğumu bilirim eğer, sabırla beklerim. Sen beni hâlâ sevgiyle anıyorsan, benim seni sevgiyle andığım gibi yine eskisi gibi mutlu olabiliriz. Uzaklık ve bekleyiş yüzünden belleklerimizden siliniriz diye korkuyorum. Benim etim tırnağımken birden silik bir hatıra olmandan korkuyorum. Bir keresinde, "Benim için asla silik bir anı olma," diye yazmıştın. Asla silik bir anı olmak istemem, her zaman sana yakın olmak, senin ger-

çek karın olmak isterim. Senin için hiçbir şey tam olarak gerçek değil biliyorum, işte bu beni korkutuyor.

Bugün hava sıcaktı, ben yine de çalıştım. Şu anda yağmur yağıyor, ben hâlâ çalışıyorum. Ama bu kitabım uzun olsun istiyorum, en az bir yılımı alacak. İyi bir kitap olsun istiyorum, karınla gurur duy istiyorum. Bu kitabın *Les Temps modernes*'de basılan kadınlar hakkında erkeklerin eğlendiği aptal efsanevi fikirlerle, bu konuda erkeklerin yarattığı sahte şiirle ilgili bölüm birçok erkeği sinirlendirmiş. Hoşuma gitti doğrusu. Yumuşak karınlarına dokunulmuş gibi hissediyorlar demek. Ama şu anda eğlenceli bir bölüm yazmıyorum, bu seferki çok bilimsel, ilginç de ayrıca.

Wright'la karısının Saint-Germain-des-Prés'de güzel bir yerleri var. Akşam yemeğinde kızarmış tavuk vardı, Dick kemikleri bile silip süpürdü. Ellen'in dediğine göre Amerikan tavuğunun kemikleri de yenirmiş; çünkü kemikler de tamamıyla pişermiş. Biraz hayal kırıklığına uğradım, senden başka kimse kemikleri yiyemez sanıyordum. Senin sevdiğin gece kulübüne gittim, adı La Rose Rouge. Artık o şarkıcılar yoktu, Paris'in en tanınmış sihirbazı vardı. Harikaydı. Hiç alet kullanmadan, sadece elleriyle hileler yaparak mükemmel bir gösteri sergiledi. New York'taki pireli sihirbaz geldi aklıma. İki hafta içinde benim de kendime ait bir yuvam olacak, çok mutluyum bu yüzden. Çok ucuza geldi, Saint-Germain-des-Prés'nin yakınında, Notre-Dame'la Seine'e bakıyor! Möbleli bir stüdyo, ofis ve mutfak. Harika olacak. Yani sen de buraya gelince benim Wabansia'da bulduğum yuva kadar rahat ve sıcak bir yuva bulacaksın. Çalışabileceğim, oturabileceğim bir evim olsun istiyordum hep, otelden baygınlık geldi artık.

Haklısın canım, belki de Sartre hakkında daha önce açık açık konuşmalıydık seninle. Kafanda benim hakkımda bir şüphe olsun istemiyorum; ama dedim ya sen konuşurken beni hep utandırırıyorsun. Bir de biz beraberken öyle mutluyuz ki sanki bütün dünya gereksiz, anlayışımız bütün bilgilerden daha derinmiş gibi geliyor. Yine de sen konuşurken çok hoşuma gidiyor: Casa Contenta'da⁽¹¹³⁾ barda gençlik yıllarımdan, hayatına giren kadınlardan, Conroy'dan⁽¹¹⁴⁾, yazdıklarından söz etmiştin. Bu anlar çok güzeldi benim için. Sana kendimi anlatırken de hoşuma giden anlar olmadı değil. Hâlâ senin benim hakkımda öğreneceğin, benim de senin hakkında öğreneceğim çok şey var, yine de çok

ilerledik sayılır. Hatta mektuplar yoluyla olsa bile seninle daha fazla, daha da fazla konuşmaya çalışacağım. Ama şimdi değil. Bütün gün çalıştım, yorgunluktan ölüyorum. Senin hikâyesinin son okumasının düzeltmeleriyle uğraştım, gelecek ay yayımlanacak. Hâlâ başlığın ne olacağını düşünüyorum, daha sonra karar vereceğim herhalde. Şimdi çıkıp küçük bir yürüyüş yapacağım, bu mektubu postalayacağım.

Evet Nelson tabii ki her şeyi hatırlıyorm, hatırlıyorum elbette. Bütün geceler, bedenlerimizin kavuştuğu ilk pazar gecesi, sonra ayrıldıkları o son gece, o son sabah, her şey aklımda. Her şeyi hatırlıyorum. Senden uzaklaştığımda içimden bir şeyler koptu ve şimdi kendimi cinsiyetsiz hissediyorum. Ama New Orleans'ta, Merida'da, Quetzaltenango'da, Meksika'da kocamın kollarında tam bir kadın olmanın ne kadar harika bir şey olduğunu hatırlıyorum elbette.

Umarım tek bir şeyden hiç şüphe etmiyorsundur, o da sana duyduğum sevgi.

Simone'un

8 Ağustos 1948, Pazar

Bonjour, mon amour,

Birlikte açtık gözlerimizi, sen yumruğunu sallayarak beni tehdit ettin ve sonra... Bu yuvarlak odada uyanınca kendimi öylesine üşümüş, öylesine yalnız hissediyorum ki...

Rüzgârlı; ama huzurlu bir gün bugün. Sartre annesiyle bir haftalığına bir yerlere gitti, annesinin bu sevimli dairesini de bana bıraktılar. Burada otururken pencereden kiliseyi, Deux Magots'yu görebiliyorum. Bütün gün hiç dışarı çıkmayacak, sabah ondan (şu anda saat on) akşam sekize kadar çalışacağım. Ayakta kalabilmek için küçük bir hap yuttum. Üzerinde çalıştığım bölümü bu gece bitirmiş olmak istiyorum. Herhalde sen de bütün gün çalışırsın. *Belirsizliğin Ahlakı Üzerine* başlıklı son makalem Amerika'da yayımlanacak, bazı bölümleri "*Twice a Year*"da çıktı bile. Sana anlattığım sihirbazı yine seyrettim, bazı hilelerini çözdüm galiba. Amerikalı turistlerle dolu bir mahzene gittim, öyle kalabalıktı ki çok kalamadım orada. Yerin, Deux Magots'un altında mükemmel bir tarzda dekore edilmiş güzel bir yer. Paris'in en iyi cazını orada dinleyebilirsin, harika dans eden genç insanlar da var. "Trompetli genç

adam" orkestranın başıydı. Senin arkadaşın Kenneth Fearing vardı ya, onun *The Big Clock* adlı kitabının çevirisini yeni bitirmiş. Ne tuhaf değil mi benim bir arkadaşım senin bir arkadaşının kitabını çeviriyor, bu iki dünya ne kadar uzak birbirine, bizse ne kadar yakınız. Bütün gün çalışıp, akşam çıkıp insanlarla buluşmaya devam ediyorum. Geceleri kafelerin teraslarında, mahzenlerde hep viski içiyorum, hep aynı insanlar oluyor: Sartre, Bost (şu tatlı genç adam), Giacometti, Wright, ne kadar istikrarlı bir hayat değil mi? Yine seni özlemeye başladım, içimi kuru-tan, dayanılmaz bir özlem bu. Bazen yine ağlıyorum; ama geçen gece biraz fazla ağladım herhalde yüreğimi delen, katlanılmaz bir acı çörek-lendi içime. Gözümden sessiz yaşlar boşanmıyor artık. Bavulumda üstüne A işlenmiş mendili bulduğumda, senin sevdiğin küçük siyah kaza-ğı giydiğimde bile hıçkırıklara boğuluyordum neredeyse.

Dün sinemaya gittim. Gary Cooper'la Barbara Stanwick'in oynadı-ğı *Ball of Fire* adlı filmi izledim. Bazı anları eğlenceliydi filmin; ama genelde çok aptaldı.

Bu uzun, sessiz günde seninle konuşmak istiyorum. Ben senin gibi öyle güzel hikâyeler uyduramam, onun için sana gerçek hikâyeler an-latayım. Herhalde fark etmez senin için? Son mektubunu bir kez daha okudum, mektubun hakkında bir şeyler söylemek istiyorum.

İlkin bir kere ben o genç adamdan bahsedip sana caka satmak iste-medim, zaten ne ben sana "caka satabilirim" ne de sen bana. Hayatım-da varlığından gurur duyduğum bir şey varsa o da sevgimizdir. Ben sa-dece birbirimize her şeyi anlatmalıyız diye düşünüyorum, böylece sa-dece sevgili olmaktan çıkıp birbirimizin en iyi arkadaşı da oluruz. Za-ten hayatımda caka satacak pek de bir şey yok. Sana bugün aşk haya-tımı anlatacağım, sen de güzel, mutlu bir akşamda Casa Contenta'da seninkini anlatmıştıny bana. Daha önce sana eski moda Katolik, kü-çük burjuva bir aileden geldiğimi anlatmıştım. Çok katı bir eğitimden geçtim, birçok kitabı okumam yasaktı. Öğrencilik yıllarımda elime ne geçerse okumaya başladım, Tanrı'ya olan inancımı yitirdim; ama çok "ahlaklı" bir insan oldum hep. On yedi yaşımda benimle aynı yaşta olan bir kuzenime öyle çok âşık oldum ki... Çok yakışıklı, zeki, bir er-kek olarak beğendim; çok çekici bir delikanlıydı. Beni severdi, bana modern kitaplar verip ailemin o entelektüelliğinden kurtardı beni. Ama bana duyduğu "saygı" genç bir burjuvanın kuzenine duyabileceği "say-

gı"dan ibaretti. Sonra kalkıp zengin, aptal, çirkin bir kızla evlendi. Kendini içkiye verip, herkesi mutsuz ederek hayatını harcadı. Bildik, çocukça bir hevesti bu aşk benim için; gerçi evliliği beni çok şaşırtmıştı; ama o sıralar ben de benim gibi öğrenci olan yeni insanlarla tanışıyordum. Sartre'la da o zaman tanışmıştım zaten.

Sonra Sartre'la birbirimizden hoşlanmaya başladık. Ben yirmi ikimdeydim, o da yirmi beşinde. Bütün hayatımı, kendimi büyük bir coşkuyla ona adadım. İlk sevgilimdi benim, hatta ondan önce kimse öpmemişti beni. Uzun süre birlikteydik, sana Sartre'ın benim için ne kadar önemli olduğunu anlatmıştım zaten. Aslında aşktan çok sarsılmaz bir dostluktan bizimkisi, aşkta pek de başarılı olamadık. Çünkü Sartre cinsel hayatla pek fazla ilgilenmiyordu. Yatak dışında her yerde sıcacık, hayat dolu bir adamdı. Daha önce hiç cinsellik yaşamadığım halde bu soğukluğunu hissettim, günden güne sevgili olmak anlamsız, hatta mantıksız gelmeye başladı. Böyle başarısız sekiz-on yıldan sonra ayrıldık. Bu, on yıl önce şu yakışıklı gençle, Bost'la tanıştığım zamandı. Benden daha gençti, eskiden Sartre'ın çok sevdiği bir öğrencisiydi. En çok da yazın onunla dağlarda dolaşmayı severdim. İşte bu sıralar Rus arkadaşımın bir kaçamak yaşamaya başladı, sonra da ondan ayrılmak istedi. Rus arkadaşım da benim öğrencimdi, onu severdim; ama bana karşı çok kötü davranmıştı. Zaten herkese yalan söyleyen, herkesten çok fazla şey talep eden bir kızdı, bu yüzden herkes de ona yalan söylerdi. Yine dağlarda gezdiğimiz bir gece aynı çadırda kalırken Bost'la seviştik. Bu bir sorun yaratmadı, ona hiçbir şey söylemedik. Bost ondan ayrılmak istedi; ama yapamadı. Kız onu o kadar büyük bir aşkla seviyordu ki Bost kalbini kırmak istemedi onun. Sonra savaş çıktı, kız hastalığa yakalandı. Bost ona daha da çok bağlandı, sonra da onunla evlendi. Hâlâ evliler, anlatmıştım ya sana. Arkadaşlığımız bozulmadı, yine sevişiyorduk. Tutkusuz, kıskançlıktan, yalanlardan arınmış; daha çok arkadaşlığa, şefkate dayanan güzel bir ilişkiydi. Hayatımdan memnumdum, biliyorsun işte. Aşk olmasa bile sarsılmaz arkadaşlıklarımın olması güzeldi. Âşık olmak için fazla yaşlandığımı düşünüyordum, çalışarak, benden hoşlanan insanlara karşılık vererek ölene dek yaşayabilirdim. Sonra biliyorsun işte birden her şey değişiverdi. Sartre ve Bost dışında sadece üç tane bir gecelik ilişkim oldu, onlar da zaten tanıdığım, hoşlandığım; ama gerçek bir ilişki şan-

sının olmadığı erkeklerdi. Şikago'ya geri döndüğümde seninle de aramızda böyle bir şey olacağını sanmıştım. Senden hoşlanıyordum, birlikte birkaç güzel gün geçirirdik. İşte bu yüzden sana beni tuzağa düşürdün dedim. Aşık olmayı beklemiyordum, aşka inanmıyordum; ama sen beni kendine âşık ettin! Şikago'ya döndüğümde seni daha da çok seviyordum. Bunu Bost'a açıklamam gerekti, açıkladım da. İlk başta biraz üzüldü; ama dostluğumuz devam etti. Onu sık sık görüyorum, genellikle Sartre'la beraberken, bazen de yanında karısı oluyor, kimi zaman da yapayalnız. Aramızda uzun süren bir ilişki var. İşte bu yüzden geçen mektubumda ondan bahsettim. Ama senin de anladığın gibi ilişkimiz ilk yıllarında olduğu gibi önemli değil artık.

Nelson bütün bunları anlatarak senin kollarındayken kalbin, ruhun, bedeninin bir olduğu tam aşkı hissediyorum yeniden. Geçen sene hayatıma hiç yakışıklı bir adam girmedi, bu sene de girmeyecek. Hiçbir zaman hayatımda başka bir erkek olmayacak.

İşte böyle canım. İşte böyle. Görüyorsun ya Paris'teki arkadaşlarım artık benim ailem gibi. Bu insanları yıllardır, hepsini çok yakından tanıyorum. Birlikte iyisiyle kötüsüyle çok şey yaşadık, arkadaşstan öte bir aileler benim için. Gerçek ailem benim için hiçbir şey ifade etmediği için ben kendime yeni bir aile yarattım, herhalde. Bir yandan da insanın ailesi olması büyük şans, yaşamaya yardım ediyor. Bu yandan da bir insanı yalnızlığa itiyor, bir de birini seviyorsan (deliler gibi) hiç yardımı dokunmuyor bir ailenin. Bütün bunlar her şeyi açıklamaya yetti mi bilmiyorum. Sana Bost'u, Sartre'ı, Olga'yı gördüm dediğimde ne demek istediğimi anlamamı isterim. Ayrıca kelimeleri kullanmaktan vazgeçip seninle yeniden bir bedende eriyene dek sana bir sürü mektup yazmak zorundayım.

Hoşça kal Nelson. Seninle konuştum, mutlu oldum. Bir rüya aleminde öpüyorum dudaklarından.

Simone'un

14 Ağustos 1948, Cumartesi

Nelson'ım,

Uzun mektubunla yayıncının mektubunu gönderdiğin için teşekkürler. Gerçekten ilgimi çekti; ama bazen de sinirlendim. Kitabı yete-

rince umut verici değil, kitaptaki karakterleri sadece "kurtarılamayan kişilikler" diye beğenmemek ne kadar da aptalca! Allah aşkına artık kim kurtarılabiliyor? Biliyorum şu komik ve tumturaklı şeylerden istiyorlar! Bunlar Fransız gazetelerinde sıkça rastladığımız, varoluşçuluğa karşı sunulan en kuvvetli iddialardan. Umarım bu tarz eleştirilere itibar etmemişsinizdir. Diğerlerine gelince, kitabın toparlanması ve sonunda da Frankie'ye ne olduğunu bilmemiz gerektiği doğru. Ama ben hem ışığın hem de gölgenin olduğu oyunları oynamayı severim; örneğin Louie'nin cinayeti gibi en önemli şeyleri her zaman apaçık anlatmazken, çok daha önemsiz öyküleri bütün ayrıntılarıyla anlatırım. Bence çok daha anlaşılır olmak uğruna bunu feda etmemek gerekir; bu, Faulkner'in ve Meredith'in öykülerini anlatış tarzıdır ki bence çok da güzeldir. Neyse, bunları nasıl olsa öğreneceksin. Sadece yayıncıların bu ticari önyargılarının seni korkutmamış olmasını diliyorum. Tamam, *Never Come Morning*'in de kesilmiş halini beklerim.

Başkalarının Kani'ni de bu şekilde yazmamın sebebi bu ışık gölge oyunudur. Okurda sadece bir duygu uyandırmak istedim, bu yüzden bütün kitap o şekilde düzenlendi. Aslında bu genelde kullandığım bir yöntem değil, sadece Blomart denilen bu tuhaf adamın tek bir problemi var: Çocukken, âşıkken, yetişkinen her zaman bu suçluluk duygusu adamın yakasını hiç bırakmıyor. Bu yüzden yıllarca ya da aylarca devam eden bir öykü olmasını istedim; çünkü onun için tek bir kader, hiç değişmeyen bir kader var. İşte bu yüzden kitap aynı gece başlayıp aynı gece bitiyor, işte bu yüzden geçmişle gelecek birbirine karışıyor. Bu adam kendisine tıpkı bir yabancıya bakıyormuş gibi bakıyor, bazen kendisinden o diye bahsediyor, bazense aynı şeyleri hissedip kendinden ben diye bahsediyor. Kitapta bunu yakalamam o kadar mı zor? Helen'le ilgili bölümler zaten son derece anlaşılır, Helen'dan hep o diye bahsediliyor. Nasıl insan hayatında her zaman karanlık bir nokta varsa bir kitapta da gölgeler olmasını seviyorum; ama belki de çok fazla gölge veriyorum kitaba, ne dersin? Bunları açıkladıktan sonra kitap daha anlaşılır gelirse, lütfen bana söyle.

Ayrıldığımızdan bu yana bir ay geçti canım. Zaman ne kadar da çabuk geçti. Belki de seni tekrar öpmeme öyle çok uzun bir zaman da yok. Birlikte geçirdiğimiz aylar öyle dolu dolu, öyle mutlu, öyle heye-

can verici geçiyor ki ayrı geçirdiğimiz sıradan aylardan çok daha değerliler, bu yüzden aylarca beklemeye değerler. Ben kalbimde o sabırsızlık duygusunu hep yaşatmaya çalışacağım.

Amerikalı bir kızla Rose Rouge'a gittim. Bu defa sihirbaz olmasa da harika bir pantomimci vardı, hiç de ona benzemeye çalışmadan yani onun bildik şapkası, ayakkabıları, hiçbir şeyi olmadan harika bir Charlie Chaplin taklidi yaptı, hem de sadece o eski sessiz filmlerdeki tuhaf yüz hareketlerini ve vücut ritmini taklit ederek. Tıpkı Şarlo gibi sadece tek başına, bir partiye giden, içki içen, âşık olan, işte böyle şeyler yapan bir adamı canlandırdı, gerçekten çok başarılıydı.

Biliyorsun artık akşam olduğuna göre ben de bir ödülü hak ettim; çünkü hâlâ yağmur yağıyor, ben de bütün gün çalıştığımından artık yorgun düştüm. Bir roman üzerinde çalışırken çok düzenli çalışamıyorum; çok daha zahmetli ama çok da yorucu olmayan bir iş bu. Bir makale yazarken onun üzerinde günde sekiz saat çalışabilirim; ama o zaman da tıpkı şimdi olduğu gibi patlayacak gibi olurum. Şu anda ödülümü vermek için burada olamaman ne kadar da kötü; çünkü istediğim tek şey sensin.

Hoşça kal canım. Balayımızın fotoğrafları ne zaman elime geçecek? Her ne kadar fotoğraflar olmadan da her şeyi hatırlasam da onlar her şeyi anlatmaya yetmese de onları istiyorum. Bana seni ne kadar sevdiğimi hatırlatıyorlar Nelson, seni hâlâ o kadar çok seviyorum ki.

Simone'un

18 Ağustos 1948, Çarşamba

Nelson'ım,

İnsanı fena halde hüznülendiren havaya rağmen güzel günler geçirdim. İlk önce Pazar sabahı Sartre'ın evinde hiç aralık vermeden çalıştığım bir sırada (annesinin bana anahtarları verdiğini söylemiştim; arka odalardan birinde uyuyan garip bir yaratık var bu evde, yaşlı aşçının yeğeni olduğunu tahmin ediyorum, hiç karşılaşmadık; ama zaman zaman seslerini duyuyorum), her neyse işte böyle aralıksız çalıştığım bir sırada zil çaldı. Kızıyla birlikte çok yakın bir arkadaşım gelmişti.⁽¹¹⁵⁾ Sana ondan bahsetmiştim, hani şu UNESCO'da çalışan adam. Bana Patzcuaro'daki "Cortès" otelinden falan bahsetti. Onunla yirmi yıl ön-

ce daha Sartre'la bile tanışmadan önce tanışmıştım. Sartre'ın arkadaşlarından, tıpkı benim gibi öğrenciydi, benim de sık sık çalıştığım halk kütüphanesinde çalışıyordu, benimle ilk konuştuğunda nasıl da mutlu olmuştum. O zamanlar ona kolayca âşık olabilirdim; ama o çok genç olmasına rağmen evliydi ve bana âşık da değildi, sadece çok yakın arkadaşlık, hâlâ da öyleyiz. Hâlâ evli ama artık karısını sevmiyor, bir de kızı var. Onlarla birlikte şehir dışına çıkmak beni çok mutlu etti; hani geçen sene iki ay kaldığım küçük köy vardı ya oraya gittik, hatırladın mı? Sana ilk mektuplarımı bu mavi sarı boyalı otelden yazdım, seni ne kadar özledim bilemezsin. Açık havada güzel bir öğle yemeği yedikten sonra çayırılar arasında bir yürüyüşe çıktık. Gece bütün gün hiç çalışmamanın mutluluğu içinde döndüm. Sonra Sartre da döndü, dün gece Wright'la bir Rus restoranında çok hoş vakit geçirdik. Sonra çok duygulanmaya başlayan Ellen gidip yattı, biz de Dick'in muhteşem arabasıyla Montmartre'a gittik. Aptal, pis yerlerde bir sürü içki içtik. Dick öyle hoş bir adam ki, sokaklarda meyhanelerde insanlarla beraber olmaktan öyle zevk alıyor ki anlatamam, sürekli onları izliyor, izliyor ve onlarla ilgili hayaller kuruyor. Montmartre'da gerçekten izlemeye degecek çok komik bir sürü insan olduğunu da söylemeliyim! Paris yabancılarla dolup taşıyor! Üç milyonluk bir nüfusu olan bu kasabaya bu ay bir milyon yabancı gelmiş. Etrafta İsveçlilerden, Norveçlilerden ve özellikle de Amerikalılardan başka kimseyi göremiyorsun. İngilizler de var tabi; ama onlar fakir olduklarından bir sürü bavulla yüklü çirkin siyah bisikletlerle yolculuk ediyorlar.

Cuma

Kocacığım bugün ne aldım biliyor musun? Illinois Şikago'daki (Şikago değil, Kentucky) evcimen genç erkekten, yani sevdiğim adamdan güzel sarı bir mektup. O yüzden bugün masmavi bir gün oldu, şimdi de bir iki kadeh kanyak içip yatmadan önce biraz mektup yazmak için De-ux Magots'ya geldim. Nihayet kitabı sevdiğin için mutluyum; sizin, yani siz Amerikalıların, bu kadar zor okuması ne kadar da şaşırtıcı. Fransa'da insanlar hiç böyle şeyler yaşamazlar; burada insanlar kitabın ilk yirmi sayfasının biraz iç sıkıcı olduğunu ya da kitabın çok fazla "Amerikan tekniği" kullanılarak yazıldığını söylerler ama bir kitabın zor okunduğunu söyleyene hiç rastlamadım. Sanırım kitapta çok fazla fel-

sefe olduğunu söylerken haklıydın; ama ne yapayım bu da benim klasik ruh halim. Bana ne zaman bir şey olsa hemen olan biteni kendi içimde muhakeme etmeye başlıyorum, birdenbire her şey, duygularım, olaylar ve felsefe, her şey birbirine karışıyor. Tabii ki benim bunları boş vmem çok tuhaf olurdu; ama söylemek istediklerimi bu kadar soyut bir dille anlatmaktan daha iyi bir yol da eminim ki vardır. Aslında, eğer şu anda bir roman yazmak zorunda olsaydım çok büyük kaybım olurdu. Eski kitaplarımdaki hataları görebiliyorum; ama bu hissediş tarzımdan vazgeçmek istemiyorum ve yapmak istediğimi nasıl gerçekten en iyi şekilde yapabileceğimi de bilmiyorum. Gelecek yıl, kadınlarla ilgili makalemi bitirdiğimde bu soruna bir çözüm bulmam gerekecek. Bana çok kızgın olmana rağmen kitabımı okuman beni çok mutlu etti; benim için geçmişte kalan birçok şeyi konuşabilmenin bir yolu bu, Paris'teki yaşamımın bir bölümünü seninle paylaşmak demekti. Kitabımı sonuna kadar okuyacak kadar beni sevdiğin için teşekkür ederim.

*Wild Palmers'*ı okuduğum zaman kitap hakkında neler düşündüğümü, yani seninle aynı şeyleri düşündüğümü söylemiştim. En önemsiz şeyleri bile aşırı trajik bir şekilde, hiçbir mizah ya da vurgu olmaksızın anlatması beni çok kızdırmış; ama sonra kitaba tutulup kalmıştım. Kitaptaki insanlarla ilgilenmeye, aşklarına inanmaya başlamıştım; ama şimdi kitabım bazı bölümlerini, özellikle de erotik sahneleri çok iyi hatırlayabildiğimi görüyorum. Çok az yazar okurun o fiziksel aşka inanmasını sağlayabilir; Faulkner bunu çok az şey söyleyerek, bir iki dokuşla yapıyor, kendi bedeninde hissediyorsun o heyecanı, o sızıyı. Ee madem bu gece birlikte kitap eleştiriyoruz, seninle Koestler hakkında konuşacağım. Aslına bakarsan *Darkness at Noon*'la harika bir iş çıkarmış. Kitap öyle ilgimi çekti ki bütün gece hiç gözümü kırpmadan bir çırpıda okuyuverdim. Ama kitapta olanların doğru olduğundan, olayların gerçekten o şekilde gelişebileceğinden pek de emin değilim. Öyle tahmin ediyorum ki hatası kahramanına gerçekten siyasetle ilgilenen bir adamın değil de tamamen kendini düşünen bir gazetecinin (tıpkı kendi gibi) hislerini vermesi olmuş. Buharin'in Stalin'e karşı olmamasının tek nedeni birdenbire insanın kendi varlığının, varoluşunun değerini kavraması değil, genel durumla ilgili başka bir görüşünün de olmasıydı. Onun gibi öznel sebepler yerine nesnel sebeplerle mücadele eden insanlar vardı. Kitap Fransa'da ateşli tartışmalara sebep olmuştu. Merleau-

Ponty kitapla ilgili uzun bir makale yazmış⁽¹¹⁶⁾ ve Koestler'in bir Stalin-ci olduğunu söylemişti (bu doğru değil), Koestler da insanlara sanki öyleymiş gibi cevaplar vermiş, bu da varoluşçu ve komünist yazarların küçük dünyasında büyük bir fırtına koparmıştı. Galiba *Politics*'in Brailach'la ilgili makalemin olduğu sayısında Merleau-Ponty'nin bu makalesi de vardı. Eğer o sayı hâlâ elindeyse lütfen oku ve ne düşündüğünü söyle. Bu aralar ne kadar da çok şey okuyorsun değil mi?

Guatemala'dan aldığım şeylerin geri gelmesine nasıl sevindim, nasıl sevindim bilemezsin. Sanki bir parçam sonsuza kadar kaybolmuş gibi hissetmiştim. Birlikte o güzel battaniyeyle perdeyi alırken nasıl da eğlenmiştik. Artık uyuyacağım, yorgunluktan bitkin düşmeye başladım. Bu son dört hafta boyunca deliler gibi çalıştım, gün içinde sekiz saat çalıştığımдан akşamları yorgun düşünüyorum, bu yüzden çok az şey yiyor, çok fazla içki içiyorum, galiba geldiğimdiki kadar iyi görünmüyorum. Ben her şeyi abartarak yaşıyorum galiba: çalışmayı, yolculuk etmeyi, seni sevmeyi. Ama ben de böyleyim işte. Bir şeyi az yapmak-tansa hiç yapmam daha iyi. Seni biraz sevmezdim canım, bir süre için yolculuk etmeyi ya da çalışmayı bırakabilirdim; ama seni sevmekten vazgeçemezdim. O yüzden seni olduğum gibi severek ve özleyerek uyuyacağım, yani deliler gibi.

Pazar

Artık her gece, her gece daha da geç yatıyorum. Daha çok içiyorum, her sabah daha da yorgun uyanıyorum, sonra çalışabilmek için biraz bana güç verecek ilaçlar alıyorum, saatlerce çok iyi çalışıyorum; ama akşam olunca yine çok yorulmuş oluyorum, kendimi iyi hissettirdiğinden biraz içiyorum; ama bu defa da uykum gelmediğinden her şey yeniden başlıyor! Dün akşam uzun süre Mouloudji ve sevimli karısıyla oturdum. Sana yarı Bretagne yarı Arap olan, filmlerde oynayan, daha on sekizindeyken çok güzel bir kitap yazan, şimdi de harika resimler yapan (eminim resimlerini seversin, Fernand'dan çok Van Gogh'unakilere benziyor) bu çocuktan sıkça bahsetmiştim; onu görmek çok güzeldi; çünkü kendi başına bir şeyler yapabildiği için öyle mutlu ki. Karısı da filmlerde oynuyor; uzun süre dürüstlük ve sadakat üzerine tartıştılar, ikisi de birbirini çok fazla kıskanç olmakla ve başka kızlara ya da erkeklere bakıp bunu itiraf etmemekle suçluyor. Gerçekten

zor durumda kaldım; çünkü ikisine karşı da nasıl kibar davranabileceğimi bilemedim. Komik olan nokta da adamın sanki tanıştığı kadınlar hiç ilgisini çekmiyormuş gibi davranmasının karısını şaşkına çevimesiydi. Aslında hiç de öyle değil, hep erkeklerin çok daha eğlenceli ve ilginç olduğunu söylüyor. Bu yüzden hep erkeklerden bahsetmeyi tercih ediyor. Ama karısı kadınlardan çok erkeklerle ilgileniyor, hatta erkekleri fazlasıyla önemseydiğinden kocasının böyle düşünmesini anlamıyor. Çok mantıklı olmayan ama fazlasıyla ateşli olan insanların tartışması korkunç oluyor; çünkü sonunda her şey içinden çıkılmaz bir hal alıyor. Bir türlü bir çıkış yolu bulamadıklarından her şey bitiyor, sonra baştan başlıyor. Çok umutsuz ve yorucu olsa da oldukça da etki-leyici bir durum. Bu yüzden konu çok ilginç olmasa da onları uzun süre dinleyebildim. Aslında birbirlerini gerçekten çok seviyorlar, çok da nadir kavga ettiklerinden benim varlığımı çok da önemsemediler.

Şimdi biraz da psikanaliz çalışacağım. Seni hatırlamaya ve sevmeye devam ediyorum.

Simone' un

26 Ağustos 1948, Perşembe

Birtanem,

Seni hâlâ sevdiğimi, en azından resimleri isteyecek kadar sevdiğimi söylemek için yazıyorum bu mektubu. Ama gelecek hafta Ceza-yir'e gideceğimden lütfen resimleri göndermeden telgrafımı bekle. *New Yorker*'dan kesip gönderdiğin bölüm için teşekkürler.⁽¹⁷⁾ Beni çok mutlu etti, kim bilir belki de onu İngilizce basacak birini bulurum da sen de okuyabilirsin. Ama korkarım ki eleştiride "Amerikalı evcimen erkeklerin cinsel davranışları" ile ilgili raporum yer almadı. Bu konuda gerçekten çok ilginç bir deneyimim oldu. Ne kadar ilginçtir ki Amerikalı evcimen erkekler sevişmeyi severler, bunu her gün yaparlar, bazen günde iki defa, bazen hem gündüz hem gece yaparlar, daha da tuhafı seviştikleri kızın da bundan hoşandığı yanılgısına düşmek isterler, bu nedenle eğer kız onunla iyi anlaşmak istiyorsa ne kadar iğrenç de olsa bundan zevk alıyormuş gibi görünmelidir. Ayrıca gerçekten utanmaz olurlar; otel lobilerinde neredeyse çıplak gezerler, bazen bellerine bir havlu sarar gibi yaparlar; ama gizlemeleri gerekenleri gizleyemez-

ler. Size yatakta yaptıklarını açık saçık anlatamam; ama çok da iyi şeyler yapmadıklarını söyleyebilirim. Raporumda bunları ve bunun gibi birçok şeyi anlattım (gemi kabinlerindeki tuhaf davranışlarını, aynaları kullanış şekillerini, özellikle de yuvarlak siyah olanları); gerçekten her şeyin dosdoğru anlatıldığı bir rapordu bu. Kim bilir belki de yayıncı bana haber vermeden bu bölümü çıkarmıştır. Bu durumda raporumu özel bir kitapçık olarak bastırmak zorundayım.

Canım, *Never Come Morning*'den bir tiyatro oyunu hazırlanması beni çok mutlu etti. Nasıl iyi mi bari? Bana gönderebilir misin? Belki de Paris'te bir şeyler yapmamız mümkün olur. Her zaman iyi oyunlar arıyorlar burada. Şu anda bile Genet son oyunuyla aynı anda sahneye konacak bir oyun arıyor; ama seninki biraz uzun olur. Lütfen eğer mümkünse bana bir kopyasını gönder. Umarım tarif ettiğin o garip şekilde çalışırken⁽¹¹⁸⁾ küçük sarı kâğıt yığınlarını birbirine karıştırmazsın. Kimbilir belki de kitabın başını sonuna koysan insanlar fark etmez bile. Şimdi sana gerçek bir küçük öykü anlatacağım. Bir hafta önce Sartre bir sonraki kitabının elyazması kopyasını arkadaşı olan bir kadına verdi. Kadın elli sayfasını okuduktan sonra bu yeni teknik yüzünden şaşkına dönmüş; ama bundaki amacı anlayamamış. Sartre çok şaşır- mış; çünkü kitabın son derece sade anlaşılır bir öyküsü varmış. Sonra sebebini anlamış: meğer kadın başından başlayıp okuyacağına, ellinci sayfadan başlayıp birinci sayfaya doğru okumuş. Bu kesinlikle gerçek.

Bugün öğleden sonra Victor Mature ile birlikte *Kiss of Death*'i izlemeye gittik, bence tam bir şaheser, yıllardan beri gördüğüm en iyi Hollywood filmi. Film başından sonuna kadar neredeyse nefes bile almadan izledim. Sen izledin mi? Hâlâ izlemediysen dizlerinin üzerinde sürünerek gitsen bile git ve izle. Sinemaya gittim; çünkü bugün çok fazla yorulmuştum. Uyuyamamaya, ilaç almaya, ilaç aldığım için de her geçen gün daha az uyuduğumdan (son birkaç gecedir saat dörtten önce uyuyamıyorum) bugün hiçbir şey yapamadım. Şimdi (saat beş) akşam yemeğinde kız kardeşimle buluşmadan önce bir saat uyuyacağım. Biliyorum çok mantıksız bir hayat tarzı; ama buna haftaya bir son vereceğim. Cezayir'e sakın bir sahile gideceğim, Sartre'la sinema üzerine çalışacağım (bir ay önce yapmayı planladığım bir işti), kitabım üzerinde rahat rahat çalışıp, bol bol uyuyacağım. Pazar akşamı, Sartre, Bost, Giacometti ve kız arkadaşıyla birlikte Bastille'deki küçük bir kar-

navala gittik; yanımda şarkı söylemeye, aletlerini birbirine vurmaya başladılar; çünkü o anda ben bozulan midemle uğraşıyordum. Giacometti'yi görmeliydin; öyle korkmuş, öyle mutlu ve öyle neşeliydi ki. Onu öyle zıplayıp dururken görünce gülmekten kendini alamıyordun.

Galiba senin bahsettiğin oyun Genet'nin bu yasadışı işlerle ilgili eski oyunu *Hizmetçiler*; gerçekten çok iyi bir hafızan var, üstelik bazen beni gerçekten dinlediğini görmek de beni mutlu etti. Nasıl oldu da birdenbire böyle esrarengiz şeyler okumaya başladın? Guetamala'dan aldığımız o nakışlı kumaşlarla iki harika şey diktiriyorum. Siyah bir etekle giyebileceğim bir bluz. Doğru dürüst ayarlayabilsinler diye etrafımda beş kişi, tam iki saat boyunca dikildim. Neredeyse delirecektim; ama gerçekten güzel olmasını istiyordum, çok da iyi bir terziye gitmiştim. Gerçekten çok uğraştılar! Gerçekten zor bir iş olduğunu ama bitince harika olacağını söylediler (o mavi kumaş için Quetzaltenango'da nasıl da pazarlık etmiştin hatırlıyor musun?). Nelson, bu sabah o uzun güzel mektubunu almak ne kadar güzeldi bilemezsin. Sen benim sevgili kocam, biricik, evcimen genç erkeğim, Nelson'ımsın. Evet sen bana aitsin; daha önce kimse ama kimse seni benim kadar derinden ve her şeyiyle sevmemi.

Simone'un

29 Ağustos 1948, Pazar

Birtanem, Nelson'ım,

Son mektubu yazdığım da yorgunluktan ölüyordum, o yüzden biraz uyudum. Sonra bir arkadaşımı gördüm (kocas⁽¹¹⁹⁾ eski komünistlerden olan, Alman-Sovyet anlaşması imzalandığı için Parti'den ayrıldıktan sonra savaşta ölen; sonra da eskiden arkadaşları olan komünistler tarafından hayatı boyunca vatan hainliği yapmakla suçlanan hoş bir kadın), birlikte iki kadeh viski içtikten sonra kızkardeşim ve nefret ettiğim eniştemle buluştum. Arabalarıyla Paris'ten yarım saat uzaklıktaki Marly'deki evlerine gittik, neyse ki o kadar da kötü değildi. Yolda Seine nehri kıyısında durduk. Ağaçların arasında içinde bar ve restoran olan bir tür tekne vardı, orada bir kadeh sek martini içtik. Ben gemileri, etrafımız suyla çevriliyken oturup gemide içmeyi severim. Özellikle de Mississippi'de viski içmeyi seviyorum, hele seninle içmeyi daha çok

seviyorum, zaten o her şeyden güzel. Sonra çok eski olmasına rağmen çok hoş döşenmiş sevimli evlerinde kız kardeşim bizim için güzel bir akşam yemeği hazırladı. Biraz da sarhoş olduğumdan bütün gece konuştum, böylece onları dinlemek zorunda da kalmadım. Sonra gerçekten zor bir an yaşadım! Kız kardeşim tablolarını göstermeye başladı. İyi değillerdi, bir insanın resim yapması için hissetmesi gerekenler'onda yok, ama kötü olduklarını söylemenin de hiçbir anlamı yoktu; umut vermek bir tarafa bu, onu incitecekti de. Bu yüzden yıllardır bu konuda bir şey söylememiştim; o gece de başlamaya hiç niyetim yoktu. Ama küçük bir iki tablo (çiçeklerin, bir evin, bir sandalyenin olduğu) büyük iddialı tablolardan daha iyiydi. Bu nedenle eniştemle ona bu tarz şeyler yapmasını, tuvalin orasını burasını boyamaktansa dünyayı izlemesini söyledik; gerçekten çok kızdı, hatta biraz ağladı; maalesef hiç umut olmadığından durum gerçekten kötüydü. Sonra Paris'e döndüm, bütün gün çalıştıktan sonra ilk defa hiç içmeden erkenden uyudum.

Yeni dairemi gördüm, gerçekten hoş bir yer. Aslına bakarsın Wabansia kadar hoş bir yer değil; ama doğru perdelerle, battaniyelerle ve mobilyalarla fena olmaz herhalde. Büyük, hoş bir odası, aynı zamanda da banyo olan çok, çok küçük bir mutfak var, banyosu yok; ama harika bir Notre-Dame manzarası var. Biliyorsun Nelson ben burayı bütün kalbimle sana adadım, bizim evimiz olacak burası. Seni tanımadan önce burada hiç yaşamadım, bu evde senden başka hiçbir erkek uyumayacak, sen de gelecek sene burada olacaksın. Bir gün geleceksin ve bu bizim manzaramız, şurası senin yemek pişirdiğin mutfakımız, şu da bizim yatağımız olacak.

Evet, bir gün. Ben o günü bekliyorum. Sık sık havaalanına nasıl gideceğimi, seni taksiyle eve nasıl getireceğimi, evde seni nasıl öpüp kollarında nasıl yatacağımı düşünüyorum. Evet, bir gün. Ve ben o günü bekliyorum, her gün.

Simone'un

9 Eylül 1948, Perşembe, Cezayir

Nelson, aşkım,

Burası tam da mektup yazılacak yer! Şu anda Cezayir'den altmış kilometre uzaklıktaki çok yüksek bir tepenin tam üzerindeyim. Aşağı-

daki yabancı ovayı, sahili ve denizi görebiliyorum; ovada bir sürü küçük köy ve dağın tepesinden aşağıya kadar uzanan mavi sedir ağaçları var. Tek kötü şey ise buranın kadınlarla, çocuklarla dolup taşması. Erkekler Cezayir’de kalıyorlar, sadece hafta sonlarında geliyorlar buraya, kadınlar tatillerini çocuklarıyla birlikte geçiriyorlar. Tanrım, orta sınıf bir Fransız kadını olmak ne kadar da korkunç bir şey! Sabahtan akşama kadar yaptıkları tek şey çocuklarını azarlamak; çocuklarsa hiç durmadan ağlıyor, üstlerini başlarını kirletiyor, sonra anneleri yıkıyor onları. Kadınlar çocuklarına bağırmadıkları zamanlarda da sadece örgü örüyor, çamaşır yıkıyor, dikiş dikiyorlar; örgü örerken ya da dikiş dikerken de sadece örgü örmekten, dikiş dikmekten, hasta çocuklarından ve kötü üvey annelerden bahsediyorlar. Tanrım! Bu kadar korkunç olduklarını hatırlamıyordum; çünkü bu tarz insanları çok sık görmüyorum. Ve şu anda tatilde olduklarını düşünüyorum da! Bu onlar için yılın en iyi zamanı! Ayrıca çocukları da annelerinin yanında tutmak da ne kadar aptalca bir şey, öyle sıkılıyorlar ki hiç durmadan ağlayıp, yaramazlık yapıyorlar, tabii sonunda herkes mutsuz oluyor.

Cezayir’de kuskus ve istakoz yiyerek, yeşil ve mor renkteki muhteşem denizi seyrederek iki gün geçirdim. İstakoz yemesen de olur; ama kuskusu mutlaka yemelisin. Seveceğinden eminim. Cezayir’i seveceğinden de. Sonra otobüsle çok hoş bir küçük kasaba olduğu söylenen Atlas’ın en dibindeki Blida’ya gittim; ama hiç de öyle değildi. Penceremden denizin ve ovanın üzerindeki en güzel günbatımını seyretiltim, senin tıpkı Arabistan’a benziyor dediğin kırmızıya çalan her türlü pembe vardı gökyüzünde. Sabahleyin erkenden bir taksi bizi Chréa’ya, uçsuz bucaksız sedir ormanlarının ve dağların arasındaki bu yere getirdi. Burada otel bulmamız gerçekten zor oldu. Hiç de rahat olmayan bir otel buldum; ama bahçesiyle bütün ovayı ve denizi gören terası çalışmak için biçilmiş kaftan. Her gün neredeyse altı ya da sekiz saat boyunca çalışıyorum, hem senaryo hem de kitabım çok iyi gidiyor. Açık havada, güneşin altında, harika bir manzaraya bakarak çalışmayı çok seviyorum. Tek kötü şey ise daha önce de söylediğim gibi etrafta dolaşıp duran kadınlarla çocuklar. Sen mektuplarını Cezayir’e göndermeye devam et; çünkü bir süre sonra oraya geri döneceğim.

Canım, bir keresinde bana eğer senin için ağlamayı bırakırsam beni sevmekten vazgeçeceğini söylemişti; sonunda iki ay tek bir gözya-

şı dökmedikten sonra bir gece Cezayir’de ağladım. Seni fena halde özlemiştim, o gece her şey öyle güzel ve öyle tatlıydı ki mutlu olmam gereken böyle bir gecede kalbim sızladı. Geceyarısı olduğunda bahçelerde, sessiz ve boş bulvarlarda dolaşıp tatlı tatlı ağladım. Ayaklarımın altında ıslıl ıslıl yanan Cezayir’i, muhteşem gökyüzünü görüyordum, ağaçların ve çiçeklerin kokusu içimi sızlattı, sana olan aşkıma her şeyiyle hissettim o an. Seni görmek istedim deliler gibi, sana, seni ne kadar sevdiğimi söylemek istedim. Bak şimdi söylüyorum; ama kelimeler kifayetsiz kalıyor.

Ah az kalsın sana küçük bir öykü anlatmayı unutacaktım! Bundan yıllar önce Tunus’ta yaşı, çirkin bir Arap bana neredeyse tecavüz edecekti. Dünkü olay o kadar da kötü değildi; ama Sartre’la akşam on bir sıralarında Blida’da küçük bir kafede otururken açık kapıdan kaldırımda bana gülümseyen bir Arabın oturduğunu gördüm; pantolonunu indirmişti ve yavaş yavaş ve sessizce büyük pembe bir şeyle oynayıp duruyordu. Sokak aydınlıktı, insanlar gelip geçiyor, hatta bazıları durup adama bakıyordu; ama o hiç rahatsız olmadan ısrarla devam ediyordu. Kafe kapanıyordu, bu yüzden biz kalkıp gittik. Adama ne oldu hiç bilmiyorum. Burası bir kadın için tehlikeli bir ülke.

Hoşça kal kocacığım. Seni öyle çok, öyle arzuyla düşünüyorum ki hem mutlu hem de mutsuz ediyor beni. Kimbilir belki de mutsuzluğu kenara itip sadece mutluluğu yaşamak çok daha iyi olur; ama beceremiyorum, ikisini de tatmak zorunda kalıyorum. Gözyaşları ve öpücükler içinde arzuyla öpüyorum seni. Söylesene neden bu kadar tatlısın?

Simone’ un

14 Eylül 1948, Salı

Canım kocacığım,

Aslında sana dün yazmak istemişim; ama dün birdenbire hiç de hoş olmayan bir şekilde hastalanıverdim. Galiba Cezayir şarapları ya da benim Cezayir şaraplarına olan düşkünlüğüm buna sebep oldu. Burada hiç viski yok, ee şarapları da bu kadar güzel olunca ben ne yapabilirim ki? Her neyse geçen gece bir de uyandım ki hasta bir köpek kadar hastayım. Lütfen hemen böbürlenme, yine o dondurmaları ya da hamsili şekerlerden yemişsindir deme. Yemedim. Burada bütün yemekler sanki sadece has-

ta mideler için hazırlanmış gibi. Ne ormanda ne de sahilde yiyecek hiçbir şey yok; bu yüzden başıma gelen hiçbir şeyi hak etmemiştim; bu yüzden çeneni kapa.

Yine de bir taksi tutup çam ormanları arasında, denizin tam üzerinde üç saatlik bir gezinti yaptım. Ama otele döndüğümde yatağıma yılgıverdim. Ne bir şey yiyebildim, ne çalışabildim, ne de yürüyebildim. Sadece kendi kendime ateş püskürerek biraz okudum, bol bol da uyudum. Bu sabahsa harika hissediyordum, şimdi de öyle. Sen nasılsın Nelson'ım? Geçen hafta hiç mektup göndermedin. Perşembe günü Cezayir'de postaneye gidip bir bakacağım. Artık gece oldu, gökyüzünde ay ve yıldızlar, ağaçların arasındaysa esip duran bir rüzgâr var. Denizin sesini duyabiliyorum, Chr  a'daki kadınlarla çocuklar gittiğinden beri öyle huzurlu ki burası. Derin bir kanyonda, maymunların, başka bir sür   hayvanın serbest  e yaşıdığı bir otel var. Birisi, kahvaltı ederken gelip kızarmış ekmeğimi öyle   abucak ön  mden   alıverdi ki korkudan   l  yordum. K    k olanlarsa omuzlarıma tırmanıp g  mleğimi yırtmaya   alıştı; kendi aralarında bir sür   oyun oynadılar. Deniz kıyısında eski bir Roma kasabasına gittim.⁽¹²⁰⁾ sakın sahilde k    k bungalovlar vardı, ben de masamı k    k teraslardan birine yerleştirdim (siz veranda diyorsunuz), b  t  n g  n   alıştım, sonra da denizde biraz serinledim (hayır, sen bana "y  zmeye denize girdim" dememi s  ylemiştin). Pontchartrain Lake'⁽¹²¹⁾de ıslak sa  ların ortadan ayrıldığında ne kadar   irkin, ger  ekten de ne kadar   irkin g  r  nd  ğ  n   hatırladım! Ama sonra yine eskisi gibi yakışıklı oluvermiştin. O yaramaz, şişman g  beğın nasıl? Biraz olsun k    ld   m   bari? Seni ilk tanıdığım zamanki gibi yakışıklı mısın h  l  ?

Burada hayat şöyle sakın ki, sadece iş ve manzara var. Ama ikisi de hoşuma gidiyor. Eminim, Cezayir'i seveceksin; ama Araplardan   zellikle Kuzey Afrika'dakilerden nefret edeceksin. Hindistanlılardan bile daha k  t  ler. Hep fakir,   zg  n, hasta,   irkin, hep yalancı ve d  zenbazlar. Arapların yanı sıra burada bir sür   Fransız asker ve komutan var, onlar da   ok iyi sayılmazlar. Burada hi   "s  m  rge" g  remezsın. Ger  ekten sinirleneceksin;     nk   s  m  rgeler ger  ekten   ok k  t  . Burada efendi, k  le fark etmiyor, herkes   ok k  t  . Ama manzara g  zel, g  neş hep parl  yor, kimse bizi, biz kimseyi tanım  yoruz, anlayacağın

temiz hava almak için ve iyi çalışmak için harika bir yer.

Artık ağlamıyorum, çok değil, sadece bir iki damla gözyaşı döküyorum. Çoğu zaman seni düşünürken üzülmemeye çalışıyorum, beceriyorum da. Büyük bir merakla mektuplarını bekliyorum. Onları özleyiyorum. Ama en çok da seni. Seni yine kendime özgü aptallığım, çılgınlığımla sevmeye devam ediyorum.

Simone'un

Algren 19 Eylül Pazar günü mektup yazmıştı; ama mektup Tunus'ta kayboldu ve çok sonra eline ulaştı. Mektubunda Algren bütün gücüyle çalışıp romanının yeni taslağını yayıncısına verdikten sonra kendi kendine bir haftalık bir tatil verdi; içti, barlarda gezdi, hatta kavga bile etti; ama bunlar onun için sıradan şeylerdi. Başka bir şey vardı ki o da kendini çok fazla yalnız hissetmesi ve bir kadına ihtiyaç duymasıydı. Son anda geceyi bir bayan arkadaşısıyla geçirmekten vazgeçip zor da olsa bu duygularına yenilmedi. Ama hâlâ onu arzuladığını biliyor, yapayalnız geçirdiği bu hayat onu çok mutsuz ediyordu. Bu ruh halini çok çabuk atlattı; ama bu olay Beauvoir'ı çok rahatsız etti. Endişe içinde Algren'i bu okyanus ötesi aşkın derinliği ve anlamı üzerine sıkıştırdı. (Bkz. 17Kasım ve 3 Aralık mektupları.)

20 Eylül 1948, Pazartesi

Nelson, aşkım,

Daha önce hiç mektuplarının gelmediği olmamıştı. İşte postada mektubunu bulamamak beni bu yüzden bu kadar endişelendirdi. Birbenbire beni terk ettiğin düşüncesiyle dehşete kapıldım; ama sonra kendi kendime bunun aptalca olduğunu, senin bu şekilde davranmaya-cağını söyledim. Ama belki de hastaydın ya da ölmüştün? Sakin olma-ya, sana önemli hiçbir şey olmadığını düşünmeye çalıştım; ama hemencecik sinirim bozuluyordu; bu mektubun eline geçip geçmeyeceğini de bilmediğimden şu anda bunu yazmaktan hiç zevk almıyorum. Sanırım çok aptalca davrandım. Biliyorum bu senin hatan değildi; ama içimdeki bu anlamsız korku yüzünden huzursuz günler geçirdim.

Ama yine de güzel günler geçirebilirdim. Sahildeki güzel bir yolculuktan sonra yeniden Cezayir'e döndüm. İki gün daha orada kaldım. Burada kâğıt paraların ne kadar büyük olduğunu sana söylemiş miydim? Tıpkı sihirbazın o büyük parasına benziyor. Eminim sen de hoş-

lanacaksın. Neden fakir ülkelerde kâğıt paralar bu kadar büyük oluyor hiç bilmiyorum.

Perşembe

Canım benim! Sonunda mektupların ve resimlerin geldi. Öyle mutluyum ki! Korkunç günler geçirdim. Pazartesi günü telgraf geleceğinden ve beni biraz olsun rahatlatacağından emindim. Ama hiçbir şey gelmedi, bu yüzden sana bir şey olmadığı halde hem mektuplarımın hem de telgrafımın sana ulaşmamış olması imkânsız gibi göründü. Hiç uyuyamadım, çalışamadım, yemek yiyemedim. Üç gündür korkudan ölüp ölüp diriliyordum. Lütfen bana bir iyilik yap, bana herhangi birinin, annenin, Conroy'un ya da polisten birinin, adını ve adresini ver, benim de onlara adımları ve adresimi ver ki sana bir şey olduğunda öğrenebileyim. Benim için bunu yapar mısın? Belki de günde iki defa postaneye gidip, telgraf geldi mi diye durmadan oteli arayıp da hiçbir şey bulamamanın nasıl bir şey olduğunu bilmiyorsundur. Sanırım, mektupların olduğu paket çok ağırdı, Fransa'da uçaklar grevde olduğundan Cezayir'de de posta çok düzenli işlemediğinden böyle oldu. Her neyse artık bunlara gülüp geçebilirim; ama tam bir cehennem azabı çektim.

Madem yaşadığım talihsizlikler hoşuna gidiyor söyleyeyim, başka talihsizlikler de yaşadım. Cezayir'den Kibele Dağları arasında çok güzel bir yere gittik. Kocaman kırmızı bir balkonuyla harika bir manzarası olan bir odam vardı. Son gün sabah sekizde çalışmaya başladığımda ilk önce sigaramın ortadan yokoldüğünü fark ettim. Çalışmaya devam ettim; ama sonra aniden birinin balkona kustuğunu fark ettim; hemen çantama baktım, param yoktu (çok fazla değildi), bavulumda da bir iki eksik vardı. Mavi kadife pantolonum, iki kazağım ki bir tanesi senin sevdiğin şu siyah kazağımdı, yoktu. Çok üzüldüm, ne yapacağımı bilemedim. Adamı "jandarmalar"a ihbar etmek istemediğimden, soyulduğumu söylemeden sadece birinin odama kustuğunu söyledim. Tam da orada büyük bir pazar kurulmak üzereydi, otel müdürü çok üzüldü, bunu yapanın muhtemelen uzaklardan gelen bir kasap olduğunu söyledi, bu adam iki odada birden kalmıştı, benim anahtarlarımı da alıp gitmişti. Adamı bulamadılar, yani eşyalarım pisi pisine gitti. Neyse, o küçük siyah kazaklardan yine alırım nasıl olsa.

Burada gerçekten harika bir pazar kuruldu. Chichicastenango'daki

kadar güzel ve tuhaf değildi; ama farklılıkları görmek açısından da ilginçti. Birincisi pazarda tek bir kadın bile yoktu. Neredeyse evden bile zor çıkan bu zavallı Arap yaratıklarıyla karşılaştırıldığında Hindistanlı kadınlar kraliçeler kadar mutlu. Pazarda sadece, sadece beyaz ya da gri olan kirli kıyafetler içindeki, kırmızı fesli erkeklerle, bir sürü deve, at ve hani senin sevdiğin şu küçük eşeklerden vardı. Daha sabahın erken saatlerinde bile yola bakan odam toz ve eşek kokmaya başladı. Herhalde pazarın en hareketli olduğu anlarda odada nasıl bir koku olduğunu tahmin edersin artık. Bazıları iki günlük yürüme mesafesindeki köylerden özellikle de buğday, arpa getirmişti. Öyle çok koyun, keçi ve sığır kestiler ki toprak kandan kırmızıya boyandı, her tarafa kemikler saçıldı. Buğday, et, meyve, sebze ve koyunlara bakmak Hindistan'daki pazarı gezmek kadar zevkli değildi; ama herkes öyle fakir ki et ve yiyecek bulmak onlar için ölüm kalım meselesi haline gelmiş, bu yüzden biraz da etkileyiciydi. Öğleden sonra arabayla dolaşmaya çıktığımızda otuz kilometre boyunca sırtlarında boş sepetlerle yavaş yavaş geldikleri o çok uzaklardaki yerlere dönen sıra sıra develer, katırlar gördük, harikaydı.

Kibele her yeri dağlarla kaplı küçük bir bölgede bir buçuk milyon insanın yaşadığı bir yer. Burada nüfusun yoğunluğu Avrupa'nın en kalabalık ülkesi olan Belçika'yla aynı. İlk bakışta terk edilmiş, boş, fakir, insan ayağının değmediği bir toprak parçasıymış gibi görünüyor, aslına bakarsan fakir de. Ama her dağın tepesinde bir köy var, kartal yuvasına benzeyen bir sürü köy. Bazılarını gezmeye gittim; ama gerçekten korkunçtular. Bu ne pislik! Sokaklar öyle dar ki neredeyse zor yürüyorsun. Hiç erkek yok. Erkekler uzaklarda para kazanıyor (çoğu da Fransa'da). Yani sadece kir pasak içinde çocuklar, yaşlı kadınlar görebiliyorsun, bazen kapılar ardında genç güzel bir kadın görür gibi oluyorsun; ama sonra hemen kapılarını kapayıveriyorlar. Birbirlerinin evlerine bile gitme hakları yok, günün en güzel vakti ise yarım kilometre uzaklıktaki vadinin tam dibinden su almaya gittikleri zaman. Fransızlar köyün tam ortasına bir çeşme yapmanın iyi olacağını düşünmüşler; ama yapımlarıyla köydeki kadınların çeşmeyi kırmaları bir olmuş; çünkü bu çeşme onları tek zevklerinden mahrum bırakacaktı. Anlayacağın bütün gün ekmek yapmak belki de bir kadın için kötü şey değil. Belki de en kötü şey senin gibi telgraflarıma bile cevap vermeyen bir yaramazı

sevecek kadar çılgın olmak. Tanrım! Aslında senden nefret etmeliyim.

Sonra dağlardan tekrar sahile, bu defa doğudaki Bougie tarafına gittik. Burada çok mutlu olacağımdan eminim; çünkü artık senin için endişelenmiyorum. Sana *Les Temps modernes* gönderiyorum; çünkü Gallimard'dakiler söylememe rağmen sana göndermemişlerdir belki de. Bromfield'le ilgili kısa bölüm hiç yayımlanmadı; maalesef Merleau-Ponty Bromfield'ın Fransızları yeterince ilgilendirmediğini düşündü, zaten çevirisi de korkunçtu. Şu anda Paris'te senin Polonya muhittini gösteren *Call North* filmi⁽¹²²⁾ gösteriliyor. Hemen gidip göreceğim bu filmi. Resimler için teşekkür ederim, gerçekten çok, çok güzeller. İkimizin fotoğrafını nasıl sevdim, nasıl sevdim bilemezsin! Canım sakın ölme olur mu? Seni mutlaka tekrar görmeli, tekrar öpmeliyim. Uzun mektubun için de teşekkür ederim, ayrıca varoluşçular adına da bizi bir kere daha savunduğun için sana teşekkür borçluyum. Mektuplarını Cezayir'deki "Saint-Georges" oteline gönder, artık endişelenmediğime göre hiç aksatmadan yazarım. Sakın çok fazla yaygara kopardığımı düşünme, senin bu uzun sessizliğin beni öyle korkutmuştu ki... Seni düşünürken içim mutlulukla, umutla dolduğu için öyle keyifliyim ki, tanrım fotoğraflarda ne kadar da hoş görünüyorsun! Lütfen kendine dikkat et ve kalbinin birazını bana sakla. Buna ihtiyacım var ve ben de bunu hak ediyorum. Hem aşkını hem de seni seviyorum kocacığım. Seni arzuyla öpüyorum.

Simone'un

Cerdan-Zale maçı hakkında ne düşünüyorsun? Bu yeni başlık Amerikalıların kulağına⁽¹²³⁾ nasıl gelir tam olarak karar veremiyorum. Durnadan uyuyarak, çalışarak ve poker oynayarak hoş bir yaşam sürüyorsun gibi görünüyor.

26 Eylül 1948, Pazar

Nelson, kocacığım,

Fotoğrafları çok seviyorum. Ama hani şu New Orleans'a gittiğimizde çektiğimiz ilk fotoğrafların hiçbiri yok, ama olsun bir gün bu işte de usta olacaksın. *The Temple Of Warriors* gerçekten çok etkileyici. Tanrım şu büyük fotoğrafımızda ne kadar da güzel gülmüşsün! Bu gü-

lümsemeyi tekrar tüm kalbimle hissedebilmeyi ne kadar çok istiyorum bilemezsin. Artık senin için endişelenmemek de harika bir duygu.

Bugün deniz kıyısında harika bir oteldeyim. İki gün önce Bost şu senaryo üzerinde benimle ve Sartre'la çalışmak için geldi; senaryo yazmak onun işi; Fransa'da (Hollywood'da da öyledir herhalde) senaryo için bir sürü insan birlikte çalışıyor. Aslında böyle çalışmak benim pek hoşuma gitmiyor, kendi başıma, kendi sorumluluğumla yaptığım şeyleri daha çok seviyorum. Evet, Sartre ve Bost'la çalışma, tartışma çok zevkli ve ilginç; ama böyle zamanlarda kimse gerçekten bir şey yapmıyor, böyle olunca da bir sürü insan, yapımcılar falan işe burnunu sokuyor; o yüzden de insan sanki kendi uğraşıp didindiği şeylerden geriye hiçbir şey kalmayacakmış gibi hissediyor. Ama bu işi zevk için değil de sadece dostluk hatırına ve para için yaptığımı sana da söylemiştim.

Otel hoş bir yer, boş sayılır, neredeyse tek müşterileri biziz. Her gün gidip yüzüyorum. Sabahları dört saat boyunca çalışırken masmavi denize bakıyorum, denizin ödülüm olacağını düşünüyorum hep. Bir an önce denize gitmek için sabırsızlanıyorum; ama çalışmaya devam ettiğim için de kendimle gurur duyuyorum. Camus'nün şu aralar en çok satanlar arasındaki romanı *Veba'yı* okudun mu? Amerika'da neden bu kadar çok tutuldu anlamıyorum. Aslında ben *Yabancı'yı* daha çok seviyorum; ama olur da okursan ne düşündüğünü bilmek istiyorum. Şu anda gerçekten muhteşem bir kitap okuyorum. Tanrım! Böyle kitaplar bulduğumda neredeyse yeni bir şeyler yazmaya cesaretim kalmıyor; Tolstoy'un *Savaş ve Barış*'ından bahsediyorum. Genç bir kızken bu kitabı sevmiştim; ama kitaptaki her şeyi de anlamamıştım; şimdi gerçekten muhteşem olduğunu anlıyorum. Olayları ve insanları böylesine ustaca, aynı zamanda bu kadar sade anlatabilmek. Sanki sanat değilmiş gibi görünüyor ki zaten gerçek sanat da tam orada başlıyor.

Pazartesi

Güzel bir akşam geçirdim. Otelde viski olduğunu keşfettik. Ne hücumdu! Paris'ten geldiğimden beri ki neredeyse üç hafta bitti dört hafta oluyor hiç viski içmemiştim, bu yüzden bütün akşam içtik. Sartre biraz sarhoş olmaya başladı. Güzel bir ayışığı vardı, yarım ay olmasına rağmen çok parlaktı. Tam gece yarısı olduğunda yalnız başıma denize girdim. Ay, tuzlu su, kanımda dolaşan viski ve kalbimde senin aşkınla

ne kadar da mutluydum. Hâlâ bu mutluluk geçmiş değil. Pencereimin altında denizin gürlemesini, gözlerimi açıp da ıslıl ıslıl parlayan denizi görmeyi, bütün gün boyunca o tuz kokusunu tekrar tekrar içime çekmeyi ne kadar seviyorum bilemezsin. Burada uzun kalmamamız ne kadar da kötü; ama çöl kumlarını da görmeyi istiyorum. En son üç yıl önce görmüştüm, tekrar görmek için de sabırsızlanıyorum. Sonra Ekim'in ortasında Paris'e dönmeliyim. Bu yüzden iki gün içinde Cezayir'e geri döneceğiz. Orada senden yepyeni bir mektup almayı umuyorum.

Hoşça kal. Köye gidip bu mektubu postaya vereceğim. Burada verandada oturup denizi izlemek çok rahat olurdu; ama aşk böyle bir şey işte. Sonra akşam yemeğine kadar çalışacağım. Sevdığım her şeyi seninle, senin aşkın sayesinde seviyorum. Günişığım, ayışığımsın sen benim. Hoşça kal tatlı kocacığım, en iyi dostum. Nelson'ım.

Simone'un

1 Ekim 1948, Cuma

Birtanem benim,

İşte yine Cezayir'deyim. Penceremden palmiye ağaçları, pembe mor çiçeklerle dolu bir bahçe, evler, çam ağaçları, gemiler ve masmavi bir deniz görünüyor. Usul usul esen bir rüzgârla yavaş yavaş sallanıyor palmiyeler. Senin şu sarı kâğıtlarını almış olsaydım kendimi mutlu hissedebilirdim; bu kadar düzensiz geldiklerinde onlara ne kadar da bağımlı olduğumu daha iyi anlıyorum. Çok meraklanmamaya çalışacağım; ama yine de biraz endişeliyim; çektiğim telgrafa ne telgrafa ne de mektupla cevap vermedin. Bunlar hiç senin yapacağın şeyler değil. İyice korkmaya başlamadan ve seni yeni bir telgrafa sıkmadan önce biraz daha bekleyeceğim.

Dün hayatımın en korkunç fırtınasına şahit oldum, evet Guatemala'daki yağmurdan bile daha kötüydü. Otobüsle sahilden yeni dönmüştük, daha yarım saat geçmeden öyle şiddetli bir yağmur yağdı ki yol göle döndü, bütün arabalar, otobüsler, kamyonlar yolda kaldı, kamyonlar çarpıştı. Gazetelerden gördüğüme göre işler pek iyi gitmiyor. Görüyorsun Ruslarla mücadele edebilelim diye Amerika bir ordu kurmamıza nasıl da "yardımcı" oluyor. Gereğinden fazla yardım ediyorlar. Söyle onlara biz bu tür yardımları sevmeyiz. Aslında Fransızların böy-

le bir savaşı girmek zorunda kalacağını düşünmek çok zor geliyor; Stalin'i de Wall Street'i de sevmezken insan ne yapacağını bilemiyor. Gerçekten pis bir iş değil mi? Meksika'ya ya da Chichicastenango'ya gitmek, tepemize bir atom bombasının indiğini duyunca da yorganı kafamıza çekmek istiyorum.

Biraz çalışmayı deneyeceğim; ama bugün kendimi korkunç hissediyorum. Sana da söylediğim gibi bazen bütün dünya, bütün yaşamım öyle üzerime geliyor ki kendimi candan atıvermek istiyorum. Galiba çok fazla çalışmak beni bayağı yordu. Başka şeyler yazmak istiyorum. Bir roman üzerinde düşünmeye başladım. Bir roman daha yazmak mutlu edecek beni, şimdiden kafamda bir şeyler belirmeye başladı. Ama önce bu kitabımı bitirmeliyim ki bu neredeyse aylar sürer.

Çalış, mutlu ol, yaz bana. Bağışla, gerçekten çok aptal bir mektup oldu bu. Sana sadece neler hissettiğimi yazdım; çünkü sen sadece hep arzuladığım sevgilim değil dostumsun da. Nelson, birtanem, seni çok seviyorum.

Simone'un

4 Ekim 1948, Pazartesi

Yaramaz kocacığım benim,

Bence sen aptalın tekisin, Atitlan Santiago'da olduğun kadar aptalsın. Dün mektubunu alınca yine endişelenmeye başladım. Hiçbir zaman neyin gereksiz olduğunu bilemezsin ki. Bilmen gereken tek şey varsa o da beni memnun etmenin, ne diyorsam onu yapmanın gerekli olduğudur. Yanında olsaydım bu kadar aptal, kalpsiz ve ahmak olduğun için sana çok ağır bir ceza verirdim. Ama şu anda seni hiçbir şekilde cezalandıramadığım için elimden seni affedip yeniden başlama için dua etmekten başka bir şey gelmez. Lütfen bir sonraki mektubunu "Poste restant", Nice'e postala. 20 Ekim'e kadar orada olacağım, sonra mektuplarını "11 Rue de la Bûcherie, Paris" adresine yollarsın. Orası benim yeni mekânım. O aptal kafanda her şeyi birbirine karıştırma. Bir de söyle bakalım *Les Temps modernes*'le battaniye eline geçti mi? Canım gerçekten sekiz aylıkken kafanın üstüne düştün mü? Öyleyse bu birçok şeyi açıklayacaktır.

İşte Cezayir gezimizin sonuna geldik. Bost gemiyle gitti. Sartre'la

biz de gelecek hafta uçakla gideceğiz. Senaryo sonunda bitti, bu işi de hallettiğim için mutluyum. İyi bir film olacak, tabi çekilirse. İyi olur mu acaba? Bu Allah'ın cezası şeyler hiç belli olmuyor. Neyse önemli olan artık kendi kitabıma vakit ayırıp, kadınların ne kadar garip yaratıklar olduğunu anlatabileceğim gün gün. Erkekler de kadınlar kadar garip-ler; ama ben erkekler hakkında yazmak istemedim. Sonra da güzel bir roman yazmak istiyorum, kafamda bazı fikirler var; ama çok uzun, zor bir iş olmasından korkuyorum. Kafamda hâlâ belirsizlikler var, ne olduğunu sana sonra birkaç ay içinde anlatırım.

Güneye gitmek zor olsa gerek. Üç yıl önce kendi başıma Ceza-yir'in, Tunus'un kuzeyini gezmiş, kumsallara, palmiye ağaçlarına âşık olmuştum, buraları yine görmek isterdim. Ama hava hâlâ sıcak, iyi oteller kapalı, otobüsler çok, ama çok yavaş. Herhalde sadece bir vaha göreceğiz, daha ötesine gitmeyeceğiz. Neyse çok da üzülmiyorum, burası da harika. Her sabah peceremden gördüğüm manzara mutlulu-ğun ta kendisi, böylesine ipeksi bir gökyüzü, etrafımda her şey mavi ve pembe, gecede müthiş bir Arap kokusu, Mississippi'deki günbatımının tadı... O kutsal anlarda bir gülüşünle mutlu ederdin beni. Bütün gün odamda çalışıyorum, kitap okuyorum. Yemeklerimi terasta yiyorum, hayatım seninki kadar huzur dolu. Biliyorsun huzuru özlüyorum. Pa-ris'e dönünce gerçekten kimseyle buluşmayacağımı, nasıl sen evde otu-ruyorsan ben de yuvamda oturacağım. Sen poker oynamaya gidince ben de viski içmeye gideceğim, sen bana gelince ben de sana gelece-ğim. Göreceksin canım bir dahaki kavuşmamızda bir Arap kadını ka-dar hoş, sessiz ve itaatkâr olacağım; ama bilirsin çok konuşurlar. Hâlâ *Binbir Gece Masalları*'nı okuyorum, eğlenceliler, biraz uzun masallar ama olsun. Sen bu kitabı okumuş muydun? Buradayken bu tüccarların, hırsızları hikâyeleri, seyahatları öyle gerçek geliyor ki.

Hoşça kal canım. Seni kalbimde güneye götüreceğim. Seni devele-rin, palmiye ağaçlarının arasında seveceğim. Herhalde hiçbir erkek bu kadar değişik yerde sevilmemiştir, özellikle de senin gibi evcimen bir genç için büyük bir şans olsa gerek bu. Nelson, senin kollarında sev-mek istiyorum seni. Bildiğim en iyi yer orası. Dudakların öyle sıcak, öyle tatlı ki, mon amour.

Simone'un

Birtanem,

Her zamanki gibi pencerenin yanında oturuyorum. Buradan bakınca palmye ağaçları, kumsal, deryalar kadar geniş bir ova, bembeyaz bir kent görünüyor. İri develerle, küçük eşekler gidip kirli sudan içiyorlar. O pek sevdiğin Arap kadınları beyaz, açık mavi, açık pembe elbiselere bürünmüş, peçeler takmış evler arasında süzülüyorlar. Evler o kadar alçak ki buradan bütün çölü, bütün kenti görebiliyorum. Bir binanın ikinci katında olmak demek Empire State'in tepesinde olmak demek. Burası Sahra'nın başlangıcı. Cezayir'deki otelin yöneticisi buradaki (Bou Saâda'daki) otelin yöneticisini arayıp bize bir oda vermesini rica etti, aslında otel hâlâ kapalı. Anlayacağın kendimi kraliçeler gibi hissediyorum. Bu bahçeli, teraslı, palmye ağaçlarının yanında bulunan küçük havuzlarla dolu güzelim otelde müşteri olarak sadece biz varız. Bu tam anlamıyla Araplara özgü yerde Fransıza rastlamak ne mümkün. Gece-lerse öyle güzel ki. Erkekler hasıra benzer bir şeyin üzerine uzanıp kahve ve naneli çay içiyorlar, kâğıt, domino oynuyorlar, Arap müziği sokaklarda yankılanıyor. Kadınlar evden çıkamadığı için sokaklarda sadece küçük kızlara rastlıyoruz. Yetişkin kadınlar gibi giyiniyorlar, öyle kadınsı bir şekilde konuşuyorlar ki insan kendisini cüceler ülkesine düşmüş gibi hissediyor, hatta bazılarının çocuk yanaklarında, çocuk ağızlarında makyaj bile var. Küçük kızlar dışında sokaklarda sadece her tarafı sıkı sıkı sarılmış kadınlar var. Ama sokağın birinde güzelim Uled-Nais var. Görsen çok hoşuna gider herhalde. Duyduğuma göre bir de hikâyesi varmış. Genç kızların evlenmeleri için gerekli parayı fahişelikten kazandıkları bir kabile varmış. Beş altı yıl kızlar bildiğin fahişelermiş, sonra da kazandıkları bütün parayı alıp kendilerine uygun bir koca buluyorlarmış. Hayatlarının geri kalanını öbür Arap kadınları gibi evden çıkmayarak, dışarı çıksalar bile sıkı sıkı örtünerek, bir erkek bile görmeden yaşıyorlarmış. Gençken, fahişelik ederken güzel oluyorlarmış, güzel giysiler giyiyorlarmış, ipeklere, gümüşlere bürünüp kapı eşiklerinde duruyorlarmış. Güzel genelevlerden gelen müziği dinleyip raks ediyorlarmış. Fransızlar onlarla bir gece geçirebilmek için özel odalara gidiyorlarmış. Ben oralara Araplarla gitmek isterdim; ama ya-

sak olduğu için hiç gitmedim, daha iyi oldu. Geceleri sokaklarda aylak aylak dolaşmak, erkeklerin yüzlerindeki arzuyu, kadınların gülümseyişini görmek, nane, tütsü ve esans kokusunu, bu Araplara özgü kokuyu duymak hoşuma gidiyor. Hâlâ durmadan çalışıyorum, kitabımı yazıyorum, yazacağım kitabın da hayalini kuruyorum. Hayal aşamasından sonrası, iş hayalleri kağıda dökmeye gelince zorlaşıyor; ama şimdilik güzel bir oyun benim için. Öğleden sonra daha da güneye ineceğim, çölün bir kısmını geçeceğim, kendime belirlediğim amaçtan zevk alıyorum. Biliyorsun bu kadar seyahat etmemin sebebi Paris'i artık gerçekten sevmememdir, Paris'ten böyle soğumak beni üzüyor da. Sen nasıl Şikago'yu seviyorsan ben de bir zamanlar Paris'i öyle seviyordum; ama şimdi Paris'ten uzakta olmayı yeğlerim.

Az kalsın şikâyetlerimi unutuyordum. Körler için hazırlanmış çirkin pullardan bıktım artık, ya güzel resimler gönder ya da hiçbir şey gönderme. Bu kötü oyunu anlamadım mı sanıyorsun? Elimden seni sevmekten başka bir şey gelmediği için seni bir kez daha affediyorum. İşte sana Arabistan'dan sevgimi yolluyorum canım, sınısıcacık sevgimi...

Simone'un

15 Ekim 1948, Cuma

Birtanem,

Marsilya'da sürekli seni düşündüm. Marsilya harika bir kent, bu kente yeniden âşık olduğum için mutluyum. Burada seninle uzun, upuzun bir tatil geçirmek isterim. Cezayir'den Çarşamba sabahı uçakla ayrıldım, yolculuk üç saatten az sürdü, her yer masmaviydi deniz, gökyüzü... Marsilya'nın benim için çok önemli bir kent olduğunu sana anlatmıştım. Burada bir yıl öğretmenlik yaptım. Paris'ten, anne babamdan, arkadaşlarımdan, iki yıldır tanıdığım Sartre'dan ilk kez ayrılıyordum. Yapayalnızdım; ama güneş ve kent çok hoşuma gidiyordu. Haftada iki kez dağlara çıkıyor, saatlerce deliler gibi yürüyordum. Burası kendi başıma yaşamayı, kendi ayaklarımdan üzerinde durmayı, kimseye herhangi bir şekilde bağımlı olmamayı öğrendiğim yer. Bir de Almanlar Paris'e girdiğinde işgal edilmemiş bir kente gelmek müthiş bir şeydi. Bağımsız olan ülkeyle işgal altındaki ülke arasındaki "sınır"ı nasıl geçtiğimi hatırlıyorum. Büyük bir maceraydı, geceleri kimi zaman yü-

rüdüm, kimi zaman bisikletle ilerledim. Bir yandan korkuyor, bir yandan da hem yasak hem de bu kadar tehlikeli bir şey yaptığım için kendi kendime övünüyordum. Daha sonraları ne zaman geziden dönsem Marsilya'ya geldim hep. Hep Amerikan filmleriyle Fransız gazeteleri olurdu, cennet gibiydi. Hatırlıyorum, son geldiğimde öyle fakirdim ki sadece kuru ekmekle içinde sarmısak olan çok berbat hardaldan alabiliyordum. Bir de içinde hiç süt olmayan, sadece renklendirilmiş buzdan ibaret dondurma alabiliyordum. Çok paran yoksa bunlardan başka hiçbir şey alamıyordun. Bütün dükkânlar tamtakırdı, hiçbir yerde hiçbir şey yoktu. Şimdi yeniden gelip de Marsilya'yı, büyük marketleri, her çeşitten yiyeceklerle dolu ferah dükkânları, hoş restoranları, barları, terasları görmek harika bir duygu. Kentin bir bölümü, benim en çok sevdiğim en eski bölümü Almanlarca harap edildi. Aslına bakarsan gelip de fahişelerle dolu dar sokakları, küçük marketi, yapış yapış suları, pizzacıyı, çok sevdiğim çevreyi bulamadığıma üzülmedim değil. Ama genelde bütün Marsilya olduğu gibi duruyor. Bütün gün etrafta yürüdüm, yüreğim ağzımda, unuttuğum şeyleri hatırlamaya çalıştım. Birkaç gün daha kalmak isterdim; ama Sartre'ın annesi acilen gelip Nice'te onun yanında kalmamı istedi, ben de gitmek mecburiyetindeyim. Orta sınıf için yapılmış, rahat, sıcak evlerin olduğu yarı şık, aptalca bir yerde yaşıyor. Oradan nefret ediyorum. Etrafta hiç hayat yok. Bana çirkin bir oda vermişti, bütün gün orada çalışıyorum. İyi kalpli bir kadın; ama korkunç bir burjuva, gerçi öyle değilmiş gibi görünmeye çalışıyor. Onu sadece yemeklerde görüyorum; ama bu bile yetiyor da artıyor.

Hâlâ eskisi gibi kibar bir adamsan lütfen bana sadece Parker 51'de kullanılabilen çeşidinden bir şişe mürekkep gönderebilir misin?

Pazartesi

Burada hayal edebileceğin en sessiz sakin hayatı sürüyorum, Wabansia'daki keçimin yuvasındakinden bile sessiz. Hiçbir yer bu sade, rahat ve sıcak evden daha huzurlu olamaz. Burada biraz daha kalırsam ölürüm herhalde. Zavallı Sartre hasta oldu. Böbreğiyle karaciğerinde bir sorun var, çok önemli değil; ama iki gün çok ağrısı oldu, hiç yataktan çıkmadı. Ben de evde annesiyle baş başa kaldım, günde bir saat yemeklerde birlikteydik. Onun dışında bütün zamanı odamda durmadan

yazarak, okuyarak, uyuyarak geçirdim. Tozlu bir rafta şans eseri Thurber'ın bir kitabını buldum. Çok garip buradaki insanlar (evin sahiplerinden bahsediyorum) sadece kazlar, tavşanlar, karnibaharlar hakkında yazılmış kitapları okuyorlar herhalde. Thurber'ın kitabının adı *Let Your Animal Alone*, bazı bölümleri çok komikti, bu bölümler daha önce *New Yorker*'da yayımlanmıştı. Üç gün önce Nice'teydim, kaliteli viski içtim. Postanede yaşlı André Gide'e rastladım. Gide'i biliyor musun? Geçen sene Nobel ödülünü alan yaşlı Fransız yazarı. *Günlük*'ünün çevirisi Amerika'da yayımlanmıştı. Uzun, sıkıcı bir kitap, daha çok burada ne olup bittiğini bilmeyen Amerikalılara göre. Durmadan Fransızlardan Fransa'daki hayattan bahsediyor, ilgini çekmez. Ama Gide eski zamanların önderlerindendi, özgürlük için, oğlancılığın serbest bırakılması için mücadele etti. Çok zeki bir adam, bazen de çok eğlenceli olabiliyor. Ama artık yaşlandı, gözlük, bir de yuvarlak yumuşak bir şapka takıyor. Onu görünce çok gülüyorum. Çok sıcak davranıyor; ama insanlarla üç dakikadan fazla konuşmamak gibi bir takıntısı var. Yaşlandığı için çok yorgun hissediyor.

Cennetin Çocukları adlı film vardı ya, hani beğenmediğin film, onu çeken, öyküsünü, senaryosunu yazan adam ölmek üzereymiş, gazeteden öğrendim. Çok ünlü, tatlı bir şairdi, hep Café de Flore'da, Deux Magots'da içerdi. Arkadaşlarıyla konuşurken camdan düşmüş,⁽¹²⁴⁾ birini taklit ediyormuş, geri geri yürümüş, cam da açılmış. Düşerken neon ışıklı bir reklama tutunmaya çalışmış; ama harfler elinde kalmış, düşüp kafatasını kırmış. Ne üzücü bir hikâye değil mi? Fransız gazeteleri Sartre'la yaptığımız Cezayir gezisi hakkında aptalca şeyler yazıyor. Yok trolleybüse, tramvaya binmemiz ne kadar şaşırtıcıymış, yok ben oteldeki yemeklerden, yataklardan hiç şikâyet etmemişim falan filan. Aydınların ne tür insanlar olduğunu sanıyor bunlar? Seni deliler gibi özledim, bir bunu bilsen yeter. Kollarında Jesse James dinleyişim geldi aklıma, ağlıyordum; çünkü Jesse James'i içimde bir ağlama isteğiyle hatırlayacağımı biliyordum. Sadece seni değil, kendimi de özledim böyle ümitsizce. Bizi özledim, bizi saran Şikago'yu, kalbimdeki o apansız, mutluluk dolu fırtınayı özledim. Bu gece öyle hüznülyüm ki. Nice'te artık hayat yok. Şu anda burada kiralamak için istediğin kadar ev ve daire bulabilirsin. Eskiden buraya varlıklı, yaşlı İngilizler gelirmiş, artık onlar öldü, şu anda buradaki İngilizler de zengin değil. Bu yüzden büyük

oteller kapatıldı, küçük evler harap durumda, yayla gibi sokaklar bomboş. Nice'in arkasındaki güzelim, kayalıklı dağlarda yürür, bisikletle dolaşırdım. Sonra da üstüm başım kirli, yorgun bir halde bu mavi, zarif kente varırdım. Ama artık yaşlandığımı hissediyorum, cinayet romanlarından da kitabımdan da sıkıldım. Paris'e gitmeyi istemesem de benim için değişiklik olacak. Fransa'da şu sıralar her şey çok kötü. Kimin haklı kimin haksız olduğuna karar vermek çok zor. Herkes haksız sanki, artık bu korkunç dünyada haksız olmaktan başka elden hiçbir şey gelmiyor sanki. Madencilerin grevi hakkında konuşuyorum. Haklılar, daha çok maaş almaları lazım; ama siyasi kaygılarla grev yapıyorlar, Fransız kömürünü batırmak kimseye yarar getirmez. Marshall Planı'nı savunmuyorum; ama bu plan olmaksızın Fransa ayakta kalamaz.

İnşallah mektubun Paris'e gelir. Uçak düşmezse yarın akşam orada olacağım. Dün İskoçya'da korkunç bir kaza olmuş, biliyor musun? Bazen sanki bana hayatımın son mutlu anını yaşatmışsın, öyle mutlu olmuşum ki bir daha hiç öyle mutlu olamayacakmışım gibi geliyor. Belki de yanılıyordum, inşallah yanılıyordum. Seni ne kadar çok sevdiğimi biliyorsun, değil mi?

Simone'un

23 Ekim 1948, Cumartesi

Birtanem, sevgilim,

Uçak düşmedi, ben de dün akşam yaptığım en güzel uçak yolculuğundan sonra Paris'e geldim. Nice'ten kalkınca doğruca yüksek tepelerin üzerine çıktık, bir saat kadar tepelerin üzerinde uçtuk. Yalnız yüksek doruklarda kar vardı. Tam üzerlerinden uçtuk, biraz korkutucuydu; ama harika bir duyguydu, Meksika dağlarının üzerinde uçarken hissettiğim duygudan da harika. Paris'te bir parça hüznün var. Sonbahar olmasına rağmen hava hâlâ soğumadı, güzel bir hava var. Yuvama gidince beni bekleyen mektubunu buldum. Evet canım ben ne dediğimi çok iyi biliyorum: 11 Rue de La Bûcherie'da oturuyorum. Fransızca bildiğini, bana da öğrettiğini düşünsene bir. Rue de La Bûcherie Quartier Latin'de çok eski bir sokak, masum insanları öldürmekle bir alakası yok, yani etrafta kasap falan yok. Benim sürekli adresim bu artık. Bir adresim olduğu için mutluyum. Artık mektupların buraya gelecek, bir-

gün gelecek sen de geleceksin. Öğleden sonra oraya yerleşeceğim, yüzünde ne kazandıysam hepsini oraya taşıyacağım.

Şu anda Deux Magots'dayım, yayıncın daha yeni önümden geçti. Çevirmenle her şey ayarlanmış, şu anda kitabın kısaltılmış kopyasını bekliyorlarmış. Bu kopya basılınca (son okuması da olur), bana uçak postasıyla gönderirsin. Bak bunu unutma, battaniyeyi alıp almadığını söylemeyi de unuttun zaten (Bu kez şaka yapıyorum, herhalde mektuplardan biri elime geçmedi.)

Pazar

Durmadan şu viski gönderme hikâyesinin senin tatlı yalanlarından biri olduğunu düşünüyordum. Mektupta "Louisiana'ya git, kendi gözlemlerinle gör," diye okuyunca çok şaşırdım, yine de itaatkâr bir Arap eş gibi gittim. Tanrım! Ne ustaca düşünülmüş, ne harika, ne güzel bir şeydi o öyle, canım kocacığım benim. Bonbonlar için, mısır için (niye Fransa'da böyle şeyler yok, anlamıyorum.) özellikle de enfes viski için teşekkürler. En iyisiydi, ne güzel bir eşya olduğunu hayal bile edemezsin: yatağımın yanındaki masanın üzerinde bir şişe viski. Şimdi kendimi gerçekten evde hissediyorum! Niyetim yemeklerimi evde yemek, o yüzden mısırı bu akşam yiyeceğim. Un fikri de harikaydı, unu kreplerde kullanacağım. Dün yerleştiğim bu odaya âşık olmaya başladım. Perdeler, panjurlar için birkaç dükkâna gittim, e artık bunlara ihtiyacım var. Burası bana uygun ferah ve neşeli, muhit çok güzel. Pencereden bakınca Seine'le, "les quais"⁽¹²⁵⁾ görünüyor. Evin arkası West Madison'a çok benziyor, terk edilmiş erkekler kaldırımlarda oturuyor, bir sürü dar sokakla, küçücük dükkânlar var. Bu kapalı sonbahar havası bana gençliğimi hatırlatıyor, o zamanlar sonbahar demek okula geri dönmek demekti, arkadaşları, öğretmenleri görmek demekti, severdim o günleri.

Fransa'da durum her geçen gün daha da kötüleşiyor. Madenciler bir daha çalışmamaya niyetli görünüyorlar, birçok yönden haklılar da. Hükümet de ayak diriyor, korkunç olaylarda birçok insan (özellikle işçiler) ya yaralandı ya öldü. Her şey hem üzücü hem aptalca.

Ben de dağları sevdiğim için bana günlerce uyku uyutmayan şu olayı duydun mu? İki profesyonel dağcı dünyanın tırmanması en zor zirvesine tırmanmaya çalışıyorlarmış (daha önce bunu sadece iki kişi başarmış). Tam zirveye yaklaşmışlarken nedendir bilmiyorum sırt çan-

taları düşmüş. Sırt çantalarının içinde halatları, kargıları, tırmanmak için ne gerekiyorsa varmış. Yiyecekleri, battaniyeleri, kalın giysileri de çantalardaymış. Kayalarla dolu o bölgede öylece kalakalmışlar, ne inebiliyorlarmış ne çıkabiliyorlarmış. Orada o dondurucu soğukta beş gün beş gece geçirmişler. Arkadaşları haberi duyar duymaz onların yanına gitmeye çalışmış; ama kar ve buz yüzünden gidememişler, sonra da başka bir yoldan onların daha yükseğine çıkıp oradan aşağıya inmeyi denemişler. Düşünsene beş gün hiçbir şey yememişler, hiç uyumamışlar. Arkadaşları onlara ulaşınca birazcık yemek yiyip aşağıya kendi başlarına inmişler. Şu anda hastanedelermiş. Güçten düşmüşler, vücutlarının bazı kısımları donmuş. Sevgilim sen öldürdün de böyle bir yere asla çıkmazdın seni akıllı, kurnaz timsah seni!

Pazartesi

Dün akşam Sartre'la ben Pont Royal Bar'da oturuyorduk, Koestler geldi. Altı aydır Filistin'de, ilginç tek bir şey bile anlatmadı. Onunla arkadaş olmak istemiyoruz, bu yüzden hem az konuştuk hem de ona konuşma fırsatı vermedik. Kocaman bir köpeği var, köpeği halıya kustu sonra da kustuklarını yedi. Hem köpeğinden hem de Koestler'dan öğrendim, az kaldı ben de kusuyordum. Bir daha hiç görüşmeyiz artık.

Yuvam öyle güzel, viski öyle enfes ki. İşe isteyerek gittim, kendimi iyi bir kız gibi hissettim. Seni hak ettiğin gibi seviyorum, belki de birazcık daha fazla. Teşekkür ederim kocacığım, viski bana verdiğin en güzel hediye. Küçük kırmızı müzik kutusu da harikaydı, kutuda Şikagolu sevgini de hissettim. Bu sevgi viskiden de güzeldi. Sen benim en sevdiğimsin, birtanem.

Simone'un

Not: Bir daha içinde *asla*⁽¹²⁶⁾ geçen bir başlık seçme. *Sabah Asla Olmasın* güzel de *Hiç Ölmeyen Maymun* sence biraz fazla değil mi?

1 Kasım 1948, Pazartesi

Birtanem sevgilim,

Dünden beri tatildeyim sanki. Kütüphaneye gideceğime evde oturup şömineyi yakıyorum, çay yapıyorum, çalışıyorum, çalışıyorum.

Küçük yuvamı gitgide daha çok sevmeye başladım. Duvara asmak için kaliteli iki resim aldım, güzel bir koltuğum, gardrobum var artık. Öğle yemeğine, akşam yemeğine arkadaşları çağırıyorum, onlara enfes yemekler pişiriyorum, en çok da konserve sebzeyle soğuk domuz eti sunuyorum misafirlerime. Konserve açacağını kullanmayı bir türlü beceremiyorum, iki tanesini kırdım bile. Yalnız bir kadın için çok zor bu hayat, konserve kutularını açacak, eve bakacak bir kocaya ihtiyacım var.

Şu çirkin kadınla bir akşam geçirdim, senin yazdığın hikâyeye bayılmış. O kadar çok insan hikâyenden övgüyle söz etti ki inanamazsın, gerçi çevirisine de çok şey borçluyuz. Çirkin kadının sağlığı çok kötü, bütün sorunları beyninden kaynaklanıyormuş, öyle diyor. Hiçbir şeyi yutamıyor, bazen ağzındaki suyu bile yutamıyor. Bacakları, kalçaları buz kesiliyor, bayılıyor, saatlerce şuursuz yatıyor. Doktor hiçbir şey yapamayacağını, bir psikiyatriste gitmesi gerektiğini söylüyor; ama kadın gitmemekte kararlı. Bütün yaz annesiyleydi, annesine çocukluğundaki gibi muhtaç. Kadıncağızı korkutuyor, mutsuz ediyor, neredeyse aklını kaçırarak. Yazdığı roman hiç iyi değil; ama hayatta tutunacak başka bir şeyi kalmadığı için romanın kötü olduğunu söyleyemiyorum ona. Hâlâ bana âşık. Çok inatçı. Artık beni o kadar sık görmüyor, bu da inatçılığının bir göstergesi herhalde.

Salı

Kuaförden yeni geldim, saçımı öyle güzel topladı ki. Şu anda Flore'da oturmuş sana bu mektubu yazıyorum. Buraya öğleden sonraları epeydir gelmemiştim, birçok anım yeniden canlandı. Hava çok soğukken burada soba yanardı, herkes sobaya yakın oturmak için uğraşırdı. Ben sabahları erkenden gelip en iyi yeri kapardım. Alman askerleri hiçbir zaman Flore'a girmediler, nedendir bilmem. Şu anda herkes İngilizce konuşuyor. Bugün Şikago için büyük gün, herhalde Wallace'a oy vereceksin. Herkes Dewey'nin kazanacağını biliyor, heyecanlanacak mısın? Harry'nin Bari'na gideceğim. Çoktan duvarlara eyaletleri gösteren panolar astılar bile, sonuçları öğrenir öğrenmez panolara yazacaklar. Herhalde bir sürü Amerikalı orada olur.

Şu anda Paris entelektüel hayatının en çok konuşulan şeyi Camus'nün başarısızlığı. *Veba*'ya dayanarak uzun, iddialı bir oyun yazdı, Paris'in en ünlü tiyatrosunda sahneletti. Son provasına gitmedim; çün-

kü bütün kadınlar gece elbisesi, bütün erkekler de smokin giymişler. Sartre da ben de böyle şeylerden nefret ediyoruz. Oyuna giden bütün arkadaşlarımız gazetelerle aynı şeyleri söylediler. Oyun inanılmaz bir fiyaskoymuş. Tanrım bu insanlar ne kadar acımasız, ne kadar kötüler! Camus başarılı olamadı diye hepsi sevinçten deliye döndü. Sartre'ın da sevindiğini sanıyorlar. Yazarların normalde birbirini kıskanmaması, birbirinden nefret etmemesi; ama iş tiyatroya gelince herkesin herkese düşman kesilmesi ne garip!

Mektubun birkaç saat önce geldi. Evet sitemkâr bir kurbağayım; ama biliyorum çalışman, kitabını en güzel hale getirmen lazım. Mektup yazmanın yerine getirilmesi gereken bir zorunluluk olmasını istemiyorum. Bütün zorunluluklardan nefret ediyorum, aşktaki zorunluluklar da hepsinden beter. Canın ne zaman istiyorsa o zaman yaz canım, iyi çalış, tatlı, evcimen bir delikanlı ol, buradaki minik kurbağanı unutma. Bence Mississippi'de yaşadığımız şeyle aptallık değildi. Bence suların üzerinde süzülme, kendimi mutlu etmek, sevdiğim adamı mutlu etmek hayatımda yaptığım en akıllıca şeylerdi.

Her zamanki gibi sevgiyle...

Simone' un

8 Kasım 1948 Pazartesi

Canım,

Mektubun bu sabah geldi. Senden haber almayalı uzun süre oldu, araya tatil girdi, herhalde ondandır. Toussant yortusu için düzenlenen eğlence hiç de güzel değildi. O gün, sadece içi kararmış, yaşlı kadınlar, ellerinde hüznün kokan çiçeklerle mezarlıklara giderler. Çocuklar için, diğer insanlar için hiçbir şey yapılmaz. "Bir zamanlar şirin, küçücük bir kızken, bir resim alırdın," diye başlayan hikâyeyi çok beğendim.

İşte Truman kazandı. Buradaki herkes çok şaşırdı, heyecanlandı, mutlu da oldu. Truman'ın kazanması gerçekten iyi bir şey mi? Buradaki Liberal Amerikalılar çok sevinmişe benziyorlar, niye acaba? Buradaki durum o kadar da iyi değil. RPF büyük bir zafer kazandı, adayların çoğu parlamentoya seçildi, KP elindeki bütün sandalyeleri kaybetti, grevler yüzünden olsa gerek.

Bütün hafta hava harikaydı, biz "Aziz Martin yazı" diyoruz buna.

Ama bugün hava bozdu, soğudu. Yoğun bir nem var. Kar ha yağdı ha yağacak. Kış geldi artık. Hayatımda bir değişiklik yok. Chichén Itza’da gördüğümüz inatçı karıncalar gibi durmadan çalışıyorum, o karıncaları hatırladın mı? Sartre Kilise tarafından resmen lanetlendi, artık bütün katoliklere Sartre’ın kitaplarını okumak yasak. Gazetelerde bu konuyla ilgili bir sürü şey yazıldı, bazıları çok komik. Ama bir önemi yok.

En sonunda tiyatro binasına gittim. Dansçıları seyrettim, bale mi, İngilizce’de ne denir bilmiyorum. Bu gösterinin provasını izlemiştim, dansçıların çalışmasına bayılmıştım. (On beş yaşında harika bir kız vardı. Hiç şımarmamış, böylesine genç ve güzel.) Çirkin, pis kıyafetler içinde her hareketi tekrar tekrar yapışlarını izledikten sonra onları güzelim sahne kıyafetleri içerisinde sahne ışıklarının altında gösteriyi sunarken görmek hoşuma gitti. Şu sıralar Paris’te sunulan en pahalı, en seçkin görsterilerden biri. O kız çok tatlıydı, biraz utangaçtı, yalındı. İnsanlar alkışladığında gülümsüyordu. Ama ben yine de bu tür eserlerde bir anlam göremiyorum. Ben daha çok oyunları, filmleri, komedileri seviyorum. Sen izleseydin kesinlikle sıkılırdın.

Kadınlar hakkında bir yığın sıkıcı, aptal kitap okuyorum, Lawrence’ın romanlarını yeniden okudum. Çok sıkıcı, hep aynı seks hikâyesi. Kadın aşığına boyun eğip kendi benliğini öldürüyor ki mutlu olabilsinler, aşık da Lawrence’ı çok andırıyor nedense. Ben kendi benliğimi öldürmedim; ama ikimiz de mutluyuz değil mi? Yine de Lawrence bazen aşk hayatının gerçek sıcaklığını, kimsenin ağzına almaya bile cesaret edemeyeceği şeyleri anlatıyor. Biraz daha basit olsaydı bence daha etkileyici, daha sıcak olurdu. *Kanatlı Yılan*’ın başlangıcında Meksika’da bir boğa güreşi anlatıyor; ama Lawrence bu olayı ne senin ne de benim hissettiğimiz şekilde anlatıyor. Lawrence hakkında herhangi bir düşünce var mı?

Kitabının bir kopyası işimizi görür, sen elini çabuk tut yeter. Gazetelerden kesip gönderdiğin şeyler için teşekkürler, ben kendi adıma her şeyi çok iyi anladım. Teşekkürler.

Yeni bir mektup yazmadan önce senin mektubunun gelmesini bekledim, işte bu yüzden bütün hafta yazmadım. Yalnız, çok uzakta hissettim kendimi. Umarım yüreğinde yitip gitmiyorumdur. Bir gün beni uyandıracaksan uykuya dalmak umrumda değil; ama ölmekten nefret ediyorum. Sen benim yüreğimde bütün canlılığınla, olduğun gibi du-

ruyorsun. Seni bu kadar özlemek kalbimde ne büyük bir sızı, bir bil-
sen. Nelson seni seviyorum.

Simone'un

12 Kasım 1948 Cuma

Birtanem, sevgilim,

Bugünlerde Paris'te hava çok tuhaf. Sabahtan akşama kadar ortalı-
ğ sürekli kalın, gri bir sis kaplıyor. Gece de öyle yoğunlaşıyor ki ara-
ba kullanmak çok tehlikeli bir hal alıyor. Evlerin içine bile giriyor bu
sis, mesela kütüphane sis altındaydı. Ara sıra güneş yüzünü gösteriyor
aralardan. Sabahları yuvamdan çıkıp Seine kenarında yürümeye bayı-
lıyorum, harika bir duygu.

Dün tatildi. Yirmi yıl önce 11 Kasım'da savaş bitmişti, biz kazan-
mıştık, her yerde kutlamalar vardı. Bir de bu yılki halimize bak! Rad-
yo istasyonunda bir röportaj için yolum Champs Elysées'ye düştü. Yo-
lun iki yanında da bir sürü insan vardı, ana kaldırımında arabalar dolusu
polisler dışında kimse yoktu. Bir tarafta ellerinde bayraklarla "La Mar-
seillaise"i söyleyen insanlar vardı. Bunlar sol kanattan insanlar, daha
çok son savaşta çarpışan askerler, ellerinde yapma güvercinler taşıyan
kadınlarla çocuklar. Bulvarın ortasından yürümeleri yasaklanmış, bu-
na çok kızmışlardı. Zafer Kemerine ne yaklaşınca içi polis dolu arabalar
onları durdurmak için üstlerine gelmeye başladı. Hepsi korktular, çün-
kü yanlarında çocuklar vardı, sonra daha da öfkelenildiler. Kaldırım bo-
yunca uzanan çitleri tekmelemeye başladılar, daha ilk tekmede polis
üstlerine atladı. Çoğu yaralandı, kimisinin durumu ciddi görünüyordu.
Tanrım! Polislerin insanlara, insanların da polilere karşı duyduğu bu
nefret nedir böyle! Hatırlar mısın polisler grevi durdurmak için maden-
lere girmişlerdi de madencilerden birini öldürmüşlerdi. İşte bu yüzden
onlara duyulan nefret iyice kızıştı. Ama onların sokaktaki insana duy-
duğu bu nefret niye? Sonra ben uzaklaştım oradan. Daha da büyük
kavgalar çıkmış, polis adamın tekini bacağından vurmuş, gazetecileri
bile dövmüşler. İşte, Paris öfkeyle çalkalanıyor. Bence hükümet güçlü
olduğunu, komünistlere karşı durmak için de Gaulle'e gerek olmadığı-
nı göstermek için çatışmaları bilerek körüklüyor. Sebebi ne olursa ol-
sun ortam çok kötü.

Truman-Stalin görüşmesine bel bağladık. Bu görüşmenin Fransızlar için önemi büyük, böylece komünistler Marshall Planı'na karşı o kadar katı bir muhalefet yapamayacaklar. Belki sosyalistlerle komünistler arasında bir dayanışma kurulur da de Gaulle'ü denetleyebilirler. Rousset, Sartre, ben ve daha birçokları yine RDR için çalışmaya başladık, işler iyi gidiyor. Daha önceleri komünist çizgide olan bir gazetemiz var. Şimdi burada anlatamayacağım sebeplerden komünist personel işten ayrılmış, gazetenin başı RDR'den. İşçilerin okuduğu, çok gözde bir gazete. İlerde haftalık bir dergi çıkarmaya niyetliyiz, yazarlar hazır. Tek ihtiyacımız para. Bize verecek beş bin doların var mı? Daha fazla da olabilir. Bu sadece bir başlangıç olacak. Wallace hakkında söylediklerinden o konuda çok umutsuz olduğunu anladım; ama her şey yaşanmalı.

Canım sana şeker kamışlarının ne harika olduklarını anlatmadım. Önce kutuyu açamadım, çok uğraştım; ama sonra yiyince herkes öyle beğendi ki bütün kutuyu yemek istedi. Hatta Sartre'la Rus arkadaşım kavgaya bile giriştiler. Neyse biraz kaldı bana. Viskiye ortalığa çıkarmayıp hepsini kendim içtim. Tanrım ne çabuk bitti!

Cumartesi

Bugün, Perşembe günü olanları protesto etmek için greve gidildi. Ne otobüs, ne tramvay vardı, taksi bile zor buldum. Ne aptalım, hiçbir şeyin farkında olmadan kütüphaneye gittim bir güzel. Sabah dokuzda nasıl olduysa taksi buldum, bütün sabah çalıştım. Öğle yemeği için Sartre, Rousset, bir de Hindiçinli adamla buluşacaktım. Sözleştiğimiz Hindiçini lokantası biraz uzaktaydı. Taksi aramaktan, otobüs aramaktan başım döndü, daha ne olup bittiğinin bile farkında değildim. Sonunda yürüyerek gittim. Enfes bir Hindiçin yemeği yiyip Fransız sömürgelelerinden bahsettik, Uzak Güney'dekinden bile korkunçtu anlatılanlar. Martinik'ten yeni gelen bir arkadaşım var. Oraya vardktan iki gün sonra orada bazı Zenci tanıdıkları olduğunu, onlarla dostça görüştüklerini, sokaklarda onların arabalarıyla gezdiklerini öğrenince kimse onlarla konuşmak istememiş, onlara verilen arabayı da geri almışlar (Kocasının etnografya ile ilgili resmi bir görevi varmış). Bu sıralar bir çalının altında ya da bir bataklıkta önemli bir zencinin cesedini bulmak sıradan bir olay haline geldi. Madagaskar'daki kokunç olayları duydun mu? Ayak-

lanmada öldürülen yüz elli beyaza karşılık doksan bin zenciye katletmişler. Fransa'da uzun süredir bu kadar utanç verici bir şey olmuyordu.

Hep sana sadık, tatlı bir eşim ben. Artık yaşlı, heyecansız, cinsiyet duygusunu yitirmiş bir bakire gibi yaşıyorum. Bu bana uymuyor; ama bu tuzağa beni sen düşürdün. Artık kendime bir koca bulmalıyım, tabii ki sen olmalısın bu kişi. Seni yaşlanmış, ama genç sevgimle öpüyorum, kocacığım.

Simone'un

17 Kasım 1948, Çarşamba

Nelson biricik kocacığım,

Mektupların yeni geldi, yeni yazdığın ve kaybolan mektup. Sinirlerim bozuldu, artık çalışmıyorum. Cezayir'e yolladığın mektubun Tunus'e gitmesi ne büyük saçmalık. Postacı delinin tekiydi zaten ya da biraz sorumsuzdu. İşte bu yüzden Cezayir'deyken o kadar huzursuzdum. Benimle öyle yakın, öyle güvenle konuşuyorsun ki içim sızlıyor, ne kadar uzakta olduğun geliyor aklıma. Hep içimde hayatınla ilgili her şeyi anlatmadığına dair bir şüphe vardı; ama şimdi her şeyi anlattığını anladım. Hep aynı eski sorun: Bir kızla yatarsan umrumda olmaz; (aslında umrumda olur; ama önemli değil) ama özgür değilsen kızın kendisi yüzünden bunu yapmak zordur. Sana mutluluk vermeden, senin yanında olmadan özgürlüğünü, en azından bir kısmını elinden alıyorum. Benim bir suçum yok, biliyorum; ama bence bu hiç adil değil. Beni unutmanı da dileyemem; çünkü çok seviyorum seni, yalnız ve üzgün ol da diyemem sana; çünkü seni çok seviyorum. Sana son mektubumda da anlattım, bazen bir erkekle sevişmemek bana zor geliyor; ama bir kadın için daha farklı bir şey bu.

Bir kadın bir erkekten daha kolay dayanabilir bu duruma. Neyse zaten Paris'te sevişmek istediğim bir adam tanımıyorum. Senin duyduğun ihtiyacı çok iyi anlayabiliyorum. Canım sadece bana her zaman doğruyu söyle. Karı koca olduğumuz kadar arkadaş da olmalıyız. Seni böylesine bir yalnızlığa iten bu uzak aşktan bir gün sıkılsan bile yakın arkadaşlar olarak sürdürmeliyiz ilişkimizi. Birbirimize güvenmeli ve hep açık konuşmalıyız. O mektubuna hiç cevap veremediğim için üzgünüm. Çok uzun bir zamandan önce yuvama gelemeyeceksen ben

oraya gelirim; belki Haziran'da belki de Temmuz'da. Uzun ya da kısa bir zaman sonra hiç fark etmez yine birbirimizin kollarında mutlu olmalıyız. Daha sonra bu konuyu ayrıntılarıyla konuşmalıyız. Seni deliler gibi özledim.

Sanki seni uzun, yorucu bir yolculuktan sonra karşımda buluvermişim gibi uzun uzun öpüyorum. Seni seviyorum.

Simone'un

Rus arkadaşım Olga'yla Montmartre'a gittim, bu kartları oradan aldım senin için.

22 Kasım 1948 Pazartesi

Zavallı sevgilim,

Değişiklik olsun diye bugün güzel bir mektup yazayım dedim; ama değişik hiçbir şey olmuyor, rüyalarımı bile hatırlamıyorum. Sokaklar buz gibi, kapkaranlık, ruhum da böyle. Öyle güzel çalışıyorum ki herhalde aralığın ortasında kitabımın ilk bölümünü bitirmiş olacağım. İkinci kitabım üzerinde çalışırken bu kitabımı bastıracağım. Kocaman bir kitap olacak! Bugün gazetenin birinden, "Erkekler hakkında ne düşünüyorsunuz?" diye sordular. Philip Rahv⁽¹²⁷⁾la senin hakkında aynı şeyi düşünmem mümkün mü? "Yakışıklı bir adam" bir kadın için yakışıklı bir şey olabilir; ama ben "yakışıklı bir adam" derken tam olarak ne kastettiğimi nasıl açıklarım? Ben de dediğin gibi boş yere çenemi yormadım. Geçen Cumartesi kız kardeşimle kocası Saint-Germain-des-Prés'deki gece kulüplerini gezdirmemi istediler, Paris'e on beş kilometre uzakta oturuyorlar; ama hâlâ taşralılara benziyorlar. Onları kendim bile hiç gitmediğim yerlere götürdüm, kendimi taşralı genç bir kız gibi hissettim. Önce kutu gibi evimde akşam yemeği yedik, çok güzel yemek pişirdiğimi söylediler. Halbuki, soğuk sosla domuz eti, pastaneden alınmış kek ve bezelye konservesiyle et yedik. Konserve kuttularını eniştem açtı, o yüzden yemek fiyaskoya dönüşmedi. Yemekten sonra birkaç mahzen dolaştık. Bir tanesinde kaliteli caz çalıyor, bol pantolonları içerisinde genç, zayıf kızlar şeytan gibi dans ediyorlardı. Öbüründe iğrenç bir viski içtik. İrlanda viskisiymiş; ama Fransız yapımı bile değildi bence. Kıyamet gibi bir kalabalık vardı, Allahtan rezervasyon yaptırmıştık.

RDR iyi işler yapıyor. RPF (Gaulle'cüler) aptal bir miting düzenlemiş, Malraux'yu çıkarmışlar, entelektüel özgürlük hakkında konuşuyorlardı. De Gaulle'ün kanun olduğu bir yerde entelektüel özgürlüğün nasıl sağlanacağını hayal edebilir misin? Neyse ki de Gaulle kanun olamayacak. Şu son zamanlarda aptal aptal konuşup duruyor. Neyse ki Amerika ona sert çıkıyor, bu iyi; çünkü Amerika desteklemese hiçbir şey yapamaz. Ne aptal bir kukla o. Aralığın ortasında RDR'in entelektüel üyeleri olarak büyük bir miting düzenleyeceğiz. Fransız ve yabancı yazarlar, ressamlar falan katılacak. Wright bir konuşma yapacak, belki benim de bir konuşmam olacak; ama henüz emin değilim, biraz korkuyorum galiba.

Her şeye rağmen bugün içime yine bir umut doğdu, seni tekrar öpebilme, seninle yeniden mutlu olabilme umudu bu. Buraya gelsen çok eğlenirsin. Kendini Meksika'daki gibi -turistmiş gibi- hissetmezsin. Amerika nasıl bana bir şeyler öğrettiyse, Paris de sana bir şeyler öğretecektir, eminim. Amerikalı yazarlarla sanatçıların Paris'te neler hissettiklerini, nasıl davrandıklarını görmek hem çok tuhaf hem de ilginç. Paris'i hem seviyorlar hem de tedirginler. Bu gerçek bir tecrübe olsa gerek. Sen de bir gün yaşamalısın bu tecrübeyi. Bir daha düşün.

Hoşça kal canım. Her zamanki gibi Simone Nelson'u seviyor...

Simone'un

23 Kasım'da ve 8 Aralık'ta Algren 23 Eylül'de yazdığı kararsızlıklarla dolu mektubundaki acı dolu düşüncelerini daha da belirginleştirdi. Sürdüğü hayattan mutlu değildi, yalnızlıktan, yaşadığı bu entelektüel kopukluktan bıkmıştı, bir süreklilik, bir sığınak, evlilikteki gündelik telaşları arıyordu. De Beauvoir'a duyduğu sevgi azalmamıştı, aksine ona duyduğu sevgiyi daha önce hiç tatmamıştı, bir daha da hiç tatmayacaktı.

Kadınlığının Hikâyesi'nde (Gallimard, 1963, s. 232-234) bu mektupların bazı bölümleri şöyle geçer:

Her hafta posta kutumda Şikago damgalı bir mektup buluyordum. Ceza-yir'deyken Algren'den neden o kadar az mektup geldiğini anlamıştım. Adrese Ténés yazacağına Tunus yazıyormuş çünkü. Mektuplar ona geri gidiyor, o da yeniden postalıyormuş. Mektup iyi ki kaybolmuş; çünkü Cezayir'deyken elime geçseydi çok üzüldümdü. Wallace'ın kampanyası için mitinglerde konuşurken genç bir kadına âşık olduğunu yazmış. Kadın kocasından boşanmak üzereymiş, Algren de onunla evlenmeyi düşünmüş. Kadın kendini sor-

guluyormuş, bu yüzden iç hesaplaşması bitene dek böyle bir ilişkiye girmek istememiş. Mektup en sonunda Aralık'ta elime geçtiğinde artık görüşmüyordı. Ama Algren neler hissettiğini ayrıntılarıyla anlatmış mektubunda:

Bu kadınla bir ilişkim olmayacak, benim için hiçbir şey ifade etmiyor; ama bu iki üç aydır benim için temsil ettiği şeyleri hâlâ istediğim gerçeğini değiştirmiyor. Kadınımla, belki de çocuğumla birlikte yaşayabileceğim bana ait bir ev. Böyle şeyler istemenin nesi garip? Aksine olması gereken bu, şimdiye kadar hiç hissetmediğim şey bu. Belki de kırkıma yaklaşıyorum da ondan böyle hissediyorum. Tabii senin için her şey daha değişik. Senin Sartre'ın, yerleşik bir hayatın, arkadaşların, fikirlere karşı duyduğun hep canlı bir isteğin var. Fransız kültür dünyasının kalbinde duruyorsun, sürdüğün hayat, çalışmaların seni bir şekilde tatmin ediyor. Oysa Şikago her şeye Uxmal kadar uzakta. Kendi etrafımda dönen kısır bir hayat yaşıyorum. Hiç mutlu değilim. Sana söylediğim, senin de anladığın gibi buraya takılıp kaldım; çünkü benim işim bu kenti anlatmak, başka yerde bunu yapamam. Bunları yeniden tekrar tekrar konuşmak anlamsız. Ama bunları başka kiminle konuşabilirim ki? Başka bir deyişle kendi tuzağıma kendim düştüm. Bilinçli olarak istemeden yazı yazabileceğim bir hayat tarzı yarattım kendime. Politikacılarla entelektüeller canımı sıkıyor, gerçek değilmiş gibi geliyorlar. Şu sıralar gördüğüm insanlar benim için gerçek insanlar: Politikacılar, eroınmanlar... Ama bütün bunların ortasında özel hayatım kayboldu gitti. Bu kadın ikimiz hakkındaki gerçeği daha iyi görmemi sağladı. Geçen yıl olsaydı seni aldatarak her şeyi mahvetmekten korkardım; ama şimdi bunun aptalca bir korku olduğunu biliyorum; çünkü okyanusun öte yanındayken kollar sıcak olamaz. Hayat çok kısa ve çok soğuk, bana sunulmuş bu sıcaklığı aylarca reddedemem artık.

Başka bir mektupta Algren yine aynı konuya döndü:

Central Park'ta restoranda her şeyi mahvetmeye başladığım o kahrolası pazar gününden sonra son mektubumda sana bahsettiğim duygu yine geri tepti, bana ait olan bir şeyleri isteme duygusu. Bunun baş sebebi haf-talarca bana o kadar yakın ve değerliymiş gibi görünen o kadındı. (Şimdi her şey bitti; ama değişen bir şey yok.). O olmasaydı başkası olacaktı. Bu sana duyduğum sevginin bittiği anlamına gelmez, öyle uzaktaydın ki sanki seni bir daha yıllarca göremeyecektim. Çoktan aştığımız şeyleri yeniden konuşmanın aptalca olduğunu biliyorum. Sadece ne sen Şikago'da sürgünde yaşayabilirsin ne de ben Paris'te sürgünde yaşayabilirim. Oraya gelsem bile yine buraya, daktilomun başına, yalnızlığıma ge-

ri dönmek zorunda kalacağım, yanımda birine ihtiyaç duyacağım; çünkü sen öyle uzaklardasın ki...

Cevap olarak ne yazabilirdim ki?.. Kesinlikle haklıydı; ama haklı olması bunları duymayı kolaylaştırmıyordu. O zaman ilişkimiz bitseydi ömrüm boyunca yüreğimi sızlatan bir pişmanlık duyacaktım. Şikago geceleri, Mississippi’de, Guatemala’da hissettiğim mutluluk... Ve aniden her şeyi mahvedişim bütün her şeyi bir rüyaya dönüştürüvermişti. Neyse ki Algren yavaş yavaş sıcak mektuplar yazmaya başladı. Bana günlük hayatını anlatıyordu. Gazetelerden kestiklerini, alkole, sigaraya karşı eğitici makaleler, kitaplar, çikolatalar, iki koca un paketinin içine saklayıp viski göndermişti. Hatta Haziran’da Paris’e geleceğini, gemide yerini bile ayırttığını yazmıştı. İçim rahatlamıştı; yine de arada sırada büyük bir ıstırapla ilişkimizin bitmeye, hem de yakında bitmeye mahkûm olduğunu hissediyordum.

28 Kasım 1948, Pazar

Birtanem, sevgilim,

Bu geceyi sadece ikimize ayırdım. O uzun mektubunu masamın üzerine koydum, bak işte artık sen ve ben buradayız. Dışarısı fena halde soğuk, biz böyle soğuklara "givre" deriz; dışarıdaki bu yoğun sis bana Noel’i ve dağları hatırlatıyor. Ama sis dışarıda, sımsıkı kapalı camların ardında, ateş çıtır çıtır yanıyor, sigaralarımınla dumanı üstünde çayım masada beni bekliyor, bembeyaz ve rahat yatağım kollarını açmış bana, yatağın yanındaysa eğer beni çok fazla oyalamazsan okuyacağım kitaplar duruyor. Duvarda kızkardeşimin kötü tablolarından biri asılı, hüznü bir odadaki hüznü birkaç çiçeği çizmiş. Ne yapayım elimde değil; ama tabloya bakmaya bile dayanamıyorum. Ama çok ünlü bir Fransız ressam olan Léger’nin bana verdiği bir tablo daha asılı duvarımda; biraz soyut bir tablo; ama renkleri öyle canlı ve parlak ki eminim sen de seveceksin. İki gün önce çok güzel bir Van Gogh resmi aldım, öldüğü küçük kafeyi ve cepheden kalbinde bir kurşunla döndüğünde üzerine yatırıldığı bilardo masasını gösteriyor. Kırmızılar, yeşiller, sarılar, eminim seveceksin.

New Yorker’ın Camus’nün oyunuyla ilgili eleştirileri çok hafif kaçmış, oyun gerçekten çok daha kötüydü. Oyunun birazını okumuştum, gidip izledim de, gerçekten tam bir fiyaskoydu. Camus o kadar sinirliy-

di ki Sartre'la onu görmek için gönderdiğimiz mektuba bile cevap vermedi. Zaten ne zaman bir başarısızlık yaşasa Sartre'ı görmek istemez. Ama hâlâ oyunun iyi olduğunu söylemekle kalmıyor, gazetelerde de bunu yazıyor. Gerçekten çocukça davrandığını düşünüyorum. Başarısız olduysan olmuşsundur, bunu kabul etmen gerekir. Bir yazar yeni şeyler denemelidir; ama her zaman başarılı olamaz, söylemesi gereken tek şey "Bir dahaki sefere daha iyisini yapacağım," olmalıdır, öyle değil mi?

Cuma akşamı yine bir galaya, hem antropolog hem de bir dansçı, beyaz ırktan olmayan bir Amerikalının, Catherine Dunham'ın balesine gittim. Amerika'da bir yerlerde eğitim görmüş; ama ilkel zenci danslarıyla ilgili her şeyi Brezilya'da ya da Küba'da öğrenmiş; şu anda bir sürü zenci dansçı var, zaten kendisi de dans ediyor; insanlara Karayip Adaları'nın dansları hakkında bir fikir vermeye çalışıyor. Şikago'da çok da başarılı olmadığını söylemişlerdi. Aslına bakarsan gerçekten de çok iyi değildi; bütün gösteri vahşiymiş gibi gösterilmeye çalışılmış; ama hâlâ bir şirinlik vardı. Çok da tatmin olduğumu söyleyemeyeceğim. Paris sosyetesinde dedikleri oradaydı, Cocteau'yla bembeyaz harika bir tuvalet giymiş güzel Josephine Baker'ı gördüm, belki de gecenin en iyi bölümü de buydu. Bütün tiyatro bir orman gibi dekore edilmişti, girişte bile yüksek yeşil ağaçlar, kaplanlar ve yılanlar vardı, Chichan Itza ormanlarından bile tehlikeli bir yerdeydik sanki.

Gerçekten yoğun ve pek de hoş olmayan bir haftaydı. İlk önce, yayıncımız yaşlı Gallimard artık *Les Temps modernes*'le ilgili hiçbir şey yapmak istemediğini söyledi; çok pahalı olduğunu söyleyerek ki aslında tamamen siyasi nedenlerden bunu yapıyor, bizimle çalışmayı bıraktı. Gaulle taraftarlarından Malraux ona çok baskı yaptı. Yeni bir yayıncı bulmak zorundaydık, ne mutlu bize ki bulduk da (genç bir RDR'li). Sonra Sartre tiyatro menajeri olan hilekârla çok daha büyük sorunlar yaşadı; *Kirli Eller* yüzünden mahkemelik falan olmuşlardı. Sartre sözleşmesinde oyunun Amerika'da sahnelenmesi halinde kesinlikle değiştirilmeyeceğini belirtmişti; ama sonra oyunun bir melodrama çevrildiğini öğrendi. Bu yüzden defalarca oyunun çevirisinin bir kopyasının gönderilmesini istedi; ama göndermediler. Bazıları oyunu komünizm yanlısı bulurken diğerleri komünizm karşıtı bulmuş; oyunu bu haliyle anlamak imkânsız hale gelmiş. Baltimore, Newhaven'da büyük bir başarıyla sahneye konmuş; ama kimbilir ne tür bir başarı?

İlk defa çirkin kadının evinde akşam yemeği yedim. Benim ne kâ-
dar güzel, akıllı ve hoş biri olduğumu söylediği kitabı daha yeni ya-
yımlandı, okumalısın,⁽¹²⁸⁾ belki beni biraz olsun takdir etmeye başlar-
sın. Çok fakir bir muhitte, gerçekten fakir bir evde yaşıyor, buna rağ-
men Van Gogh tabloları ve kurbağanın fotoğraflarıyla dolu hoş bir ev
burası. Tavuk yiyip şampanya içtik. Her zaman hasta, neredeyse hiç
parası da kalmadı, bu yüzden şehir dışına gidip domuz beslemek zo-
runda kalacak. Ona bir süreliğine tahammül edebiliyorum; ama işin en
kötü yanı gecenin sonunda sarhoş olup saçma sapan, çocukça, histerik
şeyler söylemeye başlıyor; bundan nefret ediyorum, hemen oradan ay-
rılıveriyorum.

Saint-Germain-des-Prés sokaklarında Truman Capote'la karşılaştım, Tanrım ne kadar komik, ne kadar ufak tefek bir adam bu böyle! Sartre'dan bile kısa ve tam bir eşcinsel! Onu dinleyen, bir barmenle aralarında geçen konuşmayı duyan herkes kahkahalara boğuluyor. Yüzümün alçıdan bir maskesini yaptıracağım. Böyle şeylerin ancak öldükten sonra yapılabildiğini sanırdım; ama burada bu işle geçinen bir adam var, bir sergi düzenleyecekmiş ve benim de maskemi yapmak istiyor; ben de yaptırmaya karar verdim. Ama bu işi yaparken saçına da alçı sürüyor, bu yüzden işi bittiğinde kuaföre gidip saçını yıkatman gerekiyor, birazcık uğraştırıcı.

Evet, Dostoyevski hakkında söylediklerine yürekten katılıyorum; onun mizahı Dickens'inkinden çok daha gizli kapaklı, derin ve keskin; ama yine de çok daha sade ve basit. Stendhal'ı sever misin? Bana öyle geliyor ki ondan bugüne kadar hiç bahsetmedik. Geçen hafta yine okudum da gerçekten muhteşem; ama o kadar çok Fransız geçmişini kullanıyor ki ondan tam anlamıyla zevk almak için Fransız mı olmak gerekiyor bilmiyorum.

Al sana Truman Capote ile ilgili küçük bir öykü: Arada sırada gittiğim Montana'nın barmeni, bu genç adamın adının Truman Capote olduğunu öğrendi. Bu isim ona o kadar tuhaf geldi ki kulaklarına inanmadı ve sordu: "Ne? Truman mı, Roosevelt'deki gibi mi? Capote mu, Capote Anglaise'deki gibi mi?" Bu olayın en çok hoşuma giden yanı da, "Truman mı, Roosevelt'deki gibi mi?" sorusu. Komik değil mi?

Ben de *Arabistanlı Lawrence*'ı seviyorum, öbürünü değil. Seksi ve cinsel aşkı son derece dürüstçe ve doğal anlatmaya çalışmış, bugüne

kadar hiç kimse bu kadar inandırıcı yapamamıştı, bu yüzden denemesi hoşuma gitti. Ama bence becerememiş. Sanırım fena halde zor bir iş: çünkü kelimeler ya çok açık saçık ya da çok masum. Galiba en iyisi tıpkı Faulkner'in *Wild Palms*'da yaptığı gibi bundan önemsiz bir şeymiş gibi bahsetmek. Orada fiziksel aşkı hissediyorsun, seni heyecanlandırıyor; ama aslında öyle az şey söyleniyor ki.

Ben de insanların her geçen gün aptallaştığını düşünüyorum. Birkaç yıl önce, özellikle de Almanlar Paris'teyken insanları gerçekten seviyordum, arkadaşlara rastlamak ne büyük bir zevkti o zamanlar. Ama artık hep yalnız kalmak istiyorum, herkes bana öyle sıkıcı geliyor ki. Neden? Sen herkesten çok mu iyisin? Yoksa seni artık göremediğim için mi hâlâ seviyorum? Ne dersin?

Şimdi, yatacağım, biraz okuyacağım ve seni çok fazla özlememeye çalışacağım. Sanki yalnız yatağının tadını çıkaran on yaşında küçük bir kızmışım gibi ve başka hiçbir şey bilmiyormuşum gibi davranmaya çalışacağım; aman Tanrım, öyle değilim işte. Kocacığım, lütfen bir gün bana geri dön. Senden böylesine uzun bir mektup almak öyle güzeldi ki. Nihayet beni görmeyi kafana koydun. Beni gördüğünde beni usulca öpeceksin sanırım, Nelson beni öpersen... Seni o kadar çok seviyorum ki. Uzun süre senin yanında kalmak güzeldi.

Simone'un

Beş bin dolar için teşekkür ederim. On bin dolar daha gönderebilir misin? Gerçekten işimize yarardı.⁽¹²⁹⁾

3 Aralık 1948, Cuma

Birtanem, sevgilim,

Eylülde gönderdiğin mektubu aldığım için ve bu konuyu enine boyuna konuştuğumuz için memnunum. Aslında son yazdığın uzun mektubun beni çok mutlu ettiğini söyleyemem. Tabii ki çok fazla ağladığımı gecedен sonra ilişkimizin kısa süre içinde sona ereceğini ben de biliyordum; çünkü aramızda bir şeyler ölmüştü zaten; ama bu ilişkinin sonbaharda hatta yarın bile bitebileceğini kavramak beni şaşkına çevirdi. Hayır, beni mutlu etmiyor bu. Tamamen haklı olduğunu ve söylediğin her şeyin mantıklı olduğunu kabul ediyorum. Senin kendine ait bir eşe ne kadar ihtiyaç duyduğunu gerçekten hissedebiliyorum, bunu hak

ediyorsun da, seni kocası olarak seçebilecek hiçbir kadın da kaderine karşı koymamalıdır. Sen her kadın için hoş bir kader olursun, hatta başka şeyler bunu benim için imkânsız hale getirmeseydi ben de bu kade-re bütün kalbimle bağlanırdım. Evet Nelson, seni anlıyorum. Tek istediğim senin geçen sene gösterdiğin sadakat için üzülmemen; gerçekten anlamlıydı çünkü. Bir yıl boyunca böylesine sadık, gerçek, sıcacık bir aşkı hissetmek benim için ne çok şey ifade ediyordu biliyor musun; bu aşk kalbimde öyle yer etti ki ve ona öyle büyük bir mutlulukla karşılık verdim ki eğer beni hâlâ biraz olsun seviyorsan bundan pişmanlık duymamalısın; bana bunca şey verdiğin için kendine kızmamalısın; çünkü ben bu yaptıkların için öyle minnettarım ki. Evet, hayat öyle kısa ve soğuk ki senin de her şeyiyle gerçek, sıcak ve derin duyguları göz ardı etmen imkânsız. Birbirimizi bu şekilde sevmemiz ve bu aşk için başka şeyler feda etmemiz inan bana aptallık değildi; çünkü bir süre için de olsa birbirimizi mutlu ettik biz, hem de çok mutlu. Bu çoğu insanın hiç sahip olamadığı bir şeydi, bu benim hiçbir zaman unutmaya-cağım bir şey, umarım sen de arada sırada da olsa hatırlarsın bizi. Canım, şimdi tek umudum birlikte tekrar uzun zaman geçirebilmek, mesela Nisan'la Eylül arasında buraya, Paris'e gelebilirsin. Ve umarım bir gün evlensen bile arkadaş kalabilir, bağlarımızı koparmayız.

Dışarısı soğuk ve yağmurlu, ne güzel! Böylece evde daha çok kalabiliyorum. Neredeyse sabahtan akşama kadar çalışmaktan başka hiçbir şey yapmıyorum. İki gün önce gidip hani şu gözüne iğne kaçan kadın vardı ya onu gördüm. Gerçekten çok etkilendim; ölüyordu, öylesine esrarengiz bir hastalığı var ki doktorlar onu nasıl tedavi edebileceklerini bilmiyorlar. Gerçekten korkunç, bir tür kan kanserinin pençesinde, kanının yaşayan kırmızı kısmını kimsenin bilmediği bir şey yiyip bitiriyor. Yüzü tıpkı bir kar tanesi gibi bembeyaz. Neredeyse yarı ölü bir şekilde yatağında yatıyor, öyle zayıf ve beyaz ki, ince uzun çarpık yüzünde, bakışlarında ve gülüşünde aptalca bir hal var. Kendisi bilmese de kocası Guille öleceğini biliyor; eğer çocuklar olmasaydı kendini öldüreceğini söyledi (en büyüğü yedi yaşında bir kız olan üç çocuğu var). Karısının yavaş yavaş eriyip gittiğini görüyor ve ölümünden, cenazeden başka hiçbir şey düşünemez hale gelmiş. Bu tıpkı konuşan bir cesetle yaşamak gibi bir şey, bu yüzden artık tek isteği karısının bir an önce ölmesi; çünkü artık buna tahammül edemiyor. Gelecek hafta tekrar

ziyeretine gideceğim; karısı öldükten sonra da adamı Sartre'la birlikte sık sık göreceğimizi tahmin ediyorum, biraz olsun yardım etmek için.

Hoşça kal Nelson. Kalbim böylesine sıcakken kollarımın bu kadar soğuk olması inanılmaz. Ama doğru, biliyorum, uzaklarda hep soğuk olur. Umarım bir gün onları yine sıcacık bulursun (biliyorsun olabilirler). Ah, keşke şimdi de beni seviyor olsaydın! Tıpkı yumurtayı öldürdüğün günkü gibi hissediyorum, içimde her şey tepe taplak oldu ve hiç ama hiç mutlu değilim. Ama seni hâlâ eskisi gibi seviyorum.

Simone'un

6 Aralık 1948, Pazartesi

Birtanem, sevgilim,

Üzerinde çok şehvetli bir resim bulunan küçük kitabı aldım.⁽¹³⁰⁾ Hiç utanmadın mı? Tıpkı pencereimin altındaki Seine nehri iskelesinden insanların gizlice aldığı yasak kitaplara benziyor. Şu anda incecik görünüyor! Halbuki ne kadar kalındı. Uçakta o kalın büyük kitabı bulduğum, içine benim için yazdığın şiir yüzünden ağladığım günün üzerinden ne kadar da çok zaman geçti. Yarın yayıncıya telefon ederim, kitabı Paris'te tanıdığım en iyi çevirmene verir, aslına bakarsan benden sonraki en iyi olana. *T.M.*'de yayımlanan öyküyle ilgili bir sürü tebrik alıyorum; hiç şüphesiz ki bu kadar başarılı olmasını sağlayan çevirim.

Burada herkes büyük bir heyecanla Garry Davis olayından bahsediyor; eminim Amerikan büyükelçiliğine gidip Amerikan pasaportunu geri vermek isteyen bu ufak tefek kıvılcıklı adam hakkında bir şeyler duymuşsundur. Onlar da, "Ama bu dünyanın en iyi pasaportu!" deyince o da "Pasaport istemiyorum, artık ayrı ayrı milletler istemiyorum, ben dünya vatandaşıyım," demiş. BM'de adamı dışarı atmışlar, o da kapının önünde bir sandalyenin üzerinde uyumuş; Fransızlar ona yemesi için muz vermişler, bir süre sonra da gitmiş zaten. Sonra gizlice BM'in oturumlarından birine gitmiş, yanında başkaları da varmış, onlar da gizleniyorlarmış, sonra toplantının bir yerinde bu adam barışla ilgili bir şeyler bağırmaya başlayınca hepsi bir ağızdan bağırmaya başlamış. Hemen dışarı atılmışlar; ama fotoğrafları çekilmiş, söyledikleri gazetelerde basılmış bir kere; herkes heyecana kapılmış, büyük bir toplantı düzenleyip barış istediklerini söylemişler. Sartre ciddi olmadığını düşün-

düğünden bu toplantıya gitmedi; ama Camus 'nün toplantıya katılıp çok iyi bir konuşma yaptığını duydum.

The Snake-Pit'i⁽¹³¹⁾ okudum, çok güzel değildi; ama etkileyiciydi. Bu tür akıl hastanelerinin korkunç yerler olduğunu biliyorum; Fransa'da da bir iki tane gördüm ve bunlarla ilgili bir sürü de korkunç hikâye dinledim. Kitap, Rouen yakınlarında bu tür bir hastaneye yaptığım uzun bir yolculukta⁽¹³²⁾ duyduğum hisleri uyandırdı bende; başka da hiçbir şey. Artık her şey yine mavi ve şeker; kitabımın ilk bölümü de neredeyse bitmek üzere.

Salı

Dün çirkin kadını bekliyordum, tam da ben yazarken geliverdi. Biraz yumurtalı kanyak içtik; ama onun çok fazla hoşuna gitmedi, biz de içine cin koyup üzüm suyu içtik; sonra da yakınlardaki bir restorana gidip akşam yemeği yedik. Yemekte portakal soslu ördek vardı, gerçekten harikaydı. Onu ayda iki defa görmek çok da hoşuma gitmiyor; ama ne yapayım ona acıyorum, o kadar yalnız ki.

Hoşça kal canım. Mektubunu bekliyorum. Her zamanki gibi sabırsızlıkla. Tabii ki yine bütün sevgimle.

Simone'un

11 Aralık 1948, Cumartesi

Canım,

Bu hafta senden hiç mektup almadım; ama bunun senin donarak öldüğün, diri diri yandığın ya da öyle bir şeyden kaynaklanmadığını bildiğimden çok da endişelenmedim; bunun sebebinin ölmüş olmandan kaynaklanmasını tercih bile ederdim. Kitabını yayıncıya verdim, hem o hem de ben Wright'ın yazdığı önsözün kalması gerektiğini düşünüyoruz; çevirinin bir bölümünü de *TM*'de yayımlayacağız. Hâlâ romanına bir isim bulamadın mı? Şimdiye kadar karar vermiş olman gerekirdi öyle değil mi? Kitabımın ilk bölümü bitti; daktilocu kız şu anda yazıyor. Daha ikinci bölümüyle ilgili bir sürü işim olsa da inan çok rahatladım.

Pazartesi günü bütün liberal solcu yazarlar olarak büyük bir toplantı düzenleyeceğiz. Kimi İtalya'dan kimi Almanya'dan gelen komünist ya da Gaulle yanlısı olmayan her yazar orada olacak. Wright konuşa-

cak ben de çevireceğim. Rousset benim de konuşmamı istedi; ama zaman zaman tıpkı bir kadın gibi darkafalı ve kibirli olabilen Camus buna sinirlendi; çünkü *Les Temps modernes*'den çok fazla kişi konuşmaya niyetlenmiş. Yani konuşmayacağım. Zaten söyleyecek çok bir şeyim de yoktu. Bilirsin, aslında kimsenin söyleyecek farklı bir şeyi yok ya da kimsenin söyleyecek bir şeyi yok, bu yüzden bir kişi daha konuşmuş konuşmamış ne fark eder. Her neyse umarım toplantı başarılı olur. Garry Davis'in son toplantısı çok başarılı olmuştu; on iki bin kişi gelmişti ki bu Fransa'da oldukça büyük bir rakam. İnsanlar barış istiyor, hem de nasıl! Tanrı yardımcıları olsun!

Umarım mektubun hemen gelir. Senden haber alamadığım zaman öyle üzülüyorum ki. Kalbimdeki yerin hiç boşalmıyor. Öpüyorum canım.

Simone'un

15 Aralık 1948, Çarşamba

Nelson, sevgilim,

Seni kibirli adam, sana olan duygularımın değişmediğini nereden biliyorsun bakayım? Kim söyledi bunu? Ama galiba gerçekten değişmediler. Böylesine âşık, böylesine mutlu olduğum çok az zaman olduğumu hatırlıyorum; Nelson mektubunu almak, geleceğini öğrenmek, beni hâlâ sevdiğini duymak öyle güzeldi ki. Bunu tabii ki anlıyorum canım, diğer mektuplarını da hatırlıyorum. Önümüzdeki yıllarda ne olursa olsun, senin de tıpkı benim gibi Misissippi anılarımızı unutmayacağından, rüyalarımızın gerçek olduğundan ve bizim için sonsuza kadar değerli olacağından, her şeyden de önemlisi Nelson, yeniden birlikte hayal kuracağımızdan emin olmak öyle harika ki. Ah! Bu gece delirmiş gibiyim, işte o çok sevdiğin gözyaşlarım akmaya başladı, sevinç ve aşk gözyaşları. Nelson, canım sevgilim, aşkının tadını çıkarma cesaretini gösteremediğim zamanlarda öyle yaşlı, soğuk, hoşgörüsüz hissediyorum ki kendimi. Mektubunla kalbimi yeniden buldum, mektubunla uzaklarda birlikte yaşadığımız hoş günlerin tatlı anılarına yeniden kavuştum. Bilmiyorum canım, sen bana ne söyledin de ben ne anladım hiç bilmiyorum; şu son iki hafta çok zor anlar yaşadım (biliyorsun iki haftadır senden hiç mektup almadım); ama bu sabah her şey gerçek ol-

du. Benimle öylesine sıcak ve canayakın konuşuyordun ki beni sevdiğini (artık buna inanmıyordum; ama sen söylediğin zaman inandım; çünkü sana hep güvenirim ben) ve geleceğini söylüyordun. Bu gece delirmeye değer. Yani birkaç ay içinde, dört ya da beş, daha fazla değil, sana bu mektubu yazdığım yatakta uzanıyor, duvardaki Van Gogh'u görüyor olacaksın. Senin bütün varlığıyla burada olacağın, kollarında eriyor olacağım düşüncesine dayanmak öyle imkânsız ki.

Dur biraz adam akıllı düşüneyim. Bence Mayıs'ın başında gelmen en iyisi olur; çünkü sen gelmeden kitabımı bitirmiş olmak istiyorum, başka sebeplerden dolayı da böylesi daha uygun olur (para mesela). Olur mu? Şikago'ya dönmek için sakın yer ayırtma, o parayı Fransa'da geçireceğin günler için sakla (ben Temmuz veya Ağustos'ta senin için bir yer ayırtırım). Yayımlattıklarımız ya da yayımlatacaklarımızın (*Never Come Morning*'in de bir bölümünü yayımlayacağız) karşılığı olan parayı ben *T.M.*'den ve senin yayıncından alırım. Nereye gitmek istiyorsun? Venedik mi, Roma mı, Napoli mi yoksa Cezayir mi? Paris'te görmek istediğin bir şey var mı? Haydi plan yapalım. Gerçekleşeceğini bildiğinde plan yapmak ne kadar da zevkli oluyor.

Seni mutlu edeceğim Nelson, bugüne kadar hiç olmadığımız kadar mutlu olacağız. Bir keresinde sana gülümsediğimde bana bir kez daha âşık olduğunu söylemiştin, sana hep gülümseyeceğim canım, beni tıpkı ilk günlerimizdeki kadar sevmek zorunda kalacaksın. Bu gece seni nasıl seviyorsam, Mississippi'de geçirdiğimiz günlerde olduğu kadar da seveceğim. Git ve hemen biletini al; daha fazla yazamıyorum. Yine senin olacağım. Her şey eskisi gibi olacak mı? Casa Contenta'daki gibi mi? Kervansaray'daki gibi olacak mı? Seni bekliyorum kocacığım.

Simone'un

18 Aralık 1948, Cumartesi

Nelson, canım sevgilim,

Son mektubundan bu yana öyle mutluyum ki! Kendimi genç ve mutlu hissediyorum, aşığım, sana aşığım. Büyük bir tutkuyla seni öz-lüyorum. Eğer mecbur kalsaydım başka bir erkek olmadan yaşayabilirdim; ama söz konusu olan sen olduğunda sensiz yapamıyorum. Sana çok aptal bir mektup gönderdim; ama öyle mutluydum ki başka hiç-

bir şey düşünemiyordum; bu akşam kendimi o kadar da aptal hissetmiyorum ama. Mississippi'deki balayımız kadar olmasa da gökyüzünde güzel bir ay var bu gece, gümüş gibi bir tepsi parlıyor yukarılarda, parlıyor Notre-Dame'ın çatısında. Ama pencerelerim kapalı, ateş çıtır çıtır yanıyor; bense yatağıma uzanmış cinli üzüm suyu içiyorum, bir yandan da sana yazıyorum. Tıpkı Wabansia'daki şirin yuvamızda gibiyim; ama yanımda sen değil çıtır çıtır yanan ateş var bu defa.

Geçen hafta toplantımızı yaptık, salonda üç bin kişi vardı, öyle kalabalıktı ki bir sürü kişi de giremedi içeriye. Polisler gerçekten korkunçtu, hepsi Gaulle'ü destekliyordu. Salondaki herkesin Moskova'ya satılmış ibneler, eşcinseller olduğunu söylüyorlardı, hatta içeri girmek isteyenlerden bazılarını fena halde dövmüşler. İtalya'dan Carlo Levi gelmişti, başka bir sürü yabancı, Afrikalı, Hindicininliler de vardı. Camus gerçekten büyük bir hevesle, canlı bir konuşma yaptı; ama çok aptalca idealist şeyler söyledi. Sartre güzel şeyler söyledi; ama çok sertti; Rousset ise çok fazla bağırarak kan ter içinde kaldı, Rusya karşıtı çok fazla şey söyledi; Amerika'yla ilgili pek bir şey söylemedi. Camus konuşmamı istemediğinden zaten ben de çok önemsemediğimden konuşmadım, sadece Wright'ın gerçekten çarpıcı olan konuşmasını çevirdim; çevirim her zamanki gibi muhteşemdi, bu yüzden büyük alkış aldık. Aslında ilginç olaylar da yaşandı. Yabancıların çoğu gerçekten çok kötü bir Fransızca konuşuyordu, bu yüzden sömürgelerden gelenlerin konuşmasına vakit kalmadı; onlar da bizim onları küçümsediğimizi, oraya kadar çağırıp sonra da konuşturmadığımızı düşündüler, aslına bakarsan doğru da. Herkes hepimizin kardeş olduğunu söyleyerek sömürgecilikten bahsediyordu; ama bu toplantıyı düzenleyen Rousset ve arkadaşları aslında kafalarının bir köşesinde Afrikalı bir zencinin ya da bir Hindicininlinin beyaz bir gazeteci kadar iyi olmadığını düşünüyordu. Bu çok yanlıştı, Rusya'ya duyulan önyargı da öyle. Sonra herkes, herkesin duymak istediği şeyleri söyledi, büyük alkış aldılar, ardından 'petit chablis' ile güzel neşeli bir akşam yemeği yedik, yemekte yumurta ve jambon vardı. Bu sabah Carlos Levi ile öğle yemeği yedim, gerçekten de çok komik bir adam. Hiç bu kadar kibirli bir adam görmemiştim! Wabansia Bulvarı'nda bile. Ama zaman zaman bu, çok da sinirimi bozmuyor. Kitabı *İsa Eholi'de Durdu*'nun, olayların geçtiği köydeki insanlar için tam bir İncil olduğunu söyledi; hatta oradaki-

lerin sadece kitabını tartışmak için uğraşıp didinip bir gazete kurduğunu, hatta bir adamın yakasına "Luigi Origlio, Carlo Levi'nin romanındaki bir karakter" yazan bir kart taktığını anlattı. Ne kadar hoş değil mi? İtalya'yla ilgili ilginç şeyler anlattı. Eğer gidersek orada onu da görürüz. Bir de Bowery'nin şarkı söyleyen yaşlı fahişelerinden biri onu dudaklarından öptü diye çok gururlandı, o kadınları hatırlıyorsun değil mi? Bu kadının her gece en az yirmi adamı öptüğünü kabul etmez tabii ki, kadının onu çok yakışıklı olduğu için seçtiğini düşünüyor! Hani büyük bir şapkası olan yaşlı çocuksu şarkıcı vardı ya, ölmüş.

Başka da bir şey olmadı, sadece uyuyorum, çalışıyorum, yiyorum ve seni seviyorum. Bir sabah çirkin kadın gelip odanın ortasında ağlamaya başladı; kendini öyle yalnız, umutsuz ve kaybolmuş gibi hissediyormuş ki mümkün olsa onu orada öldürüp acılarına son verecektim. Onu gerçekten seviyorum; ama yapılacak hiçbir şey yok. Dışarı çıkarırken bir tür nöbet geçirdi, öyle şaşırdım ve sinirlendim ki anlatamam.

Şimdi seni hayal edeceğim. Her şey için, bana verdiğin umut için teşekkürler. Dört gözle Mayıs'ı bekliyorum. Göreceksin harika vakit geçireceğiz, sana kâğıt üzerinde veremediğim bu aşkı sunmak çok güzel olacak. Kollarım sıcacık olacak Nelson, tıpkı seninkiler gibi. Seni seviyorum.

Simone'un

21 Aralık 1948, Salı

Nelson, canım,

Mektubunda tuhaf bir şeyler var. Şu cep kitabıyla birlikte gönderdiğin mektubu dün aldım; ama 3 Aralık'ta Şikago'dan gönderilmişti, cebinde unutmadın herhalde. Galiba uçakta bir şeyler oldu. Bu yüzden iki hafta boyunca mektupsuz kalmışım! Gerçekten öyle güzel bir mektup ki bunu kaçırmayı hiç istemezdim. Fransız parasını hiç kafana takma, sen sadece Paris'e gel yeter. Nasıl sen Şikago'ya geldiğimde bana baktıysan ben de sana burada çok iyi bakacağım. Herhalde şimdiye kadar yerini ayırtıp 11 Rue de la Bûcherie'deki kapımı ne zaman çalacağımı öğrenmişsindir.

Birkaç saat sonra güneyde şirin bir köye gideceğim, Paris'ten ayrıldığım için mutluyum. Umarım deniz kıyısında her şey masmavi, sıcacık olur.

Geçen sabah çirkin kadının gelip kapımı çaldığını söylemiş miydim? Ağlıyordu ve titriyordu; çünkü bir gün önce Jean Genet ona çok kötü davranmış. Kadının çok zayıf olduğunu, acı çekmeye hazır olduğunu bildiğinden ona çok sadistçe davranmış, çok kötü bir oyun oynamış, bu eşcinseller zaten hep böyle sadist oluyor öyle değil mi? Ona ukalâ bir kadın olduğunu, yeteneksizin biri olduğunu, histerik bir komedyen olduğunu söylemiş; kadın ağladıkça da giderek daha fazla aşağılamaya başlamış. Olay başkalarının da olduğu bir barda olmuş, bu yüzden kadın çok rahatsız olmuş. Ayrıca annesinin yanına dönüp onunla yaşamak fikri de onu o kadar korkutuyor ki sokağa çıkarken neredeyse bayılacaktı. Bu yüzden Sartre bir yıl boyunca ona her ay biraz para vermeye karar verdi; ama o bunu kabul etmeyeceğinden Gallimard onun bir sonraki kitabına çok güvendiğinden bu parayı ona o veriyormuş gibi davranacak. Gallimard'ı bu kadar cömert ve hoş biri gibi göstermek gerçekten utanç verici; ama ne yapalım işler böyle yürümek zorunda. Gerçekten ilginç bir kadın. Annesi ona hayatımda gördüğüm en kötü aşağılık kompleksini vermiş. Aslında çirkin bir kadın; ama yaptığı her şeyde suçluluk duygusuna kapılıyor. Daha yedi sekiz yaşlarındayken annesi onu tutup: "Sen kötüsün, sen bir başbelasıydın, tıpkı baban gibisin. Kalpsiz çocuk!" diye bağırırmış. O yüzden şimdi ne zaman kendine başarısız olduğunu, hiçbir şey hak etmediğini söylese kâbuslar görmeye başlıyor, bütün günü onun için uzun bir kâbusa dönüşüyor. Senden daha korkunç bir kâbusum olmadığı için kendimi şanslı hissediyorum.

Konuk Kız'ın İngilizcesini aldım. Bu kitabı Amerika'da da yayımlarlar mı bilmiyorum; ama kısa bir süre sonra sana gönderirim, ne kadar güzel bir kitap olduğunu görürsün. Aslında Fransızca versiyonu çok daha iyi; ama İngilizce çevirisinden bile birinci sınıf bir kitap olduğunu anlayabilirsin. Laf çeviriden açılmışken Sartre, *Kirli Eller* oyununun Broadway'de sahnelenen halini nihayet aldı. Ne utanç verici bir ihanet! Oyunun orijinal halinden neredeyse tek bir kelime kalmamış, bütün mizahı, bütün karakterleri, en küçük ayrıntısına kadar her şeyi yok etmişler. Geriye çok kötü yazılmış, aptal bir melodramdan başka bir şey kalmamış. Üstelik Sartre'ın oyunu durdurmak gibi bir hakkı da yok! Ama yine de şansını deneyecek; onu oyunu çevirirken

görmeliydin; Broadway'dekilere sanki kendi oyunuymuş gibi sahnelendiğini düşündükçe her bir cümle kulaklarını tırmaladı.

Stendhal'ın *Kırmızı ve Siyah*, kitabını okumalısın. Gerçi İngilizce'ye nasıl çevirdiler bilmiyorum. Unutma, neredeyse yüzyıllık, biraz da eski moda bir kitap; yine de sana Fransa hakkında bir şeyler öğretecektir, ayrıca Stendhal'ın gelmiş geçmiş en iyi Fransız yazar olduğunu düşünüyorum. Kitabımın adını *İkinci Cins* koyacağım. Fransızcası kulağa hoş geliyor. Çünkü Fransa'da hep eşcinsellerin üçüncü cins olduğunu söylerler; kadınların erkeklerle eşit olmadığını, ikinci sırada geldiklerini ağızlarına bile almazlar ama her zaman ima etmekten geri kalmazlar. Gerçekten çok kalın bir kitap olacak! Şimdiden kitaba koyacağım bir sürü komik öykü buldum.

Şimdi gidip trenime bineceğim. Sen mektuplarını Rue de la Bûcherie'ye göndermeye devam et, bana bu adrese gönderecekler. Bana aşk tatilimiz için neler planladığını anlat. Gece gündüz bana ne söylersen onu yapacağım. Sana Paris'in her bir köşesini göstermek istiyorum; bu tabii ki senin iyiliğin için; ama yine de sen blirsin. Canım, son mektupların beni öyle mutlu etti ki. Kendimi yine sımsıcak hissediyorum, seni istiyorum ve öpüyorum.

Simone'un

25 Aralık 1948, Cumartesi

Evcimen genç erkeğime mutlu yıllar!

Mutlu yıllar canım. Dilerim yeni romanın çok başarılı olur, çok para kazanır, ünlü olursun; hiç değilse zarlarda ve kartlarda şansın açık olsun, yine böyle mükemmel bir evcimen genç olarak kalırsın, Paris'e gelip seni sevmeme izin verirsin. Bu mutlu yıldan istediğim sadece bu. Yine eskisi gibi mutlu olalım canım, inan başka bir şey istemiyorum. Yolu neredeyse yarıladığımızı hissedebiliyor musun Nelson? Birbirimize her geçen gün yaklaşıyoruz. Bu yüzden öyle sabırsızlanıyorum ki bu yapayalnız yatağında uykuyu bulmakta zorlanıyorum bazen. Umarım yakında mektubunu alırım. Sırf bu yüzden kapıcıma tam üç tane telgraf çekmek zorunda kaldım. Ah! Herhalde burada olsaydın sadece senin mektubun için bu kadar telgraf çekmeme kızardın. Ama inan be-

nim hatam değildi. Kış mevsiminde olduğumuzdan buradaki otellerin çoğu da kapalı olduğundan Côte d'Seur'de şu anda otel bulmak çok zor. Ben de Marsilya'daki bir turizm bürosuna başvurdum; ama onlar da bu otelin açık olduğunu söyleyerek her şeyi karman çorman ettiler; çünkü bu otel de açık değildi. Sonunda beni güzel bir yere gönderdiler; umarım mektubun elime geçer.

Geçen Salı, Sartre'la Paris'ten ayrıldık, öyle soğuktu ki, tam bir kış yaşanıyor. Marsilya'da ise kuru ağaç kokusu vardı havada, sabahsa gökyüzü bulutsuz, güneşli ve sıcacıktı. Eski limanın oradaki bir odada iki gün geçirdim; odam Notre-Dame-de-la- Garde'a bakıyordu. Her gelişimde bir kez daha âşık oluyorum Marsilya'ya, tıpkı on yedi yıl önce olduğu gibi. O günden beri kışları olmasa da sık sık buraya gelirim; bu yüzden bu defa sanki on yedi yıl öncesine dönmüşüm gibi oldu, tap-taze hiç bozulmamış bir anı. Her şey öyle anlamlıydı ki. Şu anda sahilin kırmızı kayalarıyla masmavi deniz arasında yükselen bomboş bir otelde kalıyorum. Hava öyle sıcak ki terasta çalıştım. Otel bir gemi gibi inşa edilmiş; şu aralar burada in cin top oynuyor, otelin tek müşterileri biziz. Öğle yemeklerinden sonra bu güzel kırmızı tepelerde kısa bir yürüyüşe çıkıyorum; gençken sırtımda bir çantayla yapayalnız hiç durmaksızın yürüdüğüm ülkelerden birisi de burası. Bu yüzden her yolu, her tepeyi, her vadiyi avucumun içi gibi gibi biliyorum. Burayı tekrar görmek öyle büyük bir zevk ki.

İyi geceler canım. Şu anda yatağımdayım. Dışarıda deniz kükrüyor, dövüyor kayaları çılginca; ama kayaların umrunda bile değil bu. Bu mektubu kötü bir Fransız dolmakalemiyle yazıyorum, Parker mürekkebinin gelmesini bekliyorum. Yakında yine yanımda yatıyor olacaksın sen, Nelson'ım.

Simone'un

31 Aralık 1948

Birtanem aşkım,

Şikago'dan yolladığın evcimen sevgin ve küçük yeni yıl kartı için teşekkürler. Senin sevginden başka beni eğlendiren bir şey yok. Waban-sia'dan hiç mektup alamadım, herhalde altı gün sonra Paris'e dönünce

birkaç mektup gelir. Mektupları alınca Fransa için rezervasyon yaptırıp yaptırınadığını da öğrenirim. Gelip gelmeyeceğini öğrenmeyi sabırsızlıkla bekliyorum. Başka bir yere geçtim; çünkü oteller berbat, otelleri gemiye benzetmeye çalışıyorlar. Duvar da otel sahibinin kaptan, müşterilerin de yolcu olduğu yazıyor. Banyodaki su da pembe, manzaradan da sıkılmaya başladım. İşte bu yüzden bu minicik harika köye geldik.⁽¹³³⁾ Geçen sene kaldığımız otelden çok daha güzel, bir dağın tepesine kurulu, çok eski, kemerli sokakları var. Arkada harika dağlar, etrafımızda da bir sürü eskiden kalma köy var. Balkonlu kocaman bir odam var, güneşli olduğunda balkonda çalışıyorum. Artık bir şey gördüğümde kısa bir zaman sonra sana gösterebileceğimi düşünmek çok güzel. Sen buraya geldiğinde kitabım bitmiş olsun diye öyle çok çalışıyorum ki. Kinsey Raporu'nu⁽¹³⁴⁾ okuyorum. Fransızca'ya daha yeni çevrildi. İçinde çok ilginç şeyler yazılı, yazılanlardan bazıları da çok komik. Kadınlar hakkında da böyle bir çalışma yapılmış olsaydı mutlu olurum, kitabımı yazarken çok yardımı dokunurdu. Şu anda elimde bir de Mormon mezhebi hakkında bir hikâye var. Çok komik! Bu Joseph Smith denilen adamın bir sürü karısı varmış, ehli keyif adammış doğrusu.

Bu sabah, denizden yükselen kıpkırmızı kocaman güneş beni uyan-dırıp odama süzülürken, seni düşündüm. Takside beni öptüğün ilk andan itibaren her şeyi anımsıyorum, her şey yeni yaşanmış gibi sıcacık ve harika. Hepsi yeniden gerçek olacak. Bugün içimde büyük bir mutluluk var. Artık çalışmam lazım, o yüzden hoşça kal. Mutlu yıllar birtanem, aşkım, Nelson'im.

Simone'un

Seni yaramaz sevgilim,

İşte yine Paris'teyim. Burada olmaktan zevk almasamda Merleau-Ponty, New York'a, oradan da Meksika'ya gideceği için *T.M.*'le ilgilenmem gerek. Ona Guatemala'yı, Chichen Itza'yı, her yeri tavsiye ettim. Şikago'ya giderse sana da uğramasını söyleyeceğim, lütfen ona iyi davran. Biraz soğuk biridir, etrafına duvar örmüş gibi görünür, ağır hareket eder, Wabansia'daki insanlar gibi parlak görünmeyebilir; ama zeki bir insandır, kafası çalışır. Seninle tanışmasını istiyorum, bir sakıncası var mı? Neyse zaten Şikago'ya uğrayıp uğramayacağı kesin değil; ama Paris'te olmayacağı kesin. O yüzden *T.M.* için çalışmalıyım, yeni bir yayıncı geldi diye kötü, bayat bir dergi olmamalı. Yeni yılın senin için neşeyle, canlılıkla başladığına sevindim. Moralinin bozuk olmasından nefret ediyorum, neşeli olduğunda öyle güzel gülüyorsun ki. Rezervasyon n'oldu? Hâlâ niye yaptırmadın? Aptal adam, kızıl kayalar Marsilya'da değil, yüz elli kilometre uzakta. Senin bildiğin Marsilya'yı ben de biliyorum. Hatta daha kirli, çılgın bir Marsilya biliyorum, Meksika'daki kıızılderili köyündeki gibi fahişelerle, genelevlerle dolu bir Marsilya biliyorum ben; ama bunlar savaş sırasındaydı. Marsilya'da seninle birlikte dolaşmak güzel olurdu. Biliyor musun Gèrassi'leri çok şaşırtmışsın. Eylül'de senden hiç mektup, telgraf gelmeyince korkmuştum da onlardan seni arayıp hayatta olup olmadığını öğrenmelerini istemiştin. Aramışlar, telefonda bir kadın sesi artık orada olmadığını söylemiş. Onlar da ortadan kaybolduğunu düşünmüşler, ne kadar zeki olduğunu bilmedikleri için hiç iz bırakmadan ortadan kaybolabilmene şaşmışlar. Yazdıkları mektuba bakılırsa bu işe sevinmiş benziyorlardı, zaten arkadaşlarının başına gelen kötü şeylerle hep dalga geçerler. Hiçbir şey söylemeden beni terk etseydin herhalde daha da mutlu olurlardı.

Eve gelince mektubunu buldum, tek mektup gelmişti; ama şirin bir mektuptu, hem de geleceğin yazıyordu. Rezervasyonunu yaptırır yaptırmaz lütfen bana haber ver. Kendi kendime Le Havre'a gidip seni ge-

miden alsam mı yoksa istasyonda mı beklesem, diye soruyorum. (Sizin Amerikalı pilotlarınız Le Havre'ı mahvettiler, mutlu bir kavuşma için uygun bir yer değil artık.) İstasyonda seni bulamayabilirim, hem orası da berbat bir yer. En iyisi evde buluşmak olur; fakat kendi başına evimi hayatta bulamazsın, evimin bulunduğu sokağı çok az taksi şöförü bilir. Apartmanın kapısını da açamazsın, anahtarın olması lazım, yani bu konuyu aylarca uzun uzun düşünsek yeridir.

Truman'ın yaptığı konuşma ne demek? Bir anlamı var mı? Öylesine bir konuşma mı yoksa bir şey mi ima ediyor? Romanının başlıkları konusunda ne desem bilemiyorum, sanki daha önce tartıştığımız başlıklar daha iyiydi.

9 Ocak

Burada tuhaf şeyler oluyor. Perşembe sabahı sekizde kalktım, her yer kapkaranlıktı, ışıkları yaktığım için her yerin karanlık olduğunu fark etmemişim bile. Yüzümü yıkadıktan sonra saçımı yaparken yüzüm yarı pembe yarı beyaz, ağzımda saç tokaları, birden elektrik kesiliverdi. Bütün ışıklar söndü, her yer zifiri karanlık oldu. O karanlıkta yarı boyalı dudaklarımın hepsini boyamak, saçımı yapmak çok zor oldu; kütüphaneye gidecektim; mecburen yapmalıydım. Zekâm sayesinde becerebildim, gözlerim yerine parmaklarımı kullandım. Dün de bütün gün yağmur yağdı, öyle keyifsizdim ki neşelenmek için kendi kendime doğum günü hediyesi olarak güzel, kırmızı bir yağmurluk aldım. Bu sabahtan itibaren bir yıl daha yaşlandım, bir yıl daha akıllandım, bir yıl daha güzelleştim ve yine seni eskisi gibi seviyorum, yani geçen bir yılda aklım başıma gelmemiş hiç. Kitabımın⁽¹³⁵⁾ ilk bölümü bittiğine göre bir hediye hak ettim, zaten kalın bir kitap. Yarın biten kısmı Gallimard'a götüreceğim. Bu bölüm bitti; ancak şimdi dinlenme vakti değil; çünkü sen gelip de rahatımı kaçırmadan önce öbürüne başlamalıyım. Çok şeyi hallettim yine de daha yapılacak çok şey var, bugün deliler gibi çalıştım, artık sırtım ağrıyor. Henüz erken, ama öyle yorgunum ki hemen yatacağım. İyi geceler canım. Yorgunluktan ölüyorum, bir müddet sonra beni uyandırmak için gelmen gerekebilir. Ama sen hiç gelmeyeceksin, işte bu yüzden hanım hanımcık, yaşlı bir kızkurusu gibi uyuyabilirim. Nelson seni tekrar gördüğümde tutkuyla öpece-

ğim; şimdi de rüyamda öpeceğim seni tutkuyla.

Simone'un

Not: Lütfen bir daha mektubunu paket kâğıdının arkasına yapıştırma, bir türlü çıkaramıyorum, kâğıt yırtılıyor, parçalar paketin içinde kalıyor. Sonra da mektubu bütün haline getirebilmek için parçaları birleştirmeye uğraşıyorum. Özellikle de mektup sabah gelirse çok zor oluyor; çünkü kütüphaneye giderken yolda, soğukta, rüzgârda açmaya çalışıyorum, kafeye gidene kadar bekleyemiyorum.

18 Ocak 1948, Salı

Birtanem sevgilim,

Bu pazar günü sabaha karşı bir kez daha rüyama girdin. Ah! Seni tuzağa düşürmek öyle zordu ki. Kız kardeşim ve kocasıyla New York'a, oradan da tramvayla Wabansia'ya gitmek zorunda kalıyordum. Yuvamızda bekledim, bekledim. Sen gelmeden uyanacağım sandım. Ama geldin sonunda, mutfığa gidip deliler gibi öpüştük. Çalar saatim çalmasaydı ne olurdu bilemiyorum; çünkü kızkardeşimle kocası hâlâ yatak odasında bekliyordu. Bir kez daha küçük fotoğrafımıza baktım, sen öyle canlı görünüyordun ki gerçekten Nelson'ımdın, bir rüya değildin. Önce ön kapıyı, sonra da odamın kapısını, sonra da kollarımdaki yerini bulacağını söylemişsin. Gerçekten bulabilecek misin Nelson?

Sartre hakkındaki eleştiriye gelince aptalca bir yorum değil; ama bütünüyle yanlış, işte bu yüzden Sartre bu kadar üzüldü; çünkü Sartre'dan bir şey kalmasa da ne de olsa oyun onun adını taşıyor. Senaryoyu okumadan kimse oyunu ne hale getirdiklerini göremez. Sartre'ın yazdıklarının sadece onda birini bırakmışlar, onları da çok alakâsız, çok tuhaf yerlere koymuşlar. Oyunun hem siyasi, hem de psikolojik anlamlarını yok etmişler. Daha da kötüsü üslubu, yazara ait konuşma tarzını, hisleri, yazarın nüktedanlığını, yarattığı kasvetli havayı yok etmişler. Böyle bir şeyi benim oyunuma yapsalardı herhalde çıldırırdım, bir de herkes kalkmış "sonuç olarak, bu aşağı yukarı aynı oyun" demez mi?

Mormonlar hakkındaki kitap çok kalın, o yüzden başka kitap okumama gerek yok, bu harika hikâye hakkında her şeyi söylüyor. Graham Greene'i biliyorum; kitapları pek hoşuma gitmiyor. Önemli bir

yazar olmaya çalışmadığı zamanlarda iyi polisiyeler yazabiliyor. Onun dışında mesela en iyi kitabı *Power and Glory* yaşlı, dindar İngiliz hanımefendileri hakkında yazan Faulkner'ın taklidinden başka bir şey değil. Greene katolik, o yüzden de rahipleri ve benim hoşlanmadığım her şeyi seviyor, bıktırıcı oluyor bazen. Ben, Greene okumaktan sıkıldım, gerçi bu sıralar Fransa'da burjuva arasında pek moda kendisi.

Seni tatlı adam, anneme bu yıl da bir şeyler gönderecek misin? Geçen yılki gibi bir paket gönderirsen lütfen yün, iğne gibi şeyler yollama; onlardan Paris'te çok var. Kadınlar hakkında korkunç hikâyeler okumaya devam ediyorum. Dün, geçen yüzyılın sonunda birbirleriyle oynaşan kızlar hakkında korkunç bir hikâye okudum, kimseye zararları yok; ama bunun hiç de ahlaki bir şey olmadığına karar veren çok varlıklı bir aileden geliyorlar. Sonra kızları dövmeye (zavallıcıklar daha biri sekiz, öbürü on yaşındaydı), gece gündüz ellerinden ayaklarından bağlamaya başlıyorlar. Kızlar akıllarını kaçırmaya başlıyor, yasaklanan şeyi yapmaktan başka şey düşünemez oluyorlar. Onları tedavi etmesi için çağrılan doktor yiyeceği yasaklıyor, sonra da kızgın demirle münasip yerlerini dağlıyor, her birini üç kez. O zamanın İsviçreli doktorları birbirini "kötüye kullanan"lara yapılabilecek en iyi şeyin bu olduğunu söylüyor kızgın demirle dağlamak! Elime geçen kitapta bütün bunları bizzat doktor anlatıyor. Kızlara demir iyice kızsın diye bir de ateşi üfletmiş, onları bu kadar korkuttuğu için kendiyile gurur duyuyor. Bu sadistlik değil de ne Allah aşkına! Günümüzde böyle şeyler olmuyor; ama hâlâ annesi babası tarafından ölesiye dövülen, aç bırakılan zavallı çocuklarının hikâyelerini okumuyor muyuz? Anne babaların çaresiz çocuklara her istediğini yapması ne büyük bir utançtır böyle!

İşte ben de bu kapkaranlık Paris kışında böyle hikâyeler okuyup onlar hakkında yazıyorum; başka da bir şey yok hayatımda. Dün çirkin kadını gördüm. "Gallimard'dan para almaya" başladığından beri bambaşka bir insan oldu. Artık psikiyatriste ihtiyaç duymuyor, sıkı çalışıyor, iyi uyuyor, yemek yiyebiliyor. Bu yüzden insanları iyileştirmenin en iyi yolunun onlara istedikleri şeyi vermek olduğunu düşünmeye başladım, tabii her zaman bu mümkün olmuyor, o zaman da iyileşmiyorlar. Zavallı Rus kızın ciğerlerindeki yara hâlâ duruyor, yara kapandı sanıyordu; ama iyileşmediğini öğrenince çıldırdı neredeyse. Şe-

hir dışına gidip iyileşmeye çalışacak. Ne acı, iyileşip yeniden sağlıklı olmayı, yeniden bir oyuncu olmayı o kadar çok istiyordu ki...

Ben de seni istiyorum canım, istediğimi alamazsam hiçbir psikiyatristin gücü yetmeyecek beni iyileştirmeye. Git ne yapman gerekiyorsa yap, ama gel artık! Fransa'ya gelebilmek için "Kraliçe Mary"yi mezarından çıkarman gerekiyorsa git çıkar, seni tembel adam seni. Gel, bul beni ve ne yapman gerekiyorsa yap artık. Seni seviyorum.

Simone'un

25 Ocak 1646 Salı

Tembel sevgilim,

Mektubun bu sabah geldi. Bu kadar uzun zamnadır tek bir satır bile yazmadığın için tembel, yaramaz bir adamsın sen; ama şu anda öyle keyfimliyim ki seni azarlayamıyorum bile. Ateş yanıyor, kendime sek bir martini hazırladım. Ekmekle domuz eti yedim ve yatakteyken hayat hiç de kötü gelmiyor. Gelecek balayımız için ciddi ciddi plan yapmaya başladım. Öncelikle evim daha sıcak görünsün diye kırmızı perdeler ve kırmızı battaniler sipariş ettim. Biraz da İtalyan parası bulmaya çalışıyorum, Napoli'yle Roma çok hoşuna gidecektir. Seninle uzun zaman geçirmeye niyetliyim, nasılsa Eylül'e kadar Şikago'da sana ihtiyaçları olmayacak. Ben de işlerimi halletmeye çalışacağım. Yataktayken çalışabileceğim fikri çok akıllıca. Aslında kendimi her şeyden nasıl soyutladığımı görünce çok şaşıracaksın, özellikle de seninle yataktayken. En zor konularda bile derin düşüncelerim var, bu yüzden hiç zorluk çekmeyeceğiz. Ama birlikte üç dört ay geçirirsek eğer yatak dışında bile çalışabiliriz. Bu konuda seninle ciddi ciddi konuşmak istiyorum. Dört ayı çalışmadan birlikte geçirirsek benden sıkılacağına, hatta bana kızacağına eminim, geçen yıl da böyle olmuştun zaten. Ben daha akıllı olduğum için senden bıkmam; ama sürdüğümüz o hayat da hoşuma gitmez. Söylediklerimde haklıyım değil mi? Manzaralara ve birbirimize bakarak haftalarca birlikte olamayız. Daktilonu da yanında getir, ayrıca kendine çalışacak bir şeyler bul. Canımız istediği kadar gezeriz, başka hiçbir şey yapmayız. Ama illa ki gezmekten sıkılacağız, o zaman Marsilya'da, Cezayir'de ya da Fas'ta bir yere yerleşir, yazı yazarak, denizde yüzerek, canımız isterse caddelerde geze-

rak ya da birlikteliğimizin tadını çıkararak sessiz sakin birkaç gün geçiririz. Ne dersin? Bu tatilin gerçekten mutlu geçmesini, hayatımızın bir parçası olmasını istiyorum. Artık senin hakkında küçük şeyleri de biliyorum. Üşengeçsin; ama aylaklığı sevmiyorsun. Seni tekrar sıkmak, bu yüzden kendimi mutsuz hissetmek istemiyorum. Çalışmazsan sıkılacağını biliyorum. Şimdi de kalkıp bana Wabansia dışındayken çalışmadığını söyleyeceksin değil mi? Teklifimi bir düşün.

Bir teklifim daha var; ama kabul etmezsin sen. Gelmeden önce biraz Fransızca çalışsana. Kendine iyi bir metod kitabı, dilbilgisi kitabı, Fransızca bir kitap, sözlük falan alıp bir şeyler öğrenebilirsin. Fransızca'ya ilişkin bir şeyler öğrenirsen eminim bu dili daha da sevip anlayacaksın. Kitabın bitince günde iki saatini Fransızca çalışmaya ayırmaya ne dersin?

Herhalde gelip seni gemiden alacağım, tabii Le Havre'a gelirsen. Siz Amerikalıların orayı nasıl mahvettiğinizi görmek istiyorum. Bana geminin tam olarak hangi gün hangi saatte burada olacağını söyle. Az kaldı Nelson. Şu çok iyi bildiğim odaya bakıyorum da seni bu odada dolaşırken hayal etmek çok tuhaf, güzel de. İnşallah sen de benim kadar mutlu olursun. Noter-Dame'ın üzerinde kocaman ay ne güzel olur. Ve canım benim uzaktaki buz gibi kollarım nasıl ısınacak onu da göreceğiz. Senin kollarının, dudaklarının sıcaklığını ben hâlâ hatırlıyorum.

Simone'un

Not: Canım sana mektubu uhuyla yapıştırma, zarftan çıkaramıyorum demiştim, zarfın ağzını kapatma değil. Zarfın ağzı açık geldi, mektubu alabilmem bile şans. Zarfın kenarlarını yapıştırmalısın, zarfın içindeki kâğıdı değil. Bu iş bu kadar zor mu? Ayıca lütfen güneşte kavrulup yanma, her şeyle dört dörtlük bir adam istiyorum ben.

19 Ocak 1949, Cumartesi

Birtanem, sevgilim,

Paris'te soğuk ilikleri donduruyor, bütün gün her yerde ayaz ve sis vardı. Ama beni pek etkilemiyor bu havalar, baharı düşünüp keyifleniyorum. İki gün önce Dick Wrights'ı gördüm. Kuskus yedik, kuskusu çok sever Dick. Çok şeker bir kızı oldu (yani Dick çok şeker olduğu-

nu söylüyor, ben bebeği henüz görmedim), o yüzden bu sıralar mutluluktan havalara uçuyor. Ama yine çalışmalarını serdi. Çok yorgun görünüyor; ama Paris'e yerleştiği, bir de yeni bebeği olduğu için bir aylığına Roma'ya gidiyor. Afrikalı zencilerden konuştuk, Amerikalı ve Afrikalı zencilerin birbirinden nefret etmesi ne komik! Diop'u hatırlıyor musun, hani sana battaniyeyi vermişti, bir dergi yayımlamıştı da sen dergiden hiçbir şey anlamamış gibi yapmıştın. Neyse Wrigth da bir ara onunla çalışmış ve şu anda ondan nefret ediyor. Wrigth alçak gönüllü ve tatlı görünen bu zenci adamın beyaz yazı işleri müdürüne beyaz bir patronun zenci hizmetçisine davrandığından bile kötü davrandığını söylüyor. Bu, Diop bürosunda hırsızlık oldu diye ortalığı velveleye vermiş, sonra da bu olay gazetede çıkmış. Meğer bürosu bir sürü çocuğu olan şişman bir kadının dairesindeymiş, kadın da bunu kapı dışarı etmek istemiş, daireden çıkmayınca da bir gece ansızın eşyalarını sokağa atıvermiş, Diop da adını kurtarmak için bu hırsızlık yalanını uydurmuş. Buralarda kulaktan kulağa dolaşan bir başka trajedi komik hikâyeye de Kravçenko Davası; çok önemli züppece bir Paris meselesi işte. Ne olduğunu biliyorsundur. Komünist bir dergi olan *Les Lettres françaises*, *I Choose Freedom*'ı Kravçenko'nun değil de Amerikalı bir yazarın yazdığını iddia etti. Aslında Kravçenko kendini hain addettiği için bence hiç güvenilmeyecek bir kitap yazmıştı; belki de kitabını Amerikanvari bir tarzda yeniden yazan Amerikalı bir yazardan yardım almıştır; ama kitabı Kravçenko'nun tasarladığı aşikâr. Mahkeme de çok anlamsız; çünkü komünistler kitabı Kravçenko'nun yazmadığını ispatlayamayacakları için kaybedecekler. K.'nın yalan söylediğini ispatlamaya çalışıyorlar, ee başarıyorlar da; ama o zaman da mesele K.'nın kitabını tartışmaktan çıkıp Rusya'yı tartışmak oluyor. K. da onların yalancı olduğunu, kendisini ellerinde delil olmadan suçladıklarını söylüyor, tabii ki bu doğru; ama bu kitabının güvenilir olduğu anlamına gelmez. Herkes yalan söylüyor, herkes haksız, herkes öfkeli. K. tam bir Rus gibi davranıyor. Bağırıp çağırıyor, masayı yumrukluyor, öfke nöbetlerine tutuluyor, gereken cevapları vermiyor hiçbir zaman. Komünistler onu köşeye sıkıştırmaya çalışıyorlar. Mesela "*Bebek Evi*"nin sonu hakkında ne düşünüyorsun?" diye sordular; çünkü kitabında *Bebek Evi*'nden bahsediyordu. Kravçenko da "Ne evi?" diye cevap verdi. Hepsi kahkahalar atarak, "Daha Ibsen'den bi-

le haberi yok bunun, kitabı yazmış olamaz!" dediler. Bu çok anlamsız; çünkü oyunun adı Rusça'da *Nora*. Sürekli böyle saçma şeyler tartışıyorlar. ABD'de siz de bu davayı konuşuyor musunuz?

T.M.'in son sayısı gerçekten iyiydi, şimdiye kadar çıkardıklarımızın en iyisi olduğunu söylüyor herkes. Gallimard bütün olanlar için çok üzgün. Arkadaşımın adı Merleau-Ponty, bir aya kalmaz orada olacak. Ona Şikago'ya da gitmesini söyleyeceğim. "Trompet çalan genç adam"ı gördüm, uzun süredir görmüyordum onu. İki bebeği olmuş, geceleri Saint-Germain-des-Prés'de Amerikalı turistlere trompet çalıyor-muş. Harika albümleri var, en azından gerçek bebop dinleyebiliyorum: Gillespie, Charlie Parker. Harika bir şey. Yirmi yıl önce New Orleans cazını keşfedip nasıl hoşlandıysam bu cazdan da öyle hoşlanıyorum. Ama Paris'te böyle bir caz dinleyebileceğim bir yer yok.

Çirkin kadını gördüm, bana çiçek verdi; çünkü tanışmamızın üzerinden tam dört yıl geçmiş.

Yazdığım denemenin başlığı *Never Come Woman*⁽¹³⁶⁾. Ne demek istediğimi anlamışsındır herhalde. Senin kitabının başlığı ne?

Canım kitabın bitince ne yapacaksın? Son günlerde durmadan bunu düşünüyorum. Yeni bir kitaba başlayacak mısın? Hemen başlayacaksan ne zaman başlayacaksın? Kumar oynamak, içki içmek, kitapçıların düzenlediği davetlerde kendini anlatmak, Fransızca öğrenmek, bana mektup yazmak, hangisi? Biliyorsun Fransa'ya gelince bana saatlerce kendini anlatırsın, midem bulanmaz. Kendini anlatmanı seviyorum. Bir keresinde Casa Contenta'daki barda gençliğinde tanıdığın kadınları, bir keresinde de New York'taki Fransız lokantasında kitaplarını niye yazı yazdığını anlatmıştın. O iki gece seni öyle çok sevmişim ki. Kendimi sıcacık, zengin ve mutlu hissetmişim. Seni gelecekte de böyle sevecek miyim?

Hoşça kal canım. Şimdi çalışma vakti. Çok çalıştığım için çok yoruluyorum; ama sen gelince düzeleceğim. Sen beni iyileştireceksin. Her zamanki gibi seni seviyorum. Birtanemsin, sevgilimsin sen benim.

Simone'un

9 Şubat 1949 Çarşamba

Nasıl oldu da bu kadar uzun süredir sana mektup yazmadım aklım

almıyor, birtanem.

Utaniyorum kendimden. Hiçbir değişiklik olmadı, canım da olup bitenleri yazmak istemedi. Kış havası bahara dönmeye başladı, sana duyduğum aşk hep aynı. Kravçenko Davası devam ediyor. Bu tuhaf Ruslar (Wabansia'daki insanlardan da tuhaflar) birbirlerine bağırmaya, birbirlerinin arkalarından yalan söylemeye devam ediyorlar. Bazen de birlikte kahkahalarla gülüyorlar. Kravçenko'nun karısı bütün olayın yıldızıydı. Herkes kadının, nasıl giyindiğini görmek için birbiriyle yarıştı, altı üstü bir Rus işte! Bildiğin bir Fransız ya da Amerikan kadını gibi giyinmiş işte. Kocasının huysuz bir adam olduğunu, çocuk istemediğini anlattı. Kravçenko kitabında epey yalan söylemişe benziyor; ama onun aleyhinde konuşmaya gelen Rus Stalinciler de çok yalan söylüyorlar; herkes kirlenmiş, herkes aptal.

Uzun zaman önce iğne yutan zavallı kadın geçen hafta öldü, öleceğini bile bilmiyordu. Zavallı kocası mahvolmuş. Bütün hayatını karısına, çocuklarına adamıştı. Hiç yazı yazmadı (aslında yazabilirdi) sadece ailesini mutlu etmek için para kazanmaya uğraştı; şimdi haline bak üç çocukla dul kaldı. Kadın şehir dışında gömüldüğünden adamcağızı henüz göremedim. Doğrusu onunla karşılaşmaktan korkuyorum.

Birlikte olmaktan büyük keyif aldığım bir kişi varsa o da yaşlı André Gide. Yaşayan en yaşlı Fransız yazarı, yani tahminimce (biliyorsun bütün hayatını yazı yazmaya adadıktan sonra Nobel ödülünü almıştı, bir de eşcinsel.) Bir zamanlar karısı varmış; ama onunla hiç yatmamış. Hayatında sadece bir kez bir kadınla yatmış, ondan da bir kızı olmuş. Kızının annesi, hayatının aşkı olan bu kadınla evlenmeyi planlıyormuş; ama kadın iki eşcinselle yatmış. Şu anda bu kadının annesi, kendi kızının da büyük annesi olan tatlı yaşlı hanımefendiyle yaşıyor, ne aile ama! Gide bu çeşit bir ailesi olduğu için mutlu görünüyor. Hepsi onu çok seviyorlar. Sevimli sevimli bir sürü hikâye anlatıyor. Şikago'ya gidip beş bin dolarlık Goethe Ödülü'nü almasını istemişler, fena para değil. Kendini çok yaşlı hissediyor, ABD'den korkuyor. Aynı anda hem bu kadar yaşlı hem de bu kadar ünlü olmak ne tuhaf. Hayatın tadını çıkarmaya, ne istersen yapmaya, istediğini söylemeye başlayabilirsin, herkes ne yaparsan yap onay verir. Böyle bir şey istemez miydin?

Fransa bugünlerde kürtaç olaylarıyla çalkalanıyor, ben bu konuda

çok öfkeliyim. Burada doğum kontrolü diye bir şey yok, yasak. O yüzden her yıl doğum sayısı kadar kürtaj sayısı oluyor, bir milyon civarında. Gerçi kürtaj da kesinlikle yasak. Çok iyi tanıdığım bir doktoru tutukladılar. Ona bir sürü çaresiz genç kızı yollamıştım. Hem parasızlara hem de zenginlere yardım ediyordu. Başka bir cerrah da böyle bir olaya karıştığı için geçen hafta kendini camdan aşağıya attı. Bütün bunlar olurken oğlunu ölümüne döven bir babayı yargıç sadece azarlamakla yetindi, adam hapse bile girmedi. Demek çocuk doğduğunda eğlenmek istersen çocuğu öldürebilirsin, zaten savaşta ölmek de çocuk için bir ödüldür. Ama anne karnındayken ona bir şey yapmak cinayettir. Sana yakınıyorum ama sen bu konuda ne yapabilirsin ki?

Rezervasyonun n'oldu? Ya kitap? Artık bir şey söyle. Mutfaktaki sobayı tamir ettirdim, böylece yemek de pişirebileceğiz. Sen geldiğinde her şey hazır olacak. Artık sen de bir şişe viski getirirsin değil mi? Hâlâ Fransa'ya gelmek için bavulunu toplamaya başlamamışsın, üzülüyorum bak. Seni pratik şeyler yaparken görmek hoşuma gidiyor, çok iyi beceriyorsun böyle şeyleri. Hatırlıyor musun New Orleans'ta sana güzel bir çift ayakkabıyla, bir de pantolon almıştık, sonra yanımızdan bir kaplan geçmişti, sana söylediğimde inanmamıştın?

Eskisi gibi tatlı bir adam ol ve bu uzun yolculuk için hazırlanmaya başla artık. Fransa'da ve İtalya'da çekeceğin fotoğraflar için film almayı unutma. Hoşça kal canım hoşça kal. Yakında görüşeceğiz. Bir de benim sevgimle karşılaşmak için sevgini getirmeyi unutma!

Simone'un

16 Şubat 1949, Çarşamba

Sesi soluğu çıkmayan sevgilim,

Bir mektup almayalı öyle uzun süre oldu ki, iki haftadan bile fazla. Bu durum beni çok hüzünlendiriyor, öyle uzaklardasın ki Mayıs'ta yüreğimin yanında olacağına inanamıyorum. Geleceksin değil mi canım, geleceksin? Aslında benim de canım yazmak istemiyor. Belki sen de kelimelerden bıkmışsındır, kelimelerden daha da öte bir şeye erişeceğiz ya sonunda. Bahar geliyor yavaş yavaş, tatlı tatlı, soğuk günleri ılık günlere çevirerek. Gelişin yaklaştıkça kitabım da kalınlaşıyor. Kalınlaşması da lazım zaten. Anlatmaya geçecek hiçbir şey olmuyor.

Kravçenko Davası yine aynı şekilde, saçma sapan sürüyor. Bu tuhaf Ruslar birbirine bağırmaya başlayınca ne yazık ki hiçbirimiz ne dediklerini anlamıyoruz. Dün Koestler’la buluştuk. Paris yakınlarında bir ev almış, bizi hafta sonu için davet etti; gelemeyeceğimizi söyledik. Paris’te bir akşam geçirmeyi teklif etti, yine gelemeyeceğimizi söyledik. Bu da tutmayınca birlikte öğle yemeği yemeği teklif etti, Sartre gelmeyeceğini söyledi, sonra da Koestler’a Malraux’nun arkadaşı ve Gaulle taraftarı olan biriyle asla bağlantımız olamayacağını söyledik. Çok öfkелendi, kendini yenilmiş gibi hissetti, içimin yağları eridi.

Karısını yeni kaybeden, üç çocukla bir başına kalan arkadaşım vardı ya, onunla korkunç bir akşam geçirdim. Hâlâ etkisindeyim. Kalplerindeki ve bedenlerindeki en derin sevgiyle birbirlerini seviyorlardı diyebileceğim belki de tek evli çift onlardı. Karısının ölümünü, gömülüşünü, her şeyi anlattı bana. Çocukların olup bitene pek de üzülmeişine çok içlerim, Paris’e dönüp evi bomboş bulmak onu çok etkilemiş. Hiç şikâyet etmedi, kendine hâkimdi ve tavırları arkadaşçaydı, bu hali her şeyi daha da zorlaştırdı. Bütün gece kâbus gördüm. Canım ne istiyorsan onu yap. Yaramaz bir çocuk ol, istersen beni sevmekten vazgeç; ama sakın ölme, sakın. Ölümüne dayanamam. Söz ver bana, ölmeyeceksin!

Yine rüyama girdin, yatağıma süzıldün ve bir şeyler oldu. Ama hayal kırıklığına uğradım, eskiden olduğu gibi değildi, neyse zaten bir rüya adamdan da daha fazlası beklenemez. Yine de o kadar uzaklarda olup gelmen güzeldi. Rezervasyonu yaptırdın mı? Kitabın bitti mi? Mektubunu bekliyorum. Ben de sonra daha iyi bir mektup yazacağım. Sadece sana birkaç küçük öpücük yollamak ve Paris’te, 11 Rue de la Bûcherie adresinde Nelson’ı seven bir kadın olduğunu hatırlatmak istedim. O kadını unutma. Hoşça kal yalnız sevgilim, birtanem. Ben seni unutmuyorum.

Simone’un

20 Şubat 1949, Pazar

Birtanem sevgilim,

Senin o tatlı mektubunu aldığımdan beri keyfim yerinde. Senden ses çıkmayınca evlendiğini, beş çocuğun olduğunu, bir daha seni hiç

göremeyeceğimi düşünüp korkmaya başlıyorum. Seni uyarıyorum canım. Gaz sobasını tamir ettirdim, kırmızı perdeleri ısmarladım, İtalyan parası da hazır, asla bana böyle bir şey yapamazsın. Herkese yazın ortadan kaybolacağımı söyledim. Sabahtan akşama kadar, hatta akşamları da seni bekliyorum artık. Şimdi kalkıp da beni böyle tuzağa düşürdükten sonra bir de aldatırsan gelip alnını karışlarım (çocukların da). Mektubu alınca bir de korkmaya başladım. Kumar oynamaktan, içki içmekten, tuhaf insanlarla görüşmekten başka bir şey yapmıyor gibisin. Bu gidişle meteliksiz kalacaksın, elbiselerine kadar soyulacaksın, buraya da gelemeyeceksin. Ya da gelsen bile bana mahvolmuş evcimen bir adam getireceksin. Her şey çok kötü. Kendini Wabansia'daki yuvamıza kapatıp Fransızca öğrenmeli, bana mektup yazmalısın. Bunlar günlerini eğlenceli, yararlı hale getirmeye yeter de artar bile. Haftada bir kere dışarı çıkar Fransa'ya getirmek için güzel şeyler alırsın, mesela bir şişe viski, biraz bonbon, bir şişe daha viski, Southern Comfort. Sonra da bavulunu toplamaya başlarsın, e zor iş ne de olsa. Bak adam gibi toplanmış bir bavul olmadan Paris'e falan gelemezsin, burada şık ve yakışıklı görünmelisin. Geceleri, gündüzleri ne yapacağımızı da ayrıntılarıyla planlamalısın. Bir sürü şey yapacağız, hepsinin ayrıntılarıyla planlanmış olması gerek. Rotamız hakkında ne düşünüyorsun? Paris-Marsilya-İtalya-Tunus-Cezayir-Fas-Marsilya-Paris nasıl? Bunu başarabiliriz, haritaya bak da bir düşün taşın.

Kitabının başlığı ne? Eğer son okumalar New York'ta tam zamanında eline geçmezse daha sonra 11 Rue de la Bûcherie adresine uçakla göndertebilirsin. Deli gibi çalışıyorum; ama kitabım Mayıs'a dünya da yetişmez. Neyse artık bekleyecek, çok da önemli değil zaten.

Sana Gérassi'den mektup aldığımı söylemiş miydim? Durumları korkunç. İki yıl önce Fransa'ya yerleşmelerini söylemişler, bunu yapmadıkları için şimdi de sınır dışı edilip İspanya'ya (çünkü İspanya Savaşı'nda kızıl bir generalmiş) gönderilecekleri söyleniyormuş. Hiç paraları yokmuş, karısını işten atmışlar. Adamın da resim yapmaktan başka bir işi hiçbir zaman olmadı zaten. Şu anda gazete satıyormuş; ama gazete satmaktan kazandıkları para ne karınlarını doyurmaya ne de bir danışman tutmaya yetiyormuş. Elimden ne gelir hiç bilemiyorum.

Şimdi yine çalışmaya başlayacağım. Bu sıralar uzun mektuplar ya-

zamıyorum pek; çünkü sürekli çalışıyorum. Ama seni hâlâeskisi gibi seviyorum ve sen de seni nasıl sevdiğimi birkaç hafta sonragöreceksin. İşte bu yüzden seni ne kadar sevdiğimi söylemenin anlamı yok tekrar tekrar. Geçen sene olduğu gibi sabırsızlıkla bekliyorum, çıldıracağım neredeyse. Senin o aptal yüzünü göreceğim. Öpüyorum canım.

Simone'un

25 Şubat 1949, Cuma

Bana koşan sevgilim,

Eminim, en az bir mektubun kayboldu. Yer ayırttığını bilmiyordum, nasıl mutlu oldum anlatamam. Öyle tahmin ediyorum ki Mayıs'ın dokuzunda ya da onunda Cherbourg'da olacaksın, öyle değil mi? Ben Cherbourg'a gelmeyeceğim, gerçekten çirkin, hüzünlü ve yerle bir olmuş bir yerdir orası, hemen trene biner gelirsin sen. Paris'te seni istasyonda karşılar, hemen Rue de la Bûcherie'ye götürürüm. Kitabının adını çok beğendim, ayrıca kitabını bitirdiğin için de seni yürekten kutluyorum. Aynı şeyi bir de ben yapabilirsem ne kadar mutlu olacağım! Yavaş yavaş bahar yaklaşıyor, yaşadığım muhit gerçekten fakir, pis bir yer ama inan kötü bir yer değil. Burada bir sürü Arap yaşıyor, akşam olduğunda karşıdaki küçük kafeden Arap müziği duyuluyor, Arap filmleri gösteriliyor, bir sürü de berduş ve kimsesiz adam var. Dün yaşlı bir kadın gördüm, etrafında bir sürü sigara izmariti vardı, tütünleri de büyük bir kutuya dolduruyordu; sonra bu tütünü Maubert denilen yerde neredeyse normal fiyatının dörtte birine satıyor, burada düşük fiyattan tütün almak için can atan bir sürü müşteri bulabiliyor. Bütün bunları kendi gözlerinle göreceksin. Bunu düşünmek bile öyle mutlu ediyor ki beni!

Kravçenko Davası komik olmaktan çıktı; gerçekten ilginç bir tanık ortaya çıktı. Bu tanık, kocası 1936'da Komünist Parti'nin resmi siyasetine karşı çıkan, sonra merkez komiteyle bu konuyu tartışmak üzere Rusya'ya çağrılıp oradan Rusya'nın güneyindeki bir kampa gönderilip orada ölen (gerçekten korkunç bir çalışma ortamı) komünist bir Alman. Sonra kadın S.S.'lere verilmiş, onlar da onu Ravensbrück'e göndermiş. Bu öyküyü öyle vakur bir tavırla, sade bir dille anlattı ki ko-

münistler bile çok etkilendi.

Şu zavallı dul adamı geçen akşam bir kez daha gördüm. Ama her defasında hasta ediyor beni bu; bütün gece kâbuslar görüyorum sonra. Neredeyse hangi zamanda yaşadığını unutmuş gibi hiç durmadan eski mektuplar okuyup duruyor; çünkü geçmiş, sevdiği kadının ölümünden çok daha gerçekçi geliyor ona. Sonra Sartre'la Camus'yü de gördüm, herkes çok hoş, çok canayakındı; ama artık birbirimize söyleyecek hiçbir şeyimiz kalmadığını fark ettik. Camus, Gaulle'cü ya da komünist olmadığı halde hemen hemen her konuda bizimle çatışıyor. Bence hiç de ciddi olmayan bu Davis olayını çok fazla ciddiye alıyor. Daha önce de söylediğim gibi başarısızlığa hiç tahammülü yok, bu yüzden çok öfkeli olduğu her halinden belli.

Korkunç büyüklükte bir sakalı olan genç ve çirkin bir zenci, *Günü Güne Amerika*'nın çevirisini tamamladı; bazı hataları olsa da çeviriyi sevdiğini söylüyor. Şu anda bir yayıncı bulmaya çalışıyor. Bana bu konuda bir fikir verebilir misin? Böyle bir şeyle sence kim ilgilenir? Canım, gelişin yaklaştıkça sana yazmaktan daha az zevk alır oldum. Bütün gün boyunca sanki gerçekten Paris'te yaşıyormuşsun gibi seni düşünüyorum. Artık Wabansia'da değilsin. Bu durumdayken nasıl sana mektup yazabilirim ki? Nasıl sabırsızlıkla, aşkla seni beklediğimi hissedebiliyor musun? Seni hiç böyle derinden sevmemiştim.

Simone'un

2 Mart 1949, Çarşamba

Sevgilim, canım benim,

Anneme böyle bir paket göndermen ne kadar da hoş. Öyle mutlu oldu ki bana bu Algrenlerin nasıl insanlar olduğunu sordu; ben de ona çok kibar insanlar olduklarını, onun adına onlara teşekkür edeceğimi söyledim, gördüğün gibi şu anda bunu yapıyorum. Teşekkürler, evcimen tatlı adam, çok teşekkürler!

Aniden kış bastırdı. Bahar, yaz geldi geçti, sen çoktan gittin de ben farkına bile varmadım gibi geliyor. Dünden beri kar yağıyor, dışarısı soğuk, rüzgarlı, kasvetli ve hüzünlü. Yakında geçen sene yaptığım gibi üç haftalığına güneye gideceğim; döndüğümde sen yanımda olacak, beraberinde bana güneşi de getireceksin, tıpkı benim sana getirdiğimi

söylediğın gibi. Evimiz için bir sürü yeni tablo aldım. Bir Van Gogh daha, seveceğini tahmin ettiğim bir tane Toulouse-Lautrec, bir tane de belki hoşuna gitmeyecek Picasso (o zaman kaldırırız), beyaz deriden koltuklar da aldım ayrıca. Umarım evimizi "gerçekten şık" bulursun.

Bu ara canım biraz sıkkın; çünkü gitmeden kitabımın hepsini daktiloda yazdırmak istiyordum. Ancak her zaman benim için yazılarımı yazan kadının bu ara hepsini yazacak kadar vakti yokmuş, koca Paris'te de yazımı okuyabilen başka birini bulamadım. Nasıl oluyor da sen yazımı bu kadar kolay okuyabiliyorsun? Yoksa sadece okuyor numarası mı yapıyorsun? Zaman geçtikçe daha da çok çalışıyorum.

Dün ilk defa çok iyi bir şairle, Reni Char'la karşılaştım. Tam bir "aykırılık"lar şairidir, gerçekten harika öyküler anlattı, sana anlatmayı düşünüyordum; ama buraya geldiğinde anlatmak için saklıyorum hepsini. Onları kendi ağzıyla anlatmak çok daha güzel olacak. Eminim hepsinin yalan olduğunu söyleyeceksin; ama değıller.

Kız kardeşim Fas'a gidiyor, bu yüzden annem çok mutlu. Sanki kızlarını her şeyden çok seviyormuş gibi görünür; ama bizi görmek dışında her şeyi daha çok sever. Canımı sıkın şey, sana Fas'ı gezdirmek istiyorum; ama orada kız kardeşimle karşılaşmak istemiyorum. Aslında kızkardeşim de beni "sever"; fakat aramızda öyle bir resmiyet var ki, benim yaşantımı o kadar az önemsiyor ki seninle ilgili hiçbir şey anlatmak istemiyorum ona. Bu çok garip. Seni Gérassi'yle ve diğer arkadaşlarımla tanıştırebilirim; bu yüzden aşk hayatımla ilgili kızkardeşime hiçbir şey anlatmadığım için kendimi suçlu hissediyorum. Neyse neler olacak göreceğiz.

Birkaç Amerikalı entelektüel gördüm. Biri uzun süre kızıldirililerle yaşamış, kulağında küpesi, ayaklarında yeşil çizmeleri olan çok hoş bir eşcinseldi. Şu anda Paris'te hiç görmediğim kadar çok Amerikalı var, eminim akıllılık edip senin için tanıdığım bir otelden yer ayırtmasaydım asla bir oda bulamazdın. Bugün gidip büyük bulvarlarda Paris'in siyah kalbinde biraz yürüdüm; öyle yaşlı, uzak ve etkileyiciydi ki. Senin Paris'i sevmeni istiyorum. Sana bir sürü güzel şeyi, en iyi şekilde göstereceğim. Hadi canım, gel artık, göreceksin çok mutlu olacağız. Sen benim her zaman beklediğim bir tanecik Nelson'ımsın; ben de her zamanki gibi bekliyorum seni.

Simone'un

Nelson, aşkım,

Fena halde üşütmüşüm, bir tür grip gibi bir şey. Bir sürü ilaç, sıcak şeyler içmem gerekti. Barmen bana sıcak su, viski, brendi, rom ve kan-yak karışımı bir şey hazırladı. Çok fazla sıcak su koymadı. Önce sırf biraz olsun iyileşebilmek için sonra da sıkıcı eniştemle birlikte olduğum için bardak bardak içtim. Şu anda yataktayım, biraz sarhoşum, gözlerimden yaşlar süzülüyor. Sana bu mektubu yazan öyle çirkin bir kadın ki anlatamam! Mayıs'ın on birinde çok daha güzel olacak.

Marsilya'dan Cezayir'e geçmeden önce İtalya'ya gitmeyi önermiş-tim. Eminim Venedik, Roma, Napoli çok hoşuna gidecek. Bir ay boyunca sahici Chianti içmek, spagetti yemek, küçük İtalyan kasabalarını gez-mek çok güzel olacağı benziyor, öyle değil mi? Ama eğer istemiyorsan paramı geri verebilirim, ama bundan çok gurur duyduğumu da söyleme-liyim. Birlikteyken sen surat asabilirsin; ama ben asla bunu yapmam. Eğer kitap bitmemişse, böyle bir şeyi ancak ikimiz için yapabilirim. As-la surat asmam. Fotoğrafımıza baktım da ne kadar da hoş görünüyoruz, ikimiz de. Sen yanımda olmadığın zamanlarda ben hiç bu kadar güzel görünmüyorum. Yine öyle güzel görünebilecek miyim? Paramı mutlaka yanında getir, burada kara borsada satarsın. Çok kolaydır, resmi yollar-dan kazandığının neredeyse iki katını kazanırsın. Odessa hotel Mont-parnasse'dadır, bir keresinde Rus arkadaşım orada kalmıştı; Lutétia ho-tel ise çok daha seçkin bir yerdir, savaş sırasında Alman askerleri kal-mıştı orada. Ama ben senin için çok daha şık bir yer buldum, otelin adı La Bûcherie-Beauvoir Hotel, çok seçkin; ama biraz da tuhaf bir yer. Her neyse yine de diğerlerini daha çok seversen sadece bana söyle yeter. Se-nin için yer ayırtırım. Nelson, benim aptal sevgilim, nasıl olur da *Never Come Morning*'i unutmuş olabileceğimi düşünürsün? Şu anda çevirisi devam ediyor; üstelik çevirmeni de bu işten büyük zevk alıyor; çünkü biraz çılgındır, imkânsız şeylerle uğraşmaya da bayılır. Yayıncıya gelin-ce, emin oluncaya kadar beklemek istedim; çünkü biri şöyle dedi: "Öy-le kötü Amerikan romanları yayımladılar ki artık iyi bir tane basmaya güç yetirebilir miyiz bilmiyorum." İşin aslı şu ki hiç parası yok, bu yüz-

den hiçbir şey yayımlamıyor. Artık Fransa'da pek kitap satılmıyor.

Nelson, ölü gibiyim. Mektubu bitirene dek sürekli olarak öksürdüm, burnumu çekip ağladım, artık uyumaya çalışacağım.

Cumartesi

Geçen akşam içtiğim sulandırılmış içkiler beni iyileştirmeye yetmedi. Çok önemli bir şey değil, bu durumdayken çok zor çalıştım, hep yaktaydım, bu sabah kalktığımda da bütün kafam, gözlerim, kulaklarım, burnum, yanaklarım, dişlerim, hepsi ağrıyordu. Bugün çok eğlenceli bir gün de olmayacak; çünkü dul arkadaşşıma arabayla gidip karısının mezarını ziyaret etmeyi teklif ettim. Şu anda hava gerçekten kötü, fena halde soğuk, ben de çok yorgunum zaten.

Seni tembel adam neden Fransızca öğrenmiyorsun bakayım?

Haftaya Perşembe günü üç haftalığına Paris'ten ayrılacağım, yine geçen defa gittiğim yere gideceğim, güneye. Orada sessiz sakin çalışır, yeniden sağlığıma kavuşurum. Öyle yorgunum ki, hoşça kal, canım. Biliyorum çok gereksiz geliyor; ama lütfen bana yazmaya devam et; çünkü beklememe yardımcı oluyor, seni gerçekmiş gibi hissedebiliyor, gelişinin tadını çıkarabiliyorum. Atlas Okyanusu'nun bu kıyısında seni bekleyen koskoca bir aşk var.

Simone'un

17 Mart 1949, Perşembe

Birtanem, sevgilim,

Paris'ten ayrılmadan önce sana küçük bir öpücük gönderiyorum işte. Birkaç saat içinde yola çıkacağımdan çok meşgulüm; küçük şirin mektubunu aldığımda kendimi sana küçük bir öpücük gönderiyormuşum gibi hissettim. Bugün Paris'te bile bahar başlıyor sanki, biliyorum Cagnes'da da baharı bulacağım, dünyanın neresinde olursa olsun (Wabansia, Şikago, Amerika) gelip beni görecek hoş bir adam olduğundan da öyle mutlu ve iyi hissediyorum ki kendimi. Şu son birkaç gündür öyle hasta ve aptaldım ki. Tıpkı Meksika'daki o yumurta kurbanı gününde olduğu gibi benimle çok eğlenirdin. Artık turp gibiyim; ama beni bu halimle çok fazla sevmezdin herhalde; çünkü çok fazla sağlıklı olduğum zamanlarda seni biraz korkuttuğumu biliyorum. Yine de en

az bu kadar sağlıklı olmayı umuyorum Mayıs'ın on birinde.

Kitabının şu anda çevrildiğini, çevirmenin zor işleri yapmayı sevdiğini, senin kitabın da zor olduğu için bu işten çok zevk aldığını söylemişim. Bence Mayıs'ta geldiğinde onunla görüşseniz hiç fena olmaz; böylece o da bu Polonya dilinde yazılmış argo kelimelerin ne anlama geldiğini öğrenebilir. Kitabının bir bölümünü *T.M.*'de yayımlayacağız. Şu başbelası ile çalışmayı bıraktığımızdan beri *T.M.*'nin bu kadar gelişme göstermesi harika bir şey, neredeyse eskisinin iki katı yapıyoruz. Gallimard utancından ölüyor; ama biz bu durumdan çok memnunuz. Hindiçin işi ise Amerika'nın en korkunç linç öyküsü kadar korkunç, hatta çok daha korkunç. Geceleri, sarı ırkın insanları sokağa bile çıkmaya cesaret edemiyorlar; çünkü eğer çıkarlarsa eşek sudan gelinceye kadar dayak yiyorlar: Burası Paris. Hindiçin'de durum Fransız askerler için olduğu kadar Hindiçinliler için de kötü. Fransız hükümeti kısa bir süre önce Hindiçin'de herkesin nefret ettiği Bao-Dai ile bir anlaşma imzaladı. Ama bu adam hem Fransa'ya hem de Hindiçin'e ihanet ettiğinden bu savaş sürüp gideceğe benziyor. Vietnamlı dostlarımız hem çok üzgün hem de çok korkuyor.

Hoşça kal canım. Tıpkı Paris'te olduğu gibi Cagnes'da da seni bekliyor olacağım. Seni yine seveceğim. Uzun sıcacık bir öpücük gönderiyorum sana Nelson.

Simone'un

23 Mart 1949, Çarşamba, Cagnes

Birtanem, sevgilim,

Biliyorum bütün hafta sana yazmadığım için utanmalıyım; ama seni nasıl sabırsızlıkla beklediğimi, seni her zaman büyük bir sadakatle sevdiğimi bildiğini bildiğimden artık yazmak öyle anlamsız geliyor ki. Buradaki bu mükemmel manzaraya gelince, yapmak istediğim tek şey sana burayı göstermek. Göstermeliyim. Gelirken yanında küçük günlüğümüzle, Guatemala ve Meksika fotoğraflarımızı getirmelisin. Bütün bu anıları sen yanımdayken tekrar yaşamak istiyorum. Hiçbir zaman bu anıları çok fazla düşünmeye cesaret edemedim, sen bu kadar uzaktayken öyle acı veriyorlar ki. Merleau-Ponty bana Taxco'dan üzerinde kilisenin fotoğrafı olan bir kart göndermiş, görünce kalbim sızla-

dı. Sen sevmesen de ben Taxco'yu çok sevmiştim. Gece kilisenin önündeki küçük kafede oturup radyo dinlerken ne de güzel vakit geçir-miştik. Hatırladın mı?

Perşembe günü Paris'ten ayrıldım, trende uyumuşum; Nice'ten, Akdeniz'den geçmiştiz, sonra da bu harika yere geldik, Şubat'ta da bir-kaç gün geçirdiğim aynı köye. Denize bakan küçük bir verandası olan hoş bir odam var. Bu ortaçağdan kalma eski köyün en komik yanı ne biliyor musun? Artık buradaki evlerin tamamında tıpkı bir Greenwich köyünde, Santa Fe'de ya da Kaliforniya'nın herhangi bir yerinde gö-re-bileceğin türden yaşlı çılgın kadınlarla eşcinsellere benzeyen Amerika-lı ressamların ya da santçılarının yaşaması. Hepsinin küçük bahçeli köy evleri var, sabah olduğunda kadife pantolonlar giyen yaşlı kadınları çi-çeklerini sularken görüyorum. Akşamları ise otelin barına gelip içiyor-lar. Ama ben içmiyorum. Öğleden sonraları yaptığım yürüyüşün ya da araba gezintisinin dışında bütün gün boyunca deli gibi çalışıyorum. Bu ilk hafta hava pek güzel değildi; ama o güney havası hissedilebiliyor artık; masmavi ve güneşli bir gökyüzü var. Tıpkı Van Gogh'un çizdik-lerine benzeyen çiçeklerle kaplı bir sürü meyve ağacı var burada. Se-viyorum ağaçları. Çevredeki tepelerde satmak için çiçek yetiştiriyorlar, özellikle de karanfil. Burada çiçekler için küçük bir tür ev yapmışlar, akşam olduğunda küçük bir çatı konduruyor, güneş açtığıdaysa bu çatıyı kaldırıyorlar.

The Seven Pillars of Wisdom'la T.E. Lawrence'ın mektuplarını ye-niden okuyorum. Ne adamdı ama! Gerçekten tuhaf ve dokunaklı, de-ğişik bir espri anlayışı olan, söylemek istediklerini büyük bir ciddiyet-le dile getiren bir adamdı. İyi de yazıyor. Sen kitabını okudun mu ha-tırlamıyorum. Arabistan'daki kabileleri anlattığı bölüm çok sıkıcıydı; ama kitap sonradan çok büyüleyici bir hal aldı. Eğer bütün vaktini Fransızca çalışarak geçirmeyeceksen tam da gemide okunacak kitap. Bu aralar kumar oynayıp içki içecek vakit bulabildin mi? Ee, ne de ol-sa hâlâ altı haftan var. Bu arada sana söylemeyi unutmuşum, Bûcherie-Beauvoir Hotel'de kahvaltıda istediğin her şeyi bulabilirsin. Bu da yet-mez mi? Odessa ve Lutétia daha mı iyi olacak sanki? Ayrıca umrunda mı bilmiyorum ama Beauvoir Hotel'de her saat taptaze, sana özel, bi-rinci sınıf aşk bulabilirsin ki bunu öbür otellerde bulman çok zordur.

Nasıl her zaman senin yolunu gözlüyorsam, mektubunun da yolunu gözlüyorum. Gece gündüz seni düşünüyorum Nelson. Altı hafta. Seni öldürünceye kadar öpücüklerle boğacağım canım. Seni öpmek öyle güzel olacak ki.

Simone'un

30 Mart 1949, Çarşamba, Cagnes

Birtanem, sevgilim,

Artık günler öylece geçip gidiyor, Mayıs'ın yirmisi yaklaşıyor, günlerim tıpkı geçen hafta bu zamanlarda olduğu gibi güneşli, sessiz ve güzel geçiyor. Buradan çok uzakta olmasa da Güney'de de üç hafta kadar geçirdim, yine bitmek bilmeyen şu kitap üzerinde çalıştım; ama çok da fazla çalıştığımı söyleyemem; çünkü bitirmek istemiyordum, bir de seni bekledim. Bu yıl seni ülkemde görmek harika olacak. Biliyorum sen her gün biraz yolculuk etmekten hoşlanırsın, bir fikrim var, neden İtalya vizesi almıyorsun? Fransızların İtalya'ya girmek için bir vizeye ihtiyacı var; ama öyle özel bir vize değil; öyle tahmin ediyorum ki siz Amerikalılar için vize almak daha kolaydır, sadece istemen yeterlidir herhalde. Sana daha önce de söylediğim İtalya'da bir ay kalacak kadar param var; tıpkı bir kralla kraliçe gibi keyif çatacağız.

Bu Lawrence (T.E.) ne kadar da tuhaf bir adam! Arabistan'ı fethetmiş, muhteşem bir kitap yazmış, sonra da yedi yıl boyunca sahte bir isimle, ordudan, komutanlardan, diğer askerlerden nefret ederek bir asker olarak yaşamayı tercih etmiş. Bunu da sadece nefret ettiği için yapmış. Sen bunu anlayabiliyor musun hoş adam?

İki gün önce bir taksi tutup hasta Rus arkadaşımı görmeye gittim. Kışı yakınlardaki güzel bir köyde şifa arayarak geçirdi.⁽¹³⁷⁾ Bir süre için kocası da yanındaydı; daha sonra Paris'te çalışmak zorunda olduğundan haftalarca orada yapayalnız kalmak zorunda kaldı. Bir sürü kötü Amerikan kitabı çevirdi; çünkü bugünlerde insanlar kötü korku romanları yayımlayarak bir sürü para kazanıyor, iyi romanlar çok daha zor satılıyor. Bütün gün iyileşmeyi umarak etrafta yürüyüşe çıktı. Ama ben Paris'te hâlâ ciğerlerinde kötü huylu hücrelerin olduğunu öğrendim. Önce uzun süre onunla taksiyle dolaştıktan sonra onu trene bindirmek zorunda kaldım. Manzarayı, benim küçük köyümü, kaldığım şirin ote-

li görmek çok hoşuna gitti; bana bir sürü öykü anlattı. Bu ülkede bir sürü cadıyla tuhaf insan var. Onu gördüğüm, biraz olsun mutlu edebildiğim için memnun oldum, hatta onu sevdiğimi bile hissettim. Ama o Paris'e gidip benim öğrendiklerimi duymaktan korktuğundan Paris'e gitmedi. O, acı gerçeğe doğru yol alan treni izlerken kalbim acıyla sızladı. Haftalar haftaları, yıllar yılları kovalarken sürekli umut edip hayal kırıklığına uğramak, sonra yeniden umutlanıp yeniden hayal kırıklığına uğramak korkunç bir şey olmalı.

Canım şirin mektubunu aldım. Küçük balkonumda oturup masmavi denizi seyrederken mektubunu okumak öyle güzeldi ki... Farrell'le⁽¹³⁸⁾ ilgili öyküler hep hoşuma gitmiştir, ne Amerika'da ne de Fransa'da bu kadar kibirli, aptal ve hiç işe yaramayan bir başka yazar daha yoktur herhalde!

Bu aralar yine kitabımla uğraşmaya başladım. Artık sen geldiğinde kitabımı bitirmiş olacağımı umut etmekten vazgeçtim; ama eğer gün içinde biraz uyuyup çalışmama fırsat verirsen ki öyle yapacağını tahmin ediyorum, herhalde sen geldikten iki hafta sonra bitiririm.

Hoşça kal Nelson. Ne kadar mutluyum anlatamam. Yine seninle birlikte olmak ne kadar güzel olacak biliyorum. Artık mektuplarını Paris'e gönderebilirsin. Ha! Lütfen gemiden ineceğin yerden Paris'e bir tren var mıymış, saatleri neymiş öğrenir misin? Galiba seni orada karşılamak çok daha iyi olacak. Sadece iki saat fark ediyor, hem böylece sen gümrükten geçerken de seni beklemek zorunda kalmayacağım, biliyorsun gemilerde bu gümrük, pasaport işleri çok uzun sürer. Ben de istasyona gelirim.

Sevgiler, sevgiler, sevgiler, sevgiler, sevgiler.

Simone'un

7 Nisan 1949, Perşembe, Menton

Çok yakında kavuşacağım birtanem, sevgilim,

Ne kadar da tembel bir sevgilin var! Sana yazdığım mektupların dışında hiçbir şey yazmıyorum. Aslında, uzun zamandır da senden yeni bir mektup alamadım; ama Parisli kapıcım herhalde mektubunu evde bıraktı; Pazartesi günü gittiğimde alırım, sen de bundan sonra 11 Rue de la Bûcherie adresine yaz. Bir hafta önce Cagnes'daki güzel otelim-

den ayrıldım, hem onların güzel odama itiyacı vardı hem de ben artık bir değişiklik istiyordum. Büyük zengin bir otele yerleştim, senle benim sevdiğimiz türden bir yer değil; ama bir burnun hemen sonundaki otel denizin tam tepesinde, çamlarla ve sarı çiçeklerle dolu kocaman bir ormanın içinde, gerçekten muhteşem bir yer. Otel bomboş, üstelik de kocaman odam güneş, rüzgar ve denizin kükremeleriyle dolup taşıyor, kendimi harika hissediyorum burada. Bugün öylece durmuş dalgaları başka bir yere değil de inatla üzerime üzerime gelen denizi seyrederken bir ay içinde başka bir denizin başka dalgalarının seni getireceğini düşündüm bana. Öylesi inan çok daha güzel olacak. Nelson canım, seni öyle çok arzuluyorum ki...

Bana New York'da nerede kalacağını söyle ki sana son bir mektup ya da şöyle bir telgraf gönderebileyim: "Sakın gelme. Artık siyah sakallı, evcimen olmayan başka bir sevgilim var." Her neyse bana gelişinle ilgili her ayrıntıyı söyle. Ben şu anda İtalya sınırından yaklaşık bir kilometre uzaklıktaki Menton'dayım. Birkaç gün önce otobüse atlayıp İtalyan kıyılarını gezdim, on beş yıl kadar önce de gezmiştim; kemerli sokaklarıyla eski köyler öyle güzel ki... Belki de Marsilya'dan ayrılınca İtalya'ya bu taraftan gideriz; önce Fransa ve İtalya kıyıları, sonra Cenova ve en son Roma. Eğer uslu bir adam olursan Monte Carlo'daki büyük kumarhanede kumar oynamana da izin veririm (Monte Carlo bir tür Las Vegas ve Reno'dur diyebiliriz, kumarbazlar ve kumar için gereken her şey vardır burada, hatta bahçelerde şanssız kumarbazlar intihar etmesin diye bekleyen garsonlar bile vardır.) ama uslu durmazsan sana sadece akvuryumdaki balıkları gösteririm. Sadece yürürüz, çalışırız, okuruz, o kadar. Lawrence'ın mektuplarını okudum, ee sekiz yüz sayfa, pek de az sayılmaz. Ne adam ama! Bazıları ona deli derdi herhalde, aslında bazıları demiş bile. Bir motorsiklet üzerinde ölene kadar asker olarak kalmak, on iki yıl boyunca bir sürü ilginç, dolgun maaşlı iş teklifi almasına rağmen sadece askerlik yapmak (hem de savaştan, komutanlardan ve ordudan nefret ederken)! Üstelik gerçekten çok da ünlü biriymiş! Zaman zaman çok iğrenç bir adam olsa da ondan hoşlanıyorum (hatırladığım kadarıyla senden de).

Dün Genet, şu siyah saçlı güzel son sevgilisiyle Menton'a geldi. Eski kasabada küçük bir daire kiralamışlar, bir ara otele uğradı da birlikte

bir iki kadeh viski içtik. Tatlıydı. Gençken İspanya'da fahişelik yaptığı günleri anlatan gerçekten birinci sınıf bir kitap yazmıştı,⁽¹³⁹⁾ zor bir yaşamış. Ama onun yaşadığı seninki gibi bir zorluk değilmiş, gerçekten kötü, kokuşmuş, adi şeyler yaşamış o. Öyle hissetmiş, hâlâ da fahişelik yapmış olmanın, insanlarla sadece para için birlikte olmanın suçluluğunu taşıyor. Bu aralar çok da sıkıntılı; çünkü oyunu tam bir fiyasko oldu, bir sürü de kötü eleştiriyi aldı.

Kitabımın ilk cildindeki bütün hataları düzelttim, sen geldiğinde daha yeni basılmış olur herhalde. Canım, bırak mektubum her zaman ki gibi öpücükler ve aşk getirsin benden sana.

Simone'un

11 Nisan 1949, Paris.

Canım sevgilim,

Bir ay içinde yine tuzağa düşeceksin canım, düşünmesi bile güzel. Bu sabah gece treniyle güneyden henüz dönmüştüm ki mektuplarını aldım. İki tane. Çok da güzellerdi.

Biliyor musun bu sene tam 375.000 Amerikalı geliyormuş Fransa'ya? Marsilya'da ve Fransa'da İngilizce'den başka bir şey duymayacaksınız herhalde. Canım, ben geminle ilgili bilgi alırım. Le Havre'dan bineceğin trenin hangi istasyonda duracağını biliyorum, mutlaka vakit bulup istasyona geleceğim. Eğer seni bulamazsam da eve geri döneceğim. Bir dahaki mektubumda sana telefon numaramı da gönderirim (hiç kendimi aramadığımdan kendi numaramı ben de bilmiyorum). Her ne olursa olsun buluşacağız biliyorum.

O parlak sarı gömleğini giy lütfen. Lütfen "sadece gel", parayı aklına getirne bile. Bu yıl epeyi param var, konduğum olursun benim. Belki de Amerika'da yine konduğum olurum kimbilir. Olamazsam da o kadar önemli değil. Sakın kimseden borç alma, inan bana çok ciddi-yim. Çevirin devam ediyor, eğer kitabımın parası da gelecek yıla kalır da paraya ihtiyacım olursa nasıl olsa verirsin sen bana. Senle benim aramda paranın lafı bile olmamalı. Kimin parası varsa o ikimizindir, yoksa birbirimizi sevmiyor muyuz? Sabun da getirmene gerek yok! Yoksa Fransa'da hiç banyo yapmadığımızı falan mı sanıyorsun? Yaparsınız arada sırada. Gerçekten sadece kıyafetleriyle biraz viski getir, müm-

künse biraz da aşk. Zaten Marshall Planı'ndan beri burada Amerikan meyve suyuna kadar her şeyimiz var. Hiçbir şey için sakın endişelenme. Benim konuğum olacaksın ve seni Ali Khan gibi rahat ettireceğim.

Stendhal'i sevmene sevindim, tatlı bir adamdı. Sen de öylesin. Hadi canım gel artık, gel ki seni sevebileyim.

Simone'un

Not: Gönderdiğin sigaraları aldım.

Algren, Mayıs başında gemiyle Paris'e gelerek Beauvoir'ın Rue de la Bûcherie'deki dairesine yerleşti. Beauvoir onu arkadaşlarıyla tanıştırdı ve şehri gezdirdi. Sonra yolculuğa çıktılar: Roma, Nepal, Ischia, Tunus, Cezayir, Fez, Marakeş ve Marsilya'ya gittiler, Olga ve Bost'u ziyaret etmek için Cabris'e gittikten sonra Paris'e döndüler. Algren, Eylül'de uçakla evine döndü.⁽¹⁴⁰⁾

13 Eylül 1949, Salı gecesi

Nelson, biricik aşkım,

Hayatım boyunca yaşadığım en zor ama en tatlı ayrılıktı bu. En zoruysa; çünkü seni hiç bu kadar çok sevmemiştim, en tatlısıydı; çünkü senin o sıcacık her şeyden değerli aşkını hiç böylesine derinden hissetmemiştim. Biz birbirimize aidiz ve aramıza koca bir okyanus da girse birlikte olmalıyız, bundan eminim artık. O sıcacık iyi kalbinde kendimi öyle güvende hissediyorum ki başka kızları öpsen de ne seni benimki kadar çok seven bir kalp ne de benimki kadar sevgi dolu dudaklar bulabilirsin.

Canım, az önce yanımda oturduğün arabada yalnız başıma giderken gece öyle güzeldi ki... Koltuğun yanıbaşında bomboş duruyordu, ama uzaklarda bir yerlerdeki varlığıyla sanki büyülenmiş gibiydi; gökyüzündeysen ta yukarılarda usul usul yanıyordu kırmızı ışıklar, sanki uçaklar yıldızları almış götürüyordu; gökyüzünde hâlâ kırmızımsı dokunaklı bir hüznün vardı. Eve dönüp neredeyse gözlerim kapanana kadar ağladım; ama bu aşkımızın bittiğini düşündüğümünden New York'ta döktüğüm türden gözyaşları değillerdi; sanki hâlâ Shangri-la'daymışım da⁽¹⁴¹⁾ senin o sabırlı omuzlarında gözyaşı döküyormuşum gibiydi.

İki gecedir gözüme uyku girmiyor. Neden hiç bilmiyorum, bir de bakmışım saat gecenin ikisi olmuş; sizin saatinizle akşam sekiz yani. Şimdi yayıncılarla oturmuş bir yandan martini yudumluyor, bir yan-

dan da develerin çektiği yemek vagonlarıyla ilgili bir şeyler yumurtluyorsundur herhalde. Buradan gideceğim için mutluyum; artık senin olmadığın bu evde uyumak öyle imkânsız geliyor ki.

Gün içinde uyanık kalmak için ilaçlar alıyorum, ortalıkta deli gibi dolaşıyorum, hiçbir şey gerçek gibi gelmiyor. Sanki gerçek ben, benim gerçek yaşamım uçup gitti okyanusun ötesine. Ama dün sabah geçirdiğim o zor geceden sonra harika bir sabah oldu benim için; çünkü *Times*' da çok isabetli olmasa da güzel bir eleştiri vardı, yanına bir de resmini basmışlardı, hiç fena görünmüyordun. Güzel bir başlangıç değil mi? Lütfen bana Frankie'yle ilgili iyi kötü her türlü eleştiriği gönderir misin?⁽¹⁴²⁾ Daktilocu Guyonnet'nin çevirdiği bölümü neredeyse bitirdi; ben de bu bölümü Cagnes'a götüreceğim, iyi bir Fransızca'yla yeniden yazmak için uğraşacağım. Pazartesi akşamı nihayet telgrafını aldım, teşekkürler aşkım, inan sanki kalbimden koca bir yük kalktı gibi oldum. Tabii ki senin yukarlarda bembeyaz bulutların arasında uçtuğunu hayal etmek güzeldi; ama çok da güvenli değildi. Bütün gün sanki deniz tutmuş gibi ortalıkta dolaştım; ancak telgrafını aldığım zaman doğru dürüst nefes almaya başladım. Canım artık yazamayacak kadar yorgunum. Sana Cagnes'dan yazarım. Sadece Paris'ten aşkımı göndermek istedim sana. Nasıl sen bildiğimi biliyorsan ben de bildiğini biliyorum. Kimse senin beni mutlu ettiğin kadar mutlu oldu mu bilmiyorum; aşkın bu muhteşem büyüsunü yeniden hissedebileceğimi hiç ummazdım. Nelson seni sevmek öyle harika bir duygu ki. Sevgilim tabii ki özlemini istiyorum beni; ama Wabansia'da mutlu ol da istiyorum. Kendi kendime böyle bir denge kurmaya çalıştım. Bu aralar Nelson'sız kalan yanımla ön planda, öbür yanımla ise oldukça başarısız. Ama seninle tanışmamın hayatımın en büyük şanslarından biri olduğunu düşünüyorum hâlâ. Biliyorum bir sonraki sarılışımızı beklemeye başlayabilirim her an. Her şey için teşekkür ederim aşkım. Bu gece ağlamayacağım, senin güçlü sıcak kolların arasında uykuya dalmaya çalışacağım.

Simone'un

Not: Küçük kirli iç çamaşırlarını bir kutuya koydum, kapıcım da güzelce paketledi. Uçağa binmeden hemen önce postalayacağım. Bir yavru-canavar⁽¹⁴³⁾ daha gönderiyorum.

Bonjour, mon amour,

Nasılsın? Küçük yuvarlak kafan, aptal suratın, çamurlu gözlerin, tuhaf fil ağzın nasıl? Benim kir topağımı nasıl bakalım? Bütün gün New York'un dört bir köşesinde martini içip hiç durmadan yalan söylüyor, yalan söylüyor, yalan söylüyorsundur bence. İşte yine Bost ve Olga'yla viski içtiğimiz, senin kendini öldürmeyi istemeden bir hafta bile yaşayamadığını söylediğin köydeyim. Yavaş yavaş hayata döndüğümü hissediyorum. Pazar gününden beri hani bilinmeyen bir kazadan sonra içinde bir sıkıntı hissedersin ya öyle hissediyordum. Bana ne oldu biliyor musun? Sanki ben uyurken kötü bir cerrah bir bıçakla gelip içimde bir şeyleri kesip alıverdi. Hâlâ iki bacağım ve kolum var, eskiden kafa olarak kullandığım şey yerinde duruyor hâlâ; ama içimde bir yerlerde eksik olan bir şeyler var biliyorum; orası bomboş ve acıyor. Bu son üç günü sanki aptal bir rüyadaymışım gibi geçirdim, içimde bir yerlerde bir şey inatla ağlıyordu usul usul. Neyse bu sabah biraz iyileşmeye başladı, belki de iki üç gün içinde yeniden çalışabilirim.

Sana bu ilk günlerimi ortalıkta deli gibi koşuşturarak geçirdiğimi söylemiştim. Sen buradayken bir sürü şeyi ertelemiştim; çünkü seni her gün bir saatten fazla rahatsız etmek istemiyordum; o yüzden Gallimard'a *TM*'e ve terziye gitmem gerekiyordu. Mouloudji'yi gördüm, son romanını okudum. Yine hani senin çok güldüğün o "ansiklopedi"lere özgü keyifsiz üslubu vardı; biraz onunla çalıştık kitabı üzerinde, güzel tavsiyeler verdiğimi düşünüyorum. Hani senin Fransızca söylenenleri anlamadığın için çok sıkıldığın gece vardı ya ondan sonraki sabah altı buçukta işe gitmek zorunda kalmış. Sadece bir saat uyu-yup, fena halde hasta, korkunç bir halde uyanmış, çok aptal görünüyor-muş, kurbanını sadece sarhoşken tanıyan aptal ve dengesiz katil rolünü o haliyle öyle güzel oynamış ki herkes onu tebrik etmiş. Maalesef çekim çok kötü olduğundan bütün görüntüler bulanık çıkmış, bu yüzden öğleden sonra aynı şeyleri tekrar çekmişler. Bu defa ortalama bir oyun çıkarmış, uykusuz geçen gece hiçbir işe yaramamış anlayacağın.

Pazartesi günü Sartre, Olga ve Bost'la akşam yemeği yedim; Cabris'den otobüsle geldiler, yolculuklarının ilk günü harikaymış; ama ikinci gün çok sıkılmışlar. Olga oynamak istiyor, o kadar da kötü görünmü-

yor. Hepsi de çok hoştu; her ne kadar kucağına şarkıcı kadını oturtup koca bir şişe viskiyi bir yudumda içişinden pek hoşlanmamış olsalar da senin hakkında çok samimi şeyler söylediler.

Geçen akşam eski arkadaşım Maheu büyük bir telaş içinde beni aradı. Büyük bir umutsuzluk içindeydi; çünkü genç sevgilisinin bir çocuğu olacakmış ve ondan ayrılmak istemiyormuş, karısından ayrılmasını istiyormuş; ama hasta ve yaşlı karısı kıskançlıktan ve öfkeden çılgına dönmüş, ondan ayrılmak demek cinayet demekmiş. İşte yine o bildiğimiz orta yaşlı kocaların öykülerinden biri; ama durum gerçekten de kötü. Bir zamanlar son derece mutlu bir adamken artık gerçekten umutsuz kayıp bir adam gibi görünüyordu; hayatının böylesine mahvolup gidişine öfkeleniyor; ama buna da engel olamıyordu. Bu konuda konuşmak istediğinden bir türlü beni bırakmadı, ben de zaten yapayalnız yatağıma dönmeye korktuğumdan yorgunluktan ölmeme rağmen gecenin ikisine kadar "Lipp" in terasında onunla oturdum. Eve geldiğimde yan dairede oturan kadın kapısını açıp bana çok önemli bir telefon gelmiş gibi anlatmaya başladı (halbuki önemli bir şey değilmiş), bana kızının intiharını, toplama kamplarındaki yaşamını anlatmaya başladı ki gerçekten tam bir felaket öyküsüydü. Nihayet sonunda odama gidebildim de sana ilk mektubumu yazdım. Seni kaybetmediğimi bildiğim halde içimdeki bu bir şeyleri kaybetmiş olma hissi yüzünden yine uyuyamadım. Sabah olduğunda Nice, Cagnes; uyudum ve bütün öğleden sonra bir sürü aptal kitap okuduktan sonra gece de sivrisineklere yem oldum. İşin ilginç hâlâ kendi kendime İngilizce konuşuyorum. Okuyacak bir sürü kitabım, cevaplanması gereken sayfalarca maktubum, yapılması gereken işlerim var; çok yakında aşkının bana daha az üzüntü vermesini umuyorum. Ama böylesine bir acıda bile bir güzellik var; çünkü nasıl bedenlerimiz birbirine kenetlendiyse sen hâlâ benimlesin, senin içinde eriyip bitmiş gibiyim.

Simone'un

Cagnes, 18 Eylül 1949 Pazar

Nelson'ım, uzaklardaki sevgilim,

Her biri bir asır gibi gelen elli haftadan sonra bir haftayı daha sayayım mı? Seni gördüm sandım dün akşam. Üzerinde en sevdiğim gri ta-

kının vardı, mavi bir gömlek giymiş, kravat takmıştın. Tiyatroda oturmuş *Satıcının Ölümü*'nü⁽¹⁴⁴⁾ izliyordun. İşin kötü tarafı burada sabahın dokuzuyken aslında senin için vakit öğleden sonraydı. Sen tiyatro salonuna girdiğinde ben uyuyordum. Bana her şeyi anlat canım. Nasıl giyindiğini, az önce ne yediğini, şu anda giydiğin iç çamaşırdaki kaç delik olduğunu, çiçek saksılarını nereye koyduğunu bilmek istiyorum. Artık bunları bilmeden yaşamak imkânsız benim için. Ne sivrisinekler ne de kâbuslar bölebiliyor uykumu artık, bebek gibi uyuyorum; ama sabahleyin uyanıp seni bulamamak yine çok zor, bacaklarım bacaklarını, yanağım omzunu arıyor. Tam anlamıyla çalışmaya başlamadım. Bir sürü mektup yazdım. *Les Temps modernes* için bütün dünyadaki ilkel toplumlardaki evlilik kurumuyla ilgili kalın bir kitap⁽¹⁴⁵⁾ okuyup hakkında bir eleştiri yazısı yazdım. Bu işle elimden geldiğince çok oyalanmaya çalıştım; ama sonunda bitti. Yarının gelmesinden korkuyorum; çünkü yarın artık çalışmaya başlamalıyım ve bir kaçış yolum da yok.

Canım bana niye bu kitabı verdin? Hani şu Thorne Smith mi ne onun *Strong Lamb*'i. Çok sıkıcı bir adamın bir ata ya da bir martıya mı ne dönüşüşünün hikâyesi. Ben bir zamanlar timsah olan bir adamla kurbağa olan bir kadın tanıyordum. Ama bu başka bir hikâye, daha güzel bir hikâye. O'Hara'nın kısa bir romanıyla (*Butterfly*), Thurber'ın hikâyeleriyle denemelerini okudum, çevirileri çok iyi, bazıları çok eğlenceli hikâyeler. Sana itaat etmiş olmak için *Of Human Bondage*'⁽¹⁴⁶⁾ da yanımda getirdim; ama çok ağır bir kitaba benziyor.

Pazartesi

Çok sürmez bir mektup gelir diye umuyordun; ama New York'ta çok meşgulsün herhalde. Mektubun gelmesini beklemeden bu kâğıt parçasını göndereceğim sana, bu aşk demek. Mutlu ol aşkım. Kalbimde öyle tatlı bir Nelson var ki onu hissedebilsen sen de mutlu olurdu. Bana bir hoşça kal öpücüğü ver, sevgilim.

Simone'un

Cagnes, 24 Eylül 1949, Cumartesi

Division Caddesi'nin sevgili Dostoyevski'si,
Senden hiç haber gelmiyordu, içimi hüznün kaplamaya başlamıştı.

Hâlâ New York'ta mutlu mutlu gezmekten zavallı küçük sevgiline mektup yazacak vakit bulamadığını düşünüyordum. Hâlâ kalbinin ışık görmemiş, uzak bir köşesinde bana duyduğun sevgiden bir parçacık kalmıştır diye umuyordum. Birden bu sabah kocaman mektubun geldi, yine seni hissettim capcanlı. Birkaç gün önce Cau'dan Sartre'a gelen bir mektup da seni ete kemiğe bürümüştü. Cau senin geldiğini onu uyandırıp tutkuyla kollarına aldığını yazmış, ayrıca alçak gönüllülükle aslında öyle tutkuyla öptüğünün Avrupa olduğunu söylemiş. Belki de beni öpüyordun. Gerçi beni öpüyor olsaydın öpmekten de öte bir şeyler olurdu ya.

Burada benim yanımda olan başka bir şey var. Şu son birkaç gündür Bruno Bicek'leydim.⁴⁴⁷ Bu lanet olası çeviri üzerinde her gün neredeyse bir saat çalışıyorum, akşamları da Sartre'la bir saat daha çalışıyoruz. Guyonnet'nin dilini Fransızca'ya aktarmaktan zevk almaya başladı. Bir çeşit oyun bu Sartre için, çok da başarılı, benden daha iyi. Ama bu kadar uğraşınca bir günde sadece beş sayfa daktilo edilmiş çeviri yapabiliyor, bu da basılı bir sayfa demek. Yani bütün kitabın on sayfası çok güzel, çarpıcı bir dille yazılmış olacak; ama gerisi n'olur bilemem. Neyse elimden geleni yapmaya çalışacağım. Kitabın bütününe gelince için rahat olsun, çevirmenin sana ihanet etmiyor.

Canım yakaladığın bu başarıyla gurur duyuyorum. Zaten başarılı olacağını biliyordum, yeni kitabın çok hoşuma gitmişti. Ben değerlendirme yeteneğime güvenirim (gerçi sen bazen güvenmezsin ama). Tahminlerimin boşa çımamasına sevindim. Bu eleştiriler çok iyi, bana başkalarını da yolla, kötü olanları da. Yeni bir roman üzerinde çalışmaya başladım. Aklıma ne geliyorsa insanlarla olaylar arasında ilgi kurmaya çalışmadan çalakalem yazıyorum, bu yüzden hiç zor olmuyor. Ama bu anlamsız sayfalar yığınının anlamlı bir bütün haline getirmeye çalıştığım zaman işim epeyce zorlaşacak. Aynı geçen seneki gibi yaşıyorum. Sabah dokuzdan bire kadar çalışıyorum, bildiğin terasta Sartre'la öğle yemeği yiyip arabayla biraz geziyorum. Sonra da akşam yediden sekize kadar yine çalışıyorum, köyde biraz gezip kitap okuyorum.

Bost, sen, ben, birlikte yüzdüğümüz plaj vardı ya deniz tarafında iki kez oraya gittim; ama yüzmedim. İkinci gidişimde oteller kapalıydı, deniz tehlikeli görünüyordu; ama güzeldi, plajda kimsecikler yoktu. Yine yaz gelecek, kollarını dolayacaksın bedenime.

Dağlarda gezdim arabayla uzun uzun, harikaydı. Kimsenin olmadığı yerlerde dolaştım, iki küçük arabanın bile yan yana zor geçebileceği berbat yollardan geçtim. Sen olsaydın yolun yarısını mışıl mışıl uyuyarak geçirirdin, ama ben gözümü bile kırpmayıp gezinin tadını çıkardım.

Başka da bir şey yok. 6 Ekim'de La Bûcherie'deki yuvama dönünce yine insanları görürüm, o zaman sana onların da neler yaptığını anlatırım. Sartre para için teşekkür ediyor, Afrikalı başbakan parayı daha sonra alacak. Sana minnettarlık dolu teşekkürlerini iletmemi istedi. Şu kuzeni Albert Schweitzer onu öğle yemeğine davet etti; ama Paris'te olmadığı için kabul edemedi. Yemeğe gitmediği için memnun oldu aslında. Şu sonu gelmeyen romanının dördüncü kitabını bitirmek için deliler gibi çalışıyor. Geçen gün Cannes'da Boris'in arabasıyla Paris'ten gelen bir arkadaşına rastlamış, kadıncağz Boris'in arabasından öyle korkmuş ki⁽¹⁴⁸⁾ beti benzi atmış. Bu yüzden Boris bütün zamanını ve parasını arabanın tamirine harcadı, gerçi arabayı hiç kullanmıyor; çünkü ikisi de arabadan nefret ediyormuş. Bazı insanlar hayatı ne kadar zorlaştırıyorlar böyle.

Nelson aşkım gidip Bruno Bicek'i göreceğim, böylece kendimi senin yanındaymış gibi hissededeceğim, gerçi hep senin yanındaymışım gibi hissediyorum ya. Yüreklerimizde asla ayrılamayız, hayır asla. Hâlâ kulaklarımda "sevgilim, gerçek karım benim," diyen sesin, eminim hiçbir sevgili, hiçbir eş benim sana verdiğim sevgiyi vermemiştir sevdiğine. Aslında bu vermek değil, ben sana aidim. Bana mektup yaz sevgilim. İyi uyu, sıcaklığımı hisset, sevildiğini, ne kadar değerli olduğunu duyumsa. Kollarınla sımsıkı sardığın bedenimi hisset.

Simone'un

Not: Tekrar yazmaya ne zaman başlıyorsun, altın kollu adam seni? Gümrükte neler oldu? Hediyeleri kabul ettiler mi? Uydurduğun yalanlara kandılar mı ha?

Cagnes, 26 Eylül 1948, Pazartesi

Sevgili altın kollu adam,

Böylesine güzel kitaplar yazarken nasıl oluyor da bu kadar kötü kitapları beğenebiliyorsun anlayamıyorum. Belki sen de şöyle cevap ve-

rirsin bu soruma: "Peki sen, güzel kitaplar hakkında eleştiri yazıyorken nasıl oluyor da bu kadar kötü kitaplar yazabiliyorsun?" ama böyle bir cevap kabalık olur. *Strong Lamb*'i hiç konuşmayalım, *Of Human Bondage*'ı ağzımıza bile almayalım. O ne ciddiyet, hiç espri yok, laf kalabalığı, ağır, incelikten yoksun gerçek olmayan bir gerçekçilik, sanatla bilgelik hakkında uzadıkça uzayan konuşmalar... Bu marazlı kahramana tükürürüm ben sadece, küçümserim onu. Sadece bir kez etkilenir gibi oldum, hani kötü kadın (ne geleneksel bir tip) zavallı delikanlının yuvasındaki her şeyi kırıyor ya işte o zaman Wabansia'daki yuvamızda bütün saksıların kırılmış, Guatemala'dan aldığımız battaniyenin yırtılmış, Lapplılardan aldığımız ayakkabıların yırtık pırtık olduğunu düşünmeden edemedim, içim cız etti. Bu Maugham yazı yazabiliyorsa o zaman sen yazamıyorsun. Farrel kadar kalitesiz bu yazar. Sherwood Anderson'ın hikâyeleri güzeldi; ama ayırt edici bir özellikleri yoktu. Bence benim Anglo-Sakson edebiyatından yana hiç şansım yok. Bruno Bicek'e gelince ona güzel Fransızca yazdıracağım diye canım çıkıyor.

Bu onulmaz garezim dışında seninle mutluyum. Senden mektup almak güzel, bulutların arasında kaybolup Shangri-la gibi bilinmeyen yerlere gitmediğini, Wabansia'daki yuvamıza vardığını bilmek güzel. Senin orada olduğunu bilmek içimi rahatlatıyor. Bir sürü başarılı kitabın, paran, hayalini kurabileceğin bir sürü deve, seni seven bir kadın var; mutlu olmak için daha ne isteyebilirsin ki canım? Bu kadın ne kadar değerlidir bilmem; ama sevgim hep tekin ve gerçektir. Yani çiçek açan erkekliğin kötüye kullanılmıyor bilesin.

Harika bir fırtına vardı burada, bütün gece şimşek çaktı, yağmur yağdı. Rüzgâr vahşi hayvanlardan oluşmuş bir ordu gibi gürledi, etrafa çarptı durdu. Sundurmada unuttuğum bardaklar, tabaklar bile yere düşüp kırılmış. Sanki şeytanlar gecenin kalbinden çıkıp ruhumu almaya gelmişti. Geçen seneki fırtınayı hatırlıyor musun? Senin kucığına süzölmeliydin, sen de "Seni kim davet etti?" demeliydin aslında.

İki gündür büyük bir keyifle yazıyorum. Ischia'da senin ben hiçbir şey yapmıyormuşum gibi davrandığın, benim derin düşüncelere daldığım uzun rüya gibi saatler en sonunda işe yaramışa benziyor. Kafamın bir köşesinde bekleyen bir sürü karakter, bir sürü hikâye buldum, hepsi beyaz kâğıtta hayat bulmak için can atıyorlardı. Canım sabahleyin bu kitabı sana vermek geldi aklıma, ilk sayfaya adını yazdıracak, sana

ithaf edeceğim bu yeni kitabımı. Düşünürsek birçok yönden senin bu kitap, öncelikle ben seninim. Kabul eder misin bu kitabı? Nelson aşkı seni sevmek öylesine güzel, seni özlemek öylesine zor ki bu gece. Öp beni sevgili, sonsuza dek bırakma.

Perşembe

Bayan Bradley⁽¹⁴⁹⁾ ne oldu? Bana Conroy'u da anlat. Onu sevdim. Geri dönüşünden beri bana anlatmadığın bir sürü şey var. Bana yazmak için altın kolunu kullan canım. Kız kardeşimden mektup geldi, Tunus'ta olduğumu; ama görüşemediğimizi düşünmek çok üzücüymüş. Yani kurnazlık edip kara gözlüklerimin arkasına saklanmalıyım.

Son bir öpücük canım. Seni seviyorum.

Simone' un

30 Eylül 1949, Cuma, Cagnes

Nelson'ım, aşkı,

Verlaine'nin şu güzel şiirini biliyor musun?:

Il pleure dans mon coeur

Comme il pleut sur la ville...⁽¹⁵⁰⁾

İşte bugün aynı şiirde anlatıldığı gibi hissediyorum. Uzun süredir hüznü tepelere, çatılara bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyor, kalbime de. Birtanem gülüşünü, sıcaklığını, kollarını, sevgini nasıl özledim bir bilsen.

Günler usul usul akıp gidiyor, bense çalışıyorum. Dün değişik bir şeyler yaptım, Sartre'ın arkadaşı Guille'i ziyaret ettik, senin tanımadığın birkaç kişiden biri, altı ay önce karısını kaybetmişti. Biri yedi, biri beş, biri iki yaşında üç çocuğu var. Bu yakınlarda, hani sana bahsettiğim yaşlı hanımefendiye ait olan deniz kıyısında büyük, güzel bir evde geçiriyor günlerini. On yıl önce tam savaş arefesinde ben de orada kalmıştım bir ay. Yeniden oraya gidince bir tuhaf oldum. Daha önce hiç gelmemiştim, o yüzden bütün tazeliğini korumuş benim için; palmiye ağaçlarıyla dolu bahçeler, denize bakan büyük teras, beyaz yelkenlerin kapladığı engin deniz, sularla birleşmiş gökyüzü, her şey, ama her şey bıraktığım gibi. O günlerden sonra öyle çok şey yaşandı ki: Savaş,

ABD'ye gidişim, ilk, daha sonra ikinci ve üçüncü kitaplarımın yayımlanışı, seninle tanışmam. Bambaşka bir dünyaydı sanki benim için, içine girince gördüm ki bir şeyler değişmiş; ama yine de aynı her şey. Bu adamcağıza gelince anneleri ölmüş üç çocukla ortada kalıverdi. Bir de başka çocuklar da var evde, yeğenleri, çocukların arkadaşları. Gürültü ediyorlar, gülüyorlar, görsen ev cıvıl cıvıl. Sana daha önce anlatmıştım belki hatırlarsın. Guille kendini tamamıyla bu evliliğe adanmıştı. Yazı yazmayı, seyahat etmeyi bırakmış, hatta kendini tamamıyla karısına, çocuklarına verebilmek için bazı arkadaşlarıyla görüşmeyi kesmişti. Sadece evde oturuyor, para kazanıyordu. Çok mutlu olduğunu söylüyordu, karısı öldüğünde de çocuklar olmasa intihar edeceğini söylemişti. İşte böyle, bütün bunlardan sonra dün onu görmek şaşırtıcıydı. Teni yanmış, neşeliydi, bana daha önce hiç bu kadar yakışıklı gelmemişti. Sürekli arkadaşlarını eve davet edip, hoş vakit geçiriyor, hayattan zevk alıyormuş. Karısından çok az konuştuk, sevgiyle bahsetti ondan; ama daha şimdiden iki kadınla ilişkisi varmış. Biriyle yatıyormuş, öbürüyle de duygusal bir birlikteliği varmış. Dul kalınca kadınların bu kadar çabuk peşinden koşmasına şaşakalmış. Ona koşup üzerine atlamışlar, ölen karısına bağlılığından çok etkilenmiş gibi yapıyorlarmış, tabi bu yüzden ona olan bağlılığının artık bitmesini istiyorlarmış. Bu açgözlülükleri midesini bulandırmış; ama hoşuna gitmemiş de değil hani. Bütün bu anlattıklarım yüzünden bir huzursuzluk kapladı içimi. İnsanlar ne de kolay idare edebiliyorlar sevdikleri olmadan, ölümler ne çabuk unutuluyor böyle. Aslında biliyorum böyle bir durumda intihar etmezsen eğer yaşamak zorundasın, yaşayınca da yaşıyorsun işte. Ama ölümler ölü işte, gelmeyecekler geriye. Tanrım ölmek istemiyorum!

Benim öldüğümü, gömüldüğümü, senin de buraya gelip "cesaretle", "güçlü" bir şekilde yaşamaya devam ettiğini, yaşayan insanları öptüğünü düşündüm de senden nefret ettim birazcık. Yine de senin ilk ölebileceğin fikrine dayanamıyorum. Peki ne yapacağım şimdi? Bir keresinde yetmiş altı yaşında birbirimizin kollarında ölelim demiştin. Bence en iyisi bu olur, gerçi yetmiş altı yaş biraz erken ama.

Cumartesi

Bu sabah mektup gelir diye ummuştum, belki de Pazartesi gelir, belki de Paris'e dönünce oraya gelir. Senden bir ses duymak istiyorum. Ge-

ce fırtına yüzünden neredeyse gök yere indi, elektrikler de gitti. Mum ışığında kitap okumaya mecbur kaldım. Öğle yemeğine Guille ile çocukları gelecek, sonra da arabayla dağlarda uzun bir gezinti yapacağım.

Oscar Wilde'ın hayatını okudum, Fransa'da yeni çıktı bu kitap, ilginç bir kitap; bu adamdan hoşlanmıyorum. Hâlâ Bruno Bicek için emek harcıyorum. Kitap Sartre'ın çok hoşuna gitti, birkaç gün iki üç saat o da çalıştı; ama çok yavaş ilerliyor. Bu gidişle otuz sayfayı ancak bitirebiliriz. Bir şeyi bir dilden öbür dile aktarmak büyüleyici bir olay. Senin için bir şey yapıyor olmak çok güzel, gerçi küçük bir şey; ama bu iş aramızda canlı bir bağ kurdu.

Biricik aşkım, öyle çok şey hatırlıyorum ki... Bazen uykuluyken ya da çakır keyifken rüyada gibi konuşmaya başladın, alçak sesle, hızlı hızlı. Kendi kendine konuşsan da hâlâ benimle konuşturdun aslında. Ha kendi kendine konuşmuşsun, ha benimle bence ikisi de anı şey. Ben senin kalbinin derinliklerindeydim ve bir süre sonra kendi benliğimle benim aramda bir fark kalmadı. Belki tatlı anılar içerisinde en tatlısı şu: gece sen sırtüstü yatmışsın ya da arabadayız. Benimle kendin arasında hiçbir ayırım gözetmeksizin yarı uykulu uzaklardan gelen bir sesle mırıl mırıl konuşuyorsun. İşte sen de böyle içimdesin benim, kendim kadar yakınsın bana.

Seni öyle seviyorum ki aşkım.

Simone'un

Pazartesi

Nelson, aşkım, mektubunu arabayla Cumartesi günü arabayla uzun bir geziden sonra aldım. Gönderdiğin gazete küpürlerine çok sevindim. Ama canım bir sorunum var benim. Herhalde bir kadın dergisine yazmam gerek: "Sevgili Aşk Köşesi Editörü, ben iki yıl önce yakışıklı evcimen bir gence âşık oldum, çok yakışıklı; ama pek sağlam pabuç sayılmaz. Birden uluslararası başarılar kazandı, milyoner oldu, Dostoyevski'yle karşılaştırılıyor. Bana duyduğu sevgiyi canlı tutmak için ne yapabilirim? Yoksa en iyisi onu unutayım mı?" Görüyorsun içime bir kurt düştü, son mektubun aceleyle yazılmışa benziyordu, çok kısaydı, belki de çok sürmez öyle burnun büyür ki mektup bile yazmazsın artık. Neyse beni sevdiğin sürece başarılarından mutluluk duyarım. Çok

büyük başarı kazandın, eleştiriler harika. Ah Nelson! Hayatın iyi gittiği için çok mutlu oluyorum, birtanem bir şeyden memnun olunca çok tatlı oluyorsun. Denizin üzerinde ay harika, sana doğru geliyor usul usul, beş saate kalmaz Kaliforniya'da olur. Onunla ben de gitmek isterdim gümüşü gökyüzünde kayarak. Bu akşam hüznülyüm, bir sıçan kadar hüznü. La Bûcherie'ye dönmekten korkuyorum, ya hayaletin bekliyorsa beni orada? Her gece kâbuslarla uyanıyorum. Bir keresinde karanlıkta yatağa uzanmışken sana hayatın benim için çok kolay olduğunu söylemiştim de ne kadar şaşırmıştın. "Ben de bir zamanlar hayatın çok kolay olduğuna inanırdım," demiştin sonra. Ben de bunu söylemene şaşırmıştım. Hayat o kadar da kolay değilmiş. Seni özlüyorum, gece gündüz yakamı bırakmıyor bu özlem. Seni böylesine severken bu kadar uzağında olmak hiç kolay değil. Bunları sana bir kez daha söylemenin hiçbir anlamı yok.

Hâlâ değişen bir şey yok. Bost'tan yeni bir mektup geldi. Dediğine göre Olga epeyce iyileşmiş, galiba artık hastalıktan kurtulmuş, baharda sahneye çıkmasına izin vereceklermiş. Bu her ikisi içinde çok iyi olacak. Bost ABD'ye gitmek istiyormuş; ama Scipion gelmez diyor. Kız arkadaşı onunla kalmak istiyor, ya kız da onunla gidecek (bu imkânsız) ya da Scipion burada kalacak. Bost kızın bu konuda ne kadar inatçı olduğunu bilmediğini söylüyor, kız inatçının teki, Scipion da bir zaman gelecek öğrenecek bunu.

Kıyı şeridi boyunca uzanan yüksek dağlarda harika bir cumartesi geçirdim. Tepelerde çok sis vardı, manzarayı kapatıyordu; ama masmavi denize bu kadar yakinken çam ağaçları, serin çayırlar görmek çok güzeldi. Guille çok tatlıydı, çocukları da çok hoşuma gitti. Çocuklardan ikisini getirmiş; biri kız, biri oğlan. Çocuklar hem nasıl bu kadar çocuksu hem de yetişkin olabiliyorlar bir türlü çözemiyorum.

Perşembe günü uçakla Paris'e dönüyorum. Bana yaz seni altın kollu Division Caddesi'nin Dostoyevski'si seni. Senin hakkında ne varsa bilmek istiyorum. Küçük Nisei'yle, Şikagolu kadınla, Conroy'la, canavarın annesiyle, Gary'nin arkadaşlarıyla, kitapçıyla aran nasıl? Bu insanları seninle ben de tanıyor gibiyim artık. Bütün gün neler yapıyorsun? Benim sevimli kir pas yığınınma neler oluyor? Gitme, yanımda kal, konuş benimle, eskisi gibi karanlıkta ya da aydınlıkta. Ben seni

bütün sevgimle dinlerim. Seni bir bilsen nasıl seviyorum, aşkım.

Simone' un

6 Ekim 1949, Perşembe, Cagnes

Nelson aşkım,

Dün hiç beklemediğim bir anda mektubun geldi. Çok tatlıydı. Daha bir gün önce mektup yazmıştım, içimde büyük bir hüznle bir sürü soru sormuştum. İşte her şeyin cevabı. Senin yüreğinde uyumamı söylemişsin, ben de oraya yerleştim; artık seni bir daha görene kadar, beni tekrar kollarına alana kadar hiçbir yere gitmem. Seninle olduğumu, beni sevmemek için çabalamayacağını anladım. Aşkım içim rahatladı.

Mrs. Bradley'den kurtulduğunuz için memnunum. Bu işte Cau'nun çalışması daha iyi. Ona mektubu, talimatları vereceğim.

Sartre'ın öldürdüğü küçük Lisette⁽¹⁵¹⁾, Saint-Germain-des-Prés'den çok Quartier Latin'de çalışan tatlı bir fahişeden başka bir şey değildi. Onun ölümü, dört kürtaj meselesinin ortaya çıkarılmasına yol açtı; ama hâlâ niye Sartre suçlanıyor, kimse bilmiyor.

Lütfen bana hakkında çıkan *kötü* eleştirileri de yolla, biliyorsun hiç kötü eleştiri yazılmadığına kolayca kanacak değilim; kanabilirim de ama bu konuda değil.

Bu gece Paris'te olacağım. Öğrendiğime göre Saint-Germain-des-Prés'de büyük devrim varmış. Kafe sahipleri, özellikle de Flore'un sahibi Amerikalı eşcinsellerden bıkmış. "Yaşlı Fransız yazarlar; Gide, Cocteau, tamam, onlar saygıdeğer insanlar. Ama artık Montmartre'dan Amerikalıların sırtından para kazanmak için ayak takımı geliyor buraya. Bu kadarı da fazla artuk," diyorlarmış. Flore, Yumuşakların Kafesi olarak bilinir. Yönetici bunu duyunca hepsini Flore'dan sürmeye karar vermiş. Lipperie'nin, Montana'nın yöneticileriyle uzun uzun görüşmüş. Önce tek bir bira için bile fahiş fiyatlar uygulamaya başladılar; ama sizin Amerikalı eşcinseller tınmadı bile. Sonra biralara içine zarrarsız bir çeşit zehir koyup polisi çağırdılar. Polisler zaten gelirler ve birkaç kişiyi alıp karakola götürürler, hepsi bu. Sonra da yanında kadın olmayan erkekleri içeri almamaya başladılar. Gazeteler yöneticilerin bir araya gelmiş konuşurkenki fotoğraflarıyla, Flore'un terasının fotoğraflarıyla dolup taşı. Bu konuda bir sürü şaka üretildi, bilirsin iş-

te. Şikago'da olanları da duydum. Atom bombasından çok korkuyorsunuz; çünkü atom bombası ilk sizin tepenize inecek. Kendinizi atom bombasından nasıl koruyabileceğiniz konusunda uzun konferanslar düzenliyorsunuz. Bence Wabansia'daki küçük yuvamızın hiç şansı yok, buraya gelip La Bûcherie'ye yerleşsen iyi edersin, herhalde kimse kalkıp da Paris'i bombalamak için kılını kıpırdatmaz.

Senin şu Bicek beni deli ediyor. Belki de Sartre deli ediyordur beni. Geçen gece Sartre'la saat onda çalışmaya başladık, saat ikiden önce beni uyutmadı. Saçı başı dağılmış, yüzü kıpkırmızı, gözlerinde çılgın bir bakış, bir Guyonnet'ye bir sana lanetler okuyup durdu. İlk bölümün sonuna geldi. Sabah yeniden buluştuğumuzda bütün gece rüyasında çeviri gördüğünü söyledi. Ben de bütün gece rüyamda çevirilerle uğraştım. Artık ikimiz de gazete okuyamıyoruz, bir şey görünce bunu Fransızca'da en iyi nasıl ifade edebiliriz diye düşünüyoruz. Bir takıntı bu, hastalık. Ama artık bitecek. Kitabı kendi başıma bitireceğim, belki Bost'tan da yardım alırım; başka biriyle çalışmak daha iyi oluyor.

İyi geceler aşkım. Kıydan sana son bir öpücük. Uçağım düşer diye korkabilesin istiyorum; benim kalbim mutlulukla aşkla çarpıyor. Bir mektubun bile ne kadar mutlu edebiliyor bilemezsin, senin o gülüşün kadar mutlu. Nelson, Nelson, Nelson, seni sevmek ne güzel.

Simone'un

8 Ekim 1949, Cumartesi, Paris

Nelson, aşkım,

Buraya geri dönüp senin hayaletinle karşılaşmaktan korktuğumu söylemiştim sana. Ama hayaletlerin en tatlısıydı, beni kollarına aldı, omzuna yaslandım, "Birbirimizi yine göreceğiz, dünyada bundan daha kesin bir şey olamaz," dedi. Beni bırakıp gittiğinden beri ilk kez bu kadar rahat uyudum. Her yanımda seni hissettim. Bu sabah senden bir mektup aldım; geçen hafta bir sürü mektup yazdığın için hiç beklemiyordum. Canım teşekkürler, mektupların öyle çok işe yarıyor ki. Yakınlardaki küçük parkta oturup okudum mektubunu; toprağın, solmuş yaprakların kokusunu içime çekerek. Paris'te Ekim'i seviyorum. Gittiğinden beri ilk kez bu kadar huzurlu bir mutluluk duydum. Rıhtımdaki fotoğraf ne güzel öyle, belki de büyüttürürüm o fotoğrafı. Gazete kupür-

leri de çok hoşuma gitti. Havaalanıyla New York arasında tam senden beklediğim gibi davranmışsın. Senin paradan, zamandan nasıl tasarruf ettiğini, beladan nasıl kaçtığını bilirim. Kendime çiçekler alıp, sanki sen vermişsin gibi küçük güneyli saksıya koydum. Yeni romanımın ilk sayfasına da "Nelson'a," diye yazdım. Böyle parlak bir başlangıç yaptığıma göre gerisi kolay gelecek demektir. Aslında Perşembe'den beri çalışmıyorum. Yolculuk çok güzeldi, hostes benim eski öğrencilerimden biri çıktı, telsizci de Sartre'ın eski bir öğrencisi çıktı. Yani hiç canımız sıkılmadı. Paris'e vardığımızda gökyüzünü yoğun bir sis kaplamıştı; ama korkacak kadar vaktim olmadı. Akşam Bost'laydım, her zamanki gibi yine meteliksiz kalmış. Scipion, şu kızla çok tuhaf bir hayat sürüyor. Günde üç kez kudurmuş gibi kavga ediyorlarmış, bu Scipion'u çok mutsuz ediyormuş, yine de onunla yaşamaya devam ediyor. Bost, bir gün Scipion'un geçekten çok mutsuz olacağını düşünüyor. Scipion'un sana duyduğu sevgi her zamankinden daha yoğun, daha coşkulu. Zavallı Sartre, Paris'te hiç de iyi haberler almamış. Sartre'ın yardım ettiği kişilerden biri akciğerlerinden hasta, bu yüzden çalışamayan bir çocuktü. Veremdi, Sartre ona para veriyordu. Sonra bu çocuk evlendi, bir de çocuğu oldu; Sartre'ın verdiği para yetmemeye başlamış (bir kez daha gördün mü Sartre ne kadar cimri bir insan?), çocuk da kalkıp bir milyon franklık bir elmas çalmış. Elması satmak için götürdüğü kuyumcu şüphelenmiş; çünkü çocuğun üstü başı dökülüyormuş. Bu yüzden kuyumcu paranın yarısını vermiş, zavallı hırsız paranın öbür yarısını almak için gittiğinde polisler de onu bekliyormuş. Sonra da doğru hapse. Elması umumi tuvalette bulduğunu söylüyor; ama iyi bir savunma değil. İşte bütün bu olanlardan dolayı Sartre avukatın ücretini ödemek, mahkemeye tanık olarak gidip, zavallı hırsızın ne kadar iyi bir insan olduğunu anlatmak zorunda. Eve geldim ki ne göreyim; üç mektup daha. Çirkin kadın darmadağınık bir aşk mektubu yazmış, 113 gündür beni görmüyormuş, artık dayanamıyormuş falan filan. Yahudi arkadaşımın buyurucu bir mektup geldi, acilen beni görmesi gerekiyormuş, bir de sürekli para isteyen şu kadınların birinden bir mektup vardı. Sartre'dan para istiyormuş, çok acilmiş. Anlayacağın Paris hayatı yine başlıyor.

Cagnes'te terasta bir gazeteci çocuk -karikatürist herhalde-, Guille, çocuklarıyla geldiğinde bizim yanımızdaki masada yemek yiyormuş. Ne onu ne de karısını fark ettik, kim olduklarını bile bilmiyorduk; hat-

ta Guille'inin çocuklarından biri köpekleriyle oynamıştı. Dün bir baktık bulvar gazetelerinden birinde her şeyi yazmışlar, yok Sartre nasıl spagetti yiyormuş, yok ben nasıl şarap içiyormuşum. Yemekler, şarap hakkında birinden bahseder gibi konuşuyormuşuz da, bazen de kimse-nin anlamadığı şeyler söylüyormuşuz da bu hiç hoş değilmiş. Anlasa da anlamasa da kızmış bu gazeteci bize anlaşılan. Benim güzel bir yüzü-mün olduğunu yazmış; ama karısı giyim tarzımı beğenmemiş. Sartre'la benim karikatürümü çizmiş, mektuba ekledim. Aynı gazetede bir şarkı-cıyla ilgili de bir hikâye vardı. Montmartre gece kulüplerinden birinde adamın teki bu şarkıcıyı taklit ediyormuş, onunla dalga geçmekle ye-tinmeyip şarkılarını söylerken çok tahrik edici bir ses tonu kullanıyor-muş. Şarkıcı da bence haklı olarak onu mahkemeye vermiş. Hem şar-kıcının hem de adamın fotoğraflarını yolluyorum. Bost, artık onunla "elma toplamıyor", o da çok üzölmüş. Bost'un dediğine göre Anti-bes'de onunla karşılaştığımız gece (hani sen çok sarhoştun) Olga bütün gece ağlamış; çünkü Bost'la şarkıcı arasında bir ilişki olabileceğinden şüphelenmiş. Bost, Olga'ya bütün yaz bir daha onunla yatmayacağını, kendisini onun erkek kardeşi gibi hissettiğini söylemiş. Olga çok üzöl-müş; ama ara sıra Bost'un başka bir fahişeyle yatma isteğine çaresiz boyun eğmiş. Bahse girerim Olga Bost'un kendisinin de tanıdığı kız-lardan biriyle yatmasına dayanamaz, kendisini aşağılanmış hisseder.

Bugünlük bu kadar Paris haberi yeter. Her şeyi düzenledim: Kitap-ları, kâğıtları, elbiseleri, vs. Öğleden sonra yine "senin" kitabın üzerin-de çalışmaya başlayacağım. Sen de çalış aşkım; çünkü gelecek buluş-mamız senin çalışmana bağlı. Ben gelmeden yeni kitabına başlamış ol-man gerektiğini söylemiştin, o zaman kitabına başlamaya başla. Ah Nelson! Bu mektubu dünyanın en değerli hediyeleriyle doldurmak ist-terdim: Saksılarla, Chateaubriand Béarnise'le, kırmızı şarapla, bakır tablalarla. Her zamanki gibi sana verebilecek bir yüreğim var, hep se-nin için çarpan yüreğim.

Simone'un

15 Ekim 1949, Cumartesi

En sevgili "mütevazı" adam,

Ne kadar da güzel yazıyorsun. Dün çok güzel tombul bir mektubu-

nu aldım; ama bir şey söyleyeyim mi, galiba sen benle dalga geçiyorsun. Herkesin kitabı çok sevdiğine, hepsinin bu kadar kolay aldanmış olduğuna inanmıyorum. Bu kadın da tutmuş senin mütevazı olduğunu söylüyor! Bu gerçekten de çok fazla! Ne kadar da şirin sessiz sakın bir yerel genci tarif ediyor! Tarif ettiği *sen* değilsin; sen uzaklarda yabancı ülkelerde seyahat eder, uzaklardaki kadınlara âşık olur ya da öyleymişsin gibi yaparsın; zavallı, Galyalının ağzını açmasına bile fırsat vermeden saatlerce konuşursun. Evet, evet, sen bu insanları aldatma işinde fazla ileri gitmeye başladın. Bir gün bütün gerçekleri anlatacağım. Bûcherie'deki evimiz her geçen gün daha da güzelleşiyor. Uzun zaman önce Giacometti'den ısmarladığım lambaları getirdim. Birinin ayağı uzun diğeri kısa, ikisi de çok güzel bir yeşil bronzdan yapılmış, yeşil başlıkları da var, yeşil kırmızı perdelerle gerçekten çok uyumlu oldu. Ama maalesef ne perdeler takıldığında camlar açılabilir ne de halı serildiğinde kapı açılabilir, bu yüzden lambalar yanar yanmaz söndü. Ben de şu hamarat kapıcıyı çağırmak zorunda kaldım, şimdi lambalardan biri yanıyor. Yarın elektrikçiye çağıracağım. Dick Wright'ın Şikago'da ne yapıyor biliyor musun? Bir Fransız yönetmenle, hani *Konuk Kız*'ı çekmekten bahseden yönetmenle birlikte *Native Son*'ı çekiyor, sonra da filmin geri kalanını çekmek için Bounes Aires'e gidecekmış. Zaten Big Thomas rolünü de kendi oynuyor. Bunun büyük bir sır gibi saklandığını duydum; oysa bütün Fransız gazetelerinde yazıyor.

Kürtaja mücadele edilmesi gerektiğini anlattığım makaleden sonra *T.M.*'in bürosundaki zavallı kız zor anlar yaşıyor; çünkü insanlar gelip kürtaç olmalarına yardımcı olmam için beni görmek istiyorlar. Hele bir adam her gün gelip ona yardım etmek *zorunda olduğumu* söylüyor; zavallı kız da öyle sinirlenmiş ki geçen gün adama küçük siyah bir dolap gösterip, "Bu işi biz şurada *yapıyoruz!*" demiş. Bir sürü çılgın geliyor, gözlerinde tuhaf bir bakışla bir an önce beni görmeleri gerektiğini çünkü dünyada onlara yardımcı olabilecek tek kişinin ben olduğumu söylüyorlar. İşte bu hayatımın tehlikeli yanı; ama inan çok daha gurur verici şeyler de oluyor: dikkatli ol, son iki gün içinde iki tane evlenme teklifi aldım! İlki hiç tanımadığım, zaten kendisi de beni tanımayan bir adamdan gelen uzun şairane bir mektuptu. Adam gazetelerin birinde fotoğrafımı görmüş, karşısında bütün hayatı boyunca hayalini kurduğu kadının yüzü duruyormuş, muhteşem güzel bir yüzmüş (itiraf etmeli-

yim ki yalan da sayılmaz), işte bu yüzden benimle çocukluğuna dönmek istiyormuş. Ekim'in yirmi ikisinden önce cevap vermem gerekiyormuş. Öbür öyküyse çok daha komikti. Hani telgraf çekip seksen bin frank isteyen daktilocu kadını hatırlıyor musun? Sana söylemiştim, bir sürü erkekle beraber olmasına rağmen; kadınlardan hoşlanıyor her neyse, birkaç gün önce para için teşekkür etmek ve benim için ne yapabileceğini sormak için bana bir mektup yazdı. Sonra da yirmi bin frank daha istedi. Sartre ona daha fazla para vermeyeceğini söylemişti; ama bilirsin hiç bencil bir adam değildir, o yüzden parayı verdi. Onunla buluştum, bir terasta oturduk, ben de parayı verdim. Bana altmış üç yaşında, beyaz saçlı, erkek gibi giyinen ve Don Juan'a benzeyen bir kadına nasıl delice âşık olduğunu anlattı. Bu kadın ona erkeklerle beraber olmasına rağmen daha önce hiç bilmediği bir şeyi, *bir erkek tarafından* sevilmenin nasıl bir şey olduğunu öğretmiş. "Bugüne kadar bir bedenim vardı; ama hiçbir amım olmamıştı, artık o da var," dedi. Gözleri yaş içinde bunun sebebinin, ona bu harika hediye veren yaşlı kadının, kendisini sevmemesi ve onu terk etmesi olduğunu söyledi. Ah, tanrım! Bu kadar komik olmasaydı gerçekten uzun üzücü, korkunç, trajik bir öykü olurdu. Bana şöyle dedi:" Eski sevgilim bir erkek olmadığı için çok üzülmüyordu, ben de ona şöyle dedim: 'Tek istediğin bir penisin olması mı? Ne gereği var? Senin buna ihtiyacın yok, sen her şeyi beyninle yapıyorsun ve çok daha iyisin!'" bir dahaki sefere beynimizle sevişmeye ne dersin sevgilim? Bana her şeyi, eski sevgilisinin ne kadar harika lezbiyen şiirleri yazdığını, ne heyecan verici bir vücudu olduğunu ve ne kadar tutkulu biri olduğunu anlattıktan sonra, birazcık kızarak bana şunları söyledi: "Bugüne kadar altı yedi defa sana âşık oldum, büyük olasılıkla tekrar da olacağım." Hafifçe gülümseyip başka bir konuyla ilgili bir soru sordum. Ona her para verişimde bana güzel vücudunu sunuyor; bu yüzden ona parayı Sartre'ın verdiğini, benim bu kadar param olmadığını söyledim. Ne olacak bilmiyorum.

Sartre'ın *Özgürlüğün Yolları* kitabının üçüncü bölümü başarılı olacak gibi görünüyor, herkes öyle söylüyor ki bence de yalan değil, diğerlerinden çok daha iyi olduğu kesin. İşin komik yanı ise eleştirmenlerin nefret ve öfke içinde Sartre'ın edebiyatla ilgili görüşleri yüzünden iyi romanlar yazamayacağını söylemelerine rağmen onun yazması ve romanının da en başarılı eseri olması. Ama eleştirmenler kitabı-

nın ona rağmen başarılı olduğunu söylüyorlar. Dün çevirmenim *Belirsizliğin Ahlakı Üzerine* ile ilgili yazılmış İngilizce eleştiriler getirdi. Birçoğu kitabın ilginç olduğunu; ancak eğer Tanrı'ya inanmıyorsanız etik bir inancınız da olamayacağı türünden şeyler söylüyorlardı.

Kitabının üzerinde düzenli olarak ve severek çalışıyorum. Bugüne kadar çevirdiğim en iyi kitap olmasını istiyorum, gerçekten iyi olmalı; çünkü benim sana ödülüm olacak bu. Artık senin hayaletinle huzur dolu bir yaşam sürüyorum; Wabansia'ya gelene kadar böyle idare ederiz diye umuyorum. Daha şimdiden o günün hayalini kurmaya başladım; senin kafanda tuhaf bir şapka olacak, ben kaçarken sen beni kovalayacaksın; ve sonra da inleyen çıplak karını kollarına alacaksın.

Simone'un

18 Ekim 1949, Salı

Canım sevgilim,

Bugün çok hüznünlüydü; siyah koltuklar ve kötü tablolar la dolu karanlık barda Guyonnet'yle buluştum, barda tuhaf bir boşluk duygusu vardı. Guyonnet her zamanki gibiydi; bana çevirinin kalanını verdi, yani ikinci bölümünü, en az ilk bölümün çevirisi kadar kötü. Çok yorgun, kitaptan fena halde sıkılmış görüldüğünü söylemeliyim. Bu arada *Golden Eye* kitabı hâlâ eline geçmemiş. Sartre almış; ama Guyonnet hâlâ alamamış; en kısa zamanda da çevirmeye başlamak istiyor. Bu arada Bost'la birlikte Bicek'in öyküsünün sonunu tekrar yazacağız, belki Sartre da kontrol eder. Bir ay içinde bitirmiş olmayı umuyorum. Sonra da Gallimard'la anlaşmanın şartlarını enine boyuna tartışırız.

Roma'da Etruscan'dan kalma şeylerden başka şey görmek istemeyen adamla akşam yemeği yedim. Bugüne kadar hep hüsrana uğramış, sonra Sicilya'ya gidip Sicilya kalıntılarını gezmiş, tam bir vakit kaybı, bence biraz daha uğraşmalıydı. Guetamala'daki bir pazardan aldığımız harika bir kumaşla güzel bir elbise diktirdim. Üzerinde balayımızın kokusu var hâlâ, kalbim sanki eriyor bu kokuyu duyunca.

Çarşamba

Bana böyle sürekli olarak yazman ne kadar da güzel! O devasa mektubunu henüz aldım. Teşekkürler canım. Senden böylesine uzun

mektuplar almak, senin hakkındaki her şeyi öğrenmek benim için ne ifade ediyor bilemezsin. Biraz endişeliyim; çünkü *New York Times*'da çıkan yazılardan senin artık eskisi gibi görünmediğini, sana özgü şeyler söylemediğini okudum; lütfen sevgilim bana yeni fotoğraflarından gönder. Philip Rahv'a mı benziyorsun? Yoksa Carlo Levi'ye mi? Ben senin evcimen yüzüne öyle alışmıştım ki bunları duymak beni çok şaşırttı. Ama gazetedeki röportajın gerçekten harikaydı, mütavazı bir adam gibi davranmışsın gerçekten. Her zamanki gibi konuştuğunda seni öyle çok seviyorum ki. Sartre'a onun hakkında söylediklerini gösterdim, çok hoşlandı çok da güldü. O da alışılmıştan farklı görünmekten, farklı şeyler söylemekten korkuyor. Ah seni kalpsiz şey, neden hiç benden bahsetmedin? Neden varoluşçuluğu yatağa götürmediğimi ve senin kollarındayken hiç de bir yazara benzemediğimi söylemedin? Eminim bu da onları çok şaşırtırdı. Bir dahaki sefere sakın unutma!

Başına gelen her türlü güzel şey beni öyle gururlandırıyor ki, özellikle de bunlara verdiğin tepkiler hoşuma gidiyor. Öyle görünüyor ki başarı seni çok da fazla değiştirmiyor, yani eş olarak kendine bir düşes aramayacaksın. Sana kesinlikle katılıyorum: sakın Hollywood'a gitme! Lüfen, sakın! Kendi kitabını yazmak dururken aptal filmler için aptal diyaloglar yazmak mı istiyorsun? Tamam, çok para verdikleri kesin, böyle bir teklif almak çok heyecan verici ve güzel; ama o kadar parayı ne yapacaksın? Yeteri kadar para da çok para kadar iyidir bence, şimdi olduğundan daha fazla yemek yemezsin, küçük şirin iç çamaşırlarını atıp ipek çamaşırlar giymezsin herhalde, o kadar parayla sadece âşık olabilirsin ki bence bir erkeğin hayatında elde edebileceği en büyük aşka da sahipsin. Ee, öyleyse? Sevgilim Wabansia'daki evimizde oturup bir başka birinci sınıf öykü yaz bence. Aslına bakarsan gündüz vakti harika bir rüya gördüm: Eğer *Golden Arm*'ı sinemaya uyarlarlarsa, film üzerinde çalışmak için Hollywood'a gidersin herhalde; keşke bu benim orada olduğum zamana rastlasa. Sen çalışırken ben de çalışırım, sonra Malibu sahillerinde birlikte denize girer, hafta sonlarımızı güzel Kaliforniya'da geçiririz. Ben Nathalie'yi ziyaret ederim, bizim için güzel bir ev bulur. Biliyorum bunların hiçbirisi olmayacak; ama olsaydı çok hoşuma giderdi. Neresi olduğu mühim değil, seninle bir yerlerde olmak fikrine bayılıyorum.

Dün akşam çirkin kadınla birlikteydim, her zamankinden de çirkindi. Her zamanki gibi şampanya içip tavuk yedik. Sonra da gecenin ikisine kadar yazdıklarını okumak zorunda kaldım. Bazı bölümler gerçekten iyi, -zaman zaman yazabiliyor- yine de kitabının olduğu gibi yayımlanmasının imkânsız olduğunu söylemeliyim. Bir seks öyküsü -lezbiyenlik üzerine-, en az Genet'ninki kadar açık saçık. Bir kızın başka bir kızın bekaretini nasıl bozduğunu, parmaklarıyla yaptığı her şeyi, diğerinin cinsel organında neler olduğunu, kan ve idrarla yaptıkları bir sürü korkunç şeyi bütün ayrıntılarıyla anlatmış. Benim bile zaman zaman midem bulandı ki ortalama bir okurun tepkisi ne olur bilemiyorum.

İlkinin neredeyse iki katı olan ikinci çocuğumu⁽¹⁵²⁾ ilk defa gördüm, ben kendi adıma bunu daha çok sevdiğimi söylemeliyim; ama pek yakında hakaretler almaya başlarım. Sartre'ın durumu sana anlattığımdan farklı değil. Gaulle'cü bir dergideki uzun bir makalede Sartre'ın en iyi olduğu, felsefede, tiyatroda, romanda, makalede en iyi olduğu söyleniyordu. Romanı gerçekten harika; ama bunca güzel şeyi bu kadar kısa zamanda, üstelik de bu kadar kolay nasıl yazarsın? İşte bu gerçekten kötü. Sen bu konuda ne düşünüyorsun?

Aslında sen de çok meşgulsun, sen ne zaman çalışıyorsun?

Nasıl oluyor da sen hiç benim yatağımdan çıkmazken ben hiç senin yatağına giremiyorum? Nelson, aşkım, mektubun beni çok mutlu etti. Sana her zamankinden çok aşıkımışım gibi hissediyorum, biliyorum güzel günlerimiz olacak yine. Uluslararası karından sevgiler, sevgiler.

Simone'un,

New York Times'daki fotoğrafında kime benzediğini nihayet buldum: Queneau'ya! Tabii ki Queneau'yu severim; ama önümüzdeki birkaç ay içinde onunla beraber olmak istediğimi hiç sanmıyorum. Zaten ne de olsa seninle de iyi geçiniyorum.

23 Ekim 1949, Pazar

Nelson, aşkım,

Bu soğuk ve kasvetli pazar gününde seni neden bu kadar çok seviyorum bilmiyorum; ama seviyorum işte. Hava gerçekten çok soğduğundan gaz sobasını yakmak zorunda kaldım. Bir süre sonra gaz ba-

şağrısı yapıyor, bu yüzden başım ağrıyor. Her gün halk kütüphanesine gidip son altı yıl içinde olup bitenlerle ilgili adam akıllı bilgi toplama-ya çalışıyorum; savaşı nasıl kazandık, savaştan sonra ne yaptık gibi. Her şey kütüphanenin büyük sarı yapraklı gazetelerinde öyle uzak görünüyor ki, neredeyse ölü bir geçmiş; bazen sayfalarda Sartre'ın bir oyunu ya da benim bir kitabımla ilgili yazılanlara rastlıyorum, asıl o zaman her şey ölüymüş gibi görünüyor. Sanki mezardaymışım gibi kendimle ilgili bir öykü okumak çok hüznülendirdi beni. Bu soğuk dergilerle gazeteler işe yarar mı bilmiyorum; bu da benim karanlıkta yeni bir kitap arama tarzım işte.

Senin hakkında çok şey duydum. Cau, büyük bir yayınevinden bir adamla karşılaşmış. Adam, "Muhteşem bir Amerikan kitabı okuyorum. Yıllardır okuduklarımın en iyisi!" demiş. Tahmin et bakalım hangi kitap! Bizim Frankie Machine'nin öyküsüyümüş meğer! Guyonnet çevirinin tamamını getirdi, Bost'la bir öğleden sonramızı çeviriyi düzelterek geçirdik. Şaka yapmıyorum, inan çevirinin doğru dürüst bir şeye benzemesi için daha bir ay boyunca başka hiçbir şey yapmadan onun üzerinde çalışmam gerekiyor, biraz umutsuz olduğumu söylemeliyim. Ama yine de uğraşacağım. *Golden Arm*'ı ilk defa Sartre'ın raflarında gördüm. Ne muhteşem bir kitap! Kitabın baskısı, kapağı, her şeyi çok hoşuma gitti. Kitabı gördüğünde iyi olmasını bekliyorsun zaten.

Geçen gün Angers yakınlarında, yaşlı hanımefendiyi gördüm. Tanıdığım bütün gençlerden daha hayat dolu! Kızı da kendisi de La Bûcherie'deki evimizi çok beğendi, yemeğe de kalmak istediler. Çok gurur duydum, sonra da geçen Mayıs-Haziran'daki esrarengiz yokluğumla dalga geçtiler, ben çok "uzaklardaydım"; ama Paris'te herkes görmüş beni. Sana en son çocuğumu göndereceğim ve Fransızca olduğu için okuyamayacaksın, bir de Bost'un İngilizce'ye çevrilen romanını⁽¹⁵³⁾ gönderiyorum. Seni uyarmamı istedi; çeviri çok kötüymüş. Kullandığı argodan hiçbir şey anlamadıkları için kitabı mahvetmişler; kitabın dili en önemli özelliklerinden biriydi, askerler gerçekten Fransız askerleri gibi konuşuyordu; bu yüzden dilini öldürdülerse kitabın çoğunu öldürmüş sayılırlar. Yine de gönderiyorum, kimbilir belki hoşlanırsın

Ben Wabansia'daki evcimen genç gibi mutlu mesut ortalıkta dolaşmadığımdan anlatacak pek bir şey kalmadı. Anlatılmayanlar sözlerle

ifade edilemeyenler ki sen zaten onları da biliyorsun. Biliyorsun değil mi? Bildiğini biliyorum. Seni sevmek her zaman öyle güzel ki aşkım.

Simone'un

26 Ekim 1949, Çarşamba

Sen neden bu kadar mükemmelsin biliyor musun canım? Annen radyoda konuşmak üzere davet edildiği, Hollywood'da haftada altı yüz dolar kazanacağın bir teklif aldığın ya da Cau, her bir kitabın için dört yüz dolar avans verdiği için değil, bana bu kadar uzun ve güzel mektuplar yazdığın için. Mektupların hep beklediğimden bir gün önce elime geçiyor, sanki en güzel hediyeymiş gibi oluyorum.

Peki ben neden mükemmelim biliyor musun? Senin için, güzel bir kitap yazmak için bu kadar uğraştığım, seni böylesine derinden sevdiğim için değil beni tekrar gördüğünde bir balık kadar düz ve pürüzsüz olacağım için. Bir kadın haftada iki gün gelip bana masaj yapıyor, daha bu sabah başladı. Yarım saat boyunca uğraşıp didiniyor, zavallı vücudum mosmor kesiliyor; ama sonra kendini öyle sağlıklı hissediyorum ki. Bana birkaç hafta içinde artık karnımın, sırtımın, bacaklarımın boynumun, hiçbir şeyimin kalmayacağını söyledi; bir tel gibi dümdüz olacağım. Eğer özlüyorsan senin kollarına alacağın bir şeyler bırakmaya çalışırım; ama bütün gün oturup yazdığım ya da konuştuğum, hiç de spor yapmadığım için bu bana çok sağlıklı bir şeymiş gibi geliyor.

Sartre'ın yazı işleri müdürüne sana yazmasını söyledim; çünkü seninle iş konuşmaktan çok sıkıldım; bence Faulkner'ın artık yaşlı ve kirli bir vakumdan başka bir şey olmadığını, Amerika'nın yeni parlayan yıldızının sen olduğunu söyleyerek harika bir şey yaptı. Galiba sana ne teklif ederse kabul etmek zorundasın, daha fazlasını veren birini bulamazdın. Peki menejerlerin, Bayan Bradley işini nasıl halledecekler? Çok becerikliye benzemiyorlar. Seninle ilgili iki *uzun* konferans düzenledik, ilkinde Sartre, Bost ve ben diğerinde ise Cau, Sartre ve ben vardık. Sorun şu ki çeviri öylesine kötü olmuş ki *baştan sona* yeniden yapılması gerekiyor. Sonra Bost, Sartre'la yaptığımız düzeltmeleri okudu; ama hâlâ Guyonnet'nin anlaşılmayan dilinden çok fazla şey kaldığını söyledi. Bir iyilik yapıp tüm başlangıç bölümüyle son bölü-

mün yarısını düzeltecek, geri kalanını da ben düzelteceğim. Ama işin üzücü yanı bunu yapabilmek için üç aya ihtiyacımız olması. Kitabın üç ay geç yayımlanması; kötü bir çeviriyle yayımlanmasından daha iyi. Zaten başka çaremiz de yok; çünkü çok, çok kötü durumda. Bir sonrakî kitabının Guyonnet'ye verilmesi sorununu hallettik, kibar bir dille ona vermeyeceğimizi söyledik. İşin aslı şu ki senin kitaplarını çevirmek felaket zor bir iş. Sartre kitabını tanıdığı Amerikalı bir kıza vermiş, kız gerçekten çok beğenmiş; yalnız birçok kelimeyi anlayamamış. Canım, kitabının şerefine şampanya içmek istiyorum. Hep dalga geçiyorsam da bu başarının beni ne kadar memnun ettiğini biliyorsun, öyle değil mi? Hayatıma ışık veriyor, gururlandırmıyor; çünkü seninle şu anda duyduğumdan daha çok gurur duyamam; çok da mutlu ediyor.

Burası çok soğuk ve rüzgârlı, bacalar çatılardan uçuyor, ağaçlar devriliyor. Ama yine de masmavi, görkemli ve parlak bir gökyüzü var burada. Artık çalışacağım. Hayır sevgilim sen bırakıp gitmedin beni. Hâlâ kollarımdayım, dudaklarını öpüyorum, öpüyorum her yerini. Seni bundan daha çok sevmedim hiç.

Simone'un

30 Ekim 1949, Pazar

Canım sevgilim,

Aslında bana La Motta'nın çok hain bir adam olduğunu söylemiş-tin; ama Cerdan'la savaştırmamak uğruna kırk sekiz insanın yanarak ölmesine göz yumacak kadar bencil olabileceğini düşünmemiştim hiç. Cuma günü Paris'te gazetelerde, "Uçak kayboldu" başlığını okuduğumuzda gerçekten umutsuzluğa kapıldık; dün bu durum herkesi çok endişelendirdi, beni de öyle. Cerdan için, en iyi kemancımız olan o tatlı kız için,⁽¹⁵⁴⁾ dağlardan gelen ve hayattaki ilk büyük maceraları Amerika'ya gitmek olan o zavallı genç çobanlar için çok üzüldük. Bir aptallık edip senin de bu ölümden kıl payı kurtulduğunu düşündüm. Orly Havaalanı'ndaki ayrılışımız hatırladım da, sanki seni kendi ellerimle ölüme göndermişim gibi geldi. Ah, sevgilim, canım benim, sakın beni böyle korkunç bir şekilde bırakma! Bundan sonra ben olmadan hiçbir uçağa binmeyeceksin, bir uçakta yalnız başına yanmana mücadele edemem. Evet, bu olay şu son iki gün üzerine bir gölge gibi çöktü. Yine

de benim için güzel, güneşli; ama soğuk çalışma günleri oldu bunlar; tabii ki yine sana olan aşkımla dopdoluydum.

Ellen Wrights'a gittim de şu Truman Capote denilen komik şeyle tanıştım. Bol beyaz kazağı ve mavi kadife pantolonu içinde beyaz bir mantara benziyordu. Aşkım, bizimle aynı zamanlarda Tunus'ta Ischia'daymış, orada "yeterince rahat" bir evi olduğunu söyledi; ama Fez'de "gerçekten rahat" değilmiş, Paris'te de "rahat edememiş", bu yüzden "rahat New York'a" dönmüş. Verilen hizmetin yeterince iyi olmadığını düşünerek ona La Bûcherie Hotel'e gitmesini önermiyorum. Biraz Bayan Bradley'den şikayet ettikten sonra kitabından bahsetmeye çalıştı; ama ben istemiyordum, galip de geldim. Ellen'la Capote senin başarından haberdardı, ve bu beni çok mutlu etti.

Hiç aşk mektubu aldın mı canım? Ben bir sürü alıyorum, özellikle de kadınlarla, eşcinsellerden. Hiçbirini cevaplamadığımdan daha ileriye gidemiyoruz. Şu kürtaj işiyle ilgili verdiğin tavsiyeler için teşekkür ederim, gerçekten işe yarıyor. Bost'la Olga tartışmaya devam ediyor. Bost, gece Scipion ve Lisa'yla bir saat geçirdiği için kendisine sitem eden Olga'dan nefret ettiğini söylüyor. Bost artık bütün kadın milletinden nefret ediyor, Scipion'a da kadınların hayatını mahvetmesine izin vermemesini söylüyor. Vianların kavgası da daha iyi değildi, Queneau iki gün önce karısına, "Lanet olsun sana, bir daha hiç dönmeyeceğim!" diye bağırıdıktan sonra kapıyı çarpıp gitti. Tabii ki geri döndü; ya sen, bekâr olduğun için çok üzülüyor musun?

Şarkıcı kadının kedisi Paris'in en güzel kedisi, gri bir siyam kedisi, vahşi ama aptal bir hayvan; bir kedi şovunda ödül kazanacak, sonra da gazetelerde kollarında kedisiyle yeni fotoğrafları çıkacak. Burnundan ameliyat olacak, bir gün beni gördüğünde, "Şöyle bir burun yaptıracağım," dedi. Gidip bir doktordan Tanrı'nın bana bahsettiği; ama senin hep güldüğün bu burundan isteyecek. Bu arada uçak kazasını La Motta'nın yaptığından da emin.

Bu hafta radyoda kitabımla ilgili konuşacağım, Saint-Germain-des-Prés'yi anlatan bir filmle ilgili olarak fotoğraflarım çekilecek, Maurice Chevalier'yle öğle yemeği yiyeceğim, Paris'teki kitapçıların birçoğunda fotoğraflarım var; anlayacağın artık ben de en az senin kadar önemli biriyim; ama senin kadar kibirli değilim. Hâlâ da sadece bir evcimen bir gence âşığım. Çalışıyor musun? Nasıl da tembel, boş biri

olup çıkıverdin! Hiçbir şey yapmazsan çalışkan bir kadının aşkını nasıl hak edersin bakayım?

Dün evimde bacanın hemen sağındaki küçük suluboya resmi bana hediye eden ressamla⁽¹⁵⁵⁾ öğle yemeği yedim. Şu anda Paris'te büyük bir şovu var, gerçekten ilginç bir şov. Amerika'da dört yıl kalmış, Şikago'ya da neredeyse âşıkmiş, bilirsin bu Fransızların çok nadir başına gelir. Lipperie'de oturup Şikago'dan bahsettik, kalbim eridi sanki.

Gazetelerde zavallı Guetamalalı Kızılderililerin boğulduğunu gördün mü? Neredeyse bin tanesi o korkunç yağmurda ölmüş. Şu anda Paris'te hava donma noktasına geldi. Şikago'da havalar nasıl? Canım benim, bana her şeyi anlatmaya devam et. Lütfen mutlu olmaktan vazgeçme, beni sevmekten de. Her şeyim, birlikte geçirdiğimiz o dört ayı büyük bir zevkle anmaktan hiç sıkılmıyorum. Günişığımı, ayışığımı, yıldızımı benim. Becerikli olduğun kadar güzelsin de, seni seviyorum.

Simone'un

2 Kasım 1949, Çarşamba

Nelson, aşkım,

Bana *The Torch*'daki fotoğrafını göndermekle çok haince bir iş yaptın (Bu arada bu *Torch* da nedir?). Gerçekten çok hoş bir fotoğraf. Bugüne kadar La Bûcherie'deki hayaletinle bayağı iyi idare ediyordum; oysa artık sadece Wabansia'daki yuvamızda seninle birlikte olmanın özlemini çekiyorum; hayalet uçup gidiverdi! İstedğin için fotoğrafı sana gönderdim; benim için de bir tane bulamaz mısın? Röportajı da çok sevdim, her kim yaptıysa senden bir şeyleri, gülüşünden konuşmandan bir şeyleri yakalamış. Okurken neredeyse sesini duyacaktım. Evet, çok yakınlardaydı; ama burada değildi. Hemingway, *Torch*'da söylediklerini tam olarak nerede söylemiş. Şahsi bir mektupta mı? Bana bütün bunları göndermen çok iyi oldu; hem çok hoşuma gitti, hem de ilgimi çekti. Gerçekten muhteşem bir zafer, aşkım! Sakın o mutlu akıp giden yaşamında unutma beni, lütfen başka bir adam olma, lütfen!

Az önce *Les Temps modernes*'in yayıncısıyla öğle yemeği yiyip döndüm. Ah tanrım! Ah! Zavallı ben! Ne çirkin, orta yaşlı şık kadınlar, ne sıkıcı abartılı adamlar bunlar böyle! Yemekte Maurice Chevalier'yle Sartre hiç ağzını açmadı. Yemekte bir ressam, bir söz yazarı, bir

politikacı, bir müzikhol şarkıcısı, bir yayıncı, hepsinin de karısı vardı. Kimsenin diğerine söyleyebileceği bir şey yoktu, her birinin arasında korkunç bir yanlış anlama olduğunu hissedebiliyordun. Aman şu işbirlikçinin tekidir, aman şu böyledir, aman şu şöyledir derken kimse bir kusur işlerim korkusuyla tek bir kelime etmeye bile cesaret edemedi. Bir de hiç şık olmadığı halde şıkmiş havası veren, hani sadece paranın konuştuğu o yer yok muydu? Her şeyden tiksindim. G rassi'lerden bir mektup aldım, ikisi de Vermont'da bir okulda öğretmenlik yapıyor-muş, yapacak dünya kadar işleri varmış, yaşadıkları yer muhteşemmiş; üstelik para da kazanıyorlarmış. New York'tayken öyle parasız kalmış-lar ki arkadaşları bile onlara borç vermek zorunda kalırız, diye bucak bucak onlardan kaçıyor-muş. Nathalie'den de uzun ama çok üzücü bir mektup aldım. Öyle görünüyor ki evliliği tam bir fiyasko ol-muş, artık kocası ondan nefret ediyormuş, o da kocasını sevmiyormuş zaten, s -rekli kavga ediyorlarmış. Ne yapacağını bilemiyor.

Bugün çok gururlandım; çünkü gazete satıcısı her şeyi bildiğini gösteren bir bakışla, "D n siz gazete almaya geldiğinizde biz de tam karımla Simone de Beauvoir'dan bahsediyorduk," dedi. Anlayacağın ben de burada mahallenin ünlüsü gibi biri oldum.

Queneau'lara akşam yemeğine gitmeden önce biraz daha çalışma-yı deneyeceğim. Artık hoşça kal demeliyim. Lütfen bana çok sevdiğim Nelson'ın bir fotoğrafını gönder.

Simone'un

6 Kasım 1949, Pazar

Birtanem, sevgilim,

Sana  arşamba günü Queneau'lara akşam yemeğine gitmeden  n-ce yazmıştım. Güzel bir yemektir, en azından kavga etmediler. Quene-au her zamanki gibi bol bol güldü. Onu daha iyi tanıyabilmeni ister-dim. Ertesi sabah kapıma vuran birinin sesiyle uyandım. "Kim o?" di-ye seslendim. "Sizden bir konuda bilgi alacaktım," diye bir cevap gel-di. Üzerime bir şeyler geçirip kapıyı açtım, korkulu gözlerle bana ba-kan çekingen bir genç duruyordu kapıda. "Kürtaj hakkında!" Tabii ki onu kapıdan kovdum; ama üzülmedim de değil hani; çünkü çok kötü görünüyordu. "Suskunluk anlaşmanız var herhalde!" dedi sitemli bir

şekilde. İşin aslı şu ki ona yardımcı olabilecek kimseyi tanımıyorum. Cuma günü radyoda röportaj yapan kadın, iki arkadaşımınla daha birlikte, yani dört kadın *İkinci Cins*'i tartıştık. Bunu duyar duymaz bir sürü genç adam gelip cam bölmenin ardında konuşup gülüşmeye başladı, gerçekten çok rahatsız ediciydi. Bir arkadaşım Deux Magots'da iki genç adamın *İkinci Cins*'ten bahsettiğini duymuş, kitabı sevmişler ama biri şöyle demiş: "Tamam güzel bir kitap; ama karımın okumasına izin vermezdim; fazlasıyla cüretkâr."

Şu çirkin kadınla aramızda bir tür tiyatro yaşanıyor; çünkü Salı günü bu ay içinde ikinci defa akşam yemeği yieceğimiz günü değiştirdim. Yemek gününü salıdan perşembeye alınca bana gözyaşları ve tutkuyla ıslanmış bir mektup gönderdi. O akşamı birlikte geçirince kendini biraz daha iyi hissetti; bir keresinde kocasıyla kavga ettiklerinde nasıl kendini gazla zehirlenmeye çalıştığını anlattı, kolay bir ölüm yöntemine benziyordu. Bilmem düşen bir uçakta ölmek güzel bir şey midir; ama bu aralar çok fazla insanın bu şekilde öldüğü kesin. Potomac kazasına gelince, hatırlar mısın bir keresinde bana sizin çılgın ülkenizde nereden geldiği belirsiz küçük uçakların büyük uçaklara çarptığını söylemiştin. Bu arada, lütfen bana şunun ya da bunun şurasını ya da burasını hatırlıyor musun diye sormaktan vazgeç; zaten hiç unutmuyorum. Canım söylediğin ve yaptığın her şeyi hatırlıyorum. Huzurlu olabilmek için herşeyi hatırlamaya çalışıyorum, hem de fazlasıyla.

Yahudi arkadaşım vardı, ondan bir mektup aldım. Kocasıyla birlikte yeniden Cezayir'e döndü; kendini kustuğu bir şeyi yeniden yiyormuş gibi hissediyormuş; ne kadar da korkunç bir durum değil mi? gerçekten sevmediğin biriyle yaşamak zorunda olmak dünyanın en korkunç şeyi olsa gerek. Olga her geçen gün daha da, daha da başarılı olmaya başladı, belki de *Sinekler*'de rol alacak. Bost'un da Haiti'de Haiti'yle ilgili uzun bir film çekme olasılığı var; parasını da UNESCO ödeyecek. Vian kısa bir süre önce karısıyla kendisinin birbirlerini nasıl mutsuz ettiklerini son derece şairane bir dille anlattığı bir kitap yazdı; ne yazıkki kitap hiç de başarılı değil. Bost, Bruno yüzünden bir sürü ter döküyor, eh ben de onunla az uğraşıyor sayılmam.

Her zaman Nelson âşığı, çalışkan, yalnız uyuyan, kocasını özleyen, onu tekrar elde edeceğini düşünerek mutlu olan biriyim ben. Şu anda

Paris'te hava buz gibi, DDT kokan kürkümü giydim, ortalıkta dolaşıyorum işte. Şikago'da havalar nasıl? Nelson, canım sevgilim benim, sen, sen her zaman para ya da şöhreti elde edebilirsin; ama şu anda sana verdiğim aşk gibisini hiçbir zaman elde edemezsin. Seni tutkuyla, tatlı tatlı öpüyorum canım benim.

Simone'un

9 Kasım 1949, Çarşamba

Altın beyinli erkeğim benim,

El yazınla yazdığın altın kitabın için teşekkürler; "aşk" kelimesini kâğıt üzerinde ya da gözlerinde okumak öyle güzel ki canım. Gönderdiğin küçük resimler için de teşekkürler; ama onlar benim sana geri gönderdiklerim kadar da güzel değiller (yüzün nasıl oldu da sarı ve kırmızıya döndü anlayamadım, halbuki resimleri hiçbir yere sürmemiştim). Küçük resimlerin birinde gülen bir maymuna, diğerindeyse soğuk bir öğretmene benziyorsun. İkimizin eski fotoğrafları çok daha güzeldi. Kırk yaşındaki erkeklerle ilgili yazılanları okuduğumda önce biraz korkmuştum; ama sonra sadece mektuplarla bana zarar veremeyeceğini, zaten seni bir dahaki görüşümde de kırk bir yaşında olacağından artık tehlikeli yaşı atlatmış olacağını söyledim kendi kendime. Uyandığımdaya kapının altında bulduğum mektubun öyle güzeldi ki, sabah bana verdiğin ilk öpücük gibi geldi. Eğer oyuncular birinci sınıf olursa filmin de iyi olacağını nereden çıkardın aptal şey?⁽¹⁵⁶⁾ Bunun hiç işe yarayacağını sanmıyorum. Bence asıl önemli olan iyi bir yönetmen bulup senaryonun büyük bölümünü bizzat yazmak. Şu anda Wabansia'daki rahat yuvanı bırakıp o korkunç Hollywood'a gitmek istememeni çok iyi anlıyorum; ama bu para için değil, ne de olsa sevgili Frankie Machine için. Her neyse ne istiyorsan onu yap; özellikle de iş söz konusu olduğunda insanın hissettiği şeyi yapması her zaman çok daha iyidir.

Benim tek yaptığım ise bütün gün üzerinde bembeyaz kağıdın beklediği masamda oturup acı çekmek. Artık kütüphaneye gitmiyorum; beynimi tamamıyla bir şeyler bulmaya yoğunlaştırıyorum; ama gerçekten acı veren bir iş bu. Maalesef bütün bir yıl boyunca acı çekmek zorunda kalacağım.

Bu hafta iki defa sinemaya gittim, aslına bakarsan her zamankine göre çok fazla sayılır bu. Önce Flaherty'nin *Louisiana Story* filmini izledim; zaman zaman çok sıkıcı ve yavaştı; yine de gerçekten mükemmeldi. Ağaçlardan sarkan İspanyol yosunlarını izlerken inan zevkten dört köşe oldum; ama manzaradan da güzeli petrol kuyularıyla ilgili bölümlerdi. Truman Capote ortalıkta dolaşıp (dergilerde öyle yazdı) Sartre'ın kendisine, "eşcinsel varoluşçu" dediğini söylüyormuş; o bir varoluşçu değil, eşcinsel bir varoluşçu hiç değil; o sadece eşcinsel, zaten Sartre da öyle bir şey söylemedi.

Bu öğleden sonra evde çalışıyorum. Şirin lambalarım yanıyor, sobam harıl harıl yanıyor, güzel kırmızı örtüler aldım, artık her şeyim kırmızı, öyle hoş ki. Bu huzurlu akşamda sana yazmaktan öyle zevk alıyorum ki, sıcaklığın beni hiç yalnız bırakmıyor. Aradan iki hafta geçmesine rağmen bu odada sen gittin diye ne kadar çok ağladım bir bilsen. Bugün kitaplarla gazete kupürlerini postaladım; Bost'un ithafını ben yazdım, kendi ithafımı da ekledim. Burası kasvetli, soğuk, yağmurlu. Haftada iki gün bütün öğleden sonra elektrikler kesildiğinden güzel mumlar aldım; bana savaş zamanının o karanlığını hatırlatıyor. Dün akşam bir Martinik meyhanesindeyken hani Sartre'ın para verdiği şu gözleri yarı kör sarhoş ressam vardı ya o geçti. Görsen gerçekten korkunç bir haldeydi, gözleri görmüyordu gerçekten, fena halde sarhoş ve umutsuzdu. Yanında genç, temiz pak giyimli, kendine güvenen, üstelik aynı kendisine benzeyen genç bir adam vardı, yaşlı bir serseriye benzeyen bir milyoner gibiydi. Ressam mırıldıyormuş gibi "Memnun oldum," dedikten sonra bana yanındaki temiz genç adamı gösterip, "Şu gördüğünüz adam var ya kendisi kardeşim olur," dedi hem özür diler gibi hem de büyük bir zevk alarak. Bu durum gerçekten beni çok şaşırttı.

Seni sevdiğimi söylemiş miydim hiç? Seni seviyorum, seviyorum, seviyorum aşkım.

Simone'un

13 Kasım 1949, Pazar

Nelson, tehlikeli sevgilim,

Tıpkı öpücüklerin kadar güzel mektuplar yazabildiğine göre çok iyi bir yazar olmalısın aşkım. Sana dün ne kadar harika bir sabah geçirdi-

ğimi anlatayım, sabahın köründe masörümün beni çimdikleyen ellerinin altında can çekişiyordum ki iyi kapıcım kapıya vurdu, gelen senin mektubundu. Mektubunun içinden kalbimdeki tek rakibin olan o sincap çıkmaz mı! Buna narsizm mi denir bilmiyorum; ama ona ilk görüşte âşık olmuştum. Hemen duvarıma asıp büyük bir hayranlıkla izlemeye başladım, ona baktıkça kalbim eriyip gidiyordu sanki. Hâlâ kim olduğunu bilmiyorum, alt tarafı hiçbir anlamı olmayan bir sincap; ama yine de seviyorum onu. Sonra ne oldu biliyor musun benim kurnaz sevgilim: kapımın tekrar vurulduğunu duydum; *Bütün İnsanlar Ölümlüdür*'ün Almanca çevirisi çok güzel bir kâğıtla paketlenmiş olarak geldi. Kâğıdın üzerinde günümüz insanına bakan bir ortaçağ insanı vardı; bir de Yahudilerle, çok ünlü bir aktrisin⁽¹⁵⁷⁾ beni tebrik eden mektupları gelmişti. Bu yüzden sincabımla çok mutlu olduk. Sonra da tuhaf bir şey oldu; o sarı zarfın içinde sen, hayır bir hayalet değildi, pis Şikago'nun kirli sokağında oturan sen çıkageldin. Tanrım, bu gerçekten de çok korkunç bir oyundu! Seni de küçük mahzenimize iğneleyiverdim (Sincap büyük odada bacanın yanında duruyor; peki ama annem seni görünce ne diyecek?), sonra günde en az yüz defa gidip sana gülümsüyordum, sense her an yerinden kalkıp bana gülümsemeye, kollarına almaya hazır gibiydin; ama hiç yapmadın. Evet, resimdeki yeri biliyorum, Wabansia'daki evimize dönmeden önce sık sık o demir köprüünün altından geçerdik. Yine orada, rüzgarda uçuşan gazetelerin arasında senin yanında olmak istiyorum. Evet, gerçekten çok güzel bir fotoğraf bu.

Perşembe günü bütün akşamı yatağımda uzanıp Malaparte'ın *La Peau* kitabını okuyarak geçirdim. İngilizce'ye çevrilir çevrilmez oku bu kitabı. Tamam adam pis bir yalancı, iğrenç bir faşist ve pis bir İtalyan orospu çocuğu; ama yetenekli, hem de komik. Gerçekten harika bir kitap olan *Kaputt*'u duydun mu hiç? *La Peau*'da Napoli'deki Amerikalılardan bahsediyor, şu muhteşem ordunuzun Napoli'yi kurtardığı zamanları anlatıyor, eminim seversin. Amerikalıların parası ve saflığı yüzünden nasıl da bütün Napoli kızları fahişe, erkekleri de eşcinsel oluvermiş. Napoli'yi bildiğine ve bir Amerikan askeri olduğuna göre öfkeden, zevkten kudurursun eminim. Cuma günü akşama doğru Bayan Mead adında korkunç bir Amerikalı doktorla tanıştım. Samoa, Yeni Gine ve Amerika'daki kadınlarla erkeklerin farklılıklarını anlatan *Male and Female* adlı bir kitap yazmış. İnsanlar tanışmamız gerektiğine ka-

rar vermiş. "Özür dilerim, kitabınızı okumadım," dediğimde bana, "Aynı durumdayız, ben de sizinkini okumadım," dedi. Sonra da kitabını okumak için nasıl da sabırsızlandığını söylemeye çalıştım; ama Fransızca konuşmadığından, İngilizcemi de anlıyor gibi görünmediğinden ben de daha tatlı başka kadınlarla konuşmayı tercih ettim. Hani Şikago'da meydan okuyup neredeyse Cabris'de de karşılaştığın varoluşçu üniversite öğretmeni küçük Wahl vardı ya, o da oradaydı. Altmış yaşında, tam bir eşcinsel; ama yirmi beş yaşlarında çok esmer bir karısı var. Kadın son derece sinirli bana kadınlarla ilgili sorular sordu; kendi ülkesinde (Kuzey Afrika) hiçbir kadının yatağında üşümediğini; çünkü bir erkekle yatmanın Tanrı'yla buluşmak anlamına geldiğini söyledi (kendisi Hristiyan). Ona benim yatağında *her zaman* üşümediğimi; ama bazı kadınların üşüdüğünü söyledim. Öyle sinirlendi ki: "Bu korkunç bir şey olmalı! Hayattan zevk almıyorlarsa nasıl yaşayabiliyorlar?" deyince ben de: "Ne yapabilirim, bu benim hatam değil ki," dedim. "Evet, senin hatan!" dedi, buna ne diyorsun? Kitabında bundan bahsetmenin bunu gerçekleştirmek anlamına geldiğini düşünüyor. Gerçekten böyle düşünüyor. Sonra bir sürü etnologla Uxmal üzerine konuştum; herkes Uxmal'ın dünyanın en güzel yeri olduğunda hemfikir.

Uxmal, Ischia veya Cerba ne fark eder, ben senin yüzünden acı çekiyorum. Mantıklı davranıp bu durumla başa çıkmaya çalıştım; ama mektubun, fotoğrafın biraz fazla geldi; mantıklı düşünemez oldum. Lütfen birbirimizi göreceğimizi söyle bana. Lütfen bunu uzun zaman sonra olmayacağını söyle. Sana yine senin sevdiğin gibi bakmak istiyorum. Seni yine ta içimde hissedip mutlu olmak istiyorum. Senin sadık La Bûcherie sincabınım ben.

Simone'un

22 Kasım 1949, Salı

Nelson, birtanem benim,

Neden çok uzun zamandır zavallı sevgilinden mektup alamıyorsun biliyor musun? Hayır, hayır seni geçen haftalardan daha az sevdiğimden falan değil, sadece hafta ortasında yazdığım mektubunu kaybettim, sadece onunla da kalsa! Şu iki ay boyunca yaptığım bütün çalışmalarımı bir takside unuttum! Bu benim için ufak bir şok oldu tabii.

İçinde bütün kâğıtlarımın, gazete kupürlerinin, sana yazdığım mektuplarımın olduğu büyük sarı bir kutum vardı; ama eve geldiğimde ellerim bomboştu. Öyle görünüyor ki taksi şoförü de kutuyu geri getirmesi gereken yere getirmemiş. Aradan üç gün geçti; götürmüş olabileceğini düşündüğüm bir yer daha var, sana yazmayı bitirince gidip bakacağım ya ama hiç umudum yok. İşin aslının ne olduğunu sen de biliyorsun. Son iki aydır yazdığım her şeyi yırtıp atmıştım, neredeyse her şeyi kafamda hallediyordum. Sonra büyük bir mutluluk içinde yazdığım ilk yüz sayfayı (el yazısıyla yazdıklarımı yani, tıpkı bu mektuba benzeyenleri) ezbere bildiğimi fark ettim ve hemen kafamdakileri kağıda dökmeye başladım. Canım hiç merak etme kitabın tehlikede değil, sadece bir haftalık işi kaldı ki iki üç yıllık çalışmadan sonra da bir hafta dediğin nedir ki? İşin en kötü yanı ise galiba zavallı beynim elden gidiyor. Her zaman mantıklı, işe yarar şeyler yapmışımdır; ama bu aralar çılgınca şeyler yapmaya başladım. Örneğin, kâğıtlarımı kaybettiğim gün (o talihsiz Cuma günü) Queneau Saint-Germain-des-Pres'le ilgili bir filmde rol almamı istemişti. Kabul etmiştim, öğleden sonra yarım saatliğine Deux Magots'ya gidecektim. Önce gitmeyi unuttuğum için film ekibinden biri beni aradı. Sonra büyük bir aceleyle oraya gittiğimde Deux Magots'da bir kalabalık olduğunu gördüm. Aslında öğleden sonraları hep kalabalık olur; ama talihsizliğime bakın ki bu kalabalık da öğrenci kalabalığıydı, bir sürü gürültülü öğrenci kalabalığı yani. Karanlık bir köşeye iliştim; o büyük ışıkları yakıp da beni çekmeye başlamalarıyla birlikte yüzlerce çocuk masaların üzerine çıkıp bana "A poil! A poil!" diye, yani "soyun soyun" diye bağırmaya başlar mı! Soyun, soyun! Sonra "Öyle hızlı yazar ki düşünemez bile!" türünden şakalar yapmaya başladılar. Hiçbir şey duymuyormuş, görmüyormuş gibi yapmaktan ve çekim bitene kadar yazmaya devam etmekten başka çarem yoktu. Öyle de yaptım. Ama o yarım saat ne kadar zorlandım bilemezsin. Sonra bir sürü küçük aksilik oldu: Randevularımı, anahtarlarımı unuttum. Dün sabah alışverişe gittim, fırında bir ekmek parası ödedim; sonra ekmeği almadan gelivermişim. Beş dakika sonra tekrar gittiğimde kadın, "Hangi ekmekten bahsediyorsunuz? Sizi hiç görmedim ben!" demez mi! İşte bu yüzden gerçekten delirmeye başladığımı düşündüm; ama yanıldığından eminim, ben oraya gidip

parayı ödemiştim. İşte zavallı sevgilinin durumu bu, ah zavallı sevgilin böyle işte. Burası fena halde yağmurlu, kasvetli ve soğuk; beni fena halde Nelson hastası yapıyor bu hava. Uzaktaki kollarımın da çok soğuk ve kasvetli olduğunu düşündükçe daha da üzölüyorum. Ah Nelson! Seni öyle çok seviyorum ki bazen bu çok fazla acı veriyor.

Bruno Bicek yavaş yavaş Fransızca konuşmaya başladı; sonunda becerecek eminim. Gazete kupürünü eklediğin mektubunu henüz aldım aşkım. Filmi yapmaya karar verdiğine sevindim; eminim biraz zorlanacaksın; çünkü sinemacılarla çalışan herkes biraz zorlanır. Önemli olan uyuşturuu bağımlıları diye Frankie ve arkadaşlarının gerçekliğini, insanlığını öldürmesinler. Bütün gücünle savaşmalısın; ama hep galip geleceğini sanmıyorum, biraz kazanacak biraz kaybedeceksin diye tahmin ediyorum. Her neyse ne de olsa bunu yapmaya, uğrunda mücadele etmeye değer.

Malaparte'ın seni, "zevkten delirteceğini" söylemiyorum; kitap delirtecek kadar eğlenceyle öfke sunuyor, en azından ben öyle olmuştum. Kaybolan mektubumda sana bu hafta başının çok sakın geçtiğini söylemiştim. Bost, Sartre ve Queneau ile akşam yemeği yedikten sonra hep birlikte bizim eve geldik, hepsi Aziz Grevin'e tapındılar, gerçekten yaptılar bunu! Tavana bir demet kırınızı biber asmıştım, gerçekten yakışmıştı, Queneau da yerini çok beğendi. Bütün gece çok komikti, bir sürü şaka yaptı; herhalde sen burada olsan hiçbir şey anlamayacağından, ben küçük kafedeki gibi sürekli: "Ah ne kadar komik! Güzel espriydi!" derken çok sıkılırdın herhalde. Sartre'la Queneau büyük bir üzüntü içinde kendilerine son kitabının kopyasını verip ne düşündüklerini soran Vian'dan bahsettiler. Kitabı hiç beğenmemişler; ama bunu onu umutsuzluğa düşürmeden nasıl söyleyebileceklerini bilmiyorlar; çünkü bu kitap onun yıllardan sonra para için değil de gerçekten iyi olsun diye ciddiyetle yazdığı ilk kitap. Ertesi gün, sabah Sartre ve Vian'la öğle yemeği yedim; Vian hiç de söylenenlerden dolayı üzgün görünmüyordu, yazacağı iki yeni kitaptan bahsetti; ama onların da kötü olmasından korkuyorum. Sonra Sartre onun aslında çok kızıp üzüldüğünü anladı. Gerçekten de çok tuhaf, hiç de üzgün görünmüyordu.

Dünyanın her tarafında uçaklar düşüp duruyor. Burada gerçekten çok tehlikeli bir şey yaptılar. Cerdan'la aynı kazada ölen kız vardı ya,

Ginette Neveu, onun geçen Çarşamba cenazesi vardı. Muhteşem bir cenaze için her türlü hazırlık tamamlanmıştı ki erkek kardeşiyle eniştesi doğru naaşı almadıklarını söylemezler mi! Ne fark ederdi ki? Şimdi bir sürü kemikle parçaya yeniden bakmak zorunda kalacaklar, zaten doğru olanları bulabildiklerini de sanmıyorum.

Şimdi gidip ezbere bildiğim kitabımı yeniden kâğıda yazmaya devam edeceğim. Elveda birtanem. Sincap seni özlüyor, Picasso'nun küçük kızı⁽¹⁵⁸⁾ seni özlüyor, yatağım seni özlüyor, her şeyden önemlisi seni özlüyor bütün bedenimle yüreğim. Ama güneş gibi ışıyan gülüşün geri döndüğünde; tekrar Nelson mutlusu olup çıkacağım. Buna yürekten inanmalıyım yoksa tıpkı ayrıldığımız günkü gibi ağlayacağım. Her zamanki gibi sevgiler, sevgiler, sonsuza kadar.

Simone'un

25 Kasım 1949, Cuma

Tatlı sevgilim,

Zavallı sevgilin ne kâğıtlarını ne de dağılan kafasını bulamadı. Ama kalbi hâlâ sapasağlam. Bugün gerçekten üzücü bir gün; burada büyük bir grev var; neredeyse kimse çalışmıyor, bütün dükkânlar kapalı, gazete yok, taksi yok, doğalgaz yok. Bu sabah küçük sincap biraz üşüdü. Hava kasvetli ve soğuk; hüzünlenmek çok kolay, hele bir de burada olmayan birini özlüyorsan. Sana Rue de la Bûcherie'deki tütüncünün yanındaki gazete bayiinden hiç bahsetmiş miydim? Galiba etmiştim. O "kim olduğumu" biliyor, sürekli benimle sohbet ediyor. İki gün önce Belleville'de açılan bir gece üniversitesinden bahseden bir gazete gösterdi bana. "Burada çalışmalısın," dedi, "orada bir şeyler öğrenmek isteyen o kadar çok genç var ki..." Bizim gargouille'lerden⁽¹⁵⁹⁾ mi bahsediyordu bilmiyorum. "Orada bir yer bulup onlara bir şeyler öğretmelisiniz, size yardımcı olurum. Bütün vaktimi buna veririm, hatta Sorbonne'u ve her şeyi bırakırım..." dedi. Elli yaşlarında bir adam. Çok şaşırdığımı görünce, "*Martin Eden*'i bilir misiniz? O benim. Ben her şeyi kendi başıma öğrendim, bu gençler için çok daha zor inanın," dedi. Anlayacağın bu aralar bir oda bulmak için uğraşıyor; öyle görünüyor ki yakınlardaki bir tiyatroyu da ayarlayacak. Sartre'la da konuşmuş, bir iki gün içinde gelip "her şey hazır," diyecek biz de gidip gar-

gouille'lere bir şeyler öğretmek zorunda kalacağız. Başka bir gün de heyecan içinde: "Dün ilk defa canlı yayında konuştum," dedi. Eminim tanısın sen de onu severdin; Paris'te karşılaşmaktan hoşlanacağın; Roma'da da bulamamaktan şikayet edeceğin türden biri.

Küçük ailemizi soracak olursan: Scipion iki aylığına Fransa'ya yerleşen Amerikalı bir aile üzerine çalışmak için Amerikalı bir Fransızla (Amerikalı bir yapımcı) için Cannes'a gidiyor. İşi de "Fransız-Amerikalı espriler" bulmak ki bence hiç de kolay değil işi! Zavallı Vian güzel bir roman yazamadığı için çok üzülmeye başladı sonunda; Şubat ayında *Mezarlarınıza Tüküreceğim*. Kitabı yüzünden mahkemeye çıkacak. Bu aralar bir sürü insanı müstehcenlik yüzünden mahkemeye veriyorlar. Hepimiz mahkemeye gidip, protesto etmeyi düşünüyoruz. Zavallı Camus yine hastalandı, bütün gün boyunca odasında öylece yatıyor. Zavallı Olga iyileşti; ama doktoru bu yıl filmlerde oynamasının çok iyi olmayacağını söylediğinden çok umutsuz bir durumda. Zavallı Wanda'nın (kız kardeşinin) köpeği önce fena halde hastalandı, sonra da öldü. "Camus'nün ölmesini tercih ederdim. Tamam, köpeğim toplumsal anlamda Camus kadar önemli biri değil, Camus'nün ruhunun dördüncü bölümü de köpeğimde yok; ama yine de onu daha çok seviyorum!" dedi. Bunu söyledi, gerçekten. Sartre ve Camus'yü pek sevmeyen herkes buna kahkahalarla güldü. Zavallı sevgilin ise tuhaf mektuplar almaya devam ediyor. Bana iki yıldır övgüler yağdıran yaşlı bir adam birden: "Neden genç Fransız direnişçileri tarafından dövülen, tecavüz edilen, işkence görerek neredeyse öldürülen, hatta gerçekten öldürülen yüz bin kadından hiç bahsetmiyorsun? Bu kadınlar Almanlarla beraber olmakta haklıydı, çünkü kadınlık bayrak ya da sınır tanımaz. Bu şehitlerden bahsetmen gerekirdi. Ama kim bilir belki sen de direnişçilerden birisin?" diyen bir mektup yazdı. Aslında yüz bin kadın dayak falan yemiş değildi, tamam bazılarına şöyle bir dokunmuşlardı; ama onlar da bunu hak etmişti; hayır, sadece Almanlarla birlikte oldukları için değil; Fransızlara ihanet ettikleri için. İşte böyle mektuplar alıyorum.

Elimden geldiğince kaybettiğim şeyleri telafi etmeye çalışıyorum. Hiç kimse bilmiyor; ama ben sessiz, oturaklı ve güzel bir çalışma yaşamıyla aşk yaşamı sürüyorum. Sabah gözlerimi açtığımda aklıma gelen ilk şeysin sen; uyumadan önceki son şey de öyle. Hiç yalnız bırak-

miyorsun beni. Seni düşünüyorum, bekliyorum seni.

Simone'un

29 Kasım 1949, Salı

Zavallı biricik aşkım benim;

Burası buz gibi, karanlık ve yalnızım ben. Uzun, çok uzun zamandır bir mektup bile gelmedi senden. Bir hafta oldu herhalde. Belki de sana yazdığım nedenlerden dolayı geciken mektubumun gelmesini bekliyorsundur. Yanımda hayaletin var, fotoğrafın, sincabım var; ama bir mektup içimi ısıtırdı. Ah yakında gelecek, biliyorum.

Bütün senaryoyu baştan yazdım. Sen neler yapıyorsun canım? Hiçbir şey anlatmıyorsun bana. Hollywood planın ne oldu? Benim pek anlatacak bir şeyim yok. Bir kız *Başkaları'nın Kanı*'nı yayımlamak istiyor. Tatlı bir kız, iyi fikirleri var. Benden daktilomu ödünç alan lezbiyen vardı ya, çok hastaymış; galiba göğsünde bir şey var. Benimle görüşmek istiyor (o da borç istiyor.) Hasta ressamın karısı geldi, Sartre'la benden gidip kocasını görmemizi istedi (tabii bir de borç istedi). Çirkin kadın mektup yazıp fiziksel olmayan aşkın hiçbir işe yaramayacağını anlatmış, bir de parası yokmuş. Herkes bir şeyler istiyor, durmadan bir şeylerden şikâyet ediyor. Herkesten bıktım usandım. UNESCO Ocak'ta beni Meksika'ya davet ediyor. Her şeyi UNESCO ödeyecek, yolculuk masraflarını, iki hafta oradaki masraflarımı. Varoluşçulukla ilgili bir oturum varmış. Bu kadar ısrarla "Hayır," deyişime şaşıtm kaldım doğrusu, dört yıl önce olsaydı, varoluşçulukla ilgili bir oturuma Meksika'ya davet edilseydim sevinçten havalara uçardım. Artık dünyada neresi olursa olsun kendi başıma gitmek istemiyorum. Günlük hayatımdan kısıp bir şeylere zaman ayırırsam, çok ciddiym bu zamanı sana ayırmak isterim. Tabii sen bu zamanı benimle geçirmek istersen. Eskiden kış sporlarını severdim, kış yaklaşmaya başlayınca yine içimde özlem uyandı; ama hiçbir yere gitmeyeceğim; çünkü madem seninle olamıyorum burada kalıp çalışmalıyım. Çalışırsam böylece herkesle vedalaşıp senin yanına gelirken kötü bir şey yapıyorum hissi-ne kapılmam, içim rahat olur (inşallah sen de böyle hissedersin). Neyse tekrar Meksika'ya gitmeye can atmıyorum zaten.

Mektubun gelince ben de daha güzel bir tane yazacağım, hem o zaman keyfim de birazcık yerine gelmiş olur. Bugün hava kapalı, seni ne çok özledim bir bilsen. Kendimi kollarına bırakıp ağlamak istiyorum. Ben kollarında ağlarken sen çok tatlı oluyorsun, sen zaten hep tatlısın. Sana elveda demek çok zor gelmişti, çok zor gelmişti vedalaşmak. Mektubu burada kesiyorum canım, yoksa ağlayacağını, yalnız birinin gözyaşları ne acıdır bilirsin. Seni hiç bu kadar çok sevmemiştim.

Simone'un

Not: Dolabımı düzeltirken bir sürü sabun buldum, sabunların arasında naneli bulantı hapları vardı⁽¹⁶⁰⁾. Hapların tadına bakayım dedim; ama üzerlerine sabun tadı sinmiş, tükürmek zorunda kaldım.

2 Aralık 1949, Cuma gecesi

Nelson aşkım,

Geçen sefer, kısa, hüzünlü ve aptalca bir mektup yazdım. Bu sefer daha uzun, neşeli bir mektup yazacağım. Vakit geceyarısı ve Nelson aşkım seni ne çok seviyorum bir bilsen. Şu anda mutluyum; ama çok değil. En sonunda kaybetmişim kâğıtları buldum. Biri bulup "kayıp eşyalar bürosuna" getirmiş kâğıtlarımı, onlar da bana mektup yazdılar. Taksi şoförü için büroya biraz para bıraktım, kafa mı kaldı, kafamı da artık orada burada bırakıyorum. Birçok şeyi unutsam da yine de birçok şeyi de hatırlıyorum. Bunu düşündüm de içim rahatladı doğrusu. Aslında mutluyum; çünkü özlemle beklediğim upuzun mektup geldi. Kalbimin besini bu işte benim. Sevgilim mektupta şeker kamışı yollayacağını yazdın diye değil, ihtiyacım olan sevgiyi bana gönderdiğin için mutlu oldum. Bu sıralar diyet yapıyorum, o yüzden çok yemiyorum; ama senin sevgin olmadan yapamam, mideme bir sevgin iyi geliyor. İşte böyle, mektup gelmedi diye bütün gün çok üzgündüm, sonra da akşam mektubun geldi; La Bûcherie Oteli'ne yeniden güneş doğdu.

Sana anlatacak ufak tefek şeyler var, sakın unutturma. Pont-Royal bardan geliyorum, bütün akşam Bost ile birlikteydim, Bourret'yi sevdiğin için çok gurur duymuş, *bütün* kitabı okuyup okumadığını merak ediyor. Kitap hakkında neler düşünüyorsun? Doğru çevrilmiş mi? Kaç tane satıldığını biliyor musun? Bu sorularına cevabı biliyorsan ve de

canın istiyorsa cevap ver. Pont-Royal'de arabada müthiş, enfes Roosevelt-Fransız gebelik önleyici vardı, yani Truman Capote. Küçük, kadınsı, beyaz elini sallayarak "Merhaba," dedi, sonra da Amerikalı kadınlarla ve erkeklerle başka bir köşeye gitti. İşin komik tarafı Bost akşam yemeği boyunca bana çok beğendiği, çevireceği bir kitaptan bahsetmişti. Fritz Peters adlı bir adamın yazdığı *The World Next Door* başlıklı bir hikâye. Emektar bir askerin hikâyesi. Bost bu hikâyenin *Snake-Pit*'ten kat kat iyi olduğunu söylüyor. Bost, Capote'u görünce çok heyecanlandı; çünkü kitabın arka kapağındaki fotoğraftan hatırladığı kadarıyla bizim sevgili Capote'un yanındaki adam Fritz Peters'miş. Sonradan anladık ki gerçekten oymuş. Daha sonra onunla konuştuk. Çok tatlı bir adama benziyor, yanındaki kadın çok çirkin olsa da. Sen onun kitabını biliyor musun? Aylardır Paris'te kalıyormuş, onu bir daha kesinlikle görürüm. Capote uçakla gidecekmiş, belki de uçağı düşürür. Büyük, yuvarlak broşum çok ilgisini çekti. (ABD'de biri bana bu broşun değerinin üç yüz dolar olduğunu söylemişti, yani boşuna umutlandığımı düşünüp hor görme broşumu). Daha önce Capote kadar eğlenceli birini görmemiştim, sen bile onun kadar eğlenceli değilsin. Konuşurken burnunu oynatıp duruyor, ben de burnumu oynatırdım; ama on beşimdeyken. Gerçekten ne zavallı bir adam o öyle!

Nelson aşkım, sevgilim, hayatımdaki tek adam, devam edemeyecek kadar yorgunum. Yatak yalnız olsa da çok çekici görünüyor. Yatıp hayal kuracağım. İyi geceler aşkım.

Cumartesi

Pencerenin yanına oturmuş bir yandan patates soyuyor, bir yandan da aramanı bekliyordum ki biri kapıya vurdu. Ne yazık ki masör gelmiş, sırf onun için daldığım hayallerden uyandım. Sen de masaj yaptırdığın için sevindim canım, bir dahaki sefere volkanlara tırmanmayız; ama emin ol birçok kez yatağa tırmanmaya mecbur kalacaksın. Yani yakışıklı, genç olmalısın, bu orta yaşlı, üzgün halinden kurtulmalısın. Mektubun herkesi çok mutlu etti, dediğim gibi en başta da beni. Stendhal'den daha iyi olduğu için kendiyi gururlanan Bost da mutlu oldu. Scipion bir gebelik önleyici tarafından yaralandığı için çok gururlu.⁽¹⁶¹⁾ Stendhal'den pek hoşlanmadığın için üzüldüm aslına bakar-

san. Mathilde bana Scarlett'ten⁽¹⁶²⁾ daha ilginç geliyor. Ayrıca ben ki-
taptaki romantizmden hiç de nefret etmiyorum. Julien karakteri iyi
yönleriyle de kötü yönleriyle de ilgimi çekiyor. Tamam realist bir ro-
man sayılamaz; ama yine de içinde kendine göre gerçekçilik payı var.

Görüyor musun uçak kazaları devam ediyor? İsveç'te yirmi dokuz
küçük çocuk ölmüş, Fransa'da kahraman bir hostes otuz iki yolcunun
hayatını kurtarmış; maalesef beş yolcu yanarak ölmüş. Bizim New
York-Meksika uçağı da Dallas'ta düşmüş, ne umut verici değil mi? Şu
patlayan soba hikâyen çok hoşuma gitti, senin zekice kurtuluşun da.

Büyük bir Fransız aktristi için oyun, yine büyük bir sinema oyun-
cusu için film senaryosu yazmamı istediler. Ama ben inat ettim, senin
romanını yazmaya devam ediyorum. *İkinci Cins*, son birkaç aydır en
çok satanlar listesinde üçüncülüğü kimselere kaptırmıyor, Sartre'inki
sadece yedinci, eh makaleler için fena sayılmaz. Listedeki öbür kitap-
ların hepsi roman. Kuzeyde polis kitapçılara girip kitabı toplamış, ney-
miş efendim bir "kuzeyli ahlaklı insanlar cemiyeti" kitabın ahlaka ay-
kırı olduğunu buyurmuş. Kuzeydeki bütün kitapçılar öyle korkmuşlar
ki artık kitabı satmaya cesaret edemiyorlarmış. Gallimard, bu cemiyeti
mahkemeye verecek.

Deux Magots'da Orson Welles'i gördüm. Bu gece inşallah birlikte
sirke gideceğiz. Dün Sartre'la Pont-Royal'de oturmuş kahve içiyor-
dum, minik Cassoulet gelip "Orson Welles'le sirke gitmek ister misi-
niz?" diye sordu. "Neden olmasın?" dedik biz de. Herhalde onunla bir-
likteyken çok eğlenirim, sana sonra anlatırım. Harika bıyıklı zenci çe-
virimenim para istediği için tekrar tekrar özür diledi. Bayan Brad-
ley'den de nefret ediyor. Kadın hem onun çevirisini kullanmamış, hem
de geri vemiyor, saklıyormuş çeviriyi. İğrenç kadın.

Canım bütün sıcaklığımı sana saklıyorum, tekrar seni göreceğim
zamana. Canavarları bekliyorum, mektuplarını, uzakta ama sımsıcak
öpüşlerini. Biricik aşkıma kucak dolusu sevgiler.

Simone'un

7 Aralık 1949, Çarşamba

Sevgili, arlanmaz Wabansia pezevengi,

Demek Şikago'ya çok erken gelmemem gerekiyor, demek çalışmak

için özgürlüğe, gerçek özgürlüğe ihtiyacın var. Anladım, hem de çok iyi anladım.⁽¹⁶³⁾ Bir dahaki buluşmamızdan önce o kızla evlenip bir düzine çocuk yapmaya kalkmazsan o erkekçe, çetrefil işini yapmana bir itirazım yok, böylece ben gelip o pis yüzünü öpünce her şeyi unutmuş olmazsın. Pek canım istemiyor; ama sen istersen ben de La Bûcherie Otel'e yakışıklı bir pezevenk getirebilirim. Mesela dün Pont-Royal'de karşılaştığım Philip Williams (ya da William Philips), hani şu *Partisan Review* okuyan adam fena sayılmaz. Salak başka bir adam bana, "O, bütün ABD'deki en zeki adamdır," demişti.

Olga'yla L'Escargot'da mükemmel bir akşam yemeği yedim, orayı hatırlıyor musun? Hani seni Fransız yemeklerine alıştırmaya, bir de kırmızı şarabı Coca-Cola ile karıştırmaktan vazgeçirmeye çalıştığım yerlerden biri. Olga verdiğimiz Sorrento şalını takmıştı, müthiş görünüyordu. Yemekten sonra Pont-Royal'de viski içtik, pek kaliteli bir viski değildi. Sonra birkaç Amerikalı geldi, bir tanesine bakınca tuhaf bir hisse kapıldım. Sanki Koestler karşımda duruyordu, sonradan anladım ki o değilmiş, hem bu daha yakışıklı. Ben kim bu adam diye adamın suratına uzun uzun bakarken adam gelip, "Büyük kavgalarımızı hatırlıyor musun?" diye sordu. "Hayır, nerede kavga etmiştik ki?" "New York'ta." "New York'un neresinde?" "Benim evimde." Hâlâ hatırlayamadım. Sonra kim olduğunu söyledi, ben de özür diledim, partesi buluşmak üzere sözleştik. Korkulacak kadar çirkin bir karısı var; ama çok zengin. Aynı akşam zavallı Sartre, Wanda'yı görmeye gitti. Niyeti onu tiyatroya, benim daha önce gördüğüm eğlenceli, ortalama bir oyuna götürmekti, biletleri bile almıştı. Ama Wanda bu köpekten nefret etmesine rağmen köpeğinin yanından ayrılamazmış. İlk köpeğinin geçen hafta öldüğünü anlatmıştım sana, daha sonra ona yeni bir köpek daha verdiler. Bu da ölen kadar güzel ve pahalı, çok iyi bir cins; ama başka bir cins. Ben bu köpeği çok sevdim, küçük bir ayı yavrusunu andırıyor, sincap kadar sevimli. Ama Wanda öbür köpeğini unutamadığı için bundan nefret ediyor, bu köpeği dişi. Ne zaman bu köpek için bir şey yapsa gözyaşlarına boğuluyor; çünkü ilk köpeğine o kadar iyi bakamamış. Zavallı Sartre bütün akşam Wanda'nın ağlayışlarına, köpeği besleyişine, ona vuruşuna, tekrar ağlayışına katlanmak zorunda kalmış. Senin şu uyuşturucu bağımlısı kızla olan ilişkini anlattım Sartre'a, gül gül öldü. Ancak senin gibi bir adamın böyle bir kı-

zın oyununa gelebileceğini söyledi. Herhalde o hiç böyle aptal, naif bir ilişki yaşamamış, öyle dedi. Ben bir erkekten niye hoşlanırım ya da bir erkeği niye severim bir türlü sebebini bulamıyorum, genelde hepsi tuhaf insanlar oluyor. Hikâyeni mutlaka Olga'ya da anlatacağım.

Paris'te herkes dört gözle göndereceğin hediyeleri bekliyor. Hediyeler elime geçer geçmez sana bildiririm. Aslında gönderdiğim mektupları ne okuyacak ne de onlara mantıklı cevaplar verecek vaktin var, o yüzden mektup falan hak etmiyorsun ya. Biraz kendine gelmeye çalış seni beş para etmez pezevenk. Benim pezevengimin başka bir kadından para aldığını düşünmek çok mu hoşuma gidiyor sanıyorsun? Ne utanç ama!

Hâlâ evlenmediysen seni affedebilirim belki. Seni çoktan affedilmişsin gibi öpüyorum, Nelson aşkım.

Simone' un

10 Aralık 1949, Cumartesi

Nelson aşkım,

Bu senin küçük hafta sonu öpücüğün, artık seni sevdiğimi unutmazsın. Sana yeni yıl hediyesi gönderdim. Küçük bir şey; çünkü neyin eksik bilemedim. Sanki yuvan ve kendin için gerekli her şeyi Paris'ten almış gibiydin. Sonra çok sevdiğim bir kitap geçti elime. Sana verdiğim Paris fotoğrafları kitabından kat kat iyi. Paris varoşlarının fotoğrafları var içinde. Gerçi fotoğrafçı bizim Wabansialı müthiş fotoğrafçımız Nelson kadar yetenekli değil; ama olsun yine de iyi iş çıkarmış. Yirminci fotoğraf çok güzel görünüyor, Marne'da gördüğümüz Robinson dansının fotoğrafı. Altmış üçüncü resim de yine bu danslardan birini gösteriyor, hani yemek yediğimiz bir yer vardı ya orada çekilmiş. Pédalo'yu hatırlıyor musun? Küçük adada akşam yemeği yemiştik, sen büyük cesaretle kürek çekmiştin, çok güzel bir gündü. Yaşayan beş para etmez pezevenklerin en yakışıklısıyla onlarca güzel günlerden birini yaşamıştım. Canım o işler nasıl gidiyor. Kadın iyi çalışıyor mu?

Bu hafta Paris'te edebiyat hayatında büyük olaylar oldu. Goncourt Ödülü verildi. Roman ödülleri içinde yılda bir verilen en önemlisi bu. Ödülü alan kitap anında en çok satan kitap oluyor. En azından yüz bin satıyor. Bu oran Fransa şartlarında çok iyi. Kitabın yazarı bir anda şö-

rete ve paraya kavuşuyor. Ödülü yaşlılardan oluşan bir çeşit "kurul" veriyor, yayıncılar arasında da bir savaştır başlıyor, hatta bu yaşlı adamlara rüşvet verenler bile oluyor. Jürinin en önemli kitabı seçmesi gerekiyor; ama nedense hep en kötü kitapları seçiyor. Hep kötülerini seçtikleri için bu yıl büyük şaşkınlık yaşadık; çünkü nasıl olduysa ödülü gerçekten hak eden kitabı seçebildiler. Dunkerque Savaşı'nı anlatan *Week-end àn Zuydcoote*⁽¹⁶⁴⁾ aldı ödülü. Bost'un *Dernier des métiers*'si de onun kadar iyiydi; ama bu kitapta ayrı bir hava var. *Les Temps modernes*'de bu kitabın büyük bir bölümünü yayımlamıştık. Gallimard'ın bastığı kitaplar hep küçük ödüller alırdı, bu kitap büyük bir zafer oldu. Yeteneksizliği su götürmez bir kadın yazar geçenlerde bu küçük ödüllerden birini almıştı. Gazetelerde çıkıp otuz altı saat hiçbir şey yemediğini, üç gün hiç uyumadığını söylemiş; çünkü şöhret kazanmak için yanıp tutuşuyormuş. Fotoğraflarda kocaman açık bir ağzı var, gözleri zafer sarhoşluğuyla parlıyor, herkes dalga geçti bu kadınla. Goncourt Ödülü'nü kazanan yazar bir müddet Cleveland'de yaşamış bir İngiliz öğretmen. Frankie Machine'i belki çevirir diye ona verdim; ama kitabın çok zor olduğunu söyledi, canım sıkıldı doğrusu.

Çarşamba

Pek başarılı sevgili pezevenğim mektubunun büyük bir bölümünü Bost'la Sartre'a okudum, ikisi de çok kıskandılar, adını Wabansia'da artık iyice duyurmuşsun.

Burada ilikleri donduran bir rüzgâr esiyor biriciğim, herkes soğuktan donuyor. Hep aklıma Marakeş'te cehennem sıcaklığında kavrulduğumuz günler geliyor.

Pazar günü Ellen Wright'la öğle yemeği yedik, duyduğuma göre Carson McCullers'e intihar etmeye kalkıştığı için deli gömleği giydi-receklermiş. Sırf kanyak yüzünden felç olmuş. Kocasıyla her gün üç şişe kanyak, ayrıca şarap, kokteyller, viski falan içiyorlarmış. Son romanının⁽¹⁶⁵⁾ sahneye aktarılmasına çok kızmış. Paraya ihtiyacı varmış, romanının oyun halini hiç beğenmemiş. Arkadaşları kasıtlı olarak oyunun başarısız olması için çalışmışlar. Bir kriz geçirmiş, hastaneye kaldırılmış, sonra da New York'a götürülmüş. Oraya vardığında vücudunun yarısı felçmiş, doktorlar iyileşmeyeceğini, ölene kadar öyle kalacağını söylemişler. Ne acı değil mi? Ellen gençken Shakespeare tiyat-

rosunda oyuncu olduğunu anlattı bana. Oyunculuğa geri dönmek istiyormuş, Amerikalı bir tiyatro kumpanyasında birkaç küçük rolde oynuyor. Wright'ı çok sevmesine rağmen Wright'ın Buenos Aires'e gitmesini, birazcık olsun özgür olabilmeyi istiyor. Çok tatlı bir kadına benziyor. Şu iğrenç William Philips'le karşılaştım, ülkenizin ne kadar büyük, ne kadar özgür olduğunu anlattı durdu. Herkes Stalinci değilse eğer ne istediğini söyleyebilir. Aslında Stalinciler hiçbir zaman özgür olamazlar. Liberal olduğunu söyleyen birçok insan Stalinci olduğuna göre onlar da özgür olamazlar. Bu kadar basit, değil mi? Philips özgür, bundan emin. Öyleyse ne? Ben de ona Yunanistan'daki korkunç durumdan bahsettim. Toplama kamplarını duydun mu? On beş bin liberal ve komünist Yunan'ı bir adaya hapsedmişler, nazi toplama kampları gibi. Son günlerde Yunanistan'la ilgili korkunç haberler geliyor. Almanlara karşı savaşan Yunanlar Amerikalı askerlerce aç bırakılıyor, dövülüyormuş, işkence ediliyormuş. Zaten mide bulandırıcı olan İspanya'nın durumundan da daha berbat. Bütün bunları Philips'e anlattım, bu gerçekleri reddetmedi; ama bana, "Yunanistan, SSCB gibi dünyada bir tehdit unsuru değil," dedi. Ben de "Tamam; ama Amerikan politikası bu," dedim. "Amerika'nın bu politikayı her yerde uygulaması gerektiğini kanıtlamaz bu," dedi. Ne büyük bir düşünce değil mi? Bu William Philips'ten sen de hoşlanmadın mı?

Gazete satıcısı beni gerçekten şaşırtıyor, Kafka ve atom fiziği hakkında çok bilgili. Rue Mouffetard tiyatro salonunu kiralamış, 10 Ocak'ta Sartre'la ben gidip bir konuşma yapacağız. Her salı bir konferans düzenlenecek, hayır diyemeyiz. Canım, Bost'la Sartre'la ayın yirmi altısında şehir dışına Madam Morel'e gideceğiz. Madamın kızıyla torunu da olacak. 3 Ocak'ta geri döneceğim. Yani c/o Mme Morel, La Pouëze, Maine et Loire adresine bir mektup göndereceksin, bak hesabını iyi yap. Yeni yıl mektubumu orada almak istiyorum. Kitabı uçak postasıyla gönderdim, biraz aptalca; ama olsun en kısa sürede kalbine benden bir hediye düşün istiyorum. Aslında uçak postasıyla kendimi de gönderebilirdim; ama uçaklardan korkuyorum artık. Canım öyle yalnızım ki... Olsun bahar gelecek, yaz gelecek, Wabansia ışığım parlayacak yeniden. Gün günden sana duyduğum sevgi artıyor, aşkımla.

Simone'un

Tatlı sevgilim,

Silone'la⁽¹⁶⁶⁾ öğle yemeği yedim. Bir haftalığına Paris'teymiş (Darinna'sız). Hesabı ödemek istediğimde çok kızdı, herhalde Wabansia'da iyi pezevenklik edemez böyle giderse. "O bir İtalyan'dı ve hayatında ilk kez bir kadın hesabı ödedi." Hatırlıyor musun Roma'dayken onları bir yere davet etmeme asla izin vermezlerdi. Burada en sonunda bir tanesini bir yere davet etmeyi başardım, epeyce uğraştım doğrusu. Sevgili Carlo Levi'ye benzemiyor Silone. Sevgili Carlo Levi, Stalinci olmuş herhalde; *L'Unità*'da (KP yayını) Stalin'in fotoğrafını ve hakkındaki yazılan güzel sözleri görünce göğsü kabarmış. İşte Silone o zaman Levi'nin bu kendini beğenmişliğine katıla katıla güldü. Çok tatlı bir insan; ama Silone da bazen sıkıcı oluyor, gerçi çok vakit geçirmedik birlikte. Silone-Marshall Planı'yla Moskova arasında büyük bir siyasi parti kurmayı planlıyor, yüz seksen bin üyesi olacakmış, fena sayılmaz; ama aslında siyaset yoluyla bir yere varılabileceğine inanmıyor. Philips'le bulduğum günün ertesinde Silone-Philips'le sıkı bir kavgaya girmiş. İçimin yağları eridi doğrusu. (Philips İngilizcemin çok iyi olduğunu söyledi, hiç hata yapmıyormuşum. Ne diyorsun?)

KP'de büyük sorunlar yaşıyoruz. Oh olsun! Komünist entelektüeller, davalar yüzünden, Tito'nun aforoz edilmesi yüzünden yıldılar, kavgaya gürültüyle partiden ayrıldılar. Entelektüel olmayanlar bile ayrı fikirler öne sürüyorlar, farklı kesimler arasında önemli görüş ayrılıkları var.

Sana sık sık bahsettiğim sarışın kadını hatırlıyor musun, hani yirmi yıldır sürekli içen kadını? Kalem oynatmamasına rağmen kendini edebiyat dehası sanıyordu, sahneye sarhoş çıkmıştı. Sartre'ın genç sevgilisiydi bir zamanlar, kambur Fransız oyuncu Dullin'le yaşıyordu. Dullin bu hafta hastanede öldü. Garip acıklı bir hikâye. En iyi sen anlatırsın bu hikâyeyi, kâh ağlayarak kâh gülererek. Bu kadın zarar veriyordu Dullin'e. İliğini sömürdü onun, beş parasız bıraktı; sefil hayatının son günlerinde kendi halüsinasyonlarıyla mahvetti adamcağızını. Yine de kız için de zor bütün yaşananlar; çünkü Dullin hastalandığında (böbreklerinde bir hastalık vardı, bir tanesini almışlardı zaten) arkadaşları Dullin'i hastaneye yatırmışlar, kadıncağızın girmesini de yasaklamışlar.

Kız beş parasız, hasta bir halde, hiçbir şey yemeden, kimseyle görüşmeden sekiz gün odasında öylece yatmış Eskiden onun yanında çalışan bir köle kız vardı, daha sonra özgürlüğüne kavuşup evlenmişti, o biraz yardım etmiş. Dullin onu bir daha girmeden öldü. Belki son nefesinde onu yanında istemiştir, bilemem; ama arkadaşları kadının histeri nöbeti geçirmesinden korkmuşlar. Oılar da haklı. Ama kadıncağızı cenazeye bile çağırmamışlar (karısı eğıl sonuçta); kadın kendisi kalkıp gitmiş, cenazede kimse konuşmamış onunla. Sonra mezarlıkta kriz geçirmiş. Zina adındaki köle kız Sartre'ı aramış, gerçi Sartre iki yıldır kadınla görüşmüyordu; ama yardım etmek istiyordu. Zina'nın dediğine göre sarışın kadın beş yıldır ağzına içki koymadan *bir gün* olsun geçirmemiş. Akıl hastanesine göndermişti; hiçbir faydası olmadı; çünkü ne ailesi ne bir arkadaşı ne de parası vardı. İşte bu yüzden Sartre şimdi Dullin'in bütün arkadaşlarındaki para isteyip kadına yardım edecek. En azından bu da bir şeydir; gerçi Sartre'ın yardım ettiği insanlar bini aştı. Sarışının tek umudu Sartre artık, onu rahatlatmak, yazı yazması için cesaretlendirmek, içkiden ızak tutmak zorunda. Ben de elimden geleni yapmak mecburiyetindeyim. Sartre şimdi kadının evinde; ama çok korkuyor; çünkü son görüştüklerinde kadın kendini Sartre'ın üzerine atıp onunla yatmak istemiş. Şu anda kırk sekiz yaşında; ama görsen hangi yaşta olduğunu kestiremezsin. Alkolden her yeri kıpkırmızı, şişmiş, hımbıl, şekilsiz, umutsuz bir yaratık işte. Sen bu durumda ne yapardın, Wabansia Caddesi'nin yakışıklı pezevengi?

Frankie Machine işi olmayacak herhale. Aynı zamanda iyi bir yazar da olan şu yetenekli İngilizce öğretmeni kitabın çevirisini yapar diye düşünmüştüm; ama "bu iş iki yıllık sıkı bir çalışma gerektirir," diye yazmış. Yani yapmak istemiyor. Peki kim yapacak bu işi, kim? Queneau da bilmiyor, kimse bilmiyor.

New York'taki yayınevi (Knopf) *İkinci Cins* için bana yedi yüz elli dolar verecek; ama o iki ciltlik bir kitap tam bin sayfa. Ben de onları New York'ta bastırtacağım, "Bir dahakisefere ben Paris'e gelmeye-yim de sen Şikago'ya gel," demiştin ya. 10 romanın *Bütün İnsanlar Ölümlüdür* İtalya'da yayımlandı. Çok güzel bir kitap, gerçi İtalyanca bilmeyen tembel bir pezevenge bu kitabı göndermenin ne anlamı var ki? Canım artık çok ciddiym, son kitabın ne alemde? Kafanda bir şey

oluştı mu? Etrafta dolaşmaya başladın mı? Yoksa bir süreliğine erteleyecek misin son kitabını? Mutlu yıllar aşkım. Gece yarısı öpeceğim seni kalbimde, her gece ve her gün öptüğüm gibi. Noel Baba'dan çok vakit geçmeden beni sana kavuşturmasını dileyeceğim. Yeniden sana kavuşmak benim için en değerli hediye. İnşallah sen de benim hâlâ senin Noel pabucunda küçük, güzel bir hediye olduğumu düşünürsün.

Simone' un

21 Aralık 1949, Çarşamba

Sevgili, tembel, çılgın pezevengim benim,

Az önce elinde Robert Fabian'ın gönderdiği kocaman bir paketle adamın biri geldi. Paket çok güzel görünüyordu; ama yığınla para (10.000 RF, 30 dolar) ödemem gerekti, yanımda da o kadar para yoktu. Umarım içinde bu kadar paraya değecek bir şeyler vardır. Parayı ödeyemediğim için yarın ya da öbür gün postaneye gidip paketi almam lazım. Fransız gümrükleri senin sandığın kadar kötü değil, canım. Neyse canım kocaman canavarı göndermişsin, çok tatlısın. Buraya gelmek için çok beklemez herhalde.

Dün La Bûcherie Oteli'ni hastaneye çevirdim. Bütün gün korkunç bir soğuk algınlığı yüzünden yataktan çıkamadım. Uyumak ve polisiye okumak dışında hiçbir şey yapamadım. O yüzden bugün yeniden çalışmak için can atıyorum, zaten artık bana bir mektup gönderme zahmetine bile katlanmayan beş para etmez bir kerata için bu kadar vakit harcadığımı yeter de artar bile.

Dullin'in sevgilisi biraz toparlanmış, Sartre onu daha kötü bir halde bulmayı bekliyormuş. Yaşlı adamcağızın ölümü onu biraz rahatlatmışa benziyor. Uzun zamandan beri ağzına bir yudum içki koymamış. Sartre'dan da para alınca ona çok iyi davranmaya başlamış. Dullin'in anısına sadık kalmak için artık hiçbir erkekle yatmayacakmış (gerçi hangi erkek onunla yatmak ister bilemem). Sartre'a duyduğu karşılıksız aşktan vazgeçecekmiş, Sartre'ın buna ihtiyacı var diyor kendisi. Onu bir çocuğu sever gibi sevip, ona şiiri, mistik hayatı öğretecekmiş. Sartre'ın Tanrı'ya inanmadığını biliyor; ama yine de mistik bir hayatın ona iyi geleceğini düşünüyor, bu hayatı da Sartre'a o verecekmiş. Son-

ra da muhteşem kitaplar yazacakmış, her şey çok güzel olacaktı. Zavallı Sartre'ın ödü kopuyor. Cumartesi akşamı Camus'nün oyununun son provası vardı. Bütün "arkadaşlarının" mutluluktan ağzı kulaklarına varıyordu, çünkü oyun kötüydü, sonra da sevinçleri kursaklarında kaldı; çünkü eleştiriler iyiydi. Aslında oyun⁽¹⁶⁷⁾ çok sıkıcı, Sartre'ın, Malraux'nun, benim eserlerimin, şimdiye kadar tekrar tekrar söylenmiş şeylerin bir karışımı gibi, herhangi bir esprisi yok. Ama iyi eleştiriler aldığına sevindim; çünkü zavallı Camus çok hasta görünüyor, akciğerlerindeki hastalık nüksetmiş ve beklemekten, dinlenmekten, umut etmekten başka yapacak bir şeyi yok adamcağızın. Camus'yü oyundan sonra gördük, yorgunluktan ölecek gibiydi.

Bence zavallı Bost hikâyeyi hiç ilginç bulmayacak. Kitabı söz konusu olunca biraz alıngan oluyor. Kitabına Fransa'da yazarlardan ve eleştirmenlerden iyi eleştiriler geldi; ama kitap çok fazla sayıda okura ulaşamadı. O yüzden ABD'de çıkacak çeviri güzel olmazsa çok üzülür, ben de çevirinin güzel olmadığını söyleyemem ona.

Sana Sartre'ın *Kirli Eller*'ini gönderiyorum, arkadaşımız Abel çevirdi kitabı. Edebiyatı bilmediğin için kendini kötü hissedersen açıp bu kitaba bakarsın artık. Geçen Abel'i gördüm de tanımadım, bana çok kızdı. Tanrım onu o kadar az görüyoruz ki n'apayım? Senin yalancı fotoğrafçıyla "fotoğraf çektiğin" yalanı da nereden çıktı şimdi? Bence o fotoğrafları çekiyordur, sen de etrafta aylak aylak dolaşıp onun canını sıkmaktan başka bir iş yapmıyorsundur. Her şeye burnunu sokmana izin vereceğini sanmıyorum doğrusu.

Canım bakir yatağında kendini yalnız hissediyor musun? Ben oraya gelip senle yatacağım zaman çarşafı değiştirmeyi unutma sakın. İlk gece ben çoktan yatağa yatmışken sen elinde temiz çarşafarla odaya girmiştin de şaşakalmıştın. O halini hiç unutmuyacağım. Bana bir canavar yapıp yollama zahmetine katlandığın için çok tatlısın Nelson sevgilim. Keşke çok param olsaydı da evimde saklayabilseydim onu.

Nelson, hoşça kal demek istemiyorum. Keşke burada olsan, odada hoplayıp zıplasan, beyaz yalanlar söyleyerek bakire yatağıma girsen de artık bu bakireliğinden kurtulsa. Sabah olunca yaslardım kafamı omzuna, sen de "Seni davet eden oldu mu?" derdin. Nelson, aşkım.

Simone'un

Nelson biricik aşkım,

Bu geceyi seninle geçirmek çok güzeldi. Beşte eve gelip nefes bile almadan Bruno Bicek üzerinde çalışmaya başladım. Şu anda vakit geceyarısı, ben de yorgunluktan ölmek üzereyim. Ağzıma bir lokma koymadım, canım da istemiyor zaten. Sadece çay içeceğim. Sana mektup yazmak güzel olacak benim için. Bu çeviriyi yeni yıla yetiştirmek kendi kendime verebileceğim en güzel Noel hediyesi. Sonra da benim şu aptal kitabımı yazmayı bırakacağım, her şeyden bıktım artık dinlenmeye ihtiyacım var. Şehir dışına çıkınca da *Never Come Morning*'i bitireceğim. Günde sekiz saat çalışırsam beş günde biter. Aynı zaman zarfında Bost da kendi payına düşeni bitirecek, sonra da üç gün yaptıklarımızı tartışıp, Sartre'ın fikrini alacağız. Yani 1 Ocak'ta bitmiş olacak. Ayın sonuna doğru daktilo edilmiş olur. Şubat'ın başında Gallimard'a teslim ederiz. Bence güzel bir çeviri olacak.

Canım herkes senin çok tatlı bir adam olduğunu söylüyor. Gidip sevgili canavarı geri getirdim, içindekileri çıkardım. Şeker kamışları her zamankinden daha iyiydi, kitaplar ve sigaralar için de teşekkürler. İlk teşekkürler benden. Sonra da Olga çok teşekkür ediyor, çok keyiflendi. Sonra da hem çok şaşırın hem de çok memnun olan şu bizim şarkıcı teşekkür ediyor. "Ne tatlı bir adam o öyle!" dedi. Yazı işleri müdürü de teşekkür etti. Herkese kartlardan da verdim. Scipion şu anda Paris'te değil, o yüzden hediyesini ne zaman veririm bilmiyorum. En çok Sartre teşekkür ediyor. Sigaraları görünce çocuk gibi sevindi, artık Fransız sigarası içemiyormuş. Dün gönderdiğin sigaraların iki tanesini tüttürdü, kendinden utandı; ama sana da minnet duydu. Kendisi bir şeyler yazmak istedi; fakat İngilizce yazamıyor. Ben yokken kardeş canavar gelirse geri gönderilmesin diye kapıcıya biraz para bıraktım. Hediyelerin sayesinde Noel, Noel'e benzedi; yine de bir hüznün vardı. Her yer sisli, karanlık ve soğuktu. Gerçi soğuk algınlığım yüzünden de kendimi biraz hüzünlü hissediyorum. Herkes caddelerde bu kadar mutluysen seni nasıl özledim birden bir bilsen. Beni bu dünyada onlarınkinden daha büyük bir mutluluk bekliyor; ama başka bir caddede, başka bir ülkede, çok çok uzaklarda. O mutluluğu tekrar yakalamak isti-

yorum, seni kollarımla sarmak, yine her yerimi bir sıcaklığın kaplamasını istiyorum. Bu yıl da bize geçen yıl yaşadığımız mutluluğu verir umarım, bizi birbirimize bağışlar inşallah. Bu mantıklı bir dilek değil mi Nelson? İnşallah senin de dileğin budur. Artık yazamayacağım, yoksa ağlayacağım. Bu kadar uzaktayken seni bu kadar yakınımda hissetmem çok tuhaf. Her parçamla seni hatırlıyor, seni bekliyorum.

Yarın sabah şehir dışına çıkıyorum; kısa, dört saatlik bir yolculuk olacak. Eşyalarımı toplayıp senin kahverengi çantana koydum, çanta ağzı açık bir halde yerde duruyor, üzerindeki yuvarlak, mavi kâğıt parçasında, "Cunard beyaz yıldız. Turist sınıfı," yazıyor. Sanki senden bahsediyor, senin bir parçan o. Bütün odalar seni hatırlıyor, kalbimse hatırlamıyor seni, zaten her an seninle.

Mutlu yıllar aşkım! Hak ettiğin mutluluğa erişirsin umarım. Bu yer de artar bile sana.. Sana kucak dolusu Noel sevgisi, yeni yıl sevgisi, sonsuza dek hiç bitmeyecek bir sevgi gönderiyorum.

Simone' un

28 Aralık 1949, Çarşamba

Sevgilim,

Bu mektup kısa olacak, çünkü Steffi'yle, kuaförle, Mama Tomek'le ve tuhaf bir Fransızca'yla birbiriyle mücadele eden bir sürü insanla randevum var. Ne kargaşa ama! Günde sekiz saatten fazla çalışıyorum, Bost da öyle. Bence bu yaptığı büyük kibarlık, çünkü ne de olsa seninle hiç yatmadı, bu gidişle de hiç yatmayacak. Sen böyle çalışmaktan nefret edersin, çünkü bir işe gerçekten önem veriyorsan bitirmeden bırakmazsın. Sana hep anlattığım şu küçük, çirkin Fransız köyündeyim. Ev rahat, kadının hiç görmediğim yaşlı kocası sürekli etrafta dolaşıyor. Yaşlı hanımefendi, kızı, torunu var; hepsi çok tatlılar. Bir de bıyıklı, yaşlı bir kadın hizmetçi var. Bu kadın, Sartre, ben ve Bost nasıl oluyor da bu kadar çok yazı yazabiliyoruz bir türlü anlayamıyor. "Yani nasıl oluyor? Her şeyi kafalarından mı yazıyorlar? Biz nasıl yürüyorsak onlar da öyle yazı mı yazıyorlar?" diye sorup duruyormuş şaşkın şaşkın. Bol bol kaz eti, hindi eti, elmalı turta, puding yiyoruz, sohbet ediyoruz, bir yandan da çeviri yapıyoruz. Bir de çok öksürüyorum, çeviriyi bıra-

kır bırakmaz öksürmeye başlıyorum. Bu durum nasıl açıklanır bilmiyorum doğrusu. Yine de bugün daha keyifliyim.

Bruno bitince daha iyi yazabilirim. Bu kitapla uğraşırken belim бүкүлүп, parmaklarım nasır bağlayınca sana sevgimi anlatabiliyorum ancak. Senden sevgi ve öpücük dolu bir mektup bekliyorum.

Simone'un

31 Aralık 1949, Cumartesi

Tembel sevgilim,

Bu hafta hiç güzel değildi, mektup da öyle. Yine de bu hafta aldığım tek mektuptu. Bütün hafta Bicek'le uğraştım; ama aldığım şu ödülle bak. Sen hiç işe yaramazsın! Günde on saat sürekli çeviri yapmaktan bıktım usandım, zavallı Bost da öyle. Dün akşam ikimiz de payımıza düşen kısmı bitirdik, şimdi geriye bir tek birbirimizin çevirdiği bölümleri kontrol etmek kaldı. Son kontrolden sonra her şey bitecek. Üç gün içinde kitabın baskıya hazır olacak canım. Tam bir çeviri şaheseri. Sartre en sonunda çok güzel bir de başlık buldu: *Le matin se fait attendre*. Fransızca'da çok şiirsel geliyor kulağa, anlamı da *Never Come Morning*'e çok yakın. Aslında sabahın olmasına daha çok var, daha sabahın olmasını çok beklersin, sabah çok geç gelecek gibi bir anlamı var. Amacımız başlığın Fransızca gibi olması, çeviri kokmaması. Nasıl beğendin mi? Güneye gideceğimi de nereden çıkarttın? Angers yakınlarında bir yerlere gidiyorum, yazmıştımya sana. Sana gideceğim yerin ismini bile tam olarak yazmıştım ki sen de yazabilesin; ama nerede? Canım mektuplarımı okuduğuna emin misin? Sophie Babet'nin⁽¹⁶⁸⁾ mektuplarıyla karıştırıyor olmayasın? *Golden Arm* için Hollywood'a gitmek hoşuna gidiyor mu? Bradley'den bıkmadın mı hâlâ? Pis dolandırıcı, herkes ondan nefret ediyor!

Burada güzel hayatım devam ediyor, gerçi öksürüğüm iyice azdı. Her geçen gün daha geç yatıyor, daha geç kalkıyorum. Yakında bir günü ya kaybedeceğiz ya da kazanacağız. Ne makyaj yapıyorum, ne saçlarımı topluyorum, ne de sabahlığımı çıkarıyorum üstümden, elimi yüzümü bile zor yıkıyorum; ama böyle bir hayat çok rahat. Sartre, Genet hakkında, hani şu eşcinsel hırsız vardı ya onun hakkında uzun bir çalış-

ma hazırlıyor. Burada herkes Genet'nin kitaplarını okuyor. Genet'nin kitaplarını yaşlı hanımefendiyle tartışmak çok hoşuma gidiyor. Bizim bu hanımefendi tam kaşarlanmış bir kadın; ama gençken hiç böyle kitaplar okumamış, böyle müstehcen şeyleri keşfetmemiş. Dün bir sokak çocuğunun kıcı ne kadar temizdir, ne kadar pistir diye bitmek bilmez bir tartışmaya girdik. Genet bir sokak çocuğunun kıcının her zaman pis olduğunu iddia ediyor; ama Sartre bunun edebi bir hile olduğunu; çünkü insanların pis masallardan hoşlandığını söylüyor. Yaşlı, edepli bir hanımefendinin böyle bir tartışmaya katılmasına ne diyorsun?

Canım sen bu yazdıklarımın fazlasını hak ediyorsun; ama daha başka söyleyecek bir şey yok. Kitabın gerçekten çok kaliteli. Biliyorsun üstün körü okumasına rağmen Bost da çok beğendi kitabını. Hapı-sane, genelev, Steffi'yle Bruno'nun son buluştuğu sahneleri çok beğendim. Kitabın etkileyici bir sonu var, çok da akıcı. Hissettiklerini yazabilen gerçekten iyi bir adamın yazdığı iyi bir kitap. Ben de bu adamı uzun uzun öpüyorum. O bana benden de yakın, Nelson'ım benim.

Simone'un

Dullin'in sevgilisi, Sartre'a korkunç bir mektup yazıp, "Ölü bir adam için niye yas tutayım? Artık özgürüm. Artık benim sıram. Çok ünlü bir adamla yaşamak çok zor," dedi. Dullin ona hiç hak etmediği şansları vermişti. Şu anda da daha fazlasını hak etmiyor. Sonra da Noel gecesi küçük bir tiyatro salonunu İsa bebekle, Meryem anayla, çobanlarla donattığını, Dullin'in fotoğrafını da koyduğunu, her yeri çiçeklerle, mumlarla bezediğini anlatmış. Dullin'in fotoğrafına Nietzsche'den bir şeyler okumuş. İşte insanları böyle seviyor bu kadın. Onlar ölüyken, o ise kendi komedisini yaşarken.

Nelson aşkım,

Neyse demek beni kalbinden silip atmamışsın. İlk mektubunun gelişinden birkaç gün sonra bir mektup daha geldi. Gönderdiğin gazete kupüründe iyi bir yazar olman için seni cehennemin dibine yollayan KP'ye geri dönmen gerektiği yazılıydı. Birkaç saat önce geri döndüm, bugün hava yağmurlu, karanlık, havada hüznün kokusu var. Bruno Bicek en sonunda bitti, artık daktilocunun ellerinde.

Nelson artık sana ciddi bir mektup yazmamın vakti geldi. Günlerdir ne yazacağımı kafamda döndürüp duruyorum. Yazamadım; çünkü canını sıkmak istemiyorum, ayrıca cevabın beni çok mutlu da edebilir, üzebilir de. Cevabından da korkuyorum. Bir dahaki buluşmamız hakkında konuşmak istiyorum. "Yine kavuşacağız, hiçbir şey daha kesin olamaz," demiştin. Tunus yollarında, Ameer Djemaî arabayı sürerken 'Wabansia'daki yuvamıza gelebileceğimi söylemiştin. Ama ben o kadar yakın zamanda gelmemi istemediğini de biliyorum. Ben hazırda gelmek istiyorum. Bu bir kapris değil. Yeniden kollarında kendimden geçmek istiyorum, seni özledim. Biliyorsun sebebi sadece özlem olsaydı böyle bir şeyi istemezdim, sadece teklif edebilirdim. Çok şey istemeyi, aşırıya kaçmayı sevmem bilirsin canım; ama şimdi istiyorum. Aslında mesele şu: Sartre yazın üç aylığına, Haziran'da Paris'ten ayrılmak zorunda. Daha fazla geciktiremez. Benden de o yokken kesinlikle gitmemi, o gelene kadar beklemememi istiyor, beni böyle bırakıp gitmeyi dostluğa sığdıramıyor. Tabii kesinlikle senden bir şey istemeye hakkı yok. Fakat benim de nasıl bir durumda olduğumu anlayabiliyorsundur. Sevgimiz uğruna bile Sartre'dan ayrılmayı reddettim, onunla uzun süren bir arkadaşlığımız var (sen de gördün bu dostluğa ne kadar ihtiyacı olduğunu), gerçekten bir dost gibi davranmamak büyük aptallık, kabalık olur. Şu ana kadar senle ben hiç onu hesaba katmadan ayarladık buluşmalarımızı, ilk kez benden bir şey istiyor. Güven bana Nelson. Bir şey Sartre için önemli diyorsam, benim için de

önemlidir. Haziran'dan daha geç bir vakitte gitmesi de imkânsız. Sana bir kez daha söylüyorum canım: Benim yanımda olman demek; çalışamayacağın anlamına gelmez. Ischia'yı hatırla. İkimiz de ne güzel çalışmıştık. Ne istersen yapacağım, göl kenarında ya da başka bir yerde sessiz sakin bir yer bulup çalışabiliriz. İstersen Şikago'da da kalabiliriz. Senin evinin yakınlarında bir oda kiralarım, sen yalnız kalmak istediğinde, gerekirse ben birkaç günlüğüne oraya giderim. Bu yıl senin de çalışmanı istiyorum, aşkımız bir tatilden ibaret değil, hayatlarımızın gerçek bir parçası. Hem kendi hayatlarımızı yaşayıp hem de çalışma hayatımızı sürdürebilmeliyiz. Canım ayrıca biliyorsun işine çok saygı duyuyorum. Senin için işin çok önemli, sen de benim için çok önemlisin. (kitabının çevirisinde saatlerce en uygun sözcükleri bulmak için harcadığım emek sana ve işine verdiğim önemin kanıtıdır.) Ama bütün cesaretimi toplayıp şunu da söylemeliyim: Aşkımız benim için birçok şeyden daha önemli. Artık bir şeyleri kaçırmayalım, aşkımızın tadını çıkaralım. Mutluluk da çok önemli.

Karar sana kalmış. Canın istiyorsa buraya gel, seyahat ederiz ya da bir yere yerleşiriz, ben gelirim Wabansia'daki yuvamızda kalırız; ama lütfen hüzünlü sonbahar günlerine ya da soğuk kış günlerine dek beklemeyeyim de bırak Haziran'da geleyim. O zamana biraz param olacak, parayla ilgili bir sorun yaşayacağımızı düşünmüyorum. Aşkım lütfen acele cevap ver. Cevabın gelene dek gözüme uyku girmez herhalde. Bu sıralar zaten sürekli kâbuslarla uyanıyorum. Belki de bu mektubu çok ciddiye alır hemen, "Tamam, elbette gel!" dersin, belki de sinirlenip "Hayır, bu kadar erken gelme demiştim sana," dersin. Bilemem şimdiden. Nelson lütfen elinden geliyorsa hayır deme. Bana da sinirlenme. Aşkımızı hatırla, beni hatırla.

Simone'un

7 Ocak 1950, Cumartesi

Tatlı sevgilim benim,

Bu defa hepimizi yendin, kendinle gurur duyabilirsin! Teşekkürler canım, ben, iyi kapıcım da dahil olmak üzere hepimiz teşekkür ediyoruz sana. "Olay" Çarşamba sabahı gerçekleşti; kapalı, soğuk bir gündü, üstelik sana öylesine kötü bir mektup gönderdiğim için de kendimi

çok kötü hissediyordum. Birinden çok önemli bir şey istediğinde, o ki-
şi birden düşmanın haline geliyor, en azından ben hep öyle hissediyor-
um. İşte bu bozuk moralimle, "Canavar gelse bile kendimi iyi hisse-
demeyeceğim, böyle şeylerle mutlu olabilmek için önce kendini iyi
hissetmen gerekir," dedim. Sonra emektar kapıcım bir mektup getirdi,
güzel kalın bir mektuptu; o zaman senin hiçbir zaman düşmanım ola-
mayacağını anladım. Mektubunda çok tatlı; ama aptalca şeyler söyle-
mişsin; okuyunca benim kalbim de hem aptallaştı hem de bir hoş oldu;
yine mutlu oldum. Ve sonra "tak, tak, tak," sesi duyuldu, işte canavar
gelmişti! Ona para verecek değildim; çünkü en azından bu defa içinde
ne olduğunu söyler gibi yapmıştın. Büyük bir hevesle alıp karnını açı-
verdim, bu arada ustalığınla da gurur duydum. Hemen viski şişesini çı-
karıp içmeye başladım, gerçekten harikaydı! Bost, kalem takımıyla ki-
tabını, Guyonnet sigaralarını Sartre da tütününü çok sevdi. Scipion'la
Mouloudji hâlâ hediyelerini alamadı; çünkü biri güneye gitti, diğerini
de daha göremedim. Bütün Parisli dostlarıyla ben sincabın teşekkür
ediyoruz, sonsuz teşekkürler! Kapıcı da bunun birinci sınıf olduğunu
söyledi. Ama sakın Fransız geleneklerine sinirlenme, en azından bütün
paketleri açmıyorlar.

Bu zahmetli çeviri işi beni öyle yormuş ki tam üç gün uyudum. Şa-
ka yapmıyorum. Neredeyse hasta etti beni, hiç gücüm kalmadı. Gece
gündüz aralıksız uyumak, uyumak zorunda kaldım. Sonra da koskoca
bir günümü bir Amerikan dergisi için aptal bir yazı yazıp sana üç yüz
dolar getirmek için harcadım. İki haftalık bir aradan sonra da kendi ki-
tabıma başlayacağım. Tam olarak seni anlatmasa da senin kitabın ola-
cak o canım. Kimbilir belki de Şikago öykümüzden de bir şeyler anla-
tırım. Ama ne olursa olsun senden bir şeyler olacak, bundan emin ol.

Mary G. büyük gazetecilerden birine, büyük bir patrona gidip
Marshall Planı'yla ilgili bilgi almak istedi. Adam ona bürosundaki
genç bir Amerikalıyı gösterip esrarengiz bir şekilde: "İşte Marshall'ın
nüfus artırma planının temsilcilerinden biri," demiş. Sonra da ona gö-
revleri Fransız kadınlarına sağlıklı güzel çocuklar vermek olan Ameri-
kahların tutulduğu büyük bir merkez olduğunu söylemiş. Mary G. pek
inanmamış, adam da elçiliği arayıp, arkadaşlarından Mary G.'nin şüp-
helerini gidermelerini istemiş. Mary G. de Amerika'ya bu yalana ina-

narak dönmüş; gazetelerde bunu yazacak, yani böyle bir Marshall planından bahsedildiğini duyarsan nereden çıktığını anlarsın.

Ayyaş Dullin'in dul karısı Toulouse'u gördüm. Şu anda elli yaşlarında olmalı. Oturma odasına yine uzun açık mavi geceliği, uzun sarı bukleleri, kafasındaki kurdelesıyla küçük bir kız gibi gülümseyerek, kıpır kıpır gezinerek geldi. Bu "muhteşem öykü" bittiği için (yaşlı adamın ölümünü kastediyor) ne kadar mutlu olduğunu, kendini ona ne kadar yakın hissettiğini ve nasıl çalışacağını (her zaman öyle söyler) anlattı. Gerçekten iyi bir öykü biliyor, bunu da anlatabilir. Yine Nathalie'den bahsetti. Bir gece gözlerini açtığında kocasını başka bir erkekle kendi yatağında çok samimi bir halde bulmuş; ama "Amerikalı değil de Fransız tarzında" yapıyorlarmış; ama bunun ne anlama geldiğini de tam olarak anlayamadım. Sık sık böyle toplu seks partileri yapıyorlarmış. Bunları öylesine soğuk, ilgisiz bir şekilde anlattı ki hem şaşkına döndüm, hem de bu durumdan hiç hoşlanmadım. Kimbilir belki de ben fazlasıyla tutucuyum. Bence, sevdiğin erkekle beraber olmak harika bir şey, âşık olmadığın ama biraz hoşlandığın biriyle beraber olmak da idare eder; ama bir sürü insanla seks yapmak çok aşağılayıcı bir şey. Onun böyle bir şey yaptığını düşünmek hiç hoşuma gitmiyor; ne dersin haksız mıyım?

Nelson, senden bir şeyler istediğim mektubuma cevap yazmanı bekliyorum; bu yüzden kendimi hiç iyi hissetmiyorum, hatta fazlasıyla gerginim. Bu da aşkımla hissetmemin bir başka yolu. Seni her zaman ki gibi seviyorum aşkımla.

Simone'un

*Cesaretine rağmen gözüpek Bost'un
Kaybedildi Avrupa savaşı
Bombalar yağdırdı Ruslar Şikago'ya
Çoktan kaçmıştı bile sıkı Algren
Uzaklarda olsa da şimdi duydu sesleri
"Zavallı Polonya barı!" diye fısıldadı
İki ay sonra büyük saldırıdan
Döndü sıkı Algren cesaret edip geri
Ne barlar vardı ne Hudut
Ne Polonyalılar ne bir Misyon*

*Ne Bruno vardı ne boks
Ne Steffi vardı ne de düzüşmek
Neyse, kısacası yoktu artık Şikago
"Ne yaparım ben, nereye giderim?
Özlemem mi bahtsız şehrimi?"
Ağladı sıkı Algren (ne yazık ki!)
Teslim olmadı ama kedere
Doğruca başladı bu harabeyi temizlemeye
İlkin yığdı arta kalan tuğlaları
Sağ tarafına. Sol tarafınaysa
Koydu bulduğu demir çubukları.
Çabucak temizleyip yeri
Demir çubuklarla yeniden kurdu El' i
Tuğlalarla da tam altına dikti genelevi.*

Jacques Bost

14 Ocak 1950, Cumartesi

Nelson, aşkım,

Bir keresinde bana beni mutlu ettiğin için beni sevdiğini söylemiş-tin (kimbilir belki de hatırlamıyorsundur, o kadar çok aptalca şey söylüyorsun ki). Öyleyse beni şu anda çok fazla seviyor olmalısın; çünkü ne kadar kendimi senin yüzünden mutsuz etmeye çalışsam da sen beni her zamankinden çok mutlu ediyorsun. Teşekkürler Nelson, böyle-sine kibar bir şekilde evet dediğin için teşekkürler. Sana âşık olmak öyle güzel bir şey ki. Sanki kalbimden büyük bir yük kalktı, artık yavaş yavaş ama emin adımlarla sana yaklaştırmaya başladım. Yaz geldiğinde kollarında olacağım. Bir kulübe kiralama işi bana uyar. Sahile gitmek mümkün olacak mı? Güzel bir sahil mi? Çok sıcak olacak mı? Lütfen bana gideceğimiz yerden bahset, ne de olsa aylarca orada kalacağız. Tanrım, Nelson! Göreceksin öyle tatlı ve iyi olacağım ki. Yerleri sileceğim, bütün yemekleri ben pişireceğim, sadece kendiminkini değil senin kitabını da yazacağım, çok yorgun olsam da bir gecede on defa, bir o kadar da gün içinde seninle sevişeceğim. Evet, kendi küçük evimizde, yazı yazarak, yüzerek ve birbirimizi severek yaşamak çok güzel olacak. Lütfen evi Temmuz'un birinden Ekim'in birine kadar ayar-

lamaya çalış; çünkü ben sana daha uygun olacağını düşünerek yolculuğumu mümkün olduğunca erteledim. 25 Haziran'da Paris'ten ayrılacağım, paramı almak için iki üç gün New York'ta kalacağım, yani Haziran'ın sonunda ya da Temmuz'un başında Wabansia'da olacağım. Ucuz uçaklarla uğraşma, ben de duydum; ama iki aylığına idare ederiz, sonra en iyi uçaklarla uçmak istiyorum. Okyanusun üzerinde bir motoru duran uçak öyküsünü dinlemek istiyorum yeniden.

Ne iğrenç bir ülken var senin böyle! *Belirsizlik Ahlakı Üzerine* yüzünden neredeyse tartıştığın Şikago Üniversitesi'ndeki şu varoluşçu öğretmeni, Jean Wahl'ı hatırlıyor musun? Kesinlikle bir komünist değildir; ama Paris'teki büyük Barış Konferansı'nda görev aldı (evet komünistler tarafından hazırlanmıştı; ama çok fazla seyircisi de vardı). Her neyse felsefi bir BM konferansı için Meksika'ya gitmesi gerekmiş; ama Amerikan elçiliği ona pasaport vermemiş! Ona Barış Konferansı'na katılanlardan oluşan bir kara listeleri olduğunu, onlara vize vermeden önce Washington'a danışmaları gerektiğini söylemişler. Öyle sinirlenmiş ki Washington'a bile sormamalarını (zaten sorsalardı bile kabul etmezlerdi); çünkü gitmeyeceğini söylemiş. Ne orospu çocuğu bir ülke bu böyle!

Bruno'yla iki öğleden sonra daha geçirdik, öyle görünüyor ki daha birlikte iki tane daha geçireceğiz; ama yine de eğlenceliydi; çünkü aynı anda viski de içtik, neyse dün tam dört saat çalıştıktan sonra yalnız başıma sinemaya gittim. Paris yarı mavi yarı pembe gökyüzüyle şiir gibiydi. Bu şiir aklıma viski yüzünden mi yoksa kitaptan mı geldi bilmiyorum. Ah! Unuttum işte! Sartre ve Bost'la birlikte küçük bir şiir çevirdik, biraz da değiştirmek zorunda kaldık. Ortaya şöyle bir şey çıktı:

*Cesur Algren vurulana kadar dimdik ayaktaydı
Ama ayakkabılarını çıkarmadan öldü.*

Nasıl güzel mi? Tabii ki Wright'ın önsözünü de basacağız. Kısa bir süre sonra da bu bölümler *Les Temps modernes*'de yayımlanacak.

Sinemada *The Third Man*'i izledim. Müzik, Orson Welles, filmin sonu gerçekten harikaydı. Viyana görüntüleri çok hoşuma gitti. O filmi izledin mi?

Benim işimle ilgileniyorsun; ama kendininkiyle hiç ilgileniyor gibi

değilsin. İyi bir sözleşme yapmadan sakın Los Angeles'a gitme. Galiba Mart ve Nisan aylarında Sartre ile birlikte yolculuğa çıkacağım, büyük olasılıkla bir ay Mısır'ı gezip bir ay da Venedik'te kalıp çalışacağım. Sana daha sonra anlatırım bunları. Bir başka mektubumda seninle Sorokine konusunda da konuşmak istiyorum, hayır şimdi konuşacağım. Benim fikrimi soruyorsan eğer bir sakıncası yoksa onu görmeme ni tercih ederim. Nedenini açıklayayım. Eğer çok fazla değişmediyse yapacağı ilk şey seninle yatmak olacaktır, bundan eminim. Kendisinin istemediği bir erkeğe benim sahip olmam düşüncesine katlanamıyor bile. Çok tehlikeli bir durum olduğundan bu hiç hoşuma gitmiyor. Şunu söylüyorum, sana karşı gerçekten bir şeyler hissediyor olsaydı durum daha farklı olurdu. Ya da senin onun için bir şeyler hissetmene izin verseydi. Ama daha seni tanımadan sırf benim yüzümden seni yatağında isteyecektir. Sonra da o kendine has tarzıyla benden bahsedecektir. Tanrı biliyor ki senden gizli saklı hiçbir şeyim yok; ama biliyorum o yapmacık, abartılı haliyle mutlaka beni şikayet edecektir; bunu düşünmek bile tüylerimi diken diken ediyor. Senin kafanda benim hakkımda tuhaf bir tablo çizecek; özellikle de şu anda iyi anlaşılmadığımızı ima edecek. Çünkü ona gayet dürüstçe bazı şeyler yazdım. En tehlikeli yanı ise Temmuz'dan Ekim'e kadar tatilde olması. Onu çok fazla görmek gibi bir niyetim yok. Bilmiyorum belki bir iki gün Şikago'da kalmasını isterim. Ama eminim bu onun düşündüğünden çok kısa bir süre. Bu yüzden seninle yatmasa bile en azından iyi arkadaş olmasından korkuyorum; çünkü o zaman ısrarla bir ay ya da daha fazla bizimle kalmak isteyebilir; zaman zaman çok mantıksız taleplerde bulunur çünkü. Ben böyle bir şeye hayır diyeceğim; ama senden, "olabilir, bilmiyorum" gibi bir cevap alırsa benden nefret edecektir. Ne demek istediğimi anlıyor musun? Seninle arkadaş olursa ki eminim olacaktır, *başlangıçta* çok sıcak, etkileyici ve canayakın davranacaktır. Bizimle uzun süre birlikte olmak isteyecektir, ben de bunu reddederim; çünkü her şeyi mahvedeceğini biliyorum. Böylesi bir şey de aramızdaki bütün ipleri koparacaktır. Dikkatli ol. Kimbilir belki de onu görüp çekici bulduğunda ona haksızlık ettiğimi düşüneceksin; ama inan onunla kötü anılarım var, şansımı da daha fazla zorlamak istemiyorum.

Nelson eminim daha önce kimseyi beni ettiğin kadar çok mutlu et-

memişsindir. Kendinle gurur duyabilirsin. Seni öyle yakınımnda hissediyorum ki, sanki kafamı çevirsem yatakta seni uyuklarken sıcacık ve rahat bir halde göreceğim, sanki istediğim her an gelip bu güçlü sıcak bedene dayanarak uyuyabilirim. Onu özlüyorum.

Küçük kulübemizde çok mutlu olacağız benim tatlı sevgilim.

Simone'un

18 Ocak 1950, Çarşamba

Nelson, benim altın kalpli sevgilim,

Paris'te kapalı, yağmurlu, soğuk, karlı bir hava var; ama artık Temmuz'a kadar Temmuz güneşi parlayacak gökyüzünde benim için, yani senin vadettiğin o Temmuz gülüşün. Nasıl oluyor da beni bu kadar mutlu edebiliyorsun aşkım? Bir adam Frankie Machine'i çevirmeye gönüllü oldu, kendisi bir Fransız, Yale'de dersler veriyor. Ama bir karar vermeden önce bir deneme çevirisi yapmasını istemeliyiz. Daktilocu kadın son hız Bruno'yu temize çekiyor, öyle görünüyor ki çok yakında Frankie de Fransa'daki yaşamına başlayacak.

Dün akşam küçük gazete bayinin düzenlediği ilk ders vardı. Ucuz atlattım! Hani senin çok sevdiğin; ama benim antisemitik olduğunu düşündüğüm *Manon* filminin yönetmeni Clouzot vardı ya ondan ders vermesini istemiş. Clouzot bir cevap vermemiş; ama gazeteci kartlar bastırıp müşterilerine vermiş. Clouzot telefon edip gitmeye hiç niyeti olmadığını, sadece Sartre giderse gideceğini söyledi. Sartre'ın yapacak başka işleri vardı; ama zavallı adamı ortada bırakmak da olmazdı, bu yüzden Clouzot'yla gitmeyi kabul etti. İşin ilginç yanı bu ihtiyatlı adam bütün bu olanların bir fiyaskoya dönüşmesinden korktuğundan, kendisinin değil de Sartre'ın aptal yerine düşmesini tercih etti. Aslına bakarsan kimse aptal konumuna falan düşmedi. Çok fazla değil, elli kadar insan küçük bir odada toplanmıştı; en güzel kıyafetlerini giymiş gazeteci bir konuşma yaptı, ardından Clouzot işinden, film çekmekten bahsedip soruları yanıtladı. Ufak tefek gazetecinin karısı da en iyi kıyafetlerini giymişti, sahte kürk paltosu, sahte mücevherleri, kırmızı bir peruğu ve kafasında tüyleri vardı; çok mutlu görünüyordu; galiba bütün bunların bir komediye dönüşmesinden fena halde korkuyor-

du. Anlayacağın herkes çok memnun kaldı, her Salı da düzenlenmeye devam edecek. Wabansia Caddesi'nde de böyle bir başarının hayata geçirilebildiğini hayal edebiliyor musun? Hollywood yolculuğuna ne oldu canım? Sartre'la Mısır'a gitmek istediğimizi söylemiştim; ama evrakları isteyip Sartre'ın gizli bir kimlikle gitmek istediğini söylediğimizde (çünkü sadece çalışmak, dinlenmek istiyor, kimseyi görmek istemiyor) konsolosluktakiler bize bunun imkansız olduğunu söylediler. Konuşmalar yapmadan, birileriyle görüşmeden gidemiyor anlayacağın. Mısır öyle güzel bir ülkeymiş ki orada önemli insanlarla tanışmak çok ilginç olacakmış! Biz de onlara bu şartlar altında Sartre'ın gitmeyeceğini söyledik. Gitmeyecek de. Bu Mısırlılara ne kadar sinirlendim anlatamam. Düşünsene kendi yemek ve yatak paramızı ödediğimiz halde gittiğimiz her yerde Mısırlıları mecburen eğlendirmek, örneğin onlara Wabansia'nın yüce medeniyetini açıklamak biraz yorucu bir iş olmaz mıydı?

Göl kıyısında giymek için yaz elbiseleri ayarlamaya başladım. Bu yıl sana ciddi ciddi yüzmeyi öğreteceğim. Göl nasıl, dalgalı mı?

Cumartesi

Nelson, aptal sevgilim benim, bütün o mutlu vaktimizi başka insanlarla geçirmeyelim sakın. Eğer o arkadaşlarını seviyorsan, gerçekten birlikte vakit geçirmek de istiyorsan onlarla kısa bir süre için birlikte olabiliriz; ama bırak da küçük kulübemizde rahat bir yaşam sürelim. Seninle yalnız kalmayı öyle çok istiyorum ki. İster adada, ister karada, deniz kenarında veya göl kıyısında, bir dağ tepesinde veya bir ovada, şehirde ya da vahşi bir dünyada, Arapların ya da "gargonille'ler"nin arasında hiç farketmez, seninle başbaşa olmayı dünyadaki her şeyden çok seviyorum, yeter ki seninle yalnız olayım. Çok mu bencilce? Daha şimdiden nasıl yüzeceğimiz, Michigan'daki yuvamızda nasıl yemek pişireceğimiz, çalışacağımız, uyuyacağımız üzerine bir sürü mutlu plan yaptım. Sen de bunu istemiyor musun? Tamam, tabi ki arada sırada iyi bir polis, ayyaş bir kız, mutsuz bir hırsız gelsin isterim, ama kısa bir süre için sadece. Olur ya bizden sıkılırlarsa? Ya da sadece benden sıkılırlarsa? Ya ben onlardan sıkılırsam? Hayır, hayır, ben kendi erkeğimle kendi evimi istiyorum sadece. Ah aptal, ah seni aptal! Neden

yayıncı kadınla bu kadar çok viski içmemi istiyorsun? Biliyorsun bu hiç de sağlıklı değil. Canım işin aslı şu ki, artık kendi başıma yeni bir menejer seçmem; zaten bütün iş Gallimard'ın kendi menejerleri tarafından halledildi, artık bu konuda yapabileceğim hiçbir şey yok. Lütfen bu durumu kendi menejerine açıkla. Belki o zaman Knopf'dan iyi bir para alabilirim. Sana Sartre'la Mısır'a gidemediğimizi söylemiştim. Galiba biz de Sahra'ya, Sahra'nın derinliklerine gideceğiz; çünkü baharda çok sıcak olmuyormuş. Seveceğimden eminim; çünkü Afrika'yı severim, daha önce de hiç güneyine gidememiştim. Sana çekebildiğim bütün deve fotoğraflarını göndereceğim. Ne zaman bir deve, bir palmiye ya da bir Arap görsem seni düşüneceğim, bol bol da göreceğim sanırım. O çılgın ata bağlı arabada nasıl da hayatımı kurtarmıştın hatırlıyor musun? Gerçekten harikaydın! Bruno'nun hayatını kurtarmak için çalışmamı hak ettin, Bost'la beraber iki öğleden sonramızı prusik asitli zehir içerek geçirip (viski!), son rötuşları da yaptıktan sonra artık neredeyse bitti sayılır. Tanrım Guyonnet ne kadar da çok hata yapmış meğer, gerçekten inanılmaz! Bir de hiç varolmayan bir sürü Fransızca kelime icat etmiş. Gerçekten çok sıkı çalışıyorum. Daha şimdiden bir sürü aptal cümleyle dolu bir yığın kâğıt doldurdum bile. Bir gün bütün bunların bir kitap olacağını düşünmek çok tuhaf geliyor.

Nelson'a sevgiler, evet sadece ona. Sadece ona âşığım ben. Ben başka kimseyi değil sadece onu istiyorum, her şeyiyle benim olsun istiyorum. Canım artık yolu yarılacak sayılır; nasıl o karanlık havaalanında üzüntüden titrediysem çok yakında da zevkle titriyor olacağım. Ben sana aitim birtanem. Küçük aşk hediyenim ben senin.

Simone'un

24 Ocak 1950, Salı

Tatlı sevgilim benim,

Eğer bu son mektubumu Wabansia'daki yuvamızda almanı istiyorsam acale etmem gerekiyor. Gördüğüm kadarıyla artık evcimen biri değilsin, hiç durmadan dünyanın dört bir tarafında dolaşıyorsun. Niha yet Los Angeles'a gitmen için gereken parayı verdiler mi? Sanırım sen de benim Şikago'dan ayrılırken binip sana "Hoşça kal, hoşça kal" demek için aradığım aynı trenle gidiyorsun. Sonra bütün yol boyunca ka-

ra kara *Neon Wilderness*'ı düşünmüş, sonra da pembe bir kâğıda sana ilk mektubumu yazmıştım. Evet, bundan üç yıl önce kışın sonlarına doğru o küçük trendeydim; ilk gün çok sıkıcı geçer; ama sonra güzel ülkelerden geçersiniz. Sonra Albuquerque istasyonunda küçük şeyler satan Kızılderilileri görürsün, uzun zamandır Kızılderili görmemişsin-dir. Portakal koruları ile palmiyeler arasında uyanırsın yeni güne, Pasadena ya da Los Angeles'tasındır. Evet, bütün yolculuğun boyunca seni çok iyi takip edebilirim. Hatta Los Angeles'ı sevmeyeceğinden bile eminim. Bana her şeyle ilgili *her şeyi* anlat, sakın unutma olur mu meşgul adam.

Eğer bir partide falan Nathalie'ye rastlarsan diye söylüyorum; senin benim için ne ifade ettiğini biliyor; ona Amerika'ya gideceğimi ama onu bir iki günden daha fazla göremeyeceğimi açıklamak, anlatmak zorunda kaldım. Seninle 1947 yılında nasıl tanıştığımı biliyor; ama '48 yılında Guetamala'ya, Meksika'ya yaptığımız yolculuktan haberi yok. Ona ilişkimizin bu yıl sen Paris'e geldiğinde başladığını söyledim. Lütfen, bu söylediklerimi unutma.

Bu kulübe fikri çok hoşuma gidiyor. Anlattıklarına göre senin şu Christine çok hoş bir kadın. Tabii ki ona bir fotoğraf getiririm, nasıl bir şey getireyim sence? Ona getirebileceğim başka bir şey var mı sence? "Hassas" kişiliğinle ilgili yazdıkların çok hoşuma gitti; ayrıca Meksika çömlekleriyle Orta Amerika resimleri aldığını öğrendim, nereden buldun? Yoksa bir kadından mı aldın? Ayrıca evinin çok dağınık olduğunu, çay fincanlarının çatlak olduğunu öğrendim. Hiç utanmıyor musun? Bak dikkatli ol, bizim kulübemiz çok düzenli bir yer olacak, orada çatlamış çay fincanları istemiyorum, yoksa kuskus yemeyi unut. Görünüşe bakılırsa nihayet doğru adamı buldum. Burada herkes senin çok zengin olacağını söylüyor. Kimbilir belki de bir minik palto, gerçek incilerle mücevherler, kocaman bir de Rolls-Royce alırım? Sabırsızlanmaya başladım bile.

Şu küçük şiir vardı ya Bost'un çok hoşuna gitti. Sana şu Guyonnet'nin haftada iki kez arayıp işin bitip bitmediğini sorduğunu söylemiş miydin? Çevirinin bir an önce temize çekilmesini istiyor; çünkü böylece Gallimard'dan biraz daha para alıp kuzey ülkelerine gidebilecek.

Pijama partileri konusunda ben de aynı fikirdeyim seninle. Ben de

sana kendi parti hayalimi anlatayım: Büyük bir yatak var, içinde de bir adam. Bu adam konusunda biraz seçiciyim; çok sarı saçları olmalı, şöyle biraz göbekli, kırk bir ya da kırk iki yaşlarında olmalı, Wabansia Bulvarı'nda tam da 1523 numarada yaşamalı. Suratında tatlı bir gülücükten başka bir şey olmamalı, tercihen gözlükleri de olmalı. Ancak o zaman, arada sırada partilerden zevk alabilirim.

İnsanların Hollywood'a gittikten sonra çok değiştiğini söylüyorlar. Canım lütfen çok fazla değişmemeye çalış. Birbenbire çok şık biri oluverirsen çok şaşırıyorum. Sen neysen öyle kalmalısın, sakın beyninin iki yarısını da değiştirmeye çalışma. Neyse iyi yolculuklar, iyi eğlenceler! Bir dahaki sefere aşkımı Los Angeles'a göndereceğim. Sen uzaklardayken Wabansia'daki küçük lamba açık mı kalacak? Benim yüreğimden bir parça da orada kalacak; ama çoğu seninle birlikte gidecek her zamanki gibi. Sana bir şans öpücüğü gönderiyorum aşkım. *Simone'un*

Not: Kahverengi çantayı çok arayacağına üzüldüm; çünkü onu Afrika'da ben kullanacağım. Bir sorun olmaz değil mi?

28 Ocak 1950, Cumartesi

Uzaklarda gezip dolaşan sevgilim,

Mektuplarımı, seni daha önce hiç öpmediğim, hiç de öpmeyeceğim, neredeyse de Fransızca bir ismi olan Le Moyne denilen bilinmeyen bir yere göndermek öyle tuhaf geliyor ki! Nasıl gidiyor? Işıltılı Hollywood yaşamı nasıl? Bu Sylvia Sydney⁽¹⁶⁹⁾ denilen kadınla yatacak mısın? Artık çok yaşlanmış olmalı. Bir sürü güzel kadın sana kur mu yapıyor yoksa? Bir sürü yönetmenle yapımcı o baştan çıkarıcı gülümsemele kadifemsi gözlerini çekebilmek için çok para ödüyor mu? Yoksa içlerinden çok daha kurnaz biri senin bir tür Danny Kaye olduğunu keşfetti mi? Bana sinema dünyanı anlat sevgilim, herşeyi anlat bana; çünkü sabırsızlıktan ölüyorum. Bu mektubu aldığımda hava çok sıcak ve güneşli olur herhalde; ama burası öyle soğuk ki; hatta bu sabah biraz kar bile yağdı, La Bûcherie sincabı bile üşüdüğüne göre sen küçük soğuk mahzende donmuş olmalısın. Ama yine de her zamanki gibi tatlı talı gülümsüyorsun, orada eski gazetelerle ölü yapraklar arasında otururken çok fazla da önemsemiyor gibisin soğuşu.

Hani şu kendini Martin Eden sanan, insanlara dersler vererek en azından kendisi kadar yükselmeleri için yardım etmeye çalışan gazete satıcım vardı ya oldukça başarılı bu işte. İkinci derste bir ressam konuştu, sadece yirmi beş kişi vardı; ama bu ufak tefek adam o akşam yaptığı konuşmadan büyük gurur duyuyor gibi görünüyordu. Bir sürü önemli yazar, dansçı ve aktör orada konuşacağını söylemiş. Umarım seyirci bulabilirler. Gelecek Salı ben de galiba kadınlar hakkında konuşacağım. Gazeteci bana: "Gerçekten zor bir iş; ama insanın inancı tam oldu mu hiçbir şey zor değildir!" dedi. şu çirkin kadınla ayda iki defa yemek yemeye devam ediyorum. Her seferinde bana çiçek getiriyor, şampanyanın parasını da hep o ödüyor; sonra biraz ondan bahsediyoruz, onun yazdıklarını okuyor, elimden geldiğince tavsiyeler veriyorum, sonra viski içiyoruz; ama üçüncü kadehimize geldiğimizde bana âşık olduğunu söylüyor ben de kalkıp gidiyorum. Her zaman böyle oluyor. Galiba bir eşcinsel onu karlı dağlara davet etmiş, bir aylığına burada değil; genellikle eşcinsellerle arkadaşlık eder; ama onlarla sohbet etmekten çok dikiş dikip örgü örmeyi sever. Gitmeden bir gün önce taksiden onu gördüm; ama o beni görmedi; benim sokağımın köşesinde durmuş, yüzünde tutku dolu hüznü bir ifadeyle La Bûcherie'deki evime bakıyordu. O benim için hiçbir şey ifade etmezken onun için ne kadar da çok şey ifade ediyorum ben. Benim için çok fazla şey ifade eden biri için de benim çok az şey ifade ettiğim, sadece küçük bir hediye olduğum da gün gibi aşikâr!

Nelson, öbür yarım, artık inan yolu yarılırdık. Birbirimizden olabildiğince uzaklaşmıştık; şimdi tekrar Michigan Gölü'ne doğru, yani birbirimize doğru tırmanışa geçtik. İyi yolculuklar sevgilim. Umarım Hollywood'da güzel vakit geçirirsin. Umarım Frankie Machine'den de güzel bir film yaparlar; mutlu, meşgul bir adam olursun böylece. Ama yine de uzaklarda geçirdiğin günlerin tadını çıkarmaya çalış; ama sonra yakınlara gel ki sevebileyim seni.

Simone'un.

29 Ocak 1950, Pazar

Benim uzaktaki çekici sevgilim,
Nihayet çocuğumuz doğdu sayılır. Guyonnet'ye verdik, o da yarın

Gallimard'a verecek. Yaptığı çeviriden geriye tek bir kelime bile kalmadığını görünce çok şaşırdı; hatta kendi isminin yanında benimkinin de yazılmasını teklif etti; ama ben bu büyük onuru kabul etmedim. Kimbilir belki de her yıl verilen en iyi çeviri ödülünü bile alır, kimbilir? Gerçekten komik olurdu. Gerçekten iyi bir iş çıkardık; basılırken de galelere bizzat kendim bakacağım. Nisan ya da Mayıs ayında kitabın bir bölümünü *Les Temps modernes*'de yayımlayacağız. Ben, tecavüz bölümünü yayımlayalım diyorum; ama Sartre genelev bölümünü çok seviyor; bir süre sonra bir anlaşılmaya varırız, o zaman sana haber veririm. Bir Fransız çocuğun olduğu için mutlu musun?

Mektubunu dün aldım, *ne kadar da* küçük ama uzun bir mektuptu öyle. Evet canım, mektubunu La Pouèze'de aldım; gerçekten çok teşekkür ederim. Söylesene mektuplarımı nasıl okuyorsun? Bir keresinde bana sadece tırnağını kelimenin üzerine koyduğunu, anlamın kendiliğinden çıktığını söylemiştin. Bunun çok da işe yaradığını sanmıyorum. La Pouèze için çok fazla teşekkür aldığını söylemeliyim. Bu defa sana çok fazla teşekkür etmeyeceğim ama. Biraz Bost için (şiiri çok sevdi), biraz da kendim için. Şu sanatsal yemekte çekilmiş fotoğrafın çok hoşuma gitti. İstasyonda seni ararken sık sık karşılaştığım şu kollalı gömlekli adama ne kadar da benziyordun. Bu resimle ilgili daha fazla ayrıntı bilmek isterdim: O altından bilge ağzınla neler söyledin acaba? Elleriyle güzel güzel alkışladılar mı seni?

Olga senin o zavallı güzel kahverengi bavulunla, benim mavi mayomun kaybolmuş olmasından korkuyor. Olsun, yeni bir yaşama başlar, kendimize yeni pembe bavullarla mayolar alırız. Kendimize yepyeni kıyafetler alacak kadar zenginiz, öyle değil mi?

Gerçekten çok üzücü bir şey geldi başıma. Cuma gecesi, tam da tatlı tatlı uyuyor, güzel rüyalar görüyordum ki "tıp, tıp, tıp," gibi bir şey duydum. Bilirsin kulaklarımı balmumu toplarla tıkayıp uyurum; o yüzden başlangıçta bu çok silik bir sestir, hatta bir süre rüyalarım karıştı; ama bir süre sonra bir rahatsızlık hissetmeye başladım. Uyanıp balmumu topaklarını çıkardım. "TIP, TIP, TIP". Gerçek bir sestir, üstelik odamın içinden geliyordu; ama nereden? Kalkıp lambayı yaktım; ama hiçbir şey göremedim, sadece ses duyuluyordu; sanki hayaletin gelmişti de delirmiş gibi bir şeye vuruyordu. Sonra ne olduğunu gördüm: Be-

yaz koltuğuma tavandan düşen yağmur damlaları! Hemen zavallı ıslak koltuğumu oradan çektim, su halının üzerine damlamaya başladı. Sabahın dördü olmasına rağmen gidip zavallı kapıcıyı uyandırdım. Durmadan akan bu pınarın altına kovalar, bakraçlar, leğenler koymama yardım etti kadıncağız. "Bir su borusu patlamıştı," dedi. Yağmur gide-rek daha şidetli, daha şiddetli yağmaya başladı. Böylesine rahat, kapalı, küçük bir odaya o vahşi dış dünyanın böyle davetsizce girebilmesi ne kadar da tuhaf! Gerçekten çok gürültülüydü, hiç de hoş bir durum değildi, uzun süre uyuyamadım. Neyse sonunda uyudum; ama sabah uyandığımda birisi zavallı halımın üzerine bir araba dolusu çamur dök-müştü sanki. Yenisini almam gerekli; ben en iyisinden küçük kırmızı bir halı alıp o lekeli yerin üzerine sereceğim. Böylece eskisinden de iyi olacak; ama şu anda her kapımı açışımda gerçekten çok üzülüyorum. Yalnız şunu söylemeliyim ki hayaletin bu işten çok hoşlandı.

Gelecek Cumartesi ölen aktör Dullin için anma töreni gibi bir şey düzenlenecek. Paris'teki bütün tiyatro camiası, aktörler, yapımcılar, yazarlar, sahne yönetmenleri Dullin'in Montmorte'de uzun süre işlet-tiği şirin tiyatroda buluşacak.⁽¹⁷⁰⁾ Orada hem bir aktör hem de sahne yö-netmeni olarak iyi işler çıkardı, hem genç oyun yazarlarına yardımcı oldu, hem de yaşlı olanlarına hizmet etti. Cumartesi günleri Dullin'in eskiden sahneye koyduğu oyunlardan bölümler oynayacaklar. Sart-re'm, gerçekten Electra'yı çok iyi canlandıran Olga için yazdığı ilk oyunu *Sinekler*'i de savaş sırasında o sahneye koymuştu. Bu yüzden Olga, *Sinekler*'den bir sahne oynayacak. Bu onun için gerçekten çok büyük bir şey; çünkü Paris'teki herkes artık unutmuştu onu; böylece onu yeniden görebilecekler, tekrar bir aktris olabilmeyi öyle çok da istiyor ki! Kendi rolünü ezberlerken onu izledim de gerçekten çok iyiy-di, dokunaklıydı da; ondan umutluyum. Ama ne kadar korkunç oldu-ğunu anlatayım da dinle. Ona Paris'in en iyi kuaförüne gidip saçını es-ki Yunanlıların tarzında yaptırmasını söyledim. Gereken parayı ver-dim, randevusunu aldım, hatta onunla birlikte gidip tavsiyelerde bu-lunmak için yarım saat orada kaldım. Ama akşam olduğunda zavallı Bost'un omzunda hüngür hüngür ağlıyordu; kuaförde bayılıyor gibi ol-muş, bu yüzden de bu anma festivalini düzenleyen tiyatronun yeni mü-dürüyle çok önemli bir randevusunu kaçırmış. Saçının tanı bir felaket

olduğunu, her şeyin bittiğini söyledi! Dün de bütün gün boyunca ağladı. Bugün daha iyi görünüyordu; ama ne büyük bir yaygara kopardı böyle! Bence Parislilerin karşısına bir kez daha çıkma düşüncesinin verdiği korku yüzünden bayıldı biraz da. Umarım gerçekten çok başarılı olur. Bu onun için gerçekten çok önemli. Böylece gelecek kış *Sinekler*'de rol alması çok daha kolay olacak.

Lisa iyice bronzlaşmış, güzelleşmiş olarak döndü güneyden. Hemen gönderdiğin resmi istedi ve çok teşekkür etti. Scipion, Cannes'dan arayıp onun hediyesini Lisa'ya vermemi istedi, ben de öyle yapıp onu bekledim.

Hoşça kal canım, iyice eğlen, uslu ve meşgul ol. Sakın kolalı gömleklili bir adam olma, iç çamaşırında, güzel başında küçük delikler bırak. Her zaman benim Nelson'ım ol; çünkü senden daha iyisi yok bu dünyada. Kafandan aşağı pembe bir vagon dolusu La Bûcherie aşkı boşaltıyorum.

Simone'un

1 Şubat 1950, Çarşamba

Uzaktaki sevgilim,

Bu tuhaf adrese göndereceğim mektupların eline geçeceği hissine kapılamıyorum bir türlü. Elimden gelen tek şey umut etmek. Bugün yola çıkıyorsun; şu anda Şikago'da saat sabahın altısı, büyük bir telaş içinde uyanıyorsun, daha istasyona gitmeden önce ayarlamam gereken öyle çok şey var ki. Benim mektubum denizin üzerinden uçup sana gelirken pembe vahşiliğin içinde treninle yol alıyor olacaksın sen de.

Birkaç gün önce Dullin'in sarhoş karısı Toulouse ile korkunç bir akşam geçirdim. Sartre zaten daha önce Toulouse'un hizmetçisi ve sadık kölesi Zina ile telefonda konuştuğundan hafta içinde fena halde içtiğini biliyordu. Akşam yemeği için gittiğimizde ortalık karanlıktı, Zina gözyaşları, bozuk şarap kokusu içinde kapıyı açtı. Çok, çok eski günlerde Toulouse, daha uzun, çok güzel, zayıf sarışın bir kızken Zina da hoş, ince ufak tefek esmer bir kadındı. Şimdiyse, şişman, pis bir kadın Zina, sürekli yüzüne düşen saçlarıyla korkunç görünüyor. Toulouse'nin bizim için güzel bir akşam yemeği hazırlamak istediğini; ama

ıçkileri hazırlarken çok fazla içtiğini, şimdi de yatağında ağladığını söyledi. Sartre gidip onunla konuştu, ben de bu arada bir gün kendini öldüreceğini söyleyerek şikayet eden Zina'yla birlikte kaldım. Kocasının (kültürsüz basit bir işçi) bu işten çok bıktığını söyledi. Örneğin Zina Toulouse'un yatağında uyuyormuş; ama Toulouse çok sinirlenip önce onu kocasının yatağına gönderiyormuş, sonra da gelip kapıya dayanıp yeniden çağırıyormuş onu. Bütün gün ağlayıp birbirlerine bağıryorlarmış. Zina bana Toulouse'un söylediği, yaptığı korkunç şeyleri anlatırken, Toulouse de Sartre'a çocuksu sarhoş bir sesle sevmek istediğini; ama artık kimseyi sevemediğini söylüyormuş. Hayır, isterse Faulkner ya da Charlie Chaplin ona kalbinin kapılarını açsın o, Sartre'ı sevebilirmiş sadece; çünkü onu uzun zamandır tanıyormuş; ama onun çok meşgul olmasından, Sartre öyle düşünmese de çok ilginç bir erkek olmamasından korkuyormuş. Zavallı Sartre, "Ben hiçbir şey düşünmüyorum," demiş. "İnsanlar senin çok ilginç olduğunu düşünüyor; ama öyle değilsin!" demiş o da. Sonra ona çok kötü giyindiğini, annesini gerektiği kadar sevmediğini söylemiş, Dullin'in birini sevmeyi ne kadar iyi bildiğini anlatmış. Sonra da ağlamış uzun uzun. İşin aslı şu ki Dullin'in çok hasta olduğu son yıllarında onu felaket mutsuz etmiş. Bazı şeylerden pişmalık duyuyor; ama bunu istemiyor; herkes onu suçluyor, o da bunun doğru olduğunu biliyor; ama asla itiraf etmiyor. Sonra Sartre'ı kovdu, biz de büyük soğuk bir stüdyoda tek bir kelime bile etmeye cesaret edemediğimiz acıkmış, sıkılmış bir halde oturduk. Sonra korkunç bir halde odasından çıktı: uzun kırmızımsı saçları kocaman kırmızı yüzünün her tarafından sarkıyordu, öyle kırmızıydı ki, koyu renk pis bir elbise ayaklarına kadar iniyordu, tam bir idiotmuş gibi gülüyordu. Hâlâ yarı ağlamaklı olan Zina, profesyonel bir katile benzeyip tek kelime etmeyen kocası ve tıpkı bir çocuk gibi ama hiç de hoş olmayan bir şekilde Sartre'a hakaretler yağdırıp sürekli içki içmesine engel olmaya çalıştığımız Toulouse ile yemek yedik. Her ay ona para vermek zorunda olup da (tamamen Sartre'ın verdiği parayla yaşıyor) bu kadar hakarete katlanmanın çok zor olduğunu düşünüyor. Bana da iyi davranıyormuş gibi yaptı; ama Sartre'ın durumundan çok da iyi durumda değildim. Bütün konuşmalar çılgıncaydı; bu yüzden biz de çılgın rolünü oynadık. Neredeyse titreyerek oradan ayrıldık. Buna rağ-

men ondan kurtulamıyoruz; çünkü hayatta hiç kimsesi yok. Ee ne olacak peki? Bir zamanlar çok yetenekli biriydi, hiçbir zaman yazamadı; ama bir sahne yönetmeni olarak çok başarılı olduğunu söyler herkes. Evi kendi yaptığı bir sürü harika şeyle dolu; güzel kıyafetler giydirilmiş kendi yaptığı heykeller falan var. Onun evindeyken kendinizi sanki Holly Musée Grévin'deymişsiniz gibi hissediyorsunuz. O gece tuhaf başka bir şey daha oldu. Sanki Dullin hiç ölmemiş gibiydi. Aslında orası Dullin'in evi, sandalyesi masada duruyor hâlâ, hem Toulouse hem de Zina büyülenmiş gibiler, bu evin acı çeken kalbi sanki Dullin. Onu her an etrafımızda hissettik.

Ee, uzun bir öyküydü değil mi? Sana birazcık aşk gönderecek kadar daha vaktim kaldı. Ama o görkemli şehirde, bütün o muhteşem kızların arasındayken benim aşkıma ihtiyaç duyuyor musun acaba? Ne kadar muhteşem biri olduğunu keşfettiler mi? Ama yine de küçük Fransız sincabını unutma sen. Sen bu kadar ünlü, zengin, genç ve yakışıklı değilken de seviyordum seni ben; fakir, ufak tefek evcimen bir gençken de seviyordum. Hoşça kal evcimen aşkım. Kollarını, dudaklarını özledim, özledim göğsünü. Her şeyini özledim. Ama sonunda seni elime geçireceğim, gece gündüz her şeyinle benim olacaksın. Özgürlüğünün tadını çıkar canım. Michigan Gölü'ne geldiğinde kime ait olduğunu göreceksin. Nelson, canım sevgilim, seni seviyorum.

Simone' un

8 Şubat 1950, Çarşamba

Sevgilim,

Sen orada portakal toplarken burada yağmur ve kar vardı. İki gündür grevler olduğundan ne gaz ne ateş var benim küçük zavallı genellevimde. Halımdaki çamur lekesini gizlemek için güzel bir kırmızı halı aldım; çok gururlandırıcı da bir olay yaşadım. Dükkâna girip de halının evime gönderilmesi için ismimi söylediğimde dükkânda duran mavi kadife ceketli adam: "Beauvoir mı, Simone de Beauvoir mı yoksa?" diye sordu. Ben de "Evet," dedim. "Siz Simone de Beauvoir mısınız?" diye sordu. Ben de "Evet," dedim. Adam fiyatta indirim yaptı! Bana paranın bir kısmını geri vermek istedi. Bana Deux Sexe ilgili uzun güzel bir mektup yazdığını söyledi. Tabii ki parayı kabul etmedi-

ğimden ertesi gün hediye olarak çok hoş bir vazo gönderdi.

Dün akşam şu gazetecinin ayarladığı ders yerine gidip, kadınlarla ilgili konuşma yaptım. Rue Mouffetard'da küçük şirin bir tiyatroydaydı, aralarında birkaç öğrencinin de olduğu bir sürü insan vardı; ama çoğu çalışan insanlardı. Bost'la Olga da gelip dinlediler, çok güzel bir konuşma olduğunu söylediler; ama ben kendi adıma öyle düşünmüyorum. Gerçekten çok ilginçti; gelenler konunun toplumsal yönünü büyük bir hevesle, üstelik mantıklı bir şekilde tartıştılar. Komünist bir genç, Arap kadınların Kuzey Afrika'da olmaları gerektiği kadar özgür ve mutlu olmadıklarını ima ettiğim için biraz sinirlendi. Bunun sebebinin Muhammed değil, kapitalizm olduğunu söyledi; haksızdı bence. Kuran'dan alıntılar yaptı; ama böyle bir durumda ne söyleyebilirdim ki?

Şu çirkin kadın dağlarda, ama her Allahın günü de mektup yazıyor. Buna ne diyorsun? Aslında senden bile her gün mektup almak istemem, üstelik sen o kadar çirkin de değilsin. Aslına bakarsan seninle ilgili de çok fazla şey bilmiyorum, geçen haftaki mektubun çok kısaydı, bu hafta da hiçbir şey gelmedi. Umarım o büyük dünyada ve küçük kafa da her şey yolunda gidiyordur. Bu arada Şikago Üniversitesi'nde bulduğun iş nedir? Yerleri mi sileceksin yoksa varoluşçulukla ilgili dersler mi vereceksin?

En iyisi senden bir mektup alınca sana yazayım. Yine de o hain kalbine birinci sınıf bir aşk gönderiyorum.

Simone'un

18 Şubat 1950, Cumartesi

Uzaktaki, pek meşgul, sevgili harika erkeğim,

En sonunda mektubun geldi. Sabah iyi yürekli kapıcımız mektubu kapının altından attığında, çıkardığı sestten senden geldiğini anladım, hemen yataktan fırladım. Dün telgraf çekerken aslında mektubun geleceğini biliyordum. Yağmur sonrası güneşin açacağını bilirsin de yine de ne olur ne olmaz diye yanına şemsiyeni alırsın ya benim telgraf çekmem de buna benzedi. Galiba 4 Şubat'ta yazdığın mektup kayboldu. Herhalde o mektupta Indians Albuquerque'e yaptığın yolculuğu anlatmışsındır, başka neler yapıyorsun? Beni iki hafta habersiz bıraktığın

yetmedi mi? Önce kendimi şakalarla avuttum, "Herhalde yerliler Nelson'ı tutsak ettiler," diye söylenip durdum. Sonra içime bir kurt düştü, öldüğünü düşünmeye, korkudan kâbuslar görmeye başladım. İşte o yüzden telgraf çektim. Biliyorum telgraftan nefret ediyorsun, ama n'olur affet beni. Aslında beni bu kadar korkuttuğun için asıl affedilmesi gereken sensin; neyse. Kim kimi cezalandırır bilemem artık. Gerçi ben de bir haftadır yazmıyorum, ceza olsun diye değil. Belki de sen çok mektup almaktan şikâyetçi olursun diye de değil. Beni içine çeken bu yalnızlıkta, sana gönderdiğim mektupların o yabancı Le Moyne evinde eline geçip geçmediğini bile bilmesem de ben yine yazarım. Şaka etmiyorum canım. Sen yokken güneş de yok, baharın ilk günleri-yken Paris'te, çaresiz yüreğime nasıl bir hüznün çörekledi bir bilsen. Tam seni kaybediyormuşum gibi hissetmişken tekrar bana dönmen hayatımın tek mutluluğu. Bugün mutluluk var içimde, yine de aldığım mektup değer mi bu mutluluğa? Zavallı, küçük, değersiz bir hediye işte; ama Nelson aşkım benim küçük aşk hediyem o, aptallık; ama değerli işte benim için bu mektup. Canım mektubun geldiğinde yeniden yaşadığını hissettim, yatağımda kıvrılıp kollarında uyuyormuş gibi yaptım. Yanağımı omzuna koydum, tenin tenime değdi. Sen yoktun aslında; ama ben gerçekten uyudum, öylesine bir hayal olarak kalmadı böylece hayalim.

Ben San Francisco'yu da seviyorum; ama Los Angeles'dan nefret ediyorum. Film çekilmese ne aptal bir şey olur değil mi? İnşallah film çekilir ve güzel olur. Bana Amanda'yı anlat. Nasıl bir hayat sürüyor şimdi. Seni yeniden gördüğü için memnun oldu mu?⁽¹⁷¹⁾

İki gece önce kendi özel randevuevimde Bost'la ve Olga'yla viski içerken (Paris'te artık pahalı viski bulmak imkânsız) genç bir çiçekçi kız sevgilisiyle kavga ettikten sonra Saint-Michel yakınlarında kendini Seine'e attı. Sevgilisi kızın arkasından bakakaldı. Sonra Amerikalı genç bir öğrenci kızı kurtarmak için nehre atladı, ikisi de öldü. Etraftaki herkes heyecana kapıldı. Amerikalı çocuk çok iyi biriymiş, öyle dediler. Bu olaydan çıkarılacak ders: Asla boğulan bir kadını kurtarmaya çalışma, tabi ben hariç.

Geçen Cumartesi Dullin'in anısına düzenlenen törende Olga çok iyiydi. Önce sarhoş dulu getirmemiz gerekti, gerçekten de kör kütük

sarhoştı, yanakları kızarmıştı, saçları darmadağınktı. Ayakta zor duruyordu, leş gibi şarap kokuyordu. Köle Zina ağlıyordu, onu evde bırakmak istedik, ama gelmek için ayak diredi. Toulouse'u bir taksiye bindirdik, sonra da sahnenin yanında saklandığı karanlık locaya koyduk. Bost vardı, Sartre, Zina vardı, ben de oradaydım. Dullin'in yaşarken neler yaptığını anlatmak için bir sürü önemli insan geldi, yazarlar, rejisörler, görmek istemediğim bir sürü insan. Dullin'in sahnelediği hem iyi hem de kötü oyunlardan bölümler oynandı. Olga enfes görünüyordu, herkes kadınlar içinde en güzelinin o olduğunu düşündü, ben hariç. Hep birlikte akşam yemeği yedik, şampanya içtik, bir de sahnede kötü olduğunu düşündüğü için yarım saat hıçkıra hıçkıra ağlayan Olga'ya avutmaya çalıştık. Biraz içince keyfi yerine geldi. Ertesi gün gazetelerde ne kadar iyi olduğu yazıyordu, herkes de öyle söyleyince en sonunda kendisi de inanmaya başladı iyi olduğuna. Toulouse'a gelince yemekten önce Sartre'la ben iki genç aktörle birlikte onu eve götürdük. Bütün öğleden sonra hıçkıra hıçkıra ağladı, sonra da şık hanımefendiler onu tebrik etmek için geldiklerinde kahkahalar atmaya başladı, öyle iğrenç davrandı ki inanamadık. La Bûcherie'daki ayyaşlardan hiçbir farkı yoktu. Eve gidince yine ağladı, kahkahalar attı, sonra da Dullin'in her gece geldiğini, seviştiklerini, ona sadık kalmak için başka hiçbir erkekle yatamayacağını söyledi. Hâlâ bedeninde bir istek duyuyor, ama Dullin öldüğü için rahatsız oluyor. Kafasında şu düşünce var: Bir erkekle bir *kadın* gibi yatamam, ancak bir *erkekmiş* gibi davranabilirim. Dullin artık neye itiraz edebilir ki? Sartre'dan kendisine bazı dul kadınların penis yerine kullandığı o plastik şeylerden almasını istedi *ciddi ciddi*. Hollanda'da plastik penis bulabilir, ama yolculuk çok yorucu olur. Yani Sartre bir sürü kişiyi tanıdığı için Paris'te rahatlıkla bulabilir böyle bir şeyi. Bir de değişik büyüklükte üç tane istiyormuş. Sonra da Genet'nin evine gelip bir erkek başka bir erkekle nasıl yatıyorsa onunla da öyle yatmasını istiyor. İlişkide aktif taraf o olacakmış. İşin tuhaf yanı *hiç şaka etmiyor*, gerçekten bunu istiyor. Sartre birkaç gün önce Genet'ye bunu anlattığında şaşkınlıktan küçük dilini yutacaktı. İki gün önce arayıp alkol tedavisine başlayacağını söyledi; ama bence bu kadın umutsuz vaka.

Diable au carps üzerinde çalışan Bost bizim Bost'un ağabeyi, yani

sen düpedüz yalan söylüyorsun. Benim filmi beğendiğine sevindim. Hoşça kal aşkım. Birkaç gecedir çok ağır uyuyorum, yoruldum artık bu hüzünlü uykulardan. kâbus görmeden uyumak istiyorum artık. Telgraf çekmeni istedim diye lütfen benden nefret etme. Yerlilerin seni öldürdüğünü düşününce içime nasıl bir acı çörekleniyor bilsen. Seni ne kadar çok sevdiğimi düşününce korkuyorum bazen. Nelson, Nelson aşkım aptal yüzünün her yerine mutluluk dolu öpücükler konduruyorum. Lütfen ölme aşkım ve kalbinde bana sımsıcak bir yer ayır.

Simone'un

27 Şubat 1950, Pazartesi

Sevgilim, cimri aşkım,

Eğlendiğine sevindim. Köyler, kırlar bu kadar hoşuna gittiyse Michigan Gölü yerine Coast'ta kulübe kiralayabilirsin. Yine de sen bilirsin.

Şimdi birilerini mahkemeye verme ve mahkemeye verilme sırası bende. *İkinci Cins*'te fahişeler, orospular hakkında yazmıştım, 1900'li yılların ünlü fahişeleri arasında Cléo de Mérode ismini vermiştim. Geçen Pazar radyoda biri benim yerime geçip kitabın bu bölümünü okumuş ve Cléo de Mérode'a hakaretler yağdırmış. Ben gazetelerden ve gelen bir mektuptan mahkemeye verildiğimi öğrendim. Ben de ismi-mi kullandığı için radyoyu mahkemeye verdim. Aslında ben Cléo de Mérode çoktan ölmüş olduğunu düşündüğüm için ismini kullanmam bir sorun yaratmaz sanmıştım.

Toulouse alkol tedavisini atlattı. Şu anda çok farklı görünüyor. Yanakları pembeleşmiş, sakın, gülümsüyor, uzun, beyaz bir geceliğin içinde sağlıklı ve tatlı görünüyordu. Ama bir buçuk saat boyunca nefes bile almadan durmadan konuştu, bence bu hiç normal olmadığını gösteriyor. İlginç şeylerden bahsetti, nasıl tedavi edildiğini anlattı. Korkunç bir şeye benziyor. Tedavisi altı gün sürdü. Önce hafif bir tifo mikrobu vermişler vücuduna, ilk başta tam anlamıyla bir şok yaşamış. Her gün damarlarından uzun, kalın iğnelerle değişik uyuşturucular vermişler. Şarap beynindeki bütün yağ maddelerini tükettiği için beyinde yağ birikmesi gerekiyormuş, doktorlar öyle demiş. Camdan atlamaya yeltendiği için gece gündüz başında bir hemşire beklemiş. Şarap olma-

dığı için çok acı çekmiş. Galiba bu sefer de beyninde çok yağ birikmiş, herhalde o yüzden bu kadar çok konuşuyor.

Senin beyninde de hiç yağ yok herhalde. Ne vahşisin, kısacık bir telgraf çekmeni istedim, ona bile zahmet etmiyorsun. Mektuplarını hep sabırsızlıkla bekliyorum; ama bu sefer kesin bir mektup kayboldu. Beni hiç haftalarca bekletmemiştin, şimdiye dek hep daha kibar olmuştun. Ölmüş olduğunu düşünmek yerine kabalaştığını mı düşüneyim yoksa? Bence artık öylesin seni çirkin pislik. Neyse mektup yazarsan bari doğru adreslere gönder: Mart'ın 11'ine ya da 12'sine kadar Cezayir, Saint Georges Oteli adresine, 24'üne kadar da Gardhaïa, Transatlantique adresine gönder mektupları.

Her şeye rağmen seni hâlâ seviyorum. Elinde fırsat varken eğlenmeye bak, birkaç aya kalmaz hayatını cehenneme çevireceğim, seni çok kötü cezalandıracağım. Çok kötü davranırsan da seni Cléo de Mérode'un yanına göndereceğim. Neyse seni yine de öpüyorum bu gece.

Simone'un

Not: Evime iki tane camdan kılıç aldım, çok güzeller.

2 Mart 1950, Perşembe

Birtanem,

Bugün şu yaşlı saygıdeğer orospunun açtığı davam vardı, çok tatlı bir avukatım var (kadın), o yüzden ben mahkemeye gitmedim. Radyoda büyük bir skandal kopmuş. Ben konuşmadığım halde ismimi kullanmaya hiç hakları yok. Yaptıkları bu hile yüzünden radyodan birkaç kişi kovulmuş, derslerini almışlardır herhalde. Bu insanların benden nefret ettiklerini zaten biliyordum. Bir sürü insan arıyor ya da evime geliyor; ama hepsini başımdan defetmeyi başardım, rahatsız edilmek istemiyorum. Senin kitabın üzerinde çalışmaya devam ediyorum; artık kendimi yorgun hissetmeye başladım. Uzaklara, Sahra'nın göbeğine gitme fikri öyle cezbedici ki.

Notre-Dame Üniversitesi'nde (Şikago yakınlarındaki Katolik üniversitesi) öğretim görevlisi korkunç bir adamla tanıştım. Sonra arkadaşlar aracılığıyla sürekli haber yollayıp öyle çok ısrar etti ki onunla tekrar buluşmaya mecbur kaldım. Zaten bütün tatsızlıklar da bu nokta-

dan sonra başladı. Yok, Şikago'ya doğru bir gözle bakmamışım, Şikago'yu bir Katolik gözüyle görmemişim. Herhalde Notre-Dame'a gitmem geerekiyordu. Sonra senden bahsetti, iyi bir başarı yakaladığını söyledi. Başarı kelimesi bu adamın ağzına hiç yakışmıyordu. Hayatımda gördüğüm en çirkin adamdı, sen tanıyor musun bu korkunç herifi?

Bir de ilk aşkım olan kuzenimle buluştum.⁽¹⁷²⁾ Buluşmamız çok ilginçti. Ta sekizimden yirmime kadar onu gerçekten sevmiş, onunla evlenmeyi hayal etmişim. Neyse ki param yoktu da o gidip zengin bir kadınla evlendi. Sana geçmişte kalmış bu hikâyeyi anlatmıştım herhalde. Kuzenim aslında kendisi de zengindi, iyi kazanan bir cam işletmesi vardı; ama tembellikten, aptallıktan bir de içki yüzünden her şeyini kaybetti. Beş çocuğu var. Şimdi karısından ayrı, çocuklarından uzak yaşıyor. Karısının babası kızına ve torunlarına para veriyor; ama benim aptal, ayyaş, beş parasız kuzenimden nefret ediyor. Yirmi yıl sonra onunla sokakta karşılaşmak çok ilginçti. Benimle aynı yaşta, ama saçları ağarmış, suratı kızarmış, bütün sarhoşlar gibi her yeri şiş ve hasta görünüyordu. Hemen ona para verdim, bir yere içmeye gittik, sonra da onu yemeğe davet edip biraz daha para verdim. Şimdi de durmadan beni arayıp tekrar buluşmak istiyor. Aslında benimle sadece para için buluşmak istemiyor, hayatta tutunacağı hiçbir şey yok, artık çalışmıyor ve kimse de onu umursamıyor. Benim de umrumda değil; ama bu sefilliğine üzülüyorum. Aslında kimsenin elinden bir şey gelmez; çünkü kuzenim umutsuz vaka. Neyse ki bir süreliğine buradan gidiyorum; ama sonra mecburen döneceğim. İnşallah döndüğümde benden para sızdırmak için ve arkadaşlık etmek için yalvarmaz.

Jean Genet'nin *New Directions*'dan yeni bir kitabı çıktı. Keşke alıp okusan. Gerçi bu tuhaf Fransızca'yı nasıl çevirmişlerdir bilemem; herhalde erotik bölümlerin çoğunu makaslamışlardır. Güneşi özledim. Biraz yanıp zayıflamalıyım ki Michigan kumsallarında göğsümü gere gere gezebileyim. Nelson kalbinde benim için güneşli bir yer ayr.

Simone'un

4 Mart 1950, Cumartesi

Birtanem,

Paris'ten bıktım artık, gideceğim için çok mutluyum. Son günler

hep çok kötü olur, yapacak bir sürü iş, son kez görülecek bir sürü insan vardır. Bir de benim gibi hâlâ çalışmakta inat edersen yorgunluktan ölüyorsun. Kuzenimi gördüm yine. Bütün gün içki içmeyi bırakıp köye gitsin, biraz uyku uyuyup, taze bir şeyler yesin diye bir yığın para verdim ona. Bir zamanlar sevdiğim ıslıl ıslıl delikanlının beş parasız bir zavallıya dönüştüğünü görmek içimi acıtıyor. Neyse sonra da şu çirkin kadınla korkunç bir akşam geçirdim. Bir aydır bir yerlerde kış sporlarıyla uğraşıyordu (gerçi spor falan yapmamış, senden bile korkaktır.), ben de rahatlamıştım. Onu görünce bir müddet Paris'ten ayrıldığımı söylemeye mecbur kaldım. Onu üzdüğümü bildiğim için çok kibarca konuştum, her zamankinden daha dost görünmeye çalıştım. Dün ölü gibi, ifadesiz bir suratla geldi. Ağzından tek kelime bile çıkmıyordu, en sonunda bir haftadır imkânsız şeyler düşlediğini, beni artık uzaklardaki bir sevgili gibi sevmediğini, sevgisinin cinsel bir boyut kazandığını anlattı. Şaşkınlıktan olduğum yerde kalakaldım, oysa ağlayıp durdu. Bir gün artık bu durumdan çok sıkılacağım. Takside elimi öptü. Bu sabah dokuzda kapımda bitip bütün olanlar için özür diledi, onu affetmemi istedi. Elbette onu affettim. Ama yine de bu onu aylarca görmeyeceğim için sevinmemi engelleyemez.

Hani sana mektuplarımda benden sürekli acele ve kibirle para isteyen bir kadından bahsetmiştim, hatırladın mı? Ben olmadığım halde ben varmışım gibi konuşulan radyo toplantısı onun başının altından çıkmış. Olay Paris'te büyük bir skandala dönüşünce (Üç gün boyunca her gün gazetelerde boy boy fotoğraflarım çıktı.) radyonun müdürünün tepesi atmış hem bu kadını hem de birkaç kişiyi daha işten atmış. Şimdi de bu kadın sürekli beni arıyor, mektup yazıp işten atılmasını önlememi istiyor. Üç çocuğuyla beş parasız ortada kaldığı için ve ben de salak olduğum için elimden ne geliyorsa yapmaya çalışacağım; ama bu kadından da bıktım usandım artık.

Biliyorum şikâyetlerle dolu iğrenç bir mektup yazdım. Şimdi de havadan şikâyet ediyorum, hava çok soğuk. Günler hemencecik bitiyor, yeterince uyuyamıyorum. Ah neyse aslında her şey o kadar da kötü değil. La Bûcherie genelevinde Scipion, Lisa, Bost, Sartre, M. et Mme Queneau ve ben güzel bir akşam geçirdik. Queneau yatağa yatıp bütün akşam horul horul uyudu, biz de viski içip eğlendik. Sci-

pion kadife gibi gözlerinde gözyaşlarıyla anlattı Montagne Sainte Geneviève’de dans ederken senin benim bileziğim için kendini nasıl helak ettiğini. Galiba şu Paris’le ilgili film işi olacak (hani biz taksiyle bütün Paris varoşlarını dolaşıyoruz ya). Scipion’la Bost çok sevin-diler bu işe. Olga’nın bir oyunda küçük bir rolü var. Oyunun yazarı tatlı, genç bir arkadaş, son provaya gittim. Bir oyunda işlerin yarısı oyunda, yarısı gerçek hayatta halledilmeye çalışılıyor ya çok hoşuma gidiyor. Uygun ışığı, doğru mimikleri, sesi yakalamaya uğraşıyorlar, herkes çok heyecanlı ve meşgul oluyor, iyi bir iş çıkarmak için deliler gibi çalışıyor. Beni de bir şeyler dürtüyor oyun yazmam için.

Biraz endişeliyim; çünkü Afrika’ya mektuplar tam zamanında gel-meyebilir, benimse senin mektuplarına öyle ihtiyacım var ki. Senin gerçek olduğunu, yaşadığını, beni hâlâ sevdiğini, bir gün yeniden öpü-şeceğimizi bilmeye ihtiyacım var. Benim kalbimde solup gitmiyorsun, hep oradasın, seni nasıl özlemem söyle. Seni daha az özlemeyi ister-dim; ama olmuyor işte. Aşkım ne tatlıydın, her şeyi hatırlıyorum, her şeyi. Beni unutma.

Simone’un

Cezayir, 13 Mart 1950, Pazartesi

Sevgilim,

Dün Marsilya’dan uçakla Cezayir’e iner inmez senin o aptal, haka-ret dolu mektubunu almak ne büyük zevkti bilemezsin. (Neyse eninde sonunda mektup mektuptur.). Burası çok güneşli, gözyüzü parlak, her yer cıvıl cıvıl. Sabahın ilk ışıklarıyla uyanıp daha kuşlar cıvıldarken sana mektup yazmaya koyuldum. Beni görsen korkardın herhalde. Gü-neydeki güneşli tepelerde yürürken gözüme güneşten bir şey oldu, o yüzden şu anda sol gözüm neredeyse kapanmak üzere. Yüzümde kır-mızı kırmızı lekeler oluştu, yanaklarım şişti, bacaklarım kollarım yara bere içinde. Eminim tatlı Mary G.’nin başına hiç böyle şeyler gelme-miştir. Ağrıyan ayaklarla, bomboş bir kafayla güneşin altında dolaşıp durduğum için bir haftadır hiçbir şey yazmadım. Yazı yazmak çok tu-haf bir işmiş gibi gelmeye başladı, şu anda kalemi bile zor tutuyorum.

Pazartesi akşamı Olga’nın ilk provası vardı, çok güzeldi. Bence bü-tün gösteri çok güzel. Olga da siyah kovboy kıyafeti, uzun siyah pan-

tolonlar, koyu renk parlak bir gömlek içinde enfes görünüyordu, bir de siyah Meksika şapkası takmıştı. Olga bütün oyuncular içinde en iyisiydi, bu kızda gerçekten yetenek var. Tek sorun bu küçük, nemli tiyatrodaki çok kötü ışıltı, öleceğini düşünüyor. Probadan sonra cesur Scipion'la, cesur Bost'la, yazarla, sahne yönetmeniyle La Coupole'a akşam yemeği yemeye gittik. Herkes çok mutluydu, ben de gece ikiye kadar oturdum onlarla. Bu sıralar çok erken yatıyorum aslında, bir rahibe gibi yaşıyorum.

Bütün salı gecesi "mavi tren"deydim. Sartre'ın Cannes'a gidip sıkıcı insanlarla buluşması gerekiyordu. Ben de kendi yoluma gittim, arada taksiye bindim, arada yürüdüm. İlk gün öğlen birde başladım yürümeye ve sekize kadar yürüdüm. Dağa tırmandım, tepede öyle çok kar vardı ki geri dönüş yolunu zor buldum. Öyle paniğe kapıldım ki ormanın ortasında yapayalnız öleceğim ya da en azından geceyi orada geçirmek zorunda kalacağım geldi aklıma. En sonunda aşağıya inmeyi becerebildim, sonra da şu sevdiğim köy otellerinden birine gidip akşam yemeği yedim, kendime kocaman bir yatak buldum. Otelde çok komik bir rüya gördüm. Gündüz ekmek kesmek ve dağdayken de sucuk kesmek için bıçak gerekti, ben de güzel bıçaklar satan küçük bir dükkâna girdim. Bir sürü bıçak vardı; ama ortalıklarda kimse görünmüyordu. Ben de beğendiğim bir bıçağı alıp fiyatı olan iki yüz elli frangı bırakıp çıktım dükkândan. Rüyamda da Guatemala'da bir kasabadayız seninle. Sonra sen biraz ileriye doğru yürüyorsun, ben de dükkânların vitrinlerine bakıyorum. Bir şey dikkatimi çekiyor. Tabakları cilalamak için yeşil kadifeden, zengin Guatemala renkleriyle dolu bir fırça görüyorum. İllaki onu almak istiyorum, bir yandan da kendime yeni bir hediye alırsam bana kızacağını biliyorum. O yüzden fırçayı çalıyorum, çaldığım yetmiyormuş gibi bir de elimde gezdiriyorum. Sonra birdenbire işlemeli bir peçeteye dönüşüveriyor fırça. O sırada kızın teki yanıma yaklaşıp, "Afedersiniz bir yanlışlık oldu galiba, bir şey çalabilecek bir kadına benzemiyorsunuz hiç, iki yüz elli frank ödemeniz gerekiyor," diyor, utancımın dibine giriyorum, parayı da ödüyorum tabi. Bütün bunlar olurken sen ortalıktan kayboluveriyorsun. O koca kasabada seni bulmak imkânsız. İşte rüyadaki en ilginç nokta da bu zaten, bu katlanılmaz bir şeyleri kaybetme duygusu. Senden uzun süredir hiç mektup gelmiyor. Sen Wabansia'dan uzaklardasın, ben de

La Bûcherie'den uzaklarda dağ başında kayboluyordum neredeyse. Et-
rafa bakıp ismini söyledim. Sonra bağırdım, ümitsizdim. Çaresizlikten
ne yapacağımı bilemez bir halde yere düştüm. Birden bire ortaya bir
kumsal çıktı, sen kumsalda yatıyordun çırılçıplak. (Utanmıyor mu-
sun?) Sanki benim yanımda yatıyordun, kollarını sımsıkı dolamıştın
bedenime. En azından seni tekrar bulmanın sevincini yaşadım. Sonra
uyaniverdim. Neden hep seni rüyamda gördüğüm zaman hemencecik
uyanıyorum. Demek seni bir türlü aldatamıyorum, hayaletini bile.
Neyse üç geceyi daha yürüyerek geçirdim; ama yüksek dağlara tırman-
madım. Badem ağaçlarının çiçek açtığı topraklarda dolaştım. Çok gü-
zeldi, keyfim yerine geldi. Dün Marsilya'da Sartre'la buluştum, gece
de buraya kaçtık. Marsilya senin tatlı anılarınınla dolu. Cezayir'de de
anıların peşimi bırakmıyor. Sen de yaşadıklarımızı hatırlıyor musun
sevgilim?

Cezayir'de öğretmenlik yapan Yahudi arkadaşım beni otelin lobi-
sinde bekliyor. Günün büyük bir kısmını onunla geçireceğim. Yarın da
otobüsle uzun bir yolculuk sonunda Sahra'ya gideceğim. Şu sıralar çok
mutluyum.

Şu çirkin kadın bana on iki sayfalık bir mektup yazdı. Senden on
iki sayfalık bir mektup gelseydi de ondan bir sayfalık bir mektup daha
iyi olurdu. On iki sayfa boyunca sadece beni sevdiğini, onun sevgisi-
ne karşılık verip vermeyeceğimi hiç bilmediğini, bunun ne kadar üzü-
cü olduğunu, elinden hiçbir şey gelmediğini söyleyip durmuş.

Artık sana iyi geceler demenin vakti geldi. Mektupları Wabansia'ya
göndereceğime sevindim. İkimiz de evlerimizden uzak olunca sanki
bir sevgi yuvarımız yokmuş gibi hissediyorum. Çıplak ya da giyinik, bir
daha rüyalarım girersen lütfen daha uzun süre kal. Belki birlikte elma
toplarız, elmayı çok severdim, kuskusu da. Ve dudaklarını, gülüşünü
ne çok özledim biricik sevgilim.

Ghardaïa, 18 Mart 1950, Cumartesi

Muhteşem sevgilim,

Mektup yazmak için acelem yok; çünkü mektubu Wabansia'ya
göndermek için çok erken, Los Angeles'a göndermek için de çok geç.
Yine de sana anlatacak çok şey var. Birincisi seni azarlamak bayağı işe

yarıyor. Seni bir daha azarlayayım bari: Cezayir’de çok güzel bir mektup aldım, burada Ghardaia’da bir tane daha geldi. İkisi de tam zamanında geldi. En sonunda bir şeyi becerebildin. Bu küçük sarı kâğıt parçalarının bana nasıl bir huzur verdiğini, beni nasıl mutlu ettiğini, kalbimin nasıl çarptığını hayal bile edemezsin canım. Frankie Machine perdede hayat bulursa nasıl mutlu olurum anlatamam. John Garfield iyi şeyler söylüyor. Bir de bulaşıkların nasıl yıkanacağını, yerlerin nasıl ovulcağını unutmadığına sevindim. Çünkü Michigan Gölü’nde her şeyi tek başıma yapmaktan bıkebilirim, o zaman sen bir işe yararsın.

Sevgilim öyle çok deve görüyorum ki artık her seferinde seni düşünmekten vazgeçsem iyi olacak. Deve eti bile yedim. Belki de otelde beni deve yediğime inandırmaya çalıştılar. Tuhaf kokan, kanlı bir şey yedim, devenin ciğeriymiş. Daha sonra yediğimin dana eti olduğunu söylediler. Kara, sert, deve kokan bir etti aslında. Zavallı Sartre tabağı geri gönderemedi, çaresiz oturup ciğeri yedi. Ama dün o tuhaf dana bifteğine en sonunda ikimiz de, "Hayır!" diyebildik. Ghardaia’da bunlar oluyor işte. Her şeyi sırayla anlatmaya çalıştım. Salı sabahı, saat beşte Cezayir’den ayrıldım. Koca otobüs kalktığında çok uykum vardı. Dağlar arasında otobüs süzüldü, sonra da iğrenç bir öğle yemeği yediğimiz Cerfa adında bir köye vardık. Pis bir kafede mektup yazarak, okuyarak birkaç saat harcadık. Gökyüzü masmavi, hava sıcaktı, her yer cıvılcıvıldı, kendimi çok iyi hissettim. Sonra da Araplarla dolu bir otobüsle Laghouat’ya geldim. Palmiye ağaçlarıyla dolu, etrafta gerçek Sahra’yı görebileceğin çok şirin bir kasaba. Bütün gün otelin terasında çalıştım. Sonra da Ghardaia’ya gittim. Sadece kumdan, taştan oluşmuş bir yol sanki, kilometrelerce çıplak çöl. Bu kurak, ıssız topraklarda arada sırada Marakeş’te görüp çok sevdiğin kara kuru Araplara rastlayabiliyor insan. Nereyi bulurlarsa oraya kıvrılıyorlar, karlılarıyla çocuklarıyla yerlerde yatıyorlar, yeter ki develeriyle koyunları yiyecek ot bulsun. Sonra da hiç durmadan gidiyorlar, gidiyorlar, bütün hayatları yürümekle geçiyor. Hiç çalışmadıkları için kendileriyle gurur duyuyorlar. Gerçi sürekli yürümek de bir iştir sonuçta.

Ghardaia’da da yaşam tarzı Cerba’dakinin aynı. Aynı dine inanıyorlar buradaki insanlar da. Buradakiler de köylü, öbür Araplar gibi gezip durmuyorlar, küçük de olsa kendilerine ait bir toprakları var. Çok

çorak ve fakir bir yer. Birçok insan Cezayir'e gidip orada sebze meyve satıyor; ama karıları burada kalmak zorunda. Kadınlar hep buraya gömülüyor, böylece herkesin burada bir evi oluyor. Burada beş kasaba var, hepsinde toplam kırk bin insan yaşıyor. Bu insanlar etrafı alçak dağlarla çevrili sığ çukurlarda yaşıyorlar. Karanlık, dar, gizemli sokakları olan Fez'dekilere benzeyen çok güzel kasabalar hepsi de. Kasabanın zirvesinde bulunan Cami Kalesi tuhaf, barbarlardan kalma bir şeye benziyor. Etrafında hep palmiye ağaçlarıyla, bitkilerle dolu bakımsız bahçeler var. Ischia'da olduğu gibi burada da başında küçük bir eşek bulunan kuyular var. Ama eşek kuyunun etrafında dolaşmıyor, bütün gün bir patikadan aşağıya inip çıkıyor, hüzünlü, tuhaf bir teneke sesi duyuluyor. Yemekte verdikleri deve etini saymazsak otelimiz de güzel. Büyük bir terası var. Ama hava bir tuhaf, sabahtan beri güneş var; ama öyle bir rüzgâr esiyor ki güneşli yerler bile soğuk. Güneşte kalmaya çalışıyorum; ama rüzgârdan mümkün olmuyor. Her gün köşe kapmaca oynuyoruz rüzgârla, hep de ben yeniliyorum.

Lütfen bugünden itibaren Gao, AOF, post restant adresine yaz. 5 Nisan'da birkaç günlüğüne oraya gideceğim, mektuplar da beni takip edecek haliyle. Miller'ın Fransızca'ya çevrilen romanı *Sexus*'u okuyorum, inanılmaz derecede sıkıcı. Sevdiğin adamla yatağa girersen her seferinde yeni bir şeyler bulursun; ama kalkıp da başkalarının yatak hikâyelerini okursan yeni hiçbir şey bulamazsın. Miller farklılık yaratmaya çalışmışsa da hep aynı eski oyun. Sonra da bir sürü saçmalıktan bahsetmiş, sıkıldım.

Hemingway'in avcılıkla ilgili kitabının da hiç şansı yok. *Afrika'nın Yeşil Tepeleri*'miydi neydi? Miller nasıl seksi sıkıcılaştırmışsa Hemingway de avcılığı sıkıcılaştırmış. Yazdıklarını okuyunca, "Keşke hiç seks yapmasaydım, keşke hiç ava gitmeseydim," diyor insan. Bir de Hemingway kendini çok beğeniyor bence, şu ana dek yazdıkları içerisinde en kötüsü bu kitap.

Nelson aşkım gece gündüz bir an olsun aklımdan çıkmıyorsun. Gündüz vakti rüya görmek ve yaşadığımız tatlı şeyleri anımsamak için bol bol vaktim var. Mutlu günlerimiz daha dün gibi aklımda. Birkaç ay içinde her şeyi yeniden yakalayacağımızı bilmek ne harika değil mi? Wabansia'daki yuvamıza anlat aşkımı. Seni bu mutfakta, bu odada ye-

niden öpeceğim. O günü bekliyorum, özlem dolu bir yürekle.

Perşembe

Kolalı yaka takan birtanecik erkeğim benim. New York'tan gönderdiğin mektup beni büyüledi. Nasıl bir adama aşığım ben böyle? Waban-sia'dan çıkmayan bir erkek olman gerektiğini unuttun galiba. Orta yaşlı bir erkek orta sınıf mensubu sevgili karısına nasıl mektuplar yazarsa sen de bana öyle mektuplar yazmalısın. Walford Astoria'ya⁽¹⁷³⁾ giderken niye smokin giydiğin konusunda şaka yapıp duracağına bana adam gibi şeyler anlat. "Evinden çıkmayan erkeğimin smokinli fotoğraf"ını gönder. Smokini satın mı aldın? Kolalı yaka kalbini bu kadar mı değiştirdi? Yoksa artık kalbinde mi kolalanmış ve sert? Sen güzel şeyler yazmışsın. Yazdıkların için seni kutlayıp, sana teşekkür etmem gerek. Mektuplarım artık düzenli gelmiyorsa bunun sebebi tembellik ya da unutkanlık değil, sadec çölün ortasında olmamdır. Ghardayia'daki kasabalardan beşini gezdim, kahverengi olanları, beyaz olanları, bir de masmavi olan vardı. Masmavi olan gün ışığında enfes görünüyor. İnsanın keyfini kaçıran tek şey sinekler, sürüyle sinek var. Birgün rüzgâr öyle soğuk esti ki bütün sinekler öbek öbek öldü; ama ertesi gün eskisinden de çok sinek vardı ortalıkta. Burada oturmuş sana iki çift mantıklı laf etmeye çalışırken bile her yerimi ısıyorlar. Zavallı Sartre'ı da daha buraya geldiği ilk gün, yakınlaşmayı pek seven bu küçük yaratıklardan biri ısırıldı. Sartre utana sıkıla eczaneye gitti, adam Sartre'a gülümseyip "Burada herkesin başına böyle şeyler gelir," deyip koca bir şişe DDT tozu vermiş. Eczacının karısı özellikle otobüse bindiği zaman tozu sürekli üzerine sürmesi gerektiğini söylemiş. Sartre da DDT'yi her tarafına sürdü, odanın her yerine döktü, hatta sinekleri bile öldürmeye çalıştı DDT'yle, tabii ki başaramadı. Ben bu ilacı hem kendimden hem de odamdan uzak tutmaya çalışıyorum, inşallah hiç kullanmak mecburiyetinde kalmam. Bize otelde hâlâ deve yedirmeye çalışıyorlar. Ben de ikram edilen hiçbir et türünü yemeyerek onları kandırıyorum.

Cuma

Bu sabah kocaman bir pazar kuruldu, pazarda her şey vardı, ortalıkta develer dolaşıyordu. Cerba'da gördüğümüz pazar gibiydi. Senin

Arap kıyafetleri içinde ne kadar şapşal görüldüğünü hatırlıyorum, bir de kadınların kara kara yüzlerine ne kadar büyük bir ilgiyle baktığını. Bu köydeki köylülerin hepsi şişman, yüzleri pembe pembe. Hiçbirini sevedim; ama buraya çöl delikanlıları da geliyor ve bazıları çok yakışıklı. Bana gönderdiğin kitaplardan bazılarını okudum. Sevgilim beni hep kalbinde sakla.

Simone' un

Tamanrasset, 30 Mart 1950

Uzaklardaki sevgilim,

Yarın sabah Fransa'ya uçak kalkacağını söylüyor herkes, ben de gitmeden önce sana biraz sevgi göndereyim diye acele acele yazıyorum. Uzun süredir hiç mektup gelmiyor, hatta buraya hiç mektup gelmedi. İnşallah Gao'ya gidince bir mektup gelir. Bu ıpıssız, unutulmuş, kuş uçmaz kervan geçmez yerde çok güzel vakit geçirdim. Hava çok güzel; çünkü Sahra'nın göbeğindeyiz, yükseklerde, dağların tepelerindeyiz. Her yer kara kara kayalarla, bembeyaz kumlarla dolu; manzara harika. Buradaki insanlar da çok eğlendirici. Biliyorsun hepsi önemsiz, orta sınıftan Fransızlar. Subaylar, öğretmenler, bilim adamları. Ama burada oldukları için burunları bir karış havada, bir de sinirli görürsen... Sinirle kibir bir araya gelince de ortaya çılgınlık çıkıyor. Birbirlerinden nefret ediyorlar, on yıl önce Fransız askerlerince inşa edilmiş tamamıyla yapay bir köyde yirmisi bir araya gelmişler. Palmer House'da küçük bir kafeye gittiğimden beri tanıdığım en yüzsüz yalancılar. Herkes diğerkinin yalan söylediğini biliyor; ama görürsen yeni insanlarla tanıştıklarında nasıl da mutlu oluyorlar. Kilometrelerce uzakta duyduğumuz bir hikâyeyi anlatıyoruz, kimin anlattığını bile biliyorlar, kahkahalara boğuluyorlar. Sonra da kendileri başka bir hikâye anlatıyorlar. Kırk yaşındaki bilimadamlarıyla tanışsan gerçekten adamı çok seversin (yirmi yıldır buradaymış). Adam sağır, deve sırtında elli beş bin kilometre gitmiş (buradaki öbür insanları kontrol etmişler.), kâh çizilmiş, kâh taşlara oyulmuş on bin yıl öncesinden kalma resimler bulmuş, sonra da kendine küçük bir müze açmış. Bu ülke hakkında her şeyi biliyor. Ve bu ülkeyi keşfetmek, burada yaşamak öyle zor ki gerçekten yaşanmış öykülerin çoğu çok garip; ama muhteşemler. Yine de kendi hakkında hikâyeler de uydurmu-

yor değil, kaç kere susuzluktan ölmenin eşiğine geldiğini falan anlatıyor. Beni Tuareg kadınlarıyla çay içmeye davet etti. Bunlar nerede olurlarsa olsunlar hep mavi giyen, mücevherler takan fahişeler. Evli kadınlar daha uzakta, çadırların aşağısında yaşıyor. Erkekler daha da garip, kömür gözleri dışında bütün yüzlerini saklıyorlar. Araplar bu erkeklerin çok çirkin olduğunu, bu yüzden yüzlerini sakladığını söylüyor. Öğretmen hanım içlerinden bir tanesini peçesini çıkarması için çok zorladı; ama adamı görsen tecavüze uğrayan bir kadın gibi debelendi, Nuh dedi peygamber demedi. Bütün koyunları, tahılı, parayı aptal Araplardan alıyorlar; ama şimdi Fransız hükümeti bunu yasakladığı için elleri kolları bağlı hiçbir şey yapmadan oturuyorlar. Üst sınıflarda çalışmak ayıp bir şey olarak görülüyor, bütün işleri güneyden kaçırılan kölelere yaptırıyorlarmış, hâlâ da öyle. Kadınlara kur yapıp uyumaktan başka hiçbir şey yapmıyorlar. Hepsî görgülü, ölçülü, kibar insanlar. Mavi peçeleri yüzünden tenleri de iç çamaşırları da mavi görünüyor. Ne kadar çok mavi giyerlerse o kadar şık görünüyorlar. Bence bu hayat senin de çok hoşuna giderdi, bütün gün kadınlara kur yapmak, sonra da uyumak.

Bu akşam yüzbaşı bizi Sahra Tuareglerinin kralıyla kraliçesini ziyarette götürecekti. On bin kişilik tebaası olan gerçek bir kral. Bu buluşma büyük fırtınalar kopardı. Bizi krala götürmeyi bilim adamıyla yakışıklı bir teğmen istedi. Sonra da öğretmen yüzbaşmayı kışkandı, teğmenin üzerine yürüdü, kendince gitmemizi yasakladı. (Burada yüzbaşının sözü geçiyor, bir yere girilip girilemeyeceğine o karar veriyor, arabaları o denetliyor.) yani herkes bizim bu yere gitmemizi istediği için neredeyse gide-meyecektik. Neyse sonunda yüzbaşı bizi kendi arabasıyla götürdü. Ah görsen iki gün ne cümbüş yaşadık. Afrika'nın bütün bu bölümü, yani Sahra subayların denetimi altında; çünkü Avrupalılarla savaşp hepsini öldürmelerinin üzerinden çok zaman geçmedi daha. Subaylar yerlilere kötü davranmıyor, zaten ülke öyle fakir ki sömürülecek bir yanı da yok. Peki şimdi nereye gideceğim. AOF'de durum daha farklıymış; ama daha da berbatmış. Yönetimde sivil hükümet varmış; ama herkes zavallı zencileri köle gibi çalıştırarak para kazanmaya çalışıyormuş.

Gelecek mektubumda daha başka dünya harikaları anlatacağım, şimdilik sadece tükenmemekte ayak direyen aşkımın harikasıyla yetin.

Simone'un

Birtanem, aşkım,

Postayı götürecek uçak yoktu hiç, o yüzden sana kutu kutu Afrika-lı sevgi göndermeden önce bir hafta bekledim. Bu çok ateşli bir sevgi canım. Gao'yu bir görsen artık Medenine bile sıcak gelmez.

Son mektubumda Tuareg kralını görmeye gideceğimizi yazmıştım. Tamanrasset'nin bütün "önemli" insanları da bizimle geldi. Öğretmen, karısı, bilim adamı (İki kere evlenip boşanmış, şu anda yalnız.) Sartre ve ben gittik. Yanımızda şekerle çay götürdük, kral küçük hediyeler-den hoşlanıyormuş. Ayın aydınlattığı harika bir akşamdı. Çölün ortasındaki yapayalnız kampı görmek de harikaydı. Yol falan yok, araba kumların üzerinde dümdüz kayıp gidiyor. Çadır kaliteli deriden yapılmış, hem geniş hem temiz, etrafına otlardan alçak bir duvar örmüşler. Dışarıda ateşin etrafında yemek yiyip çay içtik. Kadının teki kemana benzer tek telli bir aletle bir şeyler çaldı, pek güzel değildi. Bilim adamı birden ayağa kalkıp ateşin ortasına bir mum koydu, birer mumu da iki iri yarı Tuareg'in ellerine tutuşturup fotoğraf çekmeye başladı. Her yer apaydınlık olmuştu.

Güzel, havadar, serin Tamanrasset'de birkaç gün geçirdikten sonra nihayet bir şeyler olmaya başladı. Birincisi, geçen gece varoluşçuluğun ne olduğunu öğrenmek isteyen iki tatlı kamyon şoförüyle ölesiye içki içtim. Sırf onlara cevap vermek için içtim, gece geç vakitlere dek şakalaşıp durduk. Çok cesur şakalardı, Sahra'da yıkık dökük bir otel işleten bir homoseksüelin şakasını yaptıklarını hatırlıyorum, bütün kamyon şoförleriyle yatmak istiyormuş. Tam yatağıma girmiş uyumak üzereydim, kapı açıldı. Otelin sahibiymiş. Herhalde içkiden ve konuşmalarımızdan fazla uyarılmış olacak ki, "burada tatlı tatlı konuşmaya devam ederiz diye geldim," dedi. Öfkeden deliye döndüm, onu cehennemin dibine gönderdim. Sabahleyin bir de kalkmış bana portakal getiriyor, karısına söylemeyeyim yaptıklarını diye. Sabah beşte küçük bir uçakla ayrıldım Tamanrasset'den. Sahra'dan uzaklara doğru çok güzel bir yolculuk yaptım. Uzaklaştıkça yavaş yavaş otlar görünmeye başladı, en sonunda bir inek bile gördüm. Nijer'e varmak, inekleri, kuşları, zencileri, pembe kumları, çarşaf gibi, gri denizi görmek harikaydı. Tekrar su! Ama son-

ra otele varınca canımız sıkıldı. Hava o kadar sıcak ki uçak dışında herhangi bir şeyle yolculuk etmenin imkânı yok. Kışın gemiyle yolculuk ediliyormuş; ama şu anda sular çekilmiş. Pazarda Tuareglerden tut da her çeşitten zenci var. Enfes giysileri içinde ya da çıplak zenci kızlar çok ilginçler. Niger kıyıları da harika, küçük küçük kayıklar, evler var kıyıda. Erkekler nehri yürüyerek geçiyorlar, nehirde çıplak kızlarla oğlanlar yıkanıyor, herkes çamaşır yıkıyor ya da yemek pişiriyor. Ama bence burada üç gün geçirmek yeter de artar bile. Zavallı Sartre geldiğimiz ikinci günü o kadar çok ateşlendi ki çaresiz yataktan hiç çıkmadı. Burada herkes kinin çiğniyor, biz de öyle. Başımda sömürgelerden aldığım beyaz bir başlık var, gözümde de kara gözlükler. Sartre ertesi gün de çok yorgundu, yine yataktan çıkmadı. Haftada bir kalkan tek uçağı da kaçırdık. Gelecek cumaya kadar beklemek zorunda kaldık. Koca bir hafta demek bu. Bir düşünsene cayır cayır yanan Medenine’de dokuz gün geçirmek! Herkes dışarıda, teraslarda uyuyor. Rüzgâr soğuk esip de küçük bir kayıkmışçasına yatakları sallayınca herkes bayram ediyor. Sabah beşte gün ışıyor, biraz yürüyüp çalışmak için günün en güzel saati. Saat dokuz oldu mu biraz serinlik, biraz gölge bulmak için odana gitmek zorundasın, sonra daha da sıcak oluyor, zaten öğle olmadan uyuyakalıyorsun. Uyanınca biraz çalışmayı deniyorum; ama çok zor; çünkü akşam dokuza, ona kadar hava soğumuyor. Tek iyi nokta hava nemli değil. Marakeş’teki gibi yapış yapış terlemiyorsun. Sıcak rüzgâr kumu kaldırıp odalarımıza, yataklarımıza, dolapların içine kadar taşıyor. Burada yaşamak çok zor. Beyazlar burada olmaktan nefret ediyor, zencilerden nefret ediyorlar, zenciler de onlardan nefret ediyor. Otelde tanıştığım doktor bana gerçekten yaşanmış, tuhaf hikâyeler anlattı. Varlıklı adamlar karılarını ellerinden geldiğince şişmanlatmaya çalışıyorlarmış, iki yüz elli kiloluk bir kadın tanıyormuş doktor. Kadın sürekli gülmekten başka hiçbir şey yapamıyormuş. Kocasını öyle çok seviyormuş ki sürekli onunla sevişmek istiyormuş, kadını uygun bir şekilde durdurabilmek için dört köle gerekiyormuş. Ne hikâye ama? Başka bir kadın da fil hastalığına tutulmuş, bir göğsü yirmi sekiz kilo geliyormuş, doktor kadının göğüslerini almış. Ben çok ağır olduğum için cinsel organını önüne taktığı bir şeyde taşıyan genç bir erkeğin fotoğrafını kendi gözlerimle gördüm. Onunkini de almış doktor. Adam sonra çok normal bir hayat sürmüş, çocukları olmuş. Pes doğrusu! Bir de burada

çok fazla cüzamlı varmış, sadece kasabada elli vaka görülmüş. Frengi hastalığından söz etmiyorum bile. Ne ilginç bir ülke. Evet kurak, yaşanması zor bir ülke. Evler kerpiçten yapılmış, kurumak üzere olan tek tük ağaçlar var etrafta, her yer kumla kaplı. Ama dünyanın en güzel, en küçük kuşları burada. Rengârenk, birer canlı mücevher hepsi de. Küçük, tatlı bengaliler var, jandarma dedikleri küçük sarı kuşlar var. Jandarma ne alemde? Wabansia nasıl? Wabansia'daki fasulyem nasıl? Christine göl yanında bir kulübe kiraladı mı? Sana yirmi kiloluk göğüslerle gelsem, cüzamdan burnum alınmış olsa yine de kabul eder misin beni? Ghardaia'dan ayrıldığımdan beri hiç mektup almadım. Lütfen bundan sonra Fas'a, Kazablanka'ya yazdığın mektupları poste restanteye gönderir misin? Orada kız kardeşimde kalacağım. Ah keşke bir mektup gelse. Canım sen bu kadar uzaktayken seni böyle bir sevgiyle düşünmek ne zor bilsen! Beni tek avutan üç aya kalmadan bütün çektiğim acıların karşılığını alacağımı, seni yakından sevebileceğimi bilmek. Sevgini bana sakla. Seni öyle seviyorum ki.

Simone'un

Bamako, 17 Nisan 1950, Pazartesi

Birtanem,

Burası büyük kırmızı çiçekleri, kocaman yemyeşil ağaçları, insanı bütün gün terleten nemli sıcağıyla tıpkı Yucatan gibi bir yer. Aslında birçok yönden cehennem gibi bir yer burası. Buna geçen hafta içinde karar verdim diyebilirim. Gao da çok sıcaktı; ama orada kuru bir sıcak olduğundan insanı terletmiyordu, bu yüzden zevkle çalışabiliyor, hem de geceleri serin gökyüzünün altında uyumaktan büyük zevk alıyordum. Son günlere doğru bir iki kişi arabalarıyla çevreyi gezdirmeyi teklif etti. Böylece ot ve çöpten yapılmış yuvarlak barakalı köyleri görebildik. İnsanlar istedikleri zaman bu evleri taşıyabiliyorlar, örneğin nehir taşıp da suları yatağından çevreye yayıldığı zaman. Ayrıca karınca dediğimiz şu korkunç böceklerin yaptığı bu küçük kulübeler kadar büyük çamur evler var ki onlar da eski büyük pastalara benzeyen gerçek binalar. Niger kıyısında bunlardan o kadar çok var ki... Bu gezintinin en güzel yanı ise kocaman yuvarlak alev alev bir güneş sakini ve gri gökyüzünde usul usul batarken ve kıyıda zenciler balık tutarken kü-

çük bir kayıkla gezinmekti.

Sonra Cuma günü Bobo-Diulasso'ya uçtum. Benim o hasta halimi görmek eminim çok hoşuna giderdi, neredeyse uçakta içtiğim kahveyi kusacaktım. Bobo yerlilerin hâlâ birbirlerini yediği, küçük çocuklara zehirli bir boruyla insanların nasıl öldürüleceğinin öğretildiği, evlenecek yaşa geldiklerinde kızlar cinsel organlarının bir bölümünün kesildiği vahşi bir ülke. Bütün kadınlar çıırılçıplak, kafaları kazınmış bir halde çalışıyordu, yaşlı olanları ise, derilerine fildişinden mücevherler takmışlardı. Ama bir fırsat tanınırsa küçük çocuklar bir sürü şeyi kolayca öğrenebiliyor, bisiklet sürmeyi, araba kullanmayı, okumayı, yazmayı ve siyaseti örneğin. Bir yönden kızılderililerden çok daha saldırganlar; ama bir yönden de çok daha yetenekliler. Bobo'da bir sürü eski, kirli köy var, leş gibi kokuyorlar; ama inan görülmeye değer. Her yerde çok güzel giyinmiş, mücevherler içinde, saçları yapılmış zenci kızlar çıkıyor karşına; rengârenk kıyafetleri zaman zaman omuzları, zaman zamansa bütün göğüslerini açıkta bırakıyor. Şehirde o kadar çok aslan var ki onları zehirlemek zorunda kalıyorlar; ama önemli beyazlar evlerinde küçük aslanlar besliyorlar.

Şu anda sana neredeyse bir Avrupa şehri sayılan Bamako'dan yazıyorum; burada sadece iki yüz Avrupalı yaşıyor; ama zenciler öyle Avrupalı bir yaşam sürüyor ki kasabanın pek ilginç bir yönü kalmamış. Ama yine de tuhaf insanlara rastlayabiliyorsun, dün sadece bunu hak eden önemli insanlara verilen Légion d'Honneur kurdelesini takan yaşlı uzun bir zenciyle tanıştım. Bu adam ülkeyle ilgili etnografik raporlar yazıyormuş, Ayrıca kırk yıldır öğretmenlik yapıyormuş. Bir zamanlar ormanın içindeki küçük bir köyde yaşayan bir çocukmuş. Sonra İngilizler gelip köyü yakmaya başlayınca kadınlarla çocuklar kaçmışlar, Fransızlar da çocukları rehin almışlar. Bir subay öğretmiş ona Fransızca'yı, bu öksüz çocuk anne babasının katilleri tarafından büyütülmüş, onlara minnettar olmasına rağmen nefret de ediyor bence. Küçük köyünde kalıp vahşi hayvanları öldürmekten başka hiçbir şey öğrenmemeliydi bence. Bu sabah çok sinirlendim; bir köyü görmek için her şeyi hazırlamış ve bir taksi çağırmıştım; ama taksi gelmedi. Burada zencilere sinirlenmeden yaşamak imkânsız galiba, zaten görgülü bir beyaz da burada yaşamaz herhalde. Burada gördüğüm beyazların hepsi de korkunç insanlar, hepsi de şu köle ticaretiyle uğraşanlardan; çoğu güçlü komünist par-

tiden korkuyor, buradaki zenciler ise artık incitilmek istemiyorlar. Burada siyaset çok tehlikeli ve tutkulu bir oyun gibi.⁽¹⁷⁴⁾ Wabansia'da bütün bir gece verandada oturup konuştuğundan sonra, cüzam hakkında daha çok şey öğrenmek istedim; cüzamlıların kaldığı bir köyü ziyaret ettim. Aslında bir hastaneymiş, hastalar küçük ot kulübelerinde bütün bir aileyle birlikte yaşıyorlar. Çok, çok hasta olanlar büyük ortak bir odada yataklarda yatıyorlar; ama diğerleri kendilerine verilen bir miktar ilaçla tıpkı diğer normal insanlar gibi bir yaşam sürüyorlar. Doktor cüzamı çok iyi tedavi etmeye başladıklarını söylüyor; bana hastaların tedaviden önceki ve sonraki hallerini gösteren çok ilginç fotoğraflar gösterdi, gerçekten muhteşem; ama hastalığın tam anlamıyla iyileştiğinden hiçbir zaman emin olamıyorlar. AOF'de iki yüz bin, Bamako'da da sessiz sakin bir yaşam süren binlerce cüzamlı var, düşüncesi bile korkunç. Bana hastalardan bazılarını gösterdi. İnan onları görmemek daha iyi. Katledilmiş bir domuza bakmayı bile bu insanları görmeye yeğlerim.

Bamako'nun çok daha güzel bir yönü ise Kızılderili pazarlarından bile daha güzel olan pazardı. Zenci kadınlar çok daha neşeli, konuşkan ve saçlarına taktıkları süslerle, altın takılarıyla da çok güzel görünüyorlar. La Bûcherie genelevi için bir sürü ufak tefek şey aldım: kahverengi kemerleri içindeki büyük devesi yumurtaları, tuhaf deri çantalar ve bir sürü başka şey. Bir başka korkunç şey daha: burada mahkûmlar aslanlar ve yılanlar için bir hayvanat bahçesi yapıyorlar, hepsi de yüzleri asık çırılçıplak çalışan, vücutları ve bedenleri yara izleriyle dolu tuhaf adamlar. İçlerinden bazıları sadece hırsızlar, soyguncular ve sıradan katiller; ama çoğu da dini suçlar ve dini cinayetler yüzünden mahkûm edilmiş. Yakalandıkları zaman çok kötü cezalandırıldıkları halde hâlâ böyle suçlar işliyorlar. Küçük çocukları yakalarlarsa timsahlara yem olarak veriyorlar, yaşlıları ise zehirleyip yiyorlar. Buradaki köylerin çoğu beyaz adamın ayak bile basmadığı, çalılar arasında kaybolup gitmiş yerler.

Dakar, Pazar

Ah korkunç, vahşi Afrika. Nihayet Dakar gibi gerçek bir şehre gelmek çok güzeldi; ama burası da her ne kadar güneydeki kadar olmasa da tıpkı Amerika'daki gibi ayrımcı, yarı beyaz yarı siyah bir yer. Sürekli insanı terleten bir cehennem olan Bamako'dan sonra yeniden de-

nizi görmek (burası Atlas okyanusunun kıyısında), serin bir rüzgâr hissetmek, bir battaniyenin altında uyumak ne kadar da güzel. İki gün içinde Kazablanka'ya uçacağım. Oraya varınca senden bir mektup almayı umuyorum, bunu öyle çok istiyorum ki. Senin hakkında hiçbir şey bilmemekten, kötü rüyalar görmekten nefret ediyorum. Sartre Kazablanka'dan Paris'e dönecek. Küçük bir seyahat için Fez'e yalnız gitmeyi düşünüyorum, orada seni hatırlamak, seni beklemek istiyorum. Bekliyorum, canım, Michigan Gölü'nü, Wabansia'daki yatağı, kollarını bekliyorum.

Seninle hemen hemen aynı zamanlarda Şikago'da Komünist Parti'nin üyesi olan Alexander Sexton'ın *Big Cursing* kitabını biliyor musun? Gerçekten iyi bir kitap. Bu kitap hakkında senin de ne düşündüğünü bilmek istiyorum; aslında seninle ilgili bilmek istediğim daha o kadar çok şey var ki her şeyini sevdiğim aşkım. Terlesem de üşüsem de ben Nelson'ımı seviyorum, seviyorum, seviyorum.

Simone'un

Kazablanka, 3 Mayıs 1950, Çarşamba

Nelson, aşkım,

Nihayet bir aydan fazla süren bir sukûnetten sonra 26 Nisan tarihli Şikago mektubunu aldım. O komik mektupların muhtemelen Sahara'nın bir yerinde kaybolup gitti; belki de iki zenci birbirlerini yerken oturup mektuplarına gülüyorlardır. Yani her ne kadar her zamanki kadar meşgul ve aptal olsan da yaşıyorsun; ama yine de hakkında çok şey öğrenemedim. Söyle bakalım, Bost, Sartre ve Beauvoir tarafından çok güzel çevrilip Guyonnet adıyla yayımlanan Nelson Algren'in romanının yer aldığı *Les Temps modernes*'in Nisan sayısını okudun mu? Sana Fransızcası gerçekten iyi ve doğru gibi geldi mi? Kulübemizi kiradın mı? New York'ta smokin giyinip de ne yaptın?

Aslında Fez'e duygusal bir yolculuk yapmak hiç de iyi bir fikir değildi. Eğer bir iki mektup almış olsaydım güzel bir yolculuk olabilirdi; ama öyle bir yolculuk sadece kalbimi kırdı. Çok sevdiğimiz, birlikte çok mutlu anlar yaşadığımız o küçük sokaklarda yapayalnız dolaştım, seni öyle çok özledim ki, hiçbir şeyden bir tat alamadım, içimden hep deli gibi ağlamak geldi. Neyse şimdi çok daha iyiyim. Biliyor musun

Fas'ta sırf siz Amerikalıların teneke tavalarınız yüzünden çanak çömlekler yok olup gidiyor? Araplar bu tavaları kendi güzel çömleklerinden daha çok seviyorlar.

Sonra kız kardeşimle eniştemi görmek için Kazablanka'ya geldim. Hiç de neşeli görünmüyorlar; çünkü işleri kötü gidiyormuş. Şu eniştem gerçekten de şansız adam, hangi işe el atsa sonu hüsrana oluyor, hayır hayır, bunun sebebi o değil, öyle oluveriyor işte. Bu yüzden muhtemelen parasız pulsuz, işsiz güçsüz Fransa'ya geri dönecekler. Tabii ki bütün bunlar bana çok sıkıcı geldi, sadece La Bûcherie genelevimde olmak istedim ben. Eğer hâlâ istiyorsan iki ay içinde beni gerçekten öpebileceksin, biliyorum göz açıp kapayıncaya kadar geçip gidecek bu iki ay. İşte bu yüzden mutlu bir aşk gönderiyorum sana, bir sürü hem de, al hepsi senin olsun.

Simone'un

Paris, 8 Mayıs 1950

Sevgilim, birtanem, aşkım,

Kazablanka'da bir, Paris'te de iki uzun mektup daha aldım senden, böylece hepsi üç etti! Sen varya gerçekten "hoş bir adam"sın. Bayan Roosevelt Waldorf-Astoria'da seni öptüğü için çok gurur duydum; ama karşılaştığımız zaman sakın bir smokin giyiyor olma, yoksa anında uçağa atlayıp geri dönerim. Neye benzemişsin biliyor musun? O muhteşem fotoğraflarını gördüğümüzde Sartre, Bost ve ben, hepimiz Harold Lloyd'a⁽¹⁷⁵⁾ benzediğin hissine kapıldık. Küçük mahzeninde uzak, silik, asık bir suratla oturan, sonbaharda Şikago sokaklarında tıpkı kalbimdeki gibi gezinen bu adamla tanışmak istiyorum. Canım galiba çok işin var, bu da insanın hayatını değiştiriyor öyle değil mi? Daha La Bûcherie'ye başında şapkanla gelişin bundan bir yıl önceydi.

Ailemizin sonu eskisinden de iyi olacak gibi görünüyor: kızkardeşimle eniştem bana iyi davranmaya çalıştılar, Rabat ve Marakeş'e motor gezisine götürdüler beni; buraları baharda daha da güzel oluyor inan; uzaklardaki dağların tepeleri yağın kardan bembeyaz olmuş; ama caddeler, bahçeler dolup taşıyor kucak kucak çiçekle.

Gece uçaqla Paris'e döndüm. Neden bu kadar çok korktum hiç bilmiyorum, yol boyunca sürekli olarak Nelson'ı bir kez daha öpmeden

ölmek istemiyorum, istemiyorum işte diye düşündüm. Neyse ki bir şey olmadı da ölmedim. Paris çok güzel. Neden Paris'te yaşama şansı olan insanlar başka ülkelere giderler bilmem ki? Söylesine nedir akıllarındaki? Güzel yemek, güzel bir hava, hoş beyaz medeni insanlar var, otobüs yok uçak yok, çalışmaktan ve aylak aylak gzmekten başka yapacak bir şey yok. Elinde olduğu halde burada kalmamam için aptal olman gerekir. Sartre ve Bost'la buluştum, Saint-Germain-des-Prés'ye de ayak basar basmaz birisiyle röportaj yaptım, resimlerim de çekildi. Hiçbir şey değişmemiş, sanki hiç gitmemiş gibiyim. Ayrıca bunca zenci, çıplak kadınla peçeli insan görmek beni de hiç değiştirmemiş; evet yine her zamanki kadar aptalım, seni canımdan da çok seviyorum hâlâ. Sana olan aşkıma hiç şu son günlerdeki kadar yoğun hissetmemiştim, mektuplarını bu kadar özlemle bekledikten sonra onları alınca bu kadar mutlu olmamın da payı var tabi. Nelson, Nelson, Nelson, Nelson, az kaldı, çok az kaldı. Çok yakında o sıcak sevgi dolu kollarında uyuyacağım. Kollarını istiyorum, omuzlarını, dudaklarını, her şeyini istiyorum. Âşığım sana.

Simone'un

10 Mayıs 1950

Nelson, aşkım,

Bu bir aşk mektubu olacak. Biliyorsun nasıl çok fazla telgraf göndermiyorsam çok fazla da aşk mektubu göndermiyorum; çünkü pek sevmediğini biliyorum. Ama geçen sene ben Amalfi'ye gitmek istediğimde ne kadar şeker davrandığını da hatırlıyorum. "Ne olur benim hatırım için gidelim," dediğimde o gönüllü gönülsüz tatlı gülümsemelerle, "Peki, öyle yapalım" deyişini hatırlıyorum. İşte yine kendi hatırım için bir aşk mektubu yazıyorum sana. Seni öyle çok seviyorum ki söylemeden duramıyorum bunu. Neden sevdiğim adam için aptal ve duygusal olmayı göze almayayım ki? Bilmiyorum belki sebep Mayıs'ın onu olması, belki tıpkı eskiden olduğu gibi Paris'teki bahar, belki küçük sincap resmi, kimbilir belki de mektupların. Hani çok yağmurlu havalarda senin kollarında deliye dönerdim de sen, "ne kadar da perişan görünüyorsun!" derdin ya aynı öyle hissediyorum şimdi de. Ah Nelson! Bugün de senin beni bırakıp gittiğin o 10 Eylül günündeki gi-

bi ağlıyorum. Mutluluktan mı acıdan mı, iki ay veya altı hafta hiç fark etmez her geçen gün bana daha da çok yaklaştığından mı yoksa hâlâ çok uzakta olduğundan mı bilmiyorum. Ama bu gece sanki sabaha ölecekmişim gibi sana sevdiğimi söylemek benim için ne kadar önemli anlatamam. Senin de bunu hissedebildiğini biliyorum; ama kafan bu yüzden karmakarışık olmuyormuş, yüreğinle kafan hep huzurlu hep sakinmiş gibi davranıyorsun. Evet çok aptalca ve komik davrandığımı biliyorum; her ne kadar seni bu kadar sevmem için geçerli bir sebep bulamasan da seviyorum seni. Hatırlar mısın, sana, "Sana çok saygı duyuyorum!" dediğimde ne kadar da şaşırmıştın. Ama doğrudu bu, hâlâ da öyle. Bu gece birdenbire sanki hiç istenmeyen vahşi bir dalga gibi senin kim olduğun düşüncesi sardı yüreğimi. Sakın bana Bayan Roosevelt'in, yayıncının ya da menajerinin bunun cevabını bildiğini söyleme, benden başka kimse bilemez bunu. Her ne kadar sen bile bunu bilmesen de; çünkü bilseydin korkunç bir gurura kapılırdın; bu dünyada gerçekten sen olabildiğin tek yer benim. Ama ben böyle olduğunu hep biliyordum. Seni sevmek öyle güzel ki Nelson. Bırak aptalca davranayım; sana, "Teşekkürler" demek istiyorum.

Neyse artık bu saçmalığa bir son vereceğim. Artık senden bu kadar uzaktayken ağlamanın hiç faydası yok. Lütfen Nelson seni ne kadar çok sevdiğimi hissetmeye ve anlamaya çalış. Ne olduğu mühim değil seni mutlu edecek ve güldürecek bir şey, herhangi bir şey vermek istiyorum sana. Bunu bilmeni, gerçekten bilmeni istiyorum. Kalbimde ne kadar güzel, muhteşem bir yerin olduğunu bilip bunun tadını çıkarmamı istiyorum canım. Sen mutluluk ve aşk verdin, hayatı ve gençliği sundun bana. Sana bunun için teşekkür edebilmek için daha on bin yıl boyunca mutlu, sevecen, şirin, genç olacağım, bunun için yaşayacağım. İşte burada uzaklardaki bu odamda ağlayabilirim her an; ama sana böylesi bir sıcaklık vermek isterken kollarım buz kesilirdi. Senin kollarında bayılmama daha çok zaman var. Biliyorsun, kimse seni benim kadar sevmedi, sevemez de. Ah, tanrım! Kendimi nasıl da rezil ettim. Bu sana yazdığım en aptal mektuptu herhalde, istersen unutalım gitsin. Ama yüreğimde bir sızı var, bu gece uyuyamıyorum. Her neyse bütün bunlar aşağılayıcı şeyler değil, öyle değil mi?

Nelson, Nelson.

Simone'un

Her geçen gün bana daha da yaklaşan canım sevgilim,

Bu gece de sana gönderdiğim son aptal mektubumdaki kadar aptal ve komik durumdayım, sana aptal gibi âşığım; ama hüzünlü değil komik bir aşk benimkisi. Canım, evimizin resmini görmek öyle güzeldi ki birdenbire her şey ete kemiğe bürünüp karşıma dikildi sanki. Tabii ki hemen sahilde küçük bir evimizin olması çok, hem de çok hoşuma gider. Merak ettiğim şey şu ki haftalar boyunca hem sen hem de ben çalışacağıma göre tek bir oda bize yetecek mi? Sence de Wabansia ya da La Bûcherie'deki evlerimiz bile aylarca kalacak olsak küçük gelmez miydi? Bana öyle geliyor ki bizim iki odayla bir mutfığa ihtiyacımız var. Eğer bir masayla sandalye sığabiliyorsa bir teras ya da veranda da yeter. Eğer birimiz çalışırken diğeri uyuyabilseydi ya da ikimiz de ayrı ayrı odalarda biri diğérinin daktilo sesini duymadan çalışabilseydi güzel olurdu. Ama olsun, sahilde olmak başka bir yerde olmaktan çok daha güzel olacak. Bu yüzden bu kulübeyi tercih ediyorum, tabii ki bütün gün birbirimizin kucağında oturmak zorunda kalmayız umuduyla.

La Bûcherie genelevi çok şirin bir yer oldu. Afrika'dan satın aldığım ufak tefek her şeyi yerleştirdim. Komik resimleri (dindar Napoliten resimlerinin yanına), muhteşem eski deri çantaları, deriyle kaplanmış devekuşu yumurtalarını, çocuk oyuncaklarını, her şeyi yerleştirdim. Gerçekten güzel bir ev oldu. Gelecek yıl görebilmeni öyle çok istiyorum ki. Paris de muhteşem, öyle güneşli ve cıvıl cıvıl ki! Bu şehre geri dönmenin tek kötü yanı bütün o insanları tekrar görüp kötü haberler almak. Hiç durmadan para isteyen şu fakir, lezbiyen daktilocu kadını hatırlıyor musun? Ben Paris'ten ayrılırken göğsünde bir hastalık vardı; kanser olduğunu ve bir aya kalmadan ardında küçük babasız bir kız bırakarak öleceğini öğrendim. Onu gerçekten severim, şimdi gidip hastanede ziyaret etmem gerekecek; ama bu fikirden hiç hoşlanmıyorum. Şu çirkin kadın vardı ya geçen cumartesi neredeyse bayılacakmış; çünkü döndükten sonra ilk cumartesi onu görmeye söz vermiştim; gazete-lerde Sartre'ın geri döndüğünü okuyunca benim de dönmüş olabilece-

ğimi düşünmüş. Her zamanki saatte her zaman buluştuğumuz yere gitmiş; ama kimse gelmemiş. Gerçekten çok kötü olmuş. Bu yüzden gelecek Salı onunla buluşacağım. Olga kısa bir turneye çıkıp küçük kasabalarda oyunculuk yaptı, çok da eğlenmiş. Yeniden bir aktris olabildiği için öyle mutlu ki anlatamam. Bost'la Scipion da iyiler. Bu aralar herkes çok heyecanlı; çünkü yazı işleri müdürü Cau vardı ya, *Edebiyat nedir?* üzerine kısa bir makale yazmış. Gerçekten çok başarılı satirik bir roman; gerçekten arı, anlamsız, boş ve resmi bir edebiyat yazmak isteyen bir adamın öyküsünü anlatıyor. Önce sadece cümleler, sadece kelimeler yazıyor, hatta kelime bile değil sadece harfler yazıyor, hatta sonunda adam harf bile değil de çocuklar gibi III türünden çizgiler çizmeye başlıyor. Bu konuda aptalca sorular sorup komik cevaplar veriyor. Kiinse Cau'nun bu kadar komik olabileceğini düşünmemişti. Kim bilir belki Guyonnet de bir gün böyle bir şeyler yapar.

Evi Temmuz'un on beşinden itibaren kiralasan iyi olur. Ben ayın onunda Şikago'da olacağım galiba, Temmuz'un ilk haftasını Ceza-yir'den Paris'e gelen Yahudi arkadaşım ile geçirmek istiyorum. Belki paramı alabilmek için de iki gün New York'ta kalmam gerekebilir, kısa bir süre de Wabansia'da kalmak istiyorum. Hadi ayın on beşi diyelim de kesin olsun. Üç ayımızın hepsini kulübede mi geçirelim? Yoksa iki ayını orada geçirelim de son bir ayını çok da uzak olmayan; ama muhteşem güzellikteki Haiti ve Küba'da mı geçirelim? Sen karar ver. Benim tek istediğim şey sensin çünkü.

Nelson, yüreğim seninle dopdolmuş; her dakika aldığım her nefeste sana daha da yaklaşıyorum. Benim senden başka hiçbir amacım, hiçbir özlemim, hiçbir umudum ya da dileğim yok. Kendine güzel bir mayo al, ben de alacağım, böylece tıpkı Ischia'daki gibi üzerimizde sıcak güneş, kalbimizde aşkımızla sahilde uzanırız. Gece olduğunda da mayolarımızı bile giymeden uzanırız birbirimizin sıcaklığında. Bir daha böyle mutlu olmak neredeyse imkânsızmış gibi geliyor, sanki bir insan yaşamı için bu çok fazla gibi. Ama yine de gerçekleşecek bu biliyorum. Artık yatıyorum Nelson, senin kollarında uykuya dalacağım.

Simone'un

Sana *Flair* dergisinin Paris'i anlatan sayısını gönderiyorum. Dikkatli bak, çok tanıdık göreceksin. Yazdığım şeyler çok kötü biliyorum; ama

benim de viski almak için üç yüz dolara ihtiyacım vardı.

Ayın on dokuzunda Algren bu mektuplara kısa, son derece alaycı bir notla cevap verdi, bir şeyler değişmiş gibiydi.

21 Mayıs 1950, Pazar

Tatlım benim,

Yine fırtınalı bir gün. Kadınlar beyaz bahar elbiseseleri ve ayakka-bıları içinde aşağı yukarı gezinirken birdenbire yağmur bastırıyor; o yüzden evimde oturup sevdiğim adama mektup yazdığım için kendimi daha iyi hissediyorum. Sana söyleyecek küçük ama güzel bir şeyim var. Birincisi *Never Come Morning*'in çevirisi yakında yayımlanacak. İkincisi ve daha da önemlisi Queneau sonunda *Golden Arm*'ın çevirisi için dâhi bir çevirmen bulmayı başardı. Tamam Farrel'in çevirmeni ol-ması bir şeyi değiştirmez; ama herkes çok iyi olduğunu söylüyor. Öy-leyse ona ve Frankie Machine'e mutluluklar!

Paskalya günü Notre-Dame'da yılın en önemli ayini sırasında, ka-tedral bir sürü piskoposla doluyken kürsüye çıkıp yüksek sesle Tanrı-nın var olmadığını söyleyen genç isyankâr keşişin yaptığı harika işi duydun mu? Korkunç bir skandal oldu. Adam, adı Murre, bir psikiyat-ris tarafından muayene edilmiş, doktor adamın bir tür "Sartre hastalı-ğı"na yakalandığını söyleyerek akıl hastanesine göndermiş. Ama asıl doktorun verdiği rapor öyle tuhaftı ki bir anda keşiş unutuluverdi, her-kes asıl onun değil de doktorun akıl hastanesine gitmesi gerektiğini söyledi. Bütün gazetelerde bu haber vardı; Fransız yazarlarının birço-ğu bu olayın ne kadar korkunç ya da güzel olduğunu yazdı. Genç ate-ist keşiş ise büyük bir gazetede hayat hikâyesini yayımlatıp bir sürü para kazanıyor. Bu adam gerçekten edebiyatın ne olduğunu biliyor.

Boris Vian'ın Amerikalıların Normandiya'ya yaptığı çıkartmayı anlattığı kısa oyununu izledim. Oyun Amerikalı, Fransız ve Alman as-kerlerini hepsini birden satirik bir dille eleştirip ağzına geleni sert bir dille söylüyor. Savaşın sonunda sahnelenseydi ufak çaplı bir skandal yarattırdı; ama şimdi kimse umursamıyor aslında. Eh çok olmasa da bi-raz komik sayılır, yani büyük bir başarı değil. Onun ahlaksızlık yüzün-den mahkemeye verildiğini ve kınandığını söylemiş miydim? Hapse

girmedi; ama namus için para cezası ödemek zorunda kaldı.

Bu yıl da Paris'te en az geçen yılki kadar turist var; ama ben onları pek görmüyorum. O zamanlar sabahtan akşama kadar, hatta gece boyunca da İngilizce konuşuyordum, şimdiyse neden böyle yaptığımı hiç anlayamıyorum. Geçen yılki Amerikalı turistler daha mı ilginçti acaba? Arkadaşlarımın çoğunu görüyorum: Queneau, Bost, Genet ve diğerleri, hepsi de yaşamaya, çalışmaya devam ediyor, hepsi nasılsa öyle. Artık kimseyi çok fazla önemsemiyorum, şimdiden burada yokum ben. Gerçekten. Bir yarım çoktan Michigan Gölü'nde, diğer yarım ise ona kavuşmak için can atıyor. Hoşça kal benim tatlı sevgilim. Bu arada hangi evi seçtin? Aslında bana sıcacık kalbinde bir yer ayırdığın sürece hiç fark etmez. Seni her şeyimle istiyorum. Her gece senin kollarında uyuyorum.

Simone'un

23 Mayıs 1950, Çarşamba

Benim vahşi sevgilim,

Artık bir evimiz olduğu için, o kulübeyi tercih ettiğin için çok mutluyum. Öyle yapmanı ummuştum. Medenine, Guetamala ya da Küba'ya gitmemiz de o kadar önemli değil; evde oturmak, yüzmek, çalışmak ve önceden hiç yapamadığım bir şeyi yapmak yani seni çalışırken seyretmek çok zevkli olacak. Gerçekten çalışacak mısın? Çalışabileceğinden emin misin? Şimdi sana bir sorum var, lütfen bana cevap ver:

Evimiz tam olarak nasıl? Bana küçük bir haritasını çizebilir misin? Çevredeki arazi nasıl? Sahil nasıl? Su tuzlu mu? Çevremizde yaşayan ve yüzen bir sürü insan olacak mı yoksa oldukça sessiz sakin bir yer mi? Yemekleri kim pişirecek? Senin smokin giyeceğin akşamlar için kaç tane gece elbisesi getirmem gerek? Mücevher mi yoksa inci bir kolye mi alayım? Lütfen bana haftalar, aylar boyunca iğrenç bir vahşiyle nasıl bir yaşam süreceğimi genel olarak anlatmaya çalış. Doğruyu söylemek gerekirse eşitliğin sadece bir mit olduğuna bütün kalbimle inanıyorum. Hiçbir zaman ciddi olarak senin bana eşit olduğunu düşünmedim; sadece kibarlık olsun diye öyle söyledim. Ama yine de seninle olacağım bütün yaz boyunca senin de benimle olacağını; sen

mutlu olduğunda benim de olacağımı, ne zaman sen benimle sevişirsen benim de seninle sevişeceğimi tahmin ediyorum. Bu eşitlik değildir de nedir? Yoksa birimiz diğeriyle öbüründen daha çok mu sevişecek?

Ellen Wright'la güzel bir öğle yemeği yedim. Dick hâlâ Güney Amerika'da, yakında gideli on ay olacak. Kimse bu kadar uzun zamanda film çekmez; ama o çok iyi bir film olacağını söylüyor. Ellen'ın gönderdiği çok komik bir iki fotoğrafını gördüm de saçlarını uzatmış, neredeyse beş altı kilo almış, fotoğrafı yarı çıplak bir halde bir pamuk tarlasında çekirmiş, gerçekten vahşilere benzemiş. Ellen artık hayatında başka bir erkek daha istiyor; ama buna da cesaret edemiyor. On aylık bir yalnızlığın bir kadın için çok fazla olduğunu söylüyor. Erkeğime kavuşacağımı bildiğim sürece buna katlanabilirim.

Lisa'nın kocası Pagliero Saint-Germain-des-Prés'yle ilgili harika bir film çekmiş, onu izledim. Saint-Germain-des-Prés'de yaşayanlardan başka kim böyle bir filmle ilgilenir bilmiyorum; ama eminim senin de ilgini çekerd. Seslendirmesini Queneau yaptı, filmde her şey burada gördüğün gibi; eski moda 1900 şarkılarıyla "Saint Yves", sanki Napolyon hâlâ yaşıyormuş gibi giyinen deli adam, Boris Vian, Scipion, Sartre, bir de ben varım filmde. Torunlarımızın torunları için böyle bir şeyi saklamalıyız. Pagliero Roma'daki bir son geceyi anlatan çok güzel bir film daha çekti. Şu sıralar Kraliçe Juliana Paris'te, bu yüzden müthiş bir kargaşa yaşanıyor; her yer bayraklarla süslü. Ama Kraliçe Juliana-o kadar da önemli değil. Ayrıca tam bir Amerika istilasına uğradık, her yer patlamış mısır ve Coca-Cola kaynıyor. O pis içeceklerinizi kendinize saklayamıyor musunuz? Ne büyük bir utançtır ki Sartre bile cola'yı çok seviyor ve içiyor, bu yüzden sürekli onunla tartışıyorum. Geçen hafta Guetamala'dan ve Fransa'nın güneyinden aldığım bir sürü şeyi temizlikçiye verdim, sen de çoğunu biliyorsun. Temizlikçi ne kadar güzel temizlendiklerini herkes görsün diye onları vitrine koymuş. Amerikalı bir grup dükkâna girip bunları satın almak istemiş. Temizlikçi de: "Onlar satılık değil," demiş. Bir pazarlık yapabilmek için benim ismini sormuşlar. O bildik mücadeleyi yaşadık, bir Fransız olan herhangi bir şeyin satılık olmadığını hiçbir zaman anlayamayacaklar.

Herkes yaptığı muhteşem çeviri nedeniyle Guyonnet'ye tebrikler yağıdırıyor. O da mütevazılık göstererek. "Tek kelimesi bile benim de-

ğil," diyor. Biliyorsun bu yıl tatillerinde benden başka hiçbir şeyin olmayacağı için utanıyorum. Kızılderililer, Araplar, Scipion, chateaubriand ya da petit chablis olmayacak. Zaman zaman seviyormuş gibi yaptığın bu kemik torbası olacak sadece. Ne yazık ki hayal kırıklığına uğrayacaksın. Geçen yıl bana çok mutlu olduğunu söylemiştin, öyle olduğunu biliyordum da; ama nasıl olacak da seni Paris'teki kadar, ya da Medenine'de develerin ettiği kadar mutlu edeceğim ben şimdi? Bana bu konuda yardımcı olması için ne getirebilirim yanımda?

Eşitlikten bahsetmişken, SSCB hakkında kötü; ama bir o kadar da komik bir kitap yazan George Orwell'in şu şakasını biliyor musun? Büyük Devrim'den sonra hayvanlar cumhuriyeti şu karara varmış: "Bütün hayvanlar eşittir; ama bazı hayvanlar diğerlerinden daha çok eşittir." Biz de şöyle bir anlaşılmaya varabiliriz: Biz de eşidiz; ama ben senden biraz daha çok eşitim.

Nelson zamanın sana doğru akıp gittiğini hissedebiliyorum, sana koşuyorum. Tek dileğim senin de en az benim kadar mutlu olman. Nelson, canım benim seni sevmek öyle güzel ki.

Simone'un

27 Mayıs 1950, Cumartesi

Canım sevgilim benim,

Güzel olabilecek; ama tam bir hüsrarla biten bir akşam geçirdim. Mouloudji, güzel karısı ve diğer arkadaşlar dün La Bûcherie yakınlarındaki küçük bir sokaktaki bir gece kulübünün açılışına gelmişlerdi; bütün gece çalıp söylediler, kulübün sahibi de bir arkadaşımızdı zaten. Bu yüzden hepimiz, Bost, Olga, Scipion, Lisa, Pagliero, Sartre, Boris Vian, ben ve bir sürü başka insan davetliydi. Herkes herkesi tanıyordu, işin en güzel yanı bedava gerçek viski içtik; Afrika'dan beri bir partiye gittiğim ilk akşamıydı. Ama şov gerçekten çok kötüydü; bir Şikago operasıyla Meksika parodileri vardı; çok aptalca ve sıkıcıydı; ama Mouloudji büyük beyaz şapkalı İtalyan gangster rolünde oldukça başarılıydı. Sonra çok güzel şarkılar söyledi. Ne kadar da yetenekli, ne kadar neşeli bir çocuk bu Mouloudji! Ama şovun tek iyi yanı oydu, herkes o kadar sınırlendi ki neredeyse kimse alkışlamadı. Sonra Olga hemence-

cik sarhoş oldu, tabii ki sarhoş olmasıyla da o bıkkın yüzünün ortaya çıkması bir oldu. Gerçekten yakışıklı, tek kelime etmeyen, hiç de tuzağa düşmeyecek türden biri olan İtalyalı bir sinema yönetmenine kur yapmaya başladı. Sonra da Scipion'la kız arkadaşı kavga ettiler, kız herkesi o kadar kızdırıp Scipion'u da o kadar üzüyordu ki sonunda Scipion ağlamaya başlayıp bir de üstüne kustu; Bost onunla ilgilenmek zorunda kaldı. Bense kendimi iyi hissediyordum; ama hiç eğlenceli bir şey yoktu; korkarım Mouloudji oradan çok para kazanamayacak. Bu zalimler şehri Şikago'da nasıl da zencilerden kolayca kurtuluveriyorsunuz! Tebrikler! Bu durumun Fransa'da bizleri şaşkına çevirdiğini söylemek zorundayım.

Pazar

Sana Toulouse'un çok fazla içtiğini ve üç ay önce bu yüzden tedavi gördüğünü söylemiştim. İşin aslı şu ki içmiyor artık. Dünse tıpkı eski güzel günlerdeki gibi tatlı ve komikti, aslında çoğu zaman bir canavardan farksızdır halbuki. Yaşlı adamın ölümünün tadını çıkarıyor gerçekten. Bütün ev tıpkı Chichicastenago'daki Kızılderili kilisesine benzer bir hal almış. Her yerini çiçeklerle, ipekle, sahte mücevherlerle, yirmi yıl içinde Dullin'in tiyatrosundan aldığı mobilyalarla (muhteşem giysilerle perdeler, maskelerle, bir sürü güzel heykelcik var) donatmış evin. Tuhaf ama güzel bir zevki var; evse gerçekten görülmeye değer. Her zamanki gibi tuhaf bir şekilde giyinmişti; üzerinde beyaz dantellerle süslü uzun siyah saten bir elbise, saçlarındaysa kadifeden güller vardı. Sartre'la ben yurtdışındayken kölesi Zina'yla zavallı kölenin kocasından başka kimseyi görmeden yaşamış. Bu yüzden bu akşam yemeği tam bir tören havasında geçti. Masa, çevresindeki develer, ağaçlar üzerine serpilen kumlarla tam bir Sahra vahasına benzemişti. Ayrıca bir palmiyeye benzeyen çikolatalı bir pasta, badem gözlü Araplarla kumların arasındaki bir su birikintisine benzeyen bir şeyler bile yapmışlardı! Pastaysa gerçekten çok lezzetliydi.

Artık hak ettiğin bütün aşkla, hak etmediğin aşk yığınlarını da göndererek hoşça kal diyorum sevgilim.

Simone'un

Nelson, aşkım,

Bir ay içinde nasıl konuşacağımızı düşündükçe mektup yazmak ne kadar da anlamsız geliyor. Önce evde ya da sahilde uzun süre sessizliğe büründükten sonra birden konuşmaya başlayacaksın, konuşacaksın, hiç susmamacasına konuşacaksın. Bütün o aptalca hallerini öyle iyi hatırlıyorum ki. Ama yine de bu bir ay boyunca bile o çok sevdiğim kalbimden uzak kalmak istiyorum, o nedenle bir iki mektup daha yazsam iyi olacak. Sıcak ve fırtınalı bir hava var Paris'te, tam bir yaz havası, sen de bilirsin Paris'te yaz çok güzel olur.

Şu yazı işleri müdürü vardı ya çok kötü bir olay yaşamış: ufak tefek kırmızı saçlı Cassoulet onu İspanya'ya davet etmiş. Oraya bir kez gitmiş, Franko'yla ilgili çok sert yazılar yazmış; bu nedenle İspanya'ya kabul edilmeyebilirdi; ama sahte evraklar ayarlamış ve gitmiş. Cassoulet bütün Fransız havaalanlarını inşa eden bir adamın karısı olan çok zengin bir arkadaşıyla yolculuk ediyormuş. On gün içinde Burgos'dan Sevilla'ya ve Barcelona'ya gitmişler. Ama bu zengin kadın yaşlı, zengin kocasıyla çok mutsuzmuş, Caussolet de her zaman mutsuz olduğundan ikisi de yolculuk boyunca çok histerik davranmış. Özellikle de gece olduğunda ikisi de bir erkek istiyormuş, etraftaki tek erkek de Cau'ymuş. Aslında Cau Cassoulet'yi sever; ama hiçbir zamanda onunla beraber olmayı düşünmemiş, Cassoulet böyle bir teklifte bulununca da, "Hayır en iyisi arkadaş olarak kalalım," demiş. Öbür kadın da onu hiç etkilememiş; ama arabayı o kadın sürdüğünden bir süre sonra öyle sinirli bir hal almış ki arabayla ağaçlara falan çarpmaya başlamış. Cau da eğer küçük bir fedakârlık yapmazsa bu kadının hepsini öldüreceğini anlayıp onunla yatmış. Bu Cassoulet'yi çılgına çevirmiş, onlara "İkinizin de tatilini burnundan getireceğim!" demiş. Yapmış da, hiç durmadan şarkıcı için ağlamış, arkadaşını her şeyi kocasına anlatmakla tehdit etmiş, Cau'ya ise hakaretler yağdırmış. Dün İspanya'dan halinden son derece memnun bir şekilde döndü; ama kadınları düşündüğünde gözleri korkuyla doluyordu. Bütün bu olup biteni Sartre'a anlatmış, Sartre şimdi hikayeyi bir de Cassoulet'nin ağzından dinlemek istiyor. Sana anlatırım.

Olga'nın kötü bir oyunda çok aptalca bir rolü var; ama sahnede öyle genç, sağlıklı ve hoş görünüyor ki onun adına seviniyorum. *Sinekler* oyununda çok başarılı olmasını umuyorum. Zavallı kızcağız büyük bir erkek özlemi çekmeye başladı; hatta geçen gün bana bir zenci dans gesinde D. ile tutkuyla öpüştüklerini söyledi. Zaten uzun zamandır Olga'ya âşıktı o, Olga'da onunla yatmak isiyor; çünkü gerçekten bu adamı çok seviyor. Ama biraz korkuyor ki bunda da çok haklı bence. Bu adam Olga'yı da her şeyi olduğu gibi delicesine sevebilir; ama Olga ona gerçekten âşık olmadığından onlarınki zor bir ilişki olur.

Şarkıcı kızla Cassoulet artık arkadaş değiller; çünkü şarkıcı kız bir başka güzel kızla, bir lezbiyenle bir banyo küvetinde çırlıçıplak resimlerini yaptırmış. Cassoulet çok kıskanmış. Vian, Orson Welles'in filminde (Saint-Germain-des-Prés'ten bir sürü insanla birlikte) Buttes Chaumont'daki (taksi durağının yanındaki) sakat adam rolünü oynadı. Ah! İnan az önce "Qù est-elle la station de taxi?" diyen sesini duyar gibi oldum, kalbimde, şu aptal kalbimde bir sızı duydum. Sevgilim, komik bisikletin çalındığı için üzüldüm; ama filminin bittiğine ve iyi olduğuna sevindim. Lütfen yaptıklarını ayrıntılarıyla anlat bana. Senden hâlâ uzakta olduğum için üzgün; ama çok yakında yanında olacağım için de mutluyum. Bu kadar dengesiz biri olman ne kadar da acı; ama seni bu kadar çok sevmek ne büyük bir mutluluk.

Hep ağır, uslu, çalışkan, üstelik hiç içki içmeyen çok uslu bir kızım ben. Eğer yazdığım şu son cümle bir yalansa bile inan şu değil: Seni hiç bu kadar çok sevmemiştim.

Simone'un

16 Haziran 1950, Cuma

Gün be gün yakınlaşan sevgilim,

Hiç uzun mektuplar yazacak havamda değilim. Ama yine de zaman zaman sadece eğlence için koskoca okyanusu geçmediğimi, korkudan ölmediğimin hatırlatılmasına ihtiyaç duyuyorum; birilerinin beni beklediğini bilmek istiyorum. Saygon'la Paris arasında sadece iki gün arayla iki uçak aynı yerde ve aynı anda çarpıştı. Öyle üzüldüm ki bu sabah seyahat acentesini arayıp bir gemi olup olmadığını bile sordum;

ama böylesi bir yolculuk gemiyle yedi gün sürüyormuş, benim inatçı aptal aşkım içinse çok uzun bir zaman bu. Seninle uğraşarak geçirebileceğim yedi günü denizde harcayamam, bu yüzden sekiz temmuz akşamı için bir uçak bileti aldım. Ayın dokuzunda New York'ta olacağım, onunda orada kalacağım, on birinde de Wabansia'ya geleceğim. Ama şimdiden keskin dişli köpekbalıkları rüyalarımı süslemeye başladı bile; ama ben onlardan kurtulacak kadar iyi yüzdüğümü hiç sanmıyorum. Nathalie'yle Ağustos'un ortasından önce görüşemeyeceğiz; ama olsun. Belki o zaman sen kısa bir yolculuğa çıkarsın da kendi ya-tağında yalnız başına uyumanın tadını çıkarırsın. Nathalie son mektubunda çok şirindi, o yüzden seninle tanıştırmak istiyorum onu; ama o mu gelecek ben mi gideceğim henüz karar vermedik.

Geldiğimde bana bir sürü Şikago fotoğrafı gösterecek misin? İyi bir iş çıkarmış olmalısın. Ya birlikte çalıştığın adam nasıl biri? Onun hakkında pek bir şey anlatmadın.

Paris'le ilgili anlatacak pek bir şeyim kalmadı. Hâlâ çalışmaya uğraşıyorum; ama çok da çalıştığım söylenemez, kendimi çok gergin hissediyorum çünkü. Bana öyle geliyor ki seni tekrar gördüğümde tıpkı havaalanındaki gibi yine içim pır pır edecek, hiç ayrılmamış gibi olacağız. Küçük mahzenin duvarına iğnelenmiş halin öyle şirin ki. O resimden çıkıp gelmeni nasıl istiyorum bir bilsen! Kuskus yiyecek kadar aç olacak mısın canım? Ya da bir iki elma yiyecek kadar? Şöyle bir elma alıp yemeyeli, kırmızı ya da ham hiç fark etmez, o kadar uzun zaman oldu ki... Lezzetli bir meyvedir elma halbuki.

Hoşça kal aşkım. Yakında göreceksin beni.

Simone'un

Not: Sartre'dan alıp menajerine verdiği iki yüz doları geri istemelisin. Ben de *Flair* dergisiyle New York'tan sekiz yüz dolar daha getireceğim. Bu kadarı bize yeter mi? Eğer yetmezse Gallimard'dan da biraz almaya çalışabilirim. Ama artık zengin bir adamsın sen nasıl olsa.

20 Haziran 1950, Salı

Tatlım, kalbimin evcimen genç erkeği,

Eğer beni beklemek sana dinlence gibi geliyorsa ne kadar da şans-

l ısın, öylesine gerginim ki kendimle ne yapacağımı bilemiyorum bile. Kâbus görmediğim gece olmuyor, hiçbir şey yiyemiyorum, yapmam gerekenleri halletmek için bir oraya bir buraya koşturup duruyorum. Senin şu pis ÷lkene gelmek ne kadar da zor bir iş oldu böyle; param olduğunu, ya da Amerika'da bana yardımcı olabilecek arkadaşlarım olduğunu, onların güvenilir insanlar olduğunu kanıtlamak için bir sürü evrak istiyorlar. Her şeyin tam zamanında hazır olması için hem Gallimard'ı hem de bir sürü başka insanı rahatsız edip duruyorum.

Gallimard'dan bahsetmişken, yola çıkmadan *Never Come Morning*'in son halini alıp hatalarını düzelteceğim. Sonbaharda basılır diye tahmin ediyorum. Dört yüz dolarınla ne yapmak istiyorsun? İstersen bir dahaki yolculuğun için bu parayı Paris'te saklayabilirim. Yoksa Amerika'ya mı göndereyim? Bana sordular; ama ben de ne istediğini bilmiyordum.

Lütfen bana 1) bu para işini nasıl halletmem gerektiğini, 2) son bir defa telefon numaranı, 3) insanların bana mektuplarını gönderebileceği yerin adresini yazıp söyler misin?

Burada fırtınalı, yağmurlu, sıcak, sisli bir hava var, belki de bu yüzden kendimi bir türlü iyi hissedemiyorum. Bir yandan da kalbimin derinliklerinde öyle büyük bir mutluluk duyuyorum ki bu da biraz delirtiyor beni.

Bugün Tamy Guld ile çok üzücü bir öğle yemeği yedik; gerçekten çok üzüldüm; çünkü o sevdiğim nadir kadınlardan biridir. Sadece son derece kibar bir insan değildir, aynı zamanda çok sıcak, samimi biridir de. Ne zaman onu görsem hep hoş ve neşeli görünürdü, o nedenle Bob'dan bahseder bahsetmez ağlamaya başlaması beni çok şaşırttı. Kocas ı yaklaşık bir yıldır burada değil, Tamy bir şeylerin ters gittiğinden şüpheleniyor. Kocas ı artık ona eskisi gibi sevgi dolu mektuplar yazmıyormuş, paraları olduğu halde gidip onunla kalmasını istememiş. Sonra biraz olsun onu rahatlatmak için endişelerini tartışırken Şubat ayında çok kötü bir şey olduğunu itiraf etti. Bob eve bir sürü kitapla kâğıt göndermiş; ama hiç farkına bile varmadan bir karalama defterinin arasında iki sayfalık, sadece iki sayfalık bir günlük unutmuş. Bu günlükte bir kadına deliler gibi âşık olduğunu, kadının da onu sevdiğini, kadına bir araba aldığını ve sırf biraz daha onunla birlikte olabilmek

için düşündüğünden daha uzun orada kaldığını yazmış. Bütün bunların insana anlatılmaması, böyle şeyleri tamamen şans eseri öğrenmek korkunç bir şey olmalı. Tamy kocasının geri döndüğünde evliliklerine son vermesinden korkuyor, onu da ne kadar çok seviyor bir bilsen. Bu arada da bana Bob'un evliliklerinden bahsetti: İlk önce bir iki yıl birlikte yaşamışlar; ama Tamy üç haftalığına bir yere gittikten sonra geri döndüğünde Bob'un bir başka kıza, bir dansçıya âşık olduğunu ve onunla evlendiğini görmüş. Birkaç ay sonra ise diğer kadından boşanıp yine Tamy'ye dönmüş, hemen evlenip on yıl boyunca bir kez bile kavga etmeden mutlu bir evlilik yaşamışlar. Bencil ya da kıskanç bir kadın değildir; her şeyi anlayışla karşılayabilir; ama artık Bob'un yaşamından fırlatılıp atılmaya katlanamaz hale gelmiş. Böyle bir şey yapacağını sanmıyorum; ama Tamy'nin böyle bir şey yapabileceğine inanması hiç hoşuma gitmiyor; ayrıca Tamy bunu söylemeye de cesaret edemiyor. Birbirini seven ve sayan insanların böyle yalanlar söylemesinden nefret ediyorum. Bir kadın kalbi ne kadar da karanlık olabiliyor. Ne kadar olabileceğini de hiçbir erkek tahmin bile edemez bence. Bu olay beni çok sarstı; çünkü tanıdıklarım arasında mutlu bir evlilikleri olduğuna inindiğim tek çiftti onlar. Bence Bob Tamy'nin hayatının on yılını çaldıktan sonra böyle bir kadını terk etmeden önce yaşadığı gerçek aşk mı yoksa sadece romantik bir heyecan mı karar vermeli.

Biliyorum yine bunların beni ilgilendirmediğini söyleyeceksin; ama ben başkalarının hayatlarıyla ilgilenmişimdir hep. Bu mektubu aldıktan iki hafta sonra kollarında olacağım.

Aşkım seni çok seviyorum.

Simone'un

22 Haziran 1950, Perşembe

Canım sevgilim,

Burası öyle sıcak ki galiba eriyip gideceğim. Galiba bu senden aldığım son mektuptu. Çok erken izne ayrıldın gibi geliyor; ben geldiğimde kulaklarınla çenen çok fazla çalışmak•zorunda kalacak galiba. Artık bütün evraklarım hazır, telefon etmeme gerek kalacağını hiç sanmıyorum. Telefondan duyulan o uzaklardaki sestten nefret ediyorum,

çimi öyle titretiyor ki o ses, o titremeye tahammül edemiyorum kolların beni sarmadan. Pazar ya da Pazartesi sabahı telgraf çekerim, eğer her şeyi de bir günde halledebilirim ayın on biri Salı günü Wabansia'da olacağım. Canım menajerinden parayı postayla göndermelerini isteseydin bize büyük bir iyilik yapmış olurdun, gidip almak zaman alacak çünkü biliyorum. Ben Sartre'dan biraz para aldım; Amerika'da giysiler Paris'ten çok daha ucuz olduğundan bu parayla biraz kıyafet almak istiyorum. İnan viskisiz ya da romlu keksiz kalırız diye korktuğumdan değil.

Sartre bir günlüğüne Frankfurt'a gitti, orada bir yayıncı ona "Algren'in muhteşem kitabını siz çevirdiniz biliyorum..." demiş, Sartre da mütevazılık göstererek "Hayır. Ben sadece çevirmeni seçtim," diye cevap vermiş. Bu adam bir Hamburg dergisinde senin öykülerinden birini (Polonya sokaklarındaki Polonyalılarla ilgili olanı) yayımlıyormuş. Bundan haberin var mıydı? Peki ya Paul Bowles'un Afrika'yı anlatan *Sheltering Sky* kitabını biliyor musun? Ben bu Bowles denilen adamın çok kötü bir yazar olduğunu düşünürdüm; ama herkes bu kitabın çok iyi olduğunu söylüyor. Sonunda siz de bizim gibi iyi bir iş çıkarmışsınız: Michigan Gölü'nde elli sekiz öğrenci boğulmuş, hiç fena değil! Michigan'ın sularında açıldığımızda bir cesetle karşılaşsam korkudan ölürüm herhalde.

Umarım Kore Savaşı kendi sınırları içinde kalır, umarım uçağım düşmez ve umarım senin kalbin de en az benimki kadar sadık ve aptaldır hâlâ. Umarım beni kollarına götürecek yolu bulabilirim. Sana bir mektup daha yazacağım, sonra da telgraf çekip geleceğim. Çılgınlar gibiyim, seni de çılgınlar gibi öpüyorum.

Simone'un

24 Haziran 1950, Cumartesi

Nelson,

İşte sana son mektubum, bunun düşüncesi bile beni delirtmeye yetiyor. Artık çalışamaz oldum. Seni tekrar gördüğümde bunca sıkıntıya değmiş olduğunu anlarım da yeniden bir şeyler yapabilirim umarım.

Nihayet dün bir evrak yığınıyla senin gururlu, muhteşem bir savaş verdiğin Amerikan konsolosluğunun yolunu tuttum. Oradaki görevli

bana neden gittiğimi sorunca, artık bir bakire olamayacak kadar yaşlandığımı, beraber olabildiğim tek erkeğin de Şikago'da, Batı Wabansia'da yaşadığını söyledim. Böylesi bir amaç için bir Amerikalıya ihtiyacım olduğunu anladı; zaten konsoloslukta onlardan bir yığın vardı. Şöyle bir etrafıma bakındım ve "hayır" dedim. Sonra bana Amerika'ya karşı yükümlülüklerimi anlatan bir kâğıt okuttu, sağ elimi kaldırıp yemin etmemi istedi. Ben de öyle yaptım. O da: "Tamam. Gidiyorsunuz," dedi. İşte Amerikan konsolosluğundaki savaşımı böyle kazandım.

Sorokine'in âşık olduğu Amerikalı eşcinselle bir saat geçirdim. Genç, zeki biraz da ukala bir üniversite öğretmeni. Onu kendine has bir şekilde seviyor; onun son derece tutkulu çok güzel bir kadın olduğunu düşünüyor. Bu durum bana çok komik geldi; çünkü on yıl içinde benim sorunlarımın aynısını o da yaşayacak: ondan çok sıkıldığında Sorokine'i evden nasıl defetmeli sorunuyla yani. Belki de kendisinden istenen yükümlülük belgesini imzalamadığı için üniversiteden atılır, kim bilir? Sizin ülkeniz gün be gün yaşanması daha zor bir yer haline geliyor, öyle değil mi?

Artık bana mektup yazıyor olmaman ne kadar da kötü, çünkü hâlâ ufak tefek endişelerim var benim. Seni göreceğim ben öyle değil mi? Hâlâ aynı mısın Nelson, hâlâ benim Nelson'ım mısın? Tamam buna inanıyorum; ama bir türlü hissedemiyorum; bir kez daha öyle mutlu olabilmek öyle imkânsız geliyor ki. Aklım başımda değil Nelson, sen beni toparlayıncaya kadar da öyle kalacağım. Kore konusunda da endişeliyim, ya sınırları kapatırlarsa?

Neyse, on gün sonra artık hiçbir sorunumuz kalmayacak. Biliyorum. Sadece kollarında uzanıyor olacağım. Her zamankinden de büyük bir aşkla geliyorum sana.

Simone'un

SIMONE DE BEAUVOIR AMERİKA'DA

Simone de Beauvoir Temmuz ayından Eylül'ün sonuna dek Algren'in yanında kaldı. Buluşmaları tam bir felaketti. Haziran'da Kore savaşı patlak vermişti. Beauvoir Paris'ten ihtilafların yayılması durumunda Fransa'ya geri dönemeyeceği endişesiyle ayrıldı. Son aylarda Algren'in mektuplarındaki değişikliğin farkında olsa da, Algren çok az ve kısa mektuplar yazsa da Algren'le karşılaşmaları de Beauvoir için büyük bir yıkım oldu: Algren Beauvoir'a artık onu sevmediğini söyledi. Algren'in Miller'dan kiraladığı Michigan Gölü'nün yakınlarındaki evde dayanılmaz bir yaz geçirdi. Beauvoir yüzme bilmiyordu, bir gün neredeyse boğuluyordu. Savaş tehdidi mahvetmişti onu. Nathalie Sorokine'in ziyareti de Algren'i kızdırdı, ayrı bir gerginlik sebebi oldu. Sonunda Algren'in Hollywood'da eski karısıyla görüştüğü, onunla yeniden evlenmek istediği ortaya çıktı. Beauvoir Şikago'dan ayrıldığında artık Algren'i bir daha hiç göremeyeceğini sanıyordu.

Lincoln Oteli, New York, 30 Eylül 1950

Nelson, birtanem, sevgilim,

Tam bir adam gelip bana bu güzel çiçekle iki küçük kuşu, bir de Nelson'dan sevgiler verirken gittin. Bu hediye yüzünden artık neredeyse kendimi tutamayacaktım. "Daha fazla ağlamamak" imkânsızdı artık. Yine de soğuk bir öfkeye gömülmektense kuru bir üzüntü yaşamakta üstüme yoktur. Şu ana kadar hiç ağlamadım, tütsülenmiş bir balık kadar kuru gözlerim; ama kalbimin derinliklerinde dinmek bilmeyen bir fırtına var. Hava muhalefeti nedeniyle havaalanında bir buçuk saat beklemek zorunda kaldım. Los Angeles'tan kalkan uçak sis yüzünden bir türlü inemedi. Beni orada bırakıp gitmen doğrudu, bu son bekleyişler hep uzun olur zaten, gelmen bile yeterli. Çiçekler için, geldiğin için ve de o konuları açmadığın için teşekkürler. Mor çiçeği göğsüme dayayıp MacDonald'ın polisiyesini okuyormuş gibi yaptım. Sonra da uçak kalktı zaten. Yolculuk çok kolay oldu, hiç sallanmadık. Hiç uyumadım, polisiyeyi okuyormuş gibi yaptım ve iğrenç, aptal kalbimde seni okşayıp durdum.

New York harikaydı. Sıcak, güneşli, aynı zamanda da bulutluydu. Ne enfes bir şehir! Brittany'ye gidip hüzünlenmek istemedim. Lincoln'a geldim, üç yıl önce de, bu koca kıtada kimseyi tanımazken, Şikago'da tuzığa düşürüleceğimi bilmezken buraya gelmişim. Aynı odayı aldım yine, gökyüzüne daha yakın; ama aynı oda. Kendimi yine geçmişimin derinliklerinde bulmak ne tuhaf! Üç yıl önce yaptığım gibi güzellik salonuna gittim. Otel de bomboştı, güzellik salonu da, hiç sorun çıkmadı. Olga'ya dolmakalem aldım, on dörtlük. Bana o kadar çok dolar verdiğin için teşekkürler, geri ödeyeceğim. Sonra şehirde Third Avenue boyunca yürüyüp durdum. İki yıl önce de buralarda gezmiştik, Brittany'yi de dolaşıyorduk. Yine sen her yerdeydin, her şey seni hatırlatıyordu. Sonra Washington parkında dolaştım. Bit pazarı gibi bir şey kurmuşlar, bir de ucuz tablolar satıyorlardı. Fifth Avenue otobüsüne bindim, New York'a gece çöküyordu.

Şu anda saat dokuz. Uçaktan indiğimden beri küçük bir sandviç yedim, Wabansia'dan ayrıldığımdan beri hiç uyumadım. Öyle yorgunum ki... Hem sana mektup yazayım hem de viski içeyim diye odama geldim. Şu anda hiç uyuyabilecekmişim gibi gelmiyor. Dört bir yanımda New York'u hissediyorum, birlikte geçirdiğimiz yazı. Neyse yatacağım şimdi. Tükenene kadar yürüyeceğim, hayal kuracağım.

Üzgün değilim. Sadece şaşkınım, kendimden kopmuş gibiyim, bu kadar uzakta olduğuna, yine de bu kadar yakında olduğuna inanamıyorum o kadar. Ayrılmadan önce sana iki şey söylemek istiyorum, daha sonra bu konudan hiç bahsetmeyeceğim, söz. İlk bir gün seni yeniden görmeyi umuyorum, istiyorum ve buna çok ihtiyacım var. Ama lütfen senden bir daha oraya gelmek istemeyeceğimi unutma. Gururumdan değil, biliyorsun sen söz konusu olunca gurur diye bir şey kalmıyor bende, zaten sen de istersen bir daha buluşmamızın bir anlamı olabilir. İşte bu yüzden ben beklerim. Görüşmek istersen söyle yeter. O zaman beni yeniden sevmeye başladığını düşünmem, hatta benimle sevişmek zorunda bile değilsin, birlikte kalmak, birlikte çok zaman geçirmek zorunda bile değiliz. Sadece canın görüşmek isterse söyle. Ama şunu unutma hep benden gelmemi isteyeceğin günü bekleyeceğim. Seni bir daha göremeyeceğimi düşünmek istemiyorum. Senin sevgini kaybettim, içim yandı (hâlâ yanıyor), seni de kaybetmeye dayanamam.

Sen bana çok şeyler verdin Nelson, bana verdiklerinin değeri büyük, artık geri alamazsın onları. Şefkatinin, arkadaşlığının benim için değeri ölçülemezdi, o yüzden hâlâ içimdeki sana baktığımda sıcak, mutlu ve minnettar hissediyorum kendimi. Umarım hiçbir zaman bu şefkatten ve arkadaşlıktan mahrum kalamam. Aslına bakarsan bunu söylemek benim için çok şaşırtıcı ve utanç verici; ama kendimi senin hayal kırıklığına uğramış kollarına attığım günkü kadar çok seviyorum seni hâlâ. Yani bütün benliğimle, iğrenç yüreğimle, elimden başka türlü sü gelmiyor. Ama canım merak etme sevgimle canını sıkmam. Mektuplarıma cevap yazmayı da kendine görev belleme. Ne zaman istersen o zaman yazarsın. Her mektubunun beni mutlu edeceğini de unutma.

Neyse kelimeler anlamsız. Sen hep yakınımda gibisin, benim de senin yakınına gelmeme izin ver. Ve eskiden olduğu gibi bırak sonsuza dek kalbinde kalayım.

Simone'un

4 Ekim 1950, Çarşamba

Nelson, birtanem,

Bu mektubun çılgın postacı tarafından götürüleceğini, benim kendi postalarımı baktığım posta kutusunda bekleyeceğini düşünmek ne tuhaf. Her şey çok uzaklarda kaldı biliyorum; yine de öyle yakın geliyorlar ki. Bu sıralar Fransa'ya çok kişi gitmiyor herhalde. Beni havaalanına götüren koca otobüste bir ben vardım, uçakta da on kişi ya vardı ya yoktu. Yan sıradaki koltukta oturan Amerikalı genci on altı saat boyunca sürekli uçak tuttu. Akşam yemeği çok güzeldi, şampanya da vardı. Newfoundland'e inerken uçak çok sallandı. Sonra da hiç durmadan Paris'e vardık. Hava güzeldi, gündüzü daha. Muhteşem New York'tan sonra Paris biraz loş ve kasvetli geldi; ama yine de Paris işte. Geldiğimde öğle yemeği vaktiydi; ama burada akşam yemeği vaktiymiş gibi yaptılar; akşam altı (senin için sabah on bir), tuhaf doğrusu. Hiç uyumadım, yine de çok yorgun hissetmedim kendimi. Sartre bana güzel bir Fransız yemeği ismarladı, gece geç vakte kadar konuştuk. Sigaraları ve kırmızı traş bıçaklarını görünce çok sevindi, sana en içten teşekkürlerini gönderiyor. Eve gelince çok tatlı bir sürprizle karşılaştım, Haiti maskeleriyle,

Haiti davulları bir yıl sonra en sonunda gelmiş. Küçük pavyonumuz artık daha çok antikacı dükkânını andırıyor; ama güzel. Sabah sekizde kız kardeşim arayana ve yüklü bir miktar para almak için beni görmek istediğini söyleyene kadar biraz olsun uyumuşum. Neyse ki sana anlattığım gibi Milano'ya gidiyorlar, yarın da Paris'e gitmek üzere yola çıkıyorlar, yani yıl boyunca onlara katlanmak zorunda kalmayacağım. Sonra da para işleriyle o ilgilendiği için yazı işleri müdürünü aradım, tepesi atmıştı. Galiba hem Sartre hem de ben beş parasız kalmışız. Hatta Sartre artık bazı insanlara para vermemeye, öbürlerine de daha az vermeye karar verdi. Ne yeni bir haber değil mi? Neyse bir iki dakika içinde kızkardeşimle ve kocasıyla öğle yemeği yiyip istedikleri serveti vereceğim onlara. Cau viskiyi çok beğenmiş, çok teşekkür ediyor. Bost da teşekkür ediyor, ikisi de Michigan'ın haylaz çocuğuna en içten sevgilerini gönderiyorlar. Herkesin keyfi yerinde anlayacağın. Bost'la Scipion yaz boyunca dört perdelik bir komedi oyunu yazmışlar, öyle komik olması için uğraşmışlar ki ne zaman yüksek sesle okumaya yelten-seler kahkahalara boğuluyorlar. Duyunca Olga da katıla katıla güldü. Ümitleri bu oyundan servet kazanmak, bakalım. Cau da kitabını kazasız belasız bastırdı. Kitabında edebiyatla dalga geçiyor, soyut bir kitap yazdığını anlatmıştım sana. Bütün kitap şöyle III işaretlerden oluşuyor. Hatta sırf bu işaretlerden oluşan üç sayfalık tebrik mektupları bile aldı:

Dear Mr. Cau,

/// // // // // // // // //
// // // // // // // // //.

Yours,

Başkalarının Kanı Almanya'da iki saatlik bir radyo programı olarak yayımlanacak. Geçen yıl tatlı bir kadın kitap üzerinde titiz bir çalışma yapıyordu. Ortaya bir şey çıktığı için sevindim. Kayıtları verecekler, dönemle ilgili bilgi verecekler, eski programları hikâyeyle karıştırıp yeniden yayımlayacaklar. Herhalde iyi bir şey olur. *Yararsız*

Ağızlar' da radyoda yayımlanacak. Eve geldiğimde bir sürü mektup gelmişti.

Küçük bir kızken okula geri döndüğüm zamanı hatırladım. Her yerde sararan yaprakların kokusuyla daha başka bir sürü güzel koku vardı. İnsanın eski yerine yeniden dönmesi tuhaf bir şey, hele de insan tek kimliğiyle sizinki gibi koca bir ülkeden dönüyorsa. Şikago'da, New York'ta kendimi kaybolmuş gibi hissediyorum; ben, ben değilim sanki. Burada yeniden kendime geldim, gerçi dünya bu kadar büyükken burası minicik kalır; ama rahatımya gerisi boş. İnsanlar seni soruyor, seni çok sevmişe benziyorlar. Belki de böylece hâlâ eskisi gibi hissettiğim için bir iki bahanem olur, belki de tamamıyla itici olmamışsındır. Canım bütün gözyaşlarını unut, bağışla beni. Senin için gözyaşlarının ne kadar bıktırıcı, ne kadar sıkıcı olduğunun farkındayım; ama benim için yararlı oldular. Bütün kederimi, hüznümü alıp göturdüler, kalbimde sadece ışıltılı bir şefkat kaldı. Verdiğin güzel çiçek okyanusun üstündeyken yavaş yavaş soldu; ama kuşlar hâlâ çantamda. Unutma hâlâ yardımcı-müfettişinim, kuşlar hakkında, sincaplar hakkında, lagün, ev, çimenler hakkında rapor vermen gerekiyor. Mutfağın kapısını açınca şok geçirdim. Buzdolabımın, gaz sobamın, büyük lavabomun yerinde yeller esiyordu. Mutfak eşyası adına gördüğüm şeylere inanamadım. Güzel bir yazdı Nelson. Tam da şu anda benim Shangri-la'm olan omzuna yanağımı yaslamak istedim. Mutlu ol birtanem.

Simone'un

7 Ekim 1950, Cumartesi

Fazla kibirli olmayan sevgilim,

Yeniden bu kadar çabuk mektup yazmak çok güzel, ama Wolfe'un annesini aramam da bir o kadar aptalcaydı. Kalbimin öyle hızla atması da en az kadıncağızın gözyaşları kadar aptalcaydı. Canım benim yüzümden sana laf gelmesini istemem. Sana laf gelirse çok üzülürüm. Doğruyu söylemek gerekirse seni bırakıp gelmeme üzüldüğün için mutlu oldum. Gönderdiğin çiçek beni ağlatamadı; ama bu değerli mektubun gözyaşlarına boğdu beni.

Kalbim sızlasa da ağlamadım. Karar verdim, artık ağlamayacağım.

Sana bir hikâye anlatayım: Haziran'da Tamy Guld omzumda ağlarken çok üzülmüştüm (belki de dökeceğim gözyaşlarını görmüşüm o zaman.), öyle çok üzülmüştüm ki ben de ağlamaya başlamıştım. Daha sonra Sartre Tamy'yle Pont-Royal'de iki saat geçirdiğimi öğrenince beni gördüğü zaman benim de üzgün olacağımı düşünmüş. Hatta bir arkadaşına o akşam beni gülerken görünce çok şaşırdığını, hayal kırıklığına bile uğradığını söylemiş. "Yani her şey yolunda mı?" diye sordu. Ben de hiçbir şeyin daha kötü olamayacağını; ama artık içimin kuruduğunu, Sahra kumlarında bir damla su bulmanın bile benim bir damla gözyaşı dökmemden daha kolay olduğunu söyledim. Belki de erkekler böyle düşünmeyi seviyorlar, rahat ediyorlar böyle düşününce. Tuhaf olan Sartre çok şaşırdı, hatta biraz sitemkâr bir hali bile vardı. Ağlamadı; ama bütün akşam aynı hüzünlü hikâyeyi evirdi çevirdi; anlattı, durdu. Neymiş çok üzücü bir hikâyeymiş. Guld bir yıldır kocasından, çocuklarından ayrıydı. Ne bir bakışlarını görmüştü, ne bir kez olsun öpebilmişti onları. Günlerce onlardan kaçmaya çalıştı. Daha sonra çıldırdı ve kocasına gidip bildiğini söyledi. "Peki o zaman," demiş kocası "ben ya Haiti'ye gidip yeni bir film çekeceğim, sonra masrafları karşılamak için bu kadınla Paris'e döneceğim ya da bu kış kadın Paris'e gelecek birlikte yaşayacağız." Neyse sonra adam Tamy'yi boşayıp öbür kadınla evleniyor. Kadın da daha önce iki kez evlenmiş, iki çocuğu olan bir Amerikalı. Sarışın, bohem, çok güzel bir kadın. Şimdi adamın iki aileye birden bakması gerekiyor, kadın şimdiden para için dır dır etmeye başlamış. Tamy kararını vermeden önce bir yıl beklemesi için yalvarmış kocasına; ama adam bu konuyu tartışmak bile istemediğini söylemiş. "Senin hayatına karşı benim hayatım," demiş adam "ben kendi yolumu seçiyorum, eğer beni seviyorsan seçimimi kabullenmelisin." Ayrıca "Kararımdan çok alındıysan o zaman çocuklarımızı yeterince sevmiyorsun demek," demiş "sen hayatta çok acı çekmedin, acı çekmeyi öğrenmelisin, her insanoğlu için acı çekmek iyidir." Adamın suçluluk duyduğu da belli canım, sinir bozukluğundan Amerikan hastanesinde yattı beş gün. Karısı ve çocukları yüzünden çalışmadığını -düpedüz yalan!- bu yüzden yazı yazabilmek için yeni bir hayata başlaması gerektiğini söylüyormuş. Tamy her şeyi kabullemiş, adamın artık onu sevmediğini, kadının Paris'e gelip Bob'la yattığını kabullenmiş. Yine Bob'un gelip bir

yıl olsun onunla yaşamasını istiyor. Bob'sa bu konuda konuşmak bile istemiyor. Tamy tam on kilo verdi, hayalete döndü, dağılmış durumda. Kendini iyice saldı, sürekli kendini öldürmeyi düşünüyor. Bob ona bir yardım eli uzatmıyor bile. Bence bu yeni aşkı Bob'un yazmak konusundaki sorunlarından, bencilliğinden kaynaklanan sorunlarından birer kaçış noktası sadece. Bu sahte dayanıklılığının ardında büyük bir güçsüzlük yatıyor. En azından hiçbir sorun yokmuş gibi davranacağına Tamy'nin de hayatına devam edebilmesi için bir şeyler yapabiliirdi.

Dün bütün akşam Olga'yıydım. Aptal küçük kutu ve dolmakalem için çok sevindi, ayrıca Nathalie'yi kovduğuna da çok memnun oldu. İkisi arasında her zaman bir nefret, bir kıskançlık vardı zaten, Nathalie'nin gidip gitmediğinden emin olmak için otobüse koştüğünü duyunca katıla katıla güldü. Olga bir para işlerinden, bir de homoseksüellerden nefret eder. Yatakları üst üste koymaya niyetlendiğini söyleyince gül gül öldü. Aptal adam artık tek başına olduğuna göre iki yatağa ne gerek var, bir tanesini parçalayıver olsun bitsin. Hâlâ çılgın oyununu oynamaktan utanmıyorsun. Olga çok güzelleşti, daha sağlıklı görünüyor. Birkaç gece kaldığımız küçük ev vardıya, bütün yaz oradaydı.⁽¹⁷⁶⁾ Scipion geldi, iki haftadır burada. Bost'la hâlâ komedi oyununu yazıyorlar. Her zamanki gibi çok tatlı Scipion. İki gündür kız arkadaşını buradaydı, görsen kızla vakit geçirmek cehennem azabı çekmek gibi. Çok sinirli, her şeyden alınıyor, Scipion'a çok kötü davranıyor. Olga kıza bir temiz sopa çekmek istediğini söyleyip duruyor, hani sen de Nathalie'ye nazik davrandım diye beni dövmek istemiştin ya.

Hiç aynada kendime bakmadım; ama canım herkes çok iyi göründüğümü söylüyor. Demek bana o kadar da kötü bakmamışsın. Hâlâ kalbimde gülüşün. Umarım ben de senin kalbinde gülümsüyorumdur. Kalbinin kötülük için atmasını kesinlikle yasaklıyorum. Kötü hissedersen derhal çılgılık atarım.

Bana Amanda'dan, Rowlan'dan, konuşmandan söz et. Mühim şeyi anlat bana. Sana anlatacak başka hikâyelerim daha var; ama öbür mektuba artık. Kirli kalbimden binlerce kirli öpücük. Sen tek domuzumsun benim. Ben de senden başka kimsenin domuzu değilim.

Simone'un

Ellen Wright İngilizce'min epeyce ilerlediğini söylüyor. Sen niye hiç

söylemedin bunu domuz?

İkinci Cins'in davası sürüyor. Geçen çarşamba en son, yaşlı fahişenin avukatı konuştu. Bu çarşamba da söz benim avukatımda. Kadın pek erdemliymiş gibi görünmeye çalışıyor, bütün gazetelerde kadını alaya alan yazılar çıkıyor. İnşallah ben kazanacağım.

10 Ekim 1950, Salı

Sevgili domuzum,

Bu izbe kasabada iğrenç bir soğuk algınlığına yakalandım. Sana bu mektubu yatarken yazıyorum. Bu soğuk algınlığı yüzünden tepem iyice attı; çünkü çalışmak istiyorum. Sartre, Genet hakkındaki çalışmasının müsveddelerini kontrol etmemi istediği için bir haftadır çalışmadım. Sekiz yüz elli sayfalık el yazısıyla yazılmış, büyük bir özenle okunması gereken kocaman bir şeydi. Bu iş beni çok yordu; çünkü Sartre Genet'den bahsediyormuş gibi yapıp aslında sanat, toplum ve bir sürü şey hakkında söylenecek ne varsa söylemiş. Müstehcen şeylerle felsefenin bir karışımı aslında. Sözelimi bir erkeğin başka bir erkekle yatması hakkında varoluşçu bir kuram geliştirilmiş. Genet'nin eserlerindeki⁽⁷⁷⁾ bokla Zola'nın eserlerinde geçen bokun arasındaki farklar anlatılıyor. Kitabın bazı bölümleri *Les Temps modernes*'de yayımlanınca bütün gazeteler Sartre'ı ahlaksız ve müstehcen olmakla suçlamışlardı. Aslında çok eğlenceli, çok ilginç bir kitap. Ama zavallı Sartre'ın üzerine çok geldi herkes. İki gün önce Paris'te herkesin okuduğu aşağılık bir gazetede Sartre'ın psikanalizini yapmışlar. Yok küçükken annesiyle babası Sartre'a tecavüz etmiş, yok aslında hep annesiyle yatmak istemiş, yok homoseksüelmiş de vesaire vesaire. Çok iğrenç, aptalca şeyler bunlar.

Büyük zarfa yapıştırdığın pulların sayısı için seni tebrik etmeyi unutuyordum az kalsın. İlk elime aldığımda mektubun senden geldiğine inanamadım. Şiirler ilginçti. İnşallah *Dead in Korea*'yı, belki çevirecek birini bulabilirim. Ama şu anda ABD hakkında bir sayı çıkarabilecek kadar çok malzeme yok elimizde. *T.M.*'nin yazı işleri müdürüne sana "The Rape of Steffi"yi göndermesini söylemiştim, o göndermediyse ben gönderirim. Seni beş para etmez adam! *The Man with the*

Golden Arm'ın çevirmeni bir kez daha pes etti. "Bu çevrilemez," dedi. Ellen Wright Fransızca da biliyor ya, senin kitabın hakkında konuşurken: "Peki bu kitabı çevirebilecek biri çıkacak mı?" diye sordu. D n Sartre eğer kelimesi kelimesine çevirisi hazır olursa benimle oturup kitabı seve seve yeniden yazabileceğini söyledi. Ancak Gallimard'ın tek-lif ettiği paraya bu üstünkörü çeviriyi yaptırmak bile zor. Yine de elimizden geleni yapacağız. New York'taki yayıncım burada ve beni ilk gördüğü yerde boğabilir;       Cumartesi  ğleden sonra randevumuz vardı ve ben gitmedim. Sartre kadınla tanışmış, içinde komünistlere karşı inanılmaz bir nefret olduğunu söylüyor. Avukatım (Yahudi bir kadın) New York'tayken bu kadın yüzünden başına gelmeyen kalmamış. İşte bütün bunları duyunca kadından iyice soğudum. İnşallah uçağı okyanusun sularına gömülür.

Geçen  arşamba kız kardeşimle ve kocasıyla öğle yemeği yedim. Paris'te tahminimden uzun kaldılar, bu yüzden Cumartesi de onlarla yemek yedim. Hâlâ gitmedikleri için yarın da yemekte birlikteyiz. Bin-bir g    le bulduğum bin doları ne için istediklerini duysan kulaklarına inanamazsın, bir de ödemeye niyetleri bile yok. Güzel yeni bir araba alacaklarmış. Benim bile arabam yok, bir de kalktım onlar arabalarını yenilesin diye Sartre'dan borç aldım, zaten onun da arabası yok. Eğer g  leri yetmiyorsa niye araba alırlar anlamam. Bir de arabalarını bana gösterdiler büyük bir gururla, tabi tepem attı. Sonra da eniştem, aptal adam *Les Temps modernes*'de yayımlayalım diye bana bir makale verdi. Bir işe yaramaz, ben de söyledim bunu kendisine. Tabii ki bana kızdı. Neyse en sonunda makalenin berbat olduğunu o da kabul etti. Zavallı kız kardeşim de kötü anlar yaşamış. Paris'e gelince birkaç resim galerisine çizdiği resimleri göstermiş, hiç kimse ilgilenmemiş. Gittiği beşinci galeride yaşlı bir kadın kibarca: "Zavallı Madam, sizin resimlerinizin hiçbir kıymeti yok. Artık resim çizmeyi bırakın, sizden ressam olmaz. Öbür ressamların yaptıklarına bakıp farkı kendiniz görün," demiş. Sonra da galerideki bütün resimleri zavallı kızkardeşimin yaptıklarıyla karşılaştırarak göstermiş. "Görüyor musunuz? Bu resim, bu da çöplüğe atılacak bir şey," demiş. Kız kardeşim çok utanıp gözyaşlarına boğulmuş, kadın kibarca sürdürmüş konuşmasını: "Ağlamayın, resmi bırakın yeter!" En sonunda resimlerini sergi-

leyecek bir galeri bulmuş. O galerideki adamsa yeteneği olduğunu söylemiş kızkardeşime. İçi rahatlamış böylece. Maalesef bu galeride yıl sonuna doğru kapanacaktı. Ne şans ama! Milano'ya gitmelerini sabırsızlıkla bekliyorum. Nasıl oluyor da eniştenin karısı senin kızkardeşin olmuyor anlayamadım doğrusu?

Mouloudji'yi anlatayım sana ister misin? Bütün yaz Boris Vian'ın gece kulübü Mavi Kumsal'da sahne aldı. Herkes ne kadar güzel şarkı söylediğini konuşuyor; ama Boris Vian'la kavga edince ayrılmış. Sonra kadın bir şarkıcı gelmiş; ama onu da kimse beğenmeyince kulüp kapanmış. Mouloudji şimdi Saint-Germain mahzenlerinden birinde söylüyor, duyduğuma göre her zamankinden çok daha iyiymiş. Şu lanet olası yataktan çıkar çıkmaz gidip Mouloudji'yi dinleyeceğim. Toulouse'a gelince çok kötü bir yaz geçirdi. Alkol tedavisi gördü; ama nafile. Zaten hep soğuk bir kadındı; ama yaşı geçtikçe seksten başka bir şey düşünmez oldu. Sartre onu görmeye gittiğinde bakmış ki vefakâr hizmetçisini kovmuş yalnız yaşıyor. Odada yarı çıplak geziniyormuş. Sartre'a: "Birkaç yıl içerisinde çok güzel bir kadın olacağım, o zaman beni sevmek zorunda kalacaksın," demiş. Bir ay sonra gözü mosmor çıkageldi. İlk başta gözüne nerede ne olduğunu söylemek istemedi. Beş para etmez bir yerde adamın tekiyle oynamaya başlamış, adam da kaba saba güçlü kuvvetli, en sıkısından bir işçiymiş. Toulouse yirmi yıldır bu tür bir adamla sevişmediği için onunla yatmaktan korkmuş. Adamın da gözü dönmüş tabii, patlatıvermiş yumruğu suratına. Sonra kadını yere çarpmış, saçlarından tutup yerde sürüklemiş, en sonunda polis gelip ikisini de karakola götürmüştü. Toulouse'a gülmüşler, adamı da serbest bırakmışlar. Bu olay Toulouse'u çok etkilemiş. Bütün yaz Sartre'a yirmi sayfalık mektuplar yazdı. İlginç mektuplardı; çünkü samimi bir şekilde yazılmışlar, Toulouse kaybolmuşa benziyor, tuhaf ve umutsuz. Sonra *Les Temps modernes*'e Orson Welles hakkında yazdığı bir makaleyi göndermiş. İğrenç, berbat, değersiz bir makaleydi. Çok ilginç insanlar harika mektuplar yazarlarken nasıl oluyor da iş yayımlatmaya gelince cesaretlerini yitirip bu kadar kalitesiz şeyler yazabiliyorlar. Sartre bir mektup yazıp makalesinin yayımlanamayacağını söyledi, bu sefer de mektuplar kesildi. Şu anda neler yapıyor hiç bilmiyoruz. Onun bu kadar yalnız olduğunu, neredeyse aklını kaçırdığını, so-

kaklarda orospuluk ettiğini, yine dayak yiyebileceğini düşününce içim cız ediyor. İşte tanıştığın ya da sana bahsettiğim arakadaşlarım hakkın-da anlatacaklarım bu kadar. Tatlı, yaşlı hanımefendiyi ve Giacometti'yi gördüm. Ama onlar hakkında anlatacak bir şey yok. Giacometti hiç durmadan çalışıyor. Bu kış New York'ta yeni bir sergi düzenleyecek.

Bir haftadır buradayım, temizlik, çamaşır, gelen mektuplara cevap yazma, bütün küçük işleri bitirdim. Artık çalışma hayatıma dönmem gerekiyor. Bu akşam inşallah son soğuk gecemizdir de ben de yarın çalışmaya başlarım. Sincap hâlâ küçük bacanın yanında duruyor. Sen de küçük mahzende hayal kuruyorsun. Seni özleyorum her sabah ve hep özleyeceğim.

Hoşça kal birtanem. Seni şu anda sevdiğimden daha fazla sevemem herhalde, daha az da sevemem.

Simone'un

15 Ekim 1950, Pazar

Sevgilim, birtanem,

Küçük genelevimde büyük değişiklikler oluyor. *İkinci Cins* sayesinde yığınla para kazanmışım da haberim yokmuş. Ben de bu parayla pikap almaya karar verip, dolap büyüklüğünde, güzel bir pikap aldım kendime. Radyom yok; çünkü radyodan nefret ediyorum. Radyoda yayımlanan şeyler öyle kötü ki. Bir de insanlar buraya gelince radyo çalıp da canımı sıksınlar istemiyorum. Bir sürü plak alacağım, özellikle de klasikleri. Oturup evimde gerçekten kaliteli müzik dinleyeceğim. İçim içime sığmıyor. Pikap şu anda burada bacanın yanında, teknisyenin gelip nasıl kullanacağımı anlatmasını bekliyorum, sonra gidip plak alacağım.

Pirandello'nun *Dördüncü Henry* adlı oyununu seyrettim, en başarılı oyunu değilmiş; ama yine de iyiydi. Pirandello'yu sever misin? Herhalde seversin diye düşündüm. Bu hafta gördüğüm en ilginç şey akıl hastalarının açtığı resim sergisiydi. Psikiyatri hastanesinde tedavi görmüş, üç kere hastaneden çıkıp geri yatmış bir akıl hastasınca düzenlenmiş sergi. Barda ne zaman iyileşse akıl hastanesine tıklandığını, ne zaman delirmeye başlasa hastaneden çıkarıldığını anlattı. Resimler bir-

çok yönden büyüleyiciydi. Ükelere göre birbirinden tamamıyla farklı resimler çıkmış ortaya. Fransızların yaptıkları küçük, saf ve eski modaydı; Brezilyalıların yaptıkları şiirsel ve renkliydi; Amerikalılarınki kübizmden, sürrealizmden etkilenmiş soyut resimlerdi. Fransa'da ve İngiltere'de akıl hastaları eğer isterlerse resim çizerler; ama Kuzey ve Güney Amerika'da resim çizmek terapidir. Nasıl resim çizecekleri öğretilir akıl hastalarına. Çoğu içlerinde kopan fırtınaları mükemmel bir biçimde ifade edebilmişler. İki yüz metre uzunluğunda bir de mektup vardı. Bir hasta hikâyesini anlatmak için doktoruna yazmış bu mektubu. Sergiye bir daha gitmek isterim, iki saatte her şeyi görebilmek imkânsızdı. Maalesef sergi bugün kapanıyor.

Geçen Salı şu çirkin kadını gördüm. Biraz korktu; çünkü beni ilk gördüğü zaman hep böyle olur. Kendi kafasında Pazar günü geri döndüğümü falan hesaplamış; ama yok öyle bir şey. Önce Deux Magots'ya gittik, sonra her zamanki restorana gittik, sonra da her zamanki gibi viski içmek için Harry'nin barına. Bütün her şey eski kutsal bir tören gibi. Törenin rahibi benim ve rahibin ayin kutlaması esnasında hiçbir şeyi değiştirmeye hakkı yoktur. Neyse bu sefer sadece bir kez ağladı. Ona Nathalie'den bahsettim, kıskançlıktan deliye döndü, beni dolandırdığını, bu yüzden bütün kadınların benden aldıklarını geri vermeleri gerektiğini söylediğimde ağlamaya başladı. Ona aylık parasını Gallimard'ın değil de benim verdiğimi ve artık bu parayı alamayacağını anladı sonunda. Kendi parasını kazanmak için bir iş bulmaya da çalışmıyor, gözyaşlarının bir anlamı yok o zaman. Ağlamaktan neredeyse kalbi duracaktı; ama nasıl ben ağlarken sen benden tiksindiysen ben de ondan tiksindim o zaman. Onu ikna etmeye çalıştım, azarladım, zaten istediği de buydu ya. Bana kocaman bir müsvedde verdi. Üç aydır bir Fransız köyünde yazmakta olduğu romanın bir bölümüymüş. Bana kaldığı köy hakkında güzel hikâyeler anlattı. Fransa'nın batısında, Loire kıyısında sıradan bir köymüş. Loire belki bilirsin Fransa'nın en büyük nehirlerinden biri. Ev sahibiyle aşçının lezbiyen olduğunu öğrenince canı sıkılmış biraz. Kadınların fotoğraflarını gördüm. İkisi de yaşlı, koca memeli, koca kalçalı kadınlar. İkisi arasında bir ilişki olduğunu düşünmek çok tuhaf. Bu çirkin kadın onlarla konuşmuş. Köylü kadınlar arasında böyle üç çift varmış. Hepsi de yaşlı, kiliseye gi-

den, siyahlar giyen, aynı şekilde yaşayan kadınlarmış. İçlerinden bir tanesi evliymiş, çocukları varmış, haftada bir gün komşu köye gidip gerçek aşkıyla buluşuyormuş. Bir de bu köyde evli, üç çocuklu, köy bandosunun şefliğini yapan bir adam varmış. En büyük zevki neymiş biliyor musun? Kadın gibi giyinmek. Karısının kafasında hiç saç yokmuş, yumurta gibiymiş. Kel kafasına eşarp bağlıyormuş, bir de öyle giyiniyormuş ki kadın mı erkek mi anlayamıyormuşsun. Ama adam kendine çok dikkat ediyormuş. Uzun saçları varmış, yüzünü, dudaklarını boyuyormuş, yakası açık ipek bir gömlekle pantolon, altına da uzun topuklu kadın ayaklabıları, ipek kadın çorapları giyiyormuş. Kalçalarıyla göğüslerinin takma olduğunu söylüyorlarmış. Herkes onu olduğu gibi kabul etmiş. Adamın bir suçu yok diyorlarmış; çünkü dedesi topal, babası da kamburmuş, yani adamın ki kalıtsal. Kadın gibi giyiniyormuş; ama delikanlılarla falan yatmıyormuş. Terziymiş, bütün gün çıtkırıldım çıtkırıldım dikiş dikiyormuş. Kendi içlerinde her şeyi kabul etmişler; ama mesela bir kadının yolda yalnız başına yürümesini kabul etemiyorlarmış. Bu çirkin kadın yolda yürürken herkes ona gülüyormuş, o yüzden ana yollardan uzak durmuş hep. Küçük ucuz bir otel işleten bir kadın daha varmış. Topal olduğu için yürürken sendeliyormuş, çocuklar da hep üzerine taş atıyorlarmış. Resmi tamamlamak lazım değil mi? Nehir kıyısında kumsala benzer bir yer varmış; ancak su çok tehlikeliymiş. Suyun içinde zehirli bir gaz varmış, nehre girenlerde dayanılmaz baş ağrıları baş gösteriyormuş. Dalgalar, girdaplar insanı yutuyormuş. Zaten nehrin çeşitli yerlerinde, "Tehlikeli, yüzmek yasaktır," yazan levhalar varmış. Ama Fransızlar işte, bu ikazlara aldırıyorlarmış. Her hafta gazetelerde ölen insanlar hakkında haberler yayımlanıyormuş. Çirkin kadına bu köy hakkında kısa bir yazı yazmasını teklif ettim. Korkum şu, yazsa bile iyi olması için çok uğraşacak, anlatırken ki tadı kalmayacak bu sefer.

Dylan Thomas'ın hikâyesini anlatacak vakit yok. Bir dahaki mektuba artık. Hâlâ her yer altın sarısı mı, gri mi gökyüzü lagünün üstünde? Alakargaları, sincapları, bir de seni düşününce içim sızlıyor. Hepsine sevgimi ver; ama en güzelini kendine sakla.

Simone'un

Sevgili başmüfettiş,

Dün uzun raporunu aldım, yeni küçük yuvanın güzel olduğuna sevindim. Ama yardımcı bir müfettiş aldığını duyunca kulaklarıma inanmadım. Amanda⁽¹⁷⁸⁾ işini iyi yapıyor olsa gerek, ee artık bir sıfatı da hak ediyor doğrusu. Ama o bir şeyler yapıyor, hareket ediyor, hadi o iğrenç kelimeyi söyleyeyim çalışıyor. Sen de biliyorsun ki müfettişlik teftiş demektir, her şeyi teftiştten önce olduğu gibi bırakırsın. Bu yüzden ona başka bir şey de, benim sıfatımı da bana bırak.

İki gün önce bir gazetenin akşam baskısında kocaman bir başlık vardı: "Çalışmaktansa ölmeyi tercih ederiz." Yaşlı bir kadınla iki kızının hikâyesi anlatılıyordu. Bugüne dek köylerinde hastalık parası mı ne almışlar, şimde de paraları kesilmiş. Bir komşuları, "Bırakın çalışsınlar," diyince üçü birden ormana doğru: "Çalışmaktansa ölmeyi tercih ederiz," diye kaçıp kendilerini asmışlar. Yeni şiirler için teşekkürler. Fransa'ya döndüğümde hâlâ ABD'de olduğumu hayal edebiliyordum, hâlâ da edebiliyorum. Gazetelerde, dergilerde Amerikan politikası, Amerikan iş dünyası dışında adamakıllı başka bir şey yazılmıyor. Aslında Stalinci olmayan bu gazetelerin çoğu ABD'ye satılıyor. İşte bu yüzden zavallı Bost artık gazetelerde yazı yazamıyor, hatta Combat'ta bile MacArthur'un yazdığı "Seoul'ün Özgürlüğü"nden bahsediliyor. Ne utanç! Hatta duyduğuma göre Hearst işi gücü şantaj olan, iğrenç; ama herkesin de okuduğu haftalık bir gazeteyi satın almış. Acele ediyorum; çünkü Gallimard'da *Never Come Morning*'in başlığıyla ilgili bir tartışma var. Bu şekliyle başlığın sanki sabahın gelmesi istenmiyormuş gibi algılandığını söylediler. Ben durumu açıklamaya çalıştım; ama inanmadılar. Başlığın bir şiirden alındığını söyledim, öyle değil mi? Başlık şiirden alındıysa bana birkaç dize yollar mısın? Benden bir önsöz yazmamı istediler. Tabii ki yazmak isterim; ama benden önce Wright zaten bir tane yazmıştı, aslında çevirdi ve o kullanılacak.

Amanda'nın da gözyaşlarını sevdiğini söylemişsin. O gözyaşlarına benden daha sık mı başvuruyor. Uzun süre ağlayabiliyor mu? (Mektubun geri kalan kısmı kayıp.)

Birtanem,

Odamda (pikabı) yerleştirmekle görevli bir adam var. Gıcır gıcır, güzel; ancak kaprisli pikapımı yerleştirmeye çalışıyor. Otomatik kol o ne derse yapıyor, istediği zaman çalışıyor, istediği zaman duruyor; ama ben istediğimde asi bir çocuk gibi azarlanması, adamakıllı bir dövülmesi gerekiyor. Adam elinde çelikten aletlerle uğraşıp duruyor. Ben bıraktım artık pikapla uğraşmayı; ama canım romanıma devam etmek de istemiyor, o yüzden sen de bu paçavrayı okumak zorunda kalacaksın.

Dün sabah saat sekizde uykumun en güzel yerinde kim uyandırdı beni, bil bakalım? Darin'le Silone. Deux Magots'da bir şeyler içtik birlikte. Darin eskisi kadar şişman değil, suratı yine kıllarla dolu. Ama öyle çok konuşuyor ki Silone'e pek laf düşmüyor. Bugün birlikte öğle yemeği yiyeceğiz. İnşallah Darin biraz susar da Silone de konuşur. Onun sohbeti Darin'inkinden kat kat daha iyidir.

Dün Miss Cléo de Mérode'a bir frank para cezası ödemeye mahkûm edildim, sentin üçte biri. Çok değil yani; ama mahkeme masraflarıyla birlikte epeyce bir para ediyor. Neyse iddia ettiği gibi milyonları götüremedi ya. Zaten fahişe değil, dansçıymış. Yani benim için daha da kötü şeyler olabilirdi.

Genet ile öğle yemeği yedim, çok tatlıydı. Küçükken ne kadar dindar olduğunu, kiliselerde dua etmekten ne büyük bir zevk aldığını, öküz, bebek, köknar ağacı ve kıcıyla İsa'nın doğumunu canlandırışını, bütün bunların onun için ne kadar değerli olduğunu anlattı. Çirkin kadınla tuhaf bir oyun oynadı. Bir arkadaşımızın kamerası vardı. Bahçede film çekiliyormuş gibi rol yaptılar. Genet rasgele bulunmuş bir bebek taklidi yaptı. Her yerine çarşaflar doladı, kafasına beyaz bir bere taktı, viyak viyak ağlayarak bebek taklidi yaptı. Çirkin kadın da annesi rolündeydi. Genet'yi bir çeşit bebek arabasına koyup yol boyunca itti, Genet de onu elinde bir kırbaçla durmadan kırbaçlıyordu. Biliyorsun Genet'nin annesi yoktu, hep içinde bir yara olarak kalmıştı bu. Çirkin kadın da annesinden nefret ederdi. Genet onu kırbaçlarken aslında kendi annesi kırbaçlanıyormuş gibi hissetti. Aslında farkında olmadan bir psikodrama sergilediler. Şimdi sana New York'tayken Wolfe⁽¹⁷⁹⁾ un anlattığı, Dylan Tho-

mas'ın çok hoşuma giden hikâyesini anlatabilirim. Thomas o dönemlerde New York'ta öğretmenler, akademisyenler, yani akademik hayatta herkes tarafından tanınıyormuş. Fotoğraflarından gençliğinde yakışıklı olduğu belliymiş, hatta Byron'a benzetiliyormuş: uzun, sarı saçları, ince düzgün bir yüzü varmış. Wolfe da New York'ta Thomas şerefine düzenlenen bir partiye davet edilmiş. Önce havaalanına onu almaya gitmişler, Byron'a benzeyen genç şair yerine karşılarında tıknaz, şişman, kırmızı kaba saba yüzlü, orta yaşlı bir adam bulmuşlar. Adam uçaktan kendini dışarı zor atmış. Yanındaki yolcuları göstererek: "Tutuklayın onları, hepsi Guépéou ajanı bunların, Londra'dan beri peşimdeler!" diye bağırılmış. Gerçekten korkmuşa benziyormuş. Meğer on beş yıldır durmadan içermiş, o gün de uçakta durmadan içmiş. Onu rahatlatmaya çalışmışlar, öğretmenlerle, eşlerinin, şık giyimli kadınların bulunduğu zarif bir odaya almışlar. Ama Dylan Thomas hiç sakinleşmemiş. Etrafta hoplayıp zıplamaya, özellikle yaşlı kadınların kucaklarına sıçramaya onları kucaklamaya başlamış. Wolfe bana orada çok eğlendiğini, hatta Thomas'ın ortalıkta hoplayıp zıplamaya başlamadan önce kendisine anlamlı anlamlı baktığını söyledi. Kadınların kucaklarına atlamayı bırakınca da yakalarından tutup çekiştirmeye, koyunlarına bakmaya başlamış. "Üfleyebilir miyim?" diye soruyormuş bir de bu arada. Herkesin gözleri yuvalarından uğramış. Neyse iki adam şairi kollarından tutup bir duvara dayamışlar, sıkı sıkı tutmuşlar ki kımıldayamasın. Sonra da ona şiirleri, özellikle de balinalarla, yabani otlarla ilgili olan eski bir şiiri hakkında sorular sormuşlar. Akademisyenlerden biri: "Ben şiirdeki imgeleri anlamıyorum," demiş. Thomas tam bir sarhoş tonlamasıyla: "Anlamayacak ne var? Dostlar balina penis, yabani otlar da vajina. Ne yaparlar? Düzüşürler..." demiş. Sonra anatomiyle ilgili bir sürü açıklama yapmış. Kitabını birine adamak istemiş. Bir kâğıda "Sayın Bayan Smith'e," yazmış, kâğıdın ortasına da bir penis çizip "ama bayan Smith'in buna ihtiyacı varmışa benzemiyor hiç," yazmış. Sonra da yere oturup bayan Smith'in ihtiyaç duyduğunu varsaydığı koca penis hakkında açık saçık bir şiir yazmaya başlamış. Kadının kocası çok rahatsız olmuş, herkes öyle tiksiniş ki Thomas'tan neredeyse kovacaklarmış onu. Sonra Thomas'ın anlattığına göre öğretmenler o kadar tiksinişler ki onun hakkında kitap da tez de yazmamaya karar vermişler. Hatta: "Zaten iyi bir şair değildi," bi-

le demişler. Ama Thomas'ın müstehcenliği, cesareti hepsini etkilemiş. Bir tanesi üniversitenin kaset arşivinde çok açık saçık kasetler olduğunu söyleyip onları izlemeyi teklif etmiş. Wolfe bunların daha da adi, iğrenç olduğunu söyledi. Şaşırtıcı olan öğretmenlerin, eşlerinin Thomas'ın eğlenceli, nükteli müstehcenliğine bu kadar kızdıktan sonra bu kadar iğrenç şeyleri sineye çekebilmeleriymiş. Hikâyenin sonundaysa gelince; sıra konferanslara gelince Thomas çok ciddiymiş, başarılıymış. Bu hikâyeye çok hoşuma gitti. Çünkü hep ya Joyce kendisine hayranlık duyan insanların önünde birden kendini bulsaydı ne olurdu diye düşünmüşümdür; ama böyle bir şey olmadı tabi. Bir de "şiir öğretmenlerin" büyük bir şairin bazen nasıl olabileceğini görmeleri de hoşuma gitti.

Neyse adam en sonunda pikabı tamir etti. Şimdi çalışıyor. Bir sürü kaliteli plağım var. Seninle Tunus'tayken aldığımız rengârenk çirkin (Bir eşya olarak çirkin bir şey) ipek şeyi de oraya koydum. Şimdi daha güzel.

Bu günlük bu kadar yeter.

Sevgiler, sevgiler, sevgiler...

Simone'un

29 Ekim 1950, Pazar

Birtanem, canım,

Cuma günü upuzun, kalın bir mektup aldım. Biliyorsun mektubunu beklediğim için geçen yıldan daha akıllı sayılmam. Soğukta sabah boyunca üç kere bir aşağı bir yukarı inip çıkıp duruyorum. Senle benim aramızdaki gerçek şu: ben sana beslediğim duyguları değiştirmeye çalışmadım; çünkü başaramayacağımı biliyordum. İşte o yüzden bu kışı da aynı aptal kalbimle geçireceğim. Canım İncil'in çevirisini göndereceğim, öbür baskıları da. Sana bir de Genet'nin İngilizce versiyonunu bulmaya çalışacağım; ama biraz zor. Yani sana içinde "Viol de Steffi"nin de olduğu bir paket göndereceğim. Nathalie'nin mektuplarını aç en azından, sana para gönderiyor olabilir. ABD'den ayrıldıktan sonra en son ben mektup yazdım, Nathalie bana cevap bile yazmadı. *L'Aigle à deux têtes*'te, benimle caddede gördüğün kişi Jean Marais. Filmi ben de sevdim. Açık saçık, küçük hediyeyi Olga'ya versem mi

vermesem mi bir türlü karar veremedim, hatta ilk başta gördüğümde ne olduğunu anlayamadım, çok şaşırdım. Mektubunda Queneau'nun Japon yerlisi olduğunu yazmışsın, Bost o satırların bir kopyasını aldı, Queneau'ya gösterecekmiş. Artık Queneau'nun hoşuna gider mi bilmem. Queneau en son New York'a geldiğinde Jacques Guicharnaud Queneau ve diğerleriyle buluşmuş. Queneau, Guicharnaud'ya nasıl yaşadığını sormuş, o da her hafta sonu New York'a geldiğini söylemiş.

"Geliyorsun da ne yapıyorsun?

-Times meydanı yakınlarında bir oda kiraliyorum.

-Eee sonra?

-Times meydanı etrafında geziyorum.

-Başka?

-Başka bir şey yok."

Yani New York'a gelip Times meydanı etrafında gezmekten başka hiçbir şey yapmıyormuş, kendine bir kadın bile bulmuyormuş. Yani Şikago'ya gelirse onu eğlendirmek zor olmayacak. Orada Ekim'in güzel geçtiğine, lagünde kürek çektiğine sevindim. Burada kış geldi bile. Geceleri ayaz var, sular donuyor, gündüz de pek sıcak olmuyor artık. En sonunda kendime bir palto alabildim. Hani ABD'de almaya niyetlenmiştimya ondan bir tane aldım; bu almaya niyetlendiğimden daha da güzel. Siyah, içi ve yakası beyaz. Kürkten daha ağır, yünlü, yumuşacık, sıcacık. Bayıldım anlayacağın. Eh Nathalie'nin de yardımını unutmamalı. ⁽¹⁸⁰⁾

Herkesin bugünlerde siyasetten bu kadar umudunu kesmesi hem ilginç hem de üzücü. Geçen Perşembe Silone ile öğle yemeği yedim, artık gelip Fransa'da yaşamak istiyor; çünkü İtalya'da kiliseye ve Stalin-ciliğe karşı mücadele vermekten bıkmış usanmış. Öyle çok insan ona danışmak için geliyormuş ki artık hiçbir şey yazamaz olmuş. Bir zamanlar boğazına kadar siyasete batmış. İşte bu yüzden gelip Paris'e yerleşmek, burada kitap yazmak istiyor, artık dünyanın saçmalıklarıyla uğraşmak istemiyor. Her zamanki gibi çok tatlıydı.

Haitili ressamların resim gösterisine gittim, güzeldi. Benimle Haiti'ye gitmek istemedin hiç, ne yazık. Ruhlarımızı tanrılara, tanrıçalara teslim ederdik, bizim içimizde saatlerce dans eder, çılgılık atar, bağırırıldardı. Güzel bir tanrıçanın beni esir almasını isterdim. Haitili res-

samlar adalarını öyle güzel anlatmışlar ki resmi yeniden keşfetmişler sanki. Ressamlardan ilki Hippolyte adında bir rahipti, sadece sunakları süslemek için kutsal, dinle ilgili resimler yapmak istiyormuş. Saf ama çarpıcı resimleri vardı. Diğerlerinin çoğu onu taklit edip parlak, canlı renkler kullanmışlar. Görsen senin de hoşuna giderdi. Maalesef reproduksiyonları yokmuş, akıl hastalarının resimlerinin de yoktu.

Müzik kutum şu anda harika. Bür sürü plak aldım. Modern müzikle tanıştım, bazı plaklarım muhteşem. Macaristanlı müzisyen Béla Bartók'u duymuş muydun hiç? Harika bir adam. Viyanalı müzisyenlerden Schönberg'i, Allan Berg'i, Webern'i duydun mu? Zor ve entelektüel müzik yapıyorlar, harikalar.

Les Temps modernes için ben, Merleau-Ponty, Sartre çok ciddi toplantılar yapıyoruz. Çok sıkı ve ciddi çalışmaya karar verdik. Ama bu kadar güzel konuşmalardan fazla bir iş çıkmadı. *Les Temps modernes* yayıncımız Julliard sürekli Sartre'la beni ünlülerle, mesela Maurice Chevalier'yle tanışmaya davet ediyor. Şimdi de Sartre'ı şu anda Paris'te olan Fas sultanıyla (Fez'deki sarayını görmüştün.) tanışmaya davet etti. Beni davet etmedi; çünkü sultan kadınları huzuruna kabul etmiyormuş. Sartre gitmedi. Sonra Julliard Sartre'la beni sultanın oğluyla özel olarak akşam yemeğine davet etti. İkimiz de, "Hayır!" dedik. Julliard öfkeden deliye döndü, sadece benim sıkılmak istemediğim için daveti reddettiğimizi dünyada aklına getiremez. Bizim sultanları bile beğenmeyen ukala, züppeler olduğumuzu düşündü.

Durmadan çalışıyor, çalışıyor, çalışıyorum.

Ve gerçek aşkımı sevmeye devam ediyorum.

Simone'un

2 Kasım 1950, Perşembe

Benim itici olmayan sevgilim,

Kapalı ve hüzünlü bir hava var Paris'te, içimdeki güneş de battığından beri benim içim de kapalı ve hüzünlü biliyorsun. Kış yaklaştığına göre bütün o sincaplarla mavi kargalar ne yapıyorlar? Sen ne yapıyorsun? Sıcak ve rahat mı bari evin? Ben her gece bu evde uyuyorum; bu evin de tıpkı Wabansia'daki yuvamız gibi kendine has bir büyüğü var.

Bu soğuk günlerde kayda değer pek bir şey olmadı. Çalışmaya ve

müzik dinlemeye devam ediyorum. Şu çirkin kadınla yine akşam yemeği yedim; ama bu defa ağlamadı; ona yazdıklarının neden kötü olduğunu açıklamaya çalıştım. Her geçen gün daha da, daha da kötü yazmaya başladı, böyle giderse sonunda kitap tam bir felaket olacak. Sartre yine şu sarhoş kadınla, Toulouse ile buluşmuş; gayet iyi görünüyormuş, hatta gözleri bile morarmamış olduğundan Sartre çok şaşırmış, kadın herkesle ilgili bir sürü şey sormuş, üstelik kendisinden neredeyse hiç bahsetmemiş. Tatillerde iki oyun yazdığını, bir dahaki sefere onları Sartre'a göstereceğini söylemiş. Sonra kadının kölesi ve hizmetçisi olan Zina Sartre'la aşağıya indiğinde ona bütün gerçekleri açık yüreklilikle anlatmış. Meğer Toulouse yine içmeye başlamış, tatillerde sürekli şarap içtiğinden tek bir satır bile yazmamış, üstelik Sartre oradayken de iki defa mutfağa gidip bardak bardak kanyak içmiş. Öğleden sonra iyi ve ayık görünmek için bütün sabah kusup bir sürü ilaç almış. İşin acı yanı ise artık içmek istemediği halde buna bir türlü engel olamamışymış.

Geçen sene Fransa'da dokuz kişiyi öldüren bir adamdan bahsetmiştim sana. Ölümüne mahkûm edilen bu adam mutsuz çocukluğundan bahsettiği konuşmasıyla herkesin yüreğini parçaladı; bebekken kendisine süt yerine kırmızı şarap verildiğini anlattı. Bu kırmızı şarap olayı Toulouse'yi o kadar etkiledi ki kafası kesilmeden bu adamla görüşmenin yollarını aradı haftalar boyunca; sonunda da avukatı aracılığıyla onunla bir randevu ayarladı. Ama o gün gelip çattığında taksi onu almaya geldiğinde Toulouse o kadar sarhoşmuş ki Zina'yla kocası onu yatakta kalmaya ikna etmek için dövmek zorunda kalmışlar. Üzücü değil mi? Enkaza dönen bir başkası da on altı yaşındayken âşık olduğum kuzenim; onun deliler gibi içerek büyük bir servetle, rahat bir evlilikten nasıl perişan bir hale düştüğünü anlatmıştım. Kendisi tam bir müfettiştir. Seine kıyısındaki bütün bankaları "teftiş eder" ve ayda yaklaşık altmış dolar kazanır. Çok fazla sigarayla içki içmekten neredeyse kör oldu, zorlukla konuşabiliyor ve duyabiliyor. Benden on dokuz yaşındaki oğluyla konuşup ona biraz nasihat vermemi istedi. Bu çocuk beş parasız babasını küçümsüyor, bu da onun şansı mıdır yoksa belası mıdır bilinmez ama çok da yakışıklı olduğundan en kolay yoldan para kazanmaktan başka bir şey istemiyor. Babası ise çocuğun benimle Latince ya da Yunanca üzerine ciddi ciddi konuşmasını istedi, gerçekten korkunçtu.

American Mercury⁽¹⁸¹⁾ Bost'dan her ay Fransa'yla ilgili "kıskırtıcı

bir rapor" göndermesini istedi, karşılığındaysa iki yüz dolar ya da daha fazlasını kazanacak. Tabii ki bu da bayağı bir Fransız parası edeceğinden Bost çok mutlu. Bu dergi hakkında sen neler biliyorsun?

Truman'ın katiline ne oldu? Demokratlar ondan da bir Lincoln, bir şehit yaratmak istiyorlar mı? Böylece insanlar onun Marine'den nasıl özür dilediğini unutacak mı?

Her zamanki gibi sevgiyle.

Simone'un

6 Kasım 1950, Pazartesi

Birtanecik sevgilim,

Eğer küçük genelevimde olsaydın halime kahkahalarla güler, benimle dalga geçerdin. Cumartesi sabahıydı. O şeytan telefon çaldığında evimde güzel güzel çalışıyordum. Arayan Tamy Guld'dı, hıçkırıklar içinde bana her şeyin çok kötü olduğunu, beni mutlaka görmesi gerektiğini söyledi. Bir kadının yüreğini nasıl bir zindana çevirdiğini bildiğimden kadınların gözyaşlarına hiç dayanamam, bu nedenle ona çalışma saatlerim olmasına rağmen öğleden sonra bana gelmesini söyledim. Telefonu tam kapatmıştım ki yeniden çalmaya başladı. Arayan şu sarhoş kadındı, yarı ağlamaklı her şeyin çok kötü gittiğini, yaz tatilinde onu mektup yazmam gerektiğini, beni mutlaka görmek istediğini söylüyordu. Ona kısa bir süre görüşeceğimizi söyledim; ama eğer psikiyatrlik yapacaksam paramın da ödenmesi gerektiğini düşündüm. Tamy gerçekten de kötü durumdaydı, her şey öylesine karanlık, iç sıkıcıydı ki bir gün delirmekten korktuğunu söyledi. Midesi ağrıdığından içki de içemiyordu; önümüzdeki ayları atlatmak için biraz uyuşturucuya ihtiyacı olduğunu söylüyordu. Onu bir doktora göndereceğim. Tam üç hafta boyunca Bob'a karşı sıcak, sevecen ve canayakın davranmaya çalışmış; ama Bob onun Haiti'ye geri dönmesini istemediğini bildiğinden ona karşı her zamaki kadar soğukmuş. Sonunda gücü tükenmiş, Cumartesi sabahı çok histerik davranarak dizlerinin üzerine çöküp ona gitmemesi için yalvarmış. Bob ise o bütün bunları yaparken o anda bile kaçıp gitmek istiyormuş. Ben de ona gitmesine izin verip bir yıl içinde dönmesini beklemesini, aksi halde de onsuz yaşamayı öğrenmesini söyledim. Elinden başka bir şey gelmiyor zaten; ama bunu yapmaktan

da nefret ediyor. Tamy ona bütün bunları asıl sorunundan yani artık ona mektup yazmaktan kaçmak için yaptığını söylemiş, Bob da bunun doğru olduğunu söylemiş; ama fikrini de değiştirmemiş. "Hep Bob acı çekmişmiş, artık sıra Tamy'deymiş." Ne Tamy ne de ben neden bu kadar acı çekmiş olabileceğini anlayamadık bir türlü. Bob Tamy'e uzun zamandır âşık değildi; ama her zaman iyi geçinmişlerdi; belki de Bob acı çekmemişti de bir şeyleri özlemişti. Bu adam kendisine bile dürüst davranmıyor ki. Hikâyenin en inanılmaz yönü ise Bob Tamy'e ona karşı hiçbir zaman merhamet göstermediğini (ki bu yalan!) söylemiş, aradan tam yedi yıl geçmiş olmasına rağmen Tamy'nin yaptığı bir eleştiriyi hatırlatıp ona sitem etmiş! Ne kadar harika öyle değil mi? Zavallı kadıncağız piyano çalmayı öğrenerek kendine "kişisel bir yaşam" kurmaktan başka yapacak bir şey bulamamış. Verdiği şu tuhaf heykelciği Olga'ya verdim; mektubunda onun için yazdığı bölümü de okudum; Olga çok beğendiğini ve yatağının başucundaki duvara asacağını söyledi.

Les Temps modernes kötü durumda. Biz de üç kişilik toplantıların yeterli olmadığını düşünerek dün on bir kişilik bir toplantı düzenledik; bir yandan beyaz Fransız zehiri içiyor bir yandan da yüksek sesle konuşuyorduk. Herkes diğerlerinin ne yapması, dergi için nasıl çalışması gerektiğini söyledi; herkes kendini o kadar iyi hissetti ki iki hafta sonra yeniden toplanmaya ve baştan başlamaya karar verdik. Duyduğuma göre yayıncının huzuru kaçmış.

Sana İncil'in kralını, Van Gogh'un genelevde kulağını kestikten sonra yaptığı kendi tablosunu, hiç bilmediğim ama çok etkileyici bulduğum, "Arles'de küçük bir kafe" tablosunu, Utrillo'nun bir manzara tablosuyla Vlaminck'in "Thatched Houses" tablosunu gönderiyorum. Hepsini ayın sonuna doğru alacağını tahmin ediyorum, umarım içlerinde en az Van Gogh'unkini seversin. Paketin içinde bol bol aşk da var, sana yetecek kadarını al içinden. Bu mektupta da uzaklardaki domuzuma sadık domuzundan bir sürü aşk var.

Simone'un

11 Kasım 1950, Cumartesi

Nelson, canım sevgilim,

Les Temps modernes'in yazı işleri müdürünün sana nihayet "*Le Vi-*

ol de Steffi"yi göndermesine sevindim. Ne muhteşem bir çeviri, öyle değil mi? Kitabının isminin "*Never Comes Morning*" olmasını isteyenlerin İngilizceyi bir Japon yerlisi gibi konuştuğunu söylemiştin. Onlar Queneau ve Duhamel'di.⁽¹⁸²⁾ Böylece Queneau bir Japon olup çıkıverdi. Pirandello bundan yirmi yıl önce ölen, soyut konularda son derece somut oyunlar yazmak için uğraşan muhteşem bir oyun yazarıydı. "Bir kimsenin ne olduğunu gösteren doğru bir gerçeklik yoktur," derdi. Deli bir karısı olduğundan delilik trajedisine kafayı takmıştı. *Henry IV*, kendini Kral IV. Henry sanan; ama iyileşip o olmadığını anlayan; ama bu defa daha da delirip eski bir düşmanını öldüren, cezadan kurtulmak için de deli gibi davranan bir delinin hikâyesi. En aptalca davrandığı zamanlarda bile öyle akıllı başında görünüyor ki, gerçek hali hangisi bir türlü karar veremiyorsun, deli olan mı yoksa akıllı olan mı? İşte bölünmüş, çift yönlü bir kişiliği anlatan bu oyunu seveceğini düşündüm.

Farrel'in kitabının kötü olmaması ne kadar da kötü, ama eminim bir sonraki kötü olacaktır. Bugün Kasım'ın on biri, muhteşem bir bayram var. Bundan yıllarca önce Almanları yenmişiz, bu yüzden havada gü-rültüyle uçaklar uçuyormuş, bütün dükkânlar kapanmış, herkes Fransız olduğu için büyük bir gurur duyuyormuş. Şikago'yla ilgili yazın ne oldu?⁽¹⁸³⁾ Neden *Holiday* o yazıyı olduğu gibi kabul etmedi sence? Benim çok sevdiğim eski halinin bir kopyasını gönderir misin? Umarım para kazanmak uğruna bütün yazıyı mahvetmek zorunda kalmazsın. Ressam arkadaşın hani Wabansia'da ikimizin resmini yapmıştı, şu benim tam bir bohem gibi görüldüğüm resim, onu bana gönderir misin? Çok hoşuma gitmişti. O komik çift kişilik yatağında iyi uykular sevgilim!

Sali

Her zaman sıcak ve güneşli misindir sen? İyi anlaşıyor musunuz, küçük evle senden bahsediyorum? Nihayet bir televizyon alabildin mi? Wabansia'daki kasvetli cenaze evini özlüyor musun? Bana anlatsana bunları biraz. Amerika'daki seçimlere gelince, sence MacArthur bir gün başkan seçilebilecek mi? Burada insanlar Cumhuriyetçilerin başarısının savaş getirmesinden çok korkuyor. Truman'ın kongreden kanunları çok sıkı denetleterek intikam aldığını okudum, Amerika'ya gelen herkes Ellis Adası'na kapatılıyormuş. Umarım Koestler'ı de kapa-

tırlar, ne de olsa bir zamanlar Komünist Parti'ye üyeydi. Bu aralar Fransa'daki herkes Komünist Parti'nin Fransa'daki lideri Thorez için endişeleniyor; yarı felçli olduğundan tedavi için Rusya'ya gitti, Vichinski onu Moskova'ya götürmeyi teklif etmiş, böylece oradaki en iyi uzmanlar tarafından tedavi edilebilecekmiş. Thorez iki gün önce karısıyla oraya gitti. Bazıları onun da Dimitriff gibi öldürüleceğini, bazıları da Fransa'da da iyi doktorlarımızın olduğunu, Thorez'in de zaten bir Fransız evladı olduğunu söyledi. Ruslar nasıl olur da ona dokunmaya cesaret ettiler? Peki ya Fransız hükümeti buna nasıl izin verdi? Gerçekten komik. Zaten komünistler dışında kimse de Thorez'in iyileşmek istediği fikrini kabul etmiyor.

Çirkin kadın geçen hafta bizim *T.M.* toplantımız olduğunu, kendisinin davetli olmadığını bildiğinden bayağı üzüldü. O da mutfağına gidip bütün gaz vanalarını açmış. "Artık eskisi kadar sağlıklı değilim, on dakika sonra dışarı çıkmak zorunda kaldım," dedi bana. Kesinlikle ölmek istemiyormuş: "Gaz vanalarını açarak ben de kendi edebi toplantımı yaptım," dedi. Gece geç saatlerde bana okumak istediğini söyledi:

"Neden şimdi eskisinden de çok okumak istiyorsun?"

- Artık ağlamıyorum da ondan, bu yüzden okumak istiyorum."

Dün *City Lights* filmini izledim, gerçekten çok etkileyiciydi. Yıllar önce bu filmi izlediğimi; ama çok fazla sevmediğimi hatırlıyorum; ama o zamanlar muhteşem filmlere alışkındık biz, şimdi öyle olmadığından Charlie Chaplin'in bütün filmleri güzel geliyor. Gerçekten muhteşem bir adamdı bu Charlie Chaplin.

Faulkner'in *Wild Palms*'ını *Les Temps modernes*'de yayımlayacağız; Nobel ödülünü aldığına göre iyi bir kitap olmalı.

Pazar

Thorez'nin Rusya'ya gidişiyle ilgili yeni olayları duydun mu? Bütün Fransız gazeteleri bir Amerikan uçağının Rus uçağına nasıl saldırdığını yazıyor. Tanımadığın bir Fransız kadından bir paket alırsan sakın şaşıрма; sana Genet'nin İngilizce bir kitabını gönderdim; ama sahte bir isimle; çünkü gümrüktekiler paketi açarlarsa beni mahkemeye vermek isteyebilirler. Eğer seni rahatsız ederlerse sen hiçbir şey bilmediğini söyle; gerçekten çok açık saçık bir kitap, en az doktorun Kinsey'in Fransa'dan aldığı resimler kadar açık saçıklar. Sadece kitabın

galelerini bulabildim; tabi ki bu da Genet'nin büyüsunü oldukça öldürmüş. Kitabı sevip sevmeyeceğini çok merak ediyorum.

Dick Wright hiç dinlenmek bilmiyor, şimdi de Parisli-Amerikalı zencileri tertipliyor; onlar burada beyazlar kadar iş bulamıyorlar çünkü. Wright birkaç liberal buldu; toplantılar düzenleyip MacArthur'u, Taft'ı ve diğerlerini kınayacaklar. Aslına bakarsan bütün bunların hiç işe yarayacağını sanmıyorum. Ama gelecek Pazar günü büyük bir kokteyl düzenliyorlar, Sartre da Fransız konuk olacağından her ne kadar gereksiz gibi görünse de ben de gideceğim.

Cuma

Tam da sana mektup yazılacak akşam, ateş güröl güröl yanıyor, masamın üzerinde güzel kırmızı karanfiller duruyor, müzik kutusundaki müzik az önce sustu. Bost, Cau ve Guyonnet birkaç gün önce Roinson'un Stock'u nasıl öldüreceğini izlemeye gittiler. Robinson'un siyah bir hükümdar gibi çevresinde dört zenci, önünde de bir cüceyle ringe çıkması çok hoşlarına gitmiş. Robinson ringte dans ederken Stock az sonra canının çok yanacağını biliyor gibiymiş.

Zaferden söz etmişken, şu orospu çocuğu MacArthur ne oldu? Öyle görünüyor ki barış dolu Kore'de gerçek bir savaş başlatacak. Dün Truman böyle saçma sapan şeyler söyleyince Paris'te herkes çok endişelendi. Bugün durum daha sakin görünüyor; ama öyle görünüyor ki bu insanlar henüz atom bombasıyla oynamalarına müsade edilecek kadar büyümemişler. Çinlilerse gerçekten çok mantıklı davranıyorlar, belki de yeni sarı bir medeniyetin hayalini kurmakta çok da haksız değildin. Ama galiba bu çok kanlı ve zor bir süreç olacak, öyle bir şeyi görmeye ömrümüzün yeteceğini sanmıyorum. Ya savaş çıkar da Ruslar buraya gelirse ne olacak? Birçok nedenden ötürü bu düşünceden nefret ediyorum. Lütfen komutanlarına aptalca davranmamalarını söyle, olur mu?

Sana Sartre'ın son romanının çevirisi *Troubled Sleep*'i gönderiyorum; Sartre senin varoluşçu kütüphanen için kendi elleriyle imzaladı kitabı. Çok yakında da senin kitabın Fransızca'ya çevrilecek.

Domuzundan öpücükler, öpücükler.

Simone'un

Bir öğrencinin yazdığı *A Civil and Partisan Student* isimli bir kitap varmış, biliyor musun?
New York'ta yayımlanmış galiba? Savaş, Stalin ve Amerika politikası karşıtı bir kitapmış.

8 Aralık 1950, Cuma,

Nelson, aşkım,

Bu hafta her şey öyle kötüydü ki canım mektup bile yazmak istemedi. Bu olan bitenden memnun olmanı bir anlamda anlayabiliyorum. Kim bilir belki de Amerikalılar böylesi bir yenilgiden bir şeyler öğrenirler, onları kırıp geçirecek Çinlilerle yapılacak bir savaş onlara kesinlikle çok şey öğretecektir. Ama bu durum benim için çok şahsi bir sorunu da beraberinde getiriyor; savaş demek bir Rus isyanı demektir ki birçok insan bana böylesi bir durumda hem Sartre'ın hem de benim ya öldürüleceğimizi ya da K.P. tarafından Sibirya'ya gönderileceğimizi söylüyor. Bizler hiçbir zaman Amerika yanlısı olmadığımızdan, ki artık eskisi kadar bile değiliz, ayrıca Rusya'nın yaptıklarını da büyük bir ilgiyle izlediğimizden böylesi bir durum bizi çok üzüyor. Ama şüphe götürmeyen bir şey var ortada. Biz kaçmak zorunda kalacağız. Nereye mi? Tabii ki onlarla aynı fikirde olmadığımızdan Amerika'ya değil. Brezilya'ya ya da Afrika'ya mı? Yoksa Bost'la Olga'nın yanına mı? Başka arkadaşlarımızın yanına mı? Evet bunların düşüncesi bile kötü; ama bu şimdi olmasa bile ya bir ya da iki yıl içinde zaten olacak, o zaman da durum çok daha parlak olmayacak. Biliyor musun Nelson, ilk defa artık beni sevmediğin için mutluyum; çünkü birbirimizi bir daha göremeyebiliriz; ama artık hiçbir şey fark etmiyor nasıl olsa. Yine de bütün bunların olacağını düşündüğümde kalbime bir acı saplanıyor; bir daha ne Wabansia'yı, ne Forrest Bulvarı'nı ne de seni hiç göremeyeceğim. Ne gerizekâli, domuz bir hükümetiniz var böyle!

Uzun mektubun için teşekkürler canım. Sıçan nasıl oldu da kayığı çalmaya çalıştı? Bost sıçanın değil de senin yalan söylediğini söylüyor. Arkadaki avlu karların altında çok güzel görünüyor olmalı. Burada öyle doğru dürüst kar yok, sadece kasvetli bir beyazlık. Kitabın basıldı, güzel de görünüyor. Kitabının yanında Sartre'ın kitabıyla, çakıltaşları hakkında bir şeyler yazan komünist yazar Ponge'darı bir şeyler bulabi-

leceğin bir dergi gönderiyorum. Dergide bir fotoğrafıyla şiirleri var; ama çakıltaşları hakkındaki şiiri orada yok. Lautréamont'la (geçen yüzyılın muhteşem limanlarından biri) Apollinaire'i de oku, bir de 136. sayfada Notre-Dame'da konuşan keşiş Mourre vardı ya onunla ilgili bir yazı var. Hani şu kiliseyi eleştirip deli bir doktor tarafından deli teşhisi konan keşiş. Gallimard'daki bazı kişiler daha şimdiden kitabının muhteşem olduğunu düşünüyor. Yakında da çok iyi bir eleştiri çıkacak, sana anlatırım.

Romanımı yazmaya çalışıyorum, gerçekten uğraşıyorum; ama pek de havamda değilim. Bu aralar Paris'te herkes korkuyor ve endişeli. Umarım hapse girmezsin. Seni nerede olursan ol seveceğim, üzüntüyle, sevgiyle öpüyorum canım.

Simone'un

10 Aralık 1950, Pazar,

Tatlı sevgilim,

Geçen akşam çok kötü rüyalar gördüm, kayıp bir şehirde seni arıyordum; ama ne sokağı, ne evini, ne de yerini hatırlamıyordum, hiçbir şey hatırlamıyordum, sürekli merdivenlerden çıkıp iniyordum, bildiğim tek şey bulamadığım bir şeyin özlemini çektiğimdi. Sonra birden kendimi Fas'ta buluyordum. Nerede yaşadığını öğreniyordum; ama tam o sırada rüyamda aynı zamanda da Nathalie olan şu çirkin kadınla ilgili karmaşık bir öykü araya giriyordu. Çirkin kadın bir motosikletin üzerindeyken ölmüş oluyordu. Benim de bu ölümde bir payım vardı, rüyanın sonunda seni de bulamadım zaten. Kalbimde bir ağrıyla uyandım; ama aşağıya inip de mektubunu bulduğum anda bu rüya uçup gidiyordu. Senin hakkında her şeyi öğrenebildiğim içim öyle mutlu oldum ki! Anladığım kadarıyla Miller'ın haremindeki yeni gözde şu küçük fahişe olacak! Üst katta mı kalacak yoksa sıradan bir çift kişilik yatak mı isteyecek? Bence o küçük kayıpta uyuyacaktır, böylece geceleri kimse onu korkutamaz. Forrest'daki eve böyle mi davet edilebiliyorsun canım? Yani uyuşturucu denizinde yüzüyormuş gibi yapıp, sadece sahte bir beyaz toz getirerek mi? Eğer önümüzdeki on yıl içinde bir davet almazsam ben de öyle yapacağım, hiç fena fikir değil. Wa-

bansia'nın öyle kolayca yokolup gideceğini hiç sanmıyorum, senin öldürmeye çalıştığın şeyler inatla ayakta duruyor, o cenaze havasında yaşamaya devam ediyor, görmüyor musun? Her neyse, yeni Şikago yazını da sevdim, ama yine de eskisini göndermen mümkün değil mi? Onu çok sevmiştim. Bu arada bu kadar çok para kazandığın için tebrikler. Eğer rastlarsan lütfen bana okumadığım iyi kitaplardan gönder.

Gidip göğüs kanseriyle savaşan şu daktilocu kızı hastanede ziyaret ettim. Yumurtalıklarını alıp erkeklik hormonu vermişler kızcağıza, gerçekten korkunç bir durum; artık bıyıkları ve erkek gibi bir sesi var, hatırlar mısın bilmem ama bir keresinde Paris'te gördüğümüz hadım edilmiş kedi kadar da şişmanlamış. Sadece bir ameliyatla böylesi bir yaratığa dönüşebileceğim fikri hiç hoşuma gitmedi. Artık eskisi kadar acı çekmiyor; ama yine de bir kaç ay içinde ölecek; öyle tahmin ediyorum ki kendisi de bunu biliyor.

Olga *Sinekler* için gerekli anlaşmaların imzalandığını duyunca sinir krizi geçirdi; bağırdı, ağladı, aptal bir kadın gibi davrandı; ama birkaç gün içinde morali düzelir herhalde.

Hani senin çok sevdiğin ama benim eleştirdiğim Manon⁽¹⁸⁴⁾ filmi vardıya, onun yönetmeniyle karşılaştım. Kısa bir süre önce çok güzel bir kadınla evlenmiş ve Bahia'dan yeni dönmüş; beraberinde de çok güzel fotoğraflar getirmiş. Brezilya, Haiti'den çok daha ilginç bir yere benziyor. Yedi ay Bahia'da kaldıktan sonra, iki ay da üyeliğe kabul törenlerinin düzenlendiği yerde kalmış. Orada tuhaf içkilerle taze tavuk kanı içerler, keçilerle güvercinleri öldürürler, şarkı söyleyip dans ederler, sonra öyle histerik bir hal alırlar ki Kutsal Ruh'un buyruğuna girerler. Kazınmış kafaları kana bulanmış, üzerine de tüyler yapıştırılmış, çıplak bedenleri kanla kaplı, karman çorman olmuş histerik yüz-lü zenci kızların (Bahia'da sadece zenciler vardır) fotoğrafları vardı onda, gerçekten büyüleyiciydi. O da çok büyüleyici olduğunu, bir süre onlarla birlikte yaşadığında insanın serseme döndüğünü söylüyor. Bir değişiklik yapıp *İkinci Cins*'i sinemaya uyarlamak istedi; ama bana çılgınca bir fikir gibi geldiğinden reddettim. *Inside Storm*'u (İngilizcesi bu mu?)⁽¹⁸⁵⁾ yöneten, şu yakışıklı eşcinsel aktör Maraisn'in sevgilisi Cocteau Sartre'la beni garsonun asla şarap içmemize izin vermediği eski restorana yemeğe davet etti. İki saat boyunca bir dakika bile

susmadan, sürekli olarak kendinden bahsetti. Yakışıklı Marais'nin hayat hikâyesini anlatan bir kitap yazdığından, şık mağazalarda sattığı eşarpların üzerine Marais'nin yüzünü çizdiğinden falan bahsetti. Gerçekten çok sıkıcıydı; çünkü kendisi de ne Fransa'da ne de başka bir yerde kimsenin onunla ilgilenmediğinin farkında; ama sanki ilgileniyorlarmış gibi davranıyor. Gerçekten üzücüydü. Sadece bir tane güzel öykü anlattı, bir kedi öyküsüydü. Paris'te aptal bir sinema yönetmeni yaşlı bir kadınla kedilerini anlatan bir oyunu yönetiyormuş. Senaryoya göre elli tane kedi açlıktan ölmek üzereyken bu kadın odaya onlara verecek hiç eti olmadan girdiğinde (çünkü çok fakir bir kadınmış) bütün kediler kaplanlar gibi kadının üzerine atlıyormuş. İşte bu yüzden yönetmen kedilerin kaplanlar gibi saldırmamasını istemiş; ama saldırmamışlar. Adam kedilere uyuşturucu vermiş, neredeyse zehirlemiş; vücutlarının en hassas yerine yakıcı zehirler dökmüş; ama kediler bir türlü öyle saldırmamış. Bazı kedi severler bu işten vazgeçmesini, "kedilerin hiç fark ettirmeden delirebileceklerini" söylemiş; ama yönetmen hiçbirini dinlememiş. "Senaryoda öyle yazıyor, kaplanlar gibi sıçramaları gerekiyor!" demiş. Adam kedileri yiyecek hiçbir şey vermeden kapalı çantalara koymuş, on gün sonra çantaları açtıdaysa kediler yarı ölü, boka batmış durumdaymış, tabii ki sıçramıyorlarmış da. Sonunda Hayvanları Koruma Derneği'ne haber verilmiş; ama bir türlü tiyatrodan içeri girememişler. İşte olay böylece sürüp gitmiş, kaplanlar gibi davranmıyorlar diye bir sürü kediye işkence yapmışlar. Üzücü değil mi?

Queneau'yla öğle yemeği yedim; çok hoş görünüyordu, hele bir Japon'a hiç benzemiyordu.

Artık hoşça kal, hoşça kal. Hoşça kal. Aşkını öldürmek istemeyen inatçı cenazeyi hatırla...

Simone'un

14 Aralık 1950, Perşembe

Tatlı sevgilim,

Evet senden böylesine dev bir mektup almak güzeldi. Mektuplarını pul yapıştırmamakta inat ettiğinden biraz geç geldi; ama geldi ya yeter. Senin de söylediğin gibi artık günlerce okuyabileceğim bir şeyim

var. Harold, Betty ve küçük fahişe hakkında anlattığın öykülerle, anlattığın başka bir sürü gereksiz şey öyle eğlenceliydi ki. Gazete küpürleri için teşekkür ederim; evet ben de bugünlerde İncil'i okumaya başlayacağım. Sartre kendisiyle ilgili olanları çok beğendi. Sana gönderdiğim kitabın İngiltere'deki adı *Iron in the Soul*; Amerika'da ise *Troubled Sleep*. Sana Camus'nün gazetesi *Combat*'da senin hakkında çıkan bir yazıyı gönderiyorum. Artık çok Amerika yanlısı bir gazete oldu; ama yayıncısı çok da aptal olmayan dürüst bir adam; her hafta bir edebiyat sayfası yayımlıyorlar, en önemli makaleyi de sana ayırmış. Lütfen anlamaya çalış, Neal'den senin için çevirmesini iste.

Faulkner tabii ki Konfederasyon'un üyesi; Paris gazetelerinde korkunç röportajları yayımlandı. Artık onu hiç sevmiyorum. Bir yazar değil de sadece bir çiftçi olduğunu; insanlar hakkında hiçbir şey bilmediğini, sadece beynindeki hayali yaratıkları tanıdığını söyledi. Sağ görüşlü gazeteler onun kendi taraflarında olduğunu anladığından *Intruder in the Dust*'ın⁽¹⁸⁶⁾ en kötü satırlarını büyük bir hevesle yayımladılar. Nathalie'den çok uzun, üzücü bir mektup aldım; oradan ayrıldığımdan beri ilk defa yazıyor bana. Hayatının en kötü dönemini yaşadığından neredeyse mektubu bile zor yazmış (sevgilisinin ölümünü bekliyor).⁽¹⁸⁷⁾ Hollywood'a döndüğünde iki hafta daha kocasıyla birlikte yaşamış; ama bakmış ki durum çok kötü, ayrılmaya karar vermiş. Küçük hüznülü bir daire kiralamış, küçük kızları da yanına almış; çünkü onlara davranışından utanmış. Ayda iki yüz dolar kazanıyor, İvan'dan gelir vergisini ödeyemeyeceği kadar yani yüz dolar alıyor, biraz da küçük kız için para alıyormuş. Bir şekilde hayatını sürdürüyor. Duygusal açıdan çok kötü durumda; çünkü eşcinsel arkadaşı o İvan'dan ayrılınca onunla yaşamak zorunda kalmaktan korktuğu için ortadan kaybolmuş. Bu onu çok üzmüş, iki ay boyunca yapayalnız korkunç günler geçirmiş. Ama sonra arkadaşı geri dönmüş; çünkü hiç paraları olmadığı halde mobilyalarını satıp kendilerini bin dolar borca sokan eşcinsel arkadaşına çok sinirlenmiş. İki hafta rüya gibi geçmiş; her gün Nathalie'yi görmeye gelmiş, mecbur olmadığı halde her gün birlikte olmuşlar, hatta ofisteyken Nathalie'yi düşünüp "ereksiyon olduğunu" bile söylemiş, ne kadar kibar öyle değil mi (mektubunda o öyle söylemiş)? Ama arkadaşının eşcinsel sevgilisi bu duruma o kadar kızmış ki Nathalie'ye bir tokat

patlatıp sevgilisini de alıp gitmiş; o zamandan beri de yalnızmış Nathalie. Kocasını boşanmamalarını istemiş; çünkü sevgiliyle evlenmek istemiyormuş. Nathalie artık ondan nefret ediyor ve sadece eşcinsel sevgilisini düşünüyor; ama işin aslını soracak olursan bütün bunlar her şeyiyle doğru sayılmaz; çünkü Nathalie başka insanlarda kendini ilgilendirmeyen şeylerin dışındaki hiçbir şeyi görmez; bu nedenle de her şeyi tam anlamıyla anlamaz. Bir anlamda bencilliği ve inatçılığı yüzünden bütün bunları haketti; ama yine de onun için üzülüyorum. Bakalım ne olacak? Bu arada bana göndereceğini söylediği parayı göndermenin şu şartlar altında çok gereksiz olduğunu söyledi; ama bir gün mutlaka gönderecek.

Tamy Guld'a gelince, onun durumunda bazı değişiklikler var gibi görünüyor. Bob bir an önce Fransa'dan ayrılmak için toparlanıyor; ama böylesi bir durumda da ailesine karşı kendini sorumlu hissediyor. Umduğu kadar çok para kazanamadığından Haitili kadına da çok fazla para vermeye devam edemiyor; ama bütün bunlar da Tamy'ye ihtiyaç duyduğu aşkı vermeye yetmiyor. Artık Bob'a yepyeni gözlerle bakıyor, onun çok bencil olduğunu ve sadece kendini düşündüğünü anladı sonunda. Artık onu çok da sevmiyor, bu aralar genç bir adamla ilgileniyor, üstelik onunla birlikte olmayı çok istiyor. Ona bu adamı elde etmeye çalışmasını, onunla bir ilişkiye girmesini ve Bob'un cehennem olup gitmesine izin vermesini söyledim.

Canım şimdi mektubunun en önemli bölümüne büyük bir ciddiyetle cevap veriyorum. Birincisi eğer her şey planladığın gibi giderse beni daha uzun yıllar boyunca perişan etmek niyetinde olduğunu duymak çok güzeldi. Bunu ne kadar çok istiyorum bir bilsen! Senin hayatımdan çıkıp gitmeni istemiyorum; eğer hayatında bana bir yer ayırabilirsen ne kadar mutlu olacağım bilemezsin. Bunları söylediğin için teşekkür ederim. Tıpkı eskiden olduğu gibi yine mutlu, huzurlu bir sevgi hissettim; bu duygu o kadar uzun zaman önceterk etmişti ki beni. Bunları yeniden yüreğimde hissetmek çok iyi geldi, sevgilim benim için öyle değerlisin ki.

Şimdi de benim seni azarlama sıram geldi! Histerik olduğumu söylüyorsun; ama sen de kesinlikle fazlasıyla mutlusun. Seninle tanıştığımızda bu mutluluktan kendine sahte bir dünya yarattığını itiraf etmiş-

tin. Çamurdan yuvasında debelenen bir timsahsın sen. Tamam küçük evin karlı ve rahat, o çılgın bağımlı arkadaşlarıyla da çok eğleniyorsun; ama bu da dünyaya hep iyimser gözlerle bakmak için yeterli bir sebep değil. Tamam birkaç yıl huzurlu olmayacağını söylemiyorum, ama o da garanti değil. Tamam sen huzurlu olabilirsin; ama bizim için Rus işgali demek olacak bu. Büyük ihtimalle savaş çıkarsa Ruslar Paris'e saldırmayacak; ama buradaki durum da daha iyi olmayacak. Komünist Parti'nin Sartre ve arkadaşlarını bir an önce ortadan kaldıracığını düşünmek beyhude bir delilik falan değil; Paris'te gördüğümüz herkes bu konuda bizimle aynı fikirde. Bütün komünistler Sartre'dan nefret ediyor, zaten entelektüellerin de bir numaralı düşmanı. Bu nedenle ne bir kaçış planı yapmak, ne de sürgüne gönderilmenin korkusunu yaşamak histerik falan değil. Canım biliyorsun '39-40 yıllarında Yahudi arkadaşım toplama kamplarının korkusunu yaşarken ben de onun fazlasıyla histerik davrandığını düşünmüştüm; ama haklı çıktı. Bir tehlikenin nefesini ensende hissetmediğin sürece çok uzak geliyor insana. Hatırlıyorum da Yahudi olmayan Fransızların arasında nasıl da yalnız ve anlaşılamamış hissetmişti kendini. Şimdi biz de farklı durumlardayız, daha kötüsünün olabileceğini itiraf etmemek çok daha kolay geliyor sana (benim boğulmamı da şakaya vurmaya çalışmıştın ilk başta).⁽¹⁸⁸⁾

Sonra bir de Amerika'ya gitme konusu. Gitmek istememizin sebebi Sartre'ın ya da benim hapse atılmamız ihtimali değil. Fransız insanların gözünde Amerika'ya gitmemiz siyasi bir tercih anlamına gelecek, bizim tercihimiz de bu değil. Eğer bir gün savaş biterse ve biz geri dönersek Fransa'yı işgal eden Truman ya da Stalin'e kaçmış insanlar olarak anılmak istemiyoruz. Tamam, yazıyoruz; ama onlar için yazdığımıza göre insanların güvenini de kazanmalıyız; bu nedenle Amerika'ya gitmek bir ihanet olacak. Eğer bir insan Amerika'nın yerlisiyse onun durumu çok farklıdır, eğer oraya sonradan gelip orada kalan bir insansa bu bir tercih anlamına gelir. Oraya gitmek demek onaylamak demektir. Bu gurur değil dürüstlük meselesidir. Sol görüşlü bütün Fransızların, hatta bütün liberallerin, Amerika'nın siyasetinden nefret ettiğini anla artık; ben de ediyorum. Sırf paralarını kurtarmak için New York'a gitmeye başlayan zengin kapitalistleri kınıyoruz. Amerika'yı seçmek demek bütün yazdıklarımıza ve söylediklerimize rağmen kapi-

talizmi seçmek olacaktır. Tamam tercihimizin dünya için pek bir şey ifade etmediğini biliyorum; ama bizim için çok şey ifade ediyor. Ayrıca bir de para sorunu var (ahlaki sorunların yanı sıra). Amerika'da biz nasıl para kazanacağız? Ya televizyonculuk yapacağız ya da makaleler yazacağız, ya da açlıktan öleceğiz. 40-44 yıllarında Fransızlar hayatlarını kazanmak için propaganda yapmak zorunda kalmışlardı (yerlilerin yapabileceği başka bir şey yoktu). O zamanlar bunu kabul etmiştik; ama şimdi bunu kabul edemeyiz. Brezilya'da daha çok para bulma imkânımız var, Fransız kültürüne saygı duyuyorlar, çok olmasa da tarafsız olabilirler; bizim için her şey daha kolay olur.

Beni anlamayı istiyorum, önemli konularda senden apayrı bir şey düşünmek istemiyorum. İnan bana bütün arkadaşlarımızla bu durumu günlerce hiçbir histeriye kapılmadan konuşup düşündük; böyle konuştuğuna göre Fransa'nın durumuyla ilgili senin Amerika'dan anlamadığının (ya da anlayamadığının) bir şeyler var. Seninle bu konuda konuşabilmeyi öyle çok istedim ki.

Lütfen bir cevap ver ve anlamaya çalışmadan hemen eleştirip üstünlük taslamaya kalkışma.

Ee, bayağı uzun bir mektup oldu, öyle değil mi aşkım? Mutlu yıllar, mutlu noeller! İşte pis kalbimi sunuyorum sana.

Simone'un

22 Aralık 1950, Cuma

Canım sevgilim,

Bu yaz beni çok fazla kızdırmamayı başardın; şu anda senin için yaptıklarımı düşünürsek senin için çok iyi bir arkadaş olmalıyım. Önce zavallı Guyonnet ile yarım saatlik bir konuşma yaptım. Ona radyoda senin hakkında söylemesi gereken bütün güzel şeyleri anlattım. Sonra yazı işleri müdürü arayıp: "Arayan gazeteci değil, Algren'in menajeriyle konuşuyorsunuz," dedi, adımı *Opéra* için seninle ilgili yirmi satırlık bir şeyler yazmamı istedi. Anlayacağın bütün öğleden sonramı kendi pis kitabımla uğraşmak yerine senin hakkında bir şeyler yazarak geçirdim. *Opéra* çok fazla okunan haftalık bir dergidir; bir sonraki sayılarında benim yazdığım önsözle *Never Come Morning*'in son bölü-

münü yayımlayacağız. Nasıl hoşuna gitti mi? Dur, bu daha başlangıç.

Gallimard'ın kokteyline Faulkner de gelmiş; herkesi çok hayal kırıklığına uğrattığını duydum; ama bir saat içinde yüzlerce kişiyle tanışan bir yazardan ne yapmasını beklersin ki? Tabii Dylan Thomas gibi davranmadığı sürece. Ben kokteyle gitmedim, benim uğraştığım bir Amerikalı yazar var zaten, bana da fazlasıyla yetiyor. Amerikalı yazarıma gönderdiği yeni yıl kartları için teşekkür ederim. Sartre da kendininkileri çok sevdi, hatta ciddi ciddi kiliseye gitmeyi bile düşünmeye başladı. Çin gravürlerini kasten seçmişsin gibi geliyor bana, öyle mi?

Göğüs kanseriyle savaşan zavallı daktilocu kadını ziyaret edip de geldim; gerçekten erkeğe dönüşmeye başladı, sakalları çıkıyor, sesi de tam bir erkek sesi. Ben oradayken acı içinde bağırmaya başladı, beni ağlayarak öptü, gerçekten çok kötü anlardı.

Geçen Pazar şu çılgın Richard Wright'ın toplantısında Sartre'la tuhaf şeyler yaşadık. Bu, Fransız-Amerikalı liberaller tarafından dünya barışını ve özgürlüğü korumak için düzenlenen bir toplantı olacaktı. Sartre en önemli Fransız konuk, Louis Fischer denilen bir adam da Amerikalı konuk olacaktı. Sartre tam beş dakika boyunca hiçbir politik gönderme yapmadan konuşmak zorundaydı. Saat yedi olduğunda İngiltere konsolosluğundaki büyük bir salona girdik; her yer merdivenlerle doluydu, tavandan camdan lambalar sarkıyordu; kocaman cilalı bir zemin vardı; yaklaşık kırk kişiydik. Küçük masaların çevresinde oturan zenci erkeklerle yaşlı kadınlar vardı. Bir zamanlar bir komünist olan Louis Fischer on beş yıl boyunca Rusya'da yaşamış. Bu adamda bütün o komünist dönemlerine özgü bezgin, dargın, karanlık tavır vardı; kalıp konuşana kadar ne konuştu ne de güldü. Konuşmasının ilk yirmi dakikasında SSCB'ye saldırdıktan sonra, eğer Avrupa kendilerine cesaretlerini kazanmakta yardım ederse Amerika'nın başarısız olacağını söyleyerek devam etti. Amerika'nın barışı ve özgürlüğü sevdiğini, dünyada herkesin yapabileceği tek şeyin de Gandhi gibi yaşamak olduğunu anlattı. Sartre çok sinirlendi; çünkü adam politikadan başka bir şeyden söz etmiyordu, o yüzden hazırladığı o yumuşak konuşmayı cebinden bile çıkarmayıp sert bir şekilde bu Amerika ve SSCB düşmanlığının günümüzdeki en büyük hata olduğunu, artık dünyadaki hiçbir ülkenin özgür olmadığını söyledi. Fisher çılgına döndü; o korkunç akşam yemeği

sırasında da Amerika'nın ne kadar barış sever olduğunu açıkladı; o kadar barış severmiş ki kendi askerleri ölmesin diye bir atom bombası atmayı tercih etmiş. Dick o sırada bir şey söylemedi; ama ne zaman ki Fisher Rusya olayında acı olan noktanın yaşamak için yalan söylemek gerektiği olduğunu söyleyince Dick "Herkes, her yerde öyle yapmak zorundadır," diye cevap verdi. "Öyle mi!" dedi Fisher, "Kim öyle yapıyor?" "Ben öyle yaptım," diye cevap verdi Dick, "neredeyse bütün hayatım boyunca hiç istemediğim halde gülümseyerek ve 'evet efendim,' diyerek yalan söyledim." Bu adamı davet ederek Dick kendisi aptallık etmiş. Fisher denen bu adam da yakında Fransa'dan ayrılacak.

Paris çok üzücü, sürekli hava kapalı ve sürekli kar yağıyor, kime rastlasan ilk sorusu: Gidiyor musun? Ne zaman? Nereye? Çok parası olan bütün o büyük insanlar gitmeye başladı, ya özel uçakları var ya da gemi satın alıyorlar. Komünist olmayan entelektüellerin çoğu ilk önce kendilerinin gitmek zorunda kalacağını düşünüyor. Herkes Sartre'ın derhal öldürüleceğini, benim de büyük bir tehlikede olacağımı düşünüyor. Anlayacağın altı ay ya da iki yıl içinde sonsuza kadar kaçmak zorunda kalacağım fikriyle yaşıyorum artık. Tuhaf bir duygu.

Canım sana mutlu yıllar, mutlu Noeller diliyorum. Umarım bu yıl güzel bir kitap yazmaya başlar, küçük evinin tadını çıkarır ve mutlu olursun. Kalbinin bir köşesinde bana da bir yer ayırır, arada sırada sevgiyle anarsın beni umarım. Seni inatçı ve sadık kalbimle büyük bir sevgiyle öpüyorum.

Simone'un

31 Aralık 1950, Pazar

Ah şu *Opéra* dergisindeki domuzlar yok mu! Bütün öğleden sonramı senin şu pis kitabın hakkında bir şeyler yazarak geçirdim; ama ne senin kitabından bölümü ne de benim yazdıklarımı yayımladılar. Gerçekten de domuzlar.

La Bûcherie genelevinde güzel bir yılbaşı gecesi geçirdik. Bost'u, Olga'yı, Sartre'ı, Scipion'u davet ettim; viski, şampanya, kaz ciğeri, havyar, pudding, çiçek aldım, tam bir kutlama oldu anlayacağın. Herkes yedi, içti; herkes çok mutluydu. Bost ve Scipion'un komedileri

Mart ayında büyük bir tiyatroda sahnelenmeye başlayacak; Olga Si-
nekler'in provalarına başladı; herkes halinden memnun gibi. Anlaya-
cağın güzel bir gece geçirdik; Scipion ne kadar komikti anlatamam.
Sonunda Scipion tuvalete gitti, bir daha da geri dönmedi. Bost ölmüş
olmasından korkup bakmaya gitti; onu merdivenlerin dibinde soğuktan
donarak otururken bulmuş. Ardından Scipion birdenbire ortadan kay-
boldu; ertesi sabah gözlerini otel odasındaki yatağında açmış.

Kendime harika bir yılbaşı hediyesi aldım; büyük, parlak, sıcacık
gürül gürül yanan bir gaz sobası. O eski küçük kırık gaz sobasıyla so-
ğuktan donuyordum biliyorsun; feci şekilde üşütüp gecelerimi öksü-
rüklere boğularak geçirdim. Artık evde olmak öyle büyük bir zevk ki.

Olga'nın provalarına başladığını söylemiştim. Oyun çok yakında
Ocak ayının on ikisinde halka gösterilecek. Yönetmen oyuncularını ge-
ce gündüz demeden çalıştırıyor; zor ama iyi bir iş çıkardılar. İlk gün-
lerde Olga yeterince iyi olmadığını düşünüyordu, geceler boyunca ağ-
ladı; yönetmeni hiç sevmiyordu, zaten o da Olga'dan memnun değildi.
Herkes bir trajedi olmasından korkuyordu, hatta bir keresinde Sartre
onu sertçe azarladı. Daha iyi davranmaya başladı, artık daha iyi de bir
aktrist; yönetmen ondan memnundu artık, her şey daha iyi olacağına
benziyor. Bunların hepsi bir kenara sanki hastalandıktan sonra Olga bir
şeylerini kaybetmiş gibi geliyor bana; hayır sadece gençliğini değil,
sanki ateşini, içinde hiç durmadan yanan, o muhteşem, onu mükemmel
bir aktris yapan ateşi kaybetti. Belki önümüzdeki haftalarda kaybettiği
ateşi yeniden bulur; ama çok da emin değilim.

Olga, Bost, Sartre ve ben Wright'ların evinde çok sıkıcı bir akşam
yemeği yedik. Amerika'dan bir kaset çalar getirmiş, kasetler dolusu
müzik; ama çok kötü müzik kaydetmiş. Bütün yemek boyunca onları
dinlemek zorunda kaldık. Bu korkunç aygıtın nasıl bir şey olduğunu
biliyor musun? Ama çok ilginç bir şekilde de kullanılabilirdi. Sonra ye-
mekte bu aralar Paris'te herkesin en azından komünist olmayan entel-
lektüellerin konuştuğu konuyu konuştuk; nasıl, nereye, ne zaman kaç-
malı? Hepimiz Brezilya'ya gitmenin en iyisi olacağına karar verdik;
kafana bomba yağmasını bekleyeceğine sen de gelemez misin? Her
neyse Dick şimdiden kolonimizi tertip etmeye başladı bile, hepimiz bir
tür köyde birlikte yaşayacağız ve herkes kendini "derinden sorumlu"

hissetmeye çalışacak. Ben de her şeyden fazlasıyla sorumlu olacağımı-za sessiz bir hayat sürmemiz gerektiğini söyledim. Ama Dick kendine yeni bir yaşam gayesi buldu ve bunun tadını çıkarıyor.

Hayır, hiçbirimiz savaşın yarın çıkacağını düşünmüyoruz; ama çok da geç olmayacak. Ayrıca bu soğuk, kapalı, bembeyaz ve karlı havada Paris'te yaşamak çok da eğlenceli sayılmaz.

Sana şu güzel şarkıcının Brezilya'da olduğunu ve müthiş paralar kazandığını söylemiş miydim? Orada sanki çok ciddi bir varoluşçuy-muş numarası yapıp dersler veriyormuş! Bir keresinde öyle korkmuş ki ağzını açıp da konuşamamış bile, oradaki bir Fransız konsolos ko-nuşmuş da ona yardım etmiş. İnsanları bir zamanlar Sartre'ın sevgilisi olduğuna, uzun süre onunla yaşadığına inandırmaya çalışıyormuş; Brezilya'daki bütün entelektüeller aptallığı yüzünden ona diş biliyor-muş. Bir keresinde insanların şarkılarını yeterince alkışlamadığını dü-şündüğünden: "Brezilyalıların hepsi orospu çocuğu!" demiş. Delinin biri, gerçekten deli bir adam, sahneye fırlayıp kadının saçlarını ısırma-ya çalışmış; kadın adama bir tokat patlatıvermiş, ee haksız da sayıl-maz. Zavallı küçük Cassoulet şarkıcı arkadaşından uzak Paris'te bir başına o kadar mutsuz ki; şarkıcı kadınsa kendi kendiyile ne yapacağı-nı bile bilmediğinden bütün arkadaşlarını çok incitiyor. İstersen onu *Forrest Avenue*'ya göndereyim de dertlerine derman ol?

Hoşça kal aşkım. Sanırım bu sene de seni geçen yıllardaki kadar çok seveceğim. Artık ne geçmişi ne de geleceği düşünmemeye çalışı-yorum; ama aşk her gün karşıma dikiliyor. 1950'nin bu son akşamı se-ni sevgiyle öpüyorum sevgilim.

Simone'un

Sevgilim,

Zarfın üzerine doğru pulları yapıştırdığın uzun güzel mektubun için çok teşekkür ediyorum. Bana Sartre'ın ya da Ponge'un kitaplarını alıp almadığını, Genet'ninkileri de okuyup okumadığını söylememiştin değil mi?⁽¹⁸⁹⁾ Hepimiz için zor bir hafta oldu; çünkü Olga *Sinekler*'deki rolüne çalışıyor, o yönetmenden nefret ediyor, yönetmen de ondan; çünkü Elecktra rolünü kız arkadaşının oynamasını istiyormuş, bu nedenle sürekli Olga'nın yanlış oynadığını söylüyor. Aslına bakarsan Olga o kadar sinirleniyor ki hastalanıp gerçekten kötü oynuyor; sürekli ağlıyor ve zavallı Bost'u deli ediyor. Sartre da ona yardım etmeye çalışıyor; ama o da çılgına dönüyor; herkes gelip sürekli birbirini şikayet ediyor. Biliyorsun bu kadar olgun sabırlı ve görgülü bir kadın olmasaydım ben de çılgına dönerdim. Yönetmen gerçekten çok kötü davrandı. Adam tutup gazetecilere Olga'nın yetenekli olmadığını söylemiş; bu yüzden Sartre onu asıl kendisinin yetenekli olmadığını söylemesi için tehdit etti, gerçekten de öyle ama. Eğer biraz fiziksel güç bulabilseydi diğerlerinden çok daha başarılı olacağı kesin; son günlerde de biraz bu gücü bulmuş gibi görünüyor; hepimiz sabırsızlığa son provaların yapılmasını, eleştirileri, hafta sonunun gelmesini bekliyoruz. Umarım bir fiyasko olmaz; Olga o kadar uzun zamandır bunu bekliyor ki!

Opéra'daki domuzlar nihayet senin hakkında yazdığım yazıyla *Never Come Morning*'in son bölümünü yayımladılar. Ama benim için kötü oldu bu; çünkü aynı gün Sartre'ın daha henüz yazılmamış bir sonraki oyunuyla ilgili iğrenç bir yazı daha yayımladılar. Oyunu başından sonuna kadar anlattılar ve oyunun bir komünist oyunu olacağını; çünkü onun artık Moskova'yla dost olmak istediğini yazdılar. Cau onları bu yazı yüzünden aşağıladığındaysa şöyle dediler: Aa, S. de B. bizim gazetemizde yazıyor; ama o bile bunları bu kadar eleştirmiyor! Aslına bakarsan o kadar da önemli değil.

Clouzot ciddi ciddi *Konuk Kız*'ı sinemaya uyarlamayı düşünüyor. Aslına bakarsan bu çok hoşuma giderdi. Hani şarap içemediğin şu res-

toran vardı ya orada birlikte öğle yemeği yedik. Yakında bana kararını açıklayacak, eğer kabul ederse onunla senaryo üzerinde çok sıkı bir şekilde çalışmam gerekecek.

Gelecek hafta iki haftalığına şehir dışına, yine her zamanki gibi Angers yakınlarına gideceğim. Gerçekten çok istiyorum bunu; çünkü dinlenmeye ihtiyacım var. Üç aydır çalışmaktan başka hiçbir şey yapmadım, hava çok soğudu. Üzerimde tuhaf bir yorgunluk var. Şikago hakkındaki kitabını ne zaman alacağız. Çalışmalarından bahsetmiyorsun pek. Yeni yıla güzel başladın mı? Lagünün üstü buz tuttu mu? Küçük Homer Smith⁽¹⁹⁰⁾’in gerçekten iyi olduğunu okudum. Harold⁽¹⁹¹⁾ bütün gün bir çatıda, bir bodrumda ne yapıyor, bir türlü anlamıyorum.

Hoşça kal canım! Şu anda Forrest Avenue’da olup viski içmeyi her şeyden çok istiyorum. Sevgilerle....

Simone’ un

14 Ocak 1951, Pazar

Canım,

Belki o kadar adamın içinden kirli kalbimi ve kemiklerimi vermek için seni seçtiğim için o kadar da aptal değilimdir. Sen dünyadaki en tatlı adamsın. Gönderdiğin fazladan mektubunla kurumuş göz pınarımdan iki küçük gözyaşını hakettin. Altın çömleğini iyi sakla, inşallah bir iki işim düşmeyecek senin altınlara, işler iyi gidiyor. Yine de en kötüsü olursa Meksika’da ya da Rio de Janeiro’da hayata yeni bir başlangıç yapmak için senden yüz, iki yüz dolar isteyebilirim, biliyorsun Fransız parasının bir kıymeti kalmadı. Gerçi Brezilya’da ders vererek, konferanslarda konuşma yaparak para kazanabilirim, bilirsin Brezilyalılar zengindir, çoğu da Fransızca bilir. Yine de yeni başlangıçlar hep zor olur. Sartre’a bu düşüncelerimi anlattım, tabii ağlamadı; ama kaygılarımdan derinden etkilendiğini biliyorum. Sartre da yüz doların işe yarayacağını, senin çok kibar biri olduğunu söyledi. Bütün bunları düşünüp altın dolu küçük çömleğini teklif etmen büyük incelik. Teşekkürler sevgilim.

Sağ kanadın en ünlü haftalık edebiyat dergisinden *Never Come*’la ilgili bir haber yolluyorum sana. Sağ kanattan olsalar da kitabın hoşlarına gitmiş işte. Tek itirazları tam olarak Dostoyevski’ye benzememen. Çirkin kadın ne kurnaz, sen de görürsün zaten tanışırsanız. Senin kita-

bını çok beğenmiş. Aslına bakarsan bence kitap güzel olduğu için beğenmedi, ben kitap güzel diye yazmıştım da ondan. Senin hakkında böyle güzel laflar etmesine izin vermek sana ihanet etmek gibi bir şey. Geçmiş zamanlarda, mutlu günlerimizde aramızda geçenleri anlatsam herhalde kıskançlıktan, öfkeden çatlar. Bu sıralar kuaförüyle bozdu kafayı. Adam saç kesmeden önce müşterinin arkasında durup kafatasına dokunuyormuş. Bu dokunuşun çok "insancıl" olduğunu, adamın aslında büyük bir sanatçı olduğunu söylüyor bizimki.

Genet hakkında söylediklerini çok iyi anlıyorum. Bence onun da hoşuna gidecektir söylediklerin, bu da Genet'ye tepki göstermenin en güzel yolu olsa gerek. Genet'yi müstehcen bulanlar bence aptal, Genet'nin yaptıklarının doğru olduğunu söyleyenler de haksız. Genet senin, benim, Sartre'ın, Bost'un içinde ne varsa hepsine karşı durmak istiyor, öyle de yapıyor zaten. Bunu çocukluğu yüzünden, hapishane günleri yüzünden, homoseksüelliği yüzünden istiyor, bizlere rağmen kendisine hayranlık duyulmasını istiyor, başarıyor da. İşin harika kısmı bu, kitabından hem nefret ediyoruz hem de çok beğeniyoruz.

Giacometti'nin fotoğrafı için çok teşekkürler. Başarılarıyla gurur duyuyorum. Ama herhalde sen tanışamazsın onunla, çok inatçıdır. Filozof Aron bir zamanlar hem Sartre'ın hem de benim yakın arkadaşımızdı. Öğrenciyken birlikteydik, uzun soyut sohbetlere daldardık. Daha yirmi yaşındaydım. Yahudiydi, savaş sırasında hep Londra'da kaldı. 1944 kışında onu gördüğümde nasıl da sevinmişim. Sanki hayatın bütün kötü yönleri yok olmuş, yeni bir çağ başlıyordu. Bir yıl *Les Temps modernes*'de birlikte çalıştık, sonra Sartre'la ben de Gaulle'e karşı konuşmalar yapmaya başlayınca çok kötü kavga ettik. O günden beri birbirimizi görmüyoruz. O Gaullecü RPF'ye döndü, Sartre aleyhinde bir sürü yazı yazdı. Bana gönderdiğin gazetede söyledikleri doğru aslında.

Uzun mektubunu okurken çok eğlendim. Kısa mektubundan sonra böyle uzun bir mektup almak çok güzeldi. Seni zavallı şey nasıl oldu da radyonu çaldırdın? Bu küçük orospuyu çok sevdim, senin dünyada öğrenemeyeceğin şeyleri öğretiyor sana bir bir.

Çok zor bir haftaydı, hatta öncekinden daha da zordu. Olga'nın rejisöründen nefret ettiğini anlatmıştım sana. Adı Hermantier, tam nefret edilecek bir tip. Rejisörlükten de anladığı yok, tutturmuş Olga'nın rolünü metresi oynayacakmış. Hiçbir rejisörün dünyada yapmayacağı

şeyleri yapıyor. Bir gazeteci arkadaşına bir gece oturmuş bütün "sırlarını açıklamış." Adam da Opéra'da uzun bir yazı yazmış. Yok Hermantier aslında Olga'nın iyi bir oyuncu olmadığını düşünüyormuş, yok aslında sırf Sartre'ın hatırına kabul etmiş Olga'yı, Olga zaten çok hastaymış, bir oyunda oynayacak durumu yokmuş falan filan. Olga'nın neler hissettiğini tahmin edebiliyorsundur. Sartre, Hermantier'e bir sürü hakaret yağdırdı, onu radyoya çıkartıp gazetecenin yalan söylediğini açıklattı; ama yazılan yazıldı bir kere. Halka açık ilk prova dündü ve Olga oyuncular içerisinde en iyisiydi. Gerçekten çok iyiydi. Bu akşam bütün gazetecilerin, ünlü insanların katılacağı herkese açık büyük prova var. İnşallah Olga bunda da çok iyi oynar. Ama oyunun bütünü bir fiyasko. Rejisör sanki Folies Bergère'deymiş gibi yeşiller, kırmızılar, sarılar kullanmış. İğrenç renkler, oyunla ne alakası var anlayamadım. Her şey berbattı, sahne düzeni, kostümler. Tarihin her dönemi vardı. Orta Çağ, Antik Yunan, 19.yy. Düşün bütün bunlar zenci danslarıyla müziğinin ortasında. Skandal! İnşallah bütün kötü eleştiriler rejisöre, bütün iyi eleştiriler de Olga'ya gider. Olga harikaydı; çünkü Hermantier ona bütün bunları yaparken pes edeceğine, daha da heveslendi, gerçekten iyi oynamaya karar verdi, oynadı da. Ama son sahnede Olga'nın o güzel yüzünün bir sürü flaş ışıkları arasında süzülmesini görmek hiç güzel değildi. Neyse oyunun bütününde iyi oynadığını hissetmiş, zaten herkes de öyle dedi. Hikâyenin sonunu öbür mektubumda anlatırım.

Herhalde şehir dışına planladığımdan bir hafta geç gideceğim; çünkü hem yaşlı hanımefendi biraz hasta hem de kızkardeşim geliyor. Hoşça kal sevgilim, her şey için teşekkürler. Seni sevgi dolu bir öpücükle öpüyorum uzun uzun.

Simone'un

Paris, 20 Ocak 1951, Cumartesi

Canavarım,

Mavi, şirin mektubunu aldım. Mektubun güzeldi; ama ben bu kâğıt türünden nefret ediyorum. Bir kere çok küçük, ikincisi La Bûcherie genelevine geldiğinde zarfın ağzı açıktı. En son gönderdiğin sarı, kalın mektubu daha çok sevmiştim, onun gibi bir mektup daha gönderemez misin canım? Genet hakkında söylenen şeyler çok doğru. Ken-

dine göre koyu bir dindarlığı var, bunu kendisi de söylüyor. Tek istediği "aziz" mertebesine yükselmek; ama bunu ona söyleyince öfkeden deliye dönüyor. Bence Ponge bir çakıltaşı yazarı, sen hiç çakıl taşları hakkında yazdın mı? Romanın hakkında iki eleştiri yazısı daha gönderiyorum sana. Birini komünist olmayan haftalık bir gazeteden kestim, öbürünü de aşırı sağcı bir gazeteden. İkisinde de iyi şeyler yazıyor. Ne kadar başarılı oldun, görüyorsun. Ben de gözüme çarpan bütün eleştiriyazılarını göndermeye çalışıyorum. Gallimard'da da bir sürü yazı vardır eminim. Birkaç gün sonra Guyonnet'ye söyleyeyim de gidip baksın Gallimard'a. *Golden Arm*'ı Boris Vian çeviriyor. Çok eğleniyor benziyor. Kendisine yardımcı olacak birkaç Şikagolu bulmuş; ama bence çok uzun zamanını alacak bu iş.

Bu hafta da kötüydü. En sonunda gelecek Perşembe Paris'ten ayrılacağım için mutluyum. Önce prova berbattı. Herkes Hermantier'nin oyunu mahvettiğini düşünüyor, ayrıca Olga hakkında yazılan eleştiriler de kötüydü. Tuhaf doğrusu. Entelektüellerin hepsi beğenmişti Olga'yı, en iyisi olduğunu söylemişlerdi. Bence de öyle. Ama gazetelerde yazanlar, yani Parisliler Olga'nın çirkin olduğunu, sesinin hiç çıkmadığını, biraz tuhaf bir kadın olduğunu düşünüyorlar, ondan pek hoşlanmamışlar. Tabii Hermantier'nin katkısını da unutmamak lazım. Sen kalk Olga'nın oyununda Sartre sayesinde oynatıldığını söyle. Gazeteler de böyle bir şey arıyorlar zaten. Bu eski oyunu pek umursamayan Sartre'a karşı iyiydi bütün gazeteciler; ama Hermantier'ye karşı demediklerini bırakmamışlar, Olga'yı yerden yere vurmuşlar. Olga çok üzgün, Bost da. Ben de çok üzüldüm; çünkü ben Olga için bir oyun yazmazsam bir daha asla sahneye çıkamayacak. Sil baştan tiyatroya atılacak kadar genç değil, yoruldu artık.

Sonra bir de kız kardeşim geldi Paris'e. Şubat başında resim sergisi açacak. Yetenekli bir ressam değil, çok umrumda da değil; ama ona yardım etmeye karar verdim. Onunla buluştuk, zavallı Christy'yi görmek bile daha iyidir. Sonra da bazı "önemli" kişilerle buluşmam gerekiyordu. Bütün bunlar tam bir can sıkıntısı. Paris soğuk, nemli, karanlık. Ben kitabını bitirmeye çalışıyorum; aslında çok yoruldu. Yaşlı hanımefendinin evinde iki hafta kaldıktan sonra Sartre'la Bost'la iki haftalığına kış sporlarının yapıldığı bir yerlere gidelim diyoruz. İnşallah bacaklarımı kırmam. Paris'ten bıktım artık.

Dün O'Brian'la buluştum, hani şu Columbialı öğretmen. Uçakla gelmiş, üç hafta kalacakmış. Paris'e gelmek kolay bir iş; ama bilirim sen yolculuk etmeyi sevmezsin, güneş pırıl pırıl parlarsa bile gelmezsin. Canım, Forrest'taki yuvandan her şeyi anlat bana. Her şeyi çok özledim. Kalbim sızlıyor düşününce. Bir de seni seviyorum.

Simone'un

La Pouèze, 29 Ocak 1951, Pazartesi

Sevgili canavarım,

En sonunda Paris'ten çok uzaklardayım. Mutluyum. Son günlerde çok yorulmuştum, artık kimseyi görmek istemiyordum. Tamy Guld'la öğle yemeği yedim. Büyük aşkı Haiti'de kendine Amerikalı bir kadın bulmuş, sen olsan gülerdin Tamy'ye, zaten o da kendisine gülüyor. Bob'un aynı zamanda Paris'te bir de Fransız sevgilisi varmış. Şimdi geri dönmüş, Haiti'den gelen habere göre oradaki sevgilisinin Haitili siyasi bir liderle ilişkisi olduğunu, aynı zamanda kendisinden gelip çiftliğinde onunla yaşamasını isteyen Arjantinli bir toprak sahibiyle yazıştığını öğrenmiş. Tabii ki Bob bunlardan hiç bahsetmemiş Tamy'ye; ama Tamy bu boş durur mu öğrenmiş. Bob, Haitili sevgilisinin ihanetinden çılgına dönmüş, zaten Fransız kızı da pek sevmiyormuş. İtalya'ya giderken Tamy'yi öpüp "İtalya'dan dönüşte iyi bir koca olacağım," demiş. Ancak Tamy artık iyi bir eş olmak isteyip istemediğini bilmiyor. Ama bence Bob'a geri dönecek. Neyse onunla vedalaştım. Olga'yla vedalaştığımda çok umutsuzdu. Oyunculuğa devam etmek isteyip istemediğini bilmiyormuş artık. Buraya trenle geldim. Yaşlı hanımefendi çok hasta. Fransa'da ve İngiltere'de grip salgını varmış. Ateşi çok yüksek olduğu için yataktan çıkmaması gerekiyor; ama o yerinde duramıyor ki kıpır kıpır. Bütün gün etrafta dolanıp duruyor, geceleri de uyuyamadığı için sürekli okuyor. Sabahın köründe kocası hizmetçiyi gönderip kadıncağızı uyandırıyor. Neymiş efendim "hasta kuralları" böyleymiş, kadıncağız o saatte daha yeni dalıyor. Kocası evde bir hasta olmasına dayanamıyor. Kendisi de soğuk algınlığına yakalanmaya uğraştı; ama beceremedi. Yaşlı aşçı da yatakta. Sartre da bir haftadır korkunç bir diş ağrısıyla boğuşuyor. Daha yeni yeni kendine gelebildi. Ben de ne üstüme doğru düzgün bir şey giyiyorum, ne mak-

yaj yapıyorum, ne saçımı topluyorum. Durmadan yazıyorum, okuyorum, uyuyorum, dinlenmenin ve çalışmanın tadını çıkarıyorum. *Under the Volcano*⁽¹⁹²⁾'yu okudum, daha doğrusu okumaya çalıştım. Çok tuhaf bir kitap, yazar derin anlamları olan şeyler söylediğini sanıyor; ama bence çok sıkıcı, yüzeysel, aptal bir kitap. *The Naked and the Dead*⁽¹⁹³⁾ o kadar kötü değildi; iyi de değildi. Hindistan hakkında Macar bir yazarın İngilizce yazdığı harika bir kitap okudum. Adı *India in the Storm* (Tibor Mende). Sen Hindistan'la çok ilgileniyorsun, bence bu kitabı da okumalısın. Bu Hintlilerin nasıl yaşadığını düşününce insanın midesi bulanıyor. Şu sıralar elimde Çin'le ilgili ilginç bir kitap var; ama bunun yazarı Fransız, yani senin işine yaramaz. İnşallah benim iyi yürekli kapıcı senin mektubunu buraya yollar. Aslında "İnşallah yollayacağı bir şey bulabilir," demeliydim. Çirkin kadın hani senin kitabına bayılmıştı ya, hapishane ile ilgili bölümün Genet'nin yazdıklarından çok daha iyi olduğunu söylüyor. Aslında Genet'ye de bayılır. Onunla vedalaştığımda suratını görmeliydin, korkunçtu. Savaşta beri çürüyen on üç dişini çekmişler. Dişçi iyi bir dişçiymiş, dişlerden birini kurtarmaya çalışmış; ama bizimki uyuşturucu yüzünden delirmiş, bir saat abuk sabuk şeyler yapmış. Şimdi bile onu bir saat uyutmak mümkün değil, zaten kalbine de zararlı. Dişçi bu çılgın kadının ağzından daha yirmi diş daha çekeceğini düşününce başından aşağıya kaynar sular inmiştir herhalde. Bir de kanser olan zavallı yazı işleri müdürümüzü hastanede ziyaret ettim. Korkunçtu. Yüzünde kalın bıyıklar çıkmış, yüzünün her yeri kıllarla kaplanmış. Yüzü şişerek iki katına çıkmış. Akciğer kanseri. Doktor altı haftalık ömrü kaldığını söyledi; ama o bunu bilmiyor. Bu hastane cehennem gibi bir yer. Etrafta birbiri ardına çılgınlık atarak ölen bir sürü yaşlı kadın var.

Neyse bütün o keşmekeşten uzakta, burada olmak güzel. Belki bencillik; ama burası huzurlu. İnşallah yıla güzel başlamışsındır, dilediğince dinlenerek ve dilediğince belaya bulaşarak. Seni şefkatle öpüyorum.

Simone'un

Paris, 10 Şubat 1951, Cumartesi

Sevgilim,

Eve dönünce kocaman, harika mektubunu buldum ve iki haftadır

Forrest Avenue'ya tek bir satır yazmadığım için kendimden utandım. Ama La Pouèze'deki hayat hakkında yazacak pek bir şey yoktu. Şimdi cevap olarak yazmam gereken bir sürü şey var. Uyuyakalmazsam sana her şeyi anlatacağım. Daha saat dokuz buçuk; ama ben yorgunluktan ölüyorum. Aslında şehirdışında pek de dinlenemedim, düşün dışarı çıkıp bir temiz hava bile alamadım sürekli yazmaktan. Neyse bu akşam kendime gelmezsem bile yarın toparlanırım.

İlkin sorularını ve bütün mektubunu cevaplayacağım. Sartre onun hakkında söylediğin şeylerden çok mutlu oldu. Gazete kúpürleri için de çok teşekkür etti. Gönderdiğin için teşekkürler. Sartre hakkında, Genet hakkında her söylediğine yürekten katılıyorum. Zavallı Sartre çok zor günler geçirdi, şaka etmiyorum. Paris'ten ayrıldığımız gece dişi korkunç derecede ağrımaya başladı. Bütün gece kıvrandı. Gittiği dişçi bir müddet sonra ağrının dineceğini söyleyip yolladı Sartre'ı. Evde de ağrısı dinmeyince kasabadaki başka bir dişçiye gittik. Ağrısı yine dinmedi saatlerce. Neyse sonradan birazcık geçti. Dün buraya geldik, hemen dişçiye gitti. Saat dörtte onu ancak şöyle bir görebildim; çünkü dişi yine dayanılmayacak kadar ağrıdığı için beni geri gönderdi. Bu sabah Cau üç kez aradı. Sartre işe gelmeyince dün saat dörtten bu sabah dokuza kadar acıyla kıvranan Sartre'ı aramış. Sartre dişçiye gitmiş; ama saat onda ağrısı yeniden başlamış. "Konuşamıyor, ağrısı öyle çok ki çılgık atmasından korktum," dedi Cau. Dişçi sağlam dişin niye bu kadar çok ağrıdığını anlayamamış, zaten kimse bir şey anlamıyor, bu da her şeyi daha şüpheli bir duruma sokuyor. Neyse öğleden sonra Sartre'ı görmeye gittim. Hâlâ canı yanıyordu, bir an önce cehen-neme gitmeyi bile istedi. Ben de çok endişelendim. Güç bela bir daha dişçiye gitmesi için ikna ettim. Telefonda dişçi de çok endişeliydi, böyle bir dişin bu kadar çok ağrıması gerektiğini söyledi. Bir saat sonra Sartre dişçiden gülerек geldi. Meğer o dişi değil, onun yanındaki dişiymiş ağrıyan. İki haftadır o ağrıyormuş. Kimse anlayamamış, yanındaki dişi tedavi etmeye çalışıp duruyorlarmış meğer kaç gündür. Sonra Sartre piyano bile çaldı, dişi artık hafif hafif ağrıyıp iyileşecekmiş.

İşin kötü tarafı Mayıs ortasında sahneye konulacak bir oyun⁽¹⁹⁴⁾ yazıyor. Çok uzun, yazması çok emek isteyen bir oyun. Daha yarısı bile bitmedi, tek bir dakikanın bile büyük önemi var. Ama bence Sartre bu işin altından kalkar.

Olga biraz kendine geldi. Ama her şey öyle kötü gidiyor ki galiba birkaç gün içinde oyun durdurulacak. Tabii çok üzüyor. Hermantier Musée Grévin için çok kötü bir seçimdi, bütün büyüsunü öldürdü. Fransız yazar Kessel gece kulübünün birinde Mac Coy'a sıkı bir yumruk indirmiş. Aslında Kessel Rus, sivri dilli bir yazar. Mac Coy'a benziyor yani. Bilmek istersin diye düşündüm. Bu yıl İsrail'e gitmeyeceğim. Sartre'la beni davet etmişlerdi. Sartre oyun yüzünden Haziran'dan önce gidemez, o vakitten sonra da çok sıcak olur zaten. Ben Brezilya'ya gideriz diye umuyorum; çünkü haziranda Temmuz'da Brezilya nispeten daha serin olur. Ama bu yıl plan yapmak istemiyorum. Betty gerçekten zeki bir kadın. Ondan gittikçe daha çok hoşlanmaya başlıyorum. Bence "edebiyatın ne olduğunu" çirkin kadından daha iyi biliyor. Ona *Başkalarının Kanı*'yla, *Belirsizlik Ahlakı Üzerine*'yi ver.

İki gün içinde kızkardeşimin sergisi açılıyor. Sergiye gitmek benim için zor olacak; çünkü köşe bucak kaçtığım bir sürü insanı göreceğim. İnşallah sergi başarılı olur. Bost Mercury için Ligne Magimot'ya gidiyor ve bu konuda çok kızgın. Güzel şarkıcı Brezilya'dan üç milyon dolarlık mücevherlerle, kürklerle, elbiselerle döndü. Çuvalla parası varmış, kendine çok zengin bir sevgili bulmuş. Adam onunla evlenmek istiyormuş. "Konferans" verirken, "Varoluşçu olup bir haftada sık sık yıkanmalısınız," demiş. Bost da bir haftalığına La Pouèze'e geldi. Yaşlı hanımefendi Bost'u çok seviyor. Kaz ciğeri ezmesi yiyip şampanya içtik. Kimsenin hiç görmediği yaşlı adam bize çok sinirlendi.

Şikago üzerinde radyoaktif bir bulut olduğu, Nevada'dan kar geldiği, atom bombasıyla ilgili deneyler yapıldığı doğru mu? Bir gün gelip de hasta olmayacaksın değil mi? Beyaz bir kadına tecavüz ettikleri için birkaç zencinin öldürüldüğünü duydum. New York'ta tren kazasında bir sürü kişi ölmüş, bir de zenci bir kız soğuktan donarak ölmüş. Ne ülke ama! La Pouèze'de lagünü, kumlarda kaybolan anahtarı, birlikte viski içişimizi ve daha birçok şeyi düşünecek vaktim oldu. İşte bu yüzden kolaylıkla yazamıyorum, birden hüzünleniveriyorum.

Nathalie'den hüzün dolu bir mektup daha geldi, şirin, olduğu gibi, hüzünlü bir mektup. Zavallı hiçbir şey değişmemiş. Bu yaz Paris'e gelecek. Bana göndermesi gereken parayı göndermedi; ama ben yine de Paris'e geldiğinde orada olacağım.

Mektubun şans eseri geçti elime. Benim kapıcı iki mektubunu da-

ha göndermiş; ama ben alamadım. Senin kalın, güzel mektupların geldi nedense. Bana yine yaz. Hoşça kal canavarım. Bir zamanlar beni sevdiğini unutmadım.

18 Şubat 1951, Pazar

Canım,

Yine o küçük mavi mektuplarından biri geldi. Uzun süredir mektup yazmadığım için aslında haketmiyorum bu mektupları. Mektubu yeni bir daktiloyla yazmışsın, daktilonun hikâyesini de öğrenmek isterim. Zavallı Betty! "Edebiyatın ne olduğunu" bilecek, *Konuk Kız*'ı beğenecek kadar zeki; ama ne kadar hasta. Canım ne tuhaf arkadaşların var böyle. Bizde bu konuda bir söz vardır. İnsanlar arkadaş olurlar; çünkü birbirlerine benzerler. Kısaca, "Bana arkadaşını söyle sana kim olduğunu söyleyeyim." Ben de sana kim olduğunu söyleyebilirim. Sinema filmin ne alemde? Birkaç gün önce Vian'la karşılaştım. Otuz sayfasını bitirmiş kitabın. Günde on sayfa çeviriyormuş. Nisan başında biteceğini umuyormuş.

Kızkardeşimin sergisi büyük başarı kazandı. Galeriye görsen büyüklüğü, Forrest Avenue'nun öndeki odası kadar bile değil; ama bir günde bin kişi ziyaret etmiş. Benim kadın avukatım bana öyle bağlı ki Paris'te tanıdığı bütün seçkin, önemli insanlardan sergiye gelmelerini rica etmiş. Elli yaşında, görgülü, epeyce çirkin, mutsuz bir kadın. Onunla ne zaman görüşsem kendimi yaşlı, çirkin, fazla görgülü hissediyorum. Neden beni bu kadar çok seviyor anlamadım gitti. Ama deli kızın söylediği gibi, "gerçek gerçektir." Bu kadar çok insanı davet ettiği için avukatıma teşekkür edince kaşlarını çatarak soğuk bir sesle bana: "Bu kadar çok insanı çağırmamı sen istemedin mi?" dedi. Ben de "Ya Ay'ı da isteseydim, ne yapacaktın?" diye sordum. "Ne gerekiyorsa yapardım," dedi. Ne diyorsun bu işe? Üç saat boyunca hiç tanımadığım, çoğu da sıkıcı olan insanlarla tokalaştım. Zavallı Sartre sadece on beş dakikalığına gelmişti; ama herkes ona koşup, "Dişin nasıl?" diye sorunca öfkeden çılgına döndü. Bir fotoğrafçı Sartre'ın, benim, kızkardeşimle kocasının, hepimizin birlikte Fas manzarasına bakarken fotoğrafımızı çekti. Ertesi gün çok ciddi bir akşam gazetesinde çıktı fotoğrafımız. Öyle çirkin çıkmışım ki sana gönderemem. Bu kadar kötü çıkmasının sebebi resme bakarken ne kadar iğrenç olduğunu düşünmem-

di. Kız kardeşim hakkında birkaç güzel yazı çıktı, yani Milano'ya giderken çok mutluydu. Aslında sadece bir resmi satıldı. Bütün sergi çok pahalıya mal oldu (200.000 FF, yani 600 dolar), benim param olduğu için onun umurunda değil. Can alıcı soruyu sorarsak: Resimleri güzel miydi? Cevap, "hayır!"; ama iki yıl öncesine göre aşama kaydetmiş. Resimler en azından satılabilecek nitelikte, iyi eleştiriler alıyorlar ve bugün iyi resim diye ortalıkta gördüğümüz resimlerden kötü değiller. Bir yığın tebrik aldı, çok mutlu oldu. Kocası da büyük gün için gelip Paris'te bir hafta kaldı. Sadece bir kez görüştük. Şimdi burada yoklar, gittiler. Neyse zaten ben de yarın gidiyorum. Gittiğim için mutluyum doğrusu. Burada hava korkunç, buz gibi, her yer ıslak, sürekli yağmur yağıyor. Sartre ve Bost'la gidip kış sporu yapacağımızı söylemişim sana. Dağlarda hem kar olacak, hem de hava güneşli olacak. Zirveden aşağıya kayarken seni düşüneceğim içimde bir güzellikle ve keşke yanımda olsa diyeceğim. Lütfen yazlığın saçmalıkları ayın sonuna dek Auron Alpler'e, sonra da Saint Tropez, Var'a gönder. Sartre'ın dişi ağrımıyor artık; ama bu sefer de Nisan'ın birinde teslim edeceği oyun başına bela oldu. O yüzden deliler gibi çalışıyor, Bost da İspanyolca kitabı için deliler gibi çalışıyor. Ben de romanım üzerinde çalışıyorum; ama Sartre kadar çok çalışmam. Çirkin kadın on dişini daha çekti, başka da bir değişiklik yok hayatında. Yaşlı Gide sessiz sedasız ölümü bekliyor. Seksen bir yaşında, Nobel Ödülü'nü aldı. Artık dünyaya veda etme zamanı geldi; ancak bazı insanların ellerini bu kadar çabuk tutması da anlaşılır şey değil. Daha adamcağız ölmeden Sartre'dan onun hakkında, yaşamla ölüm hakkında yazı isteyenler oldu. Sartre tabii ki hayır dedi. *Sinekler Mart*'ın dördüne kadar oynanacak. Zavallı Olga'ya yazık oldu, birçok insan ne kadar iyi oynadığını düşünüyor.

Kuşlar, sincaplar ne yapıyorlar kışın? Hoşça kal Nelson, sevgilim. Sen her zamanki gibi değerlisin benim için, kendim kadar değerlisin.

Simone'un

Auron, 26 Şubat 1951, Pazartesi

Sevgilim,

Uzun süredir senden hiç haber alamadım. Herhalde mektubun Côte d'Azur'e gitti, bir hafta sonra orada elime geçer. Şu anda karlar ara-

sında, çok yükseklerde, dağlar arasındayım. Öyle yüksekteyim ki sanki uçaktaymışım gibi dolma kalemim mürekkep akıtıyor. Hava güneşli, enfes. Geniş bir terasta şezlongun üzerinde oturuyorum. Güneş yüzümü yakıyor, aylardan temmuz, ben de o küçük bahçedeyim sanki. Gerçi üzerimde daha az giysi var şu anda. Burada masa yok, ben de kalkmaya üşendim. O yüzden artık bu çarpuk çurpuk yazıyı okumaya çalışırsın.

Salı akşamı Sartre'la Paris'ten ayrıldığımda korkunç bir yağmur vardı. Hava karanlık, hüznü ve yorucu. Sartre sadece çalışabileceği sakin bir yer, Bost'sa benim gibi kayak yapıp çılgınlar gibi eğlenebileceği bir yer istiyordu. Nice'ten dağlardaki bu korkunç yere otobüs kalkıyordu. Yolculuk zor oldu; çünkü Fransa'da bu kış çok çetin geçiyor. Durmadan kar yağıyor, çığlar oluyor. Yolda öbek öbek kayalar vardı. Otobüs kayaların arasından geçemedi. Herkes bavullarını ellerine alıp, parçalanmış taşlara basarak, bir yukarı çıkıp, bir aşağı inerek bir kilometreye yakın yürümek zorunda kaldı. Sonra gece buraya gelen başka bir otobüse bindik. Kar öyle beyaz, öyle kalın ki. Saat sekizde kalkıp, dokuzda kayaklarımı omzuma vuruyor sonra "teleferik" denen o korkunç şeyle dağın tepesine çıkıyorum. Aşağıya kayıp tekrar yukarıya çıkıyorum. Aptal kitaplar okuyor, yemek yiyip yatıyorum. Sartre bütün gün çalışıyor, Bost da benimle yukarı geliyor; ama o daha hızlı iniyor. Ben korktuğum için yavaş yavaş kayıyorum, arada duruyorum. O kadar dikkat etmeme rağmen dizimi incittim, dün bütün gün evde oturdum o yüzden. Bu çılgın büyüleyici oyuna yarın yine başlayacağım. Kayarken çok eğleniyorum. Her gün daha değişik oluyor, izler var; ama kar günden güne değişiyor, tabii sen de değişiyorsun. Sen olsan buradaki her şeyden nefret ederdin, dağın zirvesine çıkınca nasıl da korkardın seni zavallı şey! İtiraf etmeliyim ki her gün bir sürü insan bacağımı kırıyor, olsun onun da bir güzelliği var. Pazar günü ta altı yüz kilometre ötelerden bir sürü insan geldi. Bütün kıyı boyunca gece dörtten itibaren buzlu yollarda direksiyon sallamışlar. Gün batana kadar kayıyorlar, sonra geri dönüyorlar. Buranın yerlileri, berberler, tüccarlar, fotoğrafçılar, bütün gün hiç çalışmıyorlar, sürekli kayıyorlar. Çok neşeliler, çok tatlılar. Güneyde dağda yaşayan bir Fransız nasıl olmalıysa öyleler yani. Bacağımı genç, güzel bir kadın tedavi etti, verdiğim para-

yı da kabul etmedi. Burada bronzlaşmış, saçları güneşten açılmış, mavi gözlü bir sürü yakışıklı erkek var. Bir tanesiyle bile konuşmuyorum. Kalbim, bedenim taşa döndü sanki. Sonsuza dek de böyle kalacak herhalde. Her gece seni rüyamda görüyorum, aslında kâbuslarımda demek daha doğru. Aslında seni görmüyorum, bir sürü insan var, tuhaf şeyler oluyor; ama içimde bitmeyen bir acı var sürekli, yerine asla koyulamayacak bir şeyi kaybetmenin acısı. İçime bir ıstırap çörekleniyor. Uyanıldığımda bir şeyi kaybetmenin ne demek olduğunu biliyorum .

Senden yeni mektuplar bekliyorum. Unutulmayan, kaybettiğim, gerçek aşkım, seni şefkatle öpüyorum.

Simone' un

Saint-Tropez, 5 Mart 1951, Pazartesi

Canavarım benim,

Mektubunu alır almaz karda çekilmiş fotoğrafımı gönderdim sana. Güzel bir fotoğraf, bir de gazete küpürü gönderdim. Çok teşekkür ederim. Robert Lowry'yle aşk hakkında ne konuştunuz? Aşkın bir insan için ne demek olduğunu biliyor musun sen? Yoksa o senden daha mı iyi biliyor? Wabansia'ya olur da yolum düşerse diye benim için bir yatağı hep hazır tutman büyük incelik. Bir daha geleceğimi düşünüyor musun gerçekten? Gelip gelmeyeceğim hem Truman'a hem Stalin'e hem de sana bağlı. Yaşlı Gide öldü. Bütün gazetelerde arkasından çok kötü şeyler yazıldı. O çok önemli bir insandı aslında. Seksen birinde, arkadaşların arasında, huzur içinde ölmek akıllıca. İki katolik yazar Gide'den nefret ediyordu. Biri romancı Mauriac, diğeri de şair Claudel. Küçük Cassoulet bir şaka yaptı: Gide'in ölümünden sonra Mauriac'a bir telgraf çekmiş. Telgrafta "CEHENNEM DİYE BİR ŞEY YOK. HERKES CANI İSTEDİĞİ GİBİ EĞLENİYOR. BUNU CLAUDEL'E DE SÖYLE. ANDRÉ GIDE." yazmış. Mauriac telgrafı kimin çektiğini anlayamamış, tabii çok kızmış.

İki haftalık tatilden sonra yarın yine çalışmaya başlayacağım. Dizim iyileşti. Bost'un dizi de incinmişti; o da iyileşti. Dünyanın en güzel güneşinde dağlarda kaydık durduk. Pazar günleri orası genelev kadar rağbet görüyor. Sahilden yüzlerce araba, otobüs geldi. Bin kişi da-

ğa koştı. Beş kişi bacağını kırmış, kaç kişinin dizini incittiğini, bileğini burktuğunu sen hesapla. Birinin başına bir şey mi geldi, hemen köyden özel eğitilmiş adamlar kızaklarla yukarı çıkıyorlar, kazazede ile birlikte göz açıp kapayıncaya kadar aşağıda oluyorlar; doktor falan yok burada. Eğer bir şey olursa sekiz kilometre öteden bir doktor çağırmak zorundasın. Fransız plajlarında insanları boğulmaya terk ediyorlar ya, burası da öyle işte.

Dün Bost'la ben arabayla Côte d'Azur'e gittik. Hava çok serindi, Saint-Tropez adında çok şirin bir limana geldik. Burada bir ay geçirmeye niyetliyim. Odalar çok sıcak değil; ama manzara harika. Burası yazları çok züppelerin uğradığı çok şık bir yere dönüşüyormuş. Saint-Germain-des-Prés'deki herkes burada oluyormuş. Ama şu anda bombos, güneydeki herhangi bir Fransız köyünden hiçbir farkı yok.

Melville hakkında bir kitap okudum, ne adammış ama! Çok sevdim Melville'i. Yüz yıl önce Roma'ya gittiğinde Minerva Otel'i'nde kaldığını biliyor muydun? Joyce hakkında da bir Amerikalının yazdığı ilginç bir kitap okudum. *Finnegan's Wake*'e göz attın mı hiç? Bu yıl Paris 2000 yaşına girecek. Büyük festivaller düzenlenecekmiş. Sence Paris'in yanında Şikago biraz küçük kaçmıyor mu? Saint-Tropez'de limandaki en güzel ev Şikagolu bir aileden gelen Mac Cormick adında bir kadına ait. Her yıl bütün mobilyaları yeniliyorlarmış, her seferinde de en güzel antikalara, Provençal'leri alıyorlarmış.

Torunlarına zehirli kek yedirdikleri için bir sürü büyük anne, babalarını öldürdükleri için de bir sürü genç delikanlı tutuklandı. Fransa'da böyle yaşıyoruz artık. Artık savaşa inanmıyoruz; ama Washington böyle bir iyimserliğin tehlikeli bir rahatlama olduğunu, biraz korkuyla yaşamamız gerektiğini işliyor beyinlerimize. Korkarak yaşamaktan bıktık artık.

Salı

Hiç mektup gelmedi. Herhalde yine fazla pul yapıştırmadın zarfın üzerine, bu yüzden Almanya'ya doğru yola çıktı mektup da, belki de İtalya'ya gitmiştir kim bilir. Ne yazık ki burası çok sakın. Bir mektup, özellikle de Forrest Avenue'den postalanmış bir mektup gelseydi hiç fena olmazdı. En çok Forrest Avenue'den gelen mektupları seviyorum, bir za-

manlar da Wabansia'dan gelenleri severdim ya.

Bost Paris'e döndü. Olga oyunculuğa devam edemediği için artık üzülmüyormuş, Bost mektubunda öyle yazmış. Scipion'la kız arkadaş-
şı kavga etmeye, ayrılıp barışmaya devam ediyorlarmış. Kız kendini
iyice alkole vermiş. Queneau Goncourt Akademisi'ne girdi. Bu olay
biraz tuhaf, hayal kırıklığına uğradım doğrusu çünkü bu akademi uz-
laşmacı, ılımlı, beş para etmez bir yer. Sartre'a, bana, Camus'ye de za-
manında çok teklif gelmişti; ama biz her seferinde reddettik.

Sartre hangi dışının ağrıdığını hâlâ çözemedi.

Pazartesi

Bir haftadır hiç mektup gelmedi. Bekledim, bekledim. Artık daha
fazla bekleyemeyeceğim, o yüzden bu satırları da yazıp göndereceğim.
Hava daha güneşli, daha güzel. Çok çalışıyorum. Sana adadığım bu ki-
tap 1945-1948 yılları arasındaki Fransız insanının hikâyesini anlatıyor.
Savaş bitince yeniden canlanışımızı, hayata yeniden başlayışımızı,
ama sonra yine hayal kırıklığına uğrayışımızı anlatmaya çalışacağım.
Uzun bir roman olacak. Bu hikâyeler arasında bizim hikâyemizi de an-
latacağım. Birincisi tam çağımız hikâyelerinden birine benziyor, Pa-
ris'le Şikago arasındaki bu aşk, uçaklar sayesinde şehirlerin birbirine
bu kadar yakınlaşması vs. İkincisi ve en önemli sebebi her şeyi hatırla-
mak, kağıda dökmek hoşuma gidiyor. Şu anda bizimle ilgili olan böl-
lümü yazıyorum. Kısa bir bölüm olacak; ama çok iyi olsun istiyorum.
Üzerinde çok çalışıyorum. Aslında bu bölümü yazmak hiç iyi bir fikir
değil; çünkü benim çok iyi bir hafızam var, her şeyi o günkü gibi ha-
tırlıyorum, her şey çok yakın geliyor o zaman. Ve bir hüznün kaplıyor
içimi. Öyle hüznülyüm ki sana şu satırları yazmak bile ne zor bilsen!
Şimdiye kadar hiçbir işe yaramayacak bir sevgide debelenip durdum.
Seni hatırladığım halinle çok tatlısın.

Küçük zavallı el değmemiş kalbinde sonsuza dek kara bir leke ola-
cağı için çok mutluyum. Bir dizi, bir bileği nasıl tedavi edeceklerini bi-
liyorlar; ama kırık bir kalp nasıl onarılır? Ben de parçalanmış kalbimi
alır, bir daha da hiç kullanmam. Bu senin işine de gelir zalim, ne de ol-
sa sonsuza dek senin olur o zaman kalbim.

Simone'un

Nelson biricik sevgilim,

Senden uzun süredir hiç mektup gelmiyordu, dün birkaç fotoğrafın ve senden haberler gelince içim rahatladı. Küçük domuz gözlerinle çok komik görünüyorsun.

Madem o kadar ısrar ediyorsun, gelirim. Bu kadar ısrardan sonra hayır demek kabalık olur. Zaten Wabansia'daki rengârenk gökkuşağını ve Forrest Avenue'daki her yeri derlenmiş toparlanmış görmem lazım. Aslına bakarsan seni yeniden göreceğim fikri gerçek bir şoktu benim için ve uzun zamandır ilk kez mutlu olduğumu hissettim. Bu yıl çok terbiyeli bir misafir olacağım, söz veriyorum. Günde en fazla iki kere ağlayacağım, haftada en fazla iki kere çığlık atacağım. Ağzımı da sadece bir kere ısıracağım.

Mesele şu: İşlerimi yoluna koyabilirsem Eylül'de gelebilirim. Ama Amanda için bir sorun yaratacaksa, o Ağustos'ta gelip Eylül başlarına kadar kalmak istiyorsa, ben Eylül'ün ortalarında gelip Ekim'in sonuna kadar kalabilirim. Böylesi benim için daha uygun olur. Yok böyle olmazsa işlerimi yoluna koyup Ağustos sonunda gelmeye çalışırım. Amanda gelene kadar kalırım. Hangisi herkesin yararınaysa o zaman gelirim. Senin yanına geleceğimi düşünmek benim için harika bir şey.

Gazetede Sartre'la bir kadın vardı ya. Hatırladın mı hani sana bir sürü şey anlatmıştım hakkında? Hani büyük bir fahişeydi, sonra Marakeş sultanının haremine kapatılmıştı (o muhteşem sarayı görmüştük), varlıklı bir generalle evlenmiş, yüzlerce sevgili tutmuş, filmlerde oynamış, kabarede şarkı söylemiş; ama boğazından hastalanınca bırakmıştı, Alman askerleriyle yatmış, saçları dökülmeye başlayınca saçlarını kazıtmıştı, sonra nazi karşıtı bir Yahudiyle evlenip yeniden saygıdeğer bir kadın olmuş, milyonlara kavuşmuştu. Şimdi Sartre'ın oyununun sahnelendiği tiyatronun sahibi. Ne kadar açık saçık bir kadın olduğunu anlatmıştım sana. Hayatımda gördüğüm en açık saçık kadın. Bir keresinde benim, Sartre'ın, Bost'un, üçümüzün önünde "Bu sabah harikaydı, kocam beni becerdi, ne güzel değil mi?" demişti. Sonra da kocası "Harikaydı; ama en azından hizmetçilerin yanında neler yaptığımızı anlatmasaydın, çok şa-

şırdılar," dedi. Geçen hafta Sartre'la beni sahildeki kocaman, çirkin evine davet etti. Yine boğazından hastalandığı için konuşamıyordu. Ve anladığıma göre sessizlik onu çıldırtıyor.

Paskalya tatili olduğu için Saint-Tropez'de bir sürü insan var. Restoranlarda tek bir boş masa bulmak bile imkânsız.

Durmadan çalışıyorum. Tadına bakmadım; ama canım şeker kamışları için teşekkürler. Seni tekrar göreceğim fikri hâlâ başımı döndürüyor. Ciddi ciddi yemek pişirmeyi öğrenmeye kara verdim. Pişirdiğim her yemek için bir şişe kanyak getireceğim.

Hoşça kal canım. Seni kirli kalbimin derinliklerinden öpüyorum.

Simone'un

MacArthur'a söyle Kasım'a kadar sesini çıkarmasın.

Saint-Tropez, 11 Nisan 1951, Çarşamba

Sevgilim,

Bu kadar çabuk cevap vermen, Eylül'de gelişimi de ayarlayan çok güzel. Teşekkürler canım. Tam o gün geleceğim. Sen nasıl yakışıklıysan ben de öyle mantıklı olacağım, sen nasıl akıllıysan ben de öyle zeki olacağım ve yediğin yemeklerin tadı damağında kalacak. Küçük lağünü, gri sincapları, hatta zavallı Chris'i düşününce bile kalbim nasıl çarpıyor. Bence bahçenin ciddi bir teftişe ihtiyacı var.

Sartre bu sıralar kafayı hafif oynattı; çünkü 15 Nisan'da provalarına başlanacak oyun için günde on saat çalışıyor. Gösteri sekiz saat sürecekmış ve daha oyunun üçte biri hazır. Yapımcının, rejisörün, oyuncuların, herkesin tüyleri diken diken oluyor gelecek Pazartesi çalışmaya başlayacaklarını, gösterinin hepsini 1 Haziran'da sunacaklarını düşününce. Bir tek Sartre bütün sakinliğiyle çalışmaya devam ediyor, oyunu uzattıkça uzatıyor. Cocteau da, yaşlı soytarı ne olacak, birden Sartre'la aynı oyunu yazdıkları hissine kapılmış büyük bir kızgınlık içinde telefon ediyor, telgraf çekiyor. Sartre kilometrelerce uzaktan kalkıp onunla öğle yemeği yemek, onu dinlemek için gitti. Aslında oyunlarında ikisinin de 16. yüzyılda geçmesi dışında hiçbir ortak nokta yokmuş. Eh zaten 16. yüzyılda da 20. yüzyıldan daha fazla anlatılacak şey yok mu?

Opéra'da Never Come Morning'le ilgili başka bir eleştiri daha çık-

tı. Adam Steffi'nin tecavüze uğramasını bir türlü kabullenememiş, mi-desini bulandırmış. Daha sonra kitabı niye o kadar çok beğendiğimi anlamış; çünkü *İkinci Cins*'in vahşi bir örneğiymiş o kitap. Ben çok şaşkırdım bu tespite, sen de şaşırımsındır. Sırası gelmişken senin Şika-go'yla ilgili yazdığın makaleden niye bir kitap yazmıyorsun? *T.M.*'de basarız, çok güzel olur.

Az önce radyodan MacArthur'un devre dışı bırakıldığını öğrendim. Yoksa sen mi yaptın bu işi? Ne güzel! Herhalde öfkeden kudurmuştur pis sıçan. Demek kısa sürede bir savaş falan patlak vermeyecek, Amerikalıların aptal, vahşi kafalarında demek birazcık olsun mantık kalmış. Tebrikler!

Burada rüzgârla yağmur yarış ettiler, en sonunda ikisi de yorgun düştü, biz de güzel havanın tadını çıkarıyoruz. Côte d'Azur hiç turist yokken çok güzel. Eğer bir gün Fransa'ya geri dönersen araba alıp seni buraya getireceğim. Gerçekten çok şirin bir liman. Son mektuplarını okuduğumdan beri çok mutluyum. Sonbaharın başlangıcını ne kadar tatlı, ne kadar hoş bir insanla geçireceğini düşününce seni kıskanıyorum. Bu tatlı kişi seni sevgiyle, sevgiyle, sevgiyle öpüyor.

Simone'un

Paris, 15 Nisan 1951, Pazar

Tatlı sevgilim, dünyadaki bütün canavarların en tatlısı,

Eve gelip de bu büyük paketi almak öyle güzeldi ki. Bütün canavarların uslu uslu beni beklediğini, benim canavarımın fotoğrafını, canavarca baktığını görmek çok güzeldi. Sen gerçekten tehlikeli, deli bir adama benziyorsun. Bence sen kuyunun başında otururken senden doku örneği alınıp bir doktora gösterilmeli. Elroy'un Wabansia'da çektiği fotoğraflardan çoğaltma imkânımız yok mu? Onlarda daha güzel çıkmışımıdır. Meyveli kek enfesti, çay da çok güzel kokuyordu. Sartre'la Bost sigaralara çok sevindiler. Şeker kamışlarına gelince söyleyecek söz bulamıyorum. Hepsi Noel hediyesi değildi, paskalya hediye-siydi; ama çok güzeldiler. Sen de hediyeni Eylül'de alacaksın. O zaman göreceksin; sadece Fransa'nın değil, Avrasya'nın en sevimli canavarı.

Buraya gece geldim. Uyuma için ayrılmış vagonda mışıl mışıl uyudum. Son günler gökyüzü masmaviydi; ama hava çok sıcaktı, artık da-

yanılmaz bir hal almıştı. Paris'e dönmek güzel tam da bahar canlanmışken. Burada herkes çok mutlu, hatta Amerika yanlısı, Gaulle'cü sağ kanat gazetelerinde bile MacArthur kovulduğu için kutlama yazıları çıktı. Belki de Amerika uğruna ölmek zorunda kalmayız, en azından şimdilik. Yazı işleri müdürüyle Bost istasyona Sartre'la beni karşılamaya geldiler. Bost'un her zamanki sorunları devam etse de ikisini de iyi gördüm. Olga bir daha asla sahneye çıkamayacağını biliyormuş artık. Durumu kabullenip dört elle İngilizce kitapları çevirmeye sarılmış. Yine de üzgünmüş haliyle. Sonuçta kitap çevirmekle sahneye çıkmak aynı şey değil. Bost ne zaman bir geceliğine olsun başka bir kadınla olsa kıyametleri koparıyormuş. Hemen anlıyormuş. Gerçekten Bost ne zaman bir haltlar karıştırırsa hemen kokusunu alıyor Olga. Sonra da ayıkla pirincin taşını. Gerçi hiçbir şeyi tam olarak kabul etmiyormuş Bost.

Canım bugün Çarşamba. Herkes meyveli keke bayıldı. Ne yazık ki kimse fotoğrafçılığını beğenmedi. Herkes kanepede otururken deli gibi görüldüğünü söylüyor. Zavallı Olga bitti tükendi artık, Bost onu çok yıprattı. Scipion'la kız arkadaşı bu kez kesin ayrılmışlar. Sartre oyunundan kafasını kaldıramıyor. Otuz oyuncu, altmış bölüm; ne demek! Dört saatten fazla sürecekmiş. Sartre ve Bost'la "Balzar"da yemek yerken Wright geldi. Sanki o değil de hayaleti konuşuyordu: "Ellen uzaklarda, tati için ev bakıyor," dedi. Sonra da birden bire "Algren Paris'teymiş!" dedi. "Hayır!" dedim. Garip garip güldü, sonra da "*The Man with The Golden Arm*"ı okudum, müthiş!" dedi. Sanki kitap ona fazla gelmişti. Bost'la ben (Sartre kitabın İngilizcesini okumadı.) "Gerçekten güzel, değil mi?" diye sorduk ciddiyetle. "Güzel mi, müthiş!" diye cevapladı. Kırık dökük bir Fransızca konuşuyor, kelime hem Fransızca'da hem İngilizce'de aynı anlama mı geliyor bilmiyorum.

Koestler'in kitabı⁽¹⁹⁵⁾ hakkında bir eleştiri okudum. Bence berbat bir kitap. Fransız yazarları hakkında ağza alınmayacak şeyler yazmış, yok korkaklarmış, tembellermiş, aptallarmış da bu yüzden komünizme karşı duramıyorlarmış. Koestler en iyisini biliyormuş, öyle diyor. Kitabı bulup bana gönderebilirsen sevinirim, hemen bulamazsan da beklerim.

Paris masmavi, güneşli, harika, La Bûcherie her zamanki gibi harika. Uzun süredir hiç bu kadar mutlu olmamıştım. İnşallah Amerika'ya gitmemi yasaklamazlar, biliyorsun bu sıralar çok iğrençler. Mark-

sizm'e kıyısından köşesinden birazcık bulaşmış kişilerin, Stalin'e karşı olsalar bile yurt dışına çıkışları yasaklanıyor. Amerikan siyasetini bir kez bile eleştirmişsen artık yurt dışına çıkamıyorsun. Ben Stalin karşıtı bir yazar tanıyorum, ABD'de karısı, çocukları var; ama sırf solcu bir ruhla Amerikalı işçi sınıfı hakkında harika bir kitap yazdı diye Fransa dışına çıkamıyor. Aleyhime kullanabilecekleri bir şey yok; ama yine de korkuyorum.

Hoşça kal tatlı canavarım. Hindistan'da, Illinois'te canavarların en tatlısı olacağım. Hiç değişmeyen kalbimden gelen bir buse konduruyorum dudaklarına.

Simone'un

23 Nisan 1951, Pazartesi

Tatlı canavarım benim,

Son mektubumdan bu yana senden iki tane mektup aldım, sen ben-den de hoş birisin galiba. Fındık yağı işiyle çok ilgilendiğimden emin olabilirsin. Sartre'ın ahtapotla keman hakkında ne söylediğini soracak olursan, bir ahtapotun tepetaklak dururken keman çalamayacağını söylüyor.⁽¹⁹⁶⁾ Sen fındık yağı işindekilere sadece kafasında beyni olan ve Forrest Avenue'da yaşayan evcimen bir genç üretip üretemeyeceklerini sor sadece. Şu MacArthur işi bulmaca gibi bir şey. Nasıl oluyor da bu kadar insan onu desteklerken Demokratlar onu karşı çıkabiliyor? Burada anlamadığım bir şeyler var benim. Daha önce sana yazamadım; çünkü gün başladığında önce senin kitabını yazmam gerekiyor, gün bit-tiğindeyse artık yazmaktan bıkmış oluyorum. Artık gün ortasında yaz-maya karar verdim, ancak bu şekilde yazabiliyorum sana çünkü.

Evet, kitabına bir sürü kişi giriverdi. Bunu nasıl becerdiler hiç bil-miyorum. Bir kere Koestler var kitapta; o Fransız entelektüellere vur-dukça ben de ona vuruyorum, öyle eğlenceli ki. Çalışmadığım zaman-larda Sartre'ın oyununun provalarını izlemeye gidiyorum. Başrolü *Cennetin Çocukları*'ndaki o muhteşem melodram aktörü⁽¹⁹⁷⁾ rolünü oy-nayan Pierre Brasseur oynuyor; ama galiba o bölüm Amerika'da kesil-miştir. Bu adam eminim çok ilgini çekerd. Daha yirmi yaşındayken (yirmi yıl önce) çok ünlü biriydi, tam bir çılgındı, korkunç bir bağım-

lıydı, dokuz defa midesi yıkandı, tanıştığı bütün kadınlara tecavüz ederdi, tıpkı Harpo Marx gibi hep birilerine âşıktı ve hep sarhoştı. Ama sonra çok tatlı bir kadınla evlendi (benim de yakın arkadaşım), uyuşturucuya bıraktı; ama hâlâ içki içiyor. Ama geçen hafta akşam yemeği yediğimizde Bost kadar bile sarhoş değildi. Paris'e geldiğimden beri gördüğüm en neşeli en hoş insanlar. Sürekli üzgün olanlardan ise artık uzak durmaya çalışıyorum. Zavallı Olga artık kendi kendinin gölgesinden başka bir şey değil; geçen gün de çirkin kadınla korkunç bir akşam yemeği yemek zorunda kaldım; çünkü ona iki yıldır yazdığı kitabın beş para etmeyeceğini söylemeye mecburdum. Bunu söylemek zorunda kaldım; çünkü bir iki yıl daha yazarsa, sonunda da herkes ona gülecekse ne anlamı var? Ama yine de ağladı, çok da üzüldü. Kanserli kadın ölüyor, çok fazla acı çekiyor; ama bilincini kaybetmek istemediğinden uyuşturucu verilmesini de istemiyor, ne anlamı var bilmiyorum. İki ay içinde ölmüş olacak. Nathalie sanki kocası kendini öldürecekmiş, o da para yüzünden üzülecekmiş gibi davranıyor; ama şu pis fare çiftte yenisinden âşık olmuş. Belki de Temmuz'un başında onlarla Paris'e gelecek; ama ben çok fazla kalmayacağım. Maurice Chevalier'nin Amerika'ya girişinin yasaklanması gerçekten güzel bir hikâyeydi! Ne kadar utanç verici. Biliyorsun neredeyse bu barış dilekçesini ben de imzalayacaktım, çünkü öyle tam anlamıyla komünist bir şey değildi; imzalamadım çünkü seni görmeme engel olabileceğini düşündüm. Aynen de öyle oldu! Bu kadar akıllıca davrandığım için kendimle gurur duydum. Umarım Eylül'de geldiğimde böyle bir sorun yaşamam. Geçen yıl aldığım vize iki yıllıktı. Burada bir sorun çıkacağını sanmıyorum, Şikago'da da beni çok umursayacaklarını sanmıyorum, ne dersin? Tabii geçen sene onlara sekiz dolarlık bir kazık attığımı hatırlamazlarsa.⁽¹⁹⁸⁾

Güneş çıkmıştı; ama hava yine soğuk ve yağmurlu bu aralar; ama umrumda değil, ben mutluyum çünkü. Hatırlar mısın çok küçük şeylerle mutlu olabilecek kadar iyi huylu olduğum için benimle dalga geçerdin, şimdi de öyleyim. Sadece Eylül'de seni yine göreceğim için mutluyum, inan başka hiçbir şey istemiyorum. Bana karşı ne hissedeceğin⁽²⁰⁴⁾ de çok umrumda değil; sen kayıgı kullanacaksın, bana biftek pişireceksin, biraz da viski olursa al sana mutluluk.

Evet. Meyveli kek bayat değildi, üzerine brendi dökmeme bile ge-

rek kalmadı. İşin kötü yanı uzun zaman önce bitmiş olması; küçük Fransız çocuğun da söylediği gibi "Fruit-cake fini". Ama her sabah çayımı içerken seni hatırlıyorum, hiç de gizli saklı biri değilsin sen. Evet o kadar sık her şeyin içinden fırlayıp çıkıyorsun ki; ama umursamıyorum artık, alışmaya başladım. Seni kalbimde saklamak her zamanki gibi çok güzel, ben de öyle yapıyorum.

Simone'un

15 Mayıs 1951, Sah

Canavarım benim,

İşte sana bir demet yalan daha. Senin gönderdiğin yalan demeti için teşekkür ederim; umarım Steve'in etinden bir parça da bana ayırmışsındır, çocukları pek sevmem, Ama nasıl olsa Eylül'de geldiğimde tadına bakmak zorunda kalacağım. Evet Eylül'de geleceğim, ortalarına doğru, sana da uygunsa tabi, ama lütfen bana biraz güneş sakla, hepsini yazın harcıyıp bitirme.

Bu aralar Sartre bir ahtapotla güreşiyor, çoğu zaman da ahtapot kazanıyor; kimse bu mücadelenin sonu nereye varacak bilemiyor. Sana hiçbir zaman bir oyun yazmamamı söylememi istedi; insanı çok mutsuz ediyormuş. Oyunu tam dört saat sürecek, bu yüzden yönetmen, oyuncular, yapımcı herkes deli gibi korkuyor. Herkes sürekli olarak Sartre'dan oyunu kısaltmasını, kısaltmasını istiyor; kimsenin ağzından başka bir şey çıkmıyor. Cau bile geçen gün gelip Sartre'a "sanırım oyunu kısaltman gerekecek," dedi. Hayatımda ilk defa Sartre'ın deliye döndüğünü, yumruğunu masaya indirdiğini gördüm; Cau bembeyaz kesildi, ben bile birbirlerine gireceklerini düşündüm. Cau kapıyı çarpıp gitti, sonra da cehenneme kadar yolun var gibisinden bir mektup gönderdi. Sartre da kıpkırmızı olmuştu; sinirden titriyordu; bütün arkadaşlar, Bost, küçük Cassoulet herkes de çok üzüldü. Sonra Sartre ile Cau Deux Magots'nun önünde karşılaşp kucaklaştılar, öğleden sonra da Sartre tiyatrodaki herkesi korkudan öldürdü. Yapılacak en doğru şeyi yaptı, inan şaka yapmıyorum, oyuncular için on beş dakikalık bir bölüm daha yazdı. Oyunun bu halinin daha iyi olduğunu söylemeliyim. Kimse ağzını açıp da bir tek kelime etmeye cesaret edemiyor; çünkü Sartre'ın bir dahaki sefere yarım saatlik bir bölüm daha eklemesinden

korkuyorlar. Ama Sartre kendine çok yabancı hissetmeye başlıyor, hayatında ilk defa artık evet diyemiyor! Oyunu Jouvet yönetiyor, çok sıkıcı bir adam; ama işini iyi biliyor. Basseur'un sadece bir bağımlı değil, aynı zamanda da bir seksomanyak olduğunu öğrendim. Yemeklerde güzel bir kıza bakarken bir eliyle yemek yediği diğer eliyle de masanın altında gizlice cinsel organıyla oynadığı görülmüş. Tiyatrodaki bütün kızların ondan ödü patlıyor, kadına benzeyen her şeye çimdik atıp saldırıyor. Kendini bana yakın hissediyor; çünkü viski içebiliyorum, ayrıca beni komik de buluyor. Geçen gün karısı yokken Cau'ya göz kırpıp: "Castor'u çok beğeniyorum. Onunla yatmak istiyorum (aynen böyle dedi), bir şeyler ayarlayabilir misin?" demiş. Tabii ki Cau bunu bana söylemeye cesaret edemedi, ben bunları Sartre'dan duydum. Ama onu bana kendisi gelip de, "sevişelim mi bebeğim?" diyemeyecek kadar utandırdığım içim kendimle gurur duydum. Tabii ki aslında sana ne cevap verdiğimi söylememeliyim.

Canım, Şikago'yla ilgili yazını istiyorum. *TM*'de yazına ihtiyacımız var, okurlarımıza verecek hiçbir şeyimiz kalmadı. Sartre kendi koleksiyonlarını yayımlamak istiyor, ben de kendi sevdiklerimi.

Başarısızlığı Olga'yı o kadar üzdü ki artık herkesten nefret ediyor; bilirsin ben çok sabırlı biriyimdir; ama ben bile artık ona dayanamıyorum. Onunla uzun sıkıcı bir akşam geçirdik, sonunda sıkıldığını söyleyip kalkıp gitti; ama sonra bana bir özür gibi başlayıp bir suçlamaya dönüşen aptal bir mektup yazdı. Onunla birlikte olduğumuz akşam o kadar sıkılmış görünüyormuşum ki artık birbirimizi görmenin bir anlamı yokmuş. İşin aslını soracak olursan ben evde oturmayı ya da sinemaya gitmeyi tercih ederim, ama onun arkadaşlara ihtiyacı var. Tabii ki onu bırakamam, ona kızmamıştım bile. Ama her zaman bu kadar sıkıcıyken nasıl olur da sıkıldığımı gizleyebilirim ki?

Bost'un kahraman kalbi çok kırıldı, çünkü sonunda bir kahraman olup Amerika için ölemeyeceğini anladı. Bense yeniden barışı hissedebildiğim için çok mutluyum. Bost'la Lipperie'de oturmuş içiyorduk, yakınımızda oturan beyaz saçlı bir Amerikalı bir saat boyunca beni izleyerek bir sürü viski içti. Sonra ayağa kalkıp bana: "*Günü Gününe Amerika'da* Şikago'yla ilgili yazdıklarınızın çok hoşuma gittiğini söylemeliyim. Rehberiniz kimdi? Adı Asquith miydi?" dedi "Hayır, Algren," dedim. "Ah! O da çok güzel kitaplar yazmıştı," dedi. Bost çok şa-

şırmıştı; çünkü adamın "rehberiniz" dediğini düşünüyordu; büyük bir öfkeyle bana neden senin Paris'e gelmediğini; üstelik de Şikago Paris'e bu kadar yakinken, paran varken, burayı çok severken ve bütün arkadaşların seni beklerken. Bunun çok aptalca olduğunu söyledi, sonra da daha da, daha da çok sinirlendi. Seni nasıl savunacağımı bilemedim, çünkü gerçekten suçlu gibi göründüğünü söylemeliyim.

Özel bir gösteride Dick'in filmini izledim; inan onun filmi olduğu için söylemiyorum gerçekten muhteşem bir filmdi, beni çok etkiledi. Bu adam gerçekten iyi rol yapıyor. Zayıf, genç görünüyor, tam bir oyuncu, o perde kuklalarına hiç benzemiyor. Şikago görüntülerini gördükçe kalbim parçalandı. Yönetmen de iyi bir iş çıkarmış. Benim kalbimin de bir yerlerinde takılıp çürüyüp gittiği o baş belası şehri iliklerine kadar hissedebiliyorsun.

Evet, iyi bir filmdi. Ellen, filmin güneyde, Güney Amerika'da çok başarılı olduğunu haziranda da Broadway'de gösterileceğini söylüyor.

Birdenbire onu önemsemediğimi biliyormuş gibi davranan Olga'yla çok sıkıcı bir akşam geçirdik. Onun küçük bir çocuktan farksız olduğunu düşündüğümünden ona çok da gizli saklı şeylerimi anlatmadım. Hatta işin aslını söylemek gerekirse çok kızgınmışım gibi davranıp biraz azarladım onu. Gerçekten çok soğuk bir komedi yaşandı! Aslında benden istediği tek şey onunla haftada bir defa değil de iki defa görüşmem; ama yapmayacağım bunu. Nihayet sonunda haksız olduğunu kabul etti de ben de ona daha iyi davranmaya başladım. Zavallı kızcağız! Bir daha hiç oyunculuk yapamamak. Ee, histerik davranıp ağladığı kadar da var hani!

Neyse bugünlük bu kadar yalan yeter; şu son büyük yalanla bitirelim: Sen dünyadaki en tatlı adamsın; seni her şeyinle kalbimde saklıyorum, aşk sözleri etmiyorsam da sırf seni rahatsız etmek istemediğimdendir; biliyorsun yapabiliirdim de bunu. Seni şefkatle öpüyorum.

Simone'un

28 Mayıs 1951, Pazartesi

Tatlı sevgilim benim,

Senden haber alamayalı çok uzun zaman oldu. Burada zavallı Sartre'ın kahrolası oyunuyla didişmesinin dışında pek de kayda değer bir

şey olmuyor. Oyuncular oynamaya, rollerini ezberlemeye başladı; artık herkes sessiz bir çaresizlikle *Şeytan ve Yüce Tanrı* oyununun dört saat süreceği gerçeğini kabul etti. Sonra da kostümler konusu açıldı ve bir daha da hiç kapanmadı. Çılgın yönetmen çok ünlü bir terzi olan Schiaparelli'den kostümleri dikmesini istedi; ne kadar da aptalca! Bayan Schiaparelli zevkinden çok diktiği ilginç kıyafetlerle tanınır, tiyatro hakkında da hiçbir şey bilmez. Sartre'ın karakterlerinin hepsi de fakir, on altıncı yüzyılın çok fakir köylüleri. Bayan Schiaparelli onlara güzel kumaşlardan, parlak renklerde ve bir sürü çılgın süslemesi olan kıyafetler dikmiş. Şimdi diktiği kostümleri siyahla griye boyamayı, parça parça kesmeyi, toza, kire bulamayı düşünüyoruz; ama tabii ki o bunu istemiyor, zaten bunları yapsak da bir şeye benzemeyecekler. Sartre kimsenin böylesine gerçek dışı kıyafetler giyen bir kadının ya da adamın ağzından çıkan bir şeye inanamayacağını söylüyor. Ama gösteri haziranın beşinde başlıyor, şimdiden bir sürü yer ayrıldı bile.

Mouloudji'ye rastladım, suratı kreme ve boyaya batmış bir halde şu şarkıcılık işini yapmaya gidiyordu. Bu aralar bir sürü yerde şarkı söylüyor, Yves Montand kadar olmasa da Paris'te bayağı sükse yaptı, gayet başarılı anlayacağın. Ama zaman zaman zorlayan bir iş bu. Daha bugün para karşılığında kenar mahallelerdeki bir komünist festivalinde şarkı söylemesi istenmiş. Her zaman söylediği aşk, gençlik, mavi gökyüzü gibi şeylerden bahseden şarkılarını söylemeye başlayınca herkesin kanının donduğunu hissetmiş. Sonra da: "Aslında bütün kolların Emek, Çimento ve Demir'in zaferiyle ilgili şarkıları vardır," demiş; insanlar onun tam bir burjuva şarkıcı olduğunu söylemiş; anladığına göre bu çok kötü bir hakaretmiş. Sadece küçük bir yanlış anlama işte. Ama asıl nefret ettiği şey snobların takıldığı yerlerdeki insanların onunla dalga geçmeye başlaması. Bir keresinde çok güzel bir kız, güzel kıyafetler içindeki, etrafını bir sürü erkeğin sardığı bir kız ona kahkahalarla gülmeye başlamış, sonra da o şarkı söylerken ona kâğıt topları fırlatmış. Tabii ki hiçbir şey yapamamış, sahne ışıklarının altında tıpkı bir kör gibi terleyerek ve keyifsizce şarkısını söylemeye devam etmiş. Ama genelde bu iş onu tatmin ediyormuş, bu tür deneyimler sayesinde çok fazla şey öğreniyor.

Şikagolu bir yayıncı *Günü Gününe Amerika'yı* istedi. Hangisini istiyor bilmiyorum; ama hoşuma gitti bu durum. Bay Parsley, yani çevir-

menim neredeyse ikinci kitabın (*İkinci Cins*'in) ortalarına gelmek üzere; ama o da sürekli olarak bir şeyleri atıp kısaltmamı istiyor; galiba öyle yapmasına da izin vereceğim. Bir İngiliz yayıncı İngiltere'de yayımlamak için satın aldı bu kitabı.

Küçük Cassoulet Sartre'ın oyununda küçük bir rol kapmak için uğraşüyor. Zaten oyunda otuz beş oyuncu olduğundan ona da iki cümlelik bir rol ayarlayabildiler. Gerçi bu iki cümleyi bile çok kötü söylüyor, ama çok da fark etmez.

Bu aralar gerçekten çok sıkı çalışıyorum; çünkü yaz gelmeden kitabımı bitirmek ve Sartre'a göstermek istiyorum. Daha bir satırını bile okumadı, ihtiyacım olan eleştiriyi de yapmadı. Ama tatillerim sırasında yolculuk ederken kitap yazmayacağım. Temmuz'un ortasına kadar Paris'te kalacağım. Birkaç günlüğüne bile olsa Yahudi arkadaşım Nathalie'yi görmeliyim; sonra da Sartre ile birlikte Norveç'e, İzlanda'ya, belki Grönland'a ve İskoçya'ya gideceğiz. Eylül'ün ortasında sana kendi ellerimle eskimo eşyaları getireceğim; yoksa İskoç eteği mi istersin? Eğer bana güzel mektuplar yazarsan ikisini de getirebilirim. Ama giyineceksin onları, tamam mı?

Toulouse-Lautrec'in çok güzel bir sergisini gezdim. Görsen çok hoşuna giderdi. Hepimiz sabırsızlıkla Şikago kitapçıyla bir sonraki mektubunu bekliyoruz. Seni tekrar görmeyi öyle çok istiyorum ki canım. Şefkat dolu öpücükler...

Simone'un

6 Haziran 1951, Çarşamba

Tatlım benim,

Tam da benim mektubum sana doğu yola çıktığında senin mektubunu aldım. Bost'a ne cevap vereyim? Anlayamıyorum. Nasıl oluyor da tıpkı Şikago'da olduğu gibi Paris'te de bir kitap yazamıyorsun? Şikago Paris'e, Paris'in Şikago'ya olduğundan daha mı yakın? Ben bir kitap yazdığım sonra da okyanusu geçtiğim halde, sen yapamıyorsun öyle mi? Bu sorun çok kafamı kurcalıyor, zaten bir cevap da bulamıyorum. Bütün arkadaşların hapisteyken senin olmaman hiç de hoş bir şey değil. İki gündür burada tam bir yaz havası var. Kadınlar sokaklarda neredeyse yarı çıplak geziyorlar, benim yerimde olsaydın ortalıkta

Guetamalalıların ya da Afrikalıların kıyafetleriyle dolaşırdın.

Her insan bir başkasının kalbinde yer ettiği zaman daha mutlu oluyor, benim ailemedikilerin de buna çok ihtiyacı var. Bost, Sartre, hatta olgun ve dengeli olarak tanınan ben bile Sartre'ın çılgın oyunundaki aktörlerin provaları yüzünden çılgına döndük. Hani şu kadınlardan çok iyi anlayan sakallı aktör Brasseur vardı ya, artık bu oyunda hiçbir şekilde oynamayacağını söyledi; hatta bu yüzden bir milyon ödemesi gerekse bile gider bir sinema filminde oynayıp on milyon kazanır, o parayı öder yine de bu oyunda oynamazmış. Onsuz bu oyunun sahnelenmesi imkânsızdı, böylesi bir kahramanı Paris'te onun kadar gerçekçi oynayabilecek kimse yok. Anlayacağın tiyatrodan sanki cenaze çıkmış gibiydi. Sonunda oynamayı kabul etti; ama birkaç akşam çok kötüydü. Ana prova aslında bugün yapılacaktı; ama pazar akşamı daha ne kostümler, ne dekor hazırdı, ne de gösterideki hiçbir şey iyi değildi. Anlayacağın büyük bir kargaşa çıktı, ortalığı gözyaşı, öfke ve çılgınlıklar kapıp kavuruyordu, sonunda prova gelecek pazartesiye ertelendi. Birdenbire herkes çok sevgi dolu davranmaya başlayıp keyiflendi; herkes birbirine ne kadar yetenekli olduğunu söylüyordu. Neyse bir umut ışığı doğdu gibi. *T.M.*'de Stone adındaki bir Amerikalının (yoksa İngiliz miydi?) çok başarılı bir kitabını yayımlıyoruz. Adam kitapta Kore'de hiçbir zaman Çinlilerin olmadığını, MacArthur'un da hiçbir savaşta yer almadığını kanıtıyor. Hatta insanların savaşa Amerikalıların katılıp katılmadığından bile şüphe etmesini sağlıyor, sanki her şey bir sır gibi anlatılan büyük bir MacArthur rüyasından başka bir şey değilmiş gibi. Wright uzun öyküsü *The Man in the Underground*'u veriyor bize.

Steffi olayı Paris'te daha yeni oldu. On sekiz yaşındaki bir çocuk on sekiz yaşındaki eski bir arkadaşını dansa davet etmiş, sonra dört arkadaşının daha olduğu bir yerde kızı bıçakla tehdit ederek sırasıyla hepsi tecavüz etmişler. İşin ilginç yanı kız hepsini polise şikâyet etti, çocukların hepsi de tutuklandı.

Burada sağ görüşlülerin Mac Gee⁽¹⁹⁹⁾ hakkında yazdığı harika yazılar yayımlanıyor. "Tamam Amerikalılar utanç ve suçluluk içinde Zencileri öldürüyor; ama Rusya kamplarıyla gurur duyuyor ki bu korkunç bir şey," diyorlar. Bu işe ne diyorsun? Kendinden utandığın sürece istediğin kadar insan öldürebilirsin. Üstelik Missouri jürisinin de hiç

utanç duyduğunu sanmıyorum. Utanıyorlar mı sence?

Cuma

Seni kurnaz şey! Paris'e gelip de bir gün kalman⁽²⁰⁰⁾, sonra da La Bûcherie sincabını bir kez bile öpmeden bütün gününü gazete bürolarında diğer yazarın bir kitaptan fazla yazmaması gerektiğini söyleyip bir otobüs sürücüsü gibi davranarak geçirmen hiç de hoş bir şey değil. Sadece ben değil *Paris-Presse*'teki bu neşeli röportajını okuyan bütün Parisli arkadaşların çok incindi. Belki de ben burada oturmuş aptal aptal sana mektup yazarken sen hâlâ Paris'tesindir. Ama en güzeli kendinle ve kayıkla ilgili bir sürü şey anlattığın o uzun mektubu göndermedin. Öyle görünüyor ki o zenci toplantısında gerçekten zor anlar yaşamışsınız. Hele de Fallon ile Du Bois'yı Wabansia'da sakladıysan, sence de ortalıkta bir "kırmızı kumpas" dönmüyor mu? Aman çok fazla kahramanlık yapayımı deme.

Zavallı sincabın da burada zor anlar yaşıyor. Birincisi iğrenç fırtınalı bir hava var, sürekli yağmur yağıyor; hatta zaman zaman öyle yapış yapış ve yorgun hissediyorsun ki nefes bile alamıyorsun. Tıpkı birbirimizi sevdiğimiz o eski günlerde Amerika'da yaşadığımız fırtınalı günlerde olduğu gibi gök gürlüyor, şimşekler çakıyor; bu anılar öyle acıtıyor ki yüreğimi. Bir de çalıştığım bunca hafta boyunca çok fazla içip çok az uyumak zorunda kaldım. Çünkü *Şeytan ve Yüce Tanrı*'nın son provalarıyla ilk gösterimi vardı; Sartre'ın arkadaşları olarak hepimiz çok heyecanlıydık, hatta bazen geceyarısından gün ışıyana kadar içtiğimiz de oldu. Olga fena halde yoruldu; ama Bost, Scipion ve Cau çok mutluydu, sonunda ben de serilip kaldım. Herkes, tabii ki ben de Sartre'ın hiç bu kadar iyi ve önemli bir oyun yazmadığını düşünüyoruz. Dört saat sürmesine rağmen insanlar bir dakika bile sıkılmıyor gibi görünüyor; gerçek bir zafer oldu; Basseur'ün bunda büyük payı olduğunu söylemeliyim. Eleştirmenler ya oyunu çok beğenmiş ya da öfkeden ve nefretten deliriyorlar. İşin komik yanı hiçbir ahlak kuralı tanımayan sağcılarla bireyselcilerin yanı sıra solcular hatta komünistler bile oyunu beğenirken, orta yolu benimsemiş biraz dinci ve görgülü insanların oyuna çok sinirlenmesi. "Oyun başından sonuna kadar Tanrı'ya yapılmış korkunç bir hakaret. Kahraman O'na ne kokuşmuş bir hayvan ol-

duğunu söyledikten sonra sonunda aslında O'nun hiç varolmadığını ilan ediyor," diyorlar. Bütün Katolikler şaşkına uğradı, hepsi de oyunun durdurulmasını istiyor. Oyun bütün dini ve batıl inançlarla eğlenceli bir şekilde dalga geçiyor. İlk provaya ıslık çalarak gelip biraz sorun çıkaran bir genç adam vardı, onun dışında her şey yolundaydı. Tiyatroda başka hiçbir skandal yaşanmadı, üstelik büyük de alkış aldılar. Sartre, Brasseur herkes çok rahatladı; çünkü ne de olsa biraz gerginlerdi ve korkuyorlardı. Oyun sadece zavallı Cassoulet için bir zafer olmadı; çünkü sahnede öyle sinirli ve kırmızı saçlı görünüyordu ki görsen kahkahalara boğulurdun. "Onun tiyatrodan, tiyatronun da ondan beklediği bir şey yok," diyen bir eleştirmen dışında kimse ondan bahsetmedi. Hiç de güzel fotoğraflar çıkmadı, çıkanların hepsi de son derece çirkindi; bir balık gibi görüldüğüm fotoğrafımı görmeni istemezdim. Sana en güzel sincap gülüşümle gülümsüyor ve seni sevgiyle öpüyorum.

Simone'un

Dimanche, 23 Haziran 1951

Canım,

Gönderdiğin o acı mavi mektubun için teşekkür ederim, hiç yoktan iyidir. Zavalıcık, gerçekten bir sürü sorunun var gibi görünüyor. Biz burada çok mutluyuz! Senin şu güzel, şık, yetenekli bülbül sesli Margaret Truman'ın vardı ya Paris'e döndü; her gün gazetelerde onun nerede dans ettiğini, nerede alışveriş yaptığını okuyoruz. Kimse onun güzelliğine ya da cazibesine âşık olmuş gibi görünmüyor. Başkanınızın böyle bir kızı olması ne kadar da utanç verici bir şey!

Hervé Bazin'in *Vipère au poing*'ı konusunda sana bir cevap vermedim. Burada gerçekten çok tuttu; çünkü aile yaşamından çok sert bir şekilde bahsediyor, özellikle de annesi hakkında korkunç şeyler söylüyor. İşin ilginç yanı kendisi bundan yaklaşık otuz yıl kadar önce Tanrı, ülke, aile, varlık gibi konularda yazan René Bazin'in yeğeni olması. O aileden gelen bir genç adamda böylesine büyük bir isyan görmek insanları gerçekten çok eğlendiriyor. Ama o da evli, çocukları varmış, üstelik annesinin o kadar da kötü olmadığını söylemeye, sonunda o da az da olsa amcasına benzemeye başlamış. Cau ona çok pişman bir oyun oynadı, onunla röportaj yapmaya gitti; onun kalbini kazanmak isteyen

Bazin, Cau'yu evine davet etmiş; ama Cau ona kitaplarını sevmediğini, onun hakkında düşündüğü her şeyi açık açık söyleyeceğini söylemiş. Bazin de: "Peki olur," demiş, sonra da birçok şeyin yanısıra aslında bir komünist olduğunu da itiraf etmiş. Cau bunları yayımladı ve sırf bu yüzden Bazin beklediği halde Goncourt Ödülü'nü kazanamadı. Amerika'da bu kadar sevildiğini sanmıyorum, ne de olsa "annesi" hakkında kötü şeyler söylüyor.

Eğer Sartre'ın oyunuyla ilgileniyorsan işte sana *Herald Tribune*'da çıkan bir eleştiri. Bazıları oyunu çok severken, bazıları da nefret ediyor; ama genelde başarılı bir oyun olduğunu söyleyebiliriz. Ama Brasseur denilen şu rezil yok mu, iki gün önce öyle bir olay yaşadı ki az kalsın ölüyordu: sorun şu ki çok fazla içiyor! Doktor artık içmeyi bırakmasını yoksa bu yıl sona ermeden öleceğini söyledi. Paris'te bu rolü oynayabilen tek adam da o! İşte bu yüzden yönetmen ona sanki bir bebeğe bakarmış gibi bakıyor. Her akşam onunla akşam yemeği yiyor, her gece onu yatağına kendi elleriyle yatırıyor, hatta tatilini de onunla ve karısıyla birlikte karaciğerini iyileştirmeye çalışacağı bir kaplıcada geçirecek. Her gün oyunu yazan Sartre'dan bile çok para kazanıyor.

Burada her gün fırtına ve son derece hüzünlü bir hava var, gitmek için sabırsızlanıyorum artık. Bu gece anarşist bir sendikada kadınlarla ilgili bir konuda kanuşma yapacağım. Ama bu durum hiç hoşuma gitmiyor. Çok hoş, yaşlı gibi görünen bir kadın yazar bana şöyle demişti: "Biliyorsun, insan altmış beşine geldiğinde bir aşağılık kompleksi geliştirmeye başlıyor; artık eskisi kadar güzel ve sevimli olmadığını, erkeklerin de seni arzulamadığını düşünüyorsun. Bu duyguyla savaşman gerekir." Son on yıldır kendinden otuz beş yaş genç bir adamla yaşıyordu; yirmi sekizine giren bu genç ona: "Artık benim de başka kadınları tanıma vaktim geldi. Sen bir sürü erkek tanımışsın, ben sadece seninle yetinemem," demiş. Bana ağlayarak: "Bu acıyı dindirmenin tek çaresi yeni bir sevgili bulmak. Bulacağım da!" dedi. Tanrım! Tıpkı büyük büyükanne benziyor! Kadınlar bazen gerçekten muhteşem oluyorlar.

Küçük kayığa benim için iyi bak. Sevgiler, sevgiler, sevgiler.

Simone'un

Tatlım benim,

Uzun mektubun için teşekkür ederim. Uzun mektupları kısa olanlardan daha çok seviyorum, en azından Wabansia'dan ya da Forrest Avenue'dan geliyorsa. *Suç ve Ceza* yüzünden bu kadar çok sorun yaşamana üzüldüm, o filmi gidip görmediğim için çok mutluyum⁽²⁰¹⁾; çünkü kitabını o kadar çok beğenmişim ki senaryonun beni hayal kırıklığına uğratacağından korktum; o nedenle sen mi yoksa Kreswell mi haklı bilemiyorum. Senin sevdiğin şu Fransız aktör Hary Baur'un çok başarılı olduğu düşünülüyordu. Kendisi Yahudiydi; ama savaş sırasında ölmedi; çünkü daha savaşın başında doğal yollardan öldüğünden onun öyküsü senin zavallı yüreğinin dayanamayacağı türden acıklı bir öykü değil, ah zavallı sen.

Sana müthiş haberlerim var: Nathalie üç gündür burada yaşayan ve seyahatleri üniversiteleri tarafından karşılanan öğrencilerle birlikte Paris'te. Bir anlaşma yaptık: Ben ona biraz cep harçlığı vereceğim (Fransız parası), o da sana her hafta yirmi beş dolar gönderecek. Eylül'de Gary'ye geleceğime göre bu paraları ikimiz için biriktir. O zamana kadar ikiyüz elli dolar olacak, ben de yüz dolar daha getireceğim, yani birlikte biraz viski içebiliriz. Sorun şu ki lütfen bana her hafta parayı alıp almadığını söyle, ne kadar olduğunun da hesabını tut; çünkü bir kez daha dolandırılmak istemiyorum. Eylül'ün on yedisinde New York'a gitmek için uçakta yer ayırttım. On dokuzunda Şikago'da olacağım, tamam mı?

Evet Marat'yı öldüren şu çirkin fanatik aptal kızkurusu kellesini kaybetmeyi hak etmişti; Marat gerçekten çok ilginç bir adamdı, Fransız devrimcilerinin arasında gelişmeyi en çok destekleyenlerdendi, özel mülkiyeti ortadan kaldırmak isteyen tek kişiydi.

Nathalie çok hoş; yalnız her zaman çok soğuk, mesafeli, biraz ukala ve şu eşcinsel arkadaşlarının takıntılarına takılmış durumda. Sartre onun çok sıkıcı olduğunu düşünüyordu; ama ben onunla çok fazla vakit geçirmediğimden bazen onunla birlikteyken eğleniyorum. Beş yıldan sonra onu yeniden Paris'te görmek çok tuhaf geliyor; Paris'in çok değiştiğini, eskisinden çok daha zengin bir yer olduğunu düşünüyor.

Her yaz olduğu gibi yine Amerikalı turistlerle dolu burası. Notre-Dame'ın önünde on bin koltuk, yüzlerce oyuncu bir sürü ıııkla eski bir polisiye öyküyü oynuyorlar, çok muhteşem bir şey olması bekleniyor. İki gün önceki ilk gösteride ses sisteminde bir sorun çıktığından üç saat boyunca kimse bir şey duymadı, "tam bir muamma" oldu diye yazdı gazeteler. Aslında Sartre'ın *Şeytan ve Yüce Tanrı* oyununa Hristiyanların bir meydan okuması olması bekleniyordu; ama en çok eleştiriyi de Katolik eleştirmenlerden aldı, nasıl sinirlendiler bilemezsin!

Kitabıma daktiloyla temize çekildiğı şu günlerde kısa bir ara verdim ve Marquis de Sade denilen tuhaf bir adamla ilgili bir yazı yazmaya başladım.⁽²⁰²⁾ Eminim adını duymuşsundur; sadizmin yaratıcısı olması dışında onun hakkında çok az şey biliyordur. Eylül'de geldiğimde sana onunla ilgili bir sürü öykü anlatacağım. Düşünsene, on sekiz yaşından otuz altı yaşına kadar bir sürü kadını, hatta belki bir sürü erkeğı ve hayvanı da dövüp becermiş; bir insan ne kadar vahşî olabilirse o kadar vahşiymiş. Sonra otuz altı yaşından yetmiş yaşına kadar da Fransız Devrimi sırasındaki beş yıllık özgürlüğünü saymazsak hapisteymiş! Hapishanedeiken yapamadığı şeyler üzerine bir sürü şey yazmış, bunun da ne kadar çok kitap edeceğini, üstelik dünyanın en cesur kitapları olduklarını tahmin edersin. Bu kitapların, uzun, sıkıcı ve soğuk bir dille yazılmış olarak görülüp edebi çevrelerde tutulmamaları ne kadar da yazık. Ama inan Sade'ın yanında Miller bebek, Genet melek kalır. Sade Tanrı fikrinden tüm kalbiyle nefret etmiş, bütün güçlölere de saldırmış. Evet, mutlaka sana ondan bahsetmeliyim. *Günü Gününe Amerika* İngilizce'ye çevrilecek. Sonunda okuyabileceğın için mutluyum.

Hoşça kal, evcimen genç erkeğimi uzun uzun öpüyorum.

Simone'un

13 Temmuz 1951,

Nelson, aşkım,

Öyle üzgünüm ve perişanım ki eğer şu aralar sloganım, "Ağlamak yok" olmasaydı oturup ağlayabilirdim. Senin şu domuz ülken beni Amerika'da istemiyor galiba. "Bilgi" istiyorlar, ben de çok korkuyorum. Bütün bunlar dün oldu. Vizemi daha geçen sene yirmi dört aylı-

ğına aldığım için çok rahattım, seyahat acentasına gittim; ama 30 Ekim'den beri bütün vizelerin yeniden gözden geçirildiğini söylediler. Bunun sadece on dakikalık bir kayıp olacağını düşünerek Amerikan büyükelçiliğine koştum. Çok nazik davrandılar; ama bana öğleden sonra gelmemi söylediklerinde biraz şüphelendim. Tekrar gittim, yaşlı bir bayan benden sağ elimi kaldırıp hiçbir komünist ya da faşist partiye üye olmadığımı dair yemin etmemi istedi. Yemin edip bir sürü evrakı imzaladıktan sonra bana: "Aslında sizin Fransız Kadınlar Cemiyeti'nde (neredeyse bir komünist cemiyet sayılır) olduğunuzu düşünüyoruz," dedi. Tanrım büyük bir adilik yaparak öyle olmadığına dair yemin ettim! Evet doğru değildi ama Hayır! dedim. Ama benim tamamen unuttuğum bir şeyi biliyordu. Bundan üç yıl önce bu cemiyetin hazırladığı bir dilekçeyi imzalamıştım, aslında bir sürü komünist olmayan kadın imzalamıştı bu dilekçeyi, ben ne için olduğunu bile hatırlamıyordum; ama bu kadın bunu biliyordu işte! Bu dilekçeyi yazıp imzalamak da bu cemiyetle ilgili yaptığım tek şeydi. Bilirsin çok gururlu bir insan değilimdir; ama bu olay gerçekten çok aşağılayıcıydı. Bütün Amerikan büyükelçiliğine lanet okuyup çekip gitmektense, orada durup bunları itiraf etmek, açıklamak, karşı çıkmak, alttan alıp özür dilemek çok aşağılayıcıydı. Eğer zevk için yapılan bir seyahat olsaydı onlara lanet okuyup çekip gitmek ve Amerika'ya sonsuza dek elveda demek çok eğlenceli olabilirdi. Ama seni görmeyi öyle çok istiyordum ki. Sonunda benim sözüme inanmadılar ve daha fazla bilgi almak için bir hafta istediler. Sonra evet ya da hayır diyecekler. Tamam hiç o cemiyete girmedim; ama ya *Günü Gününe Amerika*'da yazdıklarımı okurlarsa, ya *Les Temps modernes*'de MacArthur ve Amerika siyaseti hakkında yayımladığımız yazılar onları kızdırırsa ne olacak? Korkuyorum.

Çok korkuyorum; çünkü pek umudum yok; ama benim gelmemi yasaklarsa sen gelirsin. Bu senin için çok kolay, ee ne de olsa siz dünyanın kralısınız; bir Amerikan vatandaşından vize ya da yemin istemezler, tek yapmanız gereken havaalanına gidip uçağa binmek ve işte Paris'tesiniz. Para meselesine gelince yolculuk ve seninle geçireceğim günler için biriktirdiğim parayla, senin yol paranı ve burada Paris'te birlikte geçirdiğimiz günlerin masrafını öderiz. Evet, gerçekten bu çok kolay olur; tabii ki bunu yapmak istemezsen söylenecek hiçbir

şey de yok. Eğer onlar hayır derse, sen de evet demezsen bu sadece seni bir daha hiç göremeyeceğim anlamına gelir. Ne de olsa bu yeni bir fikir değil, o yüzden kendimi Eylül'de görüşeceğimiz fikrine öyle hazırlamıştım, o kadar mutluydum ki inan bunlar yıktı beni. Biliyorsun seni her zamanki kadar çok seviyorum. Eğer yazabilirsen yirmi bir Temmuz'da mektuplarını Norveç'e, Bergen'e gönder (genel postayla), Ağustos'un birinde döneceğim, o yüzden kaybolacağını sanmıyorum. Eğer gerçekten kısaysa Ağustos'ta mektubunu İzlanda'ya, Reykjavik'teki Hotel Borg'a gönder. Pariste bir sürü insan var ve ben vaktimi boşa harcıyorum. Romanımın hepsi daktiloyle yazıldı. Sartre'ın ne düşündüğünü bilmek istiyorum. Gerçekten altı yüz sayfalık büyük kalın bir kitap olacak. Sana Norveç'ten güzel bir mektup yazarım. Şimdi hiç ufak tefek şeyler anlatacak havamda değilim. Gidip gidemeyeceğimi Eylül'e kadar öğrenememekten korkuyorum. Ama yine de öğrenmeye çalışacağım.

Hoşça kal aşkım. Seni şefkatle öpüyorum.

Simone'un

23 Temmuz 1951, Pazartesi

Sevgilim,

Sakın korkma. Viski yüzünden değil, sallanıp duran gemi yüzünden yazım böyle. Umarım yazımı okuyabilirsin. Biliyorum geçen hafta hiç de eğlenceli bir mektup göndermedim. Aslına bakarsan hâlâ bu korkunç durumla ilgili bir şey öğrenemedim, hâlâ kendimi iyi hissetmiyorum; ama bugün o kadar karamsar olmamaya çalışacağım. Senden mektup almayalı o kadar uzun zaman oldu ki, artık senin var olup olmadığından bile emin olamıyorum.

Geçen Pazar uçağa atlayıp kuzeye uçtum, Kopenhag yağmurluydu; Oslo'daysa hava yumuşaktı. Bu ülkenin en güzel yönlerinden biri de burada hiç gece olmaması; geceyarısında bile hâlâ gazate okunacak kadar hafif bir ışık oluyor, gecenin üçünderse yeniden hava gün gibi aydınlanıyor. Öğleden sonra da ışık tıpkı geceyarısındaki gibi oluyor; insanın hoşuna gidiyor bu. Bu vahşi ve güzel ülkede sizin cehenneme benzeyen şehriniz Şikago'dan daha az insanın yaşadığını bilmek çok

komik geliyor. Evet sadece üç milyon insan yaşıyor, o kadar. Bazen ahşap evler, kasabalardaki ahşap sokaklar az da olsa Amerika'yı andırıyorsa da aslında burası çok daha fakir bir ülke; nerdeyse yiyecek hiçbir şeyleri yok, giysileri yırtık pırtık. Şimdi de bu gemiyle kuzeye Rusya'ya gidiyorum. Sadece cepheyi kendi gözlerimle görmek istiyorum, başka hiçbir amacım yok. The Disenchanted adlı Fitzgerald'la ilgili "Hayal Kırıklığına Uğramış" adlı üzücü bir öykünün yer aldığı bir kitap okudum; yazarı birinci sınıf biri değil; ama konu gerçekten ilgi çekiciydi. Çin'i anlatan muhteşem bir kitap daha okudum; Çin'le sıradışı devrimi hakkında çok şey anlatıyordu. Temmuz'un on dördünde Scipion, Bost, Olga, Sartre, Sorokine, Oreste, Wanda ve ben yağmurlu bir gün yaşadık. İnsanlar gecenin üçüne kadar sokaklarda dans etmeye çalıştı, biz de öyle yaptık. Saint-Germain-des-Prés'de cıvıll cıvıll; ama soğuk ve yağmurlu bir gün yaşandı. Zavallı pis yüreğimi ısıtmak için bir sürü kanyak içmek zorunda kaldım; ama yine de sarhoş olmadım. Artık burada viski, şarap yok; hepsi yasaklandı. Çok da umrumda değil.

Bu yaz seni öpmeme izin verecekler umarım, umarım yapabilirim bunu. Sevgiler, sevgiler, sevgiler sana...

Simone' un

7 Ağustos 1951

Sevgilim,

Evet büyük savaşı kazandım! Ama sebepsiz yere korktuğumu düşünmüyorum. Cau ben gittikten sonra iki hafta bu işle uğraşmak zorunda kalmış. Tam üç defa Amerika büyükelçiliğine gitmiş, hâlâ tereddüt-lülmüş ve araştırıyorlarmış, sonunda üç gün önce de evet cevabı vermişler. Ah domuzlar! Eğer Nelson'ı ziyaret edecek olmasaydım, Amerika'ya sonsuza dek elveda derdim. Yani Eylül'ün on sekizinde New York'ta, on dokuzunda da Şikago'da olacağım. Ama sen para falan almayacaksın, Nathalie beni New York'ta karşılayıp üç yüz doları bana verecek. Canım öyle mutluyum ki! Paris'ten ayrıldığımdan beri fena halde endişeliydim; şimdi bir kraliçeden farkım yok. Nerdeyse bir aydan azıcık olsun bir zaman içinde senin evini, batan kayığını, seni, aptal küçük kafanı yeniden göreceğim. Her şey öyle güzel ki.

Paris'e gönderdiğin son mektubunu ancak dün buraya İzlanda'ya geldiğimde, birine vurmaktan bahsettiğin küçük kırmızı mektubunu da Norveç'te aldım. Senden uzun zamandır mektup almıyordum, benim de canım hiç yazmak istemiyordu. Ama artık yazacağım. Lütfen bu mektubu alır almaz Londra'ya genel posta hizmetlerine yaz; artık onu yeniden öpeceğimi bildiğimden genç evcimen erkeğimden gelecek bir mektubu dört gözle bekliyorum.

Yolculuğum gerçekten harika geçiyor, sana her şeyi anlatacağım. İlk gün sana mektup yazdığım gemide tam üç gün geçirdim. Küçük adaların kıyılarında, fiyordların içinde dolaştık, manzara sürekli değişiyordu ve çok etkileyiciydi. Denize doğru uzanan dev dağlar, muhteşem bir kuzey güneşi vardı, güneş hiç batmadığından geceyarısı güvertede kitap okudum. Bu güneş ışığını ve bu şiir gibi görüntüyü görmeden hayal etmen imkânsız. Bir taksi bizi Rus cephesinin olduğu yere kadar götürdü, Rusya'nın başka hiçbir yerini görmeyeceğiniz düşüncesi çok tuhaf geldi. Sonra çok hoş bir eski liman kentine Bergen'e geldik, buradan Oslo'ya yüksek dağların arasından geçerek giden bir tren var. Kar, kayalar, göller içinde yolculuk ediyordun, Avrupa'daki başka hiçbir tren bu kadar yükseklerle çıkmıyor. Çok güzeldi. Sadece Oslo'da uyudum, sonra sabah sekizde İzlanda'ya gitmek için uçağa bindik, zor bir gün oldu. Kopenhag'da yağmurlu ve fırtınalı bir hava vardı, akşam beşe kadar havaalanında bekledikten sonra yeniden Oslo'ya döndüğümüzü öğrendik. Bu şehirde huzurlu bir gün geçirebileceğimizi düşündükçe öfkeden deliye döndüm. Dev bulutların üzerinde 22,000 feet yükseklikte, bir sürü İzlandalı sporcu çocukla tam altı saat geçidik. Saat ikide, neredeyse yarı güneşli güzel bir gecede cebimizde beş kuruşsuz oraya vardık. Ne bizi havaalanında bekleyen biri vardı, ne de herhangi bir otelden yer ayrılmıştı. Allahtan havaalanında Los Angeles'tan tanıdığım tatlı bir muhabire rastladım da bizi arabasıyla otele götürüp müdürle oda bulabilmek için tartıştı. Ne tuhaf ve güzel bir ülke burası böyle! Düşünsene, bütün ısıtma sistemi, yüksek gayzelerle kaynayan nehirlerin tam ortasındaki bu volkanik araziden gelen doğal sıcak sularla çalışıyor. Sular kaynaklardan borularla taşınmıyor, böylece kışın o soğuk günlerinde odun ya da kömür kullanmalarına gerek kalmıyor. Gerçekten şanslılar; çünkü ülkede ne tek bir ağaç ne de

kömür var. M.S. 950 yılında dünyanın ilk cumhuriyetinin ve ilk parlamentosunun bu ülkede kurulduğunu biliyor muydun? Akşam yemeğinde Fransa'da da çok ünlü olan çok hoş, ilginç bir adamla Paul-Emile Victor ile tanıştım. Hiç adını duymuş muydun? Kendisi şu anda kırk iki yaşında, Kuzey ve Güney kutuplarındaki büyük keşiflerin lideri, tam yirmi yıl boyunca Grönland'la buzlu okyanusları dolaşmış. Üç yıl boyunca bir eskimo köyünde yaşamış ve bir eskimoyla evlenmiş, bilinmeyen ülkeyi köpeklerin çektiği kızaklarla dolaşmış. Şu anda da çok ilginç bir şey yapıyor. Grönland'da farklı istasyonlarda bulunan ve altılı yedili gruplar halinde buz ülkeyi (bu ülke Fransa'nın üç katı büyüklüğünde, tamamı buzla kaplı, 9000 feet yüksekliğinde, buzlu denizin içinde kaybolan dağlarla çevrili, buzla kaplı yüksek bir tür ova) dolaşan yetmiş tane adamı varmış, Victor da haftada iki veya üç defa onlara uçakla yiyecek vb. şeyler götürüyormuş. Ama paraşüt kullanamıyormuş; çünkü o zaman atıklarının hepsi kırılıyormuş. Yerden beş metre yüksekliğe kadar alçalıp dört bin kiloluk erzağı üç saniye içinde yere bırakması gerekiyormuş. Bize bununla ilgili küçük bir film gösterdi, bizi de davet eder diye ummuştum; ama bir kadını oraya götüreceğini hiç sanmıyorum. Zaten herhangi bir sebeple inmek zorunda kalırlarsa da Eylül'ün ortasına kadar merkez kampta kalmaları gerekecekmiş, sonra jiplerle (zincir takılmış jipler) ve gemiyle dönmek zorunda kalacaklarmış. Böyle bir riske girmek istemiyorum. Tabii ölme ihtimali de var; daha bundan üç gün önce aynı gruptan iki genç adamın derin bir çukura düşüp ölmesine rağmen burada kimse ölümü düşünmüyor. Victor bu olaydan çok etkilenmiş. Çok hoş ve akıllı olduğu kadar, hassas ve maceraperest bir adam, üstelik muhteşem öyküler anlatıyor. Bu Grönland'ın üzerindeki uçak işindeki en büyük tehlikenin sürekli sarhoş pilotlar olduğunu söylüyor. İzlandalılar her zaman her yerde içip sarhoş oluyorlar, üstelik içtikleri de odundan yapılan korkunç bir içki. Hayrettir ki duş köpüğünden ya da siyah kundura boyasından bile içki yapabiliyorlar, evet evet bu sık sık oluyormuş; Fransa ya da Amerika'dan gelen gemilerde ya da paketlerde buldukları şişelerdeki içindekinin ne olduğunu bilmeden içiyorlarmış; içindekiler de sülfürik asit gibi şeyler çıktığından bu şekilde ölen çok fazla oluyormuş. Buradaki polislerin yaptığı yegâne iş geceleri sarhoşları toplayıp karakola

götürmek. Şarap bile bulamıyorsun, hiçbir otelde bir damla alkol yok; çünkü yasak. Ama evlerinde içiyorlar, sonra da smokinler ya da son derece şık elbiseler içinde sokaklarda şarkılar söylüyorlar; evet bu insanlar giyinmeyi seviyor, sonra da düşüp üzerlerine kusuyorlar. Onlarla uğraşan polisler büyük deri önlüklerle deri eldivenler takıyorlar. Atlantik Paktı yüzünden ülkede bir sürü Amerikan askeri var; pek sevilmiyorlar; ayrıca bir sürü de komünist var, içtikleri zaman sert kavgalara tutuşuyorlar, o nedenle burası Amerikalılar için tehlikeli bir yer. Görülmeye değer bir ülke, çok eğleniyorum.

Güneşin hiç batmadığı, hem güneşli hem de serin bu tuhaf cennette bir hafta daha kalacağım, sonra Londra'ya gideceğim, mektuplarımı oradan yazarım artık. Bana yaz, benim için biraz güneş sakla. Umarım geleceğim için seviniyorsundur. Sen benim erkeğimsin, seninleyken hiçbir şeyle savaşılmayacağım, her şeyden, senden bile memnun olacağım. Öpücükler ve sevgiler, daha çok öpücükler ve sevgiler..

Simone'un

24 Ağustos 1951, Londra

Canım canavarım,

Bir süredir sana çok az mektup yazdığımı fark ettim, birkaç hafta içinde seninle konuşacağımı düşündükçe canım hiç mektup yazmak istemiyor. Ne yazık ki sana da nereye yazacağını söylemedim. Lütfen en kısa zamanda Londra'daki Park Lane Hotel'e mektup yaz. Lütfen bana hem yeni telefon numaranı, hem de Wabansia yuvarımızdaki telefonun numarasını yaz, tamamen unuttum. On dokuzunda öğleden sonra geleceğim, on sekizinde telgraf çeker tam vaktini haber veririm. Telgrafı Wabansia'ya mı yoksa Forrest Avenue'ya mı göndereyim?

İzlanda'nın muhteşem bir yer olduğunu, hiç turist olmadığını, dumanı tüten volkanlarla buz dağlarının birbirine karıştığı sıradışı bir yer olduğunu söylemiştim. Londra ise tıpkı benim çok sevdiğim savaş öncesindeki zamanlarda olduğu gibi cıvıl cıvıl ve zengin. İngilizce konuşulduğunu duymak; Amerika'da olmamak çok tuhaf geliyor. Laurance Olivier ile Viven Leigh'in oynadığı *Antonio ve Kleopatra*'yı izledim; Viven hem pek başarılı değildi hem de rolü pek ilginç değildi; oyunun

bütün olarak iyi olduğunu söyleyebiliriz. Gelir gelmez sanat galerilerine koştum; o kadar manzara izledikten sonra benim için bir değişiklik oldu. Sonra da sokaklarda dolaştım. Londra'dan trenle soğuk ve hüznü bir sanayi şehri olmasına rağmen kendine has bir havası da olan Glasgow'a gittik. Sonra da buharlı gemi ve otobüslerle İskoçya'da dolaşmaya başladık. Hava çok yağmurlu, sisli ve kasvetli, İskoçyalılar ise çirkin, tutumlu, demodeydi; manzara ise fazla güzeldi, "şirin" göller ve işlenmiş dağlar. Biraz İngiliz edebiyatı okudum da Doktor Johnson denilen adamı neden bu kadar göklere çıkarmışlar anlayamadım, zaten Boswell onun hayatını gayet güzel bir şekilde anlatmış. Savaş hâlâ hissediliyor bu ülkede, üstelik Amerikalılara Fransızlar kadar da değer vermiyorlar. Hâlâ yağ, çikolata, yiyecek ve giyeceği serbestçe alamıyorlar, çok fakirler; ama çok daha abartılı bir yaşam sürüyorlar. V1 enkazlarının olduğu yere bir sürü yeni ev yapılmış; buna rağmen çoğu olduğu yerde duruyor; her şeyi yeniden inşa etmek zaman alacak gibi.

Nelson sevgilim, geleceğim için öyle mutluyum ki. Yaz bana. Şefkat dolu öpücükler..

Simone'un

1951

SIMONE DE BEAUVOIR AMERİKA'DA

* Eylül-Ekim- Simone de Beauvoir son kez Forrest Avenue'ye, göl kenarında-ki kulübeye döndü. Bir ay kavgasız gürültüsüz, huzur içinde geçti. Orada Sa-
de hakkında yazdığı makaleyi bitirdi. Algren eski karısıyla evlenmek üzereydi.
Ancak son anda ilişkilerinin adının konması gerektiği Algren'in bir cevabıyla ortaya çıktı yeniden. Beauvoir, Algren'in dostluğunu kaybetmediği için
kendi kendini tebrik ederken Algren: "Bu dostluk değil, sana karşı duyduğula-
rım sevgiden başka bir şey değil," dedi.

*Lincoln Oteli, New York
30 Ekim 1951, Perşembe akşamı*

Nelson gerçek aşkım,

Yorgunluktan ölüyorum. Ama sana yazmadan uyuyamadım. Sen-
den ayrılmak çok zor oldu. Hele beni hâlâ umursadığını anlayınca.
Keşke bunu önceden bilseydim, daha uzun süre kalabilirdim seninle.
Seninle konuşmaya ihtiyacım var, bu gece sadece seninle konuşmanın
huzurunu istiyorum. Trende, takside bütün yolculuk boyunca ağladım.
Uçakta da seninle konuştum durdum. Ağlarsam korkma lütfen.

Dün bana okuttuğun Thomas Mann'ın "giriş" yazısında her nöbet-
ten önce Dostoyevski'nin on yıla bedel birkaç dakikalık bir mutluluk
yaşadığını yazıyordu. Kesinlikle sen de bana birkaç dakika içinde on
yıllık sağlığa değer bir ateş vermeyi başarıyorsun. Senin kirli kalbin,
derin ve sıcak olduğu için birkaç saat önce bana sevgini tekrar vererek
beni nasıl şaşırttığını anlayamazsın bile. Bedenimi bile hasta etti bunu
bilmek. Şu anda sana bu satırları yazmak bu hastalığa karşı bir müca-
dele belki de. Bu yüzden eğer aptalca şeyler yazarsam beni affet. Bu
hastalıktan kurtulmalıyım. On günden sonra sana hep ikimiz hakkında
neler hissettiğimi anlatmak istedim.

İlk günden itibaren sana karşı hep bir suçluluk duygusu içerisindeydi-
dim. Seni bu kadar çok seviyor, ama o kadar az şey verebiliyordum ki.
Bana güvendiğini biliyorum, anlattığım her şeyi anladığını biliyorum.
Buraya gelip Fransa'da yaşamayı asla kabul etmezdin. Aslında sen, be-

ni Paris'e bağlayan şeylerle bağlı değildin ABD'ye. Kendimi haklı çıkarmaya çalışmıyorum. İtiraf etmeliyim ben sana güvenmezken, sen güvendin bana. Biliyorum, benim burada kalma sebeplerimi anlayışla karşılaman gerçeği değiştirmede. Bütün hayatımı sana veremedim. Kalbimi, elimden ne geliyorsa verdim sana; ama hayatımı veremedim. Sevgini, ne kadar uzakta olduğunu kabul ettim. Sen kendi kendine ne anlattıysan ben de kendi kendime anlattım hepsini. Kendimi hep suçlu hissettim, en çok bu duygu yüzünden acı çektim; çünkü hayatta en çok sevdiğim adama karşı suçlu hissediyordum kendimi. Seni incittikçe, seni her bırakıp gidişimde içim kanadı. Hep sevgimizin en güzel yanını kendime alıp gittiğimi, kötü tarafının sana kalmasını umursamadığımı düşünmenden koktum. Böyle düşündüysen doğru değil bu. Sana gerçek bir sevgilinin vermesi gereken mutluluğu veremediysem ben de çok mutsuz oldum. Seni gece gündüz deliler gibi özledim. Ve bu suçluluk duygusu, senin bana karşı öfkelenmiş olabileceğini düşünmek, yedi bitirdi beni.

Sana o kadar az şey verdiğim için pekala beni kalbinden söküp atabilirsin diye düşünüyordum. Ama böyle düşünmek bunu kolayca kabullenmemi sağlamadı. İlk kez New York'ta bunu yaşamak çok zordu, geçen yıl yaşadıklarım da çok zordu. Bana lütfen burada da güven. O kadar çok ağladıysam, o kadar aptalca davrandıysam bu tamamıyla kalbimdeki derin, bir yıllık onmaz yaradandı. Sen birini her zamanki gibi seviyorken sevilmemek, hiç beklemediğin anda reddedilmek ne acı bilir misin? Bu yıl seni görmeye geldiğimde gerçeği kabullenmeye başlamıştım. Bir yanda sana duyduğum sevgiyle, bir yanda da senin dostluğunla avunmaya çalışıyordum. Tabii böyle mutlu değildim; ama en azından gerçeğin ağırlığına katlanabiliyordum.

Bu gece korkuyorum, çok korkuyorum. Bir kez daha bütün bahanelerimi çürüttün çünkü. Beni kalbinden söküp atmadığını söyledin. Yani artık kayıtsızlığına karşı savaşmak zorunda değilim. Artık silahlarım yok. Bir daha incitebilirsin beni ama, beni yine kalbinden söküp atmaya karar verebilirsin. Bu gece bunları düşünmeye katlanamıyorum. Yorgunluktan ölüyorum. Kendimi ellerine düşmüş gibi hissediyorum, bir bebek gibi savunmasızım. Sana yalvarırım ya bana kalbinde bir yer ver ya da sök at kalbinden; ama yine sevgine sarılmama izin verip sonra alıp gitme elimde avucumda ne varsa. Bir daha aynı şeyleri yaşamak

istemiyorum. Yine çekip gittiğini düşünmeye bile katlanamıyorum. O kadar aptal değilim. Başka bir kadını seviyorsan yapacak bir şey yoktur. Demek istediğim beni kalbinden söküp atmaya ya da atmamaya karar verirken kararının benim için de ne anlama geldiğini düşün. Lütfen tam da şu anda sevgini alıp gitme ellerimden. Bir kez daha buluşana kadar beni silip atma kalbinden. Lütfen çok geçmeden buluşalım.

Biliyorsun eninde sonunda her şey senin istediğin gibi olacak, senin başına bela olmayacağım. Bu mektup sana yazdığım en korkunç mektup. Sadece senden bir kez olsun bir şey istediğimi söylemek istedim. Beni kalbinden silmemeni, beni kalbinde tutmanı istiyorum senden. Umrunda olduğumu bilmek yetmedi bana. Bunun yarım saat sürdüğüne inanamıyorum. Oracıkta bitiverdi. Beni olanca sevginle bir kez daha öpmeni istiyorum. Seni öyle çok seviyorum ki.

Seni bana verdiğin sevgi için, bende yeniden uyandırdığın cinsel özlem için, verdiğin mutluluk için sevmiştim. Bunlar bile yok artık; oysa sana duyduğum sevgi yok olmadı; çünkü seni sen olduğun için sevdim ben. Bana verdiklerinin ya da vermediklerinin ne önemi var, sen sonsuza dek benim kalbimde kalacaksın. Yeniden mutlu bir aşk yaşayacağımız umudu doğunca dağıldım. Şimdi parçalardan oluşan zavallı bir yığınım. Bu yüzden kızma bana bu aptal mektubu yazdım diye.

Lincoln Oteli'ne geri döndüm. Biraz uyumaya çalışacağım. Gece-nin gelmesinden korkuyorum. Bütün hayatım boyunca hiçbir şeyi seni tekrar görmek istediğim kadar çok istememiştim.

Çarşamba sabahı

Birtanem biraz uyudum; ama hâlâ kafam kazan gibi ağrıyor. Fransa havayollarını aradım, saat on uçağına yer ayırttım. Kalbim yine çarpmaya başladı heyecanla. Seni arasam mı, aramasam mı bilemiyorum. Galiba aramayacağım. Seninle konuşmaya dayanamam, "o kadar uzaktayken ağlıyor" olmak da istemem, senin değin gibi.

Dün seninleyken günlerimin ne kadar güzel geçtiğini söylememişim. Ta başından itibaren günler seninle cıvılcıvılcı, sınırsızdı. Hiç olmadığım kadar mutluydum o iki yılda. Seninle yaşamak çok güzeldi. Hoşça kal aşkım.

Uçağım düşerse en son düşüncem bütün verdiklerin için sana teşekkür etmek olacak. Uçağım düşmeyeceğine göre bütün yıl boyunca se-

ni sevmeye devam edebilirim, tekrar kollarına bırakana dek kendimi.

Seni ateşli kalbimden gelen bir buseyle öpüyorum. Sen de unutma beni. Seni seviyorum.

31 Çarşamba (Newfoundland)

6228 Forrest Avenue, Gary, Indiana, ABD adresinin "sakini",

Sevgili sakın, Newfoundland'deki balıklar lagündeki kardeşlerine saygılarımı sunmamı istediler. Dört saattir uçaktayım. Öğle yemeği harikaydı. "Kaz ciğeri ezmesi" yedim, şampanya içtim. Bütün yolculuk boyunca gözyaşlarıma engel olamadım. Bu kadar ağlamam hiç iyi olmadı; çünkü bu uçak Gary treni gibi hiç tanımadığım insanların bindiği bir uçak değil. Herkes beni tanıyormuş gibi yapıyor. Yolculuk bir an önce bitse. Demek koca yıl boyunca tuttuğum gözyaşlarını dökmem gerekiyormuş. Seksen yaşındaki bir kadın gibi çirkin, kırk yaşına gelmişim gibi aptal hissediyorum kendimi. Şu anda küçük evde saat üç ve sen ne rahatsındır orada.

Sevgim de benimle birlikte uçuyor.

Simone'un

3 Kasım 1951, Cumartesi

Nelson, aşkım,

Ben uluslararası yolculuk yapmak için pek uygun bir insan değilim galiba, Londra-Paris arasında bütün yol boyunca kustum, New York-Paris arasında da ağlayıp durdum. Neyse Gander'den sonra gözyaşlarım dindi biraz. Tükenmiştim artık, zaten vücudumda da su kalmamıştı. Uçak 18.000 feet yükseklikteydi. Uçağın kuru, yapay havasında boğuluyormuş gibi hissettim. New York'un nemli havası bana dokundu, soğuk algınlığına yakalandım. Lincoln'de öyle çok ateşim çıktı ki pencereyi açıp battaniyesiz uyudum, her yanımda ateş gibi yanıyordu. Uyanıldığımda nasıl öksürüyor, hapşıırıyordum. Hâlâ geçmedi hastalığım. Hostes bana çok acıdı herhalde, sürekli çay ikram etti. Uçak harika bir şeydi. Adı "Parisli"ydi. En büyük, en konforlu Fransız uçağıymış. İstersen koltuklar yatak olabiliyor, yemekler enfes, yanında şampanya veriyorlar. Ben hariç bütün insanlar cıvı cıvıldı. Gander'den Paris'e sekiz saatte varabiliyorsun. En güzeli de hiç korkmadım. Zaten senden

ayrılıp da uçağa bindiğim zaman hiç korkmuyorum; sürekli ayrılışımı-
zı düşündüğüm için korkmak gelmiyor aklıma. Senden ayrılmak bana
çok dokundu, oracıkta ölsem gam yemezdim. Yolculuk çok uzun gel-
di; çünkü hiç uyuyamadım. Havaalanındayken yağmur yağıyordu, ha-
va kapalıydı. O soğukta kapıları ardına kadar açık bir otobüste uzun
süre beklemek zorunda kaldım. Gümrükteki memurlarla polisler tam
Fransız gibi görünüyorlardı, daha önce hep böyle olduğunu söylemiş-
lerdi de inanmamıştım. Koridorların iki kenarına da içi kasımpatı dolu
saksılar yerleştirmişler. Çiçekler perişan görünüyordu. Herkes Bütün
Azizler Günü için siyahlara bürünmüştü. Bu banliyöde o kadar çok
mezarlık var, ki ne kadar da üzücü. Paris daha güzeldi; ama hava ora-
da da soğuktu. Geldiğimden beri üzerimdeki yorgunluğu atamadım.
Bir kere buradakiler ne garip saatlerde uyuyorlar böyle. Daha *Kukla ile
Ollie*⁽²⁰³⁾ başlamadan yatakta olmam gerekiyor, sonra da daha televiz-
yon yayını bitmeden kalkmaya başlıyorlar. Böyle şeylere alışamam
ben. Cuma günü öğlen saat birde yemekte Sartre'la ve Bost'la buluşa-
caktım. Biri kapımı kırarcasına gibi çalmaya başladığında uyuyordum.
Kapıcıymış, arkadaşlarınız arıyor diye gelmiş. Meğer saat iki olmuş
bile. Geceleri uyuyamadığım için bütün gün uykulu oluyorum. Soğuk
algınlığına bir de uykusuzluk eklenince sefil bir yaratık oldum çıktım.
Herkes kitapları, hediyelerini verdim. Hep seni sordular, hediyeler
için teşekkür ettiler. Patterson Adası'nın resmini gösterdim, hepsi çok
imrendi. Ada resimde ne kadar güzel görünüyor, sanki tropikal bir ada.
Sen de ne yakışıklı bir Tarzan'sın öyle. Onlara televizyonu, derin don-
durucuyu öyle bir anlattım ki hepsi can attılar. Ama sen sıkı bir çalış-
madan önce Paris'e gelemezsin ne yazık ki. Bunu onlara da söyleyin-
ce ne demek istediğimi anladılar.

İşte şimdi de ondan bundan haberler: Bost'la yazı işleri müdürü
eğer Rusya Amerika'yı işgal ederse nasıl olurdu diye bir yazı yazıyor-
lar. Mesela Josephine Baker Stork Club'da⁽²⁰⁴⁾ biftek yiyebilecek mi?
(Yiyebilir miydi sence?) Kazaklar Washington'da nasıl dans ederler?
vs. İnşallah güzel bir yazı olur. Yazı işleri müdürü, sevgilisi zengin kız-
la birlikte Yunanistan'daydı. Artık zavallı Cassoulet'yle bağlarını ko-
parmış. Zavallı görsen öyle yalnız, öyle üzgün ki... Şarkıcı, günden gü-
ne ünleniyor. Hep en kaliteli yerlerde şarkı söylüyor, bütün dergilerde
reklamlara çıkıyor: "Güzel X., Sartre'ın arkadaşı, ter kokusuna karşı

O-do-ro-no kullanıyor." Fransa büyükelçisi büyük bir yazar olduğu için Genet'yi İsveç'e bir radyo programında konuşma yapmaya davet etti. Genet de çıkıp: "Bütün İsveçliler aptal ve çirkindir. Bu ülke demokratmış gibi görünmeye çalışıyor; ama öyle değil. Bu püriten İsveç ahlakı kokuşmuş," vs. demesin mi! Fransa büyükelçisi öfkeden deliye dönmüş, program sorumlusu neredeyse bayılacaktı; ama Genet'yi susturmak ne mümkün. Olga çok iyi görünüyor. Bütün yaz Rue de la Bûcherie'deydi. Evdeki herkesle arkadaş olmuş. Kapıcı yetimhanedeki acıklı günlerini anlatmış ona. Kapı komşum şişman bir Yahudi. Berlin'deyken öyle hareketli bir hayatı varmış ki... Kocas, Marlene Dietreich'la yatıyormuş, küçük kızlarını her gece Peter Lorre yatırıyor. Ama *Lorre M.*⁽²⁰⁵⁾ adındaki eski bir Alman filmde bebek katili bir vampir rolünü oynayınca artık kızını yatırmasına izin vermemiş. Olga yeniden otele dönmek üzere benim odamdan ayrılırken yine ağlamış; ama sonra gördüğümde gayet iyiydi. Tiyatroyu kafasından çıkarmış artık. Geceleri Saint-Germain-des-Prés kulüplerinde dans ediyor, dans ederken eğleniyor. Artık Bost'tan ayrı yaşıyor; ama mecburen sık sık da görüşüyorlar. Scipion çılgın komünist Châtagnier'yla Lapland'a gitti. On gün bir gemide balina avlamışlar, dört balinanın öldüğünü görmüşler. Bu işi pek sevmiş Scipion; ama şimdi beş parasız ve işsiz olduğu için çok üzgün. Galiba artık kız arkadaşıyla görüşmüyor. Janine Queneau küçük bir şiir kitabı bastır. Bost *La Putain respectueuse*'ün üzerinde çalışıyor harıl harıl. Ortaya iyi kaliteli bir şey çıksın istiyorlar. Bir iki kez Wright'tan da yardım istemiş Bost. Ama bir bütün olarak ortaya işe yaramaz bir şey çıkacak galiba. *Native Son* burada da pek başarılı olamadı. Bost *Native Son*'ı iki kez görmüş, iyi olduğunu söylüyor. Ellen Wright'ın da elinde bir iş var herhalde, ama ne yapıyor ne ediyor pek haberim yok.

Az kaldı unuttuyordum. Yahudi birliğinde verdiği konferansın hikâyesini anlattım, herkes bayıldı hikâyeye. Hepsi Fransa'ya da gelip Marshall Planı hakkında konferans vermen gerektiğini düşünüyor.

Sartre yine Carlo Levi'yle buluştu. Adam sürekli kendini övüyor-muş, kendinden bahsediyormuş hayranlıkla. O kadar yemeğe çıkıyor-lar, viski içmeye gidiyorlar, tek bir kadehin parasını bile ödemiyormuş. Artık onun için yalan söylemek nefes almak gibi bir şey, diyor Sartre. Ama eğlenceli hikâyeler anlatıyormuş. Mesela New York valisinin Si-

cilya'da köylerini ziyaretini anlatmış. En iyi İtalya stilinde harika bir komedi. Gerçi İtalya hiç de eğlenceli görünmüyor. Yoksulluk almış başını gidiyor, kimse kontrol edemiyor yoksulluğu. Nüfus durmadan artıyor. Yiyecek ekmek azalıyor; ama boğaz çoğalıyor. (Her yıl dört yüz bin çocuk doğuyormuş, ölüm oranı bu kadar değilmiş tabi.) Çocuk dedim de aklıma geldi, küçük bir Fransız köyünde bir skandal kopmuş. Bir gün on iki yaşında bir kız çocuğu hastalanmış, sonra annesine "Hamile olabilirim," demiş. Adamın tekiyle yattığını, okul arkadaşlarının da birileriyle yattığını itiraf etmiş (kim olduğunu söylememiş). Yaşları sekizden on dörde kadar değişen kız çocukları birilerinin onlara tecavüz ettiğini itiraf etmişler (Kim ya da kimler olduğunu yine söylememişler.). Bir doktor hepsini muayene etmiş, sonuçta kızlardan altısının yalan söylediği çıkmış ortaya. Tecavüze uğramak istedikleri için yalan söylemişler. Okulda bir yıldır sürekli tecavüze uğradıkları için hava atan öbür üç kızı kısıkanıyorlarmış. Biri dokuz, öbürü on bir, öbürü de on dört yaşında olan bu kız çocuklarını erkekler çeşitli emellerine alet etmişler. İşin ilginç yanı kızların başlarına gelenleri utanıp sıklıkla, müstehcen sözlerle kaşarlanmış orospular gibi anlatmaları, onları kullanan erkeklerin kim olduğunu asla söylememeleri.

İşte sana kocaman bir mektup yazdım. Uslu bir çocuk olursan başka bir gün sana yine güzel hikâyeler anlatırım. Beni merak ediyorsan anlatacak pek bir şey yok aslında. Biraz evi topladım, kışlık bir iki parça şey almak için alışverişe çıktım. Birkaç arkadaşımı gördüm, uzun süredir cevaplamadığım mektuplara cevap yazdım. Yarın (bugün pazar) halk kütüphanesine gidip son otuz yılın Fransız siyasi hayatıyla ilgili bir şeyler okuyacağım. Bu bilgiler romanım için gerekli. Sade hakkında yazdığım kısa makale tam zamanında geldi, genişletilmiş hali de gelecek ay basılacak.⁽²⁰⁶⁾

Bir de mektup bekliyorum. Sesin kulaklarıma çalınmadan önce çok, çok uzun zaman geçeceğini biliyorum. Mektup geldikten sonra da öbür mektubu bekleyeceğim, sonra da seni görmeyi bekleyeceğim. Seni tekrar göreceğimi düşününce karnıma ağrılar giriyor. Seni özlemek hüznü bir hastalık gibi, seni sevmek kalbimi ısıtsa da. Nelson seni ne çok seviyorum bir bilsen.

Simone'un

Sevgili Patterson Adası canavarı,

Bana bir şeyler oluyor. Bir kadın tutkusuz yaşayamaz, sevgi de yavaş olduğuna göre ben de kirli kalbimi bir erkek kadar domuz olmayan bir şeye vereyim dedim: kendi kendime güzel siyah bir araba hediye ettim. Zaten bir araba almaya niyetli olduğumu söylemişim sana. Genet arabayı bulmama yardım etti, Gallimard da para hususunda yardım etti (tabii ki verdiği parayı geri alacak.), her şey hemencecik olup bitti. Gıcır gıcır, Fransız arabası için gayet büyük, gerçekten güzel ve hızlı bir araba. İşin salak tarafı ben araba kullanamıyorum. Cau'nun ehliyeti var, Bost da hemen ehliyet almaya karar verdi. Sartre da ta eskilerden araba kullanmasına izin verildiğini bildiren pembe bir kâğıt buldu. (Ama herkes Sartre'ın araba kullanamayacağına karar verdi.) Bunların hiçbirisi bir işe yaramıyor. Kimse elini sürmesin diye arabayı garaja koydum, yavaş yavaş öğrenmeye başladım artık. Hentiz bir ders aldım. Kolay öğreniyorum galiba, araba sürmek çok hoşuma gitti. Yani benim için yeni bir hayat başlıyor, umarım yeni ve mutlu bir hayat.

Buradayken birkaç güzel film seyrettim. De Sica'nın son filmi *Miracles in Milano*'yu çok beğendim, gerçi bazı hatalar vardı; ama olsun. Bu filmi sen de mutlaka seyredip nasıl bulduğunu bana söylemelisin. Ne kadar meşgul görünüyorsun! Yaptığın bütün konuşmalar benim dinlediğim konuşman kadar mükemmel mi? Sana burada televizyonu öyle bir övdüğümü, Sartre'ın da kalkıp annesine televizyon aldığını söyledim mi? Ama Sartre, Fransız televizyonu ile Amerikan televizyonunun ne kadar farklı olduğunu anlayamadığı için televizyonda ne bulduğumu çözemedi. Zavallı yazı işleri müdürü her gün televizyonu kurmaya çalışıyordu; ama beceremiyordu. Sartre'ın annesinden de bir sürü azar yedi. Neyse sonunda kurabildiler; ama bütün gün hiç güzel program yayımlanmıyor. İki saatlik bir gösteri oluyor, sonra çok kalitesiz haber filmleri ve danslar gösteriyorlar, o kadar.

Ben ne şanslı bir kadıyım böyle? Az önce sevgili Darina Silone aradı, Paris'teki BM için çalışıyormuş, benimle sık sık görüşmek istiyor. Kocasını Roma'da kalmış. Şarkıcı vardı ya, dün bir röportajında bulunduğu yere gelmesini Sartre'a borçlu olduğunu söyledi. Sözlerinden Sartre'la yattığı, aslında Sartre'ın biricik sevgilisi olduğu anlamı çıkı-

yordu. Küçük Cassoulet öfkeden deliye döndü; çünkü hekes Sartre'ın onunla yattığını sansın istiyormuş (Aslında Sartre ikisiyle de yatmadı). Sartre da çok sinirlendi tabii. "Bu hiç de âdil değil," diyor "madem insanların benimle yattığını düşünmesini istiyor, bari yatsaydık da öyle söyleseydi bunları."

Bana o kadar güzel, o kadar uzun bir mektup yazdığın için güzel bir hikâyeyi hakediyorsun. Hikâye eskiden Fransa'da öğretmenlik yapan, şimdi Madagaskar'da olan bir arkadaşım ile ilgili. Çok güzel genç bir karısı var (yirmi iki yaşında). Adam kırk iki yaşında, karısıyla evlenmeye dört yıl önce karar vermişti. O zaman bir çocuğu bile vardı. Fransa'dan ayrıldığında ırkçı eğilimleri vardı, geçenlerde onunla karşılaştığımda bana beyazların Madagaskar'da ne kadar çok korktuğunu; çünkü Madagaskar'da inanılmayacak kadar çok zenci olduğunu, zencilerin ne kadar tehlikeli olduğunu, beyazları zehirlediklerini falan anlattı. Özellikle zenci kızlar kendilerini aldattılar diye beyaz sevgililerini, hizmetçiler kendilerini kovdu diye efendilerini zehirliyormuş. Bu adam bir trafik kazası geçirmiş, karısının kullandığı araba ağaca çarpmış. Bunu anlattıktan sonra bir an duraksayıp şöyle dedi: "Aslında arabayı ağaca kasten çarptı, beni öldürmek istiyordu." Tüylerim diken diken oldu, sonra da ekledi: "Delirdi, zenci bir cadı büyü yaptı ona. İnanmadığımı biliyorum; ama anlattıklarının hepsi doğru." Sonra da hikâyenin devamını anlattı. Zenci bir hizmetçileri varmış; genç, efendi bir çocuk. Adamın karısı, sanki bir evcil hayvanmış gibi çocuğun başını okşar, onunla oynamış. Adam da hiç aldırış etmezmiş olup bitene, ne de olsa onun için bir hayvan o çocuk değil mi? Kadın oyunlarında çocuğa mastürbasyon yaptıracak kadar ileri gitmiş. Ama bu pis zenciyle yatmamış. Neyse efendim en sonunda yatmışlar. Adam, kadını elinde bir silahla kendi kendini öldürmeye çalışırken yakalayınca "Öldür beni, bunu hakediyorum ben," diye haykırmış kadın. Meğer hamileymiş. Gerçekten büyülenmiş; çünkü zencilerden nefret edermiş; ama çocuğu görünce yine onunla yatmak istemiş. Kocasını öfkeden deliye dönmüş tabii. Silahı alıp çocuğu, doğruyu söylemezse kendisini öldürmekle tehdit etmiş. Zenci, "Madam"ın kendisini önce okşadığını, sonra da istediği şeyi yaptırana kadar dövdüğünü söylemiş. Adam zenciyi yere yatırıp sopayla biraz dövmüş. "Sadece kalçalarına beş altı kere vurdum," dedi. Kadın da kocasından kendisini öyle dövmesini istemiş; ama adamın içi el-

vermemiş böyle bir şey yapmaya. Zenci çocuğu köyüne yollamışlar, sonra da pılyı pırtıyı toplayıp Fransa'ya gelmişler. Zenci bebek burada doğup büyütülecekmiş, tabii gizlice. Zenci bir bebekleri olduğu öğrenilirse öğretmenlikten atılmaktan korkuyor. Ne karısına (bence arsız bir orospu bu kadın) ne de zenci çocuğa kızgın. Olup biten her şeyin bir zenci büyüsu olduğuna inanıyor. Görsen hayret edilecek ölçüde mantıklı, bilimsel düşünen bir adam sanırsın. Gerçi ırkçılık edip bir zencinin de erkekliği olabileceğini düşünemediği için bütün bu talihsizlikler başına gelmiş; ama hâlâ iflah olmaz bir ırkçı.

Bu öğleden sonra bir ders daha aldım. Müthiş eğlenceli bir dersti. Paris'in bu korkunç trafiğinde araba sürmekten hiç korkmuyorum. Bir yirmi yıl içinde Fransa'ya gelersen ben seni arabayla dünyanın ta öbür ucuna götürürken sen de arka koltukta bebekler gibi uyursun.

Hayır canım hiçbir şey bitmiş sayılmaz. Son sondur, o yüzden hiçbir son benim için iyi olamaz. Ancak bu son ayı seninle geçirdiğim için çok mutluyum. Yalnız küçük bir yanlış anlama oldu: Senden ayrıldıktan önceki saatte söylemek istediklerinden daha çok şey söyledin, ben de anlamam gerekenden daha çok şey anladım, fazla ciddiye aldım herhalde, neyse. Yine de dürüst olmak gerekirse bütün ay boyunca bana sıcak bir dostluktan başka bir şey sunduğunu düşünmedim hiç, işte bu yüzden ayrılırken sana: "Dostum olarak yanımda olduğunu bilmek güzel," dedim ve bu dostluğun sevgiden daha kalıcı olmasını ümit ettim. Tekrar söylüyorum: "Dostum olarak yanımda olduğunu bilmek güzel." İşte bu yüzden benim için üzülmeni istemem. Bunu içimden gelerek, dürüstçe söylüyorum. Biliyorsun benim için üzülmeni seni bir daha görebilmemin tek yolu; ama ben bunu da gözden çıkarıyorum senin üzülmemen için. Birbirimize kırılmadık, anılarımızı silmedik hafızalarımızdan, herhangi bir yanlış anlama yok, dostluğumuz devam edebilir, bir aşk ancak bu kadar güzel bitebilirdi. Gözyaşlarım için de başıyla beni. Sadece gözyaşlarıma engel olmadığım için ağlamıştım, asla bir silah olarak kullanmadım gözyaşlarımı. Sana karşı asla bir plan yapmadım, seni tuzağa düşürmeye çalışmadım. Zaten gözyaşları dökerek ne için uğraşacaktım ki? Ağlayarak kaybedilen bir sevginin geri gelmeyeceğini bilirim ben. İşte bu yüzden bütün sevgimi siyah, güzel arabama vereceğim, senin dostun olacağım, şimdiye kadar edindiğin en iyi dostun olacağım. Hiçbir dostun seni benden çok önemseye-

19 Kasım 1951, Pazartesi

Sevgilim,

Bugün çok komik bir şey oldu. Belki hatırlarsın, Kreswell sana kitaplarını geri verdiğinde, ben de bir kitapçık göstermiştim. Kitapçıkta benden bahsediliyordu, tuhaftır benimle Poincaré karşılaştırılıyordu. Kitapçığın adı "Belden Aşağı Edebiyat" mı neydi, yazarı Julien Gracq'tı. Aynı yazıda Gracq yazarlara ödül vermenin iğrenç bir şey olduğunu, yazarların da verilen ödülleri alarak kendilerini nasıl küçük düşürdüğünü söylüyordu. Aynı şey bu yıl yazdığı sıkıcı, karmaşık bir roman⁽²⁰⁷⁾ sayesinde bu adamın başına gelmesin mi? Akademi bu adamı Goncourt Ödülü'ne layık gördü. Adam tükürdüğünü yalamamak için ödülü kabul edemezdi. Zaten bir sürü röportaja katılıp ödülü kabul etmeyeceğini de baştan söylemişti. Ancak içlerinde Queneau'nun da bulunduğu Goncourt Akademisi üyeleri ödülün kabul edilmek için verilmediğini, kime isterlerse ona verdiklerini açıkladılar. Sonunda ödülü bugün Gracq'a verdiler. Beş bin franklık bir çek, yirmi dolar bile etmiyor, yani isterse rahatlıkla geri gönderebilir. Ama sorun şu: Üzerinde Goncourt Ödülü'nü almıştır yazan bir eser o gün en çok satan kitap oluyor. Bir anda satışı ikiye katlanıyor, mesela yüz binden iki yüz bine çıkıyor. Bu da milyonlarca frank, yani küçük çapta bir servet demek. Şimdi kalkıp da nasıl reddetsin bu ödülü? Herkes kıs kıs gülerек yarın Gracq'ın ne yapacağını bekliyor merakla. Gracq öyle çok fazla şöhret peşinde olmayan, şimdiye dek çok fazla satsın kaygısı olmaksızın bir iki kitap yazan bir adamdı. Onu birdenbire böyle bir tuzağa düşürmüş olmaları için güzel tarafı zaten.

Salı

Gracq çeki geri gönderdi, yayıncısına da kitabın üzerine "Goncourt Ödülü" yazan sarı etiketi koymamasını tembihlemiştir. Yine de birkaç röportaja katılıp akademiye teşekkürlerini ilettiler. Büyük üne kavuştu, herkes günlerdir onu konuşuyor. Eve gelince masamda Wabansia'da çektiğin güzel, büyük fotoğrafı buldum. Ne güzel bir adanmışlık bu böy-

le, bana 5 Kasım'da o kızgınlıkla hem zehir zemberek bir mektup yazıyorsun hem de fotoğrafını gönderiyorsun. Korkma, dediklerinden asla başka bir anlam çıkarmadım. Yine de bu kırgın günlerinde kalbinin bir köşesinde benden nefret etmeyen bir parça olduğunu bilmek güzel. Teşekkürler canım. Fotoğrafı öbürleriyle birlikte Galya tarzında yapılmış küçük bölmeye koydum. Bu fotoğraf bende olduğu için çok mutluyum.

Arabam deposu ağzına kadar benzinle dolu beni bekliyor. Bense arabayla hiçbir şey yapamadığım için kendimi aptal gibi hissediyorum. Haftada üç ders alıyorum, çok hızlı ilerlemediği için sabırsızlanıyorum. Bost'un İspanya hakkındaki kitabı yayımlandı. Kitap mükemmel; ama ince olduğu için bir türlü içine sinmedi Bost'un.

Arkadaşımız vardı ya Carlo Levi, onun *L'Orologio* adlı kitabını okudun mu? Kitapta geceleri Roma'da aslanların kükrediği yazıyor. Kitap daha çok savaş sonrasında karaborsayla, fahişelikle, gazetecilerle ilgili. Çok uzun bir kitap, hele bir de Carlo düşünüyormuş gibi yapmaya başladığı zamanlar katlanılmaz oluyor. *Les Temps modernes*'de küçük bir bölümünü yayımlayacağız.

Ölmekte olan kanserli kadın vardı ya hâlâ sadece ölümcül kadınların yattığı hastanede ölümü bekliyor. Kadınları görsen suratları sararmış, gözleri, ağızları çarpılmış. Tam bir korku müzesi gibi hastane. Ziyarete gittiğimde neredeyse tanıyamayacaktım onu, ağrıları öyle artmış ki bütün gün morfinle uyuşturuyorlarmış. Her an küçücük bir olayda ölebilir, birkaç ay daha yaşayabilir. Artık doktorların umudu yok, sadece yaşatmış olmak için tedavi ediyorlar onu. Ne korkunç bir mantık! Hâlâ içinde bir umut var, hâlâ son anda mucizevi bir tedavi yöntemi bulacaklarını umuyor.

Fotoğraf için bir kez daha teşekkürler. Uslu bir çocuk ol, iyi çalış. Ben bütün kirli kalbimle,

Senin Simone'unum.

2 Aralık 1951, Pazar

Nelson aşkım,

Bu hafta çok sıkıcı, aptalca bir haftaydı. Bence bu bir oyun. Senden ayrılınca o kadar kötü oluyorum ki ciddi bir hayata başlayabilmem

uzun süremi alıyor. Gerçek şu ki çok kötü üşütmüşüm, sonra da midem ağrımaya başladı. Cumadan beri bütün hafta yataktan çıkmadım. Tabii ki çalışmadım da. Bugün hava güzel, gökyüzü mavi. Şimdi daha iyiyim, çalışmak istiyorum.

Çirkin kadın sırtına çantasını takmış ona söylediğim her yeri bir tanesini bile atlamadan gezmiş. Görüyorsun senin Japon kızdan bile daha itaatkâr. Akşam biraz ağladı; onun dışında iyiydi. Romanına yenisinden başlamış, şimdi yazdığı bölümler daha iyi. Genet'yle buluştum. bana İsveç maceralarını anlattı. Aklını kullanıp Almanya'dan İsveç'e dek uzun bir yolculuk yapmayı başarmış. Önce Gallimard'la buluşup ona: "Ben Almanya'ya gidiyorum, sana *Günden Güne Almanya* diye bir kitap yazacağım. Bana üç yüz bin frank (bin dolar), ver demiş." Gallimard da kabul etmiş bu teklifi. Genet sonra Hamburg'taki yayıncısına gidip: "*Günü Gününe Almanya* diye bir kitap yazacağım, bana on bin mark ver," demiş. O yayıncı da kabul etmiş. İsveç'e gidince oradaki yayıncısına da "*Günü Gününe İsveç* diye bir kitap yazacağım, bana üç yüz bin kron ver," demiş. O yayıncısı da kabul etmiş. Hamburg çok ilginç bir şehir, bütün şehir bombalanmıştı, şimdiyse herkes salonlarda, barlarda dans ederek neşeyle hayatlarına devam ediyorlarmış. Tahtadan kışlaları bara dönüştürmüşler, bir Western kasabasını andırıyormuş o yüzden. İsveç'te öfkeden deliye dönmüş, otelde eğer kıravat takmazsa yemek yiyemeyeceğini söylemişler. Çay salonuna gidince dil bilmediği için garsonu kolundan tutup hangi kurabiyelerden istediğini göstermiş ona. Bu davranışı yüzünden otel müdürü Genet'yi azarlayıp, otelden atmış. İşte bunlar yüzünden radyoya çıkınca bütün ülkeye hakaretler yağdırmış.

Burada her şey gün günden daha da kötüye gidiyor. Bir yapımcı bankanın birinden *La Putain respectueuse* sahneye koymak için para isemiş. Banka müdürü ne dese beğenirsin: "İçinde Amerika'yla ilgili hiçbir şey olmayan böyle bir oyun için kimse size para vermez." "Ama oyun New York'ta tam dört yüz kez sahne aldı," demiş yapımcı. Banka müdürü de: "Amerikalılar, Amerika'da ne istiyorlarsa onu yapsınlar, bu onlara kalmış; ama burası Fransa," demiş. Bourvil adında bir Fransız oyuncu üzerinde çok iyi bir miktar yazan, sadece bir ay sonra bozdurması gereken çek için bankadan para istemiş. Bu işleme banka-

cılık dilinde ne deniyor bilmiyorum; ama herkesin her an yaptıracağı sıradan bir işlem işte. Ona ne demişler biliyor musun? "Hayır!" "Niye?" "Çünkü sen bir komünistsin. Hükümetten emir geldi, hiçbir komüniste beş kuruşluk kredi veremeyiz." Komünist olmadığını söyleyip itiraz edince, iki yıl önceki bir halk şenliğinin fotoğrafını gösterip: "İşçi sınıfının düzenlediği komünist şenliğinde şarkı söylemişsiniz, oyunculuk yapmışsınız," demişler. Bazı Gaullecü şenliklerde de şarkı söylediğini, oyunculuk yaptığını belirtmiş; ama parayı bir türlü alamamış.

Bir de çok büyük, gerici bir resim sergisi açıldı burada. Sergilenecek bütün resimler özel bir jüri tarafından büyük bir itinayla seçilmiş. Nasıl olduysa Thorez'yle ilgili, Kore Savaşı'yla ilgili birkaç komünist resim de geçmiş jüriden. Polis gelip hepsini kaldırdı. Jürinin kararına karşı gelmeye hakkı yok polisin; ama geldiler işte. Burası bu skandal-
la çalkalanıyor.

Pazartesi

Mektubun geldi. Hayır, çok alınmadım. Seninle ilişkimizin adını koymak istedim, en iyisi bu. Ama sen hiç adil davranmıyorsun. Orada kaldığım süre boyunca tek bir sevgi sözcüğü çıktı mı ağzımdan? Ama sen ben ayrılmadan yarım saat önce söylediğin sevgi sözcükleriyle beni çok üzdün. New York'ta her yıl beni bir kabul edip bir reddetmene artık dayanamayacağımı hissettim. O kadar şefkatle konuştun, beni artık kalbinden söküp atmak istemediğini sen söyledin. O zaman senden kararına sadık olmanı; bir gün öyle, bir gün böyle konuşup benimle oynamamanı istemiştim. İşte sen bunları yaptın, ben de sözüme sadık kalacağım. Kendi hayatımı sana vermeden senin hayatını kendime saklamaya çalıştığımı söylemen adil mi sence? Üç yıldır hep senin başka bir kadını sevebileceğin fikrini kabullenerek yaşadım. Gary⁽²⁰⁸⁾ deyken sana evli olsan bile senin dostun olarak kalmayı istediğimi söyledim. "Bütün yıl seni nasıl engellediğimi," anlayamıyorum, sen istemediğin zaman ben oraya gelmedim bile. Bu yıl senin omuzlarına nasıl duygusal mecburiyetler yükledim anlayamıyorum, tatilin son gününe dek hiçbir duygu yoğunluğu yaşamadık. Sana karşı kendimi ne zaman suçlu hisetmem gerektiğini ben çok iyi biliyorum. Bu suç içinde bulunduğumuz durumdan kaynaklanıyor, benim özel hayatımdan kaynaklanıyor. Böyle olmak zorunda olduğu için üzgün olduğumu sana söylemiş-

tim. Ama suçlu olmadığım zamanları da biliyorum. Seni hiçbir şeye zorlamadığımı bilmelisin. Belki New York'tan yazdığım mektup aşırı duygusallıkla yazılmıştır, hepsi bu; ama senin son dakikada yaptıklarının da benim mektubumdan aşağı kalır yanı yoktu. Son kararının ne olduğunu bilmek benim için çok önemli. Araya bir şey girmediği sürece bu aşk ilişkisini devam ettirmek mi, yoksa öldürmek mi? Sana New York'ta başka bir kadına âşık olmadığın sürece bu ilişkiyi öldürme, demek istedim. Ama öbür türlüünü seçersen benim için daha kolay olur.

Bu yıl bir daha gelmemi istemediğine göre *bir* aylık buluşmamızı konuşmak hiç de akıl kârı değil. Paris'e gelmeyi kabul etseydin, hatta isteseydin her yıl üç dört ay birlikte olurduk, her şey daha farklı olurdu o zaman.

Galiba o mektubu öfkeyle yazdın. Senin dostluğunu kaybetmeme konusunda bu kadar ısrarcı olduğum için mi hak ediyorum bu öfkeni? Geçen yıl ne desen yapan bir makine gibi davranmamı, durup dururken beni artık sevmediğini öğrendiğimde hiç alınmamamı isteyemezdin benden. Ben de bu yıl her şeyi senin geçen yıl koyduğun seviyeye koyuyorum. Hayır canım, öfkenin hiçbir anlamı yok.

Tamam istemiyorsan gelmem. İstedğin zaman da gelmekten mutluluk duyarım, hatta sadece bir dost olarak gelmekten bile. Yine de sevgisi benim için dünyalara bedel birinin beni son kez sevgiyle öpmesi çok güzeldi. Seni sevmemek için uğraşacağım; ama canını da sık-mak istemem. Lütfen bana olan öfkeni dindir ve bana dostça bir şefkat göster. Hep senin Simone'un olarak kalacağım.

Simone'un

6 Aralık 1951, Perşembe

Sevgilim,

Dün Queaneau'yu gördüm, çok tatlıydı. Dediğine göre Vian kitabının üç yüz elli sayfasını çevirmiş, iki üç ay içerisinde baskıya hazırlanmış. Bunu duyduğuma çok sevindim. Şikago hakkındaki kitabı bulmuş; ama anladığım kadarıyla pek işe yarayacağını düşünmüyor. Bütün Fransız arkadaşların sevdi kitabı. Queaneau güzel bir roman⁽²⁰⁹⁾ yazdı, *Les Temps modernes*'de yayımlayacağız romanını. Senin okuyamaman ne acı! Bence kesinlikle Fransız dilini yeniden yaratıyor, Joy-

ce da İngilizce'yi yeniden yaratmamış mıydı zaten? Çok eğlenceli bir adam. Karısının burnu havalarda bu sıralar. Araba almış, kullanmayı öğrenmiş, yalnız herkesi korkutuyor, ben de korktum doğrusu. Queaneau, tatil boyunca çok zor anlar yaşadıklarını söylüyor, mesela karısı bir direksiyonu bırakıveriyormuş, bir aynayla oynuyormuş, birden kendilerini bir hendeğin dibinde buluveriyorlarmış. İlişkileri iyi gidiyorsa benziyor; ama Queaneau başka bir kadınla ilişkisine devam ediyor.

Amerikalı çok tatlı bir homoseksüelle bir saat geçirdim. Yıllar önce İsviçre'de tanışmıştım onunla, o zamanlar orada elçi gibi bir şeydi. Sonra Londra'da New Directions'ın yardımcı editörlüğünü üstlenmiş. Hayatımda gördüğüm en güzel mobilyalı evi kiralamış. Evde kendisi de homoseksüel antikacı bir Fransız kontu oturuyormuş. Sana Fransa'nın bütün seçkin antikacılarının homoseksüel olduğunu söylemiştim de anlayamamıştın. Bak bu da onlardan biri işte. Adam, evi çılgınca dekore etmiş. Camlara koyu kırmızı kadife perdeler asmış, her yere garip şekilli, çok pahalı koltuklar koymuş. En ilginç cenaze arabası gibi bir şeyin içindeki bir oda. Her yer simsiyah. Tavanlar siyah kumaşlarla kaplı; duvarlar siyah ve gümüş rengi; yerler, mobilyalar simsiyah; duvarlarda gümüş haçlar var. Zavallı Amerikalı orada bazen deprem oluyormuş gibi hissediyormuş, bazen de boğuluyormuş gibi oluyormuş, dışarı atıyormuş kendini. Knopf yayınevi için Camus'nün son kitabı *Başkaldıran İnsan*'ı çeviriyor. Kitabı okumaya bile kalkma. Bütün sağcılar kitabı çok seviyor. Kitapta bütün gün koltuğunda oturup para kazanarak romantik, isyankâr bir adam olunacağı yazıyor. Çevirmen de kitabı çevirdiği için çok üzgün, zaten çok sıkılmış çevirirken.

Birkaç gün önce *Şeytan ve Yüce Tanrı*'nın yüzüncü gösterimi için verilen büyük bir parti vardı. Tiyatronun müdürü herkesi Paris'e davet etti, Marakeş'ten uçakla Sultan'ın müzisyenleri otuz delikanlı geldi. Hayatlarında Kaxablanka'dan öteye gitmemişler, buraya gelince afalladılar. Scipion'la yazı işleri müdürü müziğin berbat olduğunu söylediler, Sartre kendi yerine kutlamaları izlemeleri için birkaç misafir yolladı, Olga'yla ben de gitmedik. "Paris'teki herkes" ifadesiyle kastedilen iğrenç insanlarla karşılaşmak istemedik. Haklı da çıktık zaten. Scipion'la yazı işleri müdürünün söylediğine göre çok sıkıcıymış. Herkes büyük bir otelin salonuna doluşup soğuk yiyecekleri yemişler; çünkü müzik çalınca ya da dans varken yiyecek vermeyip beklemişler. Dört

saat sürmüş dans. Biz de küçük bir bara gittik. Casuslarımız Scipion'la yazı işleri müdürü de Paris eğlencesinden bir saat sonra bize katıldılar. Güzel bir geceydi. Scipion her zamanki gibi çok neşeliydi, ilgi odağı olmayı başardı yine. Kuzey denizlerinde balina avlama maceralarını anlattı. Norveç'teki bir konsolosa gidip bir Fransız gazetesine Norveç'le ilgili yazılar hazırlamak istediğini; ama meteliksiz bir gazeteci olduğunu söylemiş. Konsolos da ona kanıp bütün trenlerde, uçaklarda ücretsiz yolculuk yapma imkânı sunmuş. "Bazen yemek yiyecek paramız bile olmadığı için uçakta yeriz diye uçağa biniyorduk..." İnanabiliyor musun böyle bir adama? Canı yemek yemek isteyince uçağa biniyor. Bir düşünsen ya uçak tutsaydı ya da uçaklardan korkuyor olsaydı.

Hayatımda büyük bir değişiklik yaptım. Artık hiç içki içmiyorum. Sağlığım için böylesinin daha iyi olduğuna karar verdim. Ve çok çalışıp bu kitabımı bitirmek istiyorum. Şu sıralar günde altı, yedi saat çalışıyorum.

Burada hava soğuk, yağmurlu. Benim aşkımın elinden aldığı şeyler olduğunda ısrar etmeye devam ediyorsun. Özellikle başka ilişkilerden mahrum bırakmış aşkım seni. Sen yalnız kalmış olabilirsin, benim de elime çok şey geçmedi biliyorsun. Bunu söylemek istemezdim ama, bu ilişki yüzünden mesela benim de Sartre'la olan ilişkim olduğu yerde saydı. Seninle tanışır tanışmaz Bost'la olan duygusal ve cinsel ilişki-me son verdim. Benim için kolay oldu bu, iyi de oldu; ama o günden beri tek bir erkeğe bile bakmayı geçirmedi aklımdan. Zaten artık istemiyorum kimseyi. Aşk hayatım bitti artık. Sen kalbini sıcak, bedenini yaşar tutmak için birini bulmuşken benim böyle olmam gücüme gidiyor. Yine de şikâyet etmiyorum. Hikâyenin benim tarafımı da bil istedim. Şikâyet etmiyorum, dünya benim için sonsuza dek soğuk olsa da yaşadıklarım değer buna.

Hoşça kal canım, en kısa sürede bir mektup alacağımı biliyorum. Hoşça kal!

Simone'un

Amerikalı homoseksüel bana Koestler'in içip içip ona buna sataşmaya devam ettiğini anlattı. ABD'de hafta sonları herkesi adasına davet ediyormuş, sonra da içip içip herkese vurmaya başlıyormuş. Aslında öbür ülkelerde de olduğu gibi, ABD'de de hiç arkadaşı kalmamış. Dövecek

kimseyi bulamazsa karısını dövüyormuş. Zaten eskiden de hep başka kadınlarla yatardı. Ama son günlerde iyice azıtıp bu kadınları eve getirmeye başlamıştı, kadınları da görsen hepsi ucube. Öğrendiğime göre karısını; o tatlı İngiliz'i kovmuş. Kadıncağızın sorunu entelektüel olmayan bir insanı sevememesi. Bizim homoseksüel de kadının İngiltere'de böyle birini bulmasının imkânsız olduğunu söyledi sırtarak. Belki Graham Greene olur kim bilir? Zavallı kadın ne zor günler geçirdi kim bilir?

15 Aralık 1951, Cumartesi

Sevgili, tatlım,

Burada pastırma sıcakları falan olmadı. Hava hafif soğudu, gökyüzünde hafif bir sis var, akşam olunca da gökyüzü harika bir pembe renge bürünüyor. Bu haftanın iyi yönü havanın güzel olmasıydı. Kötü yönüyse kız kardeşimin gelmesi. Benimle görüşmek istiyormuş, kocası da buradaymış. Neyse salıya gidiyorlar. Yeni aşkıma eskisi kadar kıskanmadığın için sevindim. Arabamdan "her" yerine "him" diye bahsetmen aptalca bir erkeklik gururundan başka bir şey değil. She "she"dir. Onu "she" olduğu için daha çok seviyorum. "Ben senin merdivenlerinden çıkabilirim; ama o çıkamaz," diyorsun. Sen benim merdivenlerimden çıkabilirsin; ama böyle bir niyetin olmadığına göre arabama karşı bir üstünlük falan sağlamış değilsin. Doğruyu söylemek gerekirse mutlu aşk buysa o beni hiç ağlatmıyor, tehlikeli bir aşka benziyor aslında. Pazar günü Bost ve kardeşimle Paris dışına çıktık. Neredeyse kendimizi öldürüyorduk. Direksiyonu sadece bir kere aldım. Ve o zamana kadar dersler dahil toplam üç saat bile araba kullanmamıştım. Sonunda oy birliğiyle araba kullanmaya yeni başlayan biri olarak bir daha böyle şeyler yapmamam gerektiğine karar verdiler. Ama çok eğlenceliydi.

Zavallı Darina Silone'un başına neler geldiğini öğrenince çok üzüleceksin. Şaka etmiyorum, aslında yaptığı için Darina'ya saygı duyuyorum. Silone'u terk edip kendi parasını kendi kazanmak için Paris'e geldi. Sartre'ın Roma'da gördüklerinden anladığım kadarıyla Silone başka bir kadına, İrlandalı bir kadına âşık olmuş. Darina da sevilmediği için artık sırtını ona dayamamaya karar vermiş. Darina hakkında bildiğim bir şey varsa o da bir şeyi her zaman geç anlar; ama anladığı za-

man da ne yapması gerekiyorsa yapar. BM’de kendine zor bir iş olsa da bir iş bulmayı başarmış. Gerçi bütün ay çalışıp sadece seksen dolar alacakmış ama olsun. Şimdilik bir arkadaşının yemek odasında kalıyormuş, yiyecek alacak parası bile yokmuş. Çok farklı bir hayata alıştı. Ona borç para vermeyi önerdim; ama kabul etmedi. Bana geri gönderdiğin 16 Ekim tarihli mektup Sartre’daydı. Oteldeki bir İtalyan delikanlıdan mektubu postalamasını istemek gibi bir hata yapmış. Delikanlı pullar için Sartre’ın verdiği parayı kendi cebine atmış, neyse ki mektubu da kendi cebine atmayacak kadar nazıkmış. İçkiyi bıraktığımdan beri yazdıklarım çok mu kötü olmaya başladı. İçkiyi gerçekten bıraktım. İki günde bir, sadece bir kadeh viski içiyorum, ne şarap ne de başka bir şey yok. Kendimi çok iyi hissediyorum.

Boris Vian *Golden Arm*’ın çevirisini bitirmiş. Fransızcasını *Les Temps modernes*’de yayımlamak için sabırsızlanıyoruz. Çirkin kadın sırtına çantasını alıp bütün yaz Fransa’yı dolaştı. Ben ona gezerken günlük tutmasını söylemiştim. Yazmış, hem *T.M.*’de hem de Gallimard’da yayımlanmasını istiyor. Çok berbat bir günlük olmuş, yani zararım büyük. Ona gerçeği söyleyip onu üzmem istemiyorum. Ama ben de bu günlük kendi ahlaki çöküntüsünün bir yazarı nasıl mahvedebileceğinin örneği. Demek istediğim yüreğindeki samimiyetsizlik yüzünden bu kadar kötü olmuş yazdıkları. Sözelimi yoksulluğu sevdiğini söylüyor; ama yoksulluğun incilerden, mücevherlerden değerli olduğunu kanıtlamak zorunda. Bir de "değerli" kavramı konusunda kapıldığı ucuz duygudan kurtulamıyor bir türlü. Benim için öleceğini söylüyor; ama benim hakkımda öğrenemediği bir şey var. Hiçbir zaman ruh halimin nasıl olduğunu düşünmüyor, hiçbir şeyi umursamıyor. İşte bütün bunlar bir araya gelince yazdıklarını okumaya katlanamıyorum.

Kocaman, güzel bir mektup yazmışsın, canım. Mektubu alınca çok mutlu oldum. Bundan sonra da böyle uzun mektuplar yazmazsan benim yüzümden acılar çekmeni sağlayacağım. Bu acıları özel postayla göndereceğim, her seferinde daha da çok acı çekeceksin. Bütün evde sürünecekler, onlardan kurtulamayacaksın. Ama güzel mektuplar yazmaya devam edersen bütün evi kaplayacak fısıltılar göndereceğim sana. Durmadan senin ne kadar tatlı, zeki, zarif, hoş, sevecen, yetenekli bir adam olduğunu fısıldayacaklar. O zaman aynada kendine bakıp

memnuniyetle gülümseyeceksin. Evet artık hem kalbimde hem de kafamda her şey apaçık. Bence sen de her şeyi belirginleştirmelisin; çünkü bir daha benim kadar sevgi dolu bir dost bulamayacaksın.

Simone' un

1951 Noel

Sevgilim,

Umarım güzel bir Noel geçirmiş, bir sürü noel kartı almışsındır. Eğer bugün gönderirsem yılbaşı kartlarımın zamanında eline geçmeyeceğini düşündüm. Ama içinde eski noel kartlarının olduğu yeni yıl kartlarını tam vaktinde alacaksın. Canım yeni bir kitap yazıp yine bazılarını mutlu edip bazılarını kızdırsana. Mutlu ol ve kalbinin bodrum katında bana da küçük bir yer ayır.

Yılbaşı gecesi Bost, Scipion, Sartre, Olga ve Wanda'yla benim evimde küçük bir akşam yemeği düzenledik; "kaz ciğeri", havyar, Fransız hamur işleri yiyip, viskiyle şampanya içtik. Kimse sarhoş olmadı, üstelik çok eğlenceli bir oyun bile oynadık. Sartre'ın bir kayıt cihazı vardı (Şikago'da yapılmış). Bost ve Sartre'la kayıt cihazını odanın bir yerine dikkatlice gizledik, diğerleri odada böyle bir şey olduğunu bilmiyordu. Özellikle de zavallı Scipion sorduğum kurnaz sorulara saf saf cevap verdi; onu kadınlar hakkında, daha bir sürü başka şey hakkında konuşturdum. Aslında her zamanki gibi çok şeker şeyler söyledi; ama insanın kendi sesini dinlemesi korkunç bir şey. Kaydettiklerimizi dinlerken hepimiz söylediklerimiz aptalca şeyleri duydukça hem çok utandık hem de çok eğlendik. Çok fazla içki içmedim, uyumadım da; ama bugün bütün günümü deliler gibi çalışarak geçirdim.

Bütün hafta hava fena halde sisliydi; hatta öyle bir sis vardı ki penceremden Notre-Dame'ı bile göremiyordum. Araba kullanmak çok zor oldu, bütün arabalar sarı ışıklarını yakmak zorunda kaldı. Her Pazar öyle bir gözü karalıkla araba kullanıyorum ki Bost korkudan ölüyor. Aslında doğru dürüst araba kullanmayı bilmiyorum, zaten ehliyetim de yok; ama kaygan yollarda felaket hız yapıyorum, hoşuma gidiyor bu oyun. İlk pazar günü yüz yirmi kilometre, ikinci pazar da yüz elli kilometre yol yaptım. Olga ve Bost da benimleydi; gerçekten çok ilginç;

Çünkü bu havada ya hiçbir Şey gremiyorsan ya da görsen de bu hayal edebileceğin en korkunç manzara oluyor. Paris'in çevresinde pek ilginç bir Şey yoktur zaten. Ama zavallı kızıağız kendi başına o kadar sıkılıyor ki bizimle gelip bu Şekilde vakit ldrdğ için çok mutlu oluyor. Galiba gelecek sefere de her zamanki gibi hiçbir Şey bilmiyor olacağımdan daha da tehlikeli Şeyler yapacağım. Ama bir kaza yapmaktan da deli gibi korkuyorum. Daha iki gün önce korkunç bir kaza gördüm; galiba bir süre sonra Paris'te araba kullanamaz hale geleceğim.

Galiba *La Putain respectueuse*'n filmi çekilecek. Çok hoş pek de ünlü bir genç kız oynayacak; ünlü bir aktrisi denediler önce; ama bu kız ondan daha iyiydi.

Scipion deniz kıyısında Orta ağlı (yoksa Orta ağ'dan kalma mı diyordunuz) bir kale satın aldı. Tam bir harabe olduğunu söylüyor; en azından yazını orada geçirebileceğin türden bir harabeymiŐ. Bütün sıcak ayları orada geçirip yaptığı seyahatları anlatacağı bir kitap yazmayı düşünüyor. Boris Vian karısından boşanıyor. Olga kesin olmasa da bir gece kulübünde Şarkı söylemeyi düşünüyor; tamam sesi güzel; ama böyle yeni bir iş yapmaya ne sağlığı müsait ne de hevesi var. Sartre'la Bost da iyiler. Ben de her zamanki gibiyim işte. Son görüŐmemizde çirkin kadınla çok kötü anlar yaşadık. Ona karşı çok sabırlıyım; ama bir o kadar da kayıtsızım; artık birlikte geçirdiğimiz her akşam (ayda iki defa görüŐüyoruz) bir diğerinin aynısı, bu durum onu çılgına çeviriyor. Değişik bir Şeyler yapmaya çalıştı; ama ben buna izin vermeyince daha çok üzüldü; ama yine de istediğini elde edemedi. Sonra bana aptalca mektuplar yazmaya başladı, benimkilerden bile aptal oldukları için cevap bile vermiyorum.

Mutlu yıllar benim tatlı sevgilim. Christie'ye, kk dostlarımız Kukla ile Ollie'ye, herkese mutlu yıllar diliyorum. Başka her Şey gibi onları da çok sık düşünüyorum. Sana Şefkatli bir mutlu yıllar öpücüğü gönderiyorum.

Simone'un

Fırtınaya tutulmuş uzaklardaki sevgilim,

Zavallı, yalnız gökyüzümde uzaklarda parlayıp duran evcimen yıldıztımı görmeyeli o kadar uzun zaman oldu ki. Fena halde pinti biri olduğunu bir kez daha anladım; bu şişman mektubunu bu kadar zaman göndermediğine göre on beş sent biriktirmeye (ya da harcamamaya) çalışıyorsun galiba. Ne kadar ayıp! Burada hiç ama hiç kar yok; ama öyle bir sis var ki sanki Londra'yla yarışıyoruz; günlerdir tek bir uçak inmiyor, arabalar birbirine giriyor. Dün Bost'la çıkıp biraz arabayla dolaşmak istedik; kenar mahallerden geçip şehir dışına yeni çıkmıştık ki korkunç bir sis bastırdı geri dönmek zorunda kaldık. Göz gözü görmezken kör gibi gitmenin hiç anlamı yoktu, zaten hiç de eğlenceli değildi. Bu aralar tek sorunum şu araba, üstelik başlangıçta olduğu gibi küçük bir sorun da değil. Öğretmenim iyi kullandığımı söylüyor; ama bu sadece teoride kalıyor; ne zaman trafiğe çıksam yanımdan kamyonlar geçmeye başlıyor, gerçek virajlardan geçiyorum, çocuklarla bisikletliler üzerime üzerime geliyor, neredeyse çarpacağım birine, işte o zaman her şey değişiyor, korkudan ölüyorum. İnan rüyalarımnda senden çok arabayı görüyorum. Geçen gece rüyamda bir yolda gayet güzel gidiyordum; ama sonra iki motorsikletliyi öldürdüm. Adamlardan biri öyle bir haldeydi ki sadece paltosunun düğmesini bulabildiler. Bu durum beni çok üzdü; ama öğretmenim: "Aman boşver! Alt tarafı iki motorsikletli!" dedi. Güzel bir rüya değil mi? Geçen pazar da neredeyse bir çocuğu ezecektim; Allahtan Bost'la çocuğun annesi buna izin vermedi. Bana ders olacak bir olay daha: Fransa'nın en ünlü aktrislerinden birinin ehliyeti olmayan yirmi sekiz yaşındaki kızı bir gece, arkadaşının arabasını kullanmaya kalkmış. Hani sen orada çocukların suya düşmesini engelleyecek hiçbir şeyin olmamasından şikayet ederdin sürekli, Saint-Martin kanalı vardı ya oralardaymış. Tam iskelenin üzerindeyken ileri doğru gitmek için bir şey yapmış; ama araba geri gitmiş. Arabayı durdurmaya çalışırken bir hata daha yapıp gaza basmış. Araba hızla geri

Nasıl oluyor da mektuplarımı okuyabiliyorsun bilmiyorum. Okumadan çöpe atıyor olmandan korkuyorum; çünkü bu sabah yazdığım mektubu yeniden okumaya çalıştım; kendi yazımı okuyamadım. Senin kadar güzel şiirler yazamamam ne acı! Galiba kendime gıcır gıcır bir daktilo almam gerekiyor, sonra da daktiloyla yazmayı öğrenmem gerekiyor. Gerçekten küçük zavallı kayık, "sana muhtaç küçük ölü kayık" hakkında yazdığın şiir çok hoşuma gitti, yoksa sincap mıydı?

Hayır Poirier-Gracq bence hiç acınacak durumda da değil, kitabı seksen iki bin tane sattı, bu yüzden onun için yas tutmamıza hiç gerek yok. Ayrıca Queneau bana eğer o ödülü gerçekten istemeseydi bunu gidip özel olarak söyleyeceğini ve böylece almayacağını söyledi. Ama o bunu herkese ilan etmiş, onlar da ödülü ona vermek zorunda kalmışlar. Bence çok sıkıcı ve hiç de ilginç olmayan bir adam. Kitabının iki sayfasını bile okumaya dayanabileceğini sanmıyorum hiç.

Sık sık Sophie Tucker'ın kasetini dinliyorum. Gençken ona resmen âşıktım, yirmi yaşındayken sürekli *The Man I Love* ve *Some of These Days* şarkılarını dinler dinler ağlardım. Bu hafta Paris'ten yüz yirmi kilometre uzaklıktaki küçük kasaba Amiens'deki hapishanede güzel olaylar yaşandı. İdama mahkûm edilmiş, elleri ve ayakları zincirli iki mahkûm giyotin sıralarını beklerken gardiyanlarla iskambil oynuyorlarmış. Bu Fransa'da gelenektir, gardiyanlar mahkûmlarla iskambil oynar ki mahkûmlar da "onların önemli sırlarını saklasın". İşte böyle iskambil oynarlarken mahkûmlardan biri cebinden bir silah çıkarıp silahları olmayan (izin verilmiyor çünkü) gardiyanları tehdit etmiş. Korkudan ölmek üzere olan gardiyanlar mahkûmlara anahtarları vermişler, onlar da zincirlerini açtıktan, gardiyanları hücrelere kapatıp hapishanedeki bütün gardiyanları parmaklıklar arkasına tıktıktan sonra çekip gitmişler. Mahkûmlardan zeki olanı onlara kendisinin hiç suçu olmadığını, bu kanlı katille kaçmak zorunda olduğu için özür dilediğini söyleyen uzun bir mektup bırakmış. Bisikletlere binip kaçmışlar; iki gün sonra da yakalanmışlar. Mahkûmlar gardiyanın suç ortakları olduğunu, silahı onun verdiğini söylemişler; çünkü zeki olan ona dışarı çıktıkla-

rında onu çok zengin ve güçlü bir adam yapabileceklerini söylemiş, o da inanmış. Bu olay Paris'te büyük bir skandal yarattı, özellikle de mahkûmlarla gardiyanların oturup iskambil oynaması. Böyle bir firardan sonra bile bu adamların ölüme mahkûm edilmesi yazık değil mi?

Bugün bir yaş daha yaşlandım. Bazen insanın kendini daha yaşlı hissetmesi güzel bir şey. Gerçekten. İki yıl önce bu düşünceden nefret ediyordum; ama artık rahatlatıyor beni. Genç olmam için artık ne sebep var ki? Sana sağır ve kör olan yaşlı (seksenini geçkin) Fransız kadından ve her yıl kanalı geçip onu görmeye gelen Horace Walpole'dan bahsetmiştim değil mi?⁽²¹⁰⁾ Kim bilir belki ben seksenime geldiğinde sen de her yıl okyanusu geçip beni görmeye gelirsin, her yıl bana daha da yakınlaşırsın belki, seni çılğın canavar.

10 Ocak

Kanserli daktilocu kadın bu sabah öldü. Kısa süre önce kız kardeşi aradı. Artık neredeyse seksen yaşındaymış gibi görüldüğünü ve korkunç acılar çektiğini söyleyerek bugün öğleden sonra gelip kızkardeşini ziyaret etmemi istedi. Kendimi gerçekten bir ödleğ gibi hissettim; çünkü gitmek istemiyordum, ama az önce kardeşi tekrar arayıp her şeyin bittiğini bildirdi. Böylesine üzücü, araya gitmiş bir yaşamdan sonra ne kadar da korkunç bir ölüm tarzı. Eğer bir insan aptalca bir yaşam sürmüşse ölümü bana daha da aptalca bir şey gibi geliyor. Bir hiçten başka bir hiçliğe gitmek gibi bir şey.

Darina Silone boşanıyor. Ellen Wright Fransız-Amerikan kitapları için edebi menejerlik yapmaya çalışıyor, hatta bu işi o kadar ciddiye alıyor ki sırf bilgi almak için sabahın sekizinde uyandırdı beni. Sade hakkında yazdığım yazıyı senin pis ülkende yayımlatmaya çalışacak. Hoşuma da gider; çünkü böylece sen de okuyabilirsin. Yarıyı geçen ay yayımlandı, yarıyı da bu hafta yayımlanacak; insanlar da beğenmiş gibi görünüyor.

Bost'un kollarına yine biri düşüverdi! Adı Meg, otuz altı yaşında, yarı beyaz yarı Hindiçinli, çok güzel olmasa da şirin bir kadın, kocasıyla birlikte komünistlermiş; ama geçen yıl atılınca artık komünist olmaktan vazgeçen solcu bir yazar. Kocasıyla ikisi Queneau, Merleau-Ponty, Bost ve Olga'nın arkadaşı. Yılbaşı gecesi Bost'la Olga benim

genelevimden çıkıp onların evine gidince herkesin sarhoş olduğunu görmüşler. Meg, Bost'un üzerine atlayıp onu kanepeye oturtmuş, saatlerce burnunun dibinden ayrılmamış, kocası öfkeden deliye dönmüş, Olga da çok sinirlenmiş; ama Bost halinden memnunmuş. İki gün sonra Olga'yı gördüm. Bütün gece Bost'a lanetler yağdırarak öfkeyle, nefretle ağladı; her ne kadar barışmışlar gibi görünseler de Bost'u affedeceğini hiç sanmıyorum. Sonra bir başka akşam Bost yine bir partiye gitmiş (Olga yokmuş), bu Meg denilen kadın yine aynı şeyi yapınca kocası yine çok sinirlenmiş. Üstelik kadının eski kocası da oradaymış, bu adam daha sonra tekrar evlenmiş; ama o gece o da kadını çok kıskanmış. İkisi de saatlerce kadına Bost'un beş para etmez biri olduğunu anlatmaya çalışmış. Üstelik bir komünist bile değilmiş! Hiç de kovulmamışmış! Meg örgü örüp dinliyormuş gibi görünüp hiçbir şey söylememiş; ama komünist olsa da olmasa da Bost'la yatmak istiyormuş. İki gün sonra bir kafede Bost'la karşılaşınca da sanki bir iş meselesinden bahsediyormuş gibi: "Haydi bir otele gidip düzüşelim, bir saatim var sadece," demiş. Ama Bost karşı çıkmış; hayatında ilk defa daha fazla vakitleri olduğu bir zaman bunu yapmalarını istemiş. Ama kadın: "Bir an önce olsun bitsin ki seninle işim kalmasın. Zaten seninle de hayatta bir saatten fazla birlikte olmam. Aşık olmak istiyorum, zaten kocam da daha ileri gitmeme izin vermez," demiş. O kadar çok tartışmışlar ki sadece yarım saatleri kalmış; ama kadın ne olursa olsun bu takıntısından kurtulmak istiyormuş; ama Bost için böyle ilerlemesini istemediğinden o güzel vücudunu sunmamış kadına. Kadın Bost'un durumu zaten onun da iyi bir arkadaşı olan genç ve yakışıklı kocasına açıklamasını da istemiş. Anlayacağın Bost ne yapacağını bilemiyor. Meg denen bu kızı istiyor, onunla yatmak ve konuşmak için haftada bir saatten fazla bir zaman istiyor; ayrıca hem Olga'dan hem de kocasından deliler gibi de korkuyor. Meg bir de ona: "Seni asıl eski kocam öldürecek!" demiş. Herkes sabırsızlıkla ne olacağını görmeyi bekliyor.

Aynı yılbaşı gecesi Scipion Wanda'yla, Queneau'yla on sekiz yaşındaki oğlu da bu eski komünist kadınla yatmak istedi. Janine Queneau'nun bir keresinde çok çirkin bir karısı olan bir sinema yönetmeniyle nasıl yattığını anlattı, sonra da "adam çirkin kadınları seviyor," dedi sanki kendini savunurcasına.

O gece sadece ben, bakire yatağında; tek aşkımın, gıcır gıcır arabamın hayalini kurarak, ara sıra da kalbimin derinliklerinde birilerinden bir parça arayarak uyudum. Tanrım! Yazmaktan öyle yoruldum ki. Küçük beyaz kayığa sevgilerimi söyle. Ne kadarını istiyorsan da kendine ayır seni pis şey!

Simone' un

Un Jeudi, fin Janvier-début Février 1952⁽²¹¹⁾

Sevgilim, iğrenç, açgözlü şey seni,

Zavallı sevgilim, uzun bir mektubu hak ettin; çünkü bana çok uzun harika gazete kúpürleriyle dolu bir mektup göndermişsin. En çok da senin tavuğun bütün kemiklerini nasıl silip süpürdüğünü anlatan New Yorker yazısını sevdim. Canım fotoğrafta o mavi gömleğinle ne kadar da çirkin görünüyorsun!

Evet artık beni tebrik edebilirsin; nihayet gerçek aşkımla ben bundan iki gün önce karanlık ve soğuk bir sabah saat sekizde evlendik. Hiç de kolay bir iş olmadı! Önce artık kimseye bu kadar kolay ehliyet vermemeye karar verdiler, bu yüzden haftalarca beklemek zorunda kaldım; sonra da tam randevu günü nezle olup yataklara düştüm. Tamam çok ağır bir hastalık değildi; ama iki gün boyunca ateşim hiç düşmedi. Sonunda salı sabahı ehliyetimi aldım. Aslına bakarsan o gün de arabayı çok kötü kullandım; korkunç bir şey oldu ve arabanın motoru durdu, sonra da neredeyse kaldırıma çıktım. Zaten verdikleri de uyduruk bir ehliyet; sınav sadece on dakika sürüyor, ne bildiğine ya da bilmediğine bakmıyorlar bile. Neyse, sonunda başardım. Sonra da Cau sınavı bile girmeden bir arkadaşı aracılığıyla bana ehliyet alabileceğini söyledi! Bir hiç için bir sürü uğraş verdim! Sonra da caddeler karlı kaplı ve çok tehlikeli olduğu halde bütün gün Bost'la dolaştık. Öğle yemeği için bile zor durduk; sürekli araba sürmek istiyordum. Çok da iyi kullandım. Savaşta çok fazla zarar gören Fransa'nın kuzeyini gördük, yeniden inşa etmeye başlamışlar; ama öyle kötü bir mimari ki, inan korkunçtu! Çamurun ve karın içinde yeniden yükselen, bu ölü eski kasabaları gördük, Pazar günü de Paris'in çevresindeki şirin ormanlarla eski küçük kasabaları gezdik. Her hafta yaptığım bu gezileri çok seviyorum, bir haftalık uzun çalışmadan sonra harika bir tatil oluyor.

Şu muhteşem New York partisini çok seviyorum. Eğer Bost yılbaşı partisinde kendisini becermek isteyen kadınla doğru dürüst, kibarca konuşsaydı şimdi işi çok kolay olacaktı. Ama yapmadı. Şimdi işler arap saçına döndü. Bu kız sekiz yıldır evli, bir oğlu var, kocasıyla ikisi de çok fazla insanla birlikte olmamışlar (evlenmeden önce en az üç yüz tane sevgilisi olmuş). Şimdi Bost'tan çok hoşlanıyor ve inatla onunla yatmak istiyor; ama Bost kadının bu işi son derece kayıtsız bir çabuklukla yaptığını, o nedenle onu neden bu kadar çok önemseydiğini anlamadığını söylüyor. Yine de haftada dört defa öğleden sonraları bir saatliğine görüşüyorlar; Bost her şeyin çok çabuk olup bittiğini; ama ciddi bir ilişki de istemediğinden bu işin çok hoşuna gittiğini söylüyor. Ama çok da yakışıklı olan geç koca bu durumdan hiç hoşnut değil. Kadın sanki onu üzmekten zevk alır gibi kocasına ne yalan söylüyor ne de gerçeği; adam o kadar çok acı çekti ki önce karısıyla beraber olamamaya sonra da hiç durmadan onunla yatmaya başladı; onunla beraber olmadığı zamanlarda da onu düşünmekten çok mutsuz oluyor. Sonunda Bost'a bir mektup yazıp bu ilişkinin bitmesini istedi. Kadınsa onu terk edeceğini, artık bu komediye dayanamadığını söyledi, kimse bu işin nereye varacağını bilemiyor. Bost'u asıl korkutan da Olga'nın bu konu hakkında bir şeyler öğrenmesi. Kadının kocası Bost'u öldürürse ya da başka bir şey yaparsa haber veririm.

Evet *Los Olvidados*'u⁽²¹²⁾ izledim. Sevdim mi sevmedim mi bilmiyorum. Tabii ki çok güzel şeyler vardı, özellikle de bacağı olmayan adamın öyküsü çok ilginçti. Evet çok farklı iyi bir film; ama insan her şeyiyle sevmiyor işte, ne bileyim bir *Sciussia*⁽²¹³⁾ gibi değil mesela. Meksika çok sert, kupkuru, sevmesi zor bir yer; ama birçok yönden de çok büyüleyici. Mexico City'den bir şeyler görmek büyük zevkti; şehrin büyük bölümü vardı filmde.

Olga bir aylığına gidiyor, Almanya'da bir sürü arkadaşı olan küçük Cassoulet onu oraya davet etti. Olga da gitmek "istedi"; ama yaptığı her şey olay, hatta "istediği" şeyleri bile yapması. Bost evraklarka билетlerle, ben de kıyafetleriyle uğraşmak zorunda kaldım, Sartre da parasını verdi; hâlâ burada; ama herhalde gidecek. Scipion o kaleyi alacak parayı nereden mi buldu? Aslına bakarsan Sartre'ın cebinden! Ne diyorsun bu işe?

Birkaç gündür hava güzeldi; oysa şimdi yine soğuk, sisli, karlı, iç-

renç. Zavallı kanserli kadının ölümü beni o kadar çok etkiledi ki bir hafta boyunca ben de kanser olduğumu düşündüm. Gidip bir doktora muayene oldum; doktor düşündüğüm gibi bir şeyim olmadığını söyledi; ama bekleme odasında otururken inan çok korktum.

Ne kadar çok çalışırsam, yapacak bir o kadar daha işim çıkıyor; bu kahrolası kitabı hiç bitiremeyecekmişim gibi geliyor. Olga gittikten sonra Sartre ve Bost'la birlikte Saint-Michel Dağı'na ya da başka bir yere kısa bir seyahate gitmeyi düşünüyorum.

Brassuer basur olup çok acı çekti; doktor içki içmesini yasakladı. En çok da bu onu deli ediyor. Gerçekten de delirdi; çünkü oyunun (*Şeytan ve Yüce Tanrı*) aslında hiçbir şeye benzemediğini, insanların sadece onu izlemek için geldiğini düşünüyor. Ama o yokken onun rolünü kötü bir aktör oynadığı halde insanlar aynı şekilde gelmeye devam etti. Sırf bu yüzden hasta yatağında fotoğraflarını çekti ki insanlar onun oynamadığını görüp oyunu izlemeye gitmesinler. Bu fotoğraflar gazetelerde yayımlandı; ama insanlar tıpkı daha önce olduğu gibi gelmeye devam ettiler. Öylesine deliye döndü ki aslında hiçbir şey yapmamış olan Sartre'a korkunç bir yazıyla ve keskin çizgilerle yazılmış dünyanın en aptal mektubunu gönderdi. "Şeytan ve Yüce Tanrı seni becerecek, o zaman basur neymiş göreceksin. Sırf senin yüzünden kan sıçmak beni delirtiyor.." türünden şeylerle dolu iki sayfalık bir mektup bu. Ne kadar şirin bir adam değil mi?

Evet işte sana okuyacak bir şeyler! Haydi uzun kırmızı bir mektup daha yaz. Seni hep kalbimin en derin yerinde saklıyorum; ama sen bir türlü yerinde durmuyor sürekli aşağı yukarı zıplıyorsun; sana engel olamıyorum. Olsun, bana göre hava hoş, her yerde seni görmek öyle hoşuma gidiyor ki.

Hoşça kal canım.

Simone'un

Şubat 1952, herhangi bir gün

Sevgilim benim,

İlk kez mektubunda söylediğin her şeyi onaylıyorum, yazık ki her zaman bu kadar zevkli ve mantıklı olmuyorsun. Evet, T. S. Eliot aptal, fazla olgun, her şeye tepki gösteren domuzun teki. Bundan dört yıl ön-

ce New York'ta Dos Passos'u gördüğümde iki gözü vardı; o zaman da beyinsizin tekiydi; örneğin Çin'de bir dünya savaşı değil de, ancak bir iç savaş olabileceğine inanıyordu. Çin yerel bir ülkedir diyordu; üstelik Kore'de çıkacak bir savaş fikri de onu çok mutlu ediyordu. Evet gerçekten harika kitaplar yazmış olsa da Dostoyevski pek de iyi bir adam değildi. Kötülükten iyi anlıyordu; onun da içinde biraz kötülük vardı. Senin şu sarışın Barbara tıpkı bir Fitzgerald kadınına benziyor, neden "turist uçağı" ile Paris'e onunla birlikte gelmiyorsun? Bu yıl milyonlarca Amerikalının bu yeni "turist uçakları" ile çok daha ucuza buraya geleceğini okudum. Hemen Sainte-Geneviève dağındaki bara koşar, bu arada sen de Lisa, Olga ve küçük Cassoulet'yle ilgilenirdin. Küçük Cassoulet kendine beraber olacak güzel bir Alman genci bulmuş; neyse Olga'yı Almanya'ya davet etmişti, geçen gün çılgın mektuplarla, bir Alman karnavalında kafalarında çirkin kâğıt şapkalarla çektirdikleri fotoğrafları göndermişler. Galiba ikisi de bu yakışıklı Alman gencine tapıyormuş (Allahtan nazi karşıtı; galiba artık orada herkes öyle); ama o Cassoulet'yi tercih etmiş, bu da onu çok mutlu etmiş. Olga da buna çok üzülmemiş; çünkü nihayet Bost şu sarhoş yazarla olan ilişkisine bir son vermiş. Kadın "hasta" kocasıyla İtalya'ya gitmiş, bütün Gallimard ailesi bu hastalığın dedikodusunu yapıyormuş, üstelik ona bir aylık bir tatil vermek zorunda kaldıkları için de çok sinirlilermiş.

Bir kara sevdadan bahsetmişsin (arabama olan); haklı olduğunu söyleyemeyeceğim; benimkisi sadece gün be gün çoğalan gerçek ve derin bir aşk. Birbirimizi sadece haftada bir görüyoruz. Belki de bu yüzden birbirimizden hiç sıkılmıyoruzdur kim bilir. Ne de olsa uzun zaman görüşemiyoruz. İki hafta önce Le Havre'dan Dunkerque'e kadar bütün Fransız kıyılarını dolaştım; savaşta yok olan şehirlerle Amerikalılar tembel tembel evlerinde otururken İngiliz ve Fransız askerlerinin öldürüldüğü o koskoca Dunkerque sahilini gördüm. Bost'la birlikte askerken savaştığı yerleri tek tek aradık; yaralandığı deliği bulabilmek için bir saat boyunca küçük karlı yollarda yürüdük; ama bulamadık. Sonra bomboş harap olmuş bir köyde ülkenin o bölümünü savunan alayın anısına dikilen bir anıt buldu; meğer o Bost'un alayıymış! Nasıl gururlandı anlatamam. Artık çok daha hızlı araba kullanıyorum ve her geçen gün daha çok zevk alıyorum. Bu küçük kasabalarda

her zaman harika eski şarapları olan muhteşem restoranlar oluyor, anlayacağın bir hafta boyunca deliler gibi çalıştıktan sonra bu harika bir tatil oluyor.

Sartre kitabın üzerinde çok sıkı çalışıyor.⁽²¹⁴⁾ İşin zor yanı senin seçtiğin kelimelerin yerine ne çok açık saçık ne de çok ağır uslu kelimeler kullanmamak. Fransız argosu genelde çok açık saçıktır; ama günlük dili de fazla kibardır. Bost da ben de yardımcı olmaya çalışıyoruz; inan eğlenceli bir iş, bulmaca çözmekten bile eğlenceli hatta.

Karısı Amerika'da yaşayan ve daha yeni oradan dönen muhabir bir arkadaşımız var. Eskiden gerçekten hayattan zevk alırdı; ama artık korkunç durumda. Amerika'da altı kişi bir araya geldiğinde içlerinden biri diğerlerini FBI'a gammazlar korkusuyla kimsenin politika konuşmadığını söylüyor. Fitzgerald'ın Fransızca'ya çevrilen *Crack-up*⁽²¹⁵⁾ kitabını *T.M.*'de yayımladık, çok da tutuldu; Lawrence'ın *The Mint*'i⁽²¹⁶⁾ de öyle. Bu olağanüstü kitabın sadece sekiz bölümünün yayımlanmasına izin verilmesi ne kadar da acı, ne adammış ama! Amerika'da da bu kitabı bulabileceğini sanmıyorum, yoksa okumanı önerirdim.

Baharın ilk gününü yaşadık; bu uzun, aptal, soğuk ve sisli kıştan sonra öyle güzel geldi ki. Masmavi bir gökyüzü, sıcak bir hava vardı; her yerde bir ışık ve neşe vardı; bütün hayat değişmiş gibiydi sanki.

Ne yapayım senin gibi güzel mektuplar yazamıyorum; birincisi ben daktilo kullanmıyorum, benim mürekkebim kırmızı değil ve yazmaya çalıştığım bu dili bilmiyorum. Bir de burada anlatmaya degecek bir şey olmuyor. Umarım böyle şişman mektuplar göndermekten sıkılmazsın, onları öyle seviyorum ki. Sana "Tip Top Tap" da ya da her neyse orada iyi eğlenceler. Aman beni göle götürdüğünde bir kum tepesinin arkasına falan düşme. Hoşça kal birtanem.

Simone'un

Bugünlerde Paris'te muhteşem bir dava var: Taşralı bir kadın sırf bütün ailenin parasını alabilmek için on bir kişiyi zehirlemiş⁽²¹⁷⁾; ama ne zamanki vücutlarında arsenik var mı yok mu diye cesetleri incelemişler, yaşlı teyzenin gözlerini büyükbabanın midesine ve evin babasının kemiklerine karıştırmışlar; yani kimse neyin kimin olduğunu, eğer varsa bile hangisinin vücudunda arsenik olduğunu anlayamamışlar! Muhtemelen bu cinayetleri o işlediği halde sırf uzmanlar uzmanlıklarını ya-

pamadığından ve hiçbir somut kanıt bulunamadığından kadın serbest bırakılacak.

4 Mart 1952

Mor kabağım benim,⁽²¹⁸⁾

Eve döner dönmez mektubunu aldım, çok güzeldi. Sana son zamanlarda neden bu kadar kötü mektuplar yazdığımı anlatayım: Bugünlerde moralim çok bozuktu; hayır hayır, Tip-top-tap aptal arkadaşım ya da yepyeni bir motoru olan sevgilim yüzünden değil, sadece ve sadece kendim yüzümden. Artık bu durumu iyi bir şekilde atlattığıma göre artık sana bütün hikâyeyi anlatabilirim; ama eminim dinleyince benim olgun bir kadın olduğumu düşünmeyeceksin artık.

Sana yıllar boyunca, göğüs kanseri yüzünden yirmi ay içinde korkunç bir şekilde ölen zavallı kanserli kadından bahsetmiştim. Ne zaman bir kadının arkadaşı göğüs kanserinden ölür, o an o da kendi göğüslerinden şüphelenmeye başlar, her ne kadar çok fazla bir göğsüm olmasa da bende de durum aynıydı. Sağ göğsümde ufak tefek ağrılar hissetmeye başladım; geçen yıl çok fazla inanmasam da dalga geçerek benim de kanser olduğumdan bahsetmeye başladım. İşin aslı şı ki bu yıl Şikago'dan dönüp de kanserli arkadaşım ölünce göğsümün gerçekten ağrıdığından ve göğsümde bir kabarıklık olduğundan kesinlikle emindim. Ama kendimi bir aptal gibi hissedip bu durumu çok da ciddiye almadım. Sonunda Sartre bu durumun beni çok fazla endişelendirdiğini anlayıp benim için iyi bir doktor ayarladı; doğrusu korkudan ölerек gittim; çünkü hiç de basit bir şey değil biliyorsun. Doktor beni muayene etikten sonra "Evet bir şey var," dedi. Sonra da muhtemelen bunun küçük ve önemsiz bir şey olduğunu; ama daha da büyürse alınması gerektiğini, o zaman da bu parçayı mikroskopla inceleyip bunun kanser olup olmadığını anlayacağını makul bir dille anlattı. Bu parçanın ağrıyor olmasının iyi bir şey olduğunu; çünkü kanserli parçaların ağrı yapmadığını, sağlığımın da genel olarak iyi olmasının da iyiye işaret olduğunu söyledi. Evet, doktora Ocak ayında gitmiştim; sonra huzurlu bir altı hafta geçirdim; altı hafta sonra tekrar gelmemi söylemişti; bu arada göğsümdeki küçük şişliğin büyüdüğü gerçeğini de göz ardı edemiyordum. Artık son zamanlarda iyice korkmaya başladım. On

gün önce gidip tekrar doktoru gördüm; bana: "Evet büyümüş, alınması gerekiyor. Muhtemelen önemli bir şey değildir, orta yaşlı kadınların çoğunun yaşadığı bir durumdur bu; dört gün içinde hiçbir şeyiniz kalmaz. Ama tabii kanser olma ihtimali de var, eğer öyleyse de göğsünüzün tamamını alırız, iki hafta kadar yatarsınız sonra iyileşirsiniz. Sonra da kendinize bakmalısınız ki tekrarlamasın," dedi. Tamam eğer erken teşhis edilirse kanseri tedavi edebileceklerini biliyorum; yine de insanın böyle bir hastalığı olduğunu öğrenmesi can sıkıcı bir şey değil mi? Sonra geçen perşembe günü kan aldırđım, ayrıca testler yapıldı. Bir ameliyata engel olacak hiçbir durum yokmuş. İki gün boyunca bütün bunları düşünmemeye çalışarak Bost'la arabayla gezdim; sonra da en kötüsüyle karşılaşmaya hazırlanmaya çalışarak Sartre'la hüzünlü bir pazar günü geçirdim. Bir gece iyi bir kliniğe giderek büyük ve güzel bir odaya yerleştim. O an her şeyi kabullenirdim, istediğim tek şey neyim olduğunu öğrenmekti. İlaçlar verip uyumama yardımcı oldular, sabah olduğunda da beni anestezi odasına götürdüler. Gayet rahattım. Durumun farkındasın değil mi? Cerrah ameliyatı yapıyor, göğüsdeki o parçayı alıyor (çok küçük bir et parçası), sonra bir bilim adamı hücreleri mikroskopla inceliyor, eğer kanserli hücreler yoksa cerrah açtığı yeri geri dikeyor, yani neredeyse hiçbir şey olmamış gibi uyanıyorsun. Ama eğer kanserli hücreler varsa cerrah bütün göğsünü alıyor. Yani anesteziye girerken nasıl uyanacağını bilmiyorsun; kanser de olabilirsin sağlıklı da; işte bu işi bir kâbusa çeviren de bu. Seni Pentathol kullanarak bir iğneyle hemencecik uyutuveriyorlar, doktor: "Ağzında bir sarmısak tadı hissedeceksin, sonra da uyuyacaksın," dedi. Sonra başka ilaçlar da veriyorlar galiba; ama sonrasını hiç hatırlamıyorum, gözlerimi zorlukla açtım. Bana: "Hiçbir şeyin yokmuş. Kanser değilsin!" diyen bir ses duydum. Sanki bir melek konuşuyordu.

Ondan sonrasında anlatılacak pek bir şey yok zaten. Orada kitap okuyarak arada sırada gelen Sartre ve Bost'la konuşarak üç gün daha kaldım. Pazartesi günü ameliyat olmuşum, hem de hayatımda ilk defa. Dün Almanya seyahatinden henüz dönen Olga, beni Bost'la kendi arabamda evime götürdü. Restoranda iki kadeh viski içtim, senin mektubunu aldım, bu sabah da her zamanki yaşantıma geri döndüm. Yeneden sağlıklı hissedebildiğim, artık korkmadığım ve göğsüme bir şey

olmadığı için çok mutluyum; tamam çok büyük olmayabilir; ama yine de benim göğsüm işte.

İşte bu küçük öykü seninle zaten çoktan bitmiş olan ilişkimize son noktayı koydu. Yani sen bu işi bitirmeseydin bile bu iş benim yaşıml yüzümden kendiliğinden bitecekti. Aşk yaşamımın bitmesi gerektiği zaman bitmiş olması beni çok rahatlatmış. Çünkü yaşlı bedenleriyle hâlâ aşka yapışıp kalan yaşlı kadınlardan nefret ediyordum. Ayrıca aşk yaşamımın tam da doruğa eriştiği bir dönemde bitmesi de beni memnun ediyor. Böylesine güzel mektuplar gönderecek kadar iyi bir arkadaşım olman ne güzel. Tek üzüldüğüm nokta bu kadar uzakta olman; çünkü arkadaşlıklar bile zaman zaman yakınlık gerektirir. Umarım daha uzun zaman bana yazarsın, umarım bir gün seni tekrar görebilirim.

Nice'ten Paris'e giderken bindiğimiz o güzel uçağın durduk yere Nice'te düştüğünü, içindeki otuz üç kişinin öldüğünü duydun mu? Uçakta karnavaldan dönen dokuz genç aktris de varmış. Cassoulet'yle Almanya'ya yaptığı yolculuktan dönen Olga senin haklı olduğunu, bu kızın hiçbir şey bilmediğini söylüyor. Prusyalı şu genç çocuk önce Olga'yla ilgilenmiş; çünkü onu Elektra'yı canlandırırken izleyip hayran olmuşmuş. Ama Olga, Cassoulet'nin onunla çok fazla ilgilendiğini görünce çocuğu ona bırakmış. Cassoulet, Sartre ve onun gibi bir sürü kişiyi tanıdığı için Paris'te çocuğun para kazanmasına yardımcı olabilir-miş gibi davranıp onu baştan çıkarmış. Çocuk bu tuzağa düşmüş ve ona evlenme teklif etmiş. Cassoulet ona hayır deyip onunla yatmaya bile tenezzül etmemiş! Kral II. Louis de Bavière'in torununun torunu olan Constantin adlı genç bir Alman prensine deliler gibi âşık olmuş çünkü. O da Cassoulet'yle ilgilenmiş; ama bizimki o kadar duygusal davranmış ki adam korkup onunla yatmadan bu ilişkiden vazgeçmiş! Bu yüzden Cassoulet, Milano'da (kardeşimi de görmüşler) sinir krizleri geçirmiş, öylesine bağırıp ağlamış ki Olga onu ancak güzel sözlerle, sıcak içeceklerle sakinleştirebilmiş. Olga kendini ondan çok üstün hissetmiş, bu da onu çok mutlu etmiş. İkisi de nazizmin Münih çevresinde hâlâ yaşadığını, hatta neonazizmin çok güçlü olduğunu, Amerikalılardan da destek gördüğünü söylüyorlar. Amerikalıların tıpkı eski nazilere benzediğini ve ne olursa olsun Ruslarla savaşmak istediklerini, buna hakları da olduğunu söylediklerini anlattılar. Ama Almanların

yalnız başlarına Hitler'in Berchtestagen'deki kartal yuvasına gitmeleri yazık; ya yanlarında bir Fransız, İngiliz ya da Amerikalı olacak ya da hiç gitmeyecekler. Başka türlü olsaydı herkes hacca gider gibi oraya koşardı. Çok tuhaf ve eğlenceli bir dans partisine gitmişler oradayken, tamamen kadınların katıldığı bir partiymiş. Öğleden sonra taşralı ve kasabalı kadınlar bir dans salonunda buluşup, bütün gün boyunca kendi başlarına yiyip içip dans ediyorlarmış; hatta orkestradaki erkekler bile kadın gibi giyiniyormuş. Akşam olduğunda kocalarıyla kardeşleri de geliyormuş, şölen havasında geçen bir aile eğlencesi oluyormuş. Zavallı Olga bir kereliğine bile olsa Fransa dışına çıkabildiği için öyle mutluydu ki!

Gelecek hafta Paris'ten ayrılıyorum. Geçen yılki gibi Saint-Tropez'ye gideceğim. Ama sen her zamanki gibi Paris'e yaz; çünkü çok fazla kalmayacağım. Bu günlerde bir yaş daha yaşlanacaksın, o nedenle mutlu yıllar canım. Kara bir kabak olmaktansa mor bir kasımpatı olmaya çalış. Her neyse, hep kalbimde olacaksın.

Simone'un.

2 Nisan 1952, Saint-Tropez

Sevgilim,

Umarım küçük doğum günü hediyesi almışsındır. Ne zaman Paris'teki en şık erkeğin bu tarz bir fular taktığını, en şık mağazalarda bunların satıldığını öğrendim, o an senin de böyle bir şeyin olmalı diye düşündüm. Nasıl hoşuna gitti mi? Sen takmak istemezsen, hakettiğini de düşünürsen eğer Barbara'ya da verebilirsin fuları. Zavallı sevgilim, gerçekten zor bir hayat sürüyorsun galiba! Neden bir değişiklik yapıp o küçük fahişeyi Neal'e vermiyorsun? Ohiolu kova illa birini öldürmek zorundaysa neden Christie'yi öldürmesi için ona vermiyorsun? Bu zavallı kıza böyle davrandığın için neden kendinle bu kadar gurur duyuyorsun hiç anlamıyorum. Orada burada biraz beyaz toz bulup kendi kendini tatmin ediyordu, kimseye bir zararı yoktu. Sense kızcağızı bir seks düşkünü yapıp çıkarıverdin! Bence bu yaptığın büyük bir günah. Bana karşı işlediğin günahlara gelince canım, beni bir iki defa aç bırakman ve Tip-top-tap'ın tepesine çok fazla çıkarmaman dışında pek bir şey hatırlamıyorum. Evet kalbim de bir kar tanesi kadar bembeyaz bir yerin var; üs-

telik senin yüzünden bir uçak kazasında ölseydim bile bu değişmezdi. Ellen Wright, Sade hakkında yazdığım yazıyı New York'ta *Grove Press*'e yüz otuz dolar karşılığında satmış, çok memnun oldum. Artık gerçekten kötü bir adam nasıl olur öğrenebileceksin.

Paris'ten Saint-Tropez'ye hoş bir yolculuk yaptım. Sartre ve Bost'la sabah erkenden yola çıkmaya karar verdik. Tam dokuz buçuğa kadar bekledim, bekledim, sonunda Sartre aradı. Bost zamanında kalkamamış meğer! Sartre da alelacele dışçıye gitmek zorunda kalmış; çünkü dişi çok ağrıyormuş. Yola ancak saat on birde çıkabildik; ama felaket yağmur yağıyordu, arabanın tepesindeki bavullarım sıırıslıklam olduğundan durup muşamba almak zorunda kaldık; ama bu sefer de muşambayı geçirmek çok uzun sürdü ve nihayet ancak öğle vakti Paris'ten ayrılabilirdik! Ama çok hızlı yol aldık, güzel restoranlarda yemek yemek, bir sürü şirin köyle muhteşem manzaralar görmek için bir sürü vaktimiz oldu. O bildiğimiz yoldan değil de benim seçtiğim küçük vi-rajlı kır yolundan gittik. Gerçekten şaşırtıcı bir şey oldu, Ideal Palace'ı gördük; sana da sarayın ve onu yaptıran postacının⁽²¹⁹⁾ fotoğrafını gönderiyorum. Kırk yaşındayken "rüyalarını gerçekleştirmeye karar veren" bu adam postacılığı da bırakmadan tam otuz bir yıl boyunca çevreden kayalar, çakıltaşları ve deniz kabukları toplayıp "brouette"sinde (fotoğrafta görürsün) taşımış; sonra da bütün bu çakıltaşları ve kayaları tek tek dizip tek başına yarı Arap camisine yarı da Ankor tapınağına benzeyen bu tuhaf şeyi inşa etmiş. Sol tarafında tam dört tane dev var (bir büyüteçle bak, inan degecektir).

Geçen yıl da kaldığım otelde tam on gün kaldım. Bost sadece birkaç gün kaldı; birlikte bu güzel yerde arabayla uzun gezintilere çıktık. Çok çalıştık; ama çok az içtik. Neden seni tam bir Amerika erkeği yapacak temiz bir Amerikalı kızla evlenmiyorsun? Hoşça kal canım. Benim için endişelenmene gerek yoktu; ama yine de çok hoşuma gitti. Seni şefkatle öpüyorum.

Simone'un

Paris, 4 Mayıs 1952

Zavallı yaşlı çirkin reddedilmiş sevgilim,

Fuları alamamış olmana gerçekten üzüldüm, gerçekten çok özel bir

şeydi. Ona benzeyen bir tane daha bulmaya çalışırım. O Fitzgerald kızının seni reddetmesine hiç de üzülmedim; çünkü eminim bunu sen kendin istemişsindir. Ama zavallı küçük fahişenin bir genelevde yaşıyor olması ne kadar da acı; o zavallı bakire kalbinde senin için ne büyük bir aşk besliyordu zavalılık! Ah ne domuzsun sen!

Bugünlerde Paris'te tıpkı Nathanaël West⁽²²ⁿ⁾ öykülerine benzeyen bir olay oldu, duydun mu? Bundan yedi yıl önce sevgili annesiyle küçük bahçelerinde yürüyen genç ve güzel bir kız önce büyük bir gürültü sonra da çığlıklar duymuş. Hemen dışarı fırlamış, bir Amerikan kamyonunun dışarıda alevler içinde yandığını, içinde de yanan bir onbaşı olduğunu görmüş; sevgili annesinin güzel bir kız olarak ona öğrettiği şeyi yapıp zavallı adamı kamyonun dışarı çıkarmış. Adam şanslı varmış da bu kazadan burnu bile kanamadan kurtulmuş. Ama kızcağız alevler ve bir tür asit yüzünden fena halde yanmış; bir elini kaybetmiş, öbürü de felçli kalmış. Bir yıl kadar sonra genç onbaşı "teşekkürler" deyip çekip gitmiş. Sonra da bacağını kesmek zorunda kalmışlar; kızcağız çirkin, üzgün ve kurtulmak için ödediği bunca paradan sonra fakir biri oluvermiş. Şimdi de yanan ciğerleri yüzünden ölmek üzere. Bu öyküyü Truman'a anlatmışlar, o da çok güzel bir öykü olduğunu düşünmüş. Sence de öyle mi? Bir başka kahramanımız daha var. Côte d'Azur'deki küçük ve şirin bir kasaba Menton'da öyle çok yağmur yağdı ki bir dere taşıtı, dağ göçtü ve insanlar çöken evleri altında can verdi. Genç bir kız iki çocuğun bu dereye boğulmak üzere olduğunu görmüş. Hemen yardımlarına koşup onları yakalamış; ama sonra kendisi derenin sularına kapılmış; bir sürü kişiyle iyi bir polis kızı kurtarmaya çalışmış; ama başaramamışlar. Uzun bir kanaldan sürüklenip denize kadar gitmiş; Amerikalı bir balıkçı avlanırken onu bulmuş. Ama ciğerlerinde o kadar çok kum ve çamur varmış ki ölmüş. Yani (eğer uzun ve mutlu bir yaşamak istiyorsan) kimseyi ateşten ya da sudan kurtarmaman gerektiğini artık anlamalısın, ben bunu çoktan anladım.

African Queen^(22l) kitabını çok seviyorum; kim bilir orta yaşlı insanların aşk öyküsü olduğundandır belki de. İlk öpüşmelerini çok etkileyici buluyorum; bence duygusal olmaktan çok seksi bir öpücük bu; sanki o duyguyla öpüşüyorlarmış gibi. K. Hepburn gerçekten çok başarılı; tamam adam da iyi; ama bence ödülü ondan çok Hepburn hak

etmişti. Eski bir Hitchcock filmi olan *Vanishing Lady* ile iyi bir Fransız filmi olan *Casque d'or*'u izledim.⁽²²²⁾ Bir de senin de seveceğini tahmin ettiğim tuhaf bir Japon filmi izledim, adı *Rashomon*⁽²²³⁾. Bir iki film izledim; çünkü Bost'la Olga son iki haftadır benim arabamla seyahattalar; bu sayede ben de bu boş akşamlarımın tadını çıkardım. Paris öyle sıcak ve romantik ki... Aslında buradan ayrılmak aptallık olur.

Sana çevrede yaptığım gezintilerimi daha ayrıntılı anlatmalıyım. Saint-Tropez'de gerçekten harika vakit geçirdim. Hem çok çalıştım hem de artık pek de gıcır gıcır olmayan yeni aşkımla dağlara tırmandım. Artık tozlu ve biraz da hasar görmüş bir arabam var; çünkü geri geri gitmeyi ve sertçe vurmaya çok iyi bilmediğimden çok yavaşça ağaçlara ya da duvarlara çarpıyorum. Her neyse, çiçeklere bürünmüş badem ağaçlarıyla dolu bu güzel yerde birlikte çok güzel vakit geçirdik. Paris'e dönerken yolun bir bölümünde yalnızdım; ama sonra Bost trenle gelip bana katıldı. İyi ki öyle yapmış; çünkü Paskalya arefesinde olduğumuzdan yollar arabalarla doluydu; sigorta şirketleri yollarda altmış kişinin öleceğini söylüyordu, ben de onlardan biri olmak istemiyordum. Aslına bakarsan sadece elli sekiz kişi öldü, büyük bir hayal kırıklığı oldu. Neyse Paris'te üç hafta kaldım; ama yarın sabah yine gidiyorum. Önce sadece Bost'la, sonra Bost, Olga ve Sartre'la Fransa ve İtalya'nın her yerini gezeceğiz. Biraz çalışırım herhalde; ama en çok da arabayla gezip çevreyi görme düşüncesi hoşuma gidiyor.

Ellen Wright gerçekten bu Sade işi için (benim için bana) para almayı başardı. Onunla biraz senden bahsettik, onunlayken hep bu oluyor; çünkü o hep senden bahsediyor. Şaka yapmıyorum, bence bu kadın sana karşı romantik bir şeyler hissediyor; sanki hayal alemindeymiş gibi büyük bir özlemle senin ne kadar büyük bir yazar ve harika bir adam olduğundan bahsediyor; sürekli ısrarla neden buraya gelmediğini soruyor. Dick bu aralar Londra'nın kenar mahallerinden birindeki küçük bir evde çok fazla çalışıyor, bir dakika olsun senaryosundan kafasını kaldırmıyor. Telefon etmeye aşağıya mı iniyor senaryosunu yanına alıyor, Londra'ya öğle yemeğine mi gidiyor, senaryosunu kolumun altına sıkıştırıyor, yemekte birinin odasına mı gidiyor, senaryosunu da götürüyor. Bu Ellen'a çok komik geldi, bana da öyle. Yaşadığım her geçen gün bu koskoca dünyada aklı başında tek bir kişinin

olduğunu düşünüyorum; yani yine ben.

Mary McCarthy'nin son romanı *The Groves of Academie* güzel mi? Öyle olduğunu duydum; ama benim şüphelerim var. Ayrıca herkes Ralph Ellison'ın kitabının bir zencinin yazdığı en iyi kitap olduğunu söylüyor; doğru mu? Sartre Şikago kitabını çevirmeye devam ediyor. *Golden Arm*'la ilgili hiçbir şey duymadım; bence menajerin aracılığıyla bir kez daha sormalısın. Sinemaya adaptasyonu nasıl gidiyor, para alacak mısın? iyi bir şey olacak mı? Hazırlıklar nasıl gidiyor?

Dün *La Putain respectueuse*'ün fragmanını izledim, neredeyse yarısı bitmiş. Gerçekten çok güzel bir film olacak, üstelik işin tuhafı tam bir Amerikan filmine benziyor. Oynayan kız çok hoş. Ama Amerika'da bu filmi izleyebileceğinizden emin değilim. Orson Welles'in senatör rolünü oynaması söz konusu oldu; ama ancak yeni bir sahne eklenirse bunu yapacağını söyledi. Bu sahne şöyle olacakmış: Devlet adamlarından biri (Georgia ya da Güney Carolina'da) Amerika'da zencilerin ne kadar sevildiğini ve sayıldığını, eğer içlerinden biri bile linç edilirse bütün polislerin hapse atılıp sert bir şekilde cezalandırılacağını anlatan bir konuşma yapacaktı. Ayrıca filmin başında bu olayların bilinen hiçbir ülkede geçmediğinin de söylenmesini istedi. Tabii ki bu durumda Orson Welles'in filmde oynaması söz konusu bile olmadı. Ne kadar aptal ve bencil bir domuz o öyle!

Sonunda küçük evin tekrar huzura kavuştu öyle mi? Bahar geldiğine ve bütün kuşlar çayırlar arasında toplandığına göre orası çok güzel olmalı. Onlara saygılarımı ilet; ama gönderdiğim aşkın birazını kendine sakla.

Simone'un

2 Temmuz 1952, Paris

Sevgilim,

Hava o kadar sıcak ki yazı bile yazamıyorum, çok sıcak. Dolma kalem terleyen ellerimden kayıyor, kafamda da fokurdayan kabarcıklardan başka bir şey yok. Hava güzelken, ılıkken yazmazsam şimdi böyle sıcakta yazmak zorunda kalırım. Yine de yazıyorum işte. Çünkü senin bir sonraki mektubunu almak istiyorum. Bir de bu sabah Japon-

ya^{'(224)}dan çok şirin bir kart geldi. Orada harika bir gezi yapmışa benziyorsun. Ayrıca yığınla hapishane mektubu⁽²²⁵⁾da yolladığın için sana mektup yazıyorum. Senin gibi tatlı bir adam da Paris'ten mektup almayı hak ediyor. Ama neredeyse ölmüşken ne yazabilirim ki?

Yazmak konusunda bu kadar tembel olmamın herhangi bir sebebi yok. İtalya'da güzel birkaç gün geçirdim. Milano'da kızkerdeşimi ziyaret edip üç hafta önce buraya döndüm. Arabamı büyük bir garaja emanet ettim, orada onu yıkayıp bakıma alacaklar. Arabam bozulmaya başladı, lastikleri iyice yendi, bir tanesi daha yeni patladı. Yani artık aşksız bir hayat sürüyorum. Şu bitmek bilmeyen kitabım üzerinde yeniden çalışmaya başladım. Kitabı bitirmem için en az altı ay daha lazım. Ama bitince ne büyük bir canavar olacak.

Şu sıralar çok az kişiyle görüşüyorum. Darina Silone ilk önce Williamsburg'a ardından da New York Columbia Üniversitesi'ne gidecek. Şikago'ya gitme fırsatı bulabilirse kesinlikle gelip seni öpecek. Paris'teki Amerikan Konsolosluğu onu çok korkutmuş, birden Faşist İtalya'yı hatırlamış. Amerika'daki bütün insanların ya da Dışişleri Bakanlığı'ndaki çalışanların FBI ajanı olmadığını anlatmak zorunda kaldım ona. Eminim bana inanmadı. Ellen Wright, Dick'in yeni kitabını⁽²²⁶⁾ hiç beğenmemiş. Zaten Dick de kitabı üç ayda yazmıştı. Wright kitabın aşırı iddialı, aşırı entelektüel olduğunu söylüyor. Wright menajerliğe devam ediyor. Sade hakkındaki kitapçığımı Grove Press yayımlayacak. Kitabın parasını aldım; ama ne zaman basılacağını bilmiyorum. Ellison'ın *Invisible Man* adlı kitabını okumaya başladım. Pek hoşuma gitmedi, senin de hoşuna gideceğini zannetmiyorum. Sen memnun ol diye Paul Bowles'un hikâyesinin *T.M.*'de yayımlanmasına karşı çıktım. Tesadüfe bak hikâye de güzel değildi.

Tam ben Paris'e dönmek üzereyken önemli şeyler olmuş. Galiba Duclos'nun hapsedilmesi, işçilerin de bunu protesto etmek için greve gitmemeleri Şikago Tribune'da memnuniyet yarattı. Greve gitmemeleri işçilerin eskiden oldukları gibi komünist olmadıkları anlamına gelmez, sadece işçiler artık işe yaramayan grevlerden bıktılar, bir de Duclos'yu Thorez kadar çok sevmiyorlar. Aslına bakarsan KP de örgütlenmeyi gerçekleştiremedi. Sağ kanattaki herkes çok mutlu olmuşa benziyor, hiç bu kadar iğrençleşmemişlerdi. Biz de *Les Temps modernes*'de

hiç bu kadar çok komünistlere yaklaşmamıştık. Komünistlerden hoşlanmıyoruz; ama onlarla yan yana olmamız gerektiğine inanıyoruz.

Küçük "respectueuse" hikâyesi gerçekten heyecan vericiydi. Hikâyenin devamını merak ediyorum. Bence kahramanımız kadınla evlenecek. Bir sürü genç fahişeye, pezevenk delikanlı bulacaklar kendilerine. Kahramanımızın yaşlanınca çok parası ve onuru olacak. Etrafında kendisine, "Babacığım," diye seslenen sevgi dolu fahişelerle pezevenkler olacak. Ona söyle saçlarla ilgileniyorsa istediğini yapsın, ben fikrimi değiştirdim. Artık saçımı arkadan topluyorum, tepemde topuz yapmıyorum. Herkes böyle daha güzel olduğunu söylüyor. Bence bir farkı olmadı.

Floridalı arkadaşının mektuplarını okurken çok eğlendim. Çok ilginç bir adama benziyor. Bost'la Olga onun kitabını çevirecekler, peki para n'oldu? Herhalde şu anda paraya ihtiyacı var; ama çok da değil vereceği para. Bütün ödemeyi Olga'yla Bost'a mı yapayım? Yoksa yarısını arkadaşına mı göndereyim? Sen söyle. Ayrıca kitabının büyük bir dikkatle çevirileceğini de bilsin. Adam nasıl yazı yazılacağını biliyor, kitaplar hakkında bir şeyler biliyor; ancak bazen insanların yeteneklerini abartıyor. Senin hakkında ne düşünüyor? Elinde adamın resmi var mı? Aslında bu mektuplar sayesinde seni burada hissettim, senin mektuplarından bile daha etkililer. Sanki bu mektupları Patterson Adası'nda okuyormuşum, onları tartışmaya hazırlanıyormuşum, oturma odasında viskimi yudumluyormuşum gibi hissettim, içim sızladı. Seni hiç unutmamam da içimin böyle sızlamasını unutmuşum. Aslında seni artık hatırlıyorum. Yani demek istediğim artık yaşadığım hayata değil de hatırladığım hayata aitsin. Belki de bu yüzden artık sana yazmak istemiyorum. Bir anıya mektup yazılmaz ki. Yine de sana mektup yazmayı hiç bırakmayacağım; çünkü senin mektuplarını almak hoşuma gidiyor.

Bana Missouri'deki konuşmanı anlat. Seni orada da Şikago'da olduğu gibi linç etmek istediler mi? Şikago'da hava çok sıcakmış duyduğuma göre. Yüzmeye gitin mi? Derin dondurucuya girip uyudun mu?

Ben sana olan sevgimi derin, çok derin bir dondurucuya koydum, bir daha asla oradan çıkamayacak; yine de orada ne çürüyecek ne de yok olacak. Ben de bu donmuş aşkla yaşayacağım ölene dek, neyse benim için bir mahzuru yok.

3 Ağustos 1952, İtalya

Sevgilim,

Missouri konferansının metinlerini gönderdiğin için teşekkürler. Herhalde şu anda ABD'nin durumuna bakarsak insanların yarısı hoşlanmıştır konferanstan. Yine de böyle konuşman çok cesaret isteyen, iyi bir şey. Bu metinleri *T.M.*'de basmak istedim, ama yine her zamanki sorun çıkıyor ortaya. Kimse senin yazdıklarını çeviremiyor. Scipion'a sordum, başka insanlara sordum, hepsinden aynı cevabı aldım: "Algren mi? İmkânsız!" Blake hakkında söylediğin o ilginç şeyler için de teşekkürler. Bana şirin bir mektup gönderdi. Ben de birkaç gün sonra senin aracılığıyla ona cevap yazacağım. Ona kırk, elli dolar göndermeye çalışacağım, pek kolay olmayacak; ama paraya çok ihtiyacı olduğu için ve de parayı hakettiği için ne yapıp edip bu parayı göndereceğim. Olga mektupların özgün hallerini büyük bir itina ile saklıyor. Paris'e döner dönmez yollayacağım mektupları. Bu işi Olga'ya vermektense mektupları⁽²²⁷⁾ kendim göndermeyi yeğlerim, böylesi daha güvenli.

Demek artık küçük fahişeler yok, Japon kız yok, Barbara da yok. Kendine yeni bir kadın sürüsü bulman gerekiyor bence. Küçük bir İtalyan kasabasından yazıyorum bunları. Birkaç gün önce ayrıldım Paris'ten. Biraz koktum; çünkü kendi arabamla tek başıma çıktım yola, yol da çok uzundu. Sartre trenle gelip benimle Milano'da buluşacak. Çarşamba günü öğleden sonra ayrıldım Paris'ten, hem ertesi gün hem de cuma sabahı durmadan araba sürdüm. Neyse ki İsviçre'de arabaya lezbiyen olduğunu sandığım iki İngiliz kız aldım. Otostop çekerek Londra'dan Yugoslavya'ya gidiyorlarmış. Onları Milano'ya kadar götürdüm. Büyük bir gölün kıyısında yağmurdan kayganlaşmış yolda hepimizi öldürüyordum neredeyse. Tam da kızlardan birine: "Yavaşlasam iyi olur, bu tehlikeli bir yol," demiştim ki araba kaymaya başladı, tam olarak kontrolden çıktı. Sonra da yerden çıkarılmış bir mil taşına çarpıp duvara doğru savrulduk. Taş hayatınızı kurtardı, o kadar sert çarpmadık, hatta arabada fazla bir hasar bile olmadı. İlk kazamı yaptı-

ğım için, hatta tehlikesiz bir kaza yaptığım için kendimle gurur duydum. Sartre'la Milano'da buluştuğumuzda kontrolden çıkmıştım. Planımız İtalya'nın kuzeyinden güneyine gitmek, Sicilya'da iki ay konaklamak, küçük kasabalar, güzel manzaralar görmek. Bu arada senin kitabın üzerinde çalışacağım, böylece altı ay içinde falan bitmiş olacak. Biliyorsun kafamda şekillenmeye başladı, hatta sonuna geldim bile. Peki sen ne zaman okuyacaksın kitabı? Çünkü daha çevrilecek, vs.

Nelson biliyorsun hayatta hep inanılmaz şeyler oluyor. Benim başıma da inanılmaz bir şey geldi. Birisi benimle birlikte olmak istedi. Hem sevindim hem üzüldüm buna. Sevindim, çünkü seilmemek çok zor bir şey, üzüldüm; çünkü artık kimsenin beni sevmesini istemiyorum. Genç, yirmi yedi yaşında, siyah saçlı, mavi gözlü bir Yahudi. Delikanlıyı *T.M.*'de çalışma oturumlarından birinde görmüş beğenmiştim. Aptalın beni "güzel" bulduğunu biliyordum, yazı işleri müdürü bu senenin başında öyle demişti. Şaka ediyorlar sanmıştım, sonra baktım çocuk gözlerini benden alamıyor. Hoşuma gidiyordu, ama yalnız kalıp tek kelime etmedik. Bir hafta önce Bost'la Cau bir rehberlik kitabı yazmak için Brezilya'ya uçuyorlardı, bütün masrafları karşılandığı için çok mutlulardı. Biz de Olga'nın yerinde küçük bir hoşça kal partisi düzenledik. Viski içecektik. Ben bu genç delikanlının da davet edilmesini istedim. Geldiğinde biraz sarhoştı. Onunla kibarca konuştum, mesela Scipion'la konuşuyormuşum gibi. Bütün gece gözlerini benden ayırmadı, ertesi gün de arayıp: "Sizi sinemaya götürebilir miyim?" diye sordu. Bu açıkça: "Seninle yatabilir miyim?" demektir. Ben de yola çıkacağımı, hiç vaktim olmadığını söyledim. Çok hayal kırıklığına uğrayınca en azından bir içki içebileceğimizi söyledim. Çok tuhaf, onunla telefonda konuştuktan sonra odama gelince birden gözyaşlarına boğuldum. Seninle ayrıldığımızdan beri hiç ağlamamıştım. Ağladım; çünkü birisi benimle birlikte olmak istiyordu ve o sen değildin. Bu çocuğu kabul etseydim sana bir kez daha elveda diyeceğim anlamına gelirdi bu. Sen olmasan da yeniden birisi tarafından seilmek güzel. Neyse bütün öğleden sonra konuştuk. Sonra bir kez daha buluştuk. Sonra da evime geldi. İtalya'ya yola çıktığım gün yine geldi. Hoşuma gidiyor, Ekim'de gerçek bir ilişkimiz olacak. Çok tuhaf bu, çünkü ben aşksız yaşlı bir kadın olarak yaşamaya karar vemiştim. Benim hâlâ genç olduğumu düşünüyor, beni seviyor. Sana bunları yazmak da tuhaf

aslında. Neyse bir dosta yazarmışım gibi yazıyorum bunları; çünkü sen dostluğumdan başka bir şey kabul etmiyorsun. Yine de benim için hiçbir zaman tam anlamıyla dost olmadın, olmayacaksın da. Seni çok sevdim çünkü. Hiç kimse benim için bir zamanlar ifade ettiğin şeylerin yerini dolduramayacak. Ancak kimse geçmişin geçmiş olduğu gerçeğini değiştiremez. Her şeye rağmen yaşayan bir varlıksan geçmişe takılıp kalamazsın. Yani geçmişte hiçbir şey değişmedi, ama eskiden olduğu gibi geçmişe sarılmayacağım sıkı sıkıya.

Hoşça kal canım. Sana karşı içimde aynı şefkat duruyor; ama artık sadece sana aitmişim gibi yapamam. Paste restante Bari, İtalya adresine gönder mektupları.

Seni sevgiyle öpüyorum.

Simone

***İki “Capucin’ler Mezarlığı” kartpostalı üzerine
Roma, Ağustos 1952***

Sevgilim,

Bu harika bir şey değil mi? Roma’dayken biz görmemiştik bunları, gerçekten çok şey kaybetmişiz. Gerçek insan kemikleri bunlar. Bazı keşişler iki yüzyıl önce yapmışlar bu çılgın şeyi. Tavandaki kabartmalar da kemiktenmiş. Kemiklerden bir de saat yapmışlar. Resimlerde göremeyeceğin daha bir sürü şey var kemikten yapılma. Bu şekilde beş tane küçük kilise yapmışlar. Nasıl hoşuna gitti mi?

Minerva Oteli’nde kalıyorum. Seni nasıl düşünmem burada? Sen Roma’yı sevmemiştin pek. Yine de buradayken sadece bir kez sinirlenmiştin, diğer zamanlarda hep çok tatlıydın. Şimdi buradayım. Seni hatırlıyorum. En değerli hatırasın hafızamda. Büyük fırtınayı hatırlıyor musun? Taksideydik, bütün şehir terk edilmişti sanki, yağmur sokakları dövüyordu. Bu gece Roma’da yalnız başıma yürüdüm, kalbim geçmişle dolu.

Kemik olduğunu ve yeniden ete kemiğe bürüneceğini unutma, onurlu bir ölüm için yaşı.

Güzel yüzünü şefkatle öpüyorum.

Simone

Sevgilim,

Blake'in bir mektubu geldi sadece, sendense tek bir satır bile gelmedi. Çok hayal kırıklığına uğradım. Herhalde mektuplardan bazıları kayboldu. Aslına bakarsan Paris'ten ayrıldığımdan beri senden hiç haber alamadım. Neredeyse iki ay oldu. Zavallı kadın arabamı genç, mavi gözlü, siyah saçlı bir delikanlı için terk etmeme ne dediğini bilemiyorum, keşiflerin kemikleri hakkında ne düşündüğünü de bilmiyorum. Aslında senden hiç ses çıkmıyor, göl, ev, kuşlar ne alemde. Umarım en kısa sürede cevap yazarsın. Gerçekten uzun bir mektup göndermeden önce senin cevabının gelmesini bekliyorum.

Tekrar burada, La Bûcherie genelevindeyim. Napoli'den Roma'ya, Roma'dan Milano'ya arabayla geçtim. Yolda çok güzel şeyler gördüm. M.Ö. 6. yüzyıldan kalma Etrüsk mezarları harikaydı. Üzerlerinde rengârenk, acemice yapılmış resimler vardı, bir tanesinde bir erkek başka bir erkekle sevişiyordu. Ben aptallık edip (çok karanlıktı): "Ne bunlar? Bir kadınla bir erkek mi?" diye sordum. Rehberse kaşlarını çatıp "Hayır madam iki erkek," dedi. Genet orada olsaydı çok eğlenirdi.

Milano'da dört gün kızkardeşim ve kocasıyla kaldım. Çok sıkıcı günlerdi. Arabadan bıktım, sonunda dün gece trenle döndüm. Arabayı eniştem getirecek geri. Gelince evde beni bir sürü eğlenceli mektup bekliyordu. Bost'la Cau'nun Brezilya'da başı derde girmiş. Özellikle de Cau'nun; Brezilya uçaklarından çok korkmuş. Sandığım kadar cesur değilmiş demek. Uçaklardan öyle çok korkmuş ki uçak biletiyle parasını çarptırmış numarası yapmış. Bost'un anlattığına göre gerçekten iyi rol yapmış, tabii ortalıkta ondan başka hırsız yokmuş. Numarası işe yaramış, uçağa binmeyip Rio'da kalmış. Bost da Brezilya'nın kuzeyine, güneyine kendi başına gitmek zorunda kalmış. Komik olan bu kadar korktuğunu söylemeye bile cesaret edememiş Cau, sonunda da bu kadar yalan uydurmak zorunda kalmış.

Hemingway'in son kitabının çok iyi olduğunu söylüyorlar, doğru mu? Duyduklarıma göre çok güzelmiş; ama tabii Nelson Algren okuyup karar vermeden önce bilinmez.

Blake'in mektupları herkesin çok ilgisini çekti. Ne yapıp edip ona

para göndermeye çalışacağım. Gerçi ona giden paralar Olga'yla Bost'a yarıyor. Blake'in paraya onlardan çok ihtiyacı var.

Yeni mektupları eskiler kadar ilginç değil; çünkü içinde bulunduğu şartlar da eskisi kadar korkunç değil. Bu mektupları kullanmayacağız herhalde. Bir mektup yazdıysan ve kaybolduysa eğer en önemli şeyleri yeniden anlat.

Birkaç gün önce seni rüyamda gördüm. Sana parmağımda verdiğin yüzükle gömülmek istediğimi söylemiştim. Yaşadığım sürece yüzüğün parmağımda, yüzün kalbimde olacak hep.

Simone

13 Ekim 1952, Pazartesi

Kuluçkaya yatmış, oturan sevgili canavar,⁽²²⁹⁾

The Nation, Blake'in yeni mektupları, o güzel röportaj, senin güzel fotoğrafların ve en sonunda gerçek bir mektup geldi. Bütün sorularımı yanıtlamışsın, hatta sormadığım soruları da. "Senin" kitabını sormuşsun canım. En sonunda bitmek üzere. Çok kalın bir kitap oldu, gerçi içinde seninle ilgili sadece bir bölüm var. Zaten sana kitabın neyle ilgili olduğunu anlatmıştım: 1944-1948 yılları arasında yaşayan Fransız yazarlarının ümitleri, hayal kırıklıkları, arkadaşlıkları, aşkları, kavgaları, genelde siyasete ve KP'ye bakışları, özellikle de bugünlerde yazı yazmak konusunda karşılaştıkları zorluklar. Ayrıca içine yolculuklar, içki akşamları, genç ve olgun kişiler gibi bir sürü şey daha koydum. Koestler'i, Sartre'ı, Camus'yü, kendimi anlattım. Kitabı şimdilik sadece Sartre okudu. İyi olduğunu söyledi, umarım elimden gelenin en iyisini yapmışımdır. Üç ay içinde Gallimard'a teslim ederim belki. Peki ama canavar Knopf ne zaman çevirtecek kitabımı?

Sana Bost'la Cau'nun ölümünden döndüğünü anlatmış mıydım? Lizbon'dan kalkar kalkmaz uçağın motorlarından ikisi durmuş. Neyse ki uçak daha yeni havalanmış, havaalanına yakınlarımı daha. Neyse iki gün ertelenmiş yolculukları. Olga uçak o gece gelmeyince meraktan deliye dönmüş, havaalanını aramayı da akıl edememiş. Bu kadar telaşlandığını öğrenince ben aradım havaalanını. Bost'la yazı işleri müdürü kelimenin tam anlamıyla iğrenmişler Brezilya'dan, ama kendi ken-

dilerine eğlenmeyi de bilmişler. Şimdi de Hindistan'a gitmeyi koymuşlar kafalarına.

La Putain respectueuse Venedik'te müzik dalında ödül aldı. Amerikalılar buna çok kızmışlar, ne yönetmenin ne de oyuncuların elini sıkmışlar. Bugünlerde oyun Paris'te de çok başarılı. Ama ABD'de hiç oynanır mı bilmiyorum. Komünistler film hakkında çok iyi şeyler söylüyorlar, bu aralar Sartre'la da araları iyi. Duclos'un tutuklandığı 28 Mayıs'ta ki iğrenç olaydan sonra Sartre *Les Temps modernes*'de KP lehinde bir yazı yazdı. Bu yüzden Bay Mauriac Sartre'a "ahmak sıçan" adını taktı. Komünistler Sartre'ı toplantıya çağırıyorlar, amaçları birlikte çalışmakmış. Aslına bakarsan Sartre komünistleri görünce pek mutlu olmuyor. Komünistler lehinde konuşacaksan onlarla görüşmek daha iyi.

Marty'yle Tillon partiden atılmış, büyük olay yaratmış bu, duydun mu? Çok karanlık bir hikâye, tam olarak neler olduğunu, niye olduğunu kimse bilmiyor; ama anti-komünistlerin ağızları kulaklarına vardı. Birçok komünistin de ağız kulaklarında; çünkü Marty tam bir deli. Hemingway'in *Çanlar Kimin İçin Çalıyor*'da betimlediği Massart karakterinin tıpatıp aynısı Marty.

Senin hiç de etkileyici olmadığını söyleyen mankafa gazeteci n'apıyor? Küçük evin de düzenlidir artık. Bence bu adam hiçbir şey bilmiyor. Aslında fotoğraflardan birinde etkileyici çıkmayı, birinde çıkmamayı sen istemişsindir.

Madem çok iyi anlaşıyorsunuz, o zaman Amanda'yla yeniden evlenmen senin için en iyisi. Bu Patterson Adası'ndaki yuvan biraz yalınız. Eskiden çocukların olsun istiyordun. Bence ara sıra kaprisli olsan da genelde iyi bir baba olursun.

Bu kadar hüzünlü olan nedir biliyor musun Nelson? Mektubun gelip de seni bana getirince neden ağlıyorum, bu bir kaçış mı? İkimiz de sonunda sevginin bittiğini söyleyemeyiz. Yüreğimizde birbirimize karşı bu kadar şefkat taşıyoruz, yine de mutlu, günlük bir dostluğumuz olamıyor, belki de bundandır. Birbirimizden çok uzakta yaşıyoruz, belki de seni bir daha hiç göremeyeceğim. Fransa'ya gelmemekte ayak dırıyorsun, benimse ABD'ye gelmem için bir sebep yok. Bence bu yaptıklarımızla ikimize de haksızlık ediyorsun. Sevgimiz böyle bir dostluk

içinde biterken bence tadını çıkarmamız gereken şeyler kalıyor geriye. İşte bütün bunları düşününce gözyaşlarıma engel olamıyorum. Bu kadar uzakta olduğumuz için zaten artık yokuz birbirimiz için. Ama sana geçen hafta da söyledim ya gömülürken senin yüzüğün olacak parmağımda. Yaşadığım sürece beni tamamıyla kaybetmiş olmayacaksın, asla seni kalbimden söküp atmayacağım. Senden ayrılışımı, buraya gelişimi, yaşadığımız hiçbir şeyi unutmadım. Geçen yaz ne güzel bir pastırma yazı yaşadık seninle. Seni sevgiyle öpüyorum.

Hiçbir zaman tam anlamıyla kaybetmediğin Simone.

Kasım 1952

Bir sabah uyansam seni Saint-Germain-des-Prés'deki yerlerden birinde sırtırken bulsam. Amanda'yla balayınız için Paris'e gelmek istemez misin? Bence Amanda'nın çok hoşuna gidecektir Paris. Üçümüzün iyi anlaşacağına dair bir his var içimde. Bence bu teklifimi bir düşün.

Blake'in mektuplarını geri gönderdim, senin sayende kırk dolar kazanmış olacak. Gerçi parayı göndermem uzun sürebilir, buradan ABD'ye para göndermek hep çok zor oluyor, yine de ne yapıp edip göndereceğim. Blake parayı alamazsa bana söyle. Zarfa, konuşmanın⁽²³⁰⁾ metnini de koydum. Senin yazdıkların Fransızca'ya çevrilemiyor bir türlü. *Şikago*'nun çevirisi "en kısa sürede" elimizde olacak; ancak Boris'e ne zaman *Golden Arm*'ı sorsak geçen yıl olduğu gibi bu yıl biteceğini söylüyor. Bence yüz elli sayfasını ya çevirdi, ya çevirmedi. Elimiz kolumuz bağlı bekliyoruz. Bu arada karsından boşandı. Benim *İkinci Cins*'in çevirisi ne alemde. Kitabın ne kadar iyi olduğunu söylemeye çalışan bir gazete kupürü yollamışsın, peki kitabım yayımlandı mı ki? Edmund Wilson'ın zeki bir eleştirmen olarak anıldığını biliyordum; ama ben kendim tam olarak öyle olup olmadığını bilmiyordum. Şimdi Sade hakkındaki yazımın hayatında okuduğu en güzel yazı olduğunu söylediği için gerçekten zeki olup olmadığından hiç emin değilim. Sade'ı sevdin mi canım? Sana eski güzel günlerimizde Albert Schweitzer'in Sartre'ın kuzeni olduğunu söylediğimde çok gülmüştün. İkisi Sartre'ın annesiyle birlikte yemek yediler, herhalde şimdi daha da

çok gülersin. Bütün gazeteciler bu buluşma konusunda çok heyecanlandılar.⁽²³¹⁾ Yemek boyunca sürekli kapıyı çaldılar, fotoğraf çekmek ve "menü"yü öğrenmek istediler. Schweitzer sürekli Sartre'a "kuzen" diye seslendi, çok samimiydi. Sartre'ı çok sevdi Schweitzer. Sonunda yaşlı adam hiç beklenmedik bir şekilde: "Ne de olsa yollarımız ayrı olsa da aynı şeylerin peşinden koşuyoruz..." dedi. Çok güzel bir film seyrettim, sen de görersen çok beğenirsin filmi: *Jeux Interdits*.⁽²³²⁾ Filmin diyaloglarını Bost'un kardeşi yazdı. 1940'taki Fransız köylüleriyle ilgili. Yaşam tarzları hakkında iyi bir fikir veriyor film. Bir de filmde bir insanın görüp girebileceği en güzel kız çocuğu oynuyor. Gerçek bir oyuncu değil. Bütün film boyunca gerçek hayattaymış gibi ağlıyor, kahkahalar atıyor. Dediklerine göre ağlamakla gülmek arasında bir ayırım yapmıyormuş. Bilirsin çocuklara bayılmam; ama bence sırf bu kızın hatrına bu filmi görmelisin. Kız kardeşimle kocası dün gece buraya geldiler. Kız kardeşim *Konuk Kız*'ın resimlerini çizmiş, hatta resimleri sergilemiş de; ama bence çok başarısız resimler. Aslına bakarsan çizdiği resimler her geçen gün daha da kötüleşiyor. Bu gidişi durdurmanın bir yolu yok. Şimdi resimleri daha da kötüleşmiş, gerçi kız kardeşimin hiçbir zaman çok bir yeteneği olmadı.

Sartre birkaç gün önce Janet Flanner'la⁽²³³⁾ buluştu. Janet iyiymiş; ama ABD olaylarından ve "Amerika'yla ilgili olmayan faaliyetler" saf-satasından bıkmış usanmış. Kadının birini polis gözaltına almış, baha-ne de kocasıyla evlenmeden onunla birlikte olmuş. Kadının hiçbir zaman anti-komünist konuşmalar yaptığı duyulmamış. Flanner hem onun lehine hem de Almanya'da, "Demek şimdi SSCB'yle müttefik olduk," diyen başka bir kadın lehine tanıklık etmiş. "Niye böyle dedin?" "SSCB'yle müttefik olmadık mı yani?" "Tamam olduk da niye böyle dedin, ne demek istedin?" "Ne dediysem onu demek istedim!" Sonra adam tehditkâr bir sesle yazı işleri müdürüne dönüp "Yaz, ne dediyse onu demek istemiş," demiş. Ne büyük bir aptallık bu böyle!

Sana *The Nation* için teşekkür etmiş miydin? Çok ilginç. Guyonnet *Les Temps modernes*'in gelecek sayısı için özetini çıkarıyor. Bizim işimize yarayacak şeyler görürsen lütfen gönder. Evin hakkında, kendin hakkında ne istiyorsan anlatmaya devam et. Yasak olduğu için üzülmeyeceğim artık. Yasaklanmış şeyleri de yapamayacağım. Dansa

9 Aralık 1952

Nelson sevgilim,

Önce uzun mektubun geldi, sonra da kısa olan. Uzak kumsallardan ve geçmiş güzel aşkımızdan kalma küçük hediyeni de aldım. Teşekkürler canım. Ben de sana bir hediye gönderdim, birkaç güne kalmaz eline geçer, o zaman küçük bir hediye olmadığını anlarsın. İnşallah bu mektubun arkasından gelir.⁽²³⁴⁾ Bu yaz Paris'e gelme fikri çok güzel. Amanda da kabul etti mi gelmeyi?

Çok şiddetli bir kış geçiriyoruz, sen bana güneşli kumsalları, sıcakları anlatırken biz burada soğuktan donuyorduk. Bütün ay boyunca hava çok soğuktu. Kar yağdı, şimdi de Londra'yı kaplayan sise benzer bir sis var Paris'te. Hava karanlık, hüznü kokuyor.

Çok oldu, *Los Olvidados*'u seyrettim. Herhalde sana da anlatmıştım. Filmi çok beğendim, Meksika kadar zor bir film. Varoşlarda birlikte gezdiğimiz zamanı hatırladım. Filmi tekrar görmek istiyorum. Gerçekten mükemmel bir film. *Limelight*'i⁽¹³⁵⁾ beğendin mi? Gerçi önce gördün mü diye sormam gerekiyordu. Burada büyük tartışmalar çıktı, *Limelight*'a karşı olanlar, olmayanlar diye iki kampa bölündük. İnanılmaz olan iki tarafın da birbirine karşı nefret duyması. Ben filmi yanayım. Sartre karşı, Cau karşı değil, Bost karşı. Bence film güzel, Calvero çok iyi, çok fazla konuşuyor. Ancak bu adamda mükemmel bir yüz var, gelenekselmiş gibi görünen şeylere hiç de geleneksel olmayan anlamlar yüklemeyi beceriyor. Kız da çok tatlı. Peki sen ne düşünüyorsun? Benim hiçbir katkım olmadı; ama "büyük" bir şey oldu. Yazı işleri müdürü Sartre'a güzel bir oyun oynadı. Sartre'a Charlie Chaplin'in onu davet ettiğini, Charlie Chaplin'e de Sartre'ın onu davet ettiğini söyledi. Sonunda ikisi de yazı işleri müdürüyle, Guyonnet'yle, Bost'la, Olga'yla, Picasso'yla akşam yemeği yediler. Herkes Chaplin'i çok sevmiş. Eisenhower seçildiği için ABD'ye geri dönmeyeceğini açıklamış. Bir sürü hikâyeler anlatmış, çok iyi, çok canayakınmış, Chaplin'i pek tutmayan Sartre bile çok sevmiş onu. Picasso yemek boyunca si-

nirliymiş; çünkü nereye gitse bir numara olmaya alışmış bir kere. Bu sefer de herkes Chaplin'le ilgilenip ona yüz vermeyince keyfi kaçmış. Herkes çok içmiş. Chaplin'in karısı ona tek kelime bile etmemiş, hiçbir zaman konuşmuyorsa benziyor. Chaplin, Londra'ya yerleşmeye karar verirse Paris'e sık sık gelir, o zaman görüşürüz, ona Paris'i gezdiririz. Ben onu gezdirmekten çok zevk alırım. New York'ta karşılaştığımızda herkes çok resmiydi, güzel bir ortam olmamıştı. Ben bu yemeğe gidemedim, tam da o akşam yeni arkadaşım İsrail'den geliyordu. Birbirimize anlatacak çok şey vardı. Yaz gelmeden onunla sadece üç kez görüşmüştük, sonra yaz boyunca üç ay birbirimizden ayrı kaldık. Benden çok genç; ama iyi anlaşıyoruz. Yahudi olmaktan gurur duyan Yahudiler'den biri o da. Demek istediğim din açısından olmasa da kendini diğerlerinden, ailesinden bile ayrı tutuyor. Şimdi İsrail'den döndü, insanların burada yaptıkları Yahudi karşıtı şakalara çok içerliyor. Anlatacak çok ilginç hikâyeleri var: İsrail'de "siyah" Yahudilerle "beyaz" Yahudiler arasında ırk ayrımı varmış. Kuzey Afrikalılar "siyah"mış, mesela Medenine'de gördüklerimiz, Almanlar, Lehler, Ruslar da "beyaz"mış. Bu sonuncular varlıklı, saygın kişilermiş, "siyah"larsa fakir, hakir görülen kişilermiş. Neyse uzun, karmaşık bir hikâyeye. Bu konuda bir kitap yazmayı düşünüyor arkadaşım, bence kesinlikle çok ilginç bir kitap olacak.

Seçimler hakkında söylediklerin çok ilgimi çekti. Stevenson'ın iyi olduğunu bilmiyordum. Konuşmasında Tanrı hakkında söyledikleri kulağa çok aptalca geliyordu. Bence de senin dediğin gibi "sözlü destek"ti onunkisi. Bence başka şeyler demek istiyordu. Seçim sonuçları burada Amerika'yı seven herkesi üzdü. Mektubun geldiğinden beri her şey aynı. FBI'ın ONU'da çalışmasını anlatan müthiş hikâyeye, UNESCO'nun Franco'yu kabul etmesi, Ray Milland'ın oynadığı *The Spy*⁽²³⁶⁾ gibi gü-lünç filmler ve korkunç Rosenberg olayı.⁽²³⁷⁾ Bu son olay ne kadar üzü-cü. Sartre ve daha başka bir sürü insan onlar için toplandılar, Truman'a mektup falan yazdılar. Fransa'daki bütün sol gazetelerde onlardan bahsediliyor. Ama her şey boşunaymış gibi görünüyor. Parti'deki durum da hiç iç açıcı değil. Partiden ihraçlar, mahkemeler bütün kalbimizle onların yanında olmamızı engelliyor. Yine de Sartre el ele çalışma vak-tinin geldiğini düşünüyor. Barış Kongresi için Viyana'ya gidecek. Ben-

den kongreye seni davet etmemi istedi; ama ben Viyana'nın sana çok uzak geleceğini, gelmenin çok zor, hatta imkânsız olacağını biliyorum. Kongreye Amerikan sağ kanadından kimse katılmayacak; çünkü katılamayacaklarını biliyorlar, ayrıca komünist olmayan çok az Fransız katılabilecek. Yani olması gerektiği gibi olmayacak, bir komünist kongresi olmaktan öteye gidemeyecek. Herkesin barış ve özgürlük istediği büyük bir toplantı olamayacak. Sartre siyaset konusunda çok çalışıyor. Gerçi bu pek hoşuna gitmiyor; ama *Komünistler ve Barış'ı* yazarak ödülünü aldı. Sartre'ın hayatı boyunca yazdığı en iyi şey. Look, Sartre'ı siyasette tam olarak nerede durduğunu açıklamaları için bir bildiri yayımlamaya davet etti. Sartre teklifi kabul etti; ancak tam olarak ne dediyse onların yayımlanacağına, giriş yazısı olarak kendisine karşı hakaret yazısı yazılmayacağına dair yazılı bir söz istedi. Bu şartları sağlayamayacaklarını söyledikleri için o da onlarla röportaj yapmadı.

Uzun süredir mektup yazamadım, çünkü bu delikanlı hayatıma girdiğinden beri her şey içinden çıkılmaz bir hal aldı. Senin kitabını bitirmem lazım, arkadaşlarıma vakit ayırmam lazım, uyumam, yemek yemem lazım. Bütün ay sersem gibi dolaştım, zavallı arabam bile koca ay boyunca beni bir ya da iki kez gördü. İnşallah şu andan itibaren her şey düzelecek. Bana mektup yollar yollamaz ben de cevap yazacağım. Bana anlatacak çok şeyin vardır eminim; çünkü benim suskunluğum seni de suskunlaştırdı.

Küçük hediyen gerçekten "küçük" bir hediye, ben yine de uzaklardaki kumsaldan gelen bu hediyeyi saklayacağım, hiçbir zaman kalbimden çalınamayacak. Bana başka hediyeler de ver kendi ellerinle. Seni yeniden görebilmeyi öyle çok istiyorum ki. Nelson, seni çok sevdim. Kendini anlat bana. Hoşça kal canım. Sevgiyle kal.

Simone

Simone de Beauvoir'ın davetine çok sevinen; ancak 1949 yılında tanıştığı arkadaşlarıyla yeniden karşılaşma olasılığından korkan Algren 4 Ocak'ta Fransa'ya Amanda'yla birlikte gitmeye karar verdi. Liberty'nin 24 Mart seferine bilet aldılar. Algren sabırsızlıkla pasaportunun çıkmasını bekledi. Ancak büyük, acı bir hayal kırıklığına uğradı. Şubat ayı gelip geçti. 10 Mart'ta Dışişleri Bakanlığı Algren'in başvurusunu "Komünist Parti'yle geçmişte kalan bağları ışığında" reddetti. İspanya İç Savaşı sırasında Lincoln Tugayı'nda görev almış, o zamandan beri Komünist Parti'yle alakalı olan birçok yazı yayımlamıştı. *Liberty* Algren olmaksızın çıktı yola. O yıldan sonra yedi yıl Fransa'ya gideemedi. Ancak 1953'te aradan bu kadar uzun süre geçeceğini bilmiyordu. Mart'ta Amanda'yla yeniden evlendi. Bu evlilik Algren'in hayatında uzun bir bunalım dönemini tetikledi. Evlendikleri yılın öncesinde Ekim ayında nişanlanmalarından sadece iki gün sonra genç bir kadına tutkuyla âşık oldu Algren. Kadın da onunla evlenmek istedi; ancak iş iştin geçmişti, çoktan Amanda'yla nişanlanmıştı bile. Arizonalı zengin bir adamla evleneceğini yazana dek bu kadınla birbirlerine mektup yazmaya devam ettiler. Algren her fırsatta onsuz yaşayamayacağını dile getiriyordu. Mayıs'ta ve Haziran'da içine düştüğü bunalımdan kurtulmak için son çare olarak de Beauvoir'a uzun mektuplar yazmaya başladı: Sırf yazı yazmak için her şeyden vazgeçerken haklı mıydı? Kaybettikleri Wabansia büyüünün anılarını, Rue de la Bûche-ire'yi, o kadar da eskide kalmayan geçmişlerini düşünerek kendine eziyet etmeye başladı. Beauvoir'a karşı aslında eşsiz ve hiç bitmeyecek hislerle dolu olduğunu söylüyordu.

Saint-Tropez, Nisan 1953

Nelson birtanem,

Mektupların beni çok üzüyor. Birincisi çok sonraları bile Paris'e gelebileceğini sanmıyorsun. İkincisi neden bu kadar çok üzüyorsun kendini? Seni görmeyi, seninle konuşmayı, kalbimde senin olan ve hep senin olacak her şeyi sana vermeyi nasıl isterim bir bilsen. Gelememen ne üzücü. Eminim dostlarının sıcak dostluğu ve benim sıcak dostluğum, tabii ki sana karşı hislerim dostluktan öte, sayesinde daha iyi olacaksın. Benim bencil bakış açımdan ne gibi umutlarla dolu olduğumu biliyorsun canım. Belki de Sovyet siyasetinde yaşanan bu büyük değişiklik⁽²³⁸⁾ sayesinde ABD siyaseti de değişir, Demir Perde ortadan kal-

kar. Sence de mümkün değil mi bu? Bence mümkün. Böylece bir yıla kalmaz Fransız dostlarını yeniden görebilirsin. New York'a gelebileceğimi sanmıyorum, hayır. Şu sıralar eminim bana vize vermezler, zaten vize istemeye de niyetim yok. Vize almamı zorlaştıran bir sürü şey var, sen gelsen daha iyi olur.

İkinci mektubun nefesimi kesti. İyi ki göndermişsin. İnsanların ıstıraplarını biriktirmek gibi bir zevkim yok; ama senin ıstırapların önemli benim için. Ayrıca içini dökmek için beni seçtiğine sevindim. Benim yüzümden de acı çektiğini biliyorum; ama ben de senin yüzünden acı çekiyorum, onulmaz acılar. Ve senin çektiğin her acı benim yüreğimde de yankılanıyor; çünkü hep yüreğimdesin. Bütün hayatın boyunca senin ıstıraplarını biriktirme işini seve seve üstlenirim. Ama bunun sana bir faydası olmaz, sana ben yardım edemem, kimse yardım edemez. Hüzünlü bir hikâye bu. Eminim yaptıklarında haksızdın; ama ben senin haklı olduğunu düşündüm hep. Buna rağmen yaptıklarını anlatırken çektiğin acıyı anlayabiliyorum, hem de çok iyi. Şimdi geçmişe geri dönemeyeceğine göre bırak da başka insanlar da senin yüzünden acı çekmesin. Bütün hikâyeyi iyice aptal bir hale sokmaktan başka bir işe yaramaz bu. Madem bana içini döktün bir kere, devam etmelisin artık. Sana neler olup bittiği beni yakından ilgilendiriyor. Yine de canın istemezse tek kelime bile etme. Fotoğraf için teşekkürler, tam kendin gibi çıkmışsın. Blake'in mektupları için, "la Folle"ünkiler için, çılgın insanların yazdıkları için de teşekkürler. Eminim bir gün mutlaka mutlu olacaksın. Gazete ve *La Nation* kupürleri için teşekkür ederim. Ne kadar nazıksın. Mutluluk senin hakkın ve mutlaka mutlu olacaksın.

İlk mektubunu tekrar okudum da bence Wright'ın kitabı o kadar da iyi değil. İnsanların hoşuna gitti; çünkü komünizme, her şeye karşı çıkıyor. Her şeye karşı çıkmak sağın ekmeğine yağ sürmek değil mi? Bir de düşünce yazısı olmak gibi bir iddiası var; ama olmamış. *İkinci Cins* hakkında Amerika'dan bir sürü mektup aldım, hepsi de güzeldi. Şikagolu adamın teki benim için Deux Magots'ya küçük bir paket göndermiş. Paketi açtım: Kâğıt, kâğıt, kâğıt. En dibinde, "aksiliği vücuttan atmaya yarayan müshil ilaçları" gibi bir şey vardı. Ne nüktedanlık! Kesinlikle Wabansia'dan değildi, belki de Michigan Avenue nüktedanlığıdır. Hollywood'dan birinin kitabımı filme çekmek istediğini söyle-

miş miydin sana? Hâlâ kitabı okumamış olman ne büyük bir ayıp. Okumadın mı?

Ben şu anda Côte d'Azur'deyim. On gün içerisinde Paris'te olacağım; (mektuplarını buraya gönder. Côte d'Azur o kadar da mavi değil. Hava rüzgârlı, güzel köy yollarına yağmur yağıyor. Sartre'la ben sık sık seni anıyoruz dostça, bazen de üzüler; çünkü sen gelmiyorsun. Ama en üzgünümüz Olga, senin dünyada tanıdığı şiir gibi tek adam olduğunu söylüyor. Olga Paris'te kaldı, Bost da Cabris'deki küçük evlerinde (Orayı hatırlıyor musun?) çok istediği bir romanı yazmaya başladı. Sonra bir film senaryosu yazmasını istediler, çok aptal bir film; ama öyle çok para teklif ettiler ki reddedemedi. Senaryoyu yazmaya başlar başlamaz karaciğerinden hastalandı, üç hafta çalışamadı. Hastalığının psikolojik olduğunu, sinirden kaynaklandığını bilmesine rağmen uzun süre kendine gelemeyi. Şimdi iyi, durmadan para kazanıyor.

Cannes'da film festivali var. Bugün Saint-Tropez'de Orson Welles'le E.G. Robinson'ı gördüm. Bir sürü güzel kızla, garip adamlar dolanıyordu ortalıklarda. Bence senin Chaplin hakkında söylediklerin doğru, ben ona sıra gelince fazla duygusallaşıyorum. Sartre'la bütün mantıklı adamlar senin düşündüğün gibi düşünüyor. Herhalde filmini seyrettiğim gün pek mantıklı bir günümde değildim.

Çalışma, çalışma. Uzun, çetrefil bir kitap; ama sonuna geldim. Knopf kitabı istedi, bu demek oluyor ki bir ya da iki yıl sonra kitabımı okumak zorunda kalacaksın. "Senin" kitabın olduğu için kitabımı beğenmeni istiyorum.

Canım bana kendini anlat. Şu anda benim hayatımda hiç acı yok. Her şey olduğu gibi, bu yüzden sen acı çekiyorsun diye kendimi suçlu hissediyorum. Sen yine de bana her şeyi anlat. Seninle birlikte mezara girmeye bile razıyım, hadi yakında birlikte viski içeceğimizi hayal edelim. Nelson kalbim seninle dolu. İyi bir hafızam vardır bilirsın, bir de sadık bir yüreğim.

Simone'un

2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16... Mayıs 1953

Nelson birtanem,

Her şeye rağmen işlerin daha iyi gittiğine sevindim. Senin acılarını

biriktirdiğim için ilişkilerin hakkında oturup uzun uzun düşündüm. Bence kesinlikle kaybetmiş değilsin. Bu noktada yapılabilecek en iyi şey işleri doğal akışına bırakmak olacaktır. Demek istediğim senin hislerinin doğal akışına. Madem kız senin düşündüğün gibi biri çıkmadı bence onu bir yıl, bilemedin iki yıl içerisinde unutacaksın. Aşk bittiyse, elveda demek istiyorsan birine, her şeyi akışına bırakmak yapılabilecek en iyi şey bence. Düşün ya bir de karın, çocukların, sorumlulukların olsaydı seni bağlayan? O zaman Amanda'yla dostluğun, ona karşı duyduğun saygı da olmayacaktı. Uzaktan bakınca sen en iyi olanı seçmişe benziyorsun. Çektiğin acı, duyduğun bir şeyleri kaybetmiş olma hissi önemli değil, onlar sadece hislerin içinde bitmediği için onları bir şekilde zamansız bitirmek zorunda kaldığını gösteriyor. Gerçi şimdi hislerinin yok olması uzun süre alacak, hep geçmişine ait, doğal akışına bırakılmış duygular olarak kalacaklar. O bir şeyleri kaybetmiş olma hissini uzun süre duyacaksın daha, geçmişi düşüneceksin özlemle. Belki de bu hisler sevginden daha uzun süre asılı kalacak içindeki boşlukta, sevgi sandığının kadar derinse. Bence bu açıdan da bakmaya çalışmalısın, yaptığın şey nazik olmasa da doğru. Senin pek sevmediğin Proust orada olmayan bir kişiye bağlanmak, orada olduğunda da bağlarımızı koparmak konusunda harika şeyler söylemiş. O yüzden, "Artık yanımda olmayıncaya kadar ona bağlandığımı anlayamamışım," demek yerine; "Hep yanımda kalsaydı ondan bağımsız olmayı hiç öğrenemeyecektim," demelisin. Bu gözle bakınca her şey o kadar da anlamsız görünmüyor. Yine de sevgilim renksiz, aşksız bir hayat süreceğine inanamıyorum, senin "bir an gelip, bir başka an yok olan" hislerin var, onları yakalamak senin doğanda. Her şeyin bittiğini düşünme sakın, böyle bir şey olamaz zaten.

Git *Le Salair de la Peur*'ü seyret. Nefret dolu, gülünç şeylerle, kötü zevklerle, kötü bir psikolojiyle dolu; ancak kamyonların katran kaplı iğrenç yollardaki yolculukları görülmeye değer. Rosenberg için fazla iyi bir performans olmuş. Belki de öldürülmezler. Sen ne diyorsun? Umarım her şey daha iyi olur, aradan on iki yıl geçmeden gelecek kışa ya da bahara Paris'te viski içeriz seninle...⁽²³⁹⁾

Amerikalı kadınlardan, hatta erkeklerden de güzel mektuplar alıyorum, kimisi *İkinci Cins* hakkında yazıyor. Mektuplardan birinde bir televizyon kanalında *İkinci Cins* hakkında bir tartışma programı yayım-

landığı yazıyordu. Kitabı okuma zahmetine bile katlanmayan tembel adamı gördün mü? İçimden bir ses o kitabı gerçekten benim yazdığımı inanmadığını söylüyor. Neyse sana Sade hakkındaki denememi gönderiyorum. O denemenin büyük bir bölümünü Forrest Avenue'deki yuvamızda⁽²⁴⁰⁾ yazmıştım. Sade'ın kitaplarından alıntılar da var, güzel bir kitap.

Dün Bost kendiyile çok gurur duyuyordu. En sonunda kötürüm olmayan biriyle dövüşmeyi başarmış. Bu haberi hemen sana iletceğimi söyledim. Saint-Germain-des-Prés'deki çılgın eğlence yerlerinden birindeymiş, gecenin ikisinde Cau ve Olga'yla viski içiyormuş. İki orta yaşlı adam masalarının önünde durup Olga'ya uzun uzun sırtmışlar. Bost da elindeki viskiyi suratlarının ortasına fırlatıvermiş. Bir tanesi bu harekete karşılık olarak Bost'a vurmuş, burnu kanayıp, kan yeni aldığı takım elbisesine akmaya başlamış. Bost bu durur mu; masadan fırlayıp adamlara vurmaya çalışmış. Cau da masadan fırlayıp adamı sıkı sıkı tutup Bost'a "Haydi vur!" diye bağırırmaya başlamış. Bost eli kolu bağlı bir adama vuramamış, adam Cau'nun ellerinden kurtulana dek beklemiş. Sonrası sıradan dövüş sahneleri işte. İnsanlar koşup Bost'u tutmaya çalışmışlar, beş kişi yere atıp tekmelemeye başlamış. Olga da masadan fırlayıp onlara tekmele savurmaya başlamış, bir tanesinin saçını yolmuş. Sonunda bitmiş kavga her zaman olduğu gibi; ama Bost hâlâ adamlara iyi karşılık veremediğini, başka bir gün bunu telafi edeceğini söylüyor.

Paris güneşli, hava sıcak. İki hafta sonra arabamla uzun bir yolculuğa çıkacağım. İsviçre'ye, İtalya'nın kuzeyine gideceğim. Sen, Rue de la Bûcherie'ya yazmaya devam et, benim iyi kapıcım mektuplarla ilgilenecek. Bu sokakta sürekli iğrenç kavgalar oluyor. Geçen günkü kavga senin, *Too much salt in the pretzels*, başlıklı hikâyendekinin aynıydı. Birkaç kişi ölümüne kavga etmeye başladılar, biri yerde yatıyordu, öbürleri de yerde yatanı tekmiyordu durmadan. Etraftaki insanlar öylece baktılar, kafe sahipleri de her şey bitince kafelerini kapattılar.

Bitince yeni yazını gönder bana.⁽²⁴¹⁾ Belki bu sefer çevirilebilecek bir şey yazmışsındır da *T.M.*'de yayımlarız. On gün içinde cevap yazarsan gitmeden önce alabilirim cevabını. Sartre sonsuz saygılarını gönderiyor. Olga'yla Bost da. Seni sadık kalbimden öpüyorum.

Simone

Canım Nelson'ım,

Sana uzun zamandır yazmadım; çünkü üç haftadır İsviçre ve İtalya'da geziyorum. Çoğu zaman o kadar meşgul ya da yorgun oluyorum ki hiçbir şey hatta mektup bile yazamıyorum. Gördüğün gibi Venedik'te soluk alır almaz sana mektup yazmaya koyuldum. Buraya genç arkadaşım ile geldim, Sartre da seyahatleydi, onunla karşılaştık. Rosenberg olayından hepimiz de çok etkilenmiştik, birkaç gün birlikte dolaştık. Senin de o komiteden olduğunu ve çok üzölmüş olduğunu tahmin ettiğimden sürekli seni düşündüm; ama bu ölkede işlerin nasıl yürüdüğünü bilme- ne rağmen yine de bir şeyler umut etmişmiydin diye de merak ettim doğrusu. En azından son gün Douglas'ın bu cinayete engel olmasını ummuştuk, ayrıca Yüce Divan'ın da bu durumdan utanması da muhtemeldi. Ertesi sabah ya manşetlerde onlar olacaktı ya da hiçbir şey olmayacaktı. Gazeteyi okuduk, Sartre günlük bir Paris gazetesi için çok güzel bir makale yazdı. Bu idam olayı Paris'te çok ses getirdi, insanlar Amerika Büyökelçiliği'ne tehditler yağdırdı, sokaklarda bağırđı; pek çok İtalyan kasabasında da olaylar çıktı. Ama Venedik'te ölüm sessizliği var; gazeteleri okuyup da elimizden hiçbir şey gelmemesi bizi sabırsızlandırıyor. Fransa ve İtalya'daki sağcılar bile bunun Amerika'nın soğuk savaş sırasında yaptığı en büyük hata olduğunda hem fikir. Kimse böylesine Amerika karşıtı bir propaganda yapamazdı; Amerika yanlısı Fransızlar bile bu skandal yüzünden büyük utanç duydular. Gallimard 'Rosenberg'lerin yazdığı hapishane mektuplarını yayımladı, parasını da çocuklara dağıtacak. Bazıları, özellikle de kadının yazdıkları çok doku- naklı. Eğer biliyorsan lütfen sen de bana onlar hakkında bir şeyler anlat, bir de Amerika'daki tepkileri. Uzun zamandır Paris'te yoktum *La Nation*'u alamadım; zaten aldığım son mektubun da Mayıs'ın ortasında yazılmıştı. Nihayet McCarthy hakkında yazdığın kitabı yayımlıyorlar mı? Bir bölümünü *Les Temps modernes*'de yayımlayabilir miyiz?

Büyük bir azim örneği gösterip de *İkinci Cins*'i okumana sevindim. Biliyor musun zavallı çevirmenim öldü. Kalp krizi yüzünden. Sanırım artık *İkinci Cins*'i çevirmeden yaşamaya dayanamadı, hayat onun için bütün anlamını yitirdi, bu yüzden de öldü.

Bütün bu İsviçre ve İtalya yollarında aşağılara, daha da aşağılara inmekten korkar gibi sürekli yukarılara, daha da yukarılara doğru çıkmaya başladığımdan beri çalışmıyorum. Aynı anda hem seyahat edip hem de çalışmak gerçekten çok zor. Sen okudun mu bilmiyorum; ama senin Forrest Avenue'daki yuvanda da gördüğüm ilginç bir kitap okudum: John Hersey'nin *The Wall* kitabı. Çok da iyi değil bence, öyküyü daha kısa anlatabilirdi. Bence biraz daha şiddet olmalıydı kitapta, kişiler ayrı ayrı düşünüldüğünde hiç de inandırıcı değil; ama kitapta bütün gecekondu bölgesi yavaş yavaş yok edilip öldürüldü. Daha yeni başladığım ve Amerika'daki haraç cinayetlerini anlatan *Murder Incorporated* eğlenceli bir kitaba benziyor.

Venedik güzel bir şehir. Avrupa'ya geldiğin zaman gidip görmelisin, bir büyü gizli bu şehirde. Canım, eminim bugün veya yarın hayatında yeni bir büyü bulacaksın; tamam mecbur değilsin; ama bahsettiğin bu ufak tefek adamda var gibi bu. Yirmi dört saat boyunca konuşan senatörün öyküsü çok hoşuma gitti. Bana anlattığın her şeyi çok seviyorum, lütfen daha çok şey anlat. Sana gördüğüm dağlardan ve manzaralardan başka anlatacak bir şeyim yok, bunlar da mektuplarda anlatılmaz zaten. Dün bir sürü küçük deniz kabuğuyla dolu Lido sahilinde yürüyordum, birden bana Michigan sahilini hatırlattı. Başka bir sürü şeyi hatırlamak için de deniz kabuğu görmeme gerek yok hiç. Seni de çok özledim Nelson. Seni mümkün olduğunca kısa zamanda tekrar görmeyi öyle çok istiyorum ki. Lütfen bir şeyler yapmaya çalış.

Her zamanki gibi şefkatli sadık yüreğimden sevgilerle.

Simone'un

22 Temmuz 1953

Nelson, sevgilim,

İtalya, İsviçre ve Yugoslavya'da dolaşıyordum, o yüzden bana yazdığın iş mektuplarına, o samimi mektupalarına ve daha dün akşam döndüğümde (bütün o Yugoslavya yollarının tadına bakan arabam artık hiç gıcır gıcır değil) o darmadağınık odamda beni beklerken bulduğum bütün o mektuplarına cevap yazamadım. Öncelikle o bir dolu ufak tefek şey için, çok ilginç gibi görünen Dickens hakkındaki kitap

için çok, çok teşekkür ederim.⁽²⁴²⁾ Tamam çok hoş bir adam değilsin, çok zeki de olduğun söylenemez; ama yine de sende tarif edemediğim bir şeyler var ki...

Cuma

Canım yeni mektubunu daha bu sabah aldım. Biliyorsun seni çok fazla özlemiyorum; ama yine de özlüyorum işte. Sana senle benim aramızda kalacak küçük bir sır vereyim: pazartesi günü mektuplarını aldığımda, özellikle de bazı sabahlar sanki ölecekmiş gibi hissettiğini yazdığın mektubunu aldığımda kalbimde bir ağrı hissettim (seninle benim aramızdakiler öleli ne kadar çok zaman geçti, ne kadar da uzak geliyor şimdi), hayır ince bir sızı değil, adamakıllı bir ağrı hissettim inan. Ertesi sabah Bost'la Olga Roma'ya uçacağından, gidip Bost'un Paris'teki son gecesi şerefine içtik; çok fazla içtim, gece ikide birdenbire orkestra birlikte dinlediğimiz bir Amerikan şarkısını çalmaya başladı; kalbimde öyle bir ağrı hissettim ki hayatımda ilk defa bayıldım o gece. Görüyorsun ne kadar uğraşsam da bu uçarı gönlüm sana sadık hâlâ. Nelson, lütfen biraz para kazan ve Paris'e gel. Seni bir daha hiç göremeyeceğimi düşünemiyorum bile; biliyorum sen de gelmeyi istiyorsun, o yüzden göreceğim seni biliyorum. Sürekli seni bekliyorum, gelip benimle viski içene kadar da bekleyeceğim. İçmeliyiz. Tamam kalbimdeki ağrılarla savaşılabirim; ama buraya geldiğinde sevincimle savaşamam ben. Bir gün benim için kitap yazacağın düşüncesi çok hoşuma gitti. Bunu yapmalısın. Ben seninkini yazmaya devam ediyorum; her ne kadar yazması zor bir kitap olsa da hatta yazdıklarımın içinde en zoru da olsa bitmek üzere.

Evet Geismar'ın kitabını sevdim, muhtemelen de kullanacağım. *Les Temps modernes* senin ülkende iyi olan ne var ya da ne vardı buradaki insanlara öğretsin istiyorum. Geismar'ın senin hakkında yazdığı eleştiri de çok hoşuma gitti, edebiyattan anladığı kesin. Mickey Spillane hakkında söylediklerine de çok güldüm, onun yazdığı türden şeyler hoşuma gidiyor; ama hiç dinine bağlı bir adam olabileceği aklıma gelmemişti! Bir sürü yanlış olmasına rağmen *Somebody in Boots*'u çok sevdim. Artık yazmayı gerçekten öğrendiğine göre o kitabı⁽²⁴³⁾ baştan yazmak gayet güzel bir fikir. Umarım paranı alabilirsin.

Rosenberg olayı hakkında söylediklerin çok ilgimi çekti. Kanapede

oturmuş Guardian’da onlar hakkında yazılanları okurken bana anlatıklarını hatırlıyorum. Evet galiba haklısın, Rusya’ya güvenmek gerçekten çok zor. Beria olayı da çok tuhaf bence. Amerika’dayken umutlu olmaya çalışırdık; ama sana bu konudan bahsettiğimde çok umutsuz görünüyordun.

Yugoslavya yolculuğum gerçekten çok heyecanlıydı. Fena halde fakir bir ülke burası; ama geçen sene gördüğüm fakir Güney İtalya’dan ne kadar da farklı! Güney İtalya’da herkes işsiz, bütün topraklar uzaklarda yaşayan zenginlerin; bu korkunç durumu görünce hem üzülyorsun hem de iğreniyorsun. Yugoslavya’da ise kimse zengin değil, herkes çalışıyor ve umut ediyor, bütün çocukların on altı yaşına kadar gitmesi gereken büyük okulları var; iyi niyetli insanların acımasız toprağa karşı verdiği mücadeleyi hissedebiliyorsun bu ülkede. Zor bir mücadele bu; çünkü Kızılderili taşralılar kadar ilkel olan bu taşralı insanlar endüstri işçileri ve teknisyenleri olmak zorundalar. Daha şimdiden şehirlere yollar, köprüler inşa etmeyi başarmışlar. Yaptıklarına yol demeye bin şahit ister, bütün köprüler sallanıyor; çünkü çok zor bir uğraş bu. Zengin İsviçre ve zengin Kuzey İtalya’dan ne kadar da farklı! Benzinimizi kendimiz getirmek zorunda kaldık; çünkü burada ne benzin, ne araba tamiri yapacak malzeme ne de yiyecek bir şey var. Tabii bu yolculuğumuzu biraz zorlaştırdı, özellikle de hava sıcakken. İşte bu yüzden on günden fazla kalmadım. Güzel manzaralar, camilerle şalvarlı ve peçeli kadınların olduğu Müslüman kasabalar, gerçekten ilginç ama güzel insanlar vardı. Her ne kadar Almanlardan ve Fransa’dan nefret etseler de onlarla Almanca konuşabildik.

Şu aralar bir süreliğine Paris’teyim. Hava serin, birçok insan şehir dışında. Düzenli çalışırım diye umuyorum. Daha iyi olduğu belli olan Nathalie’den bir mektup aldım, çocuk psikanalisti olmak istiyormuş! Kimseyi anlamadığı ve kendinden başka kimseyi umursamadığı için tuhaf bir fikir gibi geldi.

Canım buradaki herkesin seni yılda en az iki kere özlediğinden emin ol; hele ben, senin hakkında güzel şeyler düşünmediğim bir tek günüm olmuyor. Bütün anılarımızı sır gibi saklıyorum, hiç kaybetmiyorum, seni kalbimde hiç kaybetmedim ben. Aramızdaki hiçbir şey hiçbir zaman ölmeyecek.

Sadık kalpli Simone’un

Nelson, sevgilim,

Fransa'daki bu grev yüzünden uzun zamandır Patterson adasından mektup almadım. Şu son on gündür ben de yazamadım; Sartre'la iki aylık bir seyahat için Paris'ten ayrıldım. Şu anda Hollanda'dayım, o nedenle Amerika'ya mektup gönderebiliyorum. Eğer istersen (ben senden haber almayı çok isterim) hemen cevap yazabilirsin; 28 Ağustos'ta Trier'ye (post restant), 9 Eylül gibi de Zürih'e yazabilirsin. Almanya Kara Ormanı'nı geçip Ren nehri boyunca ilerleyip İsviçre'den Avusturya'ya geçmeyi düşünüyoruz. Hava çok sıcak olmadığından huzurlu bir yolculuk olacak bu, üstelik çalışacak bir sürü vaktimiz de olacak. Çalışmak zorundayım; çünkü şu senin "kahrolası" kitabın henüz bitmedi, daha üç dört aylık bir rötuş gerekiyor. Ama söz konusu ben olduğumda rötuş demek kitabın daha da daha da kalınlaşması demek.

Hollanda Amerikalı bir ev hanımının hayalindeki yer, bana senin yaşadığın muhitleri hatırlatıyor. Müzelerde harika tablolar var, daha iki gün önce bir Van Gogh sergisi gezdim. Son yaptığı tablolar gerçekten çok korkunç, korku dolu manzara resimleri çizmiş, tam intihar edecek bir adamın çizebileceği türden şeyler. Bir sürü de kendi portresini çizmiş, kendine ne tuhaf bir bakış açısı var! İnsanlar hakkında çok şey anlatıyor bu tablolar. Bir başka dahi de Rembrandt, sadece dahi bir ressam değil, inan son çizdiği tablolarda adamın kendini hissedebiliyosun. Tamam onun tablolarında da biraz umutsuzluk var; ama Van Gogh kadar değil. Daha çok bir insanın elde edip, edemeyecekleri üzerine derin, sessiz bir hüznü; yaşlılık, ölüm tehdidi ve hiçlik var onunkilerde. Sadece tablolar da değil; bir sürü şirin kasaba ve köy, içinden kanallar geçen ovalar (kanal mı diyordunuz bilmiyorum, İngilizcesini tam hatırlayamadım), suyla toprağın güzel bir karışımı, tarlaların ortasında gemiler, suların üzerinde evler var. Her şeyden de önemlisi harika rüzgâr değirmenleri ve huzurlu bir gök var. Buradaki her şey biraz fazla temiz, fazla güzel, fazla zarif sanki. Sadık arabamla geldim buraya, biraz yaşlandı; ama tıpkı senin gibi yaşlı şeylerden hoşlanırım ben. Hani en eski pantolonlarından, delikli eski gömleklerinden vazgeçemez, hiçbirini

atamazdın ya ben de bu arabayı öyle seviyorum işte. Hatırlıyor musun nasıl da bütün eski püskü şeyi sana rağmen Mississippi'ye atmıştım? O yüzden yeni bir araba almak zorunda kalırsam üzüleceğim.

Daha yeni müthiş bir kitap okudum; çok kalın ama eğer çevrildiye se mutlaka oku. Almanca, bir sürü tatsız şey anlatsa da savaştan önceki ve savaş sırasındaki Almanya hakkında çok şey anlatıyor. Savaşın sonu, Amerikan işgali öyle ilginç bir şekilde anlatılıyor ki... Aslında bir roman değil; geçmişte Rathenau'nun⁽²⁴⁴⁾ ölümünde parmağı olan Ernst von Salomon adlı ilginç ve meraklı bir adamın gerçek öyküsünü anlatan bir kitap. Amerikan polisinin emriyle her Alman vatandaşının cevaplaması gereken soruların bir listesi çıkarılmış: Tam 131 tane! Büyük bir sabırla bütün soruları cevaplamış, bu arada da kendi öyküsünü de anlatmış böylece. Kitabın adı *Der Fragebogen*⁽²⁴⁵⁾. Bulmaya çalış.

Anlatacak başka pek bir şeyim yok, sadece mektuplarını nereye yazacağını söylemek istemiştin. Grevler çok iyi olmadı ama yine de bu durumdan memnunuz; en azından her şeye tepki gösteren aptalların Fransa'da istediği her şeyi yapamayacağını ve işçilerin hâlâ mücadele edebildiğini gösteriyor. Bir şeyler elde edecekleri kesin; kim bilir belki de yakında sol görüşlü bir hükümetimiz olur; '36'daki "Front populaire" gibi bir şey. Öyle umuyoruz.

A Walk on the Wild Side'a gelince (bu ismi diğerinden daha çok sevdim), başlangıcını ve daha bir sürü şeyi çok sevdim. Ama bana biraz şey gibi geldi, nasıl derler, düzensiz, sanki birbiriyle bağlantısız parçalardan oluşuyormuş gibi. Bence birlik yok kitapta, önce bir yöne, sonra başka bir yöne gidiyor, bazen de nereye gittiğini hiç anlayamıyorsun. Üstelik çok da kinayeli ki bu kitabın Fransızlar tarafından anlaşılmasını, tarafsız bir fikir edinmeyi imkânsız kılıyor. Biraz kafam karıştı. Belki de böylesi bir makale için fazla şiirsel bir dili var? Şimdilik bu kadar. Her zamanki gibi, her şeyini anlat bana; inan her zamanki gibi ta kalbime işleyecek anlatacakların. Ben de sık sık kalbimin derinliklerinde yolculuğa çıkıyorum, bir sürü, bir sürü anım var; öyle değerliler, öyle önemli ve güzeller ki sık sık aklıma geliyorlar.

Hoşça kal sevgilim, canım, şefkat dolu sadık kalbimden sevgiler.

Simone'un

Canım Nelson'ım,

Son mektubum seninkiyle çakıştı. Bana kızmış gibisin; aslında bir hayalet gibi davrandığımı söylediğinde kendimi suçlu hissettim; ama sana neden artık mektup yazmayı sevmediğimi söylemiştim, bu hiç de hayalet bir kalbim olduğu anlamına gelmiyor. Birçok defa Blake'in parasının ödenmesini istedim; hatta döviz bürosu aracılığıyla iki defa parasını göndermeye çalıştık; ama döviz bürosu ikisinde de parayı Gallimard'a geri gönderdi. Dürüst bir Amerikalının Amerika dışına çıkması ne kadar zorsa Fransa'dan başka bir yere para göndermek de o kadar zor. Vaktim olmadığı için gönderdiğin kitapları okuyamadım. Şu kahrolası kitabımın bitmesini bekliyorum, bu da iki ay daha okuyamayacağım demek.

Fransa'da gelmiş geçmiş en ılıman yumuşak kış yaşanıyor; Yılbaşında güneşli ve mavi bir gökyüzü vardı. Sartre, Olga, Wanda, arkadaşım ve ben küçük bir parti düzenledik. Bost yoktu. Bost çok uzaklarda her şeyi zencilerin yönettiği, toprağın, paranın zencilerin olduğu ve zencilerin beyaz aşçılarla hizmetçiler tutmak için bir sürü para ödediği tuhaf bir Afrika ülkesinde, Liberya'da. Hiç duymuş muydun bu ülkeyi? Bu ülkede yaşayan üst sınıf insalar en az Uxmal kadar hatta daha da sıcak olduğu halde bütün gün koyu renk elbiselerle ve silindir şapkalarla dolaşıyorlar. Aşağı sınıftakiler ise bedenlerini yiyip bitiren en korkunç hastalıklara rağmen çırlıçıplak yaşıyorlar. Bir sürü Alman Nazisi ve SS Liberya'ya gelmiş; çünkü buraya evrakları olmadan kabul ediliyorlar. Burada hayatlarını kazanıp Liberya pasaportu alıyorlar, sonra da Amerika'ya gidip namuslu vatandaşlar oluyorlar. Bost'la Ciampi adında bir yapımcı bu konuda bir film yapmak istediğinden çok hızlı olan Comet adlı bir uçağa binip Liberya'ya gitti. O zamandan beri iki hafta geçti; ama Bost'dan şaşkınlıktan küçük dilini yuttuğunu anlatan bir telgraf geldi sadece. Ona Liberya'ya hiç mektup gelmediğini, oradan hiç mektup postalanamadığını söylemişler. O nedenle o gece onsuz şampanya ve viski içtik, müzik dinledik.

Bir iki film izledim. Dün *Little Fugitive*'i izledim; çok güzel ve dokunaklı bir film. Filmde tatlı ya da yakışıklı değil; ama çok gerçekçi

ve sevgi dolu muhteşem bir çocuk oynuyordu. Filmde sanki ordaymış-
sın gibi gece gündüz Coney adasını görebiliyorsun. İzlerken oraya git-
tiğimiz günü hatırladım; tamam çok mutlu değildik; ama güzel bir
gündü yine de. Git ve gör. Scipion para kazanıyor, Cau her geçen gün
daha da aptal biri oluyor, küçük Cassoulet'nin bir erkek arkadaşı var.
Sevmedikleri için yatamıyorlar, ikisi de çok sessiz sakın insanlar oldu-
ğundan pek de konuşmuyorlar; anlayacağın beraberken ne yapacakla-
rını bilemiyorlar. Şu şarkıcı kadın vardı ya genç bir aktörle evlendi, ya-
kında da anne olacak, bir sürü de para kazanıyor. Mouloudji de öyle.
Muhteşem bir Amerikan arabası var, karısı da Dior'dan giyiniyor. Ge-
çen gün Bobino'da onu çok aptalca, hiç de hoş olmayan şarkılar söy-
lerken dinledik; eskisinin yarısı kadar bile iyi değil. Bu filmde New
York'u bu kadar yakından görmek inan kalbimi acıttı. New York'u ya
da Şikago'yu bir daha hiç göremeyeceğimi düşünmek bile istemiyo-
rum⁽²⁴⁶⁾; ama galiba yıllar geçmeden bu mümkün olmayacak. Senin bu-
raya gelmene gelince, buradaki önemli Amerikalıları tanıyan birine
sordum; ama kimsenin elinden bir şey gelmiyor. Canım benim de za-
man zaman korkarak kendime sorduğum bir şeyi sormuşsun bana: Bir-
birimizi gördüğümüzde ne olacak? Tuhaf olacağı kesin. İnsanlar bir-
birlerine bizim kadar aşıkça bir zamanlar onların arkadaşlığı çok da
kolay bir şey değilse biriyle, ben de başka biriyle yaşıyorum; bunun
ikimize de tuhaf geleceğinden eminim. Ama bunun büyük bir fiyasko
olmayacağından da eminim. Seni tekrar görmek ve duymak beni çok
mutlu edecek. Bence ne olursa olsun en kısa zamanda bunu denemeli-
yiz; kaybedecek çok bir şeyimiz yok, ne de olsa bu karşılaşma başarı-
sız olsa da geçmişte aramızda geçenleri mahvedemez, bize kazandıra-
cağı çok şey var. Lütfen sevgilim artık kızma bana. Bir hayalet olma-
dığımdan emin ol. Yine yaz bana. Tüm kalbimle hak ettiğin mutluluğu
elde etmeni diliyorum, mutsuz olmandan nefret ediyorum.⁽²⁴⁷⁾

Yeni yıl öpücüklerimi gönderiyorum canım.

Sadık hayaletinin ben senin.

Simone'un

Benim iki arada bir derede kalmış Amerikalı sevgilim,

Son mektubumdan bu yana güzel bir yılbaşı kartı, bir kısa bir de uzun mektup aldım; Sartre'a da bir sürü hediye göndermişsin. Yeni yıl la girdiğimiz şu günlerde herkesin kalbinin bir köşesinde seninle ilgili bir şeyler var, en başta da benim. Ne tatlı bir adamsın sen böyle! *Günü Gününe Amerika'yı* aldın mı? Time'da onun hakkında çok komik; ama bir o kadar da haksız bir eleştiri yayımlandı. Gördün mü? Gördüysen bile bastıkları o çirkin fotoğrafımı sakın ciddiye alma. Son görüşmemizden bu yana o kadar çirkinleşmedim inan. Sana başka bir fotoğrafımı göndereceğim, çok iyi değil; ama en azından ondan daha iyidir, *Konuk Kız'ın* kapağına basılacak (Mart ayında yayımlanacak). Vian, *Golden Arm*'ın yarısının bittiğine yemin ediyor, bir yıl içinde bitirecek herhalde. Kitabı Queneau'ya vermeye söz verdi; çünkü o kitabı çok istiyor. Biliyorsun bu konuda hiçbir şey yapamam. O kitabı *T.M.*'de yayımlamayı çok istiyorum; ama kendim çevirecek kadar zamanın olmadığı için bekleyip göreceğiz. Evet, her şey için umutlu olmalıyız. Önümüzdeki yılın bütün evcimen gençler için, özellikle de benimki için daha iyi bir yıl olmasını bütün kalbimle umuyorum, umuyorum, umuyorum. Umarım bütün yaşamı istediği gibi, hak ettiği gibi olur. Canım, umarım bir gün birlikte eşi bulunmaz bir viskiyi birlikte yudumlayabiliriz. Şundan emin olabilirsin, güzel mektup yazamıyorum; ama birlikte o eşi bulunmaz viskiyi yudumladığımız gün muhteşem bir gün olacak.

Ben de bildiklerimden yola çıkarak senin Amerikan edebiyatı hakkında söylediklerine katılıyorum. Truman Capote'un öyküleri hünerli yazılmış; ama sadece o kadar. Nasıl oldu da Farrel hakkında bu kadar nazık bir eleştiri yazdın? Sen eskiden onu hiç sevmezdin. Bu kitabı diğerlerinden daha mı iyi, yoksa başka bir şeyler mi var? *Les Temps modernes*'de McCarthy hakkında uzun bir yazı yayımlayacağız; he ne kadar yayımlayacak çok az iyi Fransız kitabı bulabilirsek de *T.M.*'de işler gayet iyi gidiyor. Sartre'ın annesinin koskoca bir televizyonu var, her ne kadar programlar çok kötü olsa da arada sırada izleyip anılarımı ta-

zeliyorum. Küçük dostumuza, yılanla cadıya ve diğerlerine ne oldu? Hepsi yayından kalktı mı? Ya Cumartesi şovundaki komik kadın?

Stepha ve Fernand Gerassi'nin gelinleri daha yeni Paris'e geldi. On dokuz yaşında, geçen yıl evlendiği Tito ise yirmi iki yaşında. Her ne kadar annesi Fransız olsa da bu kız Amerikalı; kocası ise hiçbir ülkenin vatandaşı değil, bu nedenle çok zorluk çekiyor. Stepha Putney'de liberal bir okulda öğretmenlik yapıyor, Fernand tablolar yapıyor, Tito ise varoluşçuluk üzerine bir tez hazırlamak istiyor ve poker oynuyor. Sürekli New York'tan bahsediyoruz; senin yaşadığın bu ülkeyi öyle özleyorum ki bir gün yine oraya gelmenin özlemiyle yaşıyorum.

Paris'teki ortam çok kötü de sayılmaz. Artık kimse yakında bir savaşın patlak vereceğini düşünmüyor, herkes rahatladı; üstelik komünistler de eskisinden çok daha açık görüşlü olduğu için onlarla dost olunması da muhtemel. Sartre çok mutlu; çünkü Ehrenburg'un özel konuğu olarak Mayıs'ta bir aylığına Moskova'ya davet edildi. Bundan dört beş yıl önce aralarının ne kadar kötü olduğunu düşününce bu durum çok komik geliyor. Zavallı iki arada bir derede kalan Amerikalı! Sana başka insanların seyahatlarından bahsetmek kabalık biliyorum. Neden bu yıl gelemiyorsun anlayamıyorum? Para yüzünden mi yoksa başka bir sebebi mi var? Yeniden yazdığın kitabının ne hakkında olduğunu da anlat lütfen. Kitabın gidişatından memnun musun?⁽²⁴⁸⁾

Hoşça kal canım. Son mektubun beni çok üzdü; çünkü sen çok üzgünmüşsün gibi geldi bana. Sonra sana mektup yazdığımda üzülmekten korktuğum için kendimden utandım. Kalbimi acıtsalar da bütün kalbimle senden mektup almayı istiyorum. Senin acılarını sonsuza dek saklamayı, kendi payıma düşeni almak istiyorum. O yüzden lütfen yaz bana, elinden geldiğince çok mektup yaz. Sadece yeniden karşılaşacağımız günün umuduyla yaşıyorum. Bütün kalbimle öpüyorum seni.

Simone'un

15 Şubat 1954

Sevgili Nelson,

Hiç değişmedin, her zamanki gibi harika bir adamsın. Ben böylesine suskunken senin böylesine uzun mektuplar göndermen ne kadar da

hoş. İnan bu defa geçerli sebeplerim vardı. Birincisi, bir hafta kadar önce seyahatten döner dönmez sana yazmak istedim; ama fena halde hastalandım. Çok mühim bir şey değil; sadece beni bomboş bir kafayla yataklara düşüren bir tür nezle. Bugün kendimi daha iyi hissediyorum; üçüncü mektubunu da alınca ne olursa olsun yazmaya karar verdim. Biraz kuvvet versin diye bir amfetamin içtikten sonra, kalktım, masama oturdum, bugün bitiremesem bile bu mektubu yazmaya başladım.

Teşekkürler canım. Bana gizli saklı her şeyini anlattığın için, bu denli samimi olduğun için tüm kalbimle teşekkür ederim sana. Benim zaten tahmin ettiğim şeyleri anlatmışsın; üzücü tabii. Açık konuşmak gerekirse sen de Amanda'ya pek iyi davranmıyorsun, bir hoşça kal bile demeden, bir not bile bırakmadan Şikago'ya gitmen hiç de hoş değil. Böyle davranarak ne elde etmeyi umuyorsun bilmiyorum. İşleri bu şekilde çözümleyemeyeceğin kesin. Bence en iyisi çalışman ve biraz para kazanman; böylece bir kez daha istediğin kitabı yazabilir ve yaptığın işten zevk alabilirsin. Bana öyle geliyor ki kendini kapana kısıtılmış gibi hissetmektense yaptığın işten zevk alman gerçekten çok önemli. Ayrıca Paris'e gelip istediğin zaman burada yaşayabilmen de güzel bir şey olur gibi geldi bana. Ama bu sahte kaçışların inan çok gereksiz, yoksa çok mu moralini bozuyorum? Bana hayatımda hâlâ bir "büyü" olup olmadığını sormuşsun. Uzun zamandır hayatımdan bahsetmiyorum; çünkü senin de söylediğin gibi gerçekleri anlatmak zordur her zaman. Her şeyi olduğu gibi anlatabilmemiz için daha Seine kıyısında bir sürü yürüyüş yapmamız, üstelik bir sürü de yeni nehir bulmamız gerekir. Ama ben de tıpkı senin gibi deneyeceğim. Tabii ki hayatımdaki o "büyü" çoktan yok oldu; bir daha da hiç olmayacak. Önce söylemiş miydim, yoksa ikinci defa mı söylüyorum. Her neyse önemli değil, her geçen gün yaşlandığım için çevremde olup biten her şey bana çok çok daha yakın ve büyümlü bir yanı yok hiçbir şeyin. Bir de aslında şunu söylemeliyim ki bir daha hiçbir zaman sana âşık olduğum gibi kimseye âşık olamayacağım. Hayatımdaki bir şeyler, sonsuza kadar bitti. Sana bir keresinde alattım: Van Gogh tek kulakla yaşadı, ama yaşadı. Ben de hiçbir büyümlü olmayan bir yaşam sürüyorum işte. Bütün bunlara rağmen mutluyum diyebilirim. Evet, sessiz sakın; ama mutlu bir yaşam benimkisi. Birlikte yaşadığım bu genç adam (benden

çok daha genç) benim için bir sevgiliden çok ilişkiye girdiğim kendi oğlum sanki. Beni aynen bu şekilde seviyor, benden bir anne şefkatin-den başka bir şey beklemiyor. Belki de birlikte olabilmemizin sebebi de budur; çünkü bizimkisi bugüne kadarki bütün ilişkilerimden çok farklı ve onlarla mukayese bile edilmeyecek bir ilişki. Aslında benim kalbimi bu inatçı aşkı ve sadakatiyle, hiç çocuksu olmasa da tıpkı bir çocuk gibi her şeyiyle kendini bana sunarak kazandı. Görüyorsun böyle şeyleri mektup yazarak anlatmak çok zor. Ama onun bana olan aşkını ve benim ona karşı hissettiklerimin büyüğü bir şeyler olmasa da mutluluk verdiğini anlayacaksınız herhalde. Ayrıca bunun çok uzun süreceği bir ilişki olduğunu da eklemeliyim. Aramızda bunca yaş farkı varken bunu söylemek çılgınlık biliyorum; ama benim önemseydiğim bütün diğer insanlar gibi bu genç de biraz çılgın diyebiliriz. Beni bu şekilde sevdiği sürece ona kayıtsız kalamam.

Paris'in yaşamak için Şikago'dan daha uygun bir yer olduğunu galiba en sonunda anladın. Zaman zaman çalışmak zor oluyor; çünkü bu aralar çok zor bir şeyler yapmayı deniyorum, galiba pek de başarılı olamadım; ama bana yardımcı olacak, cesaret verecek arkadaşlarım var burada; özellikle de Sartre her zamanki gibi çok önemli ve en büyük yardımcım. Evet artık benim iyi olduğumu öğrenmiş oldun. Eğer sen de kendini sadece "mutlu" değil de "çok mutlu" hissedersen ve bu kâğıt mürekkep ilişkisinden öteye gidecek bir arkadaşlığımız olursa sen de çok iyi olacaksın.

Gelelim şu geçtiğimiz aya: Erkek arkadaşımın bir kış tatili vardı ve bir şeyler yapmak istiyordu; ben de üç haftadır çok sıkı çalıştığım için bir değişiklik istiyordum. Biz de apar topar yeni arabamızla kısa bir seyahate çıkmaya karar verdik. Bir günde Paris-Marsilya arasını geçtik, sonra Bost'u da alıp gözlerimizi yağmurlu ve hüzünlü bir havada Cezayir'de açtık. Ne kadar da çok dilenci ne kadar da çok fakirlik var burada böyle. Sonra güneye Sahra Çölü'nün kıyısına kadar gidip sonra da batıdan doğuya Tunus'a doğru yol aldık. Bazen zorlu anlar yaşadık; çünkü yollar korkunçtu, taşların, tozun toprağın arasında kalan yolların bazen izi bile belli olmuyordu. Bir çok defa kum yığınları yolumuzu kesti; ama her defasında birileri tam zamanında gelip bizi kurtardı. Canım yine Medenine ve Cerba'ya gittim. Evet ne tuhaftır ki Yahudi-

lerle Araplar yine Medenine ve Cerba'da birlikte yaşıyor. Ama sanki bir büyü vardı ve o kaybolmuş gibiydi, gerçekten. Örneğin Cerba'da ki o yerin altındaki karanlık ve komik kafede kimse kif içmiyordu, garson biraları soğutmak için suya atlamadı, hatta benimle konuşmadı bile. Ne Ameer Hassine ne de nargile vardı; tamam o güzel manzarayla develerin çektiği arabalar hâlâ vardı; ama geceleri küçük fillerle karşılaşamıyordun, o eski büyü yoktu artık. Fransızlardan eskisinden de çok nefret ediyorlar, tamam haksız da sayılmazlar; ama bu Fransız turistler için hiç de hoş olmuyor. Dilenciler, pislik, açlık, yoksulluk gün gibi aşikâr; tabi sen de etrafında bütün bunları görünce kendini iyi hissedemiyorsun. Sonra uçakla dönüp arabayı gemiyle Marsilya'ya gönderdim, hâlâ da orada zaten. Bu seyahat sırasında hiç çalışmadım ve yazmadım; ama bol bol okudum, en başta da Van Gogh'un mektuplarını. Eğer çevrilirse mutlaka okumalısın bu mektupları. Giderek delirmesi, üstelik de bunu bilmesi, bunu büyük bir umutsuzluk ve umut içinde yaşaması gerçekten harika. Ne muhteşem bir adam ve ressammış ama! Bir gün onunla ilgili bir şeyler yazmak istiyorum. Sonra da nihayet senin gönderdiğin *Barren Ground*'ı⁽²⁴⁹⁾ okudum; gerçekten güzel bir kitap; ama bütün o eski kitapların çoğu gibi çok derine inip çok yavaş ilerliyor. Kitapta anlatılan her şeye inandım ve öyküyü iliklerime kadar hissettim. Faulkner'ın kitabı *Absalon Absalon!* teknik anlamda bir başyapıt; ama ben yine de kitaptan nefret ettim. Adam nasıl da öyküler anlatıyor böyle; ama yine de birçoğu ilgimi çekmiyor artık. Örneğin bu çekmedi. Geismar'ın Faulkner hakkında yazdıklarını çok beğendim; zaten Hemingway ve Dos Passos hakkındaki çalışmaları da ilgimi çekmişti; adamın çok iyi bir eleştirmen olduğu ortada. Bana *Gününe Amerika*'yla ilgili çok hoş bir mektup yazmıştı; *Konuk Kız*'ı de eleştirecek olması beni çok mutlu etti. Canım o kitabı sadece İngiltere'de yayımladılar; ama yakında Amerika'da da yayımlanacak.

Evet *La Vie Commence Demain*⁽²⁵⁰⁾ gerçekten ilginç bir film. İlk çekildiğinde biraz hayal kırıklığına uğramıştık; çünkü biz (Bost ve Sartre biliyor) çok daha iyi bir film çekilebileceğini biliyorduk. Herkes *Moulin Rouge*'⁽²⁵¹⁾un iyi olmadığını söylüyor; ama bakalım yakında izleyeceğim. Sartre ne zaman ona küçük kırmızı hediyelerini versem zevkten dört köşe oluyor, bu aralar çok sık oluyor bu.

Canım artık yorgunluktan ölüyorum. Eğer bir şeyleri yazmayı ya da cevaplamayı unuttuysam bir sonraki mektubumda yazarım; ama artık bu mektubu burada bitirmem gerekiyor. Umarım sana mantıklı şeyler anlatmışımdır, artık bu kadar yeter. Ne de olsa sen dünyanın en zeki adamı olmasan da en tatlısısın. Hoşça kal tatlı, büyülmüş adam. Evet o büyüüyü hâlâ hatırlıyorum, hiçbir zaman da unutmayacağım.

Simone'un

24 Mart 1954,

Nelson, sevgilim,

Günlerce hiç gelmeyen bir mektubu bekledim durdum. Sonra "Sana uzun bir mektup gönderdim", diyen kısa bir mektup aldım, günler günleri kovaladı; ama uzun mektubun falan gelmedi. Sonra da birbire geliverdi senin aptal! Hava yoluyla göndermeyi unuttuğundan, yavaş yoldan gemiyle gelmiş. Bir sürü güzel öyküyle dolu çok hoş bir mektuptu, çok daha mutlu görünüyordun, o yüzden ben de mutlu oldum. Sonra dün gece seninle ilgili korkunç bir rüya gördüm! Akşam Ring Lardner'in çok eski bir öyküsünden sinemaya uyarlanan *The Champion* filmini izlemiştim. Başrollerinde Kirk Douglas'la Arthur Kennedy denilen çok ünlü olmayan ama çok başarılı bir oyunculuk seçileyen birisi oynuyordu. Film önce ringde çok başarısız olan sonra da vahşice öldürülen bir boksörün öyküsünü anlatıyordu. Ben de rüyamda senin de içinde olduğun çok zalimce, kanlı bir işle ilgili bir rüya gördüm, biraz kavga dövüş de vardı. Birdenbire senin de orada (orası neresi bilmiyorum) olduğunu anlayıp deli gibi çarpan kalbimle merdiveni tırmanmaya başladım, sonra seni dolap gibi bir şeyin içinde buldum; suratında sert bir ifadeyle bana döndün, yüzün önce asıktı, nefret doluydu, sonra kanamaya başladı, ölüyordun. Ben de merdivenlerin tepesinden kendimi yere bırakıp çaresizlik içinde kendimi öldürmeye kalktım. Rüyam ben ölmeden sona erdi; ama büyük bir korkuyla uyandım.

Hayır Medenine'ye döndüğüm için hiç de suçluluk duymuyorum. Hatta Uxmal⁽²⁵²⁾'e bile gidebilirim; ama ben geçmişimize ihanet edecek hiçbir şey yapmam.

Biraz da iş konuşalım bakalım! Adı neydi hatırlamasam da; Pot-

ter'in kitabı için teşekkür ederim; gerçekten iyi bir kitap, hatta bir bölümünü *T.M.*'de yayımlayacağız. Vian'a mektubunu verdim; ama o sadece çeviriden sorumlu olduğu, kitabın baskısı da ertelendiği için Galimard'dan ayrılamıyor. Sadece kitabın sonunu çok daha çabuk çevirmeye söz verdi o kadar. Çevirisi fena değil, tamam mükemmel değil; ama seninki gibi tuhaf kitapları da mükemmel çevirmek imkânsız.

Dick'in *Outsider*'ı mı? Tamam bir öykü anlatmış; ama ne anlamsız, çılgın ve aptalca bir öykü o öyle değil mi? Ellen bana çok iyi davranıyor, benim için Amerika'da para buldu. Galiba *Konuk Kız* güzel eleştiriler almış, *Time*'dakini okudun mu? Umarım okumamışsındır; çünkü fotoğrafım korkunçtu. Başka fotoğrafçılar geldi, ben neden fotoğrafımı çekmelerine izin verdim biliyor musun? İçlerinden birinin sana gönderecek kadar iyi olmasını umduğumdan. Ama hepsi de korkunç çıktı. Bugüne kadar en güzel çıkan fotoğraflarım Şikago ve Patterson Adası'ndakiler.

Canım Paris'te herkes *Moulin Rouge*'un iyi olmadığını söylüyor; harika olduğunu söyleyen Suzanne Flon'un dışında tabi. Galiba sen Paris'te olmadığından, burayı çok özlediğinden ve film sana Paris'ten bir şeyler verdiği için sana çok güzel gibi geldi. Ama Şikago'yla ilgili böylesi bir film de beni çok mutlu ederdi, hatta ağlayabilirdim bile; ama söz konusu olan Paris olunca gidip sinemada izlemekle uğraşamam. Evet Laurence Olivier'nin oynadığı *Hamlet*'i izledim, söylediklerine de bütün kalbimle katılıyorum. Gerçekten çok iyi ve derin bir oyun olmuş; bu eski oyuna yeni bir anlam, oyunun zaten içinde gizli olan bir anlam kazandırılmış. Oreste, Nathalie'nin geçen yıl hiç iyi olmadığını; ama bu yıl biraz daha iyi olduğunu yazdı. Ona Haziran'dan beri yazmadığım için utanıyorum. Ama bu kadar çok çalışırken sana bile yazmakta zorlandığıma göre biraz beklemek zorunda. *Les Temps modernes*'in Mart sayısında senin ilgini çekecek bir şeyler var: Uyuşturucu bağımlısı homoseksüel bir yazarın nasıl "uyuşturucudan kurtulmaya" çalıştığını anlatan günlüğü. Özellikle de uyuşturucunun hem ne kadar zevk hem de ne kadar acı verdiğini harika anlatmış.

Mart'ın başında güzel bahar günleri yaşadık. Şimdiyse durmadan yağmur yağıyor; ama odamın içinde yağmur yok artık, sadece dışarıda, artık her şey çok daha güzel. Hep çalışıyorum, çalışıyorum. Sartre

artık yeni kitabımı çok beğeniyor. Yeniden yazmayı bitirdiğimde Gal-
limard'a verilmesini umuyorum. O zaman kendimi daha da iyi hisse-
deceğim! Sonra da yeni bir şey üzerinde çalışmaya başlayacağım; bu
öyle kolay kolay vazgeçemeyeceğin bir alışkanlık! Canım, söz sözdür.
Artık Paris'e geleceğini biliyorum, bunu bilmek de çok hoşuma gidi-
yor. Herhalde geldiğinde çok fazla ağarmış saçım olmayacak. Ne olur-
sa olsun, bitmek bilmeyen sohbetlerimiz ve o sıcak mutluluk için ye-
tecek kadar sağlıklı olacağım. Hemen yaz ve mektubunu hava posta-
sıyla gönder aptal şey! Mutlu ol, benim büyümlü sevgilim. *Simone'un*

30 Nisan 1954

Sevgilim benim,

Gönderdiğin o şirin kartpostalı dün aldım ve bunca zamandır sus-
kun kaldığım için kendimden utandım. Aslına bakarsan affedilmeyi
beklemek için iki sebebim var: Birincisi *Moulin rouge'*u izledim, ikin-
cisi romanıma son noktayı koydum.

Moulin Rouge'u izledim. Toulouse Lautrec'in kim olduğunu, gece
gündüz genelevlerde yaşadığını, babasına "Vieux con!"⁽²⁵³⁾ diyerek öl-
düğünü bildiğimden öykü biraz zayıfmış gibi geldi. Ama renkler konu-
sunda haklısın, kesinlikle harika. Colette Marchand da muhteşemdi,
Suzanne Flon çok iyiydi. Tabii ki aktörün Toulouse Lautrec'in o kes-
kin hatlı tuhaf yüzüne sahip olması beklenemezdi, elinden gelenin en
iyisini yapmış. Olga ve Bost da böyle düşünüyor. Filmin başı muaz-
zamdı, en azından bu yüzden bana kızmaktan vazgeçersin herhalde.

Kitabı nihayet bitirdim. Daktiloyle yazılmış bin iki yüz sayfa, her-
halde basılınca sekiz yüz sayfa falan olur, bir sürü olay ve kişi var. Sart-
re, Bost, Olga, bütün arkadaşlarım bu kitabın diğerlerinden çok daha iyi
olduğunu, bugüne kadar yazdığım en iyi kitap olduğunu düşünüyor,
Amerika öyküsünün de kitabın en iyi bölümü olduğunu söylüyorlar. O
bölümdeki kadınla adamın çok sempatik ve içten olduğunu söylüyorlar.
Kitabın küçük bir parçası olsa da o bölümün gerçekten iyi olmasını is-
temiştim; ne de olsa kitaptaki yeri ve taşıdığı anlam açısından çok
önemli bir bölüm. İngilizce'ye çevrilmeden okuyamayacak olman ne
kadar da acı! Korkarım bu yakın zamanda olmayacak, belki de hiç çev-

rilmez; çünkü kitap politik açıdan tam Amerika karşıtı bir kitap. Ama yine de Şikago'dan, bazı tuhaf Amerikalılardan sevgiyle bahsediyorum. Şimdi iki hafta kadar kitabın şurasındaki ya da burasındaki ufak tefek şeyleri değiştirdikten sonra bu canavarı Gallimard'a vereceğim. Henüz bir adı yok, ne olacağı konusunda da hiçbir fikrim yok; ama nasıl olsa bir gün biri bulmak zorunda kalacak, o yüzden dert etmiyorum.

İstediğin mektupla gazete küpürlerini geri gönderdim. Küçük fotoğraflar için de teşekkür ederim, senin için güzel bir tane fotoğraf ayarlamaya çalıştım; ama hepsi de öyle korkunçtu ki... Potter'ın kitabından belirlediğimizden çok daha fazlasını alacağız. Fransızlar için bugünün Babbitt⁽²⁵⁴⁾'inin portresi oldukça önemli; kitap bunu anlatıyor öyle değil mi? Ona Guyonnet'nin çevirisiyle⁽²⁵⁵⁾ birlikte *T.M.*'in o sayısını göndereceğimizi söyle.

Ben de neredeyse senin gibi yaşıyorum; eski dostlarımın dışında neredeyse kimseyi görmüyorum. Yapacak o kadar çok iş var ki. Yabancılarla ayrılacak zamanım yok. Ee, artık *Moulin Rouge*'u izlediğime göre filmlerle ilgili yorum yapma hakkım doğdu. *From Here to Eternity*⁽²⁵⁶⁾'yi sevdin mi? Ben sevdim; özellikle de Sinatra ile filmin sonu, Japonlar Pearl Harbor'a saldırdığında kimsenin gerçekten savaşın başladığını anlayamaması çok hoşuma gitti. Sartre pek sevmedi; aslında film *Potemkin Zırhlısı* kadar da devrimci bir film değildi; muhteşem değildi; ama bence çok heyecanlıydı ve konu da iyi işlenmişti. Ben sadece aşk öyküleri izlemekten hoşlanmıyorum. Bir de *The Wild One*⁽²⁵⁷⁾ var. Entelektüeller filmi beğeniyor; ama ben beğenmedim. Kesilen bazı bölümlerin bütün filmi öldürdüğünü söylemeliyim; tamam iyi bir şeyler var, en azından on dakikalığına çok heyecanlanıyorsun; ama sürekli daha iyi bir şeyler yapılabileceğini düşünüyorsun. Eğer hâlâ izlemediysen ne pahasına olursa olsun, git ve İngiliz filmi *The Cruel Sea*⁽²⁵⁸⁾'yi izle. Yıllardır izlediğim en iyi film; o sahte Hollywood filmlerine hiç benzemiyor; öyle gerçekçi ve dokunaklı ki; izlerken ağladım bile. Genelde savaş filmlerini sevmem; ama bu diğerlerinden farklıydı. İzlerken sen de bir gemide, ölüm kusan bir denizde yaşıyorsun. Faulkner'ın Mississippi'yi anlattığı *Holidays*'i *Les Temps modernes* için çeviriyoruz; bu aralar Paris'teydi, belki hâlâ da buradadır. Onu çok iyi tanıdığım insanlarla birlikte bir restoranda gördüm; ama konuşma ge-

reği duymadım; birkaç yıl önce olsaydı mutlaka konuşurdum; ama onu eskisi kadar sevmiyorum. Bembeyazdı ve çok yaşlı görünüyordu; insanlar çok fazla içtiğini söylüyor.

Sartre politikayla uğraşmaya devam ediyor, gerçekten iyi iş çıkar-
dı, kimse komünist olduğunu düşünmüyor. Dilediği gibi özgür ve ba-
ğımsız; komünistlerle de dost. Aslında genel olarak baktığımızda Be-
riah'ın ölümünden beri Fransa çok değişti. Komünistler eskisi gibi hi-
zipçi değil, bütün solcular el ele verip çalışmaya başladı. Sonuç olarak
Sartre Mayıs'ın sonunda Moskova ve Leningrad'a davet edildi, bu da
onu çok mutlu etti. Çok komik bir olay olmuş, Comédie Française'in
oyuncuları Moskova'ya gidip de Rusların küçük kızları yemediğini ve
Molière'i anlayabildiğini görünce çok şaşırınırlar. Hükümet yarın halk
mitinglerinin ve gösterilerinin düzenlenmesini yasakladı (1 Mayıs).
Herkes bir bekleyiş içinde. Acaba ne olacak? İnsanlar bu yasağa uya-
cak mı uymayacak mı?

Görüyorsun çok huzurlu bir yaşam sürüyorum. Artık kitabım da
bittiğine göre sana daha güzel mektuplar yazarım. Amerikalı mahkû-
mumdan mektup alır almaz kâğıda kaleme sarılacağım. Hoşça kal sev-
gilim. Bana kendi kitabından bahset. Bitmek bilmeyen şefkatimle...

Simone'un

Not: Sartre senin *Chicago* kitabın üzerinde çalışmaya devam ediyor,
Ağustos'tan önce yayımlatmayı umuyoruz. Schine-Mc Carthy⁽²⁵⁹⁾ olayı
konusunda özellikle de Oppenheimer konusunda çok ciddiyyiz. Bu
adam iyi birine benziyor.

10 Mayıs 1954

Birtanem,

Görüyorsun ya kitabımı bitirmek hayatımda ne büyük değişiklikler
yarattı. Mektubunu alır almaz cevap yazabiliyorum artık. Aslına bakar-
san sen "iki mektup arasında haftalar geçiyor" diye yazdığında benim
de içim sızladı. Kimi zaman bir şeyleri kaybettiğimizi düşünmüş ola-
bilirsin. Hayır, Nelson seninle aramızdaki şeyler kaybolamaz, kaybol-
mayacak da. Ben aramızda olanlara sıkı sıkı bağlıyım ve sen de bağlı

olmaya devam ettiğin sürece öyle kalacağım.

Potter'ın kitabındaki kahramanın bana modern bir Babbitt gibi geldiğini söylemiştim sana. Demek istediğim günümüz Babbitt'i, eskisinden çok farklı bir Babbitt. Ha bir de evet iki başlı bebeğin hikâyesini okudum. Fransa'da bile o bebek konuşuluyor. Düşünmek bile korkunç. "O şey" öldüğü için mutluyum.

Benim yazımı okumadaki sihirli yeteneğini kaybetmişe benziyorsun. Lautrec babasına "Vieuz con!" diye diye ölmüş. "Yaşlı ahmak!" anlamına geliyor. ("Ahmak" kelimesini hakaret etmek için kullanıyor musunuz bilmiyorum.) Van Gogh'un erkek kardeşine gönderdiği mektupların hiçbirisi Fransa'da ne çevrildi ne de yayımlandı, ne büyük bir utanç bu! Van Gogh ne adanmış ama. Küçük fotoğraf için teşekkürler, gönderdiklerin içerisinde en iyisiydi. Hep kalbimin üzerinde taşıyacağım. Hayır kitabın başlığı çok da kafama takılmış değil. Zaten kitap da Ekim'den önce basılmayacak, o zamana kadar bir başlık bulurum elbet.

Arkadaşlarımız bugün çok sinirli. Sovyet dansçıların operada dans etme hakları reddedilmiş. Bir ay sürececek bir gösteri sahneleyeceklerdi. Gösteri bugün başlayacaktı. Biletler karaborsaya düşünce herkes kucakla para ödemişti bilet alabilmek için. Fransız hükümeti Dien-Bien-Phu⁽²⁶⁰⁾ yenilgisinden sonra Paris'te Rus dansçıların dans etmesinin bir skandal olacağına karar verdi. Sanki Dien-Bien-Phu'yu alan Rus dansçılar. İnşallah bugün senatoda bu iğrenç Laniel kaybedecek. Blake kitabını bastıramadığı için çok üzüldüm. Bu sıralar çirkin kadınla ben de böyle bir sorun yaşıyorum. Yeni bitirdiği kitap üzerinde tam beş yılını harcadı.⁽²⁶¹⁾ Kötü bölümleri atmasına yardım etti, bütününe bakarsak ilginç bir kitap. Ancak kitap çok uzun, çok sıkıcı, aynı şeyler tekrarlanıp duruyor, bu yüzden kitabı basıp basmamak konusunda Queneau'nun tereddütte olduğunu hissediyorum. Ta en başında üç yüz sayfanın atılmasını istedi. Üç yüz sayfayı atsak bile yine de kitabı basmaya pek yanaşmayacaklar herhalde. Böyle olunca da bizim çirkin kadın çok üzülecek, ümitsizliğe düşecek öfkelenecek, belki de kendini alt geçite atıverir. Ancak şu durumda benim elimden başka ne gelir ki?

Blake'ten bahsetmişken sana, bu aralar Blake'e elli dolar gönderebilmek için bankalarla *Les Temps modernes* arasında gidip gelen kâğıtları göndereceğim. Kâğıtları görsen gözlerine inanamazsın. Ellen

Wright'a Amerikalı bir yazara Fransa'dan paranın nasıl ödenebileceğini soracağım. Herhalde biz parayı ödenirken hata yaptık.

13 Mayıs

Canım, *The Nation*'ın üç sayısı geldi, Sartre'ın hediyeleri de. Ne zaman gelseler Sartre sevinçten havalara uçuyor, sana çok teşekkür ediyor. Sen de ona teşekkür edebilirsin (kalbinde); *Chicago*'yu çevirirken harika bir iş çıkardı. Üzerinde takma bir adla haziran sayımızda yayımlayacağız *Chicago*'yu. Aslında kelimesi kelimesine çevirisini yapan, kitabı Fransızca'ya aktaran Sartre. Bu iş kolay olmadı Sartre için. Bütün dili yeniden yaratmak zorunda kaldı, becerdi de. Senin kitabın da çok güzel, çevirisi de. Bütün hepsini tek bir sayıda basabilmemiz için kitaptan bazı bölümleri atmak zorunda kaldılar. Sana gönderirim, gerçi sen Fransızca'sıyla baş edemezsin ama.

Yaz aniden bastırdı, hava çok sıcak, çok ağır. Sartre Moskova'ya gider gitmez yeşillik bir ülkeye gidip yeniden çalışmaya başlayacağım. Kısa bir tatil olacak. Kısa bir tatil olacağı için mutluyum. *Les Temps modernes*'nin Ekim sayısının konusu, "Sol kanat". Günümüzde sol kanatta olmak ne demek, "sağ kanat" dünyada olup bitenlere nasıl yaklaşıyor, bu konuda neler düşünüyor, neler hissediyor? Koestler, Camus, Malraux, anti-marksist düşünürlere, vs. bir sürü aptal kitap okumak zorundayım; ama biliyorsun bu çeşit bir yaklaşımda aptallık ilginç oluyor. Her neyse ben zaten şu anda ne yapacağımı bilmiyorum. Bütün tatil boyunca bu konuyu düşüneceğim.

Kız kardeşim Paris'te, resimlerini sergileyecek; ama nefile. Resimleri çok anlamsız; ama inşallah başarılı olur. Artık resimlerinde yeteneklerini daha iyi gösterebiliyor; ama yine de anlamsız resimler.

Hoşça kal canım. Hemen cevap yaz. Mektuplarımız arasında geçen süreyi kısaltalım. Küçük resmini kalbimin üzerinde taşıyorum, sense düşüncelerimdesin, her zamanki gibi.

Simone'un

Londra, Haziran 1954

Birtanem,

Bu kez helikopter o kadar hızlı değildi; ama bu senden uzaklaştı-

ğım anlamına gelmez. Senden hiç uzaklaşmam ki ben. Yeniden söylüyorum. Kalbimde olduğun için nereye gitsem seni de yanımda götürüyorum. Neyse şu anda Londra'dayım. Yeni kitabım bitti, Sartre da Taşkent'te. O yüzden Paris'te kalmam için hiçbir neden yok. Ben de küçük bir seyahate çıkayım dedim. Arabamla şehir dışında bir hafta geçirdim, sonra da uçakla Londra'ya geldim. Yolculuk sadece bir buçuk saat sürdü, ne çabuk değil mi? Beni tek üzen şey hem Paris'te, hem şehir dışında, hem bütün Fransa'da hem de İngiltere'de durmadan yağmur yağıyor, yazımız mahvoldu. Pazartesi günü La Bûcherie genelevimde olacağım.

Yolculuktayken Sartre'ın keyfi yerinde gibi. Mektuplar çok geç geliyor, bir mektubun gelmesi on günü buluyor. Ama her mektubu gün gün ne yaptığını anlatıyor: Bir gün Leningrad'da, bir gün Taşkent'te, bir gün Moskova radyosunda konuşma yapıyor, vs. nereye isterse gidebiliyormuş, öğrencilerle, öğretmenlerle, yazarlarla özgürce tartışıyormuş. Stalin öldüğünden beri her yerde büyük bir rahatlama yaşanmaya başlamış. Ellerinde çiçeklerle bir milyon insanın Kızıl Meydan'a yürüyüşünü izlemiş. Macbeth'in çiçeklerle dolu ormanı, etkileyici doğrusu. Bütün arkadaşları dört gözle Sartre'ın dönmesini bekliyor. Anlatacak bir sürü hikâyesi olur dönüşte.

Son mektubumdan beri çok az şey oldu. Kız kardeşim hayal kırıklığına uğradı; çünkü sergisine bir sürü insan geldi, hepsi resimlerin harika olduğunu söylediler; ancak iş gazetede yazı yazmaya gelince eleştirmenlerin yazdıklarıyla söyledikleri arasında dünya kadar fark var. "Bir sürü kadın ressam içinde öylesine bir ressam," diye yazmışlar. Kız kardeşim eleştirmenlerin "cesaret"inin olmadığını söylüyor. Tek bir resim bile satamadı, yine de pes etmeyecek. Aksine daha da çok resim çizecek, gelecek sergisinde eleştirmenleri resme boğacak. Neyse en sonunda Paris'ten ayrıldı. Uzunca bir süre canımı sıkamayacak.

Çirkin kadının kitabının başka bir yayınevi tarafından basılması için uğraşıyorum; ama işim zor. Bakan en sonunda Blake'e parayı göndermemize izin verdi, biz de gönderdik. Parayı aldın mı? Senin parana n'oldu? T.M. yazı işleri müdüründen *Chicago*'yu bastığımız sayıdan sana iki kopya göndermesini istemiştim. Seni tanısin, tanımasın herkes bu metnin harika olduğunu, senin büyük bir şair olduğunu düşünüyor.

Gerçekten böyle. Çirkin kadın da bayıldı kitabına. Kitap gerçekten çok güzel ve harika bir çevirisi var artık.

Gallimard'daki herkes benim kitabımı da, senin kitabını da, çok beğendi. Queneau hayatında okuduğu en güzel, en etkileyici aşk hikâyesi olduğunu söyledi. Blanch Knopf da kitabım hakkında benimle görüşmeye çalışıyor; ancak Ellen Wright telifi başka bir yayınevine satmış. İyi de etmiş, Knopf'tan köşe bucak kaçıyordum zaten. Şikago'da gösterilirse Gérard Phillipe'in oynadığı *Monsieur Ripois*⁽²⁶²¹⁾ yı seyret. Kimse beğenmedi filmi; ama ben beğendim. Tuhaf, zekice düşünülmüş bir film bence. Canım bana kendinden bahset. Küçük lagünde, büyük göl kenarında güzel bir yaz geçirmeyi umuyorum. En kısa sürede yine yazacağım. Seni sevgiyle öpüyorum.

Simone'un

Barcelona, 12 Temmuz (1954)

Nelson birtanem,

Geçen sefer Londra'dan mektup yazmıştım, bu sefer Barcelona'dan yazıyorum. Gördüğün gibi yine kendimi yollara vurdum. Londra'da fazla kalmadım, sadece dört gün oradaydım. Kenti beğendim; ama yaşamak istemem orada. Geceleri saat on birde, pazar sabahları saat onda her yer kapalı, herkes uykulu oluyor. Sartre'ın da Paris'e geri dönmesi gerekiyordu; ancak Cumartesi günü bir heber geldi: "Birisi Moskova'dan komünist bir gazeteyi aramış. Onlar da yazı işleri müdürünü aramışlar. Yazı işleri müdürü de beni aradı. Sartre hastaymış, Moskova'da bir hastanede yatıyomuş." Çok korktum, kendini fazla yorduğunu, Thorez gibi Sartre'ın da beyin kanaması geçirdiğini düşündüm. O komünist gazete aracılığıyla, Sovyet elçisi aracılığıyla Moskova'ya ulaşmaya çalıştık. Bize: "Doğrudan Moskova'yı arayın!" dediler. Ama bu imkânsızdı. Hemen Sartre'ın otelini aradım, beş dakika içerisinde cevap verdiler, Sartre hakkında bilgi de verdiler, sonra da hastaneyi aradım. Sartre'la konuştum: "Nasılslın?" "İyiyim," "Hastanede olduğun için pek de iyi değilsindir herhalde!" Birdenbire afalladı "Nereden biliyorsun?" "Biliyorum işte!" dedim. Neyse sonra olup biteni anlattı. Orada kaldığı sürece sürekli votka, Gürcü şarabı falan iç-

miş. Trenle, uçakla, arabayla nereye istedilerse gitmiş, o kadar az uyumuş ki sonunda vücudu iflas etmiş. Kalbi normal hızından iki kat fazla hızla atıyormuş, yani "yüksek tansiyon". Sonra istirahat alınmış. Bir hafta hastanede kalıp uyuyacak, dinlenecekti. Beş gün sonra uçakla Paris'e geldiğinde hâlâ çok yorgundu; ama Rusya'ya gittiği için ve yeniden Paris'e döndüğü için mutluydu. Birkaç günlüğüne şehir dışına çıktık, artık iyileşti. Sartre aşırıya kaçmadığını, Rusya'dayken özellikle daha az içip, daha az yemesinin mümkün olmadığını; çünkü ilk başta Rusların ona karşı çekingен davrandıklarını söylüyor. Bir akşam yemeği sırasında Ruslar'dan biri: "Yemeğin başından beri bu adamı seyrederiyorum. Ve artık iyi bir adam olduğunu biliyorum; çünkü samimiyetle yiyor ve içiyor." İşte bu yüzden iyi bir adam olduğunu kanıtlamak için samimiyetle yiyip içmeye devam etmiş. Ona her şeyi göstermek, onu memnun etmek için yarış etmeye başlamışlar. Sartre da onları mutlu etmek için nereye istedilerse gitmiş. Genelde yolculuk hoşuna gitmiş. Ruslar kesinlikle, bütün samimiyetleriyle barış istiyorlarmış. Yıllardır insanların refahı için bir sürü şeyi feda etmişler, Stalin'in ölümünden sonra da bir nebze olsun özgürlük havası esmeye başlamış. Yine de her şey yolunda değil Rusya'da. Entelektüel ve okur yazar alt yapıları zayıf, bunu onlar da biliyorlar. Entelektüel hayatın zayıf olmasının tuhaf bir nedeni var. Yılda kitap başına çok para veriliyor, yazarlar da bu parayı alabilmek için iyi ya da kötü ne olsa yazıyorlar. Bir de her yazar başka bir yazarı denetliyor, kendi yazdıkları eserlere benzer yapıtlar üretmeleri için onlara baskı uyguluyorlarmış, tabii böyle olunca da yaratıcılık diye bir şey kalmıyor. Resim de kötü. Ancak Sartre gelirken yanında çok kaliteli plaklar getirmiş, Özbekistan ve Rus korosunun plaklarını. Günlerce bıkıp usanmadan yolculuğu hakkında konuştu durdu. Ama ben burada sana her şeyi anlatamam. Gelecek sene Sartre'la mutlaka Çin'e gideceğiz. Harika bir yolculuk olacak.

Kitabımın ilk bölümlerini düzeltmeye başladım. Adı *Mandarinler*. İngilizce'de aralarından devrimci liderler çıkan; ama biraz modası geçen bu Çin entelektüellere ne diyorsunuz bilmiyorum. Mandarinler? Bir başlık olarak Fransızca'da kulağa çok hoş geliyor. Kitap Ekim başında basılacak. Nasıl karşılanacağını çok merak ediyorum.

Paris'te şöyle adamakıllı bir yaz yaşayamadık. Sürekli yağmur yağ-

dı, soğuktu. İspanya'ya gelirken mutluydum, güneş vardır umuduyla geldim. Buraya arkadaşımınla, arabayla iki gün önce geldik. Barcelona'ya yirmi yıl önce Sartre'la gelmiştik, o zamandan beri hiç değişmemiş. Ne kadar neşeli, ne kadar güzel bir şehir bu böyle! İnsanlar cıvılcıvıl, neşe dolu, hepsi de çok sempatik. Tabii ki ben sokaktaki adamdan bahsediyorum, buradaki "burjuva"yla rahiplerden daha iğrenci olamaz herhalde bütün dünyada. Burada herkes gece yaşıyor, ikide kafeler, bütün dükkânlar açık oluyor. İnsanlar konuşarak, gülerek Rambulas'ta bir aşağı, bir yukarı yürüyüp duruyorlar. Burada bir de Barrio China adında harika bir yer var. Görsen aslında nasıl pis, nasıl fakir bir yer. Ama işin zevki de burada. Her yer genelevlerle dolu, kafeler kadınlarla dolup taşıyor. Bütün sokaklarda prezervatif satan, ayrıca parlak rengârenk kâğıtlara, gümüş rengi kâğıtlara sarılı, küçük kutulara konmuş şekerler satan dükkânlar var. Prezervatiflerin üzerindeki büyük kartonlarda "Frengi" yazıyor. Beyazlar giymiş bir adam kapının önünde bekliyor. Kaç tane "zührevi hastalıklar hastanesi" var, bilmiyorum. Seni düşündüm, müşteri bekleyen sürü sürü kadınları görsen çok eğlenirdin herhalde. Belki birgün, kim bilebilir. Gelsen biliyorum seversin Barcelona'yı.

Canım önce Paris'e gel. Senin paranı Ellen Paris'te saklıyor, gel de paranı burada harca. Madrid, post restant'a yazabilirsin. Benim elime de birkaç gün sonra geçer mektubun.

Simone'undan sevgilerle

18 Ağustos 1954

Nelson birtanem,

Harika, rengârenk Meksika posta kartlarını alınca büyük bir şok yaşadım. Sana yasaklanan bir şey yapmışsın nerdeyse. Uxmal değil; ama Chichen Itza yasak sana. New Orleans'tayken fakirdin, rahat değildin; ama hasta da değildin. Şimdi cebinde paran var, her istediğini yapabiliyorsun, kabak çiçeği gibi açılmışsın. Houston Havaalanı'ndaki cehennem sıcaklığını ben de unutmadım. Günlerce benim için de seni hatırlatan şeyler uçuşup durdu havada, bir koku, biraz sıcaklık, bir ışık huzmesi, neredeyse çılgılık atacaktım. Buraya ne zaman geleceksin?

Amerikalılar hâlâ uçakla, gemiyle Fransa'ya geliyorlar; ama eskisi kadar çok kişi gelmiyor artık. Birkaç gün önce Champs-Elysées'de Sartre'la oturuyordum. Yuvarlak kafalı, şişman bir adam yanıma yaklaşıp, kibar bir sesle "Merhaba, beni hatırladınız mı Şikago'dan?" diye sordu. Gözüm adamı bir yerden ısıırıyordu; ama çıkaramadım. Seninle ilgili bir şeyi unutmuş olduğum için kızdım kendime biraz.

Franco da olsa, başka şeyler de gelse başlarına, hiçbir şey bu İspanyollar'ın neşesini kaçırıyor. Çok insancıklar, onları sevmekten başka bir seçenek bırakmıyorlar sana. Onları sevdikçe acıyor insan hallerine. Yoksulluk her yerde, özgürlükleri, hiçbir şeyleri yok. Hüzünlü; ama güzel, sevilesi bir ülke. Büyük adamlar her yerde nefret dolu, şişman ve burnu büyükler. Küçük adamsa ince ve nazik. Şaşılası bir farklılık, ancak çocuk kitaplarında olabilir.

Küçük arabamla neredeyse her yeri gezdim: kıyıları, dağları, kasabaları, köyleri, kayıp okulları, geniş ovaları, Granada'yı, Sevilla'yı, Madrid'i... Sana çok az şey anlatmaya niyetliyim, sen de Meksika'yı fazla anlatmadın ya. Boğa güreşlerini izledim; ama Mexico City'de izlediklerim kadar eğlenceli değillerdi. Boğalar genç ve küçüktü. Meksika'dakiler canavar gibiydi, tehlikeliydiler.

Neyse yüzdükten, dağlara tırmandıktan, araba sürdükten, resimlere baktıktan, boğa güreşlerini seyrettikten sonra Paris'e döndüm. Sartre da Capri'de dinlendi. İtalya'da bir sürü siyasi arkadaşı var. Togliatti'yle akşam yemeği yemiş. Dinlenmesine rağmen yine de hâlâ çok yorgun. Onunla Avusturya'ya ciddi bir tatile gideceğiz. Fazla para çarçur etmeden sessiz sakin bir yerde dinleneceğiz. Salzburg'da bir ay kalacağız, sonra Viyana'ya, Prag'a gideceğiz. Davet edildiğimiz zaman da Ekim'de geri döneceğiz. Sonra da kendime sormaya başlayacağım: Şimdi ne yazacağım? Aslında gerçekten bilmiyorum.

Nathalie minik kızının, âşık olduğu kimyacının birkaç güzel fotoğrafını, yaptığı birkaç resmi gönderdi (birbirimize yazmayalı bir yıl oldu). İki cümleyle her şeyin daha iyi olduğunu, daha sonra uzun bir mektup göndereceğini söylemiş. Şimdi benim de ona mektup yazmam gerek. Sonunda çirkin kadının romanı Gallimard'dan çıkacak. En beğendiği bölümü çıkarmak zorunda kaldı. Çok sıkıcı, incelikten yoksun bir lezbiyen hikâyesini⁽²⁶³⁾ ve açık saçık birkaç sahneyi daha çıkarmak

zorunda kaldı. Keyfi kaçtı haliyle. Yine de kitabın hiç basılmamasından iyidir, o da biliyor bunu zaten. Bost çok tatlı bir Hollywoodluyla bir senaryo üzerinde çalışıyor. Adam Macar bir Yahudi, John Garfield'in arkadaşıymış, seni tanıdığını söylüyor, adı Berry. Komünistlikle suçlanınca üç yıl önce karısını, çocuklarını alıp Amerika'yı terk etmiş. Onu tanıyor musun?⁽²⁶⁴⁾

Sartre Mr. Gilette'le kendisi hakkında yazılan şiiri çok beğendi. Yerli Don Kişot elime geçmedi, inşallah geçer. Jack Conroy'un ki gerçekten trajik bir hikâye.⁽²⁶⁵⁾ Herhalde Conroy'un evinde zor anlar yaşamışsındır. Bu arada *The Disinherited*'in el yazması halini bulmuştum. Conroy onu geri göndermemi istemişti; ama unuttu herhalde, neyse hatırlamasa daha iyi. Yolculuk işine yaradı mı?⁽²⁶⁶⁾ Bu kitap nasıl gidiyor?

Hoşça kal canım. O kadar çok yolculuk yapıyoruz ki birgün bulutlu bir gökyüzünün altında buluşmamamız imkânsız. Seven kalbimle seni bekliyorum.

Simone'un

5 Ekim 1954

Nelson birtanem,

Paris'ten tuhaf, uzun suratlı odundan bir adamın beni ziyarete geldiğini bildirdiler. Adamla tanışmak için sabırsızlanıyorum; çünkü adam "kalmaya gelmiş" benziyormuş. Meksika'dan, senden geldiği için adamı çok severim herhalde. Birgün bana ete kemiğe bürünmüş Şikagolu bir adam gönder, adı Nelson olsun. Salzburg'a attığın mektup geldi.

Gelecek hafta kitabım tamamıyla basılıyor. Basılır basılmaz sana bir tane göndereceğim. Gerçi sen tek kelimesini bile anlamayacaksın; ama olsun ilk sayfaya basılmış ismini göreceksin. İnan benim için tek anlamı bu yazdığım bu kitabın. Gallimard bu kitapla ilgili bir sürü yaygara kopardı, bana para kazandırdığı sürece her istediğini yapabilir. Ama işin kötü yanı her yere kitabın "kilitler" taşıdığını, Camus, Sartre gibi bir kahraman yaratacağını yayıyor. Bu çok yanlış. Benim ana fikrim aklın durumunu, Fransız yazarların savaş sonrası deneyimlerini aktarmak. Ama bahsettiğim insanları uydurdum, bu yüzden okurların

kitabı bir bulmaca gibi algılamalarını düşünmek hiç hoş değil.

En sonunda Nathalie'den uzun bir mektup geldi. Artık mutluluğu bulmuşa benziyor. Âşık olduğu kimyacı önce kaçmış ondan, sonra da kalmaya razı olmuş. Nathalie boşanır boşanmaz evlenecekler. Adamın çok parası varmış, birlikte büyük bir evde yaşıyorlar. Evin bahçesi var, çamaşır makinası var. Nathelie'nin sevgisi biraz da çamaşır makinasıyla, fırından kaynaklanıyor gibi geldi bana. Bu adamdan çocukları olsun istiyor. Fazlaca kadınsı, anlamsız çocuk hikâyeleri yazıyor, gerçi güzel anlatıyor. Üç yıl geçmeden Fransa'ya gelmeyecekmiş, Fransa'dan korkuyor hâlâ.

İkinci Cins hakkında Amerikalı kadınlardan bir sürü mektup alıyorum. İngilizce yazılan mektuplardan birinde Bedford, 'Virginia'da benimle buluşan bir öğretmenden bahsediliyor. Öğretmen bir zamanlar Nelson Algren ve benimle tanışmış. Sen böyle bir şey hatırlıyor musun? Birlikteyken çok fazla kişiyle tanışmamıştık. Böyle dört bir taraftan çıkıp: "Sizinle Nelson Algren'leyken tanışmıştık," diyorlar. Yoksa benim bir kopyamla etrafta mı dolaşıyorsun? Şu anda İtalya'dayım. Verona'ya varınca hoş bir sürprizle karşılaştım. Bir İtalyan gazetesi aldım, daha ilk sayfalarda seni gördüm. *Golden Arm*'ın büyük bir reklamıyla, senden bahseden bir makale vardı. Gazeteyi arabada sakladım, sana gönderirim. Kitapçıda Mondadori kitapları arasında yeşil kapaklı bir kitap gördüm: Senin kitabındı, ne tuhaf... Kitabının Fransa'da hâlâ yayımlanmamış olması ne aptalca. Boris Vian ne haltlar yiyor acaba?

Sana son yolculuklarımla ilgili küçük bir hikâye anlatayım ben en iyisi. Sartre'la iki aylığına yolculuğa çıktık. Paris'teyken etrafımızda bir sürü insan oluyor, yapacak çok şey oluyor, birbirimizi görmemiz gerektiği gibi görmeye fırsat bulamıyoruz. İşte bu yolculuk iyi bir fırsat olur diye düşündük. Ayrıca Sartre'ın uzun bir tatile ihtiyacı vardı, gerçi Moskova'dan geldiğinden daha iyi durumdaydı. Ama hâlâ kendini çok yorgun hissediyordu. Önce Strasbourg'a, sonra Alsace'a, sonra da Münih'e gittik. Münih hâlâ yıkıntılar arasındaydı; ama her zamanki gibi cıvıl cıvıldı. İnsanlar sağlıklı ve mutlu görünüyorlardı. Düşünsene, Münih, bira evleri ve bira bahçeleri. Bardaklarda, sürahilerde, teneke kutularda, şişelerde dark ve light bira. Kafalarında yeşil, küçük fötr şapkalarla binlerce insan durmadan bira içiyordu. Sonra Salzburg'a,

Innsbrück'e gittik, eski kasabalarda, eski sokaklarda dolaştık, anılara doğru yol aldık. Viyana kâh hüznüydü, kâh sevinçli, kendiyle ne yapacağını bilemeyen birisi gibiydi. Yolculuğumuzun en güzel bölümü Çekoslovakya gezimizdi. Sartre'la beni davet etmişlerdi. Hayatımda ilk kez Demir Perde'nin ötesine geçtim. Viyana'da vizeleri almamız çok kolay oldu. Çekoslovakya'ya da arabayla gidebildik. Sınır bombostu, iki küçük evin arasında kablolarla kaplı küçük bir kapıydı, genç bir asker küçük bir kuleden sınırı gözetliyordu. Gerçek bir demir perde anlayacağın. Çocuk masallarındaki gibi yaşlı bir adam gelip demir parmaklıklar arasından pasaportumuz olup olmadığını sordu. Asker aşağıya anahtar gönderdi, yaşlı adam kapıyı açtı, biz de küçük Çekoslovakya sokaklarına süzülüverdik. Sokaklarda neredeyse hiç araba, hiç bisiklet, hiç motorsiklet yok. Prag'ta kimse beklemiyordu bizi. Biz de otele yerleşip şehri kendimiz gezdik. Kafeleriyle, restoranlarıyla, dükkânlarıyla Batılı bir şehre benziyordu sanki. Sartre Moskova'nın Prag'a hiç benzemediğini söylüyor. Sartre'ın çoğu yazar tanıdıkları çok nazik insanlardı. Bize imalathanelerden, çiftliklerden, okullardan başka bir şey göstermezler sanıyordum; ama öyle olmadı. Eski güzelim kenti gezdirdiler, kaliteli resimler, kiliseler, romantizm kokan eski bir Yahudi mezarlığı, bir sinagog gösterdiler bize, akşamları da operaya gittik. Kuklalarla bir çeşit film yapıyorlar, hayatımda gördüğüm en güzel çizgi filmdi o. Andersen'in *İmparator ve Bülbül* adlı masalından gerçek bir şaheser yaratmışlar, görsen sen de çok beğenirdin. Çekoslovaklar entelektüel ve sanatsal özgürlük istiyorlar, tabi bir sürü sorunları var bu konuda. Bize kucak dolusu hediye verdiler: Kitaplar, Bohemya tarzı bardaklar, danteller, kanyak. İki gün önce her zamanki gibi arabayı dışarda bırakmıştık; İtalya'da olduğumuzu da belirteyim bu arada. Arabadan her şeyi almamız gerektiğini sonradan anladık, az kalsın hediyelerimizi alıyorlardı. Bu İtalyan şeytanları sıkı sıkı kapattığımız kapıları açmayı başarmışlar! Neyse Avusturya'da yağmur başlayınca biz de İtalya'ya geçtik. Verona'yı, Bologna'yı, Firenze'yı gördük. Buranın sonbaharı güzel, sarıyla mavi iç içe geçmiş, çok sıcak değil; ama güneşli. Sartre artık sağlığına kavuştu, hemen yeniden çalışmaya başladı. kendisini anlatan bir kitap yazmaya koyuldu. Ta çocukluğundan başladı anlatmaya, ilk bölümleri okudum çok iyi, çok eğlenceli. *T.M.* için

yazdığım makale bitti, şimdi ne yapacağımı hiç bilmiyorum.

Roman Holidays çok güzel bir film bence. Gölde tam da pastırma yazları başlamıştır, değil mi? Kalbimde kırmızı, altın sarısı yaprakları, kuşları, gölü, gece köprüünün, lagünün üzerindeki muhteşem gökyüzünü görüyorum, her şey capcanlı. Birbirimize elveda dediğimiz zamandan beri üç yıl geçti. Unutma söz verdin, seni yine göreceğim. Göreceğimi biliyorum. O günü bekliyorum sabırsızlıkla. Hoşça kal canım. Seni şefkatle öpüyorum.

Simone'un

(Ekim sonu 1954)

Nelson sevgilim,

Paris'e gelince uzun süredir benden hiç mektup almadığını anladım. İtalya'dan yazıp sana Viyana'yı, Çekoslovakya'yı, daha başka bir sürü şey anlatmıştım. İnşallah mektup kaybolmamıştır. Mektup eline geçince bana bildir, sana mektup yazmaya sıra gelince tembelleştiğimi düşünmeni istemem. Uzun, ince, kaba saba adam beni bacanın yanında bekliyormuş, dost canlısı bir Don Kişot'a benziyordu. Bu sessiz haberci için teşekkürler.

Mac Carran⁽²⁶⁷⁾'ın ölmüş olması birgün seni de bacamın kenarında görebileceğim anlamına mı geliyor?

Buraya iki gün önce geldim. Romanım yeni basılmış. Mutluyum; çünkü gerçekten şimdiden başarılı olacağına benziyor. İlk eleştiriler çok olumlu, hem sağ kanattakiler, hem de sol kanattakiler beğendi kitabı, komünistler de öyle. Sağcılar kitabın bir mağlubiyetin, sol kanattaki Fransız entelektüellerin mağlubiyetinin hikâyesi olduğunu, sol kanattakiler de bir çiraklık döneminin, bir dönüşümün, Fransız entelektüellerinin gerçeği keşfedişlerinin hikâyesi olduğunu söylüyorlar, komünist parti için bir araya gelmeleri lazım. Bence iki yorum da yanlış; ama işte bu yüzden bu roman diğer kitaplarımdan daha iyi. Anlam ben buradayım diye bağırmadığı için her okur kendine göre farklı şeyler bulabilir kitapta. Herkes "Amerikan romansı"nın çok etkileyici olduğunu söylüyor, tabi ki her şeyi kalbimden gelerek yazdım. Kitabı okuyamayacak olman beni üzüyor, Fransızca'yı bir türlü öğrenmeyi beceremeyen tembel adam seni. Yine de sana bir tane yolladım kitaptan, ilk sayfada ismini göreceksin. ABD'de ya da İngiltere'de biri zahmet eder

de kitabı senin için çevirir diye umalım bari.

Fransa'da "Amerikan Edebiyatı'nın Panoraması" diye bir kitap çıktı. Amerikalı bir öğretmen olan John Brown Fransızca yazmış kitabı. Hiç de ilginç olmayan, çok basmakalıp şeyler söylemiş yazar. Kitapta senin bir fotoğrafın var. Odamda olanın aynısı, Şikago'da demir köpürünün altında otururken çekilen. Senin hakkında iyi şeyler söylemiş; ama yeterince iyi değil bence.

Bana anlattığın hikâyeler çok hoşuma gitti. Hele sana, "Cebi dolu Fransız" dedikleri hikâyeye bayıldım. Evet Salzburg'da Mozart'ın evini gördüm, öylesine bir ev. Bence Touaregler hakkındaki açıklamalar çok iyi değil. Erkeklerin bu şekilde peçe takması tamamıyla dini bir şey, kendilerini kadın falan sandıkları yok.

Buradakilerin Pachuco hikâyesiyle ilgilenip ilgilenmeyeceklerini kestiremedim, çoğu ne seni tanıyor ne de Pachucoları biliyor. Ama anti-komünistlerin toplantısına gidersen bu *Les Temps modernes*'de basmak için mükemmel bir haber olur.

Gezimizi İtalya'da noktaladık, çok güzeldi. Artık çok iyi bir sürücü olduğumu biliyor musun? Çok hızlı kullanıyorum, küçük araba yolları uçuyor neredeyse bütün öbür arabaları arkamda bırakıyorum. Aynı zamanda çok da dikkatliyim, hiç kaza yapmadım. En çok yukarılara, yukarılara, dağların yukarısına doğru, kıvrımlı dar yollarda araba sürmeyi seviyorum. Gezimiz boyunca bir sürü kasaba, manzara, resim gördük. Çok çalışmadık, bol bol uyuyup bol bol spagetti yedik. İki yıldır her şey çok güzel gidiyor, neşe dolu, canlı bir hayat sürüyorum.

Chaplin'in *Asri Zamanlar* adlı filmini gördüm. On beş yıl oldu çekileli; ama ben daha görmemiştim. O zamanlar muhteşemmiş Chaplin. Çok heyecanlandım. Sen de bu filmi çok seviyordun değil mi? Daha da önemsiz şeylerden bahsetmeye devam edersek bir de Robert Mitchum'la Marlyn Monroe'nun *Dönüşü Olmayan Nehir*⁽²⁶⁸⁾ adlı filmini seyrettim. Bildiğin Hollywood filmi işte; ama Monroe filmde gerçekten güzel. Bir çeşit Tza Tza Gabor, bu Monroe. İyi bir oyuncu, hoş bir kadın. Zaman bulursam Living Desert'ü seyredeceğim.

Çalışmaların nasıl gidiyor? Senaryoyu okuduktan sonra son okumayı da yapabilirim. Çok merak ediyorum. Genç bir adamın yazdığı bir kitap olarak güzeldi, bir de bu olgun halinle yazarsan yeni, güzel bir kitap olacağına eminim. Canım şimdi kitabı ve bu mektubu gönder-

mek için postaneye gideceğim. Hemen cevap yaz, bu sefer hazır işim gücüm yokken ben de hemen cevap yazacağım. Tembellik ettiğim falan yok, sen her zaman kalbimdesin.

Simone'un

29 Kasım 1954

Nelson sevgilim,

Artık Fransızca'yı o kadar iyi okuyabildiğin için sevindim, yoksa Amerikan Fransızcası okuyabildiğin sonucunu mu çıkarmalıyım sözlerinden? Mektuplarımı İngilizce yazmaya devam edeceğim, böylesi daha güvenli değil mi?

Neyse bugün sana senin kitabından, *Mandarinler*'den söz edeceğim. Alçakgönüllülük edip kitabımın büyük bir başarı kazandığını söylemeyeceğim. Şimdiye kadar yazdığım en başarılı kitap. Bütün eleştirmenler en iyi romanım olduğunu söylüyorlar, Gallimard durmadan kitabımı satıyor, şimdiye kadar bir kitabın hiç bu kadar çok satmadığını söylüyor. Bir hafta sonra her yıl verdikleri ödülü verecekler, Pulitzer ödülü gibi bir şey, bizimkinin adı Goncourt ödülü. Kimse ödülü benim alıp almayacağımı bilmiyor. Jürinin bütün üyeleri yılın en iyi kitabının benimki olduğunu söylüyor; ama zaten *İkinci Cins*'ten beri epey tanındım. Biz de oturmuş sabırsızlıkla ödülün verilmesini bekliyoruz. Sartre, Olga, Bost ödülü kazanırsam alacağım paradan nasiplerini alacaklarını bildikleri için ellerini ovuşturuyorlar. Neyse zaten kitap iyi satıyor, ödülü alamazsam çok üzülmeceğim.

Geçen hafta G rassi'nin o luyla karısı Paris'teydi. G rassi'lerde oynadığımız poker oyununu hatırlıyor musun? Oğlu yirini    yaşında, babasına çok benziyor, gerçekten tatlı bir  ocuk. Tanı san senin de hoşuna gider. Amerika'yı yürekte sevir; ama Amerikan siyaseti hakkında sen, ben ne d   n yorsak o da o genç co kusuyla aynı şeyleri düşünüyor, ne güzel değil mi? Bana mektubunda anlattığın hik yelere benzer hikâyeler anlattı.   renciyken bir arkadaşıyla   n hakkında tartışmaya girmiş: "Evet hepimiz Mao   n'inin BM'e kabul edilmemesi konusunda hem fikiriz. Farzet sadece tartışma olsun diye ben alınması gerek diyorum..." deyip   n yanlısıymı  gibi konuşmaya ba lamı . Tartışma bittiğinde en iyi arkadaşı: "Farz ederken a ırıya ka tın.

Çok inandırıcıydın. Seni ihbar etmem gerekiyor," demiş. "Ne? İhbar etmek mi?" "Biliyorsun birini ihbar edersek FBI'dan para alıyoruz. Bu seferlik seni ihbar etmeyeceğim; çünkü arkadaşımın; ama dikkatli ol!" Hale bak FBI'dan para aldıkları için gurur duyuyorlar. Çocuğu elimizden geldiğince Paris'te gezdirmeye çalıştık. İçim sızladı; çünkü Amerika'dan bahsederken sanki Amerika'daymışım gibi hissettim, bir de Amerika'dan gelen birisine Paris'i gösteriyordum ne de olsa. Çocuk Amerikalı değil, iki yıl sonra askere gidecek. Artık ülkesi olmadığına göre orada kalmanın en iyisi olduğunu düşünüyor. Fransız ya da Amerikan vatandaşlığına geçebilir. Kaçıp gitmekten bir şeyler yapmak istiyor. Biraz idealist olabilir; ama bence doğru olan bu yaptığı.

Ah! Sana anlatmayı unutmuşum. *Bütün İnsanlar Ölümlüdür* New York'ta basılıyor, güzel kırmızı bir kapağı olacak. Univac beyni hikâyesi çok hoşuma gitti.⁽²⁶⁹⁾ Ama düşünsene küçük lagün ortadan kaybol-sa, küçük ev diğerleri gibi bir şehir evine dönüşse ne kadar üzüldük. Bunu yapmalarına izin verme sakın. Sartre bir oyun⁽²⁷⁰⁾ yazmaya çalışıyor. Tiyatro müdürüne bu oyunu yazacağına dair söz verdi, parasını bile aldı çoktan. Ama aklına hiç güzel bir fikir gelmiyor, bir aydır sürekli düşünüyor; ama bulamıyor. Bu yüzden bu sıralar biraz üzgün, yine de iyi bir fikir bulacağını umuyor hâlâ.

Evet *Hadrien'in Anıları*⁽²⁷¹⁾ı okudum. Yazarın Elektra hakkında yazdığı çok gülünç bir oyun bu sıralar Paris'te oynuyor. Ama Hadrian hakkındaki kitap güzeldi.

Paris'te Kasım öyle güzel geçiyor ki. Dün insanlar hâlâ teraslarda oturuyorlar. Yeni bir kitap yazmak için iyi bir fikir bulamazsam bütün kış ne yapacağım ben? Aslında kafamda bir sürü fikir var; ama bir karar veremiyorum. Bir deneme yazacağımı biliyorum sadece, aslında hikâye de yazmak istiyorum. Şimdiye kadar hiç hikâye yazmamıştım. Yine de uzun zaman geçmeden yeni bir romana başlamak istiyorum. Bu romanıma ne varsa yazdım, yazacak bir şey kalmadı.

Geçen akşam başıma ilginç bir şey geldi. Aylar önce İsviçre'ye gelip orada konferans vermeme isteyen bir adamdan mektup almıştım. Teklifi reddetmişim. Sonra adamın adının on sekizimdeyken neredeyse âşık olduğum bir öğrencinin adı olduğunu fark ettim. Birkaç ay çok iyiydi aramız, sonra Avusturya'ya gitmişti. Bir daha da haber alama-

nıştım. Bu mektuptan sonra onun aklımdaki kişi olup olmadığını sordum. Oymuş, biraz da şaşırdı. Kitaplarım çok hoşuna gidiyormuş, dört yıldır odasında fotoğrafım asılı duruyormuş. Öğrenci olduğum zamanları hiç hatırlamadı; o zamanlar bir kıza deliler gibi aşıkmuş, gözü ondan başka bir şey görmüyormuş, zaten sonra da evlendi onunla. Neyse otuz yıl sonra onunla Paris'te karşılaştım. Bu kadar yıl sonra daha önceden tanıdığım biriyle karşılaşmamıştım hiç. Çok tuhaf, hem kendi gibiydi, hem de değildi. Kafasında komünist düşünceler uçuşan, gençlik umutlarıyla dolu romantik delikanlı gitmiş, yerine kafasında ılımlı, aptal fikirler dolaşan kocaman kızları olan orta yaşlı bir adam gelmişti. Bu yaşlanmış halimi tanıyamadı, gerçi hissettiğimin tersine bu yeni halim çok ilgisini çekti. Bu geçen otuz yıllık zaman ne kadar gerçek ve ne kadar sahte! Hem tıpkı o günlerdeki gibi hissediyorum hem de çok farklı şeyler hissediyorum. Gerçi ne söylesem tam olarak ne hissettiğimi anlatamam sana. Önemi yok.

Birbirimizi görmeden otuz yıl geçirmeyeceğiz değil mi? Hayır! Geçirmeyeceğiz. Simone'undan sevgilerle...

Canım,

Hemen cevap yazıyorum. Çok geç olmadan bu mektubumun sana yeni yıl dileklerimi götürmesini istiyorum. Kitabını bitir, ondan biraz para kazan, yazmaktan hoşlanacağın yeni bir kitaba başla, çalışmalardan mutlu ol. Poker oyunlarında çok fazla para kaybetme, arada sırada kazan. Sağlığına dikkat et, her zamanki gibi tatlı bir adam olarak kal, değişme. Kalbindeki Paris'e gelme isteğini hiç kaybetme. Seni özleyen Fransız arkadaşlarınla *Mandarinler*'in şerefine içmek için henüz geç kalmadın. Son dileğim: Bu sene Paris'e gel. Belki de gelirsin kim bilir... Uyuduğunda güzel rüyalar gör, canım uyanırken de mutlu ol. Gelecek yıl için bütün kalbimle bunları diliyorum.

T.M.'in tuhaf bir yazarın *Golden Arm* adlı tuhaf romanını yayımladığını biliyor muydun? Biz öyle her şeyi yayımlamayız; ama iki sayımızda (Aralık, Ocak) ve Mart'ın sonunda yayımlanacak sayımızda istisna oldu işte. Kitap güzel çevrilememiş. Hep aynı eski hikâyeye. Vian'a yeterli para ödenmemiş ki o da iyi bir iş çıkarsın. Senin kitaplarını Fransızca'ya çevirmek uzun, zahmetli bir iş, aslında imkânsız gibi bir şey. Vian da çeviriyi baştan savma yapıverdi, ben biraz düzeltmelerimle uğraştım. Ama yine de tam olarak düzeltemedim; çünkü çok zaman alıyordu. İnşallah bütün kitap bu yıl Gallimard'dan çıkacak.

Sana hava postasıyla yeni yıl hediyesi olarak *Bütün İnsanlar Ölüm-lüdür*'ü gönderiyorum, benim çevrilmiş romanım, bir de birkaç fotoğrafımı gönderiyorum. Bir tanesini çok beğendim, daha birkaç gün önce çekildi. Kalın kağıda basılı olanı iki yıl önce çektirdim, pek seviyorum o fotoğrafı, yine de komik bir fotoğraf.

9 Ocak

Bir kez daha her şeyi akışına bıraktım. Yine doğum günüm hakkındaki yazmaya başlayacağım. Bugün kırk yedi yaşına bastım sevgilim, artık gerçekten orta yaşlı insanlarız. Falcı kadının kehanetlerini anlat-

tiğin küçük mektubun geldi. Ben böyle şeylere inanmam pek. Kadının seni tanımadığına emin misin? Mesela evli olduğunu bilmediğine? Neyse uzun süre yaşayacağını söylemiş ya bu iyi.

Goncourt ödülü hakkında birkaç küçük şey anlatacağım. Burada Goncourt ödülünü alan yazarların Goncourt yemeğine gidip jüriye teşekkür etmesi adettir. Yayıncı bütün gazetecileri çağırıp bir kokteyl verir. Gazeteciler yazarı soru yağmuruna tutar, fotoğraflarını çekerler. Pulitzer'i alan yazarlar için de kokteyl düzenleniyor herhalde, değil mi? ABD'de ödül alan yazarın kokteyle katılması zorunlu diye biliyorum; ama burada istemiyorsan gitmezsin. Aslında yazarların hepsi gidiyor; çünkü göz önünde olmayı seviyorlar. Ben gitmek istemedim. Bir kere buradaki gazetelerin hepsi benimle, Sartre'la ilgili bir sürü iğrenç şeyler yazdılar. İkincisi ben zaten *İkinci Cins* sayesinde yeterince tanındım. Bir de herkes gözlerini dikmiş bana bakarken kendimi hayvanat bahçesinde bir goril olarak hissetmek istemedim. Bütün gazeteciler ödülün verilmesinden iki gün önce senin de bildiğin küçük bar var ya benim genelevin karşısında, orada toplanıp kapımı gözetlemeye başladılar. Pazar akşamı arka kapıdan kaçıp bir arkadaşımın bulduğu daireye yerleştim. Cezayir'de insanları katleden bir generalinmiş daire; ama benim için iyi bir kaçış oldu. Hiç kimse bir şeyden şüphelenmeden içeri dışarı girip çıkıyorum. Büyük günde Sartre'la, Olga'yla, Bost'la güzel bir parti verip içtik, sonra da daha özel bir parti düzenledik. Bütün bu süre boyunca gazeteciler sandviç yiyerek, her sese kulak kabartarak Bûcherie'da orada olduğumdan, çıkacağımdan emin olarak bekleyip durdular. İçlerinden biri kapıcıyı arayıp: "Ben Sartre. Lütfen beş dakika sonra gelen gencin Madam de Beauvoir'ın evine girmesine izin verin," demiş. Ama bizim kapıcı onlardan daha kumaz çıkıp: "Ben kapıyı ancak Madam de Beauvoir isterse açarım," demiş. "Az önce buradan çıktı; ama evinin açılmasını istiyor," demiş gazeteci. "Hayır o demediği sürece açamam!" Tabii ki bizim kapıcı kazanmış. Gazeteciler kapıcının fotoğraflarını çekmişler, gazetelerde hep o fotoğraflar vardı. Bizimkinin de ağzı kulaklarında tabi. Çamaşırcı kadından (hani senin iç çamaşırlarına S.B. yazan kadın) da söz etmiş gazeteciler. "Madam Beauvoir öğle yemeğine ne zaman çıkar?" "Madam Beauvoir öğle yemeği yemez." Bunu doğru bilmiş, genelde üçe dörde kadar çalışıyorum, sonra da yeme-

ğe çıkıyorum. Hayalleri suya düşmüştür herhalde gazetecilerin.

Büyük patronlar, yani gazete editörleri, çok sinirlenmişler. Çünkü bütün bu yaptıklarımla onların çok güçlü olmadığını düşündüğümü, onlarsız da yapabileceğimi gösterdim. Bir tanesi öyle sinirlenmiş ki gazetesinde benim sahte bir fotoğrafımı basmış. Güzel çıktığım bir fotoğrafı alıp gözlerimin altına gölgeler falan koyarak mahvetmiş. Fotoğraf- ta öye yaşlı, öyle çirkin çıkmışım ki beni tanıyan hiç kimse ne olduğunu anlayamadı. Neyse başka gazetelerde bir sürü güzel fotoğrafım basıldı. Okuduğum bütün eleştiriler güzeldi, kitap satışları da iyi. Hatta Goncourt almış başka kitapların satışlarından daha iyi. Her gün bir sürü mektup geliyor. Her şey çok güzel, uzun süredir ortalıklarda görünmeyen insanlar gelip, "Merhaba!" diyorlar. Ta çocukluk arkadaşlarım, öğrencilik yıllarımdaki arkadaşlarım, öğrencilerim geliyorlar. Genet'nin yazdığı yazı⁽²⁷²⁾ çok güzeldi, gönderdiğin için teşekkürler. ABD'de kitabım hakkında nasıl eleştiriler çıkacak bilmek isterim. Knopf'dan kitabı başka yayınevine verdiğim için öfke dolu bir mektup geldi. Ama Goncourt'u almadan önce Knopf kitabımı basmak istemişti, anlaştığım yayınevi istemişti. Kitabım hakkında senin de ne düşündüğünü bilmek istiyorum. Herkes "Amerikan aşk hikâyesini" çok beğendi. Aslında tam olarak bizim hikâyemiz değil; ama olabilirdi. Bana benzeyen bir kadınla sana benzeyen bir adam arasındaki gerçek aşkı anlatarak bizim aşkimizden da bir şeyler koymaya çalıştım. İki âşığı da çok iyi insanlar olarak çizdim. Okurların çoğu da karakterlerin öyle olduklarını söylüyor. Bu konuda senin hislerini de öğrenmek isterim.

Yapacak çok önemli bir işim var. Mart sayımız için *Golden Arm*'dan bölümler seçmem gerekiyor. Şimdilik hoşça kal. Uzaklara hayalet gibi balık tutmaya gitmen gerekse bile hemen cevap yaz.

Benim için hiçbir zaman bir hayalete dönüşmeyeceksin.

Simone'un

5 Şubat 1955, Marsilya,

Canım sevgilim,

Gönderdiğin o güzel kitap⁽²⁷³⁾ ve üzerine yazdığın iyi dileklerin için teşekkür ederim. Gerçekten çok hoşuma gitti; üstelik bugüne kadar bu

kitabın Fransa'da neden duyulmadığını çok merak ediyorum, halbuki çevrilmiş olmalıydı. Çok güzel bir hediyeydi. Kitap Amerika'da çok sattı mı? Senin desteklerin yardımcı oldu mu? Fotoğraf için de teşekkür ederim, evet gerçekten çok güzel bir fotoğraf; tıpkı Frankie Machine'e, usta bir poker oyuncusuna benziyorsun fotoğrafta. Bu da sana çok fazla konuşmaman için ders olsun! Ah! Eskiden yazar olan komedyen L'Aiglon'u ve bütün o akşamı nasıl da iyi hatırlıyorum. Bir adamın *Never Come Morning*'i sinemaya uyarlamak istediğini söylemiş miydim? Şu Amanda'nın tanıdığı Berry denen adam, hani "kızıl" olduğu düşünülen ve Bost'un arkadaşı Amerikalı yönetmen. *Golden Arm*'la da ilgileniyor; daha kesin olan bir şey yok, sadece kafasından böyle bir fikir geçiyor. Belki de çok daha ciddi teklifler gelir, açıkcası bu daha çok hoşuma gider. Tanıdığım bütün *Les Temps modernes* okurları *Golden Arm*'ın muhteşem bir kitap olduğunu düşünüyor. Gönderdiğim sayıları aldın mı? Umarım Gallimard'da yayımlanmadan önce Vian çevirileri biraz düzeltebilir; çünkü bu kitabın çok başarılı olması gerekiyor.

Sana Marsilya'dan yazıyorum. Bu ödülü aldıktan sonra telefonlara, mektuplara boğuldum. Bu kadar insanın seninle ilgilenmesi güzel bir şey; ama aynı zamanda insana bir yük de getiriyor; tamam dokuz on defa "hayır" diyorsun; ama bir keresinde de "evet" demek zorunda kalıyorsun ki bence bu bile çok fazla! Bu yüzden üç haftalığına Marsilya'ya geldim. Paris'ten Marsilya'ya tuhaf bir araba yolculuğu yaptım; çünkü dev bir su baskınının tam ortasıdaydım, bütün Rhone ovası sularla kaplıydı, bütün o bomboş evler dev su yığının ortasında kaybolmuştu. Paris'te de Seine nehri coştı, sular La Bûcherie'nin kilerine kadar geldiğinden kapıcım çok korktu. Binlerce Parisli nehir kıyısına ve köprülere doluştu; hatta Pazar günü öğleden sonra ve gece boyunca tiyatrodan çıkan şık insanlar arabalarıyla, kadınlar kürkleri içinde nehir kıyısına koştu; görsen tam bir piknik alanı gibiydi. Marsilya her zamanki gibi çok güzel, sadece eski limanın bir kıyısına çok çirkin binalar yapmışlar. Ama onun dışında öyle güneşli, canlı, öyle güzel çam ve deniz kokuyor ki burası! Önce çalışıyorum; sonra da arabayla çıkıp sahilde ve şehir dışında dolaşıyorum. Hani Château d'If'den dönerken neredeyse rüzgâr yüzünden boğuluyorduk ya, dün ondan da beter bir rüzgâr vardı burada. Corniche'den karşıya geçmek için beş dakika bo-

yunca bir direğe sarılıp beklemek zorunda kaldım; öyle bir rüzgâr esiyordu ki beni kaldırıp fırlatmasından korktum; diğer insanlarda aptal ve çaresiz bakışlarla bir yerlere tutunmuştu. Bundan iki ay önce Château d'If yakınlarında bir yerde küçük bir yatta iki kişi boğulmuş; onlara gitmemelerini söylemişler; ama onlar dinlemeyip gitmişler, yatları alabora olunca onlar da boğularak ölmüşler. Tehlikeli bir deniz yani. Bugünlerde Kafka'nın *Günlük*'ünü okuyorum; gerçekten çok hoş ve ilginç bir adam bu Kafka. Bu aralar kimseden hoşlanmıyorum; Van Gogh dışında çoğu kişi bana birbirinin aynısı gibi geliyor. Kafka'yla ilgilenip ilgilenmediğini hatırlamıyorum. Ama eğer *Günlük*'ü okuyup onun Yahudi toplumuyla nasıl bir bağı olduğunu, babasının onu nasıl ezdiğini ve kendini ezdirmemek için nasıl bir mücadele verdiğini hissedemediysen onu anlayamazsın da.

Eylül'de Sartre'la Çin'e gitmeyi umuyorum. Gidebilirsem çok mutlu olacağım. Hoşça kal canım. Hadi gelecek yıl Ocak'ta buluşalım. Lütfen gelmeye çalış. Biraz para kazan ve lütfen parayı pokerde ya da gelir vergisinde çar çur etme. Bir pasaport alıp gelmeye çalış! Sana bir yıl veriyorum, istersen daha fazla da verebilirim. Seni yeniden görmeyi beklemekten hiç vazgeçmeyeceğim.

Sevgiler, Simone'un

The Man With the Golden Arm'ı sinemaya uyarlamak isteyen Otto Preminger'in daveti üzerine Algren Şubat'ta Hollywood'a gitti. Politik şüpheler gündemdeydi. Film uyuşturucu bağımlılarının yaşadığı cehennem hayatını gözler önüne seren ilk filmlerden biriydi. Her ne kadar günümüz standartlarında masum film olsa da Preminger sansüre ve sosyal problemleri, onları yok sayarak çözmeye çalışanlara karşı bir savaş açmak zorunda kalmıştı. Kendisinin sömürüldüğünü hisseden Algren için bu proje bir felaket oldu. 1955 yılında gösterime giren film bir milyon dolar hasılat yapmış; ama Algren bir kuruş bile alamamıştı. Bütün umudunu yeni kitabına bağladı; bu para onu yayınevine olan borçlarını kapatacak, film yüzünden içine battığı yasal işlerden ve tam bir saçmalığa dönüşen evliliğinden kurtaracaktı. Amanda evli kalmaya niyetli olduğundan boşanmak için tek bir yasal mazaret vardı, o da Amanda'yı terk etmektir. Göl kıyısındaki evini çok sevdiği halde Algren oradan taşınmıştı. Martin sonunda Şikago'da karanlık, iç sıkıcı möbelleli bir daireye taşındı, kirasını da hafta sonları poker oynayarak ödüyordu. Rahatı kaçarı, gelecek için hiçbir umudu olmayan Algren bir gün Havana'da hayata sıfırdan başlama hayalleri kuruyordu.

Sevgilim benim,

Cevap yazamadım; çünkü İspanya yollarını arşınılıyordum. İki hafta önce döndüğümde Rue de la Bûcherie'den taşınmak zorunda kaldım. Zavallı ben, yeni bir eve yerleşmek ne kadar da zor bir şey, hele de bu ev Forrest Avenue'deki ev kadar bile büyüklükte değilse. Yarın sabah Çin'e uçuyorum, o nedenle bu çok uzun bir mektup olmayacak; ama o kadar uzaklara gitmeden önce sana bir hoşça kal demek istedim.

Gazetede evcimen gençlere, hatta artık çok genç olmayanlara bile vize vereceklerini okudum. Kim bilir belki de bir sonraki doğumgünümde ya da 1957'de Paris'te olursun. Belki de çok daha önce? Canım bütün arkadaşların seni öyle büyük bir coşkuyla ve sevinçle karşılayacak, seni öyle bir hediye yağmuruna tutacaklar ki benim kadar yaşlandığını önemsemeyeceksin bile. Buradaki herkes gelmeni yürekten istiyor, ben de öyle. Geçmiş geçmişte kalmıştır; ama yeni günlerin kendilerine özgü bir güzelliği olabilir. Üstelik Paris'te yaşamak Havana'da yaşamaktan çok daha güzel olacaktır. Artık kâbuslarının sonu gelmeli, gelecek de, sakın zamanın seni korkutmasına izin verme. Biliyorum sonunda güçlü olan yine sen olacaksın. Bu bahsettiğin ölüm senin ölümün değil, çok yakında kendini Paris'te tekrar nefes alıp verirken bulacaksın. Kitabını bitir, uçak biletini al, nasıl olsa sana Paris sokaklarında el ele dolaşacağın Parisli bir öğrenci buluruz.

New York'tan gönderdiğin mektubunu da aldım. New York'taki yürüyüşlerimiz hâlâ aklımda. Kim bilir belki bir gün yine New York'a gelirim, artık dünya değişiyor ne de olsa.

İspanya yolculuğum iyi başlamadı; ıslak kaygan bir yolda giderken arabam takla attı, Allahtan yavaş sürüyordum da bana bir şey olmadı; ama arabada hasar çoktu. Biraz tamir edildikten sonra yine yola koyuldum, aklına gelebilecek her yere gittim. Bir sürü boğa güreşi izledim, gözlerimin önünde tam elli altı boğa öldürüldü, üstelik bu corridaların bazıları da çok iyiydi. Geçen gün evimi yerleştirirken şu Meksika'da çektiğimiz boğa güreşi fotoğraflarını buldum, gerçekten harikalar.

Sana yeni evimden yazıyorum. Geniş ve güneşli bir ev, içerde küçük bir merdiven, bir de iki pencereci hoş bir verandası var. Gerçek bir

mutfağım ve banyom var artık, üstelik yolun karşısında da büyük bir mezarlıktaki ölülerden başka da kimse yok. Sabahları pencereden bütün gökyüzü görülebiliyor. Montparnasse'ta, bulvarın yakınlarında bir yerde, kim gördüyse Paris'te bulunabilecek en iyi evlerden biri olduğunu söylüyor. Kasım'da yerleşmiş olacağım, üstelik sen geldiğinde bir buzdolabım da olacak, bir sürü buzumuz, kaliteli eski viskimizi alıp yeni hayatının şerefine kadeh kaldıracağız.

Canım yapacak o kadar çok işim var ki. On iki saat kadar sonra Pekin'de olacağım, yola çıkmadan biraz uyumak istiyorum. Çin'e gitmek beni o kadar çok heyecanlandırdı ki İspanya'dan, Paris'ten, Bost'tan ya da Scipion'dan bahsetmek hiç zevk vermiyor. Gelecek yıl sana çok daha sık ve çok daha ayrıntılı mektuplar yazacağıma söz veriyorum. Döndüğümde senden bir mektup bulmayı bekliyorum, bir an önce de cevap yazacağım.

Çok çalış, umut et, Paris'teki arkadaşlarının seni beklediğini unutma, hatta bundan da çok şey yap, ben yapıyorum.

Simone'un

3 Kasım 1955,

Canım sevgilim,

Dün Çin'den döndüğümde senin iş mektubunu aldım. Çin'e gittiğimden pek emin değil gibiydin, yoksa bundan iki ay önce yola çıkmadan önce gönderdiğim mektubu almadın mı? Mektuplarının Forrest'tan sana ulaşacağını söylemiştin halbuki. Senin hakkında o iş mektubunda yazdığından daha fazlasını öğrenmek istedim. Tamam benimki de çok ilginç bir mektup sayılmazdı; ama saçların ağarmış olsa da Paris'te nasıl coşkuyla karşılanacağını söylemiştim. Senin yazdığın mektupları göz ardı ettiğimi sanmanı düşünmek bile istemiyorum. Lütfen hemen bana neler olup bittiğini anlat.

Öykülerine gelince, okurken çok zevk aldım. Bence daha önce yazdığın her şey gibi bu öyküler de çok iyi, bütün kitap da çok başarılı olacağına benziyor. Kitabını *T.M.*'de kullanabilir miyiz? Bizimki gibi bir dergi için biraz fazla kaçır belki; çünkü bu aralar hiç böyle şeyler yayımlamıyoruz. Sana işin aslını söyleyeyim mi? Öykülerine bayıldım.

Eh, Çin hakkında oturup ciddi ciddi bir şeyler yazmak çok zor ola-

cak. Bu yolculuğumla ilgili bir kitap yazmayı düşünüyorum; ama altı aydan fazla üzerinde çalışmam gerekecek, gelecek yıl Ekim'den önce yayımlanmaz, zaten Fransızca olacak. Ee, ne de olsa iki ay süren bir yolculuktu, uçaklarda ve havaalanlarında yaklaşık 124 saat, Çin trenlerinde ise 130 saat geçirdim, bu da bayağı bir şey eder değil mi? Tabii her zaman eğlenceli değildi; Çince bilmediğimizden bizim kaybolmamızdan korkup bize her şeyi kendileri göstermek istediler. Sürekli yanımızdaydılar, her yere peşimizden geldiler, çok kibar ve hoş insanlar olmalarına rağmen bazen onlardan çok sıkıldık. Öyle canımızın istediği gibi sokaklarda çok az dolaştık. Her ne kadar zaman zaman Sartre, ben ve Moskova'da tanıştığımız Carlo Levi (her zaman mutludur, eğlenceli ve komiktir) sabrımızın sınırlarını zorlasa da bu şekilde kendi başımıza görebileceğimizden çok daha fazla yer gördük. Öncelikle biraz giderken biraz da dönerken Moskova'da bir hafta kadar kaldım. Ruslar bu "birleşme planını" öyle ciddiye almışlar ki önceden niyetlendikleri halde *Günü Gününe Amerika* yayımlamayacaklar, gerekçeside Amerika'dan yeterince ılımlı bahsetmemeliymiş! Düşünebiliyor musun! Ama Çin'in çok daha ilginç olduğu kesin. Uzun bir uçak yolculuğu yapıp Rusya, Sibirya, Moğolistan ve Gobi Çölü'nün üzerinden geçtikten sonra büyük ve sakın bir taşra şehri olan Pekin'de bir ay kaldık. 1 Ekim'de muhteşem kutlamalar yapıldı, yarım milyon insan ellerinde çiçekler ve bayraklarla Mao'yu karşıladı. En olumsuzları sessiz kalmayı tercih etti. Sonra Çin'in endüstriyel bölümüne, Kore yakınlarındaki Moukden'e gittik, ilginç ama soğuk bir şehir. Sonra da güneye yöneldik: Sahangai ve Canton gerçekten son derece ilginç ve mükemmeldi. Beni en çok şaşırtan da böylesine fakir oldukları halde insanların gelecekte zengin olmak için hiç durmadan çalışarak bu kadar saygın ve onurlu bir yaşam sürmeleriydi. Zavallı Kızilderilileri sanki bu ağır ve hayvan gibi yaşamı her şeyiyle kabul etmiş bir şekilde omuzlarında ağır yükler taşıırken gördüğünde ne kadar öfkeli olduğunu hatırlıyorum. Çin'deki taşralılar da her şeyi sırtlarında taşıyorlar, çıplak elleriyle çalışıyorlar; ama hiçbir şeyi kabul etmiyorlar. Zor bir yaşam sürseler de hayvani bir yaşam değil bu; gelecekte bir ev ve traktör sahibi olmak için çalışıyorlar; onlar için bu ikisi bütün dünyalarını değiştirecek bir şey. Örneğin kolera gibi salgın hastalıkları taşıyan sinekleri, sivrisinekleri, asalakları öldürdüler. Birbirlerine okuma yazmayı, dünyayı anla-

mayı öğretiyorlar. Ne kadar da sabırlı ve inatçılar! Büyük sanayileşmiş bir ülke olmalarının daha en az otuz yıl alacağını biliyorlar; ama bunu başaracaklar, Sarı Nehir'i kullanacaklar, traktörler üretip bütün toprağı işleyecekler. Trenle yolculuk ettiğinde inanılmaz bir manzarayla karşı karşıya kalıyorsun, bu kilometre kilometre uzunluktaki demir yolunu elleriyle, tek bir deve ya da eşek olmaksızın ellerine geçen her türlü aleti kullanarak nasıl da inşa etmişler! Bütün bu evleri, barajları, her şeyi kamyonsuz elleriyle yapmışlar; hem de ne büyük bir hızla. Tıpkı Uxmal'daki tapınakları inşa eden zavallı yaşlı Maya gibi; ama onlar bunu kendileri için yapmış, rahipler ya da tanrılar için değil.

Galiba sana Çin'le ilgili daha çok şey anlatmak için senin ya da benim doğum günümü beklemem gerekecek. Gerçekten gelmeyi düşünüyor musun? Artık La Bûcherie'da yaşamıyorum; artık çok daha büyük ve temiz bir evim var, üstelik yağmur suları da içeri girmiyor. Yarın Çin seyahatim üzerinde çalışmaya başlayacağım. Hoşça kal sevgili Nelson, umarım gelecek yıl seni Paris'te görebiliriz!

Simone'un

NOT: Tam adresini alınca sana T.M.'de yayımlanan makalelerimden oluşan son kitabımı gönderirim.⁽²⁷⁴⁾ Birisi zaten senin bildiğin Sade ile ilgili makale. Sana bir de 1937'de Çinli yazar Lu-Hsun'un yazdığı çok güzel bir kitabı gönderiyorum; İngilizce'ye çevrilmiş, seveceğinden eminim. Bir de aptal Çin eşyaları gönderiyorum. Yeni adresim 11 Bis Rue Schoelcher, Paris, 14e.

Algren Kasım ayında kitabını bitirdi. Ama iki yıl içinde ona sekiz bin dolar avans ödemiş olan yayınevi kitabı kabul etmedi. Sadece yeni bir sözleşme değil, aynı zamanda ödenen avansları da geri ödemesini istiyorlardı. Böyle- si bir durumla karşılaşan Algren arkadaşlarıyla yolculuğa çıkıp Florida'da bir ev kiralayıp orada kalmaya başladı. Bahara kadar orada kalıp yazmayı planlıyordu.

15 Aralık 1955

Canım sevgilim, garip bir yaşam sürüyorsun galiba, Şikago'da kar yağarken sen Florida güneşinin altında yatıyorsun. Şu yayıncının kitabı yayımlamadığı öyküsünü bir türlü anlayamadım, kitabı yazmanı o

istemişti, öyle değil mi? Eminim iyi bir kitaptır, senin kötü bir kitap yazacağına inanmıyorum; ama tabii ki tekrar yazıldığı için Golden Arın kadar iyi olmasa da eminim okumaya ve yayımlamaya değecek bir kitaptır. Lütfen bana ne oldu, şu anda neler oluyor doğru dürüst anlat. Ayrıca kitabın tamamını da okumak istiyorum. Daktiloyla yazılmış bir kopyasını gönderemez misin? Eminim bu Robinson Jeffers⁽²⁷⁵⁾'dan daha çok hoşuma gider, onun sadece ismini duydum, hakkında başka bir şey bilmiyorum. Sana Çince kitaplar, *Privilèges* adlı denememi ve Çin'den aldığım aptal ufak tefek bir şeyler gönderiyorum. Umarım sevgi dolu dileklerle birlikte Noel'de eline geçer, benimkisi gerçekleşmesi olası bir dilek, sonunda bir gün Paris'e gelmeni diledim. Senin Paris'e gelmen düşüncesi Olga'yla Bost'u çok heyecanlandırdı; Bost, Scipion ve seninle poker oynacağı bir yaşam planları yapmaya başlarken, Olga da senin sağlığına kadeh kaldırdı. Çin'le ilgili anlatacak o kadar çok şey var ki. Bu konuda bir kitap yazdığımdan çoğunu unutaçağımı sanmıyorum; hatta aylarca hiç görmediğim şeylerle ilgili de bir sürü yalan uydurmam gerekecek. Gerçekten uzun sürecek zahmetli bir iş; çünkü aslında çok fazla yer görmedim, üstelik Çin'in eski hali hakkında da çok az şey biliyorum. Yani bir yandan yazmam, bir yandan da bu konuda bir şeyler öğrenmem gerekecek. *Günü Gününe Amerika*'yı yazarken de Amerika hakkında pek bir şey bilmiyordum, ama şansa bak ki o zaman çok hoş ve genç bir Amerikalı gençle tanışmıştım, o bana bir sürü şey öğretmişti. Ayrıca onunla konuşabiliyor, biraz da dillerinde yazılmış şeyleri okuyabiliyordum. Ama şimdi ne Çince yazıları okuyabiliyorum, ne de tanıdığım hoş bir Çinli genç var. O yüzden *Günü Gününe Çin*⁽²⁷⁶⁾ nasıl bir kitap olur bilemiyorum. Bildiğim tek şey çok fazla çalıştığım ve öğrendiğim şeylerin çok ilgimi çektiği.

Burada çok sessiz sakin bir yaşam sürüyorum, sadece çok fazla çalışıyorum. Sartre da çok fazla çalışıyor, Arthur Miller'ın *Salem Witch* kitabını sinemaya uyarladı, üstelik tiyatroya uyarlanmış halinden de çok daha iyi oldu bence. Eğer yönetmen de iyiye çok başarılı bir film olabilir.⁽²⁷⁷⁾ Dün New York'ta *Le Diable et Le Bon Dieu*'da oynayan Huston'la film için görüşmüş. John Houston Fransız bir aktrisle İrlanda'da yaşıyor ve hoş birine benziyor; Sartre onunla iyi bir iş çıkaracağına inanıyor. Sinemadan bahsetmişken *Yedi Samuray*'ı⁽²⁷⁸⁾ izledin

mi? Gerçekten iyi film. *Golden Arm*'ın filmiyle ilgili yazıyı gönderdiğin için teşekkür ederim, Frank Sinatra'yı *From Here to Eternity*'de izlediğimden beri çok severim. Öyle görünüyor ki sansüre karşı galip gelecek ve film hem Amerika'da hem de Fransa'da gösterilecek. Öyle tahmin ediyorum ki bu filminden bir kuruş bile alamayacaksın, yanılıyor muyum? Nasıl film güzel oldu mu? *Mandarinler*, Temmuz 1956'dan önce İngilizce'ye çevrilmeyecek. Umarım sonunda iyi bir iş çıkaracaklar. Ama Amerika'da çok tutulacağını sanmıyorum; çünkü öbür tarafta SSCB'de ve Bulgaristan'da çok sevildi, neyse göreceğiz.

On aylık bir sessizlikten sonra Nathalie'den bir mektup aldım, zavallı kızcağız gerçekten çok şanssız. Çok kötü bir şekilde düşmüş, kemikleri çok zayıflamış, bacaklarına çok acı verici bir ameliyat yapıldıktan sonra aylarca alçılar içinde yatmış; az kalsın ömür boyu sakat kalacaktı. Ama şimdi sağlığı iyiymiş, iki yıldır birlikte yaşadığı kimyacıyla evlenmiş; sonunda ona gerçekten para verebilecek birini bulmuş yani; zaten onun için para demek mutluluk demektir.

Şu çirkin kadın gerçekten delirdi; kitabı ne yazık ki tam bir fiyasko oldu. Çok iyi eleştiriler almasına rağmen, oldukça açık seçik ve sıradışı olduğu için bir sürü insanın ilgisini çekebileceği halde beş yüzden fazla satmadı kitap. Bu büyük bir şok oldu! İnsanların gizlice evine girdiğini ve düşüncelerini çaldığını düşünmeye başladı, çevresinde bir sürü tuhaf şey olduğu düşüncesine kapıldı. Allahtan beni bütün bunların dışında tuttu; ama ben ona yardımcı olmaya çalıştım, ilk iş olarak onu bir psikiyatriste gönderdim.

Başka ne mi oldu? Scipion birine âşık oldu, çok yakında da evlenecek. Cau Don Juan hakkında çok da iyi olmayan bir oyun yazdı, bu aralar Meksikalı aşkı için gözyaşı döküyor. Olga gayet iyi. Burada herkes senin gelmeni bekliyor. En çok da ben. Sana Florida'da iyi eğlenceler canım, Fransa'nın güzel baharı geldiğindiyse hemen buraya gel! Seni sabırsızlıkla bekliyorum.

Simone'un

Şubat'ın sonunda Agren kitabını baştan sona tekrar yazıp başka bir yayıncıya gönderdi. Boşanma işlemlerinin devam etmesini istediğinden evine dönmüyor, sürekli Florida, Gary, New York ve Şikago arasında mekik dokuyordu. Tıpkı *Mandarinler*'in Amerika baskısı gibi onun kitabı da Mayıs'ta basılacaktı. Algren *The Man with the Golden Arm*'a olan bütün ilgisini kaybetmiş, hatta gösterime girdiğinde filmi izlemek bile istememişti. Yeniden pasaport almak için başvurdu. Temmuz'da büyük bir utanç içinde Beauvoir'ın mektuplarına cevap yazdı. Utanıyordu; çünkü pasaport dairesindekiler hiç komünist olmadığına dair yemin etmelerini istediğinde, öyle olmadığına dair yalan beyanda bulunmuştu. Bu çelişkinin onu romanını "çalan" yapımcı karşısında kötü bir duruma düşürmesinden korkuyordu. Giderek daha da battığını biliyor ve yaşadığı bu dönemin tam bir felaket olduğunu düşünüyordu. Bu dönemde birbiri ardına hatalar yapmış, vaktini çar çur etmiş, kendini işinden soyutlamıştı.

Algren Amanda'dan boşandı; ama ondan tam anlamıyla kurtulmayı başaramamıştı; Amanda ondan nafaka istedi. Hâlâ büyük bir mali kriz içindeydi, tek kuruşu yoktu. En kötüsü de *Mandarinler* piyasaya çıktığı zaman Simone de Beauvoir hakkında basına çok kötü yorumlar yapmış, üstelik bu ne ilkti ne de son olmuştu. İleri geri laflar edip kitabı kendisine ithaf etmesini gerektirecek bir şey yapmadığını söyledi. Ona kalırsa basın söylediği bütün iyi şeyleri göz ardı etmiş; kendisinin de Beauvoir ve kitaba olan büyük hayranlığını dile getirdiğini; ama basının onu bir canavar gibi gösterdiğini iddia etti. 1 Temmuz'da bu durumu açıklamak ve af dilemek için Beauvoir'ya telefon etti. İşte bu onun kolalı gömlek giyen; ama canciğer arkadaşı Herbert Hoover gibi sert, taş kalpli bir adam olduğunun ilk göstergesiydi. Uzun zaman önce Simone de Beauvoir'ın ona anlattığı bir olaydan çok etkilenmişe benziyordu. Bu olay şöyle gelişmişti: Bir keresinde Simone de Beauvoir havaalanında sevdiği adamı beklerken onun yerine Herbert Hoover gelmişti.

Aralık ayında Algren dibe vurmuş, evliliğini, yapımcılarını, menajerlerini, avukatlarını ve fukaralığını düşünerek kendini içki şişelerinde kaybetmişti. Bütün yaşam isteğini, yazılarının ilham kaynağını, bütün varlığını kaybettiğini hissediyordu. Simone de Beauvoir'ı sonsuza kadar kaybettiğini anlamıştı, bu korkunç ruh halinde de onu çok fazla özlediğini itiraf edemiyordu. Hayatının en güzel günlerini onunla birlikte geçirmişti. Şimdi neden ondan bu kadar uzaklaştığını bir türlü anlayamıyordu.

Canım sevgilim,

Tıpkı çekirgeler gibi hiç yerinde duramıyorsun, sana nereye yaza-
cağımı bir türlü bilemiyorum. New York'ta yaşadığın o küçük yeri çok
iyi biliyorum⁽²⁷⁹⁾, orada meydana benzer bir yer ve geceleri ışığı yanan
bir saat var, öyle değil mi? Amerika'yı tekrar görmek için sabırsızlanı-
yorum. Bazı Amerikalılar bana New York'taki havaalanı metrosunun
yakıldığını söyledi. Third Avenue'da yaptığımız son yürüyüşü hatırla-
dım; o gün kalbim nasıl da ölecekmişim gibi ağrıyordu, o günü hatırla-
dığımdaya bile kalbim yine öyle ağrıyor. Artık Third Avenue'nun eski-
si gibi olmadığını duyduğumda çok sinirlendim; ama mümkün olsaydı
da New York'a gelebilseydim bunu da affedebilirdim. Kim bilir belki
bir gün olur. Ama önce senin gelecek Ekim ayında buraya gelmeni
bekliyorum. Buradaki bütün arkadaşların çok uzun zamandır bekledik-
lerini artık gelmen gerektiğini söylüyor.

Golden Arm'la ilgili bir sürü yazı okudum. Artık katilin sanki çok
zayıf biriymiş gibi davranan Sophie olduğunu anlıyorum. Tanrım ne
kötü! Birçok şeyin yanı sıra romandaki çok güzel başka bir şey de hiç
kimsenin hatta Sophie'nin bile kendi hastalığına ne kadar inandığını,
onun gerçekten ne kadar hasta olduğunu bilmemesiydi. Yine de filmi
izlemek istiyorum. Ayrıca sendeki kopyaları da bekliyorum, arka plan-
da tahta bir duvar üzerinde eski yırtık pırtık reklamların olduğu ön ta-
rafta ise senin çok güzel bir fotoğrafının olduğu harika bir reklam bul-
dum. Amerikalı yayıncım bu kitabı kendisi yayımlamadığı için çok
üzülüyor, galiba menajerler arasında bir yanlış anlama olmuş. Tam ola-
rak ne olduğunu bilmiyorum ama. Sorokine *Golden Arm*'ı okurken o
kadar eğlenmiş ki belki bilmiyorsundur diye sana mektup yazıp ne bü-
yük bir sanatçı ve şair olduğunu söylemek istiyormuş, mektubunda öy-
le yazmış. Artık bir sevgilisi, parası olduğu için mutlu gibi görünüyor;
ama yaşamın çok yorucu olduğunu da düşünüyor.

Çin üzerinde çok sıkı çalışıyorum; çünkü burada bir sürü insan Çin
hakkında yazıyor, kitabımı bir an önce bitirmeliyim yoksa modası ge-
cecek. Temmuz'dan önce bitirmeliyim; çünkü geçen yazdan beri sü-
rekli dünyayı geziyorum ve bir türlü çalışmıyorum. Sürekli okuyup

yazıyordum; ama iki hafta önce biraz ara verdim; çünkü kendimi yorgun hissetmeye başlamıştım, çok da sıkılmıştım, senin deyimle "Çin-kurdu" olmuştum. İsviçre'ye gittim, trenle ve teleferikle yukarı çıktım, sonra da kayaklarım ile aşağıya indim. Eminim sen olsan çok korkardın! Yerden yüz fit yükseklikte büyük bir tele asılı küçük bir oturakta oturuyor olsaydın emin ol korkardın! Hava çok soğuktu, inan donma noktasının çok, çok altındaydı sıcaklık. Beş yıldır hiç kaymadığımdan o karlı tepelerde yeniden kaymak beni hem çok mutlu etti, hem de eğlendirdi. Paris'te de hava çok soğuktu, yüzyıldır hiç böyle soğuk olmamıştı. Seine nehrinin kuzey kutbuna benzeyen fotoğraflarını görmüşsündür herhalde. Eve döndüğümde yeni evimi mahvolmuş bir halde buldum. Üst kattaki yaşlı Amerikalı kadın sularını açık unutmuş, her yeri su basmış, bütün duvarlarımı ıslanmış. Ben de bütün tamiratın parasını ondan almak için onu mahkemeye verdim. Sonra bu yaşlı cadı ne yaptı biliyor musun? Birdenbire kapıcının kullandığı kapıyı açıp düşüp öldü! Bunu bilerek yaptı biliyorum. Şimdi varisleri bana paramı ödeyecek mi bilmiyorum. Bu öyküyü sana sadece insanların ne kadar kötü olabileceğini göstermek için anlattım.

Mayıs ayında bir haftalığına Fransız hükümetiyle Moskova'ya davet edildim. Belki giderim. Kuzey Afrika'da olup bitenler ne kadar da üzücü. Cezayir'i hatırlıyorsun değil mi? Araplar artık bizi istemiyorlar, oradan çıkacağız; ama onlar için hiçbir şey yapmadığımızdan bizden nefret etmekte haklılar. Ama hükümet Cezayir'den çıkmaya cesaret edemiyor, üstelik komünistler bile bu konuda onları destekliyor. Anlayacağın Cezayir'de de Hindic'in'deki gibi kanlı bir savaş başlatacaklar, muhtemelen onu da kaybedecekler. Eğer bütün bir ülke sana karşıysa o savaşı kaybedersin. Ama bunu anlayana kadar kan, bir sürü kan dökülmesi gerekir. Böyle bir savaş çıkmaması için mücadele ediyoruz, toplantılar falan düzenliyoruz; ama elimizden çok da bir şey gelmiyor. Rusya'da olup bitenler hakkında ne düşünüyorsun? İlginç değil mi?

Amerikalı yayıncımla Dick ve Ellen Wright'ı gördük. Dick sanki yolunu şaşırmış gibi görünüyor, politika konusunda ne yapacağını bilemiyor, çok sakın biri olmuş, dünyayı sadece Asya ve Afrika'nın değiştireceğini düşünüyor. Bence ne Amerika ne de Avrupa'yı böyle bir oyunun dışında tutabilirsin.

Paris Rewiew'deki röportajını okudum, Blake'in mektupları yayımlanınca onları da okuyacağım. Lu Hsun'u sevip sevmediğini bana söyle. Kitabın bittiğine göre şimdi ne yapmayı düşünüyorsun? Kafanda yeni, yepyeni bir roman yazma planı var mı? Paris'tekiler artık kendi gözleriyle iyi bir Amerikalının neye benzediğini görmek istiyorlar, böyle birinin var olmadığına inanıyorlar; ama ben onları böyle bir Amerikalının var olduğuna inandırmaya çalışıyorum. Bu yüzden lütfen gel artık! Birbirimizi böylesine farklı şartlarda görmek tuhaf olacak; ama olsun, üstesinden geliriz, gelmek zorundayız. Seni bekliyorum.

Sevgiler...

Simone'un

12 Temmuz 1956

Canım sevgilim Nelson,

Uzun zamandır yazamadım; çünkü sana söyleyecek çok fazla şeyim vardı. Hep seninle rahat rahat sohbet edebileceğim uzun huzurlu bir öğleden sonra gelsin diye bekledim, hiç olmadı. Galiba bu gün de olmayacak. İki gün sonra aylarca sürecektir bir yolculuk için Paris'ten ayrılıyorum; yapacak milyonlarca işim var. Ama uykumdan ve çalışmalarımdan arta kalan zamanda küçük küçük parçalar yazarsam yine de uzun bir mektup yazabileceğimi düşündüm. Yazmak için uğraşmadım; çünkü anlayacağımı biliyordum. Ne de olsa sen adam gibi çalışmanın ve adam gibi bir mektubun nasıl olduğunu bilirsin. Sen her zaman anlayışlısındır. Ben de öyleyim canım. "Birinin özel bahçesine girmek" hakkında söylediklerini okuyup maymuna benzeyen fotoğrafını gördüğümde hiç kızmadım; senin de söylediğin gibi "sadece beynime yazdım" ve nedenini de çok iyi biliyorum. Beni New York'tan o yüzden aradığını biliyordum, neden beni hiç aramadığını da anladım böylece. Çünkü benim çok duygusal biri olduğumu ve bu yazılanlardan hoşlanmayacağımı biliyordun. Yüzünü görmeden seninle telefonda konuşmaya dayanamazdım, bunca zamandan sonra yapamazdım bunu.

Ölmenin zor olduğunu söylüyorsun, benim için de çok zor oldu, acısının hiçbir zaman tam olarak geçeceğini de sanmıyorum. Ama artık kendime yepyeni bir yaşam kurdum, her şeyiyle belli bir yaşam bu.

Ama sana olan aşkı bir anıdan da çok daha fazla bir şey benim için; her zaman benim için çok değerli olacaksın, sana karşı hep sıcacık, canlı bir şeyler hissedeceğim; nasıl senin beni anladığını biliyorsam ben de seni hep anlayacağım. Birbirimize bu kadar yakın olmamız bana hep çok tuhaf gelmişti, hiç kimse kalbime hem bu kadar yakın hem de bu kadar uzak olamıyordu hiç. Amerika'dan gelen seninle, benimle ilgili gazete kupürleri yüzünden geçen haftalar içinde sık sık geçmiş günleri düşündüm, bir daha hayatımda hiç olmayacak Wabansia'yı, gölü düşündükçe kalbime bir acı saplandı. Ama sen hâlâ hayatımdasın benim, bir gün Paris'e geleceğini ummaktan başka da çarem yok. Aslında *Mandarinerler*'deki aşk öyküsü gerçek aşkımdan çok daha farklı, sadece yaşadıklarımızın bir bölümünü anlatmaya çalıştım orada. Kimse kadınla adam birbirlerini sonsuza kadar terk ettiğinde hâlâ birbirlerine âşık olduklarını ve bu aşkın hiç bitmeyeceğini anlamadı. Bu aşk sadece devam edememişti. Oturup geçmişi adam akıllı düşündüğüm zamanlarda Amerika'da hiçbir zaman yaşayamayacağımı, senin de sonsuza kadar Paris'te kalamayacağın, bu gelip gitmelerin de bizi mutlu etmeye yetmeyeceğini daha iyi anlıyorum. Evet, sana şunu bir kez daha söyleyebilirim ki benim için de çok zordu bu.

Canım nasıl bir labirentte kayboldun sen böyle? Her şeyi oturup bütün ayrıntılarına kadar düşünmene rağmen nasıl oluyor da hep yanlış yolu seçiyorsun? Beni mümkün olduğunca çabuk olayların nasıl geliştiğinden haberdar et. Kim bilir belki de kimse geçmişin hakkında bir şey bilmiyordur da hiçbir şey olmaz. Her neyse, pasaportunu alabildin mi bari? Hâlâ gelmeyi düşünüyor musun? *Golden Arm*'ı izledim. Evet, tam bir utanç kaynağı! Ama yine de bazı bölümler gayet iyiydi, Machine'i ekranda görmek beni çok etkiledi. O sarı daktilo kâğıtlarını, Meksika battaniyesinin üzerinde ilk halini okuduğum günü hâlâ hatırlıyorum. Sinatra, Machine rolünde hoşuma gitti; ama biraz fazla tatlı kaçmış bu rol için. Çalınmış köpekleri olan arkadaşının, poker oyununun olduğu bölüm hoşuma gitti. Berbat olan tek şey şu uyuşturucuyla ilgili bölüm. Sonra kitabı okudum.⁽²⁸⁰⁾ İlk bölümün hemen hemen hepisi çok hoşuma gitti; en çok sevdiği insanları inciten Dove'u çok sevdim. Bugüne kadar hiç bu kadar şiirsel, derin ve etkileyici bir dille yazmamıştın. Ama ikinci bölüm diğer kitaplarının hemen hemen aynısı,

onların bir kopyası sanki. Bu bölümde Dove sanki gerçek biri olmak-
tan çıkıp etrafında bir şeyler olup biten bir kuklaya dönüşüyor; o ilk
bölümdeki inandırıcılığını kaybediyor. Bence yine "kendin için bir ki-
tap" yazmalısın, umarım yazabilirsin. Seninle ilgili bir sürü eleştiri
okudum. Bazıları senden en büyük Amerikalı yazar diye bahsederken,
diğerleri senden nefret ediyor. Nasıl, para kazanabiliyor musun bari?

Aslına bakarsan doğru dürüst bir mektup yazmaya hiç vaktim yok.
Çin hakkında yazdığım kitap sonbahardan önce bitmeyecek, tatillerim
sırasında çalışacağım biraz da. Şu aralar *T.M.*'de yayımlanacak bir ya-
zının sonunu⁽²⁸¹⁾, bir de Çin'in bugünkü durumu hakkında çok şey söy-
leyen çok güzel bir film üzerine bir eleştiri yazıyorum. Bak yine "Çin-
kurdu" olmaya başlıyorum. Bunca ay boyunca yaptığım tek şey çalış-
maktı. Çok kötü bir bahar yaşadık, kimse baharın nasıl gelip geçtiğini
anlayamadı bile, kim bilir belki de hiç gelmedi. Yaz da çok kötü geçti,
o yüzden Paris'ten ayrılmayıp deliler gibi çalıştım.

Rusya'dan söz ederken 20. Kongre'yi ve Kruşçev'in raporunu kas-
tediyordum. Sence bu dünyada olup biten bir şey değil mi? Bence çok
önemli bir konu. Fransız komünistler bu konuda ne yapacaklarını bile-
miyorlar, bu işi de ellerine yüzlerine bulaştırdılar, her zamankinden kö-
tü durumdalar.

Biraz dinlenmek için Yunanistan'a oradan da Yugoslavya ve İstan-
bul'a gidiyorum. Arabamla o korkunç yollarda altı hafta kadar gittik-
ten sonra Sartre'la İtalya'ya gidip çalışacağım, asıl orada dinlenece-
ğim. Yaz lütfen, bu defa daha çabuk cevap yazacağım.

Simone'un

Kasım 1956

Sevgilim benim,

Birkaç ay önce bir mektup yazdım; ama senden hiçbir cevap alama-
dım. Hayatında neler olup bittiğini öğrenmeyi gerçekten çok istiyor-
um. Bu yıl Paris'e geliyor musun, gelmiyor musun? Bütün arkadaşla-
rın büyük bir sabırla hem de sabırsızlıkla gelmeni bekliyor. Çalışıyor
musun? Yeni kitabına başladın mı? Nerelerdesin? Nasılsın?

Mektubumu hiç almadın galiba, sen bana kızgın olduğundan benim

de sana kızgın olduğumu sanıyorsun. Gerçekten bana kızgın mısın? Olmamalısın. Anlat bana. Bütün bunları bilememek bana büyük acılar veriyor, acı çekmeyi sevmiyorum ben.

İki ay boyunca Yunanistan'da gezdim arabayla, gemiyle; insanlar çok fakirdi, çok hüznüldü; ama yine de güzel bir seyahatti. Sonra Sartre'la altı hafta boyunca Roma'da kaldık, günde on saat çalıştık. Çin hakkında yazdığım kitabımı bitirdim, çok zor bir kitap olduğundan çok da güzel olmadı; ama okursan sana çok şey öğretecektir. Artık evimdeyim senden bir şeyler bulma umuduyla daha dün geldim. Burada kalıp biraz çalışacağım. Bugünlerde dünyada ne kadar üzücü şeyler oluyor, öyle değil mi?

Yaz bana, lütfen. Her zaman kalbimdesin.

Simone'un

Canım sevgilim,

Şu dünyada yaşayan hiç kimseye bana iyi davranmadığımı söylemedim. Söylemeyi bırak, hiç düşünmedim bile. Ama sana bu yalanı kim söylediye ona minnettarım; çünkü onun sayesinde bana bu mektubu yazdın. Noel'in gelmesini bekliyordum, bir yandan da kendi kendime "şimdi de yazmazsa, en azından bir Noel kartı olsun göndermezse bana gerçekten kızmış demektir," diyordum. Bu beni çok mutsuz ederdi inan. Ama sen bir kart, üstüne üstlük bir de mektup gönderdin. Yine de bunlar da beni bir anlamda mutsuz etti; çünkü sen bana değil; kendi kendine çok kötü davranıyordun! Yanıldığını biliyorum; içinde yanan o küçük ışık sönmüş olamaz, hiçbir zaman da sönmeyecek; buradan bile, bu kadar uzakta olmama rağmen ben bu ışığı denizden ve topraktan kendi gözlerimle görebiliyorum. Sen o kolalı gömlekleri olan adam olamazsın, bunu da görebiliyorum. Şu geçen birkaç yıl boyunca biraz fazla mücadele verdin; o yüzden içinde yanan ışığı göremiyorsun; ama orada o. Bir gün, işler yoluna girdiğinde, her şey bu kadar zor olmadığında kendini tekrar keşfedeceksin. Bir gün, yeniden yazacaksın; çünkü söyleyecek çok şeyin var, onları söylemek istiyorsun; işte o zaman çok güzel bir kitap yazacaksın, yeniden mutlu olacaksın. Bunları seni avutmak için söylemiyorum inan, söylüyorum; çünkü bundan eminim. Paris'teki dostlarının seni hiç değişmemiş bulacağından, seni gördükleri için mutlu olacaklarından da eminim. Emin olmalıyım. Hâlâ bir gün görüşeceğimiz umuduyla yaşıyorum. Ben de değiştim. Eskiden genç gibi görünen orta yaşlı bir kadındım; artık neredeyse yaşlı bir kadını, hiç genç görünmüyorum. Beni gördüğünde ne yazık ki çok şaşıracaksın. Canım, Şikago'daki ilk karşılaşmamızın üzerinden neredeyse on yıl geçti. Uzun, çok uzun zaman olmuş. Ama kalbimdeki yerin hâlâ taptaze.

Çin'le ilgili kitabımı bitirdim, çok da iyi olmadı. Neyse, zaten bu kitaba büyük umutlar bağlamış da değilim. Çok farklı bir şeyler yazmaya başlıyorum: Çocukluk ve gençlik anılarımı anlatacağım; ama sadece bir öykü anlatmayacağım, aynı zamanda kim olduğumu, beni ne-

lerin ben yaptığını yaşadığım dünyayla bağlantı kurarak anlatmaya çalışacağım. Bunu beceremesem bile denemesi bile ilginç.⁽²⁸²⁾

Rusya ve Macaristan'da olanlar hepimizi çok üzdü. Polonya'ya gitmek istiyorum; ama o da çok uzun başka bir hikâye.

Ara sıra yazsana. Olga, Bost ve Sartre "iyi Amerikalı"ya en derin sevgilerini gönderiyorlar. Senin için ne dilediğimi biliyorsun, sadece eskisi gibi mutlu olmanı istiyorum. Bütün şefkatimle sana "mutlu yıllar" öpücüğü gönderiyorum.

Simone'un

Algren 1957 yılında sadece bir defa Aralık ayında yazdı. O eski Wabansia büyüünden, yaşamlarından ve birlikte yaptıkları yolculuklardan yine ümitsiz bir dille; ama özlemle bahsetti.

Sevgilim benim,

Paris'teki dostların sana sevgi dolu dileklerini gönderiyorlar, bir gün tekrar buraya gelmeni umuyorlar. Gelecek misin? New York'tan bir arkadaşım gelmeden az önce yeni yıl kartını aldım; gazetelerden geçen kış buzun üzerinden derin bir çukura düşüp ölümden kıl payı kurtulduğunu okumuş. Canım bir deliğe düşmek tam sana göre bir iş! Dikkat et de sakın ölme. Bunu duyduğumda kalbimde bir ağırı hissettim.

Evet ben de hatırlıyorum. Hem de her şeyi. İçimde bir huzur var, kendimi mutlu hissediyorum. Ama benim için de mucizeler zamanı çoktan geride kaldı. Senin de söylediğin gibi insan ömrüne bir mucize yeter. Senin hakkında daha çok şey bilmek istiyorum. Hâlâ Gary'de mi yaşıyorsun? Karınla birlikte misin? Neler yazıyorsun? Neler yapıyorsun? Zaman zaman mektup gönderebilirdin öyle değil mi? Çin hakkında yazdığım kitabım İngilizce'ye çevrilir çevrilmez sana gönderirim. Şu aralar otobiyografimi yazıyorum; ama sadece çocukluğumla gençliğimi anlatıyorum. Sartre ve Bost çok komik olduğunu söylüyor.

Cezayir savaşı hepimizin midelerini bulandırıyor. Ne büyük utanç!

Gelecek misin? Kalbimin derinliklerinde hâlâ seni hissederken seni bir daha görememek düşüncesi imkânsız gibi görünüyor. Nelson, Nelson, sevgilim hep kalbimde olacaksın. Öpüyorum canım.

Simone'un

1958 yılında Beauvoir, Algren'den sadece bir tane, ters bir mektup aldı. Algren yine Şikago'daydı; ama göl kıyısındaki ev artık onun değildi, aslında artık pek bir şeyi yoktu. Wabansia çoktan yok olmuştu, "keçi yuvaları"nın üzerinden bir otoyol geçiyordu artık. Hâlâ kanundan kaçan Algren Amerika'dan ayrılamıyordu, Paris'e yapacağı yolculuk için bir sonraki seneye kadar beklemek zorundaydı.

Nelson'ım,

Fotoğraflar için teşekkür ederim; büyük olan çok güzel, küçükler de öyle çok şey hatırlatıyor ki bana! Kitap için de teşekkür ederim. Sartre da teşekkür ediyor, *Never Come Morning*'in İngilizce baskısı üzerinde kendi adını görmek onu nasıl mutlu etti anlatamam.⁽²⁸³⁾ Mektubun hiç de mutlu birinin yazdığı bir mektuba benzemiyordu, benimki de olmayacak. Mayıs 1958'den bu yana çok zor günler geçirdik. Ülkenin faşizmin pençesine düşüşünü izledik, elimizden geldiğince mücadele ettik; ama yenildik. Artık kendimizi bu yeni Fransa'ya ait hissetmiyoruz, kendi ülkemizde yabancılar gibiyiz. "Biz" derken kendimi, Sartre'ı ve bütün dostlarımızı kastediyorum. Şimdi Araplara işkence etmeye devam edeceğiz; üstelik bunun parasını biz ödeyeceğiz, aç kalan da yine biz olacağız. Bu çok aptalca, mide bulandırıcı ve iğrenç.

Sartre o kadar çok üzüldü ve o kadar çok çalıştı ki neredeyse kriz geçirecekti. Kalbine ya da beynine bir şey olabilirdi, öyle kötü günler geçirdi ki. Ama artık atlattı, hemen hemen iyileşti sayılır, artık kendine iyi bakacak. Benim sağlığım da iyi. Son kitabım (çocukluk ve gençlik hikâyem) çok iyi satıyor, çok iyi eleştiriler alıyor. Çevrildiğinde sana gönderirim. Unuttuğum insanlar, hâlâ aklımda olan insanlar bana kitap hakkında mektup yazdı; gerçekten çok ilginç ve komik şeyler vardı, çok eğlendim. Bu kitaptan diğerlerinden almadığım kadar çok zevk aldım; ama şimdi bazı tereddütlerim de var. Tam olarak ne yapacağımı bilemiyorum. Böyle bir Fransa'da insanın canı yazmak istemiyor. Bir de kendimi yaşlanmış hissediyorum; seni bir daha hiç göremeyeceğimi düşündükçe kalbime bıçak gibi bir ağrı saplanıyor bıçak gibi. Amerika için bir vize alabileceğimden eminim, ama canım oraya da gitmek istemiyor. Bir gün senin Paris'e geleceğini umuyordum; o yüzden gelemeyeceğini söyleyen mektubun beni çok üzdü. Wabansia yuvamız için de çok üzüldüm. Evet, sen çok hoş bir adamdın. Seninle ilgili sadece güzel anılarım var benim. Bana verdiğin yüzüğü hep sakla-

dım; fotoğraflara dikkatle bakarsan sen de görürsün.

Buradaki bütün dostlarından sevgiler. Ayrıca sevgi dolu öpücükler.

Simone'un

Algren nihayet temmuz ayında pasaportunu alabildi. Mektupları birdenbire değişmişti. Sevinç içinde bir Avrupa seyahati planlıyordu.

Temmuz 1959

Ebedi ve ezeli sevgilim,

Çok ilginç gibi görünen kitapları aldım. Tatilim boyunca onları okuyacağım. "Simone: Yeni bir tür rahibe" başlıklı yazını aldım, sence ben gerçekten bir rahibe miydim? Ama yine de güzel bir yazıydı, teşekkür ederim. Burada olan bitenle ilgili söylenecek pek bir şey yok. Hükümet sanki ertesi gün çok büyük bir şey olacaktı gibi davranıyor; ama hiçbir şey olmuyor. Bir yıldan beri durum hep böyle; bu hükümete "evet"⁽²⁸⁴⁾ diyenler şimdi olsa öyle demezlerdi; ama kendilerinde "hayır" diyecek gücü de bulamıyorlar. Anlayacağın sadece bekliyoruz. Bir de çalışıyoruz. Çok fazla çalıştım, Sartre'la bir kez daha Roma'ya gitmeyi düşünüyoruz. Orada bir ay kadar kalacağım, İtalya'da arabayla biraz gezdikten sonra buraya döneceğim. Gelecek yaz Amerika'ya gelmenin hayallerini kuruyorum; ama gelebileceğimden de emin değilim; ama ölmeden önce ben seni, sen de beni görmelisin. Seni düşünmekten hiç vazgeçmeyeceğim.

Sen neler yapıyorsun. Bana bir şeyler anlat. Senin hakkında öğrendiğim her şeyi (örneğin Ellen Wright'dan öğreniyorum) beynime kazıyorum; ama öğrendiğim çok fazla bir şey de yok.

Seni eskisi kadar, sonsuza kadar seveceğim.

Simone'un

Eylül 1959

Hiç değişmeyen sevgilim,

Bu mektubu Gary'ye nasıl gönderirim? Küçük evin, sivrisineklerin cirit attığı bahçenin, gölün artık sana ait olmadığını sanıyordum.

Neyse baharda Paris'e gel de sihirli kutuyu doldur! Çok uzaklara

seyahate çıkar mıyız bilmem, zaten çıkamazsak da bu hayatımın yeni düzeni yüzünden olmayacak; çünkü artık bu düzeni yıkıyorum. Tekrar bir bekâr hayatı sürmeye karar verdim, yani artık yalnız yaşıyorum. Hatta benim evimde misafir bile olabilirsin, nasılsa evim geniş, kendine ait küçük bir odan bile olur burada. Neyse o zaman bir gelsin de bakarız. Önemli olan senin gelebilmen. Sana kimisi doğru kimisi yanlış ne hikâyeler anlatacağım, sen de bana ne hikâyeler anlatacaksın... Lütfen gel canım. Benim evimde kalırsan, benim arabamla gezersek (yoksa benim arabama binmeye korkar mısın?), evde benim pişirdiğim yemeği yersek (şimdi kesinlikle korkmaya başladın, biliyorum) çok para harcamana da gerek kalmayacak. Lütfen gel, yine eski günlerdeki gibi birlikte çok mutlu olacağız.

Seni bekliyorum.

Simone'un

Sartre, Bost, herkes ama herkes kefene girmeden önce seni görmeyi dört gözle bekliyor.

20 Aralık 1959

Birtanem,

Milyoner mi oldun yoksa? Kitap dolu koca bir koli göndermişsin. Benimkisi içlerinde en güzelydi. "Yeryüzüyle, gökyüzünün şimdiye dek görmediğimiz bütün tahtları"nı⁽²⁸⁵⁾ görmek için seyahat etmeliyiz. Mısır'a, Suriye'ye, Yunan adalarına gitmeliyiz... Mark Twain'in otobiyografisini okumaya başladım. Kitap benim değil, bir arkadaşımдан ödünç aldım. Ayrıca gerçek Amerika'yı anlatan Sartre'ın hediyesi olan kitabı okuyorum bir de. Herkes çok teşekkür ediyor, seni dört gözle bekliyoruz.

Meşgul, meşgul, çok meşgulüm. Hayatımın düzenini bozup sonra yeni bir düzen kurmakla falan uğraşmıyorum. Bir film için aptal bir senaryo yazmakla meşgulüm, bu işi sırf para için yapıyorum. Neyse dün en sonunda bitti de sana mektup yazabiliyorum şimdi. Şimdi de oturmuş yönetmenin, oyuncuların senaryomu kuşa çevirmelerini bekliyorum; ama umrumda değil. Paramı aldım nasılsa. Artık gerçek çalışmalarına dönebilirim.

Paris hüznü, Fransa iğrenç; ama mutluyum ben. Sartre da, Bost da mutlu, Olga her zamankinden daha iyi. Sana anlatacak uzun upuzun hikâyelerim var. Ama onları kalemle değil, ağzımla anlatmayı bekliyorum. Mayıs kadar bekleyeceksin artık. Tesadüfe bak benim de Amerikan aksanıyla İngilizce konuşmayı öğrenmem lazım, hiç konuşamıyorum. Neredeyse İngilizce konuşmayı bile unuttum. Bol bol seni dinleyip, senin konuştuğunun iki katı konuşmam lazım.

Mutlu Noeller, yeni yılda mutluluklar. Yeni yıldan bütün kalbimle ne dilediğimi biliyorsun: Seni Paris'e getirmesini.

Simone'undan sevgilerle.

Evimde sadece lavabo değil, ayrıca kocaman da bir banyo var.

1960

ALGREN FRANSA'DA

Algren Avrupa'da altı aylık bir geziye çıktı. Şubat'ın ortasından 20 Mart'a kadar Beauvoir'la Sartre, hayatlarında ilk kez Küba'ya yolculuğa çıktılar. Algren Dublin'den ayrıldı, Paris'e Beauvoir'la Sartre'dan önce gelip de Beauvoir'ın Rue Schoelcher'deki dairesine yerleşti. Paris'te uzun yürüyüşlere çıkarak, gezerek, turistiklik oynayarak birbirlerini yeniden keşfettiler. Sonra da Algren'in hep görmek istediği yerlere İspanya'ya, Marsilya'ya, Yunanistan'a, Girit'e gittiler. Ağustos'ta de Beauvoir Sartre'la Brezilya'ya gitmek üzere uzun bir yolculuğa çıktı. Algren, Eylül'e kadar Fransa'da kaldı. Algren'la Beauvoir bir daha birbirlerini hiç göremeyeceklerdi.

Rio, 26 Ağustos 1960, Cuma

Birtanem harika sevgilim, Rue Daguerre'in güzel çiçeği,

Deauville'de at yarışlarında kazandığın parayla gurur duydum. Clairefontaine güzel bir at, insanların bahis oynarken niye o kadar çok bağırıklarını anlamadım. Mutfakta da değişiklikler yaptığına sevindim. Lütfen cam kenarında çok fazla çiçek yetiştirme, öbür komşular kendilerinden utanacaklar sonra.

Brezilya çok güzel. Dünden beri hem Sartre hem de ben artık Rio de Janeiro vatandaşıyız. Bize bu sıfatı verdiler, bir sürü hak kazandırıyorlar bize bu sıfat. Güzel değil mi? Bence güzel; çünkü bu Fransa hükümetine hakaret demek. Ben bu iğrenç hükümetin Brezilya'nın bizi davet etmesini önlemek için elinden geleni ardına koymadığını biliyorum. Sartre'ın Cezayir meselesi hakkında konuşmasından korktular. Korktukları başlarına geldi de. Sartre konuştu, Cezayirlilerin nasıl işkencelere maruz kaldıklarını anlattı. Brezilyalılar sömürgecilikten hoşlanmıyorlar, kendi ülkelerini de ABD'nin sömürgesi gibi görüyorlar. Bu yüzden Sartre'ın konuşmasını coşkuyla karşıladılar. Bir de biz Gaulle karşıtı propaganda yapınca bize Rio vatandaşı sıfatını verdiler.

Bahia'ya bayıldım. Zencilerle dolu, hemen hemen herkesin zenci tanrılara inandığı bir kent. Beyaz entelektüeller bile tuhaf törenlere gi-

diyorlar, bu törenlerde tanrıların kadınların bedenini, kanını aldığına inanılıyor. "Bütün azizlerin annesi" (bu en yüce rahibe demek) Sartre'ın çok güçlü bir tanrının oğlu olduğunu keşfetti, ben de en güzel tanrıçanın kızıyımışım. Herkes öyle dediyse doğru olduğunu, mutlak doğru olduğunu söylüyor. Bahia'da kimse gerçekten dövüş etmiyor, durmadan dans ediyorlar. Ellerini ayaklarını oynatarak yaptıkları bu dans dövüşe benziyor. İngiliz boks Fransa'ya gelmeden önce Fransa'da boks dedikleri dövüşe benziyor. Dans ederken önemli olan dans arkadaşının canını yakmamak; ama aynı zamanda canını yakabilecek noktaya gelmek. Çok zekice, yetenek isteyen bir dans. Artık karanlık sokaklarda da ellerinde bıçak aynı şekilde dövüşüyorlar. Karşılarındakileri incitmeye çalışıyorlar, başarırlarsa öldürüyorlar.

Kakao ve tütün tarlalarını gördük. Fakir, açlık seviyesindeki zavalı köylülerin nasıl insanlık dışı koşullarda çalıştığını, yaşadığını gördük. Sadece petrol işçileri insan gibi yaşamaya başlamış. Uzaklardan sığır pazarlarındakileri andıran fakir kovboylar geliyorlar. Boyunlarına taktıkları sihirli boncuklarla zenci kızların akıllarını başlarından alıyorlar, çıplak ayaklarıyla tütün yapraklarını çiğniyorlar. Hüzünlü, büyüleyici bir ülke burası, kıtlık ve yapacak iş dolu. Bence bu ülkenin en kötü, en karanlık yanı bu. Nasıl Güney Amerika varlıklı, endüstrileşmiş kuzeyin sömürgesiye onlar da Güney Amerika'nın sömürgesi olmaktan şikâyet ediyorlar.

Şimdi Rio'dayız. Kocaman, korkunç, hem çirkin hem de güzel bir şehir. Bütün çelişkileri içinde barındırıyor. Denizin, körfezin, kumsalın, şehrin içine sokulan dağların güzelliği insanın nefesini kesiyor. Şehrin göbeğindeki uzun dar sokaklar Şikago'nun aşağı kesimlerini andırıyor. Her yerde hiçbir çekiciliği olmayan, sadece güç göstergesi olan heybetli binalar yükseliyor. Her şeye rağmen güzel burası; çünkü cıvıl cıvıl. Etraftaki bütün dağlarda, ayrıca şehrin içinde de "favella"lar var. Yedi yüz elli bin kişi (dört milyon kişi içerisinde) gecekonduarda yaşıyor. Her bir *favella* büyük bir köy. En küçüğünde altı bin, en büyüğünde seksen bin kişi oturuyor. Herkes şehre, devlete ya da şahıslara ait olan kalaslardan yaptıkları tahta kulübelerde oturuyor. Aslında orada oturmaya hakları yok, kendilerine ait olmayan topraklara gelip yerleşivermişler. İç kısımlarda ot bile yetişmeyen çöllerden gelen zavalı

bir göçmenin yaptığı kulübeyi polis daha iki gün geçmeden yıkabilir. İnsanlar şehirde daha iyi bir hayata kavuşmak için kamyonlarda gündece yol alıyorlar. Bir araziye el koyup kendileri bir kulübe yapmazlarsa uyuyacak başka yerleri yok. Elektrikleri yok, kanalizasyon yok, su yok. Kadınlar bir yudumcuk su bulup getirebilmek için metrelerce aşağıya inip çıkıyorlar. Geceleri de durmadan dans edip tanrılardan yardım diliyorlar. Gece gündüz dertlerini unutmak için esrar içiyorlar. Bu sefil bölgeler Rio'daki en varlıklı, en güzel yerlerle içi içe geçmiş. Ben Copacabana'da kalıyorum. Pencerenin altında gümüş rengi bir kumsal uzanıyor, mavi yeşil engin okyanus kükrüyor. Sabahtan geceyarısına kadar insanlar yüzüyorlar, güneşleniyorlar, çocuklar uçurtma uçuruyor. Ben de kumlara uzanmak istiyorum; ama yapmam gereken bir sürü şey var. Konferanslar vermem, toplantılara, öğle yemeklerine, akşam yemeklerine katılmam, bu arada olup biteni kaçırmamam lazım.

Bir dahaki mektubumu Şikago'ya göndereceğim. Sen 15 Eylül'e kadar mektuplarını buraya göndermeye devam et. Ekim'in 1'iyle 10'u arasında Havana'da olacağım, sonra Paris'e döneceğim. Mektuplar için, şiir için teşekkürler. Onu seviyorum. Seni de seviyorum, her zamankinden çok seviyorum hem de.

Simone'un

Brezilya, 23 Eylül 1960

Kalbimin bozguncu canavarı, uzaklardaki aşkım,

Herhalde şu anda Şikago'dasındır. Uzun bir süredir Rue Shoelcher'de mi, gemide mi, New York'ta mı yoksa evde mi olduğunu kestiremedim. O yüzden daha önce mektup yazmadım. Bir de sanki Brezilya'dan attığım mektupların hiçbir yere gitmediği hissine kapıldım. Brezilya'dan attığım mektuplar yerlerine ulaşmadığı için Rio'ya gönderdiğin üç kısa mektuptan sonra başka mektup almadım. Bir de yapacak öyle çok işim vardı ki hiç mektup gelmeyince bütün hevesim kaçtı, mektup yazmak bile gelmedi içimden. Yaptıklarımın kimi ilginç, kimi öylesine şeyler, kimi de çok sıkıcı. Konferanslar vermem, gazetecilerle konuşmam, resmi görevlilere gülümsemem gerek. Ama ben şöyle bir gülümsedim. Görecek büyük şehirler, gerçek insanlar, tuhaf ya-

şamlar, güzel manzaralar vardı. Şu anda Brezilya'dayım. İnsan beyninin, Kubitschek'in beyninin şekillendirebileceği en çılgın şeyi gördüm. Bu sabah onunla tanıştım. Onun için çalışan mükemmel mimarlar var, bazıları tek kelimeyle mükemmel işler çıkarıyor. Cesur, olağandışı, mükemmel yapılar bunlar. Ama çölün ortasına böyle yapay bir şehir kurmak çılgınlık değil de ne? Buraya gidebilmek için çölün ortasında bin iki yüz kilometre yol gittik arabayla. Harika olan bir şey var. Şehri kurmak için buraya gelenler ilk önce biraz uzağa kendi kasabalarını kurmuşlar. Sadece tahtadan kulübelerle birkaç dükkân var. Hiçbir yerde yol yok, cadde yok, taştan bir yapı yok. Büyük taştan şehir büyüdükçe onların kasabası da büyümüş. Şimdi burada elli bin kişi yaşıyor, her yerde restoranlar, barlar, dükkânlar, tahtadan küçük pis evler var. Bir kovboy kasabasını andırıyor, ancak atlar yerine her yer ciplerle dolu. Şehir toz toprakla ve de hayatla dolu. Burada yürümek, "küçük kafe"lerde içmek hoşuma gidiyor; ama Brezilya'dan seve seve ayrılacağım. Bu şehrin ne ruhu var, ne kalbi, ne eti, ne de kemiği.

Yakında Sartre'la gurur duyacaksın. Siyah saçlı bir Cezayirli kızın, sarışın bir Rusun, iki tane de sahte sarışının kendisine yetmediğine karar verdi. Nesi yoktu peki? Kızıl saçlı bir tane. Sonunda onu da buldu, hemen görüşmeye başladılar. Yirmi beş yaşında ve bakire (Otuz ve yirmi üç yaşlarındaki kız kardeşleri de bakire). Brezilya'nın kuzeyinde iyi ailelerden gelen kızlar kimseyle yatmıyorlar. Kızı çok sevdim; ama bizim deli Sartre'a ileride neler olur bilemiyorum. Aslında kendisi de tam olarak ne istediğini bilmiyor. Kızla Amazonia'da yeniden buluşacaklar, ilişkileri ciddileşmeye başlarsa ne yapacağını bilemiyor. Bu haberleri almak hoşuna gider diye düşündüm.

Neyse Brezilya'da neyi sevdiğimi, neyi sevmediğimi uzun uzun anlatmaya niyetim yok. Bırak da 1958 W. Evergreen'de uzun yaz akşamları için anlatacak bir masalım olsun. Heraklion'u, şiş kebabı, kral Minos'u, Almería'yı, Goytisoló'yu, Rue Shoelcher'i, ananas suyunu unutmadım. Unutmadım seni. 10 Ekim'de eve dönünce uzun sarı mektuplar bekliyorum, hatta bu mektupların yazılmasını emrediyorum. Geri dönene dek pek fazla yazmayacağım. Rio'dan attıklarım dışında attığım bir mektubun yerine ulaşması imkânsız. Ama Paris'e dönünce yine senin mektup yazar Simone'un olacağım.

Paris'te ya da Brezilya'da olmam fark etmez, sonsuza dek seni seven Simone olarak kalacağım. Senin sayende gördüğüm bir sürü rüya hatırlıyorum, gerçek olan, büyümlü rüyalar bunlar. Eskiden gördüğüm rüyalar kadar güzel. Sihirbazım benim bütün sevgimle. Öpüyorum seni

Simone'un

Hotel Nacional de Küba, Havana

28 Ekim 1960

Kalbimin bir tanecik canavarı, Nelson'ım,

Sana Belem'den ulaşmaya çalıştığım zamandan beri neler oldu neler. (Ulaşabildim mi?) Uçakla Amazon Nehri'ndeki Manaus'a gittik. Tuhaf bir kent. Kauçuk ağacı yetiştirmeye başladıktan sonra, iki üç yıl içinde inanılmaz bir servet edinmişler, dünyanın her yerine buradan kauçuk satılıyormuş. Hayatımda gördüğüm en şaşaalı tiyatro binasını yapmışlar, abartılı, çirkin evler inşa etmişler. Sonra İngilizlerin kauçuk tohumlarını çalıp Hindistan'da kauçuk üretmeye başlaması Manaus'un felaketi olmuş. Kent altı ay içinde mahvolmuş, evler yıkılmış. Şu anda fakir, kasvetli bir kent. Her yerde ekvatorial ormanlar var, adım atılacak yer yok, başka bir tarafta da kocaman bir nehir akıyor. Hava cehennem gibi sıcak, nemli. Amazon! Amazon'un yanında Mississippi su damlası gibi kalıyor. Birden ateşim çıkınca sabahın dördünde uçağa atlayıp on beş saat yol çekip Recife'e geldik, Manaus'ta hastalanmak istemedim. Uçak indiğinde ölmek üzereydim. Recife de ayrı bir cehennem. Ilık bir rüzgâr esiyor, Manaus kadar sıcak değil. Sonra ateşim daha da yükseldi, bir doktora gitmem gerekti. Doktor "tifo" olduğunu söyledi. Hemencecik iyileştigiime göre doktor yanılmış. Neyse sonra beni bir hastaneye sevk etti, hastanede verdikleri antibiyotikler sayesinde ateşim düştü; ama çok güçten düştüm. Hastanede bir hafta kaldım. Kendime ait bir odam vardı; ama orası da cehennem gibiydi, o kadar çok gürültülüydü ki. Uyumanın imkânı yoktu, hiçbir şey yiyemedim, sıkıntıdan patladım. Sartre'ın da tepesi attı. Aslında Recife'ye daha çok Fransa'ya buradan uçak kalktığı, bir de Sartre'ın gönlünü çelen kızıl saçlı kız burada yaşadığı için gelmiştik. Ben yatakta yatarken Sartre da bütün gün

bu kızla gezdi. Hiç kimse kuzeyde bir Brezilya şehrinin, Recife'un nasıl olduğunu hayal edemez. Bütün kızlar bakire, zaten bakire olmazlarsa evlenemiyorlar. Bir kız eğer bir erkekle gezerse onunla evlenmek amacıyla olması gerekiyor. Bu kız Sartre'la çok ilgilendi, kızın iradesi ve kişiliği var. Sartre'la epey görüştüler; ama arkadaşları, ailesi, bütün kasaba onu suçladığı için çok üzüldü. Ayrıca Tanrı'ya da inanıyor, zaten Sartre'ın onunla yatmaktan nefret etmeyeceğini öğrenince onun Şeytan'ın ta kendisi olduğunu düşünmeye başlamış. Sonra da kavga etmişler. Sartre bu kasvetli, düşmanca yerde, ben de hastanede olduğum için, bir cana yakın, bir korkak bu kızla tam bir cehennem hayatı sürdü. Sıkıntıdan içip durdu, akşamları da uyumak için hap içti. Tabii sabah kalkınca ayaklarının üzerinde duramıyordu. O zaman da kafasını duvarlara vurmaya, odada bir aşağı bir yukarı gezinmeye başlıyordu. Hastaneye geldiğinde dermansız görünüyordu. Bu hali beni çok kızdırdı; ama yapabileceğim bir şey yoktu. Kız da çok içmiş, ben iyileşince çılgın bir gece yaşadık. Kız kendini öldüreceğini söyleyerek çıplak elleriyle bardakları kırdı, elleri çok kanadı. Aslında Sartre'ı hem çok seviyor, hem de nefret ediyordu, bir de ertesi gün oradan ayrılıyorduk ya. Kızla birlikte yatıp candan atlamasın diye kollarını tuttum sıkı sıkı. Ayrıca aşırı dozda uyku ilacı verdik. İtiraf etmeliyim, hoş, çekici bir kız. Bir gün Paris'e gelecek, Sartre onunla evlenebileceğini söylüyor. Peki Cezayirli kıza ne olacak şimdi? Neyse gelecek gösterecek her şeyi. Şimdi bugünden bahsedelim. Anlayacağın ben hastaydım, Sartre da delirmişti. Paris'ten telefonlar, telgraflar geldi, arkadaşlarımızdan uzun bir mektup alana kadar Paris'e dönmememizi söylüyorlardı. Ölüm kalem meselesiymiş. Aslında belli belirsiz bir hisle Paris'te işlerin kötü gittiğini, orada olmanın hayatımız için tehlikeli olduğunu biliyorduk. Yani Recife'de tıklıp kalmıştık. Bu cehennem gibi yerden hiçbir zaman kurtulamayacağımı düşünmeye başlamıştım. Neyse en sonunda beklediğimiz mektup geldi. Mektupta muhtemelen senin de gazatelerde okuduğun olaylar yazıyordu. Sartre "Jeanson davası"na cesur, provokatif bir mektup göndermişti. Yıkıcı bir bildirgeyle genç erkeklere Cezayir'e gönderilmeyi kabul etmemelerini söylüyordu. Bu yüzden hükümet Sartre'ı hapse atmak istiyor (Şu Sartre'ın dönmeye cesaret edebileceğini sanmıyorum). Fransız faşistleri daha da ileri gittiler. Sart-

re'ı öldürmek istiyorlar. Bu yüzden bir süre daha saklanmak zorunda kalacak. Arkadaşlarımız Paris'e uçakla dönmememizi söylediler. Hem polis hem de OAS faşistleri havaalanında bizi bekleyeceklermiş. O yüzden biraz İspanya'da kalacağız, sonra da bizi arabayla alacaklar fazla patırtı gürültü çıkarmadan Fransa'ya döneceğiz. Bu son kararımızdı. Ancak gitmeden önce Kübalılar bizi kaçırdılar. Brezilya'da ne telefonla ne de telgrafla herhangi bir yerle iletişim kurmanın imkânı var. Bu yüzden Küba konsolosu kalkmış Rio'dan Recife'ye gelmiş (2000 km.). Havana'ya gelmemiz için bize yalvardı. Sonunda evet dedik. Kuzeye Belem'e, Carakas'a, Havana'ya gidebilmemiz için önce güneye Rio'ya gitmemiz gerekti. Ne yolculuk ama! Karakas'ta bizi gözaltına alıyormuş gibi yaptılar. Mart'ta kaldığımız otelde bir hafta kaldık. Küba eskisi gibi değil, Amerika'nın saldırgan bir politika izlemesinden korkuyorlar, herkes çok gergin, savaşıma hazır; ama üzgünler de anladığım kadarıyla. Çok meşgul bir haftaydı. Bugün buradan ayrılıyor. Artık mektubu burada bitirmeliyim; çünkü büyük bir fabrikayı gezeceğiz, işçilerle öğle yemeği yiyeceğiz, Fidel'le buluştuktan sonra da bavullarımızı toplayacağız. Barcelona'ya uçacağız, Bost'la arkadaşlarımız bizi oradan alacaklar. Gelecek sefere Paris'ten yazacağım, inşallah Nelsonca bir sürü mektup gelmiştir. Sen de yaz kalbimin canavarı. Rue Schoelcher sensiz çok yalnız olacak.

Seni uzun uzun öpüyorum, yapmak istediğim de bu zaten.

Simone'un

Paris, 5 Kasım 1960

Rue Shoelcher'in çiçeği,

Giacometti de la camera,

Hiçbir yere ait olmayan sessiz canavar.

Eve gelince büyük hayal kırıklığına uğradım. Seni anlatan yığınla mektup bulacağımı ummuştum; ama hiçbir şey yoktu. Güzel bir kitap gelmişti, dergiler, harika İstanbul fotoğrafları, fındıklı çukolata vardı; ama hiç mektup yoktu. Yoksa Brezilya'dan yolladığım mektupları almadın mı? Ne olursa olsun sen niye yazmıyorsun? Serge aracılığıyla senin hakkında birkaç haber aldım. Kütük gibi sarhoş olmuştun, seni

eve taşımışlar. Bu hoş mu sence? Hayır hiç hoş değil, kendinden utanmalısın. Serge bana daha da anlatır; ama ben sarı mektupları özledim.

Küba Mart'taki gibi neşeli değildi. İyi işler yapmışlar, köylüler için, işçiler için, aslında herkes için hayat daha iyi; ama kıyılarına çıkan sahte Kübalılardan (Castro karşıtı Kübalılar olduklarını iddia eden Amerikalı savaş gazileri) korkuyorlar, herkes çok gergin. Bizi havaalanına Castro götürdü. Harlem'deki maceralarını anlatırken her zamanki gibi coşkulu, harikaydı. İspanya'ya o kadar çabuk geldik ki uçak inerken Açores'e iniyoruz sandım, meğer Madrid'e varmışız bile. Oradan hiç beklemeden Barselona'ya uçtuk. İki arkadaşımızla Bost bizi almaya geldiler, Fransa'da neler olduğunu anlattılar. Barselona'da güzel iki gün geçirdik (Ama sütsüz kahve satılan dükkânı bulamadım bir türlü). Hükümetten bir korkumuz yok. Suçlu buldukları manifestoyu yüz yirmi bir kişi imzaladık, herkesi de tutup hapse atamazlar. Polisler kibarca birkaç soru sordular. Bizi suçlayan savcıyla görüşeceğiz. Ne hapis cezası, ne mahkeme hiçbir şey olmayacak. Tek tehlike şu: Aşırı sağcılar Sartre'ı öldürmek isteyebilirler, en azından öldüresiye dövmek isteyebilirler. Şu anda fazla heyecana kapılmış durumdalar, gerçekten tehlikeliler. Sartre bu yüzden halka açık yerlerde pek görünmemeye çalışıyor, kendi evinde de kalmıyor.

Schoelcher evimiz temiz ve boş. Bir şeyler eksik, belki de birisi. Hak edersen, senden bir haber alırsam sana herkesi anlatacağım. Bana tek satır bile yazmayan bir canavar için bu mektup fazla bile oldu. Seni gizlice öpüyorum, yine de sevgiyle.

Simone'un

16 Kasım 1960

Hiçbir yere ait olmayan, yıkıcı düşünceleri olan canavar,

Uzun bir mektubu hiç haketmiyosun; çünkü ben sana upuzun tam altı mektup yazdım, sense bana içinde hiçbir şey anlatmadığın bir tanecek kısa mektup yazdın. Olga'ya yazdığın mektuplardan birini gördüm. İstedğin zaman ne kadar da nüktedan olabiliyorsun! Bana şaka yapmamaya devam et, gerçeği anlat doğrudan. Ben böyle daha mutlu olurum; mesela, seninle ilgilendiğimi düşün. Elimden geldiğince şaka-

cı olmamaya söz veriyorum sana (gerçi bu biraz zor olacak), yani kimse kimseye meydan okumuyor. Ben kendime rağmen fazla şaka yapmaya başlarsam bana yetişmeye falan çalışma, olur mu?

Gelecek sefere bana hayatından söz et, arkadaşlarını, güzel rakibi mi anlat bana. Kırmızı gömlekle, eşarblı beğendi mi? Studs nasıl, diğerleri nasıl? Masamda bulduğum şiiir için sana teşekkür etmeyi unutmuşum. Şiiir gerçekten çok hoşuma gitti. Bence şiiirlerini de yayımlamalısın, yazdıkların içerisinde en iyisiydi bu şiiir. Şaka etmiyorum, gerçekten. Fotoğraflar için de teşekkürler. Sen gerçekten fotoğrafın Giacometti'sisin. Eh bu söylediğim yarı şaka yarı ciddi; çünkü fotoğraflardan sadece bazıları güzeldi.

Tuhaf bir hayat sürüyorum. Bütün arkadaşlarla Sartre'ın kendi evinde yaşamasının tehlikeli olduğuna karar verdik. Hükümet yüzünden falan değil, onu gördükleri yerde öldüresiye dövmeye hazır fazla heyecanlı aşırıları yüzünden. Benim de Rue Shoelcher'de kalmamın tehlikeli olduğuna karar verdiler. O yüzden biri (kim olduğunu, nerede olduğunu bilmiyorum) evini bizim için boşalttı. Şık bir bölgede büyük bir apartman dairesi. Hepimizin büyük birer odası var, bir de oturma odamız var. Neredeyse bütün gün burada oturuyoruz. Sartre'ın kafele, restoranlara gitmesi yasak. Yemekleri ben pişiriyorum. Domuz eti pişiriyorum, sos hazırlıyorum, bir de konserve yiyoruz. Bost'la öbür arkadaşlarımız gelip yemek pişirmezlerse bir tek bunları yiyor Sartre. Bost gitmezse alışverişe ben gidiyorum. Radyoda müzik dinleyip kendi kendime: "Şimdi ben nasıl bir kitap yazacağım?" diye soruyorum. Hayatımın son kısmını anlatacaktım. Sen buradayken, halk kütüphanesine gittiğimde, evde çalışırken niyetim buydu. Ama geri döndüğümde beri bir roman yazıp yazmamak konusunda tereddütteydim. Şimdi kararımı verdim. Anılarımın üçüncü ve son kısmını yazacağım. İkincisi daha yeni basıldı: *Olgunluk Çağı*. Kitabın satışlarından memnunum. Daha kitapçılara dağıtılmadan Gallimard kırk beş bini satmış, bir hafta geçmeden yirmi beş bin daha satmış. iki yüz bini buluruz diye düşünüyorum. Bu, yıllarca yetecek kadar para demek. Yani Şika-go'ya gelince at yarışlarında para kaybedebilirim. Serge seninle at yarışı oynamayı sevmiş. Yaptığınız her şeyi anlattı. Önce elli dolar kazanmışsın, sonraki yarışta hepsini kaybetmişsin. Senin hakkında anlat-

tıklarını dinlerken içimde Şikago'ya gitme özlemi uyandı. Monique'in evinde Sartre'la, Goytisoló'yla yediğimiz yemek harikaydı. Payelya yiyip İspanya'dan, Barcelona'dan, siyasi hayattan konuşmuştuk... Suçlu bulunabilirdik (devlet güvenliğini tehlikeye sokmaktan); ama hakim Sartre'ı dinlediği gün Sartre'ın hasta olduğuna kanaat getirdi. Sartre belki de gerçekten hasta, hatta birkaç hafta iyileşeceğı benzemiyor. Neyse akları, gazetede herkes buna kahkahalarla güldü. Aslında çıkıp kahramanca hâkimden bizi suçlu bulmasını, hatta tutuklamasını istememiz, hâkimin de ağlayarak: "Karım, çocuklarım var, benden böyle bir şey istemeyin," demesi bekleniyordu. Küçük hoş bir komedi olurdu. Şimdi oturmuş Cezayir'de, hatta Paris'te sırada ne olduğunu bekliyoruz.

Kızıl saçlı Brezilyalı kız güzel mektuplar yazıyor; ama artık Sartre onunla evlenmeyi düşünmüyor. Sartre'ın bütün kadınları başkalarına âşık oldu, bu da işlerini kolaylaştırıyor. Yine de o kadar da kolay değil. Olga'nın sevgilisi yok, bu yüzden işler Bost için daha da zor. Sana Nathalie'den bahsetmiş miydik? Kendi kendine hayatını zindana çevirdi. Yeni bir bebeğı hamileydi, ama geçirdiğı havale yüzünden bebek doğum sırasında öldü. Nathalie de bebeğın ölümünden kendini sorumlu tutuyor. Doğumdan sonra mesanesinde enfeksiyona bağı bir hastalık görüldü, hâlâ hasta, hayati tehlikeyi atlatamadı. Bu haberleri Oreste'den gelen bir mektupla öğrendim. Evet *Mr. Stone* dergisini her hafta alıyorum. Senin *Nation* da geliyor, dergileri sana geri göndermemeye kara verdim. Seni canavar işte haberle dolu gerçek bir mektup böyle olur. Lütfen en kısa sürede uzun bir mektup yaz. Unutma seni her zamanki gibi seviyorum ve de seveceğim. Amour, amour, amour, amour, amour, amour.

Simone'un

Aralık 1960

Amerika'nın sevgili canavarı, İstanbul'un çiçeğı,

Tekrar Rue Shoelcher'de yaşamaya başladım. İçim burkularak ne kadar iyi bir ev sahibesi olduğunu hatırladım. Bir kiracım olsa böyle bir ev sahibesi olduğu için ne kadar sevinirdi kimbilir. Paris'te soğuk

ilikleri donduruyor, hava hiç güzel değil. Benimse keyfim yerinde. Kitabım çok iyi satıyor (Bir ayda 130.000), bir sürü para kazandım.

Herkes bildiğin gibi. Bost Olga'yla, Olga Bost'la kavga ediyor (Hatta dün Bost kapıyı çarpıp bir daha gelmemek üzere çıkmış evden; ama bence çok sürmez geri döner). Geneviève artık dışısiyle kavga etmiyor, yakında evlenecekler zaten. Odette alıp başını giden, sokaklarda günlerce sürten oğluyla kavga ediyor. Kimse çocuğun ne yaptığını bilmiyor. Wanda da kendiyile kavga ediyor. Onunkisi kavgaların en kötüsü. Birkaç gün önce kan kaybından ölüyordu neredeyse. Kitabıma nedense koca bir bıçak saplamış (neden birdenbire benden nefret etmeye başladığını anlamış değilim), o sırada nasıl olduysa ya kazara ya da muhtemelen bile bile bıçağı eline, bileğine saplamış. Bütün bu kavgalı insanları Noel arefesinde senin bir zamanlar pasaklı bir misafir olduğun bu evde aynı çatı altında toplayacağım.

Richard Wright'ın öldüğünü biliyorsun sanırım. Beklenmedik bir anda, aniden ölüverdi. En büyük kızı babasının ölümünden şoka girmişse benziyor. On sekizinde tatlı bir kız. Ellen çok etkilenmedi. Aslında etkilendi; ama şimdi daha mutlu olacağını hissediyor bence. Paris'te yaşayabilecek, kendine ait bir hayatı olacak. Neyse bir ara senin hakkında konuştuk, tuhaf oldum; çünkü meğer Ellen seninle benim ilişki mi bilmiyormuş, bu yüzden Londra'daki buluşmanız hakkında rahatça konuştu. Bunları bana sen niye anlatmadın? Demek bu nüktedan mektuplarının sebebi buydu, sen hiçbir şey anlatmıyorsun.

Cezayirlileri kendi hallerine bırakmamızı tavsiye etmişsin. Biz bu kargaşaya son verecek daha iyi bir yol bulduk. En iyisi hepsini öldürelim dedik. Geçen Pazar planımızı uygulamaya koyduk. Şimdi de yarıda bırakamayız. Mazallah birkaçı elimizden kurtulursa ileride bizi seveceklerini sanmıyorum pek. Kibar Fransızları sevmeyen bu iğrenç canavarları n'apalım şimdi, hepsini öldürelim mi?

Sartre Küba hakkındaki kitap için teşekkür ediyor. Sana söylemiş miydim? Çok güzel bir kitapmış.

Canım mutlu Noeller. Kalbinde bana sıcak bir yer ayır, sen benim kalbimde sıcacıksın. Bu çok güzel; çünkü dışırası öyle soğuk ki.

Simone'un

Hiçbir şeyin sevgili çılgın kralı,

Umarım Noel'in yeni yıl'ın çok kasvetli geçmemiştir. Biz burada güzel bir akşam geçirdik. Sürekli kavga eden bu insanlar burada hiç kavga etmediler; çünkü onlara viskiyle, akvavit, Küba romu, kırmızı şarap ve yiyecek bir sürü şey ikram ettim. Sartre çakır keyif oldu, herkesi eğlendirdi. Geneviève dişçinin elini tuttu, Monique de Goytiso-lo'nun ayaklarına kapandı. Senin hakkında konuştuk bol bol; ama ne konuştuğumuzu sana anlatmam pek yakışık almaz.

Kitabın Sartre'a "Nelson Algren'den" diye gönderilmiş, Brennan tarafından değil, ismini unuttum. Kübalı arkadaşlarımız Wright Mills'den bahsettiler bol bol, onu çok sevmişler. İnşallah bir gün tanışırım onunla. *Contact* için teşekkürler. İlginç bir dergi. İstanbul'la, Heraklion'la ilgili yazdığın iğrenç yazıları gönder bana bakalım.

Gelecek Pazar yine Gaulle sorusuna cevap vermeye hazırlanıyoruz. İnsanların çoğu bir kez daha "evet," diyecektir; umudumuz "hayır," diyeceklerin sayısının artması. Dün büyük bir öğrenci toplantısında konuşma yaptım, öğrencilere "hayır," demelerini öğütledim. Delice bir alkış koptu, zaten onlar da "hayır," demeye niyetlilermiş. Başarılı olmanın güzel bir yolu da bu işte. Alman ya da İsveçli bir yazarın kitabından sizin Hiroşima'da neler yaptığınızı okuyorum. Ne kadar kin kusmuşsunuz Hiroşima'da, sadece bombayı atarken değil, ayrıca bombayı attıktan sonra da. Utanmıyor musun yaptıklarınızdan? Çarpıcıydı doğrusu. Bir kitap daha okuyorum, Rus edebiyatından yıllardır böyle güzel bir kitap çıkmamıştı.⁽²⁸⁶⁾ Bir kadın yazarın bir mühendisle koca bir fabrika hakkında yazdığı bir kitap, içinde aşk var, gerçek insanlar var. Bir de Schwartz-Bart okuyorum: *The Last Just* (İngilizce başlığı bu muydu?). Şikago'da en çok satan kitapmış. Sen bu kitap hakkında ne düşünüyorsun?

Çalış, çalış, çalış, başka hiçbir şey yok. Ne hapishanede, ne hastanede, ne Brezilya'da olmak hoşuma gidiyor, en iyisi kendi evim. Kim-

se benimle gelmek istemese bile ben hâlâ Şikago'ya gelmeyi düşünüyorum. Tabii havalar güzel olunca, bir de çok fazla yeşil kedi yoksa.

Sevgiyle....

Simone'un

Şubat 1961

Cılgın sevgilim,

Cep kitabı için teşekkürler. Gerçi Küba'da herkesin taptığı, öyle güzel kitaplar yazan Wright gibi bir yazardan daha iyi bir kitap beklerdim; ama olsun! Her şey iyi güzel de sen hiç kendinden bahsetmiyorsun. Herhalde nefes almadan çalışıyorsun, ben de öyle. Ama şimdilik kendime üç günlük tatil verdim. Aylar önce söz vermiştim, o yüzden Belçika'ya gittim. Çok ilginçti, büyük grevler daha yeni bitmiş. İşçilerle, aşırı soldan liderlerle tanıştım. Hepsi de gerçekten iyi, güçlü insanlar. Bir de kendilerine "sosyalist" diyen vekillerle, senatörlerle tanıştım. Kendilerine öyle diyorlar; ama aslında herkesin nefret ettiği, ruhlarını "burjuvazi"ye satmış işçilerden başka bir şey değiller. Her şeyin büyük bir komedi olduğunu söylerken öyle iğrençlerdi ki sen olsan gül gül ölürdün. Onlara işçilerin onlar hakkında neler düşündüklerini sordum. "Aa tek kelimeyle bizden nefret ederler!" dediler. En azından bu konuda dürüst davrandılar. Cezayir'den, Küba'dan bahsettim; gençlerle, solcuların çok hoşuna gitti söylediklerim; ama burjuvalar pek hoş karşılamadılar. Bu da benim hoşuma gitti. Bir kez daha Avrupa'ya gelebilirsen eğer, bu sefer bu kuzey ülkelerine gitmeliyiz, kömür ocaklarını, fabrikaları, küçük, şirin kasabaları görmeliyiz. Paris'te insanlara Gaulle'e "hayır," demelerini öğütlemek için bir sürü yerde konuşma yaptım; ancak insanlar sözlerini tutmadılar. Hepsi ya "evet," dedi, ya da çekimser kaldı. Bu Gaulle dünyadaki en iğrenç yaratık. Savaş bitmek bilmiyor, herkes eli kolu bağlı Gaulle'ün bir şeyler yapmasını bekliyor. Onunsa bir şey yapacağı yok, böylece hiçbir değişiklik olmuyor. Bu çok iğrenç. KP'de neler oldu, gördün mü? Komünist olmayan solla, özellikle de Sartre'la omuz omuza çalışmayı isteyen komünistler çok ciddi bir suçlamayla karşı karşıya. Yaptıklarından pişmanlık duyduklarını belirtmeleri isteniyor. Durum umutsuz yani! Thorez'nin hâlinin ondan daha da beter olduğunu söylüyor herkes. Thorez yerinde

başkası olsaydı Gaulle şu anda bir hiç olurdu.

Bana kendinden söz et. Sevgiyle...

Simone'un

5 Mart 1961

İstanbul'un sevgili çiçeği,

En sonunda iki mektup geldi. Harika bir şey bu! Eski sarı mektubunla, beyaz olan yenisi. En çok hangisini mi sevdim? İkisini de.

Bost gidip rüyalarının kadınıyla sevişmesi için ona verdiği anahatarı kullandı, sevinesin diye söylüyorum. Özenle harcamadığın parayı da bulup aldı. Kasım'da bir ara üstüne biraz daha koyup geri vereceğini söyledi. Neyse ona hatırlatmayacağım, bu yıl yeterince param var.

Şubat'ta tomurcuklanan ağaçlarla bahar geldi. Şimdi Mart'tayız, yaz gelmiş sanki. Paris inanılmaz güzel, herkes kafelerin dışında oturuyor.

Nation'ı, Wright hakkındaki yazıyı aldım. Sanki o yazıyı içinden, kalbinin derinliklerinden gelmeden yazmak zorunda kalmışsın gibi hissettim. Herhalde benden başka kimse anlamamıştır. İyi bir dergi olabilir; ama *Contact*'a hiçbir şey gönderemem. Zengin olmanız ya da olmamanız hiç umrumda değil. Madem zengin olmak istiyorsunuz neden krep yapıp satmıyorsunuz. O zaman kesinlikle zengin olursunuz.

Sürekli Gaulle'ün başı belaya girsin diye dua ediyorum; ama hiç de gireceğe benzemiyor. Fransa'da hiçbir değişiklik yok, gerçekten. Aylardır olan tek olay hapishaneden altı kızın halatla kaçması (La Roquette). Birlikte seyrettiğimiz filmi hatırlıyor musun, *Le Trou*?⁽²⁸⁷⁾ Böyle bir hikâyenin gerçekleşmesi çok hoş. Kızları yakalayamadılar. Tabii herkes kızların böyle bir şeye cesaret edemeyeceğini, yeterince güçlü olmadıklarını düşündüğü için pek dikkat etmemişler onlara. Ziyaretçilerle istedikleri gibi konuşup onlardan ne istiyorlarsa alabiliyorlarmış. İyi de bir plan yapmışlar, aferin iyi iş yapmışlar. Bizim tarafımızdaki herkes katıla katıla güldü bu olaya. Amerika'daki gazetelerde bu olayla ilgili ayrıntılı haberler var mı? Haftalardır tek eğlencemiz bu. Gaulle ile Ferhat Abba arasında bir barış görüşmesi olmasını bekliyoruz bu günlerde, gerçi barışın gelmesi geçen yıldan da zor.

Kendim hakkında da anlatacak pek bir şeyim yok. Sabahki meyve suyum içtim, fındıklı çukolata mı yedim. Sen buradayken o kadar da kötü bir misafir değildin. Burada olsaydın ya da ben orada olsaydım sana anlatacak bir sürü şey bulurdum. Ama arada kâğıt olunca sen o kadar uzaktaymışsın gibi geliyor ki... Şimdilik hoşça kal, yine görüşeceğimiz günü bekliyorum.

Simone'undan sevgilerle....

14 Nisan 1961

Sevgili canavarım,

Herkese güzel çıkmış fotoğraflarını yollamışsın, çok sevindiler. Bana niye yok? Neyse Mary McCarthy de *L'Express*'te benim edebi bir fotoğrafımı çekmiş. Ben "atletik bir rahibe"ymişim. Samimiyetime inanmıyormuş; çünkü Amerikan isimlerini doğru heceleyemiyordum. Aslında benim "mutluluğumun" keder olduğuna inanıyormuş. Nefret ediyorum bu kadından. Onunla röportajı yapan kız da herhalde dayanamamış en sonunda onun bir sahtekâr olduğunu söylemiş. Neyse en sonunda koca dünyada beni sevmeyen biri çıktı: Şu McCarthy denen kız. İnanabiliyor musun dediklerine?

Sartre Milano'ya gitti. Cezayir savaşı hakkında o kadar güzel laflar ettiği için İtalyanlar ona bir milyon frank vermişler. Sartre da parayı Cezayirli mahkûmlara verdi, yani savaştan tek kuruş bile kazanamadı. Aptal adam n'olacak. Bu sabah "bombalı bir paketle" öldürüleceğini söyleyen iki mektup aldı, bilirsin hani ipi çözünce anında ölüyorsun. Yani artık paketlerini annesine, Cezayirli kıza, yazı işleri müdürüne, Bost'a, kim olursa ona açtıracak artık. Ben açmam. O İtalya'da altın-lara boğulurken, taşlar takarken, ben yalnız başıma şehir dışına çıktım. Büyük bir parkta Shangri-la'ya benzeyen bir yerde, küçük bir şatoda kaldım. Kitap okudum, müzik dinledim, çalıştım, güneşlendim, tepemde büyük uçaklar kükreyip durdu. Geceleyin bülbüller öttü, o zaman daha önce hiç bülbül sesi duymadığımı fark ettim. Herhalde bülbülleri Shakespeare keşfetmiştir diye düşündüm. Bülbülleri şakırken dinlemek müthiş bir haz.

Paris'te her şey gün günden daha iyiye gidiyor. Şehrin göbeğinde

Cezayirlileri yakalayıp işkence ediyoruz, öldürüyoruz. Hatta bunu yapmanın daha güzel, daha temiz bir yolunu da bulduk. Fakir, vatan haini birkaç Cezayirli bulup para verip başımıza polis yapıyoruz onları. Polis bir Cezayirliyi tutuklarsa onu "harkiler"⁽²⁸⁸⁾ veriyor. Onlar da yakalanana öldürene kadar ya da o delirip kendi kendini öldürene kadar yeraltında "çalıştırıyorlar." Fransız polisi de çıkıp pişkin pişkin: "Biz kimseye işkence etmiyoruz," diyor. Ne zekice değil mi?

Sizin Kennedy, Castro'nun başına çoraplar öreceği benziyor. Bu sırtan çocuktan nefret ediyorum, sırtan karısından da.

Bir gün tekrar yolculuk edersek, İstanbul yerine ay ışığında bir geziye ne dersin? Bütün dünyayı dolaşmak kolay, birgün daha da ötelere gitmek de kolay olacak. Elli yıl içinde ya da belki yirmi yıl içinde Gagarine'in uzak bir atamız olacağını düşünmek ne eğlenceli. Blériot, Lindberg ya da Manş Denizi'ni, okyanusu "ilk" geçen kişi gibi bir şey olacak Gagarin'e de o zaman. Sonsuza dek ilk olacak, ata olacak. Venüs'e rahatlıkla gidebilecek delikanlılar suratlarında bir gülümsemeyle, ondan üstün olduklarını düşünerek hatırlayacaklar onu şefkatle. Amerikalılar Rusların bu zaferine ne diyor.

Sartre'la Nice yakınlarında Antibes'deki Côte d'Azur'e gidiyoruz. Bost'la orada şarkıcıyı dinlemiştik, sen sarhoş olup sandalyeyle dans etmiştin. İnşallah güneşleneceğim, huzur ve zaman bulursam çalışacağım.

Playboy kulübünün hikâyesi çok hoşuma gitti. Sartre geçen hafta bir Playboy aldı, tek kelimayla pornografi. Canım sana pek yardımcı olamıyorum. *İkinci Cins*'te Montherlant hakkında yazdıklarımı oku. O da bahsettiğin türde bir adam; ama Don Juan hakkında pek fazla bir şey bilmiyorum. Sen Cazanova hakkında bir şeyler biliyor musun? Bu adam kadınları becerebiliyormuş; ama aslında, en azından *Anılar*'ında öyle yazıyor, kadınları küçümseliyormuş. Yazın bitince bana bir kopyasını gönder, ilgimi çekti. Dün akşam Olga'yı gördüm. Mektubuna sevinmiş, neyse canım hoşça kal. Bavulumu toplamam lazım.

Simone'undan sevgilerle....

Sartre'a ikinci tehdit mektubu geldi. Pek ciddiye alınacak bir şeye benzemiyor; ama besbelli birileri ondan nefret ediyor.

Birtanem,

Mektuplar için, gazete küpürleri için, her şey için teşekkürler. Fotoğrafları yolladığına sevindim. Yaşlı, gürbüz kuşumla eski hülyalara daldım. Kraliçe Fabiola'yla, Mrs. Kennedy'yle çay içmekle meşguldum, o yüzden daha önce yazamadım. İtiraf etmeliyim, Fabiola'ya bakmaktansa Mrs. Kennedy'ye bakmayı tercih ederim. Gerçekten hoş bir kadın. Sizin ülkeniz bölünüyorsa bizimkisi n'oluyordur artık Tanrı bilir. Alman katiller Fransa için mücadele ediyor, kendilerinin sol kanattan olduğunu söyleyen kişiler sağcıları öldürüyor, sağcılar solcuları hapse tıkıyor. Arkadaşlarımdan biri iki gün nezarethanede kaldı. T.M.'de yazı yazmaktan başka yaptığı hiçbir şey yoktu. Neyse Ceza-yir'deki, Paris mağaralarındaki sessiz işkencelerin dışında hiçbir şeyin olmadığı daha kötü günler de oldu. Bu savaş bitecek belki de. Ölene kadar de Gaulle'e itaat etmemiz gerek, sonra ölünce daha iyi olacağına inanmıyorum; ama en azından bu dehşet günlerinden daha iyi olur.

Antibes'de Sartre'la bir ay geçirdim. Hava güneşliydi. Sıkı çalıştım, beyaz arabamla gezilere çıkmayı da ihmal etmedim. Bu arabamı görmedin daha. Bir günlüğüne de Marsilya'ya uğradım. Birden geçen yıl düştü aklıma. Ben çoğu şeyi hatırlıyorum, sen ne kadarını hatırlıyorsun acaba? Şikago'ya gelsem mutlu olur musun bilemiyorum. Şimdi kalkıp da ABD için vize istemek ağırıma gidiyor. Gerçi gelecek seneye kadar bekle dersen beklerim de. Yok şimdi gel diyorsan Eylül'de üç haftalığına gelebilirim. Ne diyorsun? Bu konuda mektuplarından bir anlam çıkarmak zor. Gerçi bu yaz çalışmayı planlamıştım. Belki Sartre'la Roma'ya da gideriz ya da burada kalıp çalışırız. Şu anda yapmaya çalıştığım şeyi yapmak çok zor, bugüne dek yaptıklarımdan da zor. Olga, Bost, herkes senden övgüyle söz ediyor. Şimdi ne söylediklerini yazamam, çok uzun olur. Olur da bir gün buraya gelersen seni en iyi şekilde karşılayacağımızdan emin ol. Sen tatlı, yaşlı bir kuşsun. Şefkatle öpüyorum seni.

Simone'un

Sevgilim benim,

Evet, o tuhaf dergide yayımlanan "Tiquetonne şiiri"ni okudum, ne ahlaksız bir adamsın sen böyle! O fotoğrafları evime gelen insanlardan saklamak zorunda kaldım, hiç utanmadın mı? Şikago'nun yeniden yayımlanması için yazdığın bölümünü de aldım; gerçekten çok sert ve iğneleyici bir dille yazmışsın; ama çok güzel. Wright Mills ve Amerikalı bir arkadaşıyla karşılaştım; onlar gibi insanların kendi ülkelerinde yaşamalarına imkan olmadığından birkaç yıl Londra'da yaşayacaklar, kendi ülkelerinde olmaktansa sürgünde yaşamayı tercih ediyorlar; ama bu durumun çok hoş olmadığını da söylüyorlar. En gençlerinin Amerika'ya dönme hakkı yok; çünkü yasak olduğu dönemlerde Küba'da beş ay kadar kalmış; karısı da Amerika'dan ayrılmak için pasaport alamıyor; çünkü geçmişte Çin'e gitmiş. O nedenle sadece Meksika'da ya da Montreal'de buluşabiliyorlar. İki tane de çocukları olduğundan bu durum hiç hoşlarına gitmiyor. Gerçekten çok ilginç ve iyi insanlardı.

Artık Amerikalı olmak güzel bir şey değil; ama Fransız olmak ondan da beter. Bir sürü Cezayirlinin olduğu Fresnes hapishanesinden döndüm az önce, bir iki tanesiyle görüşmeyi başardım. Gördüklerimden biri (önemli bir lider) bundan iki yıl önce o kadar çok işkenceye uğramış, aç bırakılmış ve dövülmüş ki otuz yaşında olduğu halde ellisindeymiş gibi görünüyor. İki yıl geçmeden ölür. Sartre'la beni sevdiklerini söylüyorlar; ama bu adamlarla konuşurken kendimle hiç de gurur duymadım. Bir milyondan fazla Cezayirliyi (kadın, çocuk) öldürdük.

İki aylığına Roma'ya gidiyorum. Tunus'a gidip Cezayirli liderlerle hatta savaşçılarla görüşmeyi düşünüyorum (aslına bakarsan Sartre'la birlikte), o nedenle Şikago'daki evini bu sene göremeyeceğim. Şimdi gelmemi istemiyormuşsun gibi geldi bana, gelmeyi ciddi ciddi düşünmememin asıl sebebi bu. Ama geçen sene birlikte çok mutluyduk. Belki bir gün yine oluruz kimbilir.

Ne komik, Sartre da bu aralar ölenlerin ardından yazıyor; Merleau-Ponty hakkında yazıyor, bu da hiç hoşuna gitmiyor. Bizim meslekten çok fazla insanın öldüğünü söylüyor; Hemingway, Céline, Merleau-Ponty. Merleau-Ponty'nin ardından yazmaktansa senin ardından yaz-

mayı tercih ederdi; bu arada senin doğum günün ne zamandı?

Hoşça kal canım. Umarım birbirimize elveda demiyoruzdur. Sana olan hislerim hiç değişmedi.

Simone'un

Aralık 1961

Canım canavarım,

Hâlâ nefes alıp veriyor musun, yoksa öldün mü? Barcelona'da bana birini, bir şeyleri hatırlatan güzel bir yazı okudum. *Nation*'da da çok öfkeli bir yazı vardı; okurken herkes Cau'nun haline güldü, Paris'teki-ler bile. Ee, sen neler yapıyorsun? Yoksa Mary G. İle evlendin de bana söylemeye cesaret edemiyor musun?

Burası çok soğuk ve hüzünlü; şu anda Paris'te Cezayirlileri öldürüyoruz. Bu nedenle sokaklara dökülüp, "Cezayir'e barış!" çılgınlıkları atıyoruz. Bir polisin copundan ucuz kurtuldum.

Her neyse mutlu yıllar! Ne olursa olsun burada seni önemseyen birileri olduğunu unutma, evet seni önemsiyorum, sen de bana yazmalısın. Sevgiler.

Simone'un

Benim yaşlı baykuşum,

Uzun zamandır sana yazmamıştım. Bu ülke artık sadece çılgın değil, sadece öyle olsa çok kötü sayılmazdı, ama aptalca bir gurura da kapıldı, bence bu iğrenç bir durum. Üç memur, Müslüman bir kadına işkence edip öldürmekle suçlandı, suçlarını da itiraf ettiler; mahkeme bunun bir suç olmadığını söyleyip onları bir gün hapis cezası bile vermeden serbest bıraktı. İçlerinden biri öğretmendi, amiri artık onu orada çalıştırmanın uygun olmayacağını düşünüp başka bir yere göndermiş; bütün köy bir öfke nöbetine kapılmış, onun iyi biri olduğunu, öğretmenlik yapmasını istediklerini söylemişler. "Kadın ölmüşse ölmüş, ne yapalım yani?" demişler. Ben de öyle diyorum, şimdi biz ne yapalım?

Sonsuza kadar benim son kiracım olmanı düşünmüş, öyle istemiş-tim, ama şimdi senin banyonda banyo yapan, senin fırınında yemek pişiren, senin koltuğunda uyuyan bir düzine kiracım var. Birisi kapıcıımı arayıp beni havaya uçaracağını söylemiş, ben de birçoğu komünist olan bir sürü öğrenci buldum, eve göz kulak olup düşmanlarımı yakalamaya çalışıyorlar. Onlara rağmen bir sürü insan havaya uçtu; ama ben hâlâ hayattayım. Kimsenin kiracı olarak kabul etmediği zavallı Sartre'la birlikte başka bir yerde yaşamak zorundayım⁽²⁸⁹⁾, sahte kimlikler altında çirkin zengin bir muhitteki kocaman, aptal, möbleli bir yerde yaşıyoruz; ama penceremizden Seine nehri gözüküyor, zaten tek güzel yanı da bu.

Öyle çok şey olup bitiyor ki hepsini anlatacak kadar vaktim yok. 8 Şubat cinayeti iğrenç bir olaydı; polisler bir sürü işlerinin arasında bir de genç bir çocuğu kendi elleriyle boğdular. İyi ki gitmemişim, oraya giden arkadaşlarımın çoğu bir kırıkla ya da mor bir gözle döndü; üstelik daha kötüsü de olabilirdi. Cenazeler gerçekten çok dokunaklıydı; sakın, onurlu, kızgın ya da samimi bütün Parisliler sokaklara döküldü; burada hâlâ bir şeylerin yapılabileceği umuduna kapıldık; ama muhteşem bir gün olmasına rağmen bu çok cılız bir umuttu.

Evet, artık barış ilan edildi. Bunun olmasını çok uzun zamandır bekliyorduk; ama sevinemedik bile. Bu geçtiğimiz birkaç yıl içinde öyle çok Cezayirli öldürüldü ki (iki milyon insanın öldürüldüğünü söylediler; toplama kampları neredeyse Nazilerinki kadar kötüymüş). GPRA çok fazla taviz vermek zorunda kaldı; bu sömürgeciliğin gerçekten yenildiği anlamına gelmez.

Fransa'daki bizler bile ordunun Cezayir'de ne yapacağını bilmiyoruz. Bu nedenle sevincimizi başka bir güne saklıyoruz.

Ama sizin oralarda işler tam aksine iyi gidiyor gibi. Kennedy hakkında ne düşünüyorsun? En azından barış adına bir şeyler yapıyor gibi görünüyor. Cau tam bir sırtlan olup çıktı; sürekli Fransız soluna karşı bir şeyler yazıyor; sol kanadı çok fazla sevdiğinden azarlamak zorundaymış gibi davranıyor. *T.M.*'in bir sonraki sayısında Bost ona çok sert bir cevap yazacak. Cau artık sıradan bir faşist; tamam evleri havaya uçurmuyor; ama yapanlara da hayranlık duyuyor. Cassoulet'nin kocası bunu yapıyor da, OAS ile çalışıyor. Olga onu şu şarkıcıyla birlikte görmüş (o da bir OAS katillerinden biriyle yatıyormuş), Cassoulet "Olga! Neden artık benimle görüşmüyorsun?" diye bağırmış. O da "Marc yüzünden!" demiş. Cassoulet. "Çok yakında o iş bitecek, Marc hapse girecek. Benimle o zaman görüşecek misin?" diye sormuş. Bu adamın elleri kana bulanmış durumda..

İşte biz burada böyle huzur içinde yaşıyoruz, günler günleri kovalıyor. Sürekli çalışıyorum, çalışıyorum, tıpkı bir baykuş gibi yaşıyorum, çünkü kafelerde ve restoranlarda insanların yüzüne bakmaya dayanamıyorum. Eğer Noel'den önce bana yazabilirsen çok iyi olur. Bütün bunlar bittiğinde, belki ben gelirim, belki sen gelirsin, kim bilir belki yine görüşürüz. Ölmeden önce, "elveda Şikago" demek istiyorum. Seni her zamanki gibi şefkatle öpüyorum.

Simone'un

Nisan 1962

Canım sevgilim,

Bost'la Olga senden bahseden Bluestone⁽²⁹⁰⁾ ile konuşmuş; duyduklarım seni daha da yakınlaştırdı bana sanki. Bitmek bilmeyen kitabına

bayılmış, okuduğum bölümlerini ben de çok beğendim, tamamını ne zaman göndereceksin?⁽²⁹¹⁾ Paris'te gösterimde olan *A Walk on the Wild Side*⁽²⁹²⁾ adlı bir film var, bana hiç bahsetmemiştin bu filmde. Senden bu filmi ne zaman satın aldılar? Filmde kitabına sadık kalındı mı? Eğer cevabın evetse gidip filmi izleyeceğim. Şu aralar canım hiç kötü filmler izlemek istemiyor.

Bu sene Paris'te uzun bir kış yaşandı, sonra da birdenbire yaz geldi. Rue Shoelcher'deki evime geri döndüm; ama evimi bombalardan koruyan gençler burayı çok fazla sevmiş görünüyordu, bir türlü gitmek istemediler. Onları zorla göndermem gerekiyor; ama çok kalabalıklar, ne yapacağım? Onları korkutacak ve evimi benim için boşaltacak cesur bir Amerikalıya ihtiyacım olacak. İşte bu yüzden hâlâ Seine nehri kıyısında yaşıyorum. Sürekli küçük gemiler geçiyor, hani şu akşam yemeği yediğimiz geminin kardeşleri. Demek Büyük Okyanus'ta bir geziye çıkıyorsun? Tam olarak ne yapmayı düşünüyorsun? Bir kitap yazmayı mı yoksa hiçbir şey yapmadan amaçsızca denizde dolaşmayı mı? Haziran'da Sartre'la birlikte bir aylığına Moskova'ya gideceğim, sonra belki bir hafta Varşova'da kalacağım; oradan da Roma'ya geçip bitmek bilmeyen kitabıma son noktayı koymak için sıkı bir çalışmaya gireceğim.

Sonunda barış sağlandı gibi; ama hiç de doğru dürüst bir barış değil bu; bir günde Cezayir'de ve Oran'da en azından yirmi tane Arap öldürdüler. Hiç kimse bu durumdan memnun değil; ama bitmek bilmeyen savaştan da iyidir. Ama bu, ölene kadar Gaulle'ün başımızda olacağı anlamına geliyor, bu durum hiç de hoşumuza gitmiyor. Bilirsin Fransızların deliliği de çok aptal olur.

Ne kadar hüznü bir yer olursa olsun Şikago'yu yeniden görmek istiyorum. Şimdi plan yapmak çok zor; ama bir kereliğine bile olsa beni davet etmelisin. Ben seni davet etmiyorum artık; çünkü sen her zaman davetlisin. Sana okyanusta iyi eğlenceler. Birkaç kartpostal gönder ve çok çalış.

Sevgiler...

Simone'un

Sevgilim benim,

Öyle tuhaf şehirlerden mektup gönderiyorsun ki sana yazdığım mektupları nereye göndereceğimi bilemiyorum.⁽²⁹³⁾ Daha çok kısa bir süre önce Studs'dan⁽²⁹⁴⁾ nihayet eve döndüğünü ve seyahatinden çok memnun olduğunu öğrendim. Zavallı Olga'nın cüzamın pençesinde kıvrınmasından ve Bost'un açlıktan ölüyor olmasından bu kadar zevk aldığına göre taş kalpli biri olduğun kesin, tabi böyle bir durumda bütün gezegeni havaya uçurmak istemen de çok doğal. Neyse umarım daha sonra bu konu hakkında daha çok şey öğrenebilirim.

Belfort aslanına nihayet geri döndüm, artık kendi evimde olduğum için çok mutluyum. Bütün ev yıkanmıştı ve yeniden boyanmıştı; sen gelmeden önceki hali gibi tertemiz ve yepyeniydi. Artık bu pis savaşın bitmiş olması ne kadar da güzel! Her ne kadar Ben Bella ile birbirimize bayılmasak da artık ne yaptıkları bizi ilgilendirmiyor. Cezayir'i yönetebilecek ondan çok daha akıllı ve açık görüşlü insanlar vardı; ne de olsa eski gelenekleri, dini, türbanlı kadınları seven, Yahudilere ve bir tarım reformuna karşı olan bir adam; ama ne de olsa her şey zamanla olur, en azından öyle umuyorum. Daha ne kadar zavallı küçük Küba'ya işgal edecekmiş gibi yapacaksınız? Size gerçekten çok kızgıyım.

Anılarımı yazdığım son kitabım üzerinde çalışıyorum, daha önce yazdıklarımın çok daha uzun olacak, o nedenle hiç okumaya kalkma. Üstelik hâlâ da üzerinde çalıştığımın her geçen gün uzadıkça uzuyor.

Sana Rusya ve Polonya seyahatimden bahsetmiş miydin? Gerçekten çok ilginçti. Şairler, ressamlar, yazarlar yavaş yavaş özgürlüğü keşfediyorlar, herkes artık açık açık istediğini söylüyor, gerçekten çok hoş insanlar var orada. İçlerinde en hoşu da sana çok benzeyen bir yazardı, Sartre da fark etmiş bunu. Sonra fena halde sıcak olan Roma'da iki ay kaldım. Sonunda nerede olduğunu bilmek öyle güzel ki. Sevgiler..

Simone'un

Birtanem,

Ölmeden önce hakkında bir şeyler öğrenmek güzeldi. Burada da çok uzun ve soğuk bir kış yaşadık, sen yazmadığın sürece benim de canım hiç mektup yazmak istemedi. Sonra çok sıkı çalışıp nihayet bitmek bilmeyen bu kitaba son noktayı koydum; biliyorum bir sürü şeyi çıkarmış olsam da bu kitabımı da çok uzun bulacaksın. Bir dergide senin renkli bir fotoğrafını buldum, bir Şikago duvarının önünde çekilmiş çok güzel bir fotoğraftı; çok üzgün görünüyordun, galiba soğuk bir günde çekilmiş bu fotoğraf. Evet William Styron'un kitabı *Lie Down in Darkness*'i⁽²⁹⁵⁾ okudum; gerçekten çok çarpıcı, kuvvetli, hatta bazen de çok güzel olan bir kitaptı; kitapta okuduklarına gerçekten inanıyor ve günler boyunca aklından çıkaramıyorsun. Son kitabı *La proie des flammes*'den çok daha iyiydi, yine güneydeki cinayetlerden ve tecavüzlerden bahseden Faulknervari bir kitaptı. Çok da ilgimi çekmedi.

Aralık'ın sonunda Sartre'la Moskova ve Leningrad'a gittim. Bem-beyaz karlar ve masmavi gökyüzü altındaki Moskova muhteşemdi, tıpkı uzun ve güzel bir Noel'e benziyordu. Leningrad çok tuhaf bir yerdi, uzun bir şafak vaktinden sonra hiçbir öğleden sonra yaşayamadan birden akşam bastırıyordu. Bugünlerde çok fazla eleştirilen genç (ya da henüz genç bile diyemeyeceğim) yazarlarla tanıştık, bazılarıyla da gerçekten çok iyi anlaştık. Hepsi de çok yetenekliler, Soljenitsin denilen birisi Stalin tarzı kampları eleştiren yazılar yazmış, gerçekten birinci sınıf bir yazar. Bu aptal savaşta eski akademisyenleri alt edeceklerine dair büyük bir umut var; ama Kruşçev onlara saldırmaya başlamış bile. Olga, Carlisle'in *Voices in the Snow* kitabını mutlaka okumalısın; günümüz Moskova'sının entelektüel ortamını çok iyi anlatıyor, üstelik yetenekli bir kadının (yarı Rus, yarı Amerikalı) yazdığı güzel bir kitap.

Seni görmek çok güzel olurdu. Elli beşimdeyim, elli dört yaşında olmaktan çok da kötü sayılmaz. Bugünlerde Paris'e gelmeyi düşünüyor musun? Yoksa ben mi bir aylığına Şikago'ya gelmeye çalışmalı-

ym? Sanırım artık bir vize alabilirim. Yazın ne yapacağıma henüz tam olarak karar vermedim.

Evet, git ve Castro'yu gör, onu seveceksin.
Sevgiler...

Simone'un

Haziran 1963

Sevgili maymun adam,

Bu kitabı bana ithaf ettiğin için teşekkür ederim⁽²⁹⁶⁾, gerçekten hoş bir kitap; Bost, Olga ve ben çok hoşlandık; hatta bir iki bölüm okuduğum Sartre bile çok beğendi (gözlerinden anladım sevdiğini). Ama yine de çevirmek tam bir cehennem azabı olacak, ayrıca *Chicago I* (çocukluğun) ve *Chicago IV*'ü (Playboy tavşanı kulübü hakkındaki *T.M.*'de yayımlanmayı düşünüyoruz. Olga bana korkunç bir eleştiri daha gösterdi, onları gerçekten çok kızdırmışsın. Bence bu senin için çok iyi. Pirinç ciğerli ve teneke kulaklı adam New York'ta ne yapıyorsun bilmiyorum; ama umarım eğleniyorsundur. Şu uzun, upuzun anı kitabımın son rötuşlarını yapıp Gallimard'a götürmem gerekiyor. 1944-62 yıllarını anlatıyor, her ne kadar her şeyi anlatmaya çalışmadıysam da yaklaşık 750-800 sayfa edecek. Eylül'de yayımlanacağını söylüyorlar; ama ben biraz şüpheliyim; son hallerini bu kadar kısa sürede düzeltmem ki!

Sartre'la SSCB'de iki ay kaldıktan sonra güneye gideceğim; Khrushev'in saldırdığı yazarlar ve ressamlar arasında tanıdığımız çok ilginç insanların olması çok hoşuma gidiyor. Onlar da bizi görmek istiyorlar. Gürcistan ve Kırım'ın çok güzel yerler olduğunu duymuştum, anlaşılan güzel bir yaz olacak.

Bost'un başka birine âşık olduğunu bilen ve bundan hiç hoşlanmayan Olga dışında herkes çok iyi. Bir de Sartre'a onunla evlenmek istediğini söyleyip de reddedilenler dışında. Bir de her geçen gün daha da deliren Wanda dışında. Ah zavallı Sartre; ama o yazılarıyla mutlu.

Tekrar yaz bana. Ne zaman Fransa'ya geleceksin? Yoksa '66'dan önce gelmeyecek misin? Daha çok var o zaman. Maymun adama varoluşçuluk dekanından sevgilerle.

Simone'un

Birtanem,

Hem bana hem de Olga'ya mektup geldi, yani senin hakkında bir şeyler biliyorum artık. Olga biraz endişeli; çünkü sana *The Lost American*'ı ne kadar çok sevdiğini yazdığı o uzun mektubu almadığını düşünüyor; mektubu büyük bir zevkle yazmıştı, ayrıca Şikago'ya gönderdiğine de yemin ediyor; o nedenle ona mektup falan almadığını söylediğinde kendini hakarete uğramış gibi hissetti. Kendimle gurur duyuyorum; çünkü üç gün Amerikan televizyonuyla bir röportaj yaptım. Webster adında bir adam benimle "modern kadın" konusu üzerinde konuştu, konuşmaya Fransızca başladım; ama sonra ufak ufak beni İngilizce konuşturdular, çok akıcı konuştuğumu söylediler. Sonunda bütün röportajı İngilizce yaptık. Üstelik de renkli! Renkli televizyonun ilk programlarından biri olacak! Galiba Eylül'de ya da Ekim'de yayımlanacak; çok önemli bir şey söylemedim; ama izlersen sevinirim.

Şu aralar Avignon yakınlarındaki Provence'tayım, buranın tadını çıkarıyorum. Burayı gerçekten çok seviyorum. Okuyorum, çalışıyorum, küçük yollarda arabayla dolaşıyorum, eğleniyorum. Çok hızlı kullanarak bütün arabaları solluyorum, kendimle de çok gurur duyuyorum. Araba kullanmadığımı düşünmen çok komik. Uzun zaman önce okumamı emrettiğin Karen Blixen'in *The Gothic Tales*'ini okuyorum, hoşuma da gitti. Ağustos'ta Sartre'la altı haftalığına Rusya'ya gideceğim, sonra da Fransa ve İtalya'ya. Scipion Amerika'ya uçmak istedi; ama 1945 yılında bir komünist dergide yazılar yazdığı için vize alamadı! *Les Abysses* ⁽²⁹⁷⁾ filmini izlemelisin, gerçekten, mutlaka izle.

Her zamanki gibi sevgiler...

Simone'un

Roma, Ekim 1963,

Birtanem,

Son mektubumdan bu yana öyle çok şey oldu ki! Önce Sartre'la altı hafta SSCB'deydik. Leningrad'da Doğu ve Batı Avrupalı yazarlar

arasında büyük bir edebiyat toplantısı düzenlendi; kayda değer pek bir şey söylenmedi; ama bazı kişisel karşılaşmalar çok anlamlıydı. Bir de komik bir parti vardı; Karadeniz'de Kruşçev'in evine davetliydik, çok canayakın davrandı, muhteşem bir yemektir, havyar ve votka vardı. Ama yine de ondan çok hoşlanmadım; Çinlilerin Moskova'yla tartışmalarında da haksız olduklarını düşünmüyorum. Çevirmenimiz ve arkadaşımız olan hoş bir kadınla birlikte yolculuk ettik; Şikago, Paris ve Kalküta'dan gelen bir sürü yerliyle Rusya'nın güneyini, Gürcistan'ı ve akıllara durgunluk verecek Ermenistan'ı gezdik. Sonra Nuh'un gemisinde beklediği Ağrı Dağı'nı gezdik; bize gerçek kutsal geminin bir bölümünü bile gösterdiler; ama uzun yağmurlar ve aradan geçen yüzlerce yıldan sonra biraz yıpranmıştı tabii.

Sonra tekrar Paris'e geldik; sonra da bir ay Roma'da Minerva'da kaldık. Sartre'ın *Aziz Genet* adlı kitabı Amerika'da yayımlandı; sabrın varsa oku; çünkü çok kalın bir kitaptır. Benim *Kadınlığımın Hikâyesi* adlı kitabım da iki üç hafta içinde yayımlanacak. kitap çok katı olduğundan ve yine bir sürü kişiye saldırdığından tıpkı *The Lost American* gibi birçok insanın nefretini toplayacak. Yine, "yazılmaması gereken bir kitap!" diyecekler. Umarım senin hakkında yazdıklarım bozulmazsın; çünkü sadece kalbimden geçenleri yazdım.

Olga ve Bost'un son durumu hiç iyi değil, korkunç şekilde tartışmışlar, Bost Olga'yı terk etmiş.

...

Hiç nefes almadan New York'tan San Francisco'ya gittiğinden, sürekli bir yerlerde konuşup şaklabanlık ettiğinden bu mektubu nereye göndereceğimi bilemiyorum. Bari Şikago'ya göndereyim. Mektubun, gazete küpürleri, "yeraltı adamı"nın öyküsü için teşekkürler; Sartre o öyküyü çok beğendi.

Roma'da üç güzel hafta geçirdim; masmavi bir gökyüzü vardı, biraz sisliydi; ama sakın ve huzurluydu. Çok fazla insanla karşılaştık; çünkü orada Paris'te olduğundan daha çok arkadaşımız var; genellikle çok eğlendik. Carlo Levi hiç; ama hiç değişmemiş. Kruşçev'e nasıl davranması gerektiğini anlatan uzun bir mektup döşenmiş, üstelik cevap alamadığına da çok şaşırılmış! Darina Silone kollarıma atlayıp beni öptü; mutlaka arayacağını söyledi; ama aramadı, muhtemelen Silone

aramasını yasaklamıştır; çünkü Sartre'dan da benden de nefret ediyor.

Yarın uçakla Paris'e dönüyoruz. Olga bana çok kızgın; çünkü olan biteni bildiğimi ve ona yalan söylediğimi biliyor. Onu doğru olanı yaptığıma ikna edeceğim. Bost'la yine çok fazla zaman geçiriyorlar, Bost ona bir sürü para veriyor, bu ayrılığı da atlatacaktır. Bost çok mutlu görünüyor. Bir dahaki mektubumda bu konudan daha fazla bahsederim.

Galiba Şikago'da hayat pek iyi gitmiyor, öyle mi? Umarım kendine daha iyi bir yer bulursun. Yine yaz. Sevgiler...

Simone'un

Aralık 1963

Sevgili Nelson,

Yazdığın sevgi dolu mektuplar ve "ses kaydı" için teşekkürler, Olga'yla, konuşmalarının bir bölümünü dinleyip çok eğlendik. Sonra hepsini yalnız başıma tekrar dinledim. Sesini duymak beni öyle çok eğlendirdi ve etkiledi ki.

Aslına bakarsan Kasım çok uzun, üzücü bir ay oldu; annem ölmek üzereydi, sonunda da öldü. Senin de söylediğin gibi bu yaşlı kadınlar hayata nasıl da tutunup kalıyorlar! Annem düşüp kalçasında bir kemiği kırdı, bir kliniğe kaldırıldı ve kanser olduğu, birkaç ay ya da birkaç gün içinde öleceği anlaşıldı. Ona bunu söylemedik tabii. Ameliyat oldu, kendini çok daha iyi hissediyordu, iyileşeceğinden emindi. İki hafta çok mutlu günler yaşadı; herkes onunla ilgileniyor, kızkardeşimle ben gecemizi gündüzümüzü onun odasında geçiriyorduk. Hayır hayır onu çok sevdiğimden değil, benimkisi sadece derin bir merhametti, yaşamayı öyle çok istiyordu ki! Ama sonra kendini çok yorgun hissetmeye başladı, ağrıları şiddetlendi; biz de doktorlara ona çok fazla morfin vermelerini, yani onu yavaş yavaş öldürmelerini emrettik. Zaten itaatkârlardı; hiç umut yoktu ki. Son üç gün kendini bayağı iyi hissetti, neredeyse hiç uyanmadan uyudu. Tamam uyusun; ama bir akşam kızkardeşime büyük bir pişmanlık içinde: "Bugün yaşamadım ben," demiş. Ölümünden bir gün önce ona bu kadar çok uyumasının iyi bir şey olduğunu söylediğimde bana: "Günlerimi boşa harcıyorum," dedi. Acaba onun için "yaşam" denen şey neydi? Ne ilginçtir ki ne bir rahip ne de eski dindar arkadaşlarını görmek istedi; çevresinde genç, gülen yüzler

görmek istiyordu. Bu ay boyunca kalbime çocukluğumda bile olmadığı kadar yakın oldu. Öyle olmadığını bildiğim halde daha baharı, yazı göreceğine, daha uzun yıllar yaşayacağına söz verdiğim için kendimi onu aldatmış gibi hissediyor ve gereksiz bir suçluluk duyuyorum.

...

Şu ufak tefek iğrenç Hollandalıyla arkadaşlık ediyor olman beni çok şaşırttı; çok aptal ve korkunç bir adamdı. Güzel saraya şöyle bir göz atıp, küçümsercesine: "Çok şaşırdım! Bundan daha iyi bir yerde yaşadığınızı düşünüyordum!" dedi. Meğer benim şehir dışında Paris'e yakın bir yerlerde bir tür şatoda yaşadığımı düşünüyormuş; sürekli bana neden öyle bir yerde yaşamadığımı sorup durdu.

Serge Lafaurie senin çocukluğunla ilgili bölümü öyle güzel çevirdi ki Fransa'daki dostlarının hepsi bayıldı. Herkes bugüne kadar yazdığın en güzel şeylerden biri olduğunu düşünüyor. Kitabını Amerika'da beğenmemiş olmaları ne kadar da acı. Kitabım çok kötü, nefret dolu eleştiriler alıyor; yine de çok satıyor, bir sürü güzel, nazik mektup alıyorum. Gazetelerde yazdıklarıyla ticari başarı arasındaki böyle bir çelişki olması ne kadar da tuhaf. Aslına bakarsan sağcı olan herkes kitaptan nefret ediyor ve karalamaya çalışıyor. O pis gazetelerinden birinde "*Who Lost an American?*"dan bazı bölümleri çıkararak öyle çeviriler yapmışlar ki sanki sen Sartre'la beni küçümsüyormuşsun gibi olmuş; bütün komik cümleleri çıkarmışlar, küçük şirin kelimeleri atmışlar. Gerçekten hiç önemli değil; ama biraz kızdım da. Bu kokuşmuş insanlar söz konusu olan dostluk ve aşk olduğunda hiçbir halattan anlamıyorlar.

Şu aralar çalışmıyorum. Altı hafta hiç çalışmayınca, cevaplanması gereken bir yığın mektubum, görmem gereken bir sürü insan, okumam gereken bir sürü senaryo birikti. Artık yeniden yazmayı düşünmeliyim; ama ne yazacağım konusunda hiçbir fikrim yok.

Birisi *Mandarinler*'den bir senaryo yazıp sinemaya uyarlamak istedi; ama sinopsisine şöyle bir baktım da çok abartılı ve aptal göründü, o yüzden reddettim.

Bir dahaki sefere ölmek üzere olan bir annem olmayacağından sana daha çabuk cevap yazacağım. O nedenle yeniden yaz bana. En derin sevgilerimle...

Simone'un

Sevgili Nelson,

İğrenç bir hayvanım ben, aylardır sana tek bir mektup bile yazmadım. Annemin ölüm hikâyesini yazmakla cebelleşiyordum; sana beni neden kızdırdığını anlatmıştım, yazmam gerekiyordu bunu. Hiç kendimi bir şeyi yapmaya bu kadar zorunlu hissetmemiştim. Nihayet bitti. Sartre gerçekten çok beğendi. Yaklaşık yetmiş beş sayfa oldu Mayıs ayında da *Les Temps modernes*'de yayımlanacak. Sonra Gallimard'ın kararını göreceğiz bakalım, biraz kısa ya... ⁽²⁹⁸⁾

Son kitabımla ilgili bir yığın mektup aldım, çoğunu da cevapladım. Şu son üç ay Sartre ve benim için çok güzel geçti; çünkü onun kitabı da çok satanlar arasına girdi ve eleştirmenlerden çok övgü aldı.⁽²⁹⁹⁾ Ama Olga'nın bu kötü durumu mutluluğumuzu gölgeledi. Hem kendini hem de Bost'u öldürmeyi düşünüyor; Bost'u öldürmeyeceği kesin; ama intihar etmesi muhtemel. Peki ya etmezse ne olacak?

Nathalie Sarraute'un seninle tanışmak istemesi çok tuhaf! Benden nefret eder, hem de az buz değil; *The Planetarium*'da benden komik, yeteneksiz bir yazarmışım gibi bahseder. Bu nefretini açığa vurdu mu? Aranızda neler geçtiğini çok merak ediyorum.

Sartre'la 1965'te Amerika'ya gelmeyi düşünüyoruz. New York yakınlarındaki bir üniversiteye davet edildi; orada bir hafta kadar kalacak, o arada ben de Şikago'da kalırım. Gelip hem Şikago'yu hem de seni görmek istiyor, belki oraya geliriz, belli olmaz. Amerika'nın son hali nasıl görmek istiyorum bilemezsin, seni görmeyi ne kadar istediğimi artık söylememe bile gerek yok.

Kış çok soğuk değildi; ama kapalı bir hava vardı hep. Bost Olga'yı da mutsuz ettiği için çok mutsuz. Eski erkek arkadaşım karısıyla çok mutlu. Sartre onuncu kattaki yeni evinde çok mutlu, aslında Paris için çok yüksek sayılır. Penceresinden bütün şehir görünüyor. Önce evini mümkün olduğunca kötü döşemeyi düşünüyordu; ama sonra biri ona çok güzel bir masa hediye edince her şeyin güzel olması gerektiğine

karar verdi, ama yine de beceremedi.

Canım hayvanım, bana biraz kendinden bahset ki sana ycnı Paris dedikoduları anlatayım. Sevgilerle...

Simone'un

14 Temmuz 1964

Sevgili fareciğim,

Bugün Bastille'i alışımızın yıldönümü, büyük bir milli bayram. Ama çok fazla kutlama da yok, sanki bütün Parisliler şehir dışında. Galiba bütün evdeki, bütün sokaktaki hatta bütün Paris'teki tek canlı benim. Her yer sessiz, hoş, buram buram yaz kokuyor sanki; gerçekten çok seviyorum bu halini. Belfort Aslanımızı çikolata rengine boyadılar, öyle iğrenç oldu ki gazetelerde bile bu durumu protesto ettiler; ama artık iş işten geçmişti. Kalkıp da ben yeniden yeşile boyayamam ki onu.

Umarım 1965 yılının Mayıs ayında denize açılmış olmazsın. Eğer Amerika'nın başka bir yerinde olacaksan Şikago yerine oraya gelirim; Şikago çok da umrumda değil. Seni sen ölmeden önce bir kez daha görmek istiyorum.

SSCB yolculuğumuz çok güzeldi; artık orada da "sol kanattan" bir sürü arkadaşımız var, aslına bakarsan başka her yerde olduğu gibi SSCB'de de ilerlemeden yana olanlarla her şeye tepki gösterenler arasında bitmek bilmeyen bir mücadele var. Yazarlar yavaş yavaş, çok yavaş olsa da özgürlüklerini kazanıyorlar. Artık Kafka'yı çeviriyorlar, üstelik çok iyi yazarları da var. Daha önce sordum mu hatırlamıyorum; ama hiç Soljenitsin okudun mu (*Ivan Denissovitç* ya da *Matriona'yı*)? Leningrad'da ve kuzeydeki şehirlerde geçirdiğimiz o beyaz akşamlar öyle güzeldi ki; ama Moskova'daki akşamlarımız çok sıkıcıydı. Votka içmek için doğru dürüst bir akşam yemeği yemek zorundasın, akşam yemeği yemek için de korkunç bir orkestrayı dinleyip felaket dans eden insanları izlemek zorundasın!

Canım fareciğim, seni çok yakında görmeyi umuyorum.

Şefkatle...

Simone'un

Biliyor musun Sartre bir bale turnesine çıkacak?

Birtanem,

Sana yazmayalı senden de mektup almayalı çok uzun zaman oldu. Ama senin hakkında bir şeyler duydum. Dr. Strangelove'un yazarı hakkında (adını unuttum)⁽³⁰⁰⁾ *Nation*'da çok güzel bir yazı okudum. Hangi dergideydi hatırlamıyorum; ama kadınlar, evlilik, vb. üzerine çok komik bir röportaj okudum. Ayrıca Alain ya da Serge'den çok da iyi giyindiğini öğrendim, bu sen misin?

Roma ve Sardinya'da iki ay kaldım. Sardinia tam senin seveceğin türden, hüzünlü, fakir; ama çok güzel bir ada. Etrafı izlemekten ve macera kitapları okumaktan başka bir şey yapmadım. Bu aralar ne yazacağıma bir türlü karar veremediğimden biraz canım sıkılıyor; çünkü canım çok da yazmak istiyor.

Heller'ın kitabı *Catch 22* burada çok tuttu gibi görünüyor, üstelik çevirisi de güzel olmuş. Violette Leduc'ün son kitabı *La Bâtarde* bir ödül kazanacak ve çok satanlardan biri olacak. Knopf ve Braziler kitabı almak için kucak kucak dolar teklif ediyorlar, bu beni gerçekten çok mutlu etti. Kitap muhteşem bir Fransızca'yla yazılmış, mükemmel bir kitap olmuş. O da öyle mutlu ki!

Sartre çok iyi, çok zayıfladı (bilerek kilo verdi). Daha Olga'yı görmedim, sadece Bost'u gördüm. Araları hâlâ eskisi gibi. Olga öfkeleniyor, abuk subuk laflar ediyor, hatta bazen ısıırıyor. Fena halde mutsuz; ama bunda kendi payının olmadığı da söylenemez.

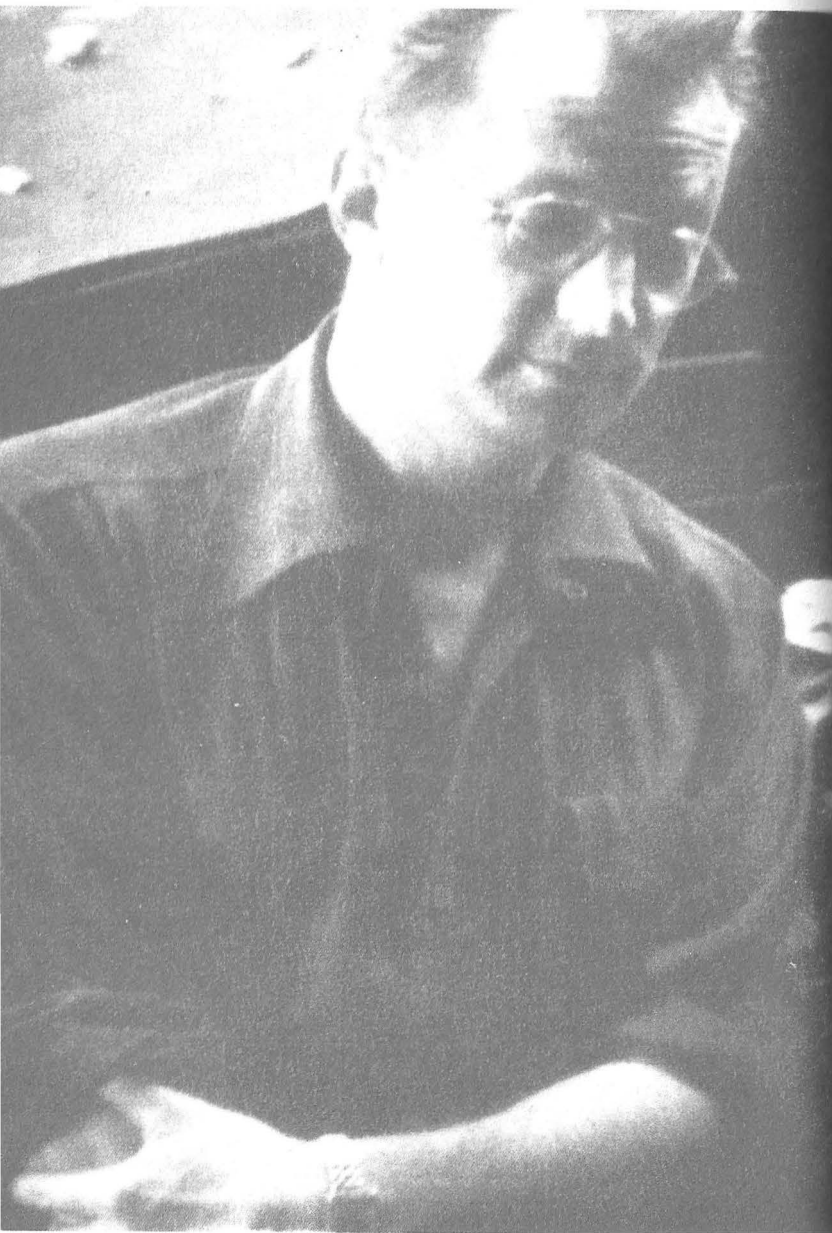
Kesinlikle Mayıs'ta Amerika'ya geleceğim ve her nereye saklanırsan saklan seni mutlaka bulacağım. Sonunda Bill Targ'la anlaştık, kitabım ilkbaharda basılacak.⁽³⁰¹⁾ Bana kendin hakkında bir şeyler anlat, sevgili yaşlı hayvanım. Yoksa güzel kıyafetler giymek çok mu vaktini alıyor?

Her zamanki gibi sevgiler...

Simone'un

Simone de Beauvoir, Berlin, Şubat 1948.

Simone de Beauvoir ve Nelson Algren Şikago, Eylül 1947

Olga Kosaki-
evitch, Nelsor
Algren ve
Simone de Be
auvoir
Cabris, 1949
Yaz'ı

Simone de Beauvoir ve Nelson Algren Michigan Gölü'ndeki kulübede, 1950 Yazı

Simone de Beauvoir ve Nelson Algren Michigan Gölü'ndeki kulübede 1950 ya da 1951

KONINKLIJKE LUCHTVAART
MAATSCHAPPIJ N.V.
K-L-M ROYAL DUTCH AIRLINES

11
May 1944

Van boord vlieging

On board aircraft

van

naar

from

to

Dutjem

To

When we arrived above New Amsterdam it was
already the end of the afternoon, though only 7.50
in N.Y. The island is very beautiful, all dark green
and red lakes, with a touch of snow here and
there. You would like it, too. We landed and
we are to stay here for two days. I think of you -
Where are you, just now? Maybe in an airplane
yourself. I should like to know. When you'll find
our little home, I'll be there, hidden under the
bed and everywhere. Now I'll always be with you.
In the road streets of Chicago, under the stars,
in the lonely snow I'll be with you, my beloved
one, as a living wife with her beloved husband.
We shall never home to make any more.
it was not a dream, it is a wonderful true story.

P.P. 074-00 11, B.

which is only beginning. I feel your with me and¹²
where I shall pass you with pass, not the look only
but all of you. I love you. There is no more to
say: you know. You take me in your arms and I
cling to you and I kiss you as I kissed you -

Your sincere

Nelson Algren Chicago 1949

DİPNOTLAR

- 1) *The Neon Wilderness* adlı hikâye kitabı o dönemde yeni yayınlanmıştı.
- 2) *Bütün İnsanlar Ölümlüdür* (1964).
- 3) *Never Come Morning* (1942)'ün önsözü Richard Wright'a ait.
- 4) Nathalie Sorokine. *Yaşın Gücü* eserine bakınız.
- 5) Dilencilerin, evsizlerin, bütün sefillerin yaşadığı büyük cadde.
- 6) Cheuvreuse'deki Saint-Lambert'de.
- 7) Les Temps modernes: 1945'te Simone de Beauvoir, Jean-Paul Sartre, Raymond Aron ve diğerlerinin komünist olmayan entelektüel solun pozisyonunu ifade etmek için kurdukları felsefi ve politik Fransız gazetesi.
- 8) Sevgilim (ed. n.)
- 9) Seine Sokağı'ndaki "Louisiana Otel" *Kadınlığımın Hikâyesi*'ne bakınız.
- 10) Sartre ve Bost.
- 11) Algren'in kedisi.
- 12) *Yama, La Fosse*'un yazarı. Algren'in gelecekteki romanı *The Man with the Golden Arm*'ın önsözü sevdiği bir insan olan Kouprine'e ödünç verilecektir: "Korkunç hiçbir şey olmamasının korkunç olduğunu biliyor musunuz?"
- 13) Günümüzde de varolan Buci pazarı.
- 14) Radiguet'nin *Le Diable au corps* (İçimizdeki Şeytan) adlı eserinden yola çıkarak, Gérard Philipe ve Micheline Presle'in oynadığı Autant-Lara'nın filmi.
- 15) Kendisini bile çirkin olarak nitelendiren Violette Leduc. Söz konusu metin daha sonra *L'Affamée* olacaktır ve 1948'de yayınlanacaktır.
- 16) Aralık 1947 - Ocak 1948 dönemleri arasındaki *Les Temps modernes* dergisine bakınız.
- 17) Bu proje daha sonra *Günü Gününe Amerika* olacaktır.
- 18) Boris Vian.
- 19) *Mezarlarınıza Tüküreceğim*. 'J'irai cracher sur vos tombes'.
- 20) Algren'in bir hırsızla evli, fahişe, esrarkeş arkadaşı.
- 21) Algren ona romanına koyabileceği bir başlık hakkında fikrini sormuştu.
- 22) Algren'in tanıdığı bir diğer garip kişi.
- 23) Algren at yarışlarında sürekli bahise girip kaybediyordu aynı zamanda büyük bir zevkle poker de oynuyordu.
- 24) Sevgilim çok uzaklarda. Ama ben her gün onu düşünüyorum. Onunla buluşuncaya kadar onu düşüneneğim. Sonra hiçbir şey düşünmeyeceğim. Beni kollarına alacak, dudaklarımız birleşecek, mutlu olacağız. Eskiden olduğu gibi birbirimizi daha çok seveceğiz, daha fazla. O çok uzakta, ama hiç kimse bana ondan daha yakın değil, çünkü o kalbimde. Adı Nelson Algren.
- 25) Jean Genet.
- 26) Madame Morel. *Yaşın Gücü*'ne bakınız.
- 27) Guille çifti.
- 28) Burbon markası.
- 29) Olga Kosakiyeviç. *Yaşın Gücü*'ne bakınız.

30) *İş İştten Geçti.*

31) Algren ona bir sonraki dönüşünün son olmasını umduğunu yazmıştı.

32) Onu yeniden seyahat etmesi için cesaretlendiren ve ona para veren Sartre idi.

33) Théodore Dreise (1871-1945), natüralist yazar, *Sister Carrie* (1900), *Le Financier* (1912), *Le Titan* (1914), *Une tragédie Américaine* (1926) adlı eserlerin yazarı.

34) Thomas Wolfe'ın eseri.

35) Aslında bu uçuş iki gün ertelenecektir.

36) *Yararsız Ağızlar.*

37) Algren'in arkadaşı. Amerikalı zenci yazar Williard Motley. *Knock on any door*'un yazarı.

38) Aralarında belirsiz bir ilişki geçen Algren'in arkadaşı.

39) Louis Jouvet ve Charles Dullin'in oynadığı Clouzot'nun filmi.

40) Sen benim aşkımsın.

41) Algren'in önemli bir arkadaşı olan Richard Wright 1940'ta *Native Son*'u, 1945'te de *Black Boy*'u yayınladı.

42) Jacqueline Breton, David Hare ile yeniden evlendi.

43) Grands-Augustin sokağındaki "Le Catalan".

44) Simona Jollivet. Camille isminde yer aldığı *Yaşın Gücü*'ne bakınız.

45) United Nations Relief and Rehabilitation Administration: Savaşın yoksullaştırdığı ülkelere yardım organizasyonu.

46) Confédération Générale du Travail. (Genel Çalışma Konfederasyonu)

47) Birleşik Devletler'in 1940-1944 yılları arasındaki başbakan Roosevelt döneminde başbakan yardımcılığı yapmıştır. 1948 seçiminde "sol"dan adaylığı koymuştu.

48) Rassemblement du peuple français.

49) Leirisler.

50) Bir röportaj sırasında Algren kendini bir "İsveçli Yahudi" olarak tanımlıyor, burada alay ediyor çünkü o kendini ne Yahudi ne de İsveçli olarak görüyordu. Birkaç defa onu Eski Dünya tarihinden, babasının soyundan olduğu kadar annesini soyundan ayıran mutlak kopukluğun altını çiziyor. Bütün bunlar onun için yoktur ve anlamını yitirmiştir. Bir Yahudinin çağdaş dönemde Birleşik Devletler'de ne ifade ettiğini bilmediğini söylüyor. Ayrıca siyonizme de onu bağlayan hiçbir yakınlık duymuyor. Yahudi olmakla gurur duyan memleketlileri ise ondan nefret ediyorlardı.

51) Amerika'da yayınlanan komünist bir dergi.

52) *Belirsizliğin Ahlakı Üzerine* adlı eser.

53) "Du rire en bocciaux, reportage de Chicago" adı altında Ocak 1948'de (sayı 28) *Les Temps modernes* dergisinde yayınlanmıştır.

54) Louis Bromfield (1896-1956), *The green bay tree* ve *La mousson*'nun (1937) yazarı. Algren'den onunla Roma'nın geleceği hakkındaki bir tartışmaya katılması istenmişti. Bromfield her şeyi yok saydığını kabul ettiği varoluşçuluğu "nihilizm, kadercilik ve umutsuzluk öğretisi" olarak tanımlamıştı.

55) Paris'teki büyük Amerikan kitapçısı.

56) *L'Existentialisme et la Sagesse des nations.*

57) W. Van Tilburg Clark'ın filmi.

58) Léonard Ehrlich. *Le Prophète de la colère*, *Les Temps modernes* Mayıs-Haziran

1948.

59) Rennes Sokağı no 71, Paris 6. Bölge

60) Gunnar Myrdal.

61) *L'Existentialisme et la Sagesse des nations*'dan alınan makalelerden biri.

62) Özellikle de arkadaşı Zaza'nın ölümünden onu büyük ölçüde sorumlu tuttuğu için. Pradell ismi kullanılarak bahsedildiği *Bir Genç Kızın Anıları*; ayrıca Zaza'ya da bakınız. Elizabeth Lacoïn'in not defterleri ve mektupları, 1914-1929.

63) Yurtsuz nüftecilere verilen pasaport yerine geçen belge.

64) Alman bir falcı, Algren'e 77 yaşına kadar değil 76 yaşına kadar yaşayacağını söylemişti. Algren 72 yaşında ölmüştür.

65) Stephen Vincent Benet.

66) 1943 yılında Elektra rolünü oynamıştır.

67) *Les compagnons de la chanson* adlı grup.

68) Davit Hare ile yeniden evlenen Jacqueline Breton'la Birleşik Devletler'e 1947'de yaptığı seyahat sırasında karşılaşmıştır.

69) Meyrignac. Bkz. (*Bir Genç Kızın Anıları*).

70) Guille ve Sartre. Bkz. (*Yaşın Gücü*).

71) Guille.

72) *Konuk Kız* (1943).

73) John Ford'un Steinbeck'in eserinden uyarladığı film (1940).

74) Stépha. Bkz (*Bir Genç Kızın Anıları*).

75) Fernand Gérassi.

76) Bu proje tamamlanamayacaktır.

77) Bir mektubunda pokerde kaybettiğini söylemişti.

78) Gérard Philipe.

79) *Kirli Eller*

80) Wols.

81) Zaza. Bkz. *Bir Genç Kızın Anıları*.

82) *Le Dernier des métiers*'yi yeni yayınlamış olan Jacques-Laurent Bost. Simone de Beauvoir ve o 1935 yılında tanışmışlardır.

83) William Maxwell'in.

84) Artık "hayvanat bahçesi" değil "nebatat bahçesi".

85) Staudte'nin savaştan sonra Fransa'da gösterilen ilk Alman filmi 1946.

86) Bu fotoğraflar arasında bu kitapta yayınlananlar da var.

87) Jean Kanapa.

88) Giacometti.

89) Nathanaël West.

90) Şikago'da zenciler tarafından yayınlanan dergi.

91) Misrahi, Stern grubunun bir üyesi.

92) Algren Berlin'de Simone de Beauvoir'ın 6 Şubat'ta gönderdiği fotoğrafına çok bakmıştı ve bu fotoğrafı gördüğünde ona yeniden âşık olduğunu ve onun gibi çirkin bir adamı nasıl sevdiğini söylemişti. Ayrıca pek de iyimser olmayan kendi çizdiği portresini yollamıştı, Simone de Beauvoir mektubun sonunda bundan bahsediyordu.

93) Mezz Mezzrow, cazcı, *Really the Blues*'un yazarı.

- 94) Boris Vian.
- 95) Raymond Aron.
- 96) Paul Morihien.
- 97) *Somebody in boots* (1934) Algren'in ilk romanı.
- 98) Hugo rolündeki François Périer.
- 99) İhtilalci demokratik birleşim.
- 100) *Le Faucon sans tête*.
- 101) "Du rire en boccux; Reportage de Chicago" adı altında yayınlanmıştır. Ocak 1948 *Les Temps modernes*. Simone de Beauvoir'ın çevirisi.
- 102) *Les Domaines hantés* (1948).
- 103) Bisiklet kazasında olmuş. *Yaşın Gücünü*'ne bakınız.
- 104) *La Tour d' Ezra*.
- 105) *Non sans rire*.
- 106) George du Maurier'nin (1891).
- 107) Uçak bileti
- 108) *Kadınlığımın Hikâyesi*.
- 109) Algren'in hikâyesi.
- 110) *Never Come Morning*'den bahsediyor.
- 111) "La Rose Rouge" kulübündeki Jacques kardeşler.
- 112) Simone de Beauvoir Algren'e Şikago'ya dönmeyi teklif etmişti, ama onu çalışmalarında rahatsız etmemek için onunla oturmayacağını söylemişti. Bu Algren'e göre çok saçma bir fikirdi.
- 113) Guatemala'daki Atitlan gölünde.
- 114) Algren'in, Şikago'da oturan en yakın arkadaşı yazar Jack Conroy (1941).
- 115) Maheu, *Bir Genç Kızın Anıları* kitabında Herbaud isminde yer alıyor.
- 116) *Humanisme et terreur* (1947) (İnsanlık ve Terör).
- 117) *Günü Güne Amerika*'da.
- 118) Algren'in yayınlanmak üzere olan romanında kullandığı çalışma metodu. Yı-ğılmış kâğıt tomarlarının arasında düzeltmeleri, bölümleri zor buluyordu.
- 119) Paul Nizan.
- 120) Tipaza.
- 121) New Orleans yakınlarında.
- 122) Henry Hathaway'in James Stewart'in oynadığı *North 777* (1948)
- 123) *Frantic Mc Gantic* ya da kısaca *Mac Gantic*, Algren'in bu unvanı taşımayacaktır.
- 124) Jacques Prévert. Bu kazayı atlatabilmiştir.
- 125) Rıhtımlar
- 126) Algren bir sonraki romanı için yaklaşık 10 kadar başlık bulmuştur.
- 127) 1930'lu yıllarda ortaya çıkan Marksist ve toplumsal akımlara bağlı bir edebiyat eleştirmeni.
- 128) *L'Affamée* (Aç kadın).
- 129) Algren ona kendi yaptığı, özenle kestiği ve renklendirdiği dolarlar göndermişti. Mektupları da zaten çeşitli resimlerle süslenmişti.
- 130) *Never Come Morning*'in cep yayını.

- 131) Mary Jane Ward'ın yazdığı *The Snake-Pit*. Daha sonra bu kitabı film çekilecek.
- 132) 1936 yılında *Yaşım Gücü*'ne bakınız.
- 133) Cagnes.
- 134) Birleşik Devletler'de erkeklerin cinselliği üzerine yapılan toplumsal ve istatistik anket.
- 135) *İkinci Cins*'in ilk cildi olan *Genç Kızlık Çağı*.
- 136) Algren'in bir parodisi.
- 137) Cabris Köyü, Simone de Beavoir buraya Algren'i götürecekti.
- 138) James Farrell, Şikago'da yaşayan İrlanda asıllı yazar, Studs Lonigan ve Danny O'Neil'in yazarı. Philip Ravh gibi o da 1930'larda ortaya çıkan Marksist akıma aitti.
- 139) Sartre ve Castor'a ithaf edilen kitap.
- 140) *Kadınlığının Hikâyesi*.
- 141) Ebedi gençliğin cenneti, Tibet vadisinde yer alan mitolojik yer.
- 142) Frankie Machine, Man with Golden Arm'ın baş kahramanı.
- 143) Başka bir paketten bahsediliyor.
- 144) Arthur Miller (1948).
- 145) C. Lévi-Strauss'un *Les Temps modernes* dergisinde Kasım 1949'da yayınlanan eleştirisi.
- 146) Somerset Maugham (1915).
- 147) *Never come morning*'in kahramanı.
- 148) Boris Vian durmadan arızalanan eski bir İngiliz spor arabası almıştı.
- 149) Bir edebiyat ajansı.
- 150) "Yağmur yağıyor kalbimde / Sanki şehirde yağıyormuş gibi..."
- 151) Algren, Simone'a *Chicago Tribune*'den bir haber kupürü göndermişti. Haberin başlığının altındaki yazı şuydu: "Paris'li bir modelin ölümü, Varoluşçulara karşı protestolara yol açtı."
- 152) *İkinci Cins*'in ikinci cildi olan *Evlilik Çağı*. İlk cildi çoktan tekrar basılmıştı ve bir Amerikalı editör hemen yayınlamak istiyordu.
- 153) *Le Dernier des métiers*. (Mesleklerin Sonuncusu).
- 154) Ginette Neveu.
- 155) Fernand Léger.
- 156) Algren'e kitabı için bir film çekme teklifi yapıldı. Bu proje ancak 1955'te sonuçlanacaktı. Bu filmi Otto Preminger, Frank Sinatra (Frankie Machine) ve Kim Novak (Molly) ile çekmişti.
- 157) Gaby Sylvia.
- 158) Bûcherie Sokağı'nın duvarda asılı olan büyük röprodüksiyon.
- 159) Bûcherie Sokağı'nda, muhtemelen Notre-Dame yakınlarında olduğu için "A la gargouille" ismini alan küçük kafe. Simone de Beavoir ve Algren bu sokakta yaşayan dilencileri vaftiz etmişlerdi.
- 160) Algren'in Simone de Beauvoir'a onu transatlantik uçuşu sırasında baş ağrılarına karşı ve uçak kazasından korunmak için verdiği şekerler.
- 161) Uluslararası jandarmalarla Fransız askerlerinin tutumunu kıyaslayarak ve Sci-

pion'un (aslında silah altına alınmak için fazla gençti) çapkınlığını için savaş nişanı taktığını öne sürerek alay ediyordu. Bir uluslararası jandarmanın cebinden sigara paketi çalarken bir patlama sırasında yaralanmıştı.

162 *Kırmızı ve Siyah*, Algren'in fazla hoşuna gitmemişti, özellikle Mathilde karakterini "Rüzgâr Gibi Geçti"deki Scarlett'e ve Kathleen Winsor'un *Forever Amber*'deki Ambre'a benzetmişti.

163) Algren evine fahişelik yapan, uyuşturucu kullanan bir bayan arkadaşını almıştı, ona biraz sıkıntı veren kadına binbir zorlukla biraz eroin bulmak zorundaydı.

164) Robert Merle'in.

165) Muhtemelen Fransızca'ya Frankie Addams ismiyle çevrilen *The Member of the Wedding*.

166) Ignazio Silone, İtalya Komünist Partisi'nin kurucularından biri, 1930'da bu partiden ihraç edilecektir. Sartre ve Simone de Beauvoir'ın bu dönemde yazar arkadaşları.

167) *Les Justes*.

168) "Jandarma"nın arkadaşı.

169) Paramount film şirketinin 1930'lardaki bir starı.

170) Atölye.

171) Algren'in Hollywood'da yaşayan eski eşi.

172) Kuzen Jacques'ı ilgilendiren her şey için (*Bir Genç Kızın Anıları*) bakınız.

173) 1949 Eylül'ünde Fransa'ya uçakla dönüşü sırasında Algren, Gander (Yeni Dünya) iskelesinde Amerikan Edebiyat Ödülü Pulitzer'in kendisine verildiğini öğrendi. Ama ödül töreni New York'ta Mart 1950'de gerçekleşmiştir. Bu fırsatla şiir ödülünü alan William Carlos Williams ve hikâye ödülünü alan Ralph Rusk ile "Waldorf Astoria"nın büyük galasına katılmıştır, o bu ödüle kitabı için layık görülmüştür. Eleanor Roosevelt bir konuşma yapmıştır ve uzun uzun alkışlanmıştır. Meşhur smoking buradan geliyor.

174) Afrika uzmanı etnolog Leiris tarafından desteklenen Sartre R.D.A. üyeleriyle karşılaşmayı ummuştur. Ama Paris'teki Komünist Parti onlara baskı yapıp onunla görüşmemelerini söylemiştir. O da hiç kimseyi görmemiştir.

175) Amerikalı aktör ve yapımcı (1893-1971). Aşk uğruna bir gökdelene tırmanmaya hazır, utangaç ve aynı zamanda cesur bir genç adam karakterinin yaratıcısı.

176) Cabris'te, Grasse yakınlarında.

177) *Saint Genet, comédien et martyr*.

178) Onunla birlikte tekrar yaşamaya gelmiş olan Algren'in eski eşi, bir süre sonra yeniden evleneceklerdir.

179) Bernie Wolf, yazar ve cazcı.

180) New York'taki alışverişleri için ayırdığı dolarları Simone de Beauvoir'a ödünç vermiştir.

181) 1920'lerde yayına başlayan en önemli dergilerden. "Ana cadde zorbalığına karşı" ve orta sınıfın karşı isyan başlatmıştır. Sinclair Lewis, Theodore Dreiser, Sherwood Anderson bu isyana katıldılar. Bu derginin baş redaktörü bir eleştirmen olarak büyük bir etkiye sahipti.

182) Marcel Duhamel, "Série noire"nin müdürü.

- 268) Otto Preminger'in (1954).
- 269) Seçim sonuçlarının incelenmesi için kullanılmaya çalışılan bir tür bilgisayar.
- 270) Bu *Nekrassov* olacaktır.
- 271) Marguerite Yourcenar'ın (1953).
- 272) New Yorklu bir eleştiriden bahsediyor.
- 273) Paride Rombi'nin *Perdu* adlı romanı.
- 274) *Sade'ı Yakmalı mı?*, *Günümüzde Sağ Düşünce* ve *Merleau-Ponty ve Sartrizm'i* içeren *Privilèges*.
- 275) Konusu enest olan *Tamar* (1925)'in yazarı Kaliforniyalı şair.
- 276) Başlığı *Uzun Yürüyüş* olacaktır.
- 277) Bu Raymond Rouleau olacaktır ve film 1956'da çıkacaktır.
- 278) Akira Kurosawa (1954).
- 279) Gramercy Park.
- 280) *A walk on the wild Sade*
- 281) Çin üzerine "Temoïn a charge", *Les Temps modernes* (Modern zamanlar), Eylül-Ekim 1956".
- 282) Bu 1958'de yayınlanacak olan *Bir Genç Kızın Anıları* projesi.
- 283) Sartre Fransızca başlığını bulmuştur, "Le matin se fait attendre".
- 284) Tam yetki Gaulle'e verilmiştir.
- 285) Algren'in Simone de Beauvoir'a yolladığı büyük albümün başlığı.
- 286) Galina Nicolaieva'nın *L'ingénieur Bakhirev* adlı romanı.
- 287) Jacques Becker'in filmi (1959).
- 288) Küba'nın acı bir şekilde sonuçlanacak istila planına onay vermişti.
- 289) Bonaparte Sokağı'nda, evinde meydana gelen plastik saldırısından sonra.
- 290) Algren'in eleştirmen arkadaşı.
- 291) *Who Lost an American?* 1963'te yayınlanacaktır. Simo ne de Beauvoir'a ithaf edilmiştir.
- 292) Edward Dmytryk çekti(1962) Laurence HARvey, Capucine, Jane Fonda Anne Baxter ve Barbara Stanwyck yer aldı. Algren'in ismi afişlerde yer almadı.
- 293) Pasifik Okyanusu'undan ve ardından Kalküta'dan bazı kargolar almıştı
- 294) Studs Terkel
- 295) Willian Styron
- 296) *Who Lost an Amerikan?* Basın kitabı zararlı buldu, Algren'de en büyük fiyaskosu olduğunu düşünüyordu. Kitabın savunması ve tanıtımı için katıldığı, televizyon ve radyo programları arasında koşturan Algren, zamanının çoğunu bu koşturmacada, tiyatrodan ve poker oynayarak geçirdi.
- 297) Nico Papatakis (1962)
- 298) Une mort très douce
- 299) Kelimeler
- 300) Terry Southern, Stanley Kubrick'in filminin(1963) senaryo yazarlarından.
- 301) Koşulların Gücü'nün Amerikadaki baskısı. Bu kitap Algren ve Beauvoir'ın nihai ayrılışlarına yol açtı. 1965'te Beauvoir'ın Sartre ile birlikte çıkacağı Amerika yolculuğu Vietnam Savaşı nedeni ile iptal oldu. Amerikalılar tarafından Russel davası ile ilişkilendirilip suçlandılar.

- 183) “*Chicago, ville des arrivistes*” 1951’de yayınlanacaktır.
- 184) Henri-Georges Clouzet.
- 185) *L’Aigle à deux têtes*.
- 186) *Davetsiz misafir*.
- 187) Burla, savaş sırasında sürgün edilen genç bir Yahudi. Bakınız *Yaşın gücü*.
- 188) Michigan Gölü’nün yakınında geçen aynı yılın yazı. Bu dönem için Sartre’a mektuplara bakınız.
- 189) Sartre’ın *La mort dans l’âme*; *Transition 50*; şiir dergisi; Genet’nin *Notre-Dame des fleurs* eserleri.
- 190) Yemekli vagona yer vermeyi reddettikleri için intikam almaya çalışan önemsiz kişi, demiryolu şirketine isimsiz hakaret mektupları gönderiyor ve saat tarifelerinin yazıldığı ilanları yok ediyordu. Birçok kişi onun hakkı olduğunu düşünüyordu.
- 191) Algren’in ilginç arkadaşlarından biri, Algren için bazen tamir yapıp karnını do-yurtuyordu.
- 192) Malcolm Lowry’nin.
- 193) Norman Mailer’in.
- 194) *Şeytan ve Yüce Tanrı*.
- 195) *The age of longing*, 1950, politik deneme.
- 196) Televizyondaki “Demandez - le” markalı fıstık reklamı seyirciye güzel bir gösteri sunuyordu. Bir adamın dev bir ahtapot ile kavgasını ve ters bir sahnenin üzerinde Fransız marşı söylenmesini konu alıyordu.
- 197) Frédéric Le Maître.
- 198) Simone de Beauvoir (Algren gibi), CIA’in gözetimindeydi ve hakkında bir dosya düzenlenmişti.
- 199) Yetersiz delil olmasına rağmen bir beyaz kadına tecavüz etme suçundan idam edilen zenci.
- 200) Alay ediyor, büyük ihtimalle Algren’in bir Paris gazetesine yaptığı röportajla ilgili.
- 201) Pierre Chenal’in (1935) Harry Baur, Pierre Blanchar (Raskolnikov), Madeleine Ozeray’nin oynadığı filmi.
- 202) *Sade’ı Yakmalı mı?*
- 203) Saat 18’deki kukla gösterisi.
- 204) New York’taki çok şık gece kulübü.
- 205) Fritz Lang (1931).
- 206) İki veya üç sene önce “*Justine*”i okuduğundan beri bu yazar Simone de Beauvoir’ın çok hoşuna gidiyordu. Gelecekteki *Mandarinter* için bir ilk versiyon hazırladıktan sonra onunla ilgili iki işe girişmişti. Queneau’nun isteği üzerine hazırladığı *les écrivains célèbres* ikincisi de *Temps modernes* için bir deneme. *Sade’ı Yakmalı mı?* Bu 1955 *Privilèges* adlı derlemeye yeniden yazılacaktır.
- 207) *Syrte Kıyısı*.
- 208) Michigan Gölü kenarında Miller ve Gary birbirlerine dokunuyorlar.
- 209) *Le Dimanche de la vie*.
- 210) Yazarlar ve filozofların sıkça gittiği salonun sahibi Madame du Deffand (1697-1780). Sağır değil kör olmuştur.

- 211) *Bir perşembe, Ocak sonu, Şubat başı.*
- 212) Luis Buñuel'in.
- 213) Vittorio de Sica'nın.
- 214) *Chicago, ville des arrivistes.*
- 215) *La Fêlure.*
- 216) La Matrice.
- 217) Marie Besnard olayı.
- 218) Algren Birleşik Devletler de "gelişimin" kare balkabakları ve menekşe kokulu kasımpatları yetişmesine sağladığını söylüyordu.
- 219) Le facteur Cheval (1836-1924) Hauterives, (Drôme) de 1879- 1912 yılları arasında bu muhteşem yapıyı yapmıştır.
- 220) *Mademoiselle Coeur Brisé* ve *Jour de la locuste*'ün yazarı. 1940'da ölmüştür.
- 221) John Huston'un 1952. Humphrey Bogart ve Katherine Hepburn.
- 222) Jacques Becker (1952).
- 223) Akira Kurosawa (1950).
- 224) Algren'in bir şakası, Missouri'den Japon bir tapınağın bir fotoğrafını göndermişti.
- 225) Florida'nın bir zindamında tutuklu olan Jim Blake'in bir mektubu.
- 226) *L'Outsider.*
- 227) Blake'in mektupları "Amerikalı Bir Tutuklunun Mektupları" adı altında.
- 228) Ağustos 1952 tarihli "Les Temps modernes" dergisinde yayınlanmıştır.
- 229) Simone de Beauvoir'a gönderdiği kendi hakkında yazılan uzun bir makaleye gönderme yapıyor: "Yazar Nelson Algren: Burada oturuyor ve geviş getiriyor".
- 230) Stevenson'ın Aralık başkanlık seçimlerine aday olacağını açıkladığı konuşma.
- 231) Albert Schweitzer o sene Nobel Barış Ödülü'nü almıştı.
- 232) Brigitte Fossey'in oynadığı René Clement filmi.
- 233) Amerikalı kadın gazeteci.
- 234) *İkinci Cins* Amerika'daki yayınından bahsediyor.
- 235) Charlie Chaplin'in filmi.
- 236) Russel Rouse 1952.
- 237) Sovyetler Birliği'ne atom çalışmaları ilgili sırları verdikleri için suçlu bulunan Julius ve Ethel Rosenberg 1952'de ölüm cezasına çarptırıldılar. Onlar lehine yapılan uluslararası destek kampanyasına rağmen 1953'te idam edildiler.
- 238) Stalin mart ayında öldü.
- 239) Bir tür önseziyle, Algren 1950-1938 yılları arasındaki Kore savaşından sonra yaklaşık 10-12 yıl sürecek gergin bir dönemin, ardından da yeni bir savaşın başlayacağı kehanetinde bulunmuştu. Ve Vietnam savaşı 1962-1975 gerçekleşmiştir.
- 240) Son seyahati sırasında (1951). Sartre'a yazdığı mektuplara bakınız. (Eylül ve Ekim 1951).
- 241) McCarthy'ye karşı bir deneme.
- 242) McCarthy'cilik ve Rosenberg üzerine yazılan makale, daha sonra *Promenade chez le fauves* adlı denemeye dönüşecektir. (Bu eser yayınlanmayacaktır).
- 243) Algren'in yeniden yazmak istediği ilk romanı.
- 244) 1922'de öldürülen Alman dışişleri bakanı.

245) Ernst von Salomon.

246) New York'u 1970 ve 1983'te tekrar görecektir. Ama Chicago'yu göremeyecektir.

247) Algren, Noel mektubunda 1953'te hayatının mutsuz bilançosunu çıkartıyordu; hüznün, memnuniyetsizlik, mahkûm olma hissi... Sıkça "Amerikalı tutukludan" bahsediyor.

248) Bu sorulara Algren bir hüznle yanıt veriyor; kendini bir ikili kapana kısıtılmış gibi görüyor, para ve düğün. İlkinden kaçması durumundu ikincisi ortadan kalkmaz. Pasaporttan bahsedilmezse onu elde etme şansı olmaz. Ne yapabilir? 1949'dan, *Golden Arm*'dan beri her yıl fiyaskoya uğradı; yayınlanmamış kitapları ya da *Chicago* gibi yayınlandığında başarısız olan kitaplar için editöründen avans aldı. Edebiyatta başarısızlıkla geçen dört yılın sonunda ağır bir borcun altına girdi ve iyi bir kataba girişemedi. *Somebody in boots*'u tekrar yazmak ona ağır geldi. Önceki yaz pokerde çok büyük paralar kaybetti. Bütün bunlar kendini yenilgisinin kaderine bırakmasına neden oldu. Bir süre önce, Hollywood'dan yapılan yüksek mali teklifler, Rosenberg olayı yüzünden yok oldu. Onlara verilen destek ona pahalıya mal oldu. Evliliği ise tam bir fiyaskoyla sonuçlandı. Fakat Amanda tek başına yaşamaktan bıktığı için evliliğine sarıldı. Algren rutin evlilik hayatından kaçmayı ve daktilosuyla Paris'e gitme hayali kuruyordu.

249) Ellen Glaskow'un *La terre stérile* adlı kitabı (1925).

250) Bost'un yardım ettiği Nicole Védres filmi.

251) John Huston'un (1953).

252) 1970 yılında bunu yapacak.

253) İhtiyar bunak! (ç.n.)

254) Sinclair Lewis'in adını romanına veren kahramanı (1922).

255) Jack Potterin'in *La Pesante Journée, Les Temps modernes*, Temmuz-Ekim 1954.

256) Fred Zinemann'ın Burt Lancaster ve Deborah Kerr, Montgomery Clift ve Frank Sinatra'nın oynadığı filmi (1937).

257) Marlon Brandon'un oynadığı Lazlo Benedek'in film (1953).

258) Charles Frend'in (1953).

259) Rosenberg olayına bağlı olan Amerikan ordusunda meydana gelen bozukluklar.

260) 17 Mayıs 1942'de hükümetten düşecek kişi.

261) 1955'te makaslanarak yayınlanacak Ravage.

262) René Clément'in.

263) 1966'da yayınlanacak Thérèse ve Isabelle.

264) Aktör John Garfield 1951'de, John Berry ile siyah beyaz sinemanın bir klasiği olan "*Menaces in the night*"'yi çevirmiştir. Garfield de aynı sene Hollywood'da çalkalayan meşhur cadı avı sırasında yıkıcı "düzen ile suçlanmıştır. Bir süre sonra kalp krizi geçirip ölmüştür.

265) Oğlu bir süre önce intihar etmişti.

266) Kitabı için New Orleans'a gitmiştir.

267) Franco yandaşı göçten sorumlu senatör.

AŞK MEKTUPLARI

Adı yazmak ve direnişi öğretmekle bütünleşmiş entelektüel bir kadın Simone de Beauvoir. Jean-Paul Sartre ile olan ilişkisi nedeniyle ismi her zaman onunla anıldı. Ama Simone, Amerika'ya yaptığı bir seyahatte Nelson Algren'le tanıştı ve âşık oldu. Hem Amerika'yı keşif hem yakıcı bir tutku anlamını taşıyan bu aşk, 1947 yılından 1964'e kadar mektuplar aracılığıyla sürdü.

**SIMONE DE
BEAUVOIR**

Konuk Kız, Mandarinler ve Bir Genç Kızın Anıları'nın yazarı feminist Simone de Beauvoir, hakkında hiçbir şey bilmediği ama delice arzuladığı Nelson'ın özel hayatına girmesine gözleri kapalı izin verdi. Ölünceye kadar da sevgisine sadık kaldı. Aşkın körlüğüne tutulmasına rağmen asla dönemin olaylarına sağır kalmayan Simone de Beauvoir, yazmaktan ve direnişi öğretmekten asla vazgeçmedi. Bu uğurda sevdiği adamla birlikte yaşama şansını tepen Simone yıllarca aşkını küçük kaçamaklarla ve mektuplarla yaşadı. Hem bu büyük aşk, hem dönemin olayları, hem de Keosler, Camus, Sartre ve savaş sonrası Fransız siyasi ve entelektüel çevresi Aşk Mektupları'nda yerlerini aldı.

Mektup aşklarının internet aşklarına dönüştüğü şu sıralar size bir kıyaslama olanağı verecek Beauvoir'ın mektupları. Kağıttan ve elyazısından taşan samimiyeti ve hakikiliği hissedecek, mektuplarla birlikte aşkları da kaybetmenin burukluğunu yaşayacaksınız.

